Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Stklm, Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:o 1

Prenumerationspris:

Till årets slut	Kr.	3: 75
För halfår	»	2: 50
» kvartal	»	1: 25

Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och Förläggare: F. KJERRMAN.

Redaktörer: *Fritz Kjerrman* och *Georg Lundström.*

Annonspris:

15 öre (18 öre på 1:a sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 proc. för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885

BLÄNKAREN,

radikalt onsdagsblad, utkommer i Stockholm från den 1 april 1885 hvarje onsdagsmorgon.

Redaktörer:
FRITZ KJERRMAN
och
GEORG LUNDSTRÖM
(Jörgen).

Bland Blänkarens många medarbetare må särskildt nämnas:

August Strindberg,
Edvard Fredin,
Algot Sandberg,

m. fl. yngre och äldre författare.

Blänkaren skall göra till sin uppgift att på ett *värdigt* och *opartiskt sätt* sträfva för frihet, rättvisa och framåtskridande.

Enskildt hämdbegär skall ej diktera dess uttalanden; *personen får aldrig skymma saken* och det mål för hvilket den arbetar.

Prenumerationspris:

Till årets slut kr. 3,75, för halfår kr. 2,50 och för kvartal kr. 1,25, postarvodet inberäknadt.

Lösnummer: 10 öre.

Preumeration sker:

I Stockholm: å de större tidningskontoren och å Blänkarens expedition;

i Landsorten: å alla postanstalter. — Tidningen står upptagen i generalpoststyrelsens cirkulär *n:o 13.*

Annonser mottagas:

Genom Nya Annonsbyrån (S. Gumælius) Stockholm och på Blänkarens Byrå.

Annonspris:

för inländska 15 öre (18 på första sidan) petitrad, för utländska 20 (25).

Rabatt:

10 procent för annons, som införes minst 5 gånger, 15 procent för 10 gånger, 20 för 20 samt 25 procent för stående annons.

Blänkarens expedition och byrå:

28 Norrmalmsgatan,

nedra botten till venster.

Red. af Blänkaren.

För närvarande hindrad att såsom en bland redaktörerna deltaga i det nya tidningsföretaget, måste jag inskränka mig till att helsa detsamma välkommet under försäkran, att det skall bli mig mycket kärt att, så fort jag kan, tjena tidningen som medarbetare.

Ouchy d. 27 Februari 1885.

Vännen
August Strindberg.

Der ute.

Sir Edward Thornton,

Englands minister vid hofvet i S:t Petersburg, rådplägar med ryske utrikesministern v. Giers, och Europa står ängsligt och bäfvande för att ej en vänlig öfverenskommelse skall bli frukten af deras tal. Och tvenne stora folk, Ryssland och England, irritera upp sina känslor, för att få fram den der fosterländska hederssaken, som alltid varit furstarnes väl funna surrogat för enskild maktlystnad. Och hvarje ögonblick kan ett gräsligt krig stå för dörren. Börskrisernas ruinerande svindel har redan skickat fram sina förtrupper. De respektive staternas värdepapper falla i kurs. Telegramkablarne mellan London och Petersburg arbeta natt och dag. Engelska pansarflottan rustas ut.

Och allt detta endast derför, att moderlandens förstörda finanser ovilkorligen kräfva koloniernas, de så menskligt och oegennyttigt civiliserade koloniernas rikedomar, för att något så när kunna gå i hop. Derför skall nu blod flyta. Önskligt vore, att den sociala omstörtningen komme ju förr, dess hellre, så att folken finge klart för sig, att de ej *måste* sändas i tusental mot döden, för att de öfverlefvande skola få det åtkomliga myntet att stämma med civillistorna.

Frankrike

har hugnats med spannmålstullar, hvilka haft till följd brödprisets stegring. 5 centimer på 2 kilogram är ej så ringa ökning, då man betänker att det är arbetarefolket, som hufvudsakligen får lida deraf.

Gambettas förslag om införandet af val till deputeradekammaren medels *scrutin de liste*, hvilket föll igenom endast för att påskynda Gambettas fall, har nu blifvit antagit med stor pluralitet (430 röster mot 77) af deputeradekammaren. Republikens inrikesminister Waldeck-Rousseau slutade sitt försvarstal för förslaget med följande: *scrutin de liste* är enda sättet att trygga denna enighet, hvilken måste vinnas genom att lyda den ende suverän, hvilken man kan lyda, utan att förnedra sig sjelf: »*folksuveräniteten*». Nå, nå, det skall vara i en republik, som ministrarne föra sådan talan.

Wien.

Wien har alltid varit glädjens och skämtets stad, Förmodligen var det derför den högaristokratiska juristen, baron v. Ledersteger, valde Donaustaden till operationsbasis för sin blodiga och vinstgifvande satir öfver ordnar och titlar. Titulus Ledersteger fabricerade nämligen sjelf sådana och sålde dem mot hög provision till ärelystna tyskar. Den friherlige bedragaren är nu häktad i Berlin; antagligen (?) blir han fäld att stånda straff för sitt bedrägeri.

En billig titel.

»Suveränen öfver Kongo» är det nya namn som Gothaalmanackan får inregistrera till nästa år. Det är Belgiens konung, som efter Kongokonferensens lyckliga afslutande och efter en likaledes tillfredsställande förklaring till sina deputerade, att titeln ej skall kosta belgiska folket det ringaste, utan snarare tillskynda det fördelar, begär kammarnes tillåtelse att få förgylla upp sin tillvaro med det anspråkslösa »*suverän öfver Kongo*». Titelsjuka pryder ej en för öfrigt human monark.

Sudan.

Trots de millioner svettdroppar (att ej tala om blodstänken) de kungliga engelska soldaterna offrat i ökensanden, står nu den varma årstiden för dörren. Och Tel el Kebirs segrare koncentrerar sina trupper mellan Dongola och Korti, för att i ett befäst sommarläger hvila ut till hösten, då det civilisatoriska befrielsekriget med mahdin åter skall börja.

Den storartade farsen — Egypten och Sudan — låter sista akten dröja länge. Bara ej upplösningen blir väl tragisk.

Danmark.

Fortfarande är estrupska ministèren sysselsatt med den hjeltemodiga spärridningen mot folkets vilja och berättigade önskningar. En högerman berättade mig en gång i Köpenhamn med af stolthet glänsande ögon, att titulus Estrup var en förmögen karl, så att ingen behöfde misstänka honom om att för snöd vinning tjena sin konung. Nej! Men dålig är den statsman, som tjenar sin konung, men glömmer sitt folk. Och *någon* stolthet och ambition har man väl rättighet att begära äfven af en exellens.

Oförsynthetens mod kräfves det visserligen att år efter år stå i vägen för ett helt folks politiska utveckling.

Men när folket slutar att *bedja* om rättvisa, för att sjelf *taga* den, hvems är skulden?

CAFE och RESTAURANT

1 Stureplan **ANGLAIS** Stureplan 1

Déjeuner, Dîner & Souper à la Carte & à prix fixe.

Enskilda rum.

Allm. Telefon 56 99.

A. Rosenquist.

ARTHUR EWERLÖF.

Kontor: ***Trångsund 2 A.***

Allm. Telef. 23 91.

försäljer från lager:

Cigarrfabr. Phoenix i Göteborg tillverkningar, hvaribland framhålles de omtyckta cigarrerna **»Snödroppen», »Absinth» & Cigarr-Cigaretter.**

Fiedler & Lundgrens i Göteborg, **Snus & Tuggtobak.**

Moss Preserving C:o i Moss; Anjovis, Aptitsill & rökta Sardiner s. k. Kielersprot.

Agent för:

Lautier fils i Grasse, fabrikanter af 1:ma Matolja.

P. Flon père i Nantes, Sardiner, Champignoner, Ärter m. fl. conserver.

Clément Obier i Périgeaux, Gåslefverpastej & Tryffel.

Afslutar försäkringar för »**Fylgia**», »Vega» & Christiania Allm. Brandstodsbolag.

Verkställer speditioner.

(G. 4582×1)

15 *Karl Sachs* 15
Drottninggatan
Blomsterhandel

Här hemma.

»Makt eller vanmakt».

Härordningsfrågan är snart åter framme. Och vederbörande ängslas redan för utgången. Denna ängslan gifver sig ett nästan komiskt uttryck i en ledare i senaste fredagens nummer af Stockholms Dagblad, en uppsats som helt öppet tillskrifves en mycket »hög» författare.

Det är en man, som kan tala ur hvilken ton det skall vara, (Orationen riktas till landtmannapartiet.) Han smeker: kära landtmannaparti, Ni har allt en kollosal makt, gubbar, och Ni har också, det hela taget, användt den bra, ja bevars!

Han förmanar: men tänk nu på ert eget bästa, go' vänner; det är ju ni sjelfve, som partout vilja ha härordningsfrågan löst; Ni har ju många gånger medgifvit, att det är nationens lifsfråga — det har Ni! — och nu ska vi inte krångla längre; er gode beskedlige kung är en menniska, som låter tala med sig; men så ska' Ni också ta reson 30 procent är bjudet; det är det allra billigaste, ren affär, fin affär, 30 procent, ett, två, två . . . å . . .

Han hotar, men endast med fingret: Och gå Ni nu inte in på vårt förslag, så få Ni skylla Er sjelfve; det är slut med Er, rakt slut; kom aldrig sen och tala om att Ni har mant; den har förbytts i den yttersta — vanmakt!

Och sådant prat tror man imponerar på någon!

Men allvarsamt — hvarför fortsätta gyckelspelet år efter år? Hvarför omtugga dessa fraser, som vi alla känna sen mer än 15 år tillbaka? Fins det ej i riksdagen en ärlig man, som kan helsa konungen och den kungliga regeringen från Sveriges bönder, Sveriges arbetare, Sveriges folk, att det helt enkelt ej vill veta af några ökade bördor för militärväsendet, ej ett öre, ej en dag, och att det anser hvad som nu kastas ut derför som förspilda penningar, förspild möda?

Ty så förhåller sig saken.

Petterson i Hamra

— är det någon som knner honom? — har i dagarne etalerat sig som Erik Josias Sparres efterföljare. Denne har, som bkant, under en följd af år med framgång sörjt för Andra kammarns förlustelser, men har icke under sin långvariga verksamhet som clown kunnat undgå att begå en hel del rena rama dumheter. Men bara dumheter — nej, dertill är grefven för habil karl. Hans efterföljare deremot kan inte hitta på något bättre till sin debut än apa efter Erik Josias påhitt att i riksförsamlingen ställa sig och — sit venia verbo! — skälla ner en person. Erik Josias riktade sina angrepp mot redaktör Wall; Pettersson i Hamra baktalar Isidor Kjellberg, utgifvaren af den radikala Östgöten, i det han beskyller denne för att illa behandla sina arbetare. Hr Kjellberg har svarat med att framlägga fakta, som visa, att det hela är lögn, lumpet, gement skvaller.

Att servera sådant i riksförsamlingen — nej, bäste, käre herr Pettersson i Hamra!!

Friherre Claes Adelsköld

uppgifves med anspråk på visshet som författare till en i dagarne utkommen broschyr: »Anspråkslösa funderingar i Militära och statsekonomiska frågor af en gammal Farbror». Skriften lär ej bli tillgänglig i bokhandeln, men utdelas genom fredsföreningens styrelse. Den är väl förtjent af att läsas och begrundas af enhvar och särskildt af dem, för hvilka den närmast är afsedd: de andre »farbröderne».

Förslagsanslagen,

efter hvilkas *nominela* belopp bevillningen bestämdes och anvisades af riksdagen, öfverskredos under

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

åren 1874—1882 med tillsammans nära 35 millioner kronor, med hvilket för våra förhållanden ofantliga belopp statsutgifterna sålunda under 8 år öfverstego de beräknade tillgångarne.

Genom att på onödiga anslag spara endast en procent

af riksbudgeten, som nu uppgår till c:a 80 millioner kronor, besparar man under loppet af en mansålder (60 år) det skattdragande folket en utgift af bortåt 300 millioner kr., d. v. s. en och en half gång så mycket som grundskatterna samt rustningen och roteringen kapitaliserade utgöra. Det framgår deraf, att hvarje krona, insparad årligen under nämda tid, med ränta på ränta representerar ett kapital af 353 kronor.

50 procent högre skatt

än en engelsman får svensken betala till stat, kyrka och kommun.

Landtförsvarsbudgeten

uppgår hos oss till öfver $23^1/_2$ million kr. (utom nära 7 millioner, hvartill arméns öfningsdagar kunna beräknas); i Danmark till $9^1/_2$ millioner och i Norge — enligt det förslag som skall föreläggas stortinget — till 7 millioner.

I förhållande till folkmängden skulle dessa summor för Sveriges vidkommande metsvara resp. $20^1/_2$ och 11 millioner, och likväl, i trots af våra oerhörda uppoffringar för militärväsandet, lär Danmark kunna kufva och trakassera det folk, som en gång »skref lagar för Europa», som en stor poet så lögnaktigt uttrycker sig.

Så uppgafs åtminstone under remissdebatten i år.

Hur det skall gå till,

när vi få krig, har generalstabschefen, friherre Rappe yppat. Först skall uppmarschen n:r 1 ske. D. v. s. 100,000 man skola spridas längs vår vidsträckta kust. Så ombedes »fienden» att i lugn och ro landstiga. Derefter eger uppmarschen n:r 2 rum, och derefter vräkes fienden hufvudstupa i hafvet.

Inte illa!

Men *om* denna plan skulle misslyckas, så återstår intet annat än praktiskt tillämpa centralförsvarsteorien eller med andra ord retirera med hela armén till Karlsborg och der — kapitulera.

I årets riksdagspredikan

erinrades om, att Sverige för 70 år sedan stod på branten af sin undergång, och att samma öde när som helst skulle kunna drabba vårt land, om vi ej ordna krigsväsendet. Detta har man tydt som en profetia, att en *envåldig* idiot ännu en gång skulle kunna komma att intaga tronen.

Det låter vackert,

att 30 procent af grundskatterna och indelningsverket, utgörande omkring 2,200,000 årligen, skulle efterskänkas *mot vilkor*, att beväringens öfningar ökas med 18 dagar och jemväl åldersklasserna ökas. Men om man beräknar det *verkliga* värdet af de hundratusentals dagsverk, som derigenom skulle beröfvas jordbruket och näringarne, så är presenten icke mycket att tacka för. Man bör nämligen ihågkomma, att det tillkommer utgifter för vapen, baracker, munderingar, befälsarvoden o. d.

»— — — timeo Danaos, et dona ferentes».

Jörgen.

I.

Om skick och fason.

Jag är mycket för granlaga och älskvärd att börja med att här i nya tidningen tvärt tala med er om debetsedlarne och spanmålstullarne och lindriga utskottstigreringen af ministéren. Som fordrar sina egna många och långa kapitel. Liksom må hända guldfebern i Norge, de nya parisiska Marie van Zandt-skandalerna, revolverdamerna och förslaget att fyrdubbla Berns salong, fjäderfäutställningen, ni-reformen och kungl. målarakademi-revolutionen. Återstår således bara af veckans samtalsämnen comme il faut Grabows disciplinstraff (lite ris), Herman Bangs lugg osh norska stortingspresidenten, rektor Steens arm på sin bordsgrannes, hennes kunglig höghet kronprinsessans nådiga stolkarm. Fastän hon är slägt med kejsarinnan Augusta och f. d. högstsalig hans maj:t Gustaf IV Adolf.

Ja — han lade verkligen sin plebejiska arm på den nådiga stolkarmen. Och kronprinsessan lät förkorta middagen. Derför. Om man får tro Dagligt Allehanda och densammas höger-norska skribenter. Men det skall man vanligtvis inte göra. Fastän hr Winter-Hielm inte ljuger i privatlifvet. Utan är rätt hygglig.

* * *

Låtom oss undersöka förbrytelsens vidd — antagande den som faktum.

Moses stod på Sinai berg, litet fastande och filosoferande, och hörde slutligen sitt eget snilles röst. Och trodde, att det var vår Herres. Men inte hörde han der något förbud att i all ärbarhet lägga armen på vackra grannars stolkarmar, (ens på kunglig norsk festmiddag).

Således är det inte förbjudet i d:r Mårten Luthers katekes eller erkebiskop Svedbloms förklaring.

Och inte heller i frih. de Geers strafflag.

Men min mamma förbjöd mig det, då jag var 10 år.

Tänk! Om händelsevis den norske stortingspresidenten inte haft någon mamma. Eller om de norska venstermammorna — i motsats till de svenska dito — ej förstå sig på samma förbud. Eller om stortingspresidenten glömt det. Ty en norsk stortingspresident har så mycket att tänka på.

Således var inte hans högmålsbrott ett första klassens brott mot gudomlig och mensklig lag. D. v. s. d:r Mårtens, salig erkebispens och den hygglige excellensen De Geers påbud.

* * *

Men inte tror jag — såsom Dagligt Allehanda — att Bismark och kejsar Vilhelm och Moltke nu lägga råd om saken. Och inte tror jag, att kronprinsessan gick från bordet för den småsaken.

Ty hon är ju en väl uppfostrad ung dam. Och hennes höge svärfar gaf i min låga närvaro en gång ett verkligt fint och humoristiskt prof på nonchalans gent emot etikettbrist af välvilja. (Och hoppas jag, att jag inte berättat er den historien tidigare.)

Hertigen af Östergötland och jag voro allernådigst och allerunderdånigst tillsammans på frukostmiddag i Haparanda. Och der voro alla andra Haparandas och Torneås honoratiores. Och honoratior i Haparanda och Torneå är hvar och en, som har en snygg rock — således ej ensamt frackens öfverdådiga aristokrati. Och gubbarne vordo våldsamt lifvade af starka drycker och lika lätt fördunstad konungskhet. Nu hade Haparanda- och Torneåmammorna varit lika försumliga som rektor Steens mamma. Ty de hade inte lärt sina barn, att, då en ensam person är ett helt sällskaps hedersgäst, så bör han lemnas litet i fred att sjelf taga initiativ. Men papporna i Haparanda och Torneå hade snarare lärt sina söner, att den hyperboreiska vildens första gästfrihets- och civilisations-pligt är den, att bjuda på ett glas hvarje främmande herreman, som synes i staden.

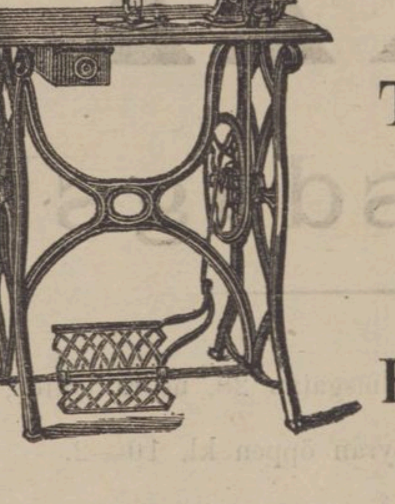
Detta kallas gammalnordisk gästfrihet. Också såg jag snart den gode prinsen, omgifven af honom tilldrickande Haparanda-honoratiores. En eller annan handelsman drog ständigt i ena frackskörtet och en eller annan borgargubbe i det andra.

Plötsligt kom han till mig, såsom sin äldste och enda tidigare bekantskap bland hundratalet af välvilliga värdar, och sa: Hör du! Dra Ni alltid här i staden folk i frackskörtet, då Ni vilja dricka med dem? Ser du! Det är så obehagligt, då två af mina nya vänner draga mig åt hvar sitt håll. Och jag tror, att jag har högst en reserv-frack med mig.

Men jag bugade mig underdånigst och sa: Att dra i frackskörtet kommer aldrig i fråga här i staden — med vanliga dödliga. Det sker bara med furstliga personer. Ty andra slå vi mellan axlarne, så de kippa efter andan, och så säga vi: Morjens, bror Pettersson, du glada lax, — äfven om karlen *inte* heter Pettersson — nu ta vi oss en liten koribba eller kolifejare!

SYMASKINER

försäljas af undertecknad till följande utomordentligt billiga priser:

The Singer Maskin
(Salong) Kronor 52.

Dito
med huf, lås och beslag „ 60.

The Singer Medium Maskin
(för Skräddare) Kronor 60.

Dito
med huf Kronor 70.

Patent Cylinder Elastik
(för Skomakare) Kronor 90.

Maskinerna äro af utmärkt beskaffenhet och säljas under femårig garanti. Betalning erlägges antingen förut vid beställningens insändande eller uttages vid maskinens framkomst genom efterkraf. Många tusen af dessa maskiner äro sedan ett par år i bruk i Sverige, och alla hafva vunnit stort erkännande för varaktighet, lätthandterlighet samt en lätt och tyst gång. Rekvisitioner expedieras promt och med omgående.

A. E. Liljestrand,
30 Stora Nygatan, Stockholm.

Då sa hans kungl. höghet, helt tillfredsstäld öfver att ha en i Haparanda-sederna verserad vän: Ah! *Då* — är det bra att vara en furstlig person. Och jag ska visst inte klaga mera. Skål och tack för upplysningen!

Så hennes kungl. höghets höge svärfar skulle åtminstone inte bråkat med norska stortinget för en underdånig arm på en nådig stolkarm. Det är visst bara Allehanda med korrespondenter, som hittat på gurglet.

* * *

Ty drängarne äro alltid värre, än herrarne. Ty då Karl Johan fick höra, att Kristianiaboarne plägade i sina samkväm, äfven på baler och middagar, gå omkring och bolma ur långa tobakspipor, lät han officielt anmoda de goda Kristianiaherrarne att taga sagda rökningsinstrument med sig till slottet. Men ståthållaren, den otäcke Essen, som skulle öfverföra inbjudningen, tillade ur egen fatabur: Men *tänder* någon lymmel sin pipa, så låter *jag* leda ut honom.

Ja, se tjenstfolket är alltid värst. Min mångåriga kokerska, Lotta, var ingen grefvinna Wedel-Jarlsberg, utan bara torparedotter från Roslagen, men dock en vacker, dygdig, ärlig och gudfruktig piga. Men hon nekade alltid bestämdt att göra middag för socknens honoratiores, äfven prester och länsmän och andra de mest uppsatta. Det ska vara skilnad på *så kalladt* bättre folk och *verkligt* bättre folk — sa alltid Lotta. — Och till *verkligt bättre* folk i matväg endast räknade hon sig sjelf, husbondfolket och resande från Stockholm eller utlandet.

— Men se den högre sockenpolitiken, Lotta — sa jag.

— Jag ger katten politiken — sa Lotta.

— Men se, Lotta, man ska lyda sin husbonde — sa jag.

— Inte då han glömmer sin värdighet — sa Lotta — och inte vet med hvem han äter festmiddag.

Som man ser, har fröken Wedel-Jarlsberg haft mången föregångarinna. Och får Dagligt Allehanda läsa detta, så sätter det väl tvärt Lotta i rang med besagda fröken och Charlotte Corday och jungfrun af Orleans. Ehuru Allehanda eljes håller mera på lydnadspligten och mindre på rättvisan.

* * *

Har den värde stortingspresidenten felat, så medgif, att han felat bara i det konventionella. Och att konventionella synder inte äro dödssynder. Och att norska vensterns sak inte bör vara rent af förtappad för en vensterarm på en nådig stolkarm. Värre högmålsbrott förvara tideböckernas annaler — inte minst från högerarmar. Och inte fullt så välmenta.

* * *

Dessutom, hvad är det konventionella? Då en landsortsmajor står inför ett smörgårdsbord, eller hr Fredriksson spelar Paris-markis, så vräka de sig alltid en stund — af konventionella begrepp om det passande. Men en gardeslöjtnant från Stockholm vräker sig inte inför ett smörgåsbord. Och en verklig parisare, helst markiserna, vräka sig aldrig — i någon lifvets situation. Äfven detta af konventionella begrepp.

Alldenstund de norska vensterrektorerna äro obelefvade, så äro följdriktigt de kungl. svenska, öfver sin norska kollega nu rysande högerrektorerne högst belefvade. Men i somras på Wasas torg såg jag två unga europeér stå och med fasa titta på halfva det der sig händelsevis samlande rektorsmötet, som, oaktadt den tidiga morgonstunden, var klädt i frack och på besagde frackar — hvad än värre var, mot europeiskt, konventionella begrepp — ordenstecken af metall, i stället för ordensband. Hvilka vilddjur! — sa de unga europeiska snobbarna, fasande, om de kungl. svenska höger-rektorerna. Precis som Allehanda sa om den norske venster-rektorn. Så i det konventionella, är hvar och en herre öfver sin stackare. — Och vet Ni: jag har skrifvit en hel lärd afhandling om konventionella klädsel-lögner, men har inte plats att här nu trycka det. Men skall trycka det en annan gång. Om Ni äro snälla. Och Ni äro nog snälla.

* * *

Dessutom skall Allehanda med stackars högerkorrespondenter inte vara stygga. Och de ska inte glömma, att ju mindre folk varit med, ju mera hålla de på det sockenkonventionella och annan gammal hofsed. (Jag skall måhända berätta Er en annan gång, huru jag en gång kom i krakel med och måste skämmas för ett stackars nybakadt kungl. svenskt stadsråd, som så litet förstod sig på, då jag var välmenande europêisk, att han blef stött och började kasta sig, samt följaktligen måste af mig grundstukas genom en hastigt utvecklad öfverdådig extra snobbighet, som eljes inte stått på mitt ursprungliga program). Men ju mera man sett sig om i verlden, ju mera vet man, att hvarje land har sin sed. Européer och amerikaner skrika inte högt på offentliga ställen. Men gå med ljudlösa tofflor i hotellens sofrum. Hvilket mina vänner småstadsnorrländingarne betraktade såsom yttring af utländskt storstads-öfvermod. Då dylika utländska, höfliga, verserade menniskobarn stundom nödgades så fotbeklädda kila ned i restauranten.

Men då de kungl. svenska högerrektorerne voro här, så skreko de hela nätterna i Grands öfre korridorer à la kejs. nord-tyska profryttare och kungl. svenska landsortsbor och stöflade kring i sina sofrum — lika samhällsvådligt nervretande, som krigsbefälsmötet. Och det tror jag knappast rektor Steen skulle gjort. Ty norrbaggarne äro städade i offentliga lokaler och vräka sig inte, för att dölja, att de inte äro riktigt hemmastadda, då lokalen är elegantare, än deras egna hemmavanor.

* * *

Men det finnes äfven annan verklig obelefvenhet, som inte lär vara konventionel, liksom underdåniga herr-armar på allernådiga dam-stolkarmar, utan obelefvad obelefvenhet till och med på Grönland. — Ehuru mycket hemmastadd i Stockholm.

Till och med på artistbalen.

Dit räknar jag, att fortfarande privat-sorla, då Herman Bang, mer än välvilligt, läser upp en skizz af Peter Nansen. Och att hyssja, då samme inbjudne och belefvade gästs skänkta porträtt bland öfriga dito utbjudas på auktion. Och inte kunna motivera sagda hyssjning med annat, än att det utbjudna porträttet är för kvinligt kokett. — Vida vekare än originalet. — Då det är mera konventionelt, att vi andra kokettera genom att söka låta göra våra afbilder manligare, än vi sjelfva alltid lyckats vara.

* * *

Och obelefvenheten är ingalunda bara en vensterdygd eller en rektorsdygd eller en landsortsdygd. Det är en så äkta högerdygd, som man kan begära. Ty jag minnes mycket väl, då jag i protektionistiska och derför mindre servilt-liberala Allehanda måste lägga upp till publicistisk afbasning en eller annan af konungens förtroende-embetsmän, och förste kammarmän, som i ännu morgonnyktert tillstånd plägade föra upp sina damer på förmiddagsplenas läktare och med dem snattra så högt, att vi hindrades referera.

Och ej heller är glömt, huru på den sista stora simuppvisningen en hel del liknande högerhonoratiores, i spetsen för sina yngre familjmedlemmar, för att få vara nära de söta prinsarne som möjligt, stormade och intogo fest-referenternas, simstyrelsens och våra gråhåriga skolföreståndares reserverade platser. Detta under förhållanden, som nästan stötte litet på snatteri.

* * *

Det är till och med stundom en tysk furstlig dygd. Ty då just en af de der nordtyska kejsarprinsarne, med hvilka Allehanda hotat, reste i Norge, så voro så väl de norska skjutsbönderna så norskt vensterobelefvade, men ock den gode tyske prinsen så nordtyskt högerdryg, att herrarna, bägge parterna, kontinuerligen grälat med hvarandra hela vägen och på hvarje skjutshåll. Och det hade bestämt stortingspresidenten Steen inte gjort — oaktadt den der lilla fataliteten med arm på karm.

Och då jag på chiajan i Napoli mötte bemälda resande furstliga personer, damer och herrar, de senare civilklädda, så stucko de så af mot de fina och eleganta italienarne, lazzaronerna inberäknade, att jag i min naivitet utbrast till mina följeslagerskor: — Herre gud! Der kommer ju svenskt underofficersfolk. — Först en blick på damernas — hvad stoffet, icke snitten beträffar — eleganta toiletter upplyste mig om mitt besatta misstag. Och jag instämde i de goda italienarnes hjertliga skratt öfver den anspråksfulla militäriska hållningen à la svensk underofficer.

* * *

Och Allehanda må väl icke tro, att den belefvenhet, som onekligen finnes qvar hos våra kungliga — och som fordrar belefvenhet till gengäld — är importeradt med det tyska öfverklassmödernet. Det är helt enkelt en lemning från det franska underklassfädernet.

* * *

Slut på denna milda straffpredikan! Dock ett fridens, försoningens ord:

Jag är fullt öfvertygad, att, då kronprinsessan och Bismarck och Moltke och alla de andra preussiska och svenska, norska och badensiska höga och allerhögsta herrskaperna — inclusive deras förmyndare och torramma, Dagligt Allehanda — fått läsa denna Blänkarens högst värdefulla utredning, denna afhandling »om skick och fason», så förlåta de den norska stortingspresidenten.

Blott vännerna Marcellus, Winter-Hielm och Jäderin gnola väl fortfarande ännu en tid:

Säg, rektor, säg! Är det skick och fason,
Att lägga arm si så der bak en furstlig person!

Miss Marie A. Brown

fortsätter att i Arbetareföreningens sal hålla en serie af föredrag öfver

Korsets lära och dess förstörande inverkan:

1) På menniskans karakter,
2) På hennes önskningar och sträfvan,
3) På alla reformförsök,
4) På lycka och ideal.

Föredragen, som hållas på engelska, hvarvid rektor Olof Thorelli tolkar dem på svenska, blifva den 1, 8 och 11 april kl. 7 e. m.

Abonnementsbiljetter à 3 kr., enskilda biljetter à 1 kr. hos hrr bokhandlare, i tidningskontoret vid Gustaf Adolfs torg samt vid ingången.

Vår kristendom.

På dikeskanten, vid spaden böjd,
blir fattigmannen sin måltid bjuden:
en härsken sillbit — två på sin höjd —
en kaka bröd (mor högg med yx' itu den),
Men förr'n han smakar sin enkla spis,
med blottadt hufvud på barnavis
för gåfvan tackar han gode guden.

Se, detta är ju så, som sig bör,
du rike man, som i öfverflödet
blir vid det svåraste misshumör
och högt förbannar det hårda ödet
för att såsen är något bränd
och steken icke tillräckligt vänd
och ej nog gräddadt det fina brödet.

För statar'n ständigt det var ditt ord:
»Den lön, jag ger dig, är icke dålig;
gräf, du, för denna med flit min jord!
Du, otacksamme, som icke ser
din egen lycka, begär ej mer,
var, som det höfves en kristen, tålig!»

Rätt så, rätt så! En välsignad sak
för den, det gifvits att välfödd vandra
sin bana fram i behagligt mak,
är tålamod — *som recept för andra.*
Men om den arme med mage tom
omsider ratar er kristendom,
I, lyckans barn, får man detta klandra? . . .

Isidor Kjellberg.

På godt och ondt.

Man värfvar nu hos oss, helst bland den landtbrukande befolkningen, utvandrare till Brasilien.

* * *

Vi finna helt naturligt, att underklassen i ett fattigt land med hårdt klimat utvandrar, helst då de styrandes funderingar på militarism med tillhörande ofrihet och stigande skattebördor väl dock med rätta reser sig såsom ett ur landet bortskrämmande spöke.

Men vid dylik utvandring måste tillses, att den okunnige utvandraren icke kommer ur askan i elden. Det är en pligt från mera kunnige landsmäns sida. Det är denna pligt vi skola söka fullgöra.

Nordamerika anses i närvarande stund föga lämpligt att mottaga invandrare. Icke så Brasilien.

Införseln af köpta eller stulna negrar från Afrika straffas nämligen nu, äfven i Brasilien, såsom en otillåten röfverihandtering. Och den nu varande kunnige, ja lärde, menniskovänlige och strängt konstitutionelle, att ej säga republikanskt och socialistiskt sinnade kejsaren, har slutligen genomdrifvit den lagen, att alla brasilianare nu mera födas fria, utan afseende till färg och race.

Således förminskas med hvarje dag ej endast slafvarnes antal — genom döden — och deras arbetskraft — med den stigande åldern. Detta måste ersättas genom invandrande hvita kroppsarbetare.

Ty den brasilianska befolkningens, äfven den aldra fattigaste delens, fördom mot snart sagdt äfven det lättaste kroppsliga arbete, såsom ovärdigt ej endast den hvita racen, utan äfven den färgade frie mannen, fordrar nu invandring af kinesiska eller europeiska kroppsarbetare — i synnerhet för jordbruket, det vill i Brasilien hufvudsakligast säga — för kaffeodlingen. — Detta behof af nya arbets-

krafter — helst från Europa — ökas äfven genom stigande uppodling af detta ofantliga rike och genom en med hvarje dag under den nuvarande goda, laglydiga och fredliga regeringen tilltagande civilisation, som nödvändiggör industriella anläggningar, nya yrken, och särskildt en inhemsk handtverksindustri.

* * *

Nu har till Sverige anländt en i Brasilien bosatt, sydsvensk ingeniör, som säger sig vara mot ofantligt hög aflöning af brasilianska regeringen hitsänd, för att värfva emigranter. Man har icke skäl att misstro denna uppgift. Ty ingeniören i fråga är af ovanligt trovärdiga och upplysta personer, som kändt honom och hans öden i hans nya fädernesland, vitsordad såsom en ärlig och pålitlig man, icke utan praktisk duglighet. Således torde våra utvandringslystna kunna utan särdeles tvekan våga med honom ingå i underhandling. Helst då hans principal, brasilianska regeringen, med rätta förtjenar minst lika godt förtroende. Äfven hos oss.

* * *

Men det gäller att tillse, hvilka personer, som böra utvandra, och under hvilka vilkor de böra göra det.

Intet torde böra hindra unga, ensamma, dugliga, dådkraftiga, viljestarka personer, som tro sig hafva förmåga att på ett annat halfklot, under ett tropiskt klimat, bryta sig en bana. Men helt olika ställer sig dock helt naturligt förhållandet för äldre, mindre dugande eller rent af odugliga personer, helst betungade med familj. En förmögen eller välbergad jordbrukare, äfven af allmogens klass, torde ej heller böra uppmanas till utvandring. Men för det slag af fattiga jordarbetare, som lifvet här hemma, oaktadt nykterhet och flit, ej synes kunna bjuda annan lott, än den dagsverkande proletärens och slutligen fattighuset, kan deremot Brasilien skänka helt andra framtidsutsigter. En sådan jordarbetare kan der verkligen, utan allt för stora svårigheter, komma sig upp och försäkra sina barn om det välstånd och den aktade sociala ställning, som här hemma väl blott ytterst undantagsvis, om ens någonsin, öppnar sig för honom, — Vi tala här naturligtvis ej om dem af denna jordarbetareklass, som till exempel kastat sig på landthandel och derigenom förändrat sin ställning. Ty dels har ju en sådan person redan här hemma lemnat sitt yrke och upphört att vara landtlig kroppsarbetare, dels kan ju en dylik yrkesförändring med hopp om framgång i längden endast stå ett ringa fåtal, dertill särskildt egnade personer till buds. — Och den öfriga fattigare landtbefolkningens lif här hemma är ett hårdt, njutningslöst, tungt lif, som saknar motstycken i många länder. — Vi mena naturligtvis endast de verkliga kulturländerna.

* * *

Således böra underklassens härvarande vänner, hvilka naturligtvis alltid äro till en viss grad kosmopolitiskt anlagda, ej trångbröstade lokalpatrioter, ingalunda afgjordt motsätta sig den nu väl snart förestående frågan om en utvandringsström till Brasilien. De böra bara tillse, att endast dertill lämpliga personer utvandra, och att dessa göra detta på ett klokt sätt, och att för dem ej döljas svårigheterna och skuggsidorna i det nya landet.

* * *

Dessa äro naturligtvis i första rummet ett ovant klimat, en ovanlig kost, ett främmande språk och en främmande statskyrka, som oaktadt den frisinnade och otrogna regeringen, ännu, utom de stora städerna, i de aflägsna landtdistrikten, så djerft lyftar på hufvudet, att lutherska äktenskap icke erkännas annat än såsom samlif i skörlefnad, och att lutherska trosbekännare icke få begrafvas på kyrkogårdarna eller begrafvas under religiösa ceremonier. Dessa svårigheter af klimat kost, och språk äro ju dock öfvervinnerliga hinder för de flesta. Statskyrkan kufvas med hvarje dag. Och trosfrihet och tolerans tilltaga. Och för klokt tänkande folk bör det vara ganska likgiltigt, hvarest eller på hvad sätt det begrafves, och om dess äktenskap erkännes eller icke erkännes af hersklystna, egennyttiga prester och en okunnig befolkning. Men för en stor del af våra fattigare landtbefolknings kvinliga familjemedlemmar torde dylikt ännu ega en viss, ja en stor betydelse. Och i hvarje fall bör icke dessa förhållanden undandöljas för de utvandringslystna.

* * *

En annan sak, som bör beaktas är följande:

Brasilien står antagligen — eller åtminstone möjligen — snart inför ett racekrig, ett slafuppror af samma slag, som i olika, sins emellan något skiftande former redan skakat nästan alla de europeiska koionier, i hvilka slafveriet eller förtrycket af en folkklass eller race af klimatariska skäl måst tolereras, exempelvis West- och Ost-indien samt Nordamerikas förenta stater — en kris, som under namn af nihilism, midt under våra egna ögon, skakar vår europeisk-asiatiske granne Ryssland, och som äfven der började med lifegenskapens, slafveriets upphäfvande. — Den nuvarande kejsarens af Brasilien personlighet, hans laglydnad, hans rastlösa arbete, hans fredskärlek, hans republikanska, halfsocialistiska sympatier och försänkningar, hans popularitet hos de färgade anses återhålla krisen. Men kejsaren är redan gammal. Och man vet dessutom ej huru förhållandena sedan torde gestalta sig.

Detta sjudande missnöje med den hvita öfverklassen, med plantageegarne, har uppstått först med den stigande bildningen och med emancipationsteorierna. Fordom fann sig den svarte slafven i sitt öde. Men med racernas korsning, — då det slutligen uppstått slafvar med en sydeuropés yttre, med mera kaukasiskt-europeiskt blod, än negerblod i sina ådror, — var slafveriet ohållbart. Och äfven den rent svarte kan icke förstå, icke fatta den blott juridiska gränslinien i den lag, som säger, att han sjelf skall förblifva slaf, då hans son eller hans bror, som födts efter en viss nyårsdag, derigenom — blott derigenom — är född fri.

Detta sjudande hat ger sig redan nu luft i ständiga små uppror, i de grymmaste mord på slafegare, deras kära eller trogna. Kejsaren benådar alltid till lifvet dessa mördare, dessa hämnare bland slafvarne. Ty — säger han — inför lagen äro de blott boskap. I viljen ju sjelfva ha det så. Och man straffar icke boskap för mord på sina förtryckare. Man bara oskadliggör dem.

Det ligger logik, en på en gång ironisk och menniskovänlig logik i detta kejserliga räsonement. — Men slafvarne frukta ej statens galérfängelser. Ty öfver dem hvilar kejsarens ande. — Kost och sjukvård äro bättre, arbete och kroppsstraff menskligare, måttligare, än hos den enskilde egaren på de aflägsna plantagerna.

Herrarne ha derför funnit en utväg, en äkta moderat-liberal och konstitutionel. De låta alltid de af kejsaren nyinförda jurydomstolarne frikänna upproriska slafvar, äfven mördare, för att kunna återföra dem till plantagerna och husbönderna, som sedan der långsamt, grymt, fantastiskt, pläga dem till döds. Och de högre embetsmännen äro vanligen slafegare. — Men detta allt minskar icke herre-hatet.

* * *

Lyckligtvis för de europeiska invandrarne är detta hat från slafvarnes sida, snarare ett hat mot sina egare, än ett race-hat. Ty en stor del af den mörkt färgade befolkningen är fri och plantageegande. Och knappast någon del, med undantag af kejserliga familjen och de senaste tidernas sista invandrare, äro, i följd af den första kolonisationstidens brist på europeiska kvinnor, af oblandad hvit race — Brasiliens högsta tänkbara adel, som der betyder i viss mån mera, än adliga pergamentsbref.

Och slafvarne veta allt för väl, att alla invandrande europeer, till och med af öfverklass, äfven herrar och gentlemän huru mycket som helst, dock äro mera eller mindre fiender till slafveriet och grymheterna mot slafvarne. Och de göra sig sjelfva rent af lustiga öfver den vördnad, som negern, den färgade, visas af de invandrande europeerna af underklass, en klass, som, ehuru fullt hvit, i den brasilianske slafvens ögon ej har nog nobelhet att undandraga sig och förakta ett tungt kroppsarbete, af hvilket dertill deras mera klumpiga och osköna nordiska gestalter bära allt för tydliga spår. — Således skulle hämnden antagligen ej bryta ut mot de nya invandrarne. Men de skulle ej kunna undgå att beröras af omstörtningen.

* * *

Det finnes dock orter, som skulle mindre beröras af en sådan — de tyska kolonierna i Brasilien. Der hållas ej slafvar. Der äro lif och seder tyska och protestantiska. Men der finnes ock föga tillfälle att göra förmögenhet. — Dessa tyska bönder äro — bara tyska bönder och trädgårdsodlare. De odla ej kaffe. De kunna således ej sälja till export, blott i mindre skala till sina egna, jemväl trädgårdsodlande grannar.

* * *

Den, som utvandrar, må se till, att han väl af brasilianska regeringen bestås fri resa, men ej bindes genom kontrakt för ett eller flera år. Ty eljes är han blott ett slags såld slaf. Att påpeka detta är naturligtvis ett högmålsbrott i de brasilianska plantageegarnes ögon. Men det farliga i detta nya hvita slafsystem inses redan. En del af Brasiliens bästa fosterlandsvänner uppträder redan der mot detsamma. Att europeiska kroppsarbetare ditföras, är nödigt, — säga de. Men han skall icke luras dit genom falska förespeglingar och bindas genom kontrakt på skenbart hög arbetslön.

Ditkommen, finner han snart, att, om arbetslönen är hög, så äro lefnadskostnaderna, särdeles hans europeiska, ännu högre. Detta gör honom missnöjd. Han finner derpå, att hans kamrat, som ej låtit binda sig genom kontrakt före öfverfarten, lyckligen framkommen, snart vet att betinga sig en vida större lön. Detta gör honom ännu missnöjdare.

* * *

Vi hvarken af- eller tillråda någon, dertill lämplig och hågad, att nu utvandra till Brasilien, ehuru vi anse lämpligare, att de dermed uppskjuta tills värsta slafveri-frigörelsekrisen egt rum — men vi afråda alla, om förhållandena der okunniga, att låta binda sig genom årslånga kontrakt. Då blifva de lätt — hvita slafvar, mera än hemma.

Blänkare.

Blänkaren hembär härmedelst offentligen sin varma tacksamhet till *Isidor Kjellberg* för det outtröttliga intresse, och den aldrig svikande hjelpsamhet med råd och dåd han visat den nye radikalen.

* * *

Sv. Dagbladet tackas äfven af Blänkaren för den vänliga och hjertliga puff, detta högerns eller kanske rättare centerns liberala organ bestod honom.

* * *

Vördade meningsfränder inom pressen ombedas, att med detta nummer som måttstock säga ett vänligt omdöme om deras unge medbroder.

* * *

August Strindberg underrättar red., att han till följe af sin vacklande helsa ej hinner få sitt Blänkaremanuskript i ordning till de första numren.

* * *

Röster. Under rubriken *Röster* skall i Blänkaren införas dels anekdoter, dels alster af våra moderna, mera subjektivt anlagda literära skämtare. Utrymmets knapphet omöjliggör i dagens nummer någon plats för anekdoterna.

* * *

Samhällsupprörande låter i fromma öron, huru en tysk socialist-chef, ung, vacker, adlig, har förlofvat sig med en redan känd ung svensk författarinna. — Måtte bli vackra barn — tänker visst redan Wäktaren.

* * *

Jones grillrum midt mot Jakobs kyrka blir med hvarje dag allt mera och mera en delikatess-källare midt mellan engelskt etablissement och italiensk osteria. Det besökes i synnerhet af utländska diplomater, resande, sportsmän, tidningsmän och gastronomer.

* * *

Kvitteradt. Då hr Hjalmar Branting i Tiden ingick civiläktenskap, refererade Östgöta-Correspondenten och en del af den öfriga högerpressen detta under den prydliga rubriken »En hedning.» Nu beskrifver Tiden ett kyrkligt underlöjtnants-bröllopp under öfverskriften »Frispektakel i kyrka.»

* * *

En glad själ har motionerat om framtida laglig rätt för folk att hädanefter vara onyktra på offentliga ställen. Riksdagen har varit nog nykter att afslå motionen. Af barmhertighet mot oss, måttlighetssupare. Som eljes skulle fått trefligt i detta nykterhetens försupna tidehvarf.

* * *

Högertidningarne rasade, då William Engelbrecht, på en matiné i Berns salong, djerfts framsäga en af Strindbergs Sömngångarenätter. Nu äro de alldeles lugna, då premieraktören Ossian Hamrin på en dylik deklamerat ett stycke näsvishet mot riksdagen. Vi erinra herrskapet om att dylikt är förbjudet i lag. Men på att deklamera Strindberg är ännu intet ansvar satt i rikets grundlagar,

* * *

Högervriden logik. Hrr Jäderins och Noréns Dagblad påstår, att landtmannapartiets nya sparsamhetsvänner på Stockholmsbänken, särdeles Richard Gustafsson, äro ett slags förrädare mot fosterlandet i allmänhet och Stockholms valmän i synnerhet, derför att de å de skattdragandes vägnar nekat bekosta en ny — flaggman med en tillhörande mindre officersstab, hvilken amiralsperson således skulle utgöra rikets och hufvudstadens enda tillflykt och försvar gent mot ryssar, preussare, venster-norrmän och andra kanibaler. Vi tycka deremot, att de nyvalde inte svikit andra intressen än de obefordrade kommendörernas och sjökadetternas.

Skandinaviska Linnebazaren

Stockholm

8 Drottninggatan 8.

Största Lager

af

Linnevaror och Gardiner.

Billiga, bestämda, utsatta priser.

Prof'ver expedieras till landsorten.

Skandinaviska Linnebazaren.

* * *

Sjelfva högertidningarne ge nu tullstyrelsen pikar för tull- och handelsförhållandena på norska och finska gränsorna. Blott de salongsliberala tiga som vanligt. Skada, att de två olika gränslurendrejerier, som tullstyrelsen upptäckt nu, redan upptäckts och i många och långa artiklar på 20—30 spalter i N. D. A. framlagts redan för 15—20 år sedan af dåvarande öfvertulluppsyningsmannen i Haparanda Georg Lundström, hvilken ju är en hygglig person, mycket nära bekant med åtminstone den ene af Blänkarens redaktörer.

* * *

En kvinna, som verkar, utan att hugga på männen, är — såsom August Strindberg lär skrifvit — *miss Marie A. Brown* den kända nordamerikanska radikala författarinnan, föreläserskan och turisten. Hon har redan arbetat mycket, för att i Amerika bekantgöra vår konst och literatur. Och hon har nu under loppet af tre år berest Sverige, för att här, i likhet med hvad inom andra civiliserade länder i olika former redan egt rum, med myndigheterna ordna turistväsendet. Men hon har misslyckats och motarbetats, antagligen enär hon ej tillhör de emanciperade damer, som vilja göra i fästningsbyggeri, läseri och federation. Nu skall hon här i arbetareföreningens sal, hålla en serie föredrag äfven »korsets lära och dess förstörande inverkan.» Af dessa bör, då tidningen utkommit, redan ett ha gått af stapeln. Men äro de öfriga utsatta till i dag den 1, äfvensom 8 och 11 i denna månad, kl. 7 e. m. Priset, för serien 3 kr., blir för hvarje särskildt föredrag 1 kr. Föredraget, som hålles på engelska, tolkas genast af rektor Olof Thorelli. Och hänvisa vi för öfrigt till annonsen.

Grundtanken i dessa föredrag är, att »korsets lära» är en eländets, mörkrets och försakelsens, — en lära, att den menskliga tillvaron oundvikligen är en tillvaro af lidande och förödmjukelse. Ehuru väl förnuftet och vetenskapen visa, att de menskliga olyckorna vanligtvis vållas af menniskorna sjelfva, och ej minst genom de kristna statskyrkornas tyranni. Vetenskapsakademiens hörsal, som står öppen för läseriföredrag, har man, viss af erfarenheten, ej ansett sig kunna ens begära. — Miss Brown, som besökt vår byrå, är en småvext, mörk dam i den tidigare medelåldern och gör ett särdeles enkelt, godt och flärdfullt intryck.

* * *

Den hederliga pressen. En eller flera af de nya skrifvaredömsunderhållne morgontidningarne ha haft mycket roligt derför att hr Lyttkens inom riksdagen påstått, att den värsta anmärkningsanledningen mot konungens illustra och högaktade rådgifvare var den bekante makademiserings-frågan. Dessa tidningar ha visserligen sjelfva för sig en knaglig bana, som de önska, att skrifvaredömet må åt dem fortfarande makademisera. Men om svensk civillag säger, att svensk bonde skall laga sin väglott med grus, och sedan en länsstyrelse med sin byråkratiskt medhållande riksstyrelse, enligt nu modern skrifvardömssed, i godtycklig administrativ väg förklarar sig ej fråga efter civillagen, utan helt obesväradt ålägger bonden att laga samma väglott med sten, så blir detta icke endast en makademiseringsfråga, utan en rättsvidrig olaglighet, som i ett verkligen lagligen och konstitutionelt land bort för alltid omöjliggjort de skyldigas användande i förtroendeembete.

* * *

Riksbanken, hvilkens styrelse länge, fast förgäfves, burit en slags omöjlighetens narrkåpa, höll för en tid sedan på att omorganiseras. Af hvem? Jo af den store latinöfversättaren och skolkarlen I. R. Törnebladh, hvilken beslöt att hemställa om åtskilliga af honom för öfverflödigt ansedda ord. platsers och dito tjenstemäns indragning. Organisationsförsöket misslyckades och herr rektorn återgick till sin forna, mera anspråkslösa sysselsättning i banken nämligen — att skrifva romerska siffror.

* * *

När en så stor detaljomsorg nedlägges på uppsättningen af ett norskt stycke, att man låter omplacera vigselringarne på höger hand, är det ej riktigt lämpligt att låta hufvudpersonen använda Guillemot's säkerhetsstickor uppe i prestgården bland de höga fjällen. Ehuru Guillemots stickor äro synnerligen förträffliga.

Se Brand.

* * *

Ett upprörande skrifvardömsöfvergrepp har i dessa dagar skett i ett af målen Treffenberg-Anderberg. De salongsliberala ha, som vanligt, refererat, utan att begripa. Och hrr justitiekanslers- och ombudsmannabefattningarne äro visst afskaffade. Men *vi* skola återkomma.

* * *

Pligt och plikt. Under denna öfverskrift berättar Öresundsposten, huru en fjerdingsman, som till häktet inforslat en brottsling, sjelf fick der qvarstanna och afsitta böter för fylleri och oljud.

* * *

Fröken Grabow har fått litteris af tonkonstens beskyddare. Månne som — disciplinsstraff??

* * *

Riktig otäck jemförelse mellan den store Swinburne och den lille Wirsén gör den gudlösa Tiden.

Ett bref

från

Herman Bang.

Ni beder mig, bäste herr redaktör, att sända er ett bidrag till eder tidning, och ni föreslår mig att till exempel skrifva en uppsats om konsten att »tala.»

Jag svarar med en fråga: *är* det någon konst? Eller är det hela icke blott det att hafva en djup öfvertygelse och att ega ett brinnande begär att gifva andra sin tro?

Nåväl — om vi skulle tala om min «konst», då blefve det endast att tala om min öfvertygelse, min trosbekännelse.

Det är min öfvertygelse, att konsten — en mäktig kedja af erkännanden om lifvet, erkännanden, men i vexlande former — blott har *ett* mål: att upplysa samhället om dess eget tillstånd. Konsten, hvars mun aldrig skall bindas af något hänsyn, hvars mun icke *kan* bindas, är den evige tolkaren af det lif, som lefves, de känslor, som röra sig i oss, de tankar, som upptaga oss, de tvifvel, som förtära oss. Konsten är en evigt rinnande källa, sprungen fram ur lifvets berg, ur tillvarons jord. — Vi skola spegla oss deri, så att vi känna igen oss.

Det är konstens uppgift att klargöra samhällets tillstånd. Den kommer att lösa sin uppgift, när hvarje konstnär, ärligt och noggrant, vid hvarje steg tagande till råds sin erfarenhet, gör reda för sitt lif, och hvad han upplefvat. När han utan att »brodera» berättar, hvad han har sett. När han samvetsgrant inlemnar sitt lifsprotokoll till mensklighetens stora arkiv.

Just — protokoll. Ty hemligheten är den, att hans protokoll alltid sammanfaller med ett större eller mindre antals samtidigas eller jemnåriges. Hans protokoll blifver *deras*, derför att erfarenheter och inflytelser och temperament voro något så när de samma.

Sålunda insändas protokoll öfver hela periodens lif. Och sålunda står hela perioden framför sin egen spegelbild — hela perioden och *den enskilde*. Och på så sätt kommer hvarje menska en eller annan dag att möta sin egen bild i konsten, och hon ser sig sjelf ända in i hjerteroten.

Olyckligt för henne, om hon denna afgörande dag intet har att lära. Om hon den dag, då hon möter sig sjelf förstådd och genomskådad (förstådd och genomskådad, ty konstnären, som alltid helt lefver sitt eget själslif, förstår ju och genomskådar sig sjelf der, hvarest en vanlig menska glider öfver sig sjelf och sitt eget lif) icke går bort med en erfarenhet; konstens skuld är det icke. Den kan blott taga masken bort från vårt ansigte — om vi sedan vilja studera våra egna drag, blir *vår* egen sak.

Och likaså samhället. Konsten kan klargöra dess tillstånd, sällan råda bot derför, sällan till och med anvisa medel att råda bot.

Den är blott en evig måttstock. På en gång termometer och barometer. Den visar värme- och köldgraderna i samhällets kropp, den vitnar ärligt om dålig eller tung luft i samhällskretsarne.

Det kloka samhället, som alltid har både sånings- och skördedag, studerar hvarje morgon noga barometern för att se efter, hur det står till med vädret, om storm är i antågande. Det kloka samhället låter också Kassandra tala och sluter icke till hennes mun. Det räknar sina egna pulsslag, och, finnes feber, tillkallas läkaren. Det vill säga lagstiftarne, vetenskapsmännen och statsmännen. Kanske kunna de råda bot. Måhända kunna de åtminstone finna sjukdomens orsaker.

Detta är min, kanske allt för enkla åsigt. En åsigt, som har det felet att vara lätt begriplig och så litet försedd med och insvept i konstmessiga ord — att motståndarne än kalla den gallimatias och än kalla den så sjelfklar, att det är en förolämpning att bjuda på sådana banaliteter.

Men säg mig, om den icke är en skälm, som ger mer, än han har. Och jag har ej mer att bjuda på. Konsten är den ena menskans meddelanden till den andra. Den, som dagtingar med sanningen, med sina egna erfarenheter, syndar. Ty han åstadkommer missvisning i samhällets kompass. Han har sin del i skulden, om samhällsskeppet styr orätt kurs — ett tungt ansvar, som ingen borde ha mod att bära . . .

Den moderne konstnären har ifrån att försköna sina ord kommit så långt, att han väger dem på sanningens våg, der den ärliga erfarenheten bestämmer jemnvigten.

Herman Bang.

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Vägen lönar sig!

Under April *realiseras* hela lagret till utomordentligt billiga priser.
Brefpapper, 240 ark, 1: 25, extrafint 1: 50. | **Kuverter,** 100 st. 25 öre, fina hvita 45 öre.
Hamppapper pr ris (480 ark) 2: 25. | **Räkningar,** 100 st. 35 öre, Noter 15 öre.
Eleganta Kartonger med papper och kuverter samt korrespondentkort från 50 öre, Bon-Marché-Kartonger samt d:o med smakfullt upphöjda monogram 1 kr., Skrifböcker 2 kr. pr duss., Glosböcker 1 kr. pr duss., Skolpennor 1: 25 pr gross, Bjudningskort och Dansprogram 2 kr. pr 100, Visitkort, Menu, smakfullt och billigt. Monogramtryck 25 öre för 100 st, Billigaste Accidenstryck.
Kontorsböcker slutsäljas med 25 proc. rabatt.
3 Vestra Humlegårdsgatan, bredvid Kgl. Biblioteket och spårvägen.

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster,
22 Södra Humlegårdsgatan 22
Stockholm.

The International Society of Associated Friends
är ett sällskap för ungdom af båda könen. Det har medlemmar i Sverige, Norge, Danmark, Nederländerna, Tyskland, Österrike, Italien, Rumänien, Turkiet, Förenta Staterna, Mexico och på S:t Domingo. Det har en egen tidning,
Round the World,
som utkommer med 1 à 2 nr i månaden och utdelas gratis till medlemmarne. — Hvar och en, som är minst 15 år gammal, kan blifva medlem af detta sällskap. Årsafgiften är 2 kr. 75 öre. — **Stadgar,** program, profnummer af tidningen och öfriga upplysningar erhållas, om man med bifogande af ett 4-öres frimärke i bref vänder sig till **I. S. A. F.** ***Oskarshamn.***
(Hbgs A.-B. 7.—1.)

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D
(lilla huset).

Värdefull boknyhet!
Kvinnan
i forntiden, nutiden och framtiden
af **August Bebel.**
Öfversättning af *F. Hellberg.*
Carl Sunesons förlag.
Pris: 3: 50.

Klockornas dom.

Sönnebro herrgård var särdeles rikt lottad i afseende på bostäder.

Det väckte derför stor belåtenhet, när ett par hyresgäster omsider anmälde sig, och ehuru de hvarken i afseende på samhällsställning eller förmögenhetsvilkor kunde mäta sig med värdfolket, välkomnades de ändå på det hjertligaste och upptogos som dagliga gäster i den vänliga grannfamiljen.

De nykomna, inspektor Bergström och hans jemförelsevis unga fru tycktes också mycket tacksamma för den visade välviljan. Frun isynnerhet, ett fruntimmer omkring 35 år, ännu ganska täck, med smak för toiletten och all slags grannlåt, språksam och kanske en smula nyfiken, fann tusen utsigter till vänskapsbevis och förtroliga meddelanden öppna sig mellan hufvudbyggningen och flygeln.

Hon sprang ditöfver åtminstone två gånger om dagen, och som hon hade nästan mera böjelse, för att kasta blickar i andras hushållsaffärer än att sköta sina egna, räckte visiterna i timtal.

I jemförelse med henne kunde mannen nästan kallas skygg. Han var visserligen inne då och då och tog ett parti bräde med brukspatronen, berättade gerna och med en viss godmodighet någon af sina sex anekdoter, skrattade med de andra och kunde vara småtreflig nog. Men det låg ändå en viss tillbakadragenhet hos honom. Han kunde sitta långa stunder alldeles frånvarande för hvad som försiggick omkring honom. Han gick aldrig in till brukspatronens utan att bli ombedd, och ofta, då den partihungriga grannen kom öfvrr för att hemta honom, hade han oaktadt qvällstimman och mörkret begifvit sig ut på långa vandringar, för hvilkas ändamål han vid hemkomsten icke kunde redogöra.

Hvad de lefde af visste ingen. Man sade, att Bergström hade blifvit afskedad från sin plats på grund af någon mindre förseelse, och att hans besynnerligheter och stundom grubblande utseende härledde sig från bekymmer och felslagna förhoppningar. Ibland reste han bort på flere dar eller veckor och kom igen ännu mera nedslagen än förut.

Underligt var det heller inte, att han hade så föga framgång. Hvem skulle väl ha lust att ta i sin tjenst en sextio års gammal man, som såg ännu äldre ut genom sitt hvitnande hår, sin krokiga hållning och sitt slappa ansigtsuttryck, och som kanske till råga på allt icke kunde visa rigtigt klara papper. Något underligare var det deremot, att hans hustru kunde vara så glad och bekymmerslös. Men hon hade då alltid blifvit bortklemad och hållen utanför alla bekymmer.

»Hon tänker så litet, stackars Charlotte», brukade fru Björkman säga. Och så var det. Om »stackars Charlotte» bara fick hvad hon önskade sig till hushåll och kläder, frågade hon inte stort efter hvarifrån det togs. Och hvad hennes gubbes utseende beträffade, kunde hon då inte märka någon förändring, ty han hade ju ständigt sett litet melankolisk ut, och mot henne var han vänlig och rar som alltid.

Då han var borta, var hon aldrig orolig. Hon var så van vid hans kommande och gående och gjorde aldrig några frågor, ty det tyckte han inte om.

En gång var det likväl hardt när, att hon blifvit en smula ängslig. Han hade rest på tisdagen och sagt sig komma igen på torsdagen. Men torsdagen gick, utan att han lät höra af sig, likaså fredagen, lördagen och hela påföljande vecka. På måndags morgonen lät fru Charlotte märka någonting liknande otålighet och såg ganska nedslagen ut, så att fru Björkman gjorde sig all möda att lugna henne, ehuru hon troligtvis sjelf var den minst förhoppningsfulla.

Men på eftermiddagen var all oro förbi, ty det kom bref, att han var att vänta med ångbåten följande dag.

Fru Bergström for inte ner till ångbåten för att möta sin man, ty hon hade litet stök för sig, och dessutom skulle brukspatron ändå dit ned, och det kunde bli trångt i vagnen. Men vid femtiden togo båda fruarna sina hattar och promenerade framåt allén, för att åtminstone gå en liten bit till mötes.

Klockan blef emellertid sex, och ännu syntes hvarken brukspatron eller inspektor. Fram emot half sju sågs ändtligen ett dammoln på vägen, och vagnen kom. Men utom kusken fanns der ingen mer än herr Björkman. Han helsade så allvarsamt och svarade så besynnerligt kort på fru Bergströms fråga efter sin man, att hans hustru blef rädd och så fort som möjligt fick honom inom salsdörren.

— Hvad var det?

— Åh, just ingenting. Bara det besynnerliga, att Bergström varit med på ångbåten ända från Stockholm och till näst den sista tilläggningsplatsen. Men sedan hade ingen sett till honom.

— Han har väl obemärkt stigit af antingen vid Åhrnäs eller här — förmodade fru Björkman, andlös.

Brukspatronen gick af och an. Han visste inte, hvad han skulle säga om det. I en af salongerna hade man hittat hans ur, öfverrock, hatt och stöflar. I rocken låg hans plånbok innehållande två hundra kronor i sedlar och ett bref till hans hustru.

Den lilla godhjertade fru Björkman skalf i hela sin kropp. Hon kunde inte förstå, vågade inte fatta . . . Hvem skulle säga det? Fanns det intet hopp . . .?

Nej, troligen inte. Det hade nog gått så till, att han smugit sig upp på akterdäck, medan de få passagerarne intogo sin middag, krupit under jernskranket och släppt sig ned. Och så var det slut, tyst och stilla, utan ett skrik.

Dörren öppnades och Charlotte kom in. Hon hade inte kunnat uthärda väntan och den ängsliga tystnaden derute. Först vände hon sin frågande blick mot brukspatronen, sedan mot hans hustru. Och så förstod hon det utan ett enda ord. Hon visste, att hon förlorat allt, kärlek, hopp och stöd. Den hand, som arbetat för henne, som smekt och kelat bort henne, skulle inte mera röras för hennes skuld.

Men så ryckte hon upp sig från den första förlamningen. Hon måste gäckas af sin inbillning. Det kunde ju inte ske någonting så ohyggligt. Ingen hade ju för öfrigt sagt det. Och med detta tillkämpade mod tvingade hon sig att hviskande fråga:

— Nej, det är ju inte mig någonting händt?

Brukspatronen svarade icke, men hans hustru tog henne ömt vid handen, förde henne till soffan och lutade hennes hufvud mot sitt bröst. Hon gjorde knappt några frågor, bara grät och snyftade hela qvällen. Slutligen gaf man henne brefvet, men hon läste det inte, utan höll det blott i handen och kysste det då och då. Först då hon kom in till sig och blef ensam för en stund, bröt hon kuvertet.

Här fick hon för sista gången alla de kärleksfulla ord och alla de smeknamn, som hon, det »bortskämda barnet», var så van vid. Han skref så ömt och naturligt som om detta var ett helt vanligt bref, och de skulle träffas dagen derpå. Men så hade han ju också kämpat ut och fått klart för sig det enda, som var att göra. Han hade sträfvat och tänkt så mycket, försökt hvarje möjlighet, för att kunna hålla sig uppe och lefva tillsammans med henne. Men nu fanns ingen utsigt mer, och han hade icke mod att komma och säga henne allt, och dra henne ned i sitt elände, När hon blef ensam skulle nog hennes slägtingar taga hand om henne. Men för honom fanns det ingen plats mer i denna verlden, och derför måste han gå.

De två hundra kronorna hade han lånat åt henne af en vän till en första hjelp. Det var det enda han kunnat skaffa.

Och så tusen helsningar och böner om förlåtelse. Han kunde inte hjelpa det. Allt var slut.

Det dröjde mer än en vecka, innan man hittade liket. Det låg uppflutet på en holme, uppsväldt och så ytterligt vanstäldt, att fru Björkman använde all sin öfvertalningsförmåga för att hindra enkan att se det. Men det var förgäfves. Hon ville och skulle se sin »älskade gubbe». Och inte nog med det. När hon sett honom, gråtit, och strukit hans hår, började hon genast att tänka på hans sista hvilobädd. Hon skulle sjelf göra den i ordning.

De två fruarna följdes åt till staden, för att köpa sorgkläder och svepning. Fru Björkman gjorde stora ansträngningar, för att kvarhålla så mycket som möjligt af de två hundra i portmonäen, men det ledde till föga resultat. Allt skulle vara af det bästa. Kistan af ek, spetsarna breda och rika. Och oaktadt afgjorda protester från den äldre och förståndigare damen ändades uppköpen med ett besök hos konditorn. Det måste drickas vin och ätas konfekt på begrafningen, annars hade den stackars lilla fru Bergström inte kunnat få klart för sig, att den var hederlig.

Dagen före begrafningen kom enkan upp till hufvudbyggningen och bad att få tala med patron. Hon ville be honom vara god och hjelpa sig med bjudningarna. Bergström hade haft några vänner och bekanta i trakten, och de skulle naturligtvis ombedas att bevista begrafningsakten.

Brukspatronen såg generad ut.

— Hvarför skulle det slås så der på stort?

— Inte var det stort —. Hon ville ju bara, att hennes gubbe skulle få en helt vanlig begrafning, och hans vänner skulle känna sig försummade, om man inte bjöd dem.

Han svarade ingenting bestämdt, men slutligen kom det fram på ett mycket fint och omständligt sätt, att han ansåg en begrafning med gäster inte rigtigt vara på sin plats. Andan i grannskapet var så religiös, och det skulle kunna göras vissa anmärkningar . . .

Ändtligen begrep den stackars enkan. Hennes man var en sjelfspilling, och hade förverkat rätten att hedras efter döden. Det grep henne så bittert, att tårarna bröto fram

Yttre hedersbevisningar hade alltid haft stor betydelse för henne, och att nödgas sakna dem var en skam, som hon aldrig kunde sätta sig öfver, hur orättvist hon än ansåg behandlingssättet vara.

Efter en stund samlade hon emellertid nytt mod. Hon ville kämpa, för att om möjligt rädda en sista smula ära åt sin stackars gubbe.

Kunde man inte så der i förbigående underrätta litet hvar, att då och då skulle jordfästningen ske och från grafven följas åt hem till henne och dricka ett litet glas vin?

Nej, inte heller det gick an. Hvad skulle presten säga, om så mycket folk samlades? Nej, brukspatronen ville inte ha ett sådant brott på sitt samvete. Sålunda gick hennes sista förhoppning.

Följande eftermiddag satte sig liktåget i rörelse. Det bestod af en vanlig oxkärra, hvarpå kistan var lastad, och trillan, der brukspatronen, hans fru och enkan tagit plats. Man mötte knappt någon menniska på hela långa vägen, inte en gång i kyrkallén. Vid porten steg man ur, lyckades få ihop bärare, och så skred det lilla tåget med kistan i spetsen långsamt och tyst uppåt sandgången. Då de gått några steg, tog enkan bort näsduken från ansigtet och såg sig omkring. Det var någonting mer hon saknade.

— Åh, klockorna! Inte ens de!

Vid den öppnade grafven väntade dödgräfvaren och presten. Den sistnämnde hade ingen kappa och gick fram och tillbaka hostande och spottande på ett ganska ogeneradt sätt.

Man ställde upp sig vid grafkanten, och kistan sänktes ned. Presten tog skofveln, kastade tre gånger jord på kistan och läste med dof röst:

— Af jord äst du kommen, till jord skall du åter varda.

Så öppnade han boken, bläddrade i bladen, slog hastigt igen den och läste utantill »Fader vår» och »välsignelsen».

— Herren välsigne *oss* och Herren bevare *oss* . . .

Han bad för *oss*, för de lefvande, som stodo omkring grafven, under det han inte hade ett enda ord, inte ett fridstecken för den stackars döde dernere. Var det inte han? Var det inte som att stå och säga: Han, der i djupet, han är förtappad, så honom är det inte värdt att kasta ett ord på. Men för oss sjelfva skola vi läsa och be, så att vi inte komma i samma fördömmelse. Han stod och såg dit ned som på en stackare vid skampålen. Och hon, hans hustru, skulle också vara med och se på och tåla skymfen.

Hon kunde icke slita sin blick från presten. Har han inte ett ord mer att säga, ingen tröst, ingenting . . .? Nej, det var slut. Han knäpte redan rocken och vände sig om.

Då bröts plötsligt tystnaden af en klar ton. Tornuret slog sex. Och när det sjette slaget förklingat, tog en annan slags ton vid, så åter en, och så en till. Det var kyrkklockorna, som ringde in helgdagen, ty det var lördagskväll. Högtidligt och allvarligt korsade sig de klara malmljuden, men snart kastade de sig allt hastigare på hvarann. Det blef jubel och segerglädje i deras sång.

Charlotte grep darrande sin väninnas arm.

— Hör — hviskade hon — Gud ville inte, att han skulle bli alldeles utan . . .

Hon öfverväldigades af rörelse; tårarna störtade ur hennes ögon. Det var ju som en uppenbarelse från Gud, att han inte öfvergifvit den stackars döde. Hon kände sig så nära den Allsmäktige, och, utan att veta hvad hon gjorde, knäböjde hon på den mjuka, fuktiga mullen och började att bedja med halfhög röst, under det att jordklimparna dånade mot kistlocket. Det var välsignelsen om igen. Men det var inte för *oss* hon bad, utan för honom, sin käre, älskade gubbe.

— Herren välsigne *dig* och bevare *dig* . . .

Ock klockorna ringde fortfarande, ringde frid och ro och välsignelse öfver den stackars sjelfspillingen.

Så fick ändå hennes gubbe både böner och hedersbetygelser vid sin graf, fastän menniskorna inte ville unna honom det. Och när Charlotte gick derifrån, var hon öfvertygad om, att han skulle sofva lika lugnt och vara i lika godt hägn, som den hvilken fått prestens bästa välsignelse och längsta tal.

Rien.

Kvinnan
i forntiden, nutiden och framtiden af August Bebel. Med författarens bemyndigande öfversatt af Frithiof Hellberg. Carl Sunessons förlag. Pris 3 kr. 50 öre.

Äfven till oss når stundom en svallvåg från den mäktiga frihetsrörelsen derute i den stora rika verlden, der man arbetar, kämpar, sträfvar framåt mot det mål, som blifvit samtiden förunnadt att skönja: bröd för alla, rättvisa, ljus, frihet och lycka för alla — alla utan undantag — rik och fattig, man och qvinna. En sådan strömning träder oss till mötes i den talangfulle och energiske, tyske socialistledaren Aug. Bebels arbete Kvinnan, som bokhandlare Carl Suneson med en erkännansvärd fördomsfrihet gjort tillgänglig för vår allmänhet. Det är ett energiskt inlägg i en fråga, som visserligen icke är ny hos oss, utan tvärtom mycket länge stått på dagordningen men som svårligen kan frånkännas felet att ha blifvit i ej ringa mån snedvriden genom murken gudsnådlighet, pretentiös snobbighet, gammal-frökenaktigt pryderi och bornerad asketism.

Här finna vi i stället ett bestämdt, på naturen sjelf och dess orubbliga lagar grundadt kraf på berättigande åt sinligheten såsom varande — icke något lågt och orent, som skall undertryckas och utrotas, utan en af de vigtigaste faktorerna i utvecklingen till sund, ädel menskliget. Förf. visar, huru könslifvet genom alla tider blifvit missriktadt och kommit in på de ohyggligaste och skändligaste afvägar, hur äktenskapet i många fall blifvit hvad George Sand kallar »en edsvuren prostitution» och hur detta haft och har sin grund i förvända samhällsförhållanden. Med den sociala frågan är kvinnofrågan på det innerligaste förbunden; den sammanhör med frågan om bröd. Dessa problem skola lösas tillsammans. Det sker ej ensamt dergenom att kvinnans verksamhetskrets vidgas, ty erfarenheten visar, att detta ofta är liktydigt med att göra kvinnan till samma arbetets och kapitalets slaf som de manlige prolätererne, liktydigt med ett ytterligare försämrande af arbetsklassens vilkor och ett ytterligare neddragande i dyn af familjelif och sedlighet. Ej heller gör det tillfyllest att för kvinnor öppna dörrarne till vetenskapens helgedomar. *Det* är till gagn endast för ett fåtal, och detta fåtal är så lätt egnadt att bereda öfverklassens förstärkning.

Nej, till utgångspunkt för reformarbetet måste läggas det, att ingen annan olikhet mellan könen bör ega rum än den, som naturen sjelf bestämt för uppnåendet af sina i yttre afseenden olika, men till sitt väsen likartade syftemål. Men — anmärker förf. — intetdera könet får öfverskrida de naturliga skrankorna, emedan det derigenom skulle förfela sitt eget naturändamål. Hvad förf. sålunda fordrar är full likställighet könen emellan; denna skall begynna vid uppfostran och genomföras på alla områden: det politiska, ekonomiska, sociala och moraliska. Han skrifver helt enkelt den fria kärleken på sin fana, och man får gifva honom rätt i att den i sjelfva verket icke är något så monstruöst, så styggt som vi i vår tillgjorda sedlighetsifver velat göra den till. Den betingas helt enkelt af krafvet på sanning i lifvet. Naturen måste insättas i sin fulla rätt, men först och främst måste brödfrågan lösas, ty »endast existensvilkorens förbättring kan medföra menniskoväsendets förbättring.»

Åt den ekonomiska sidan af frågan egnar förf. en stor del af sin bok, och, som man väl kan förstå, fordrar han en omorganisation af samhället i öfverensstämmelse med socialismens grundsatser. I kritiken af det bestående är han skarp och träffande; om de positiva förslag han framlägger skola medföra de resultat förf. tänkt sig, är något, hvarmed jag icke här har att sysselsätta mig.

Det vill jag emellertid hafva sagdt om Bebels bok, att lärorik är den framställning han gifver af kvinnoslägtets historia genom alla tider, en historia om idel skändlighet, förtryck och trångsinne; värmande och upplyftande är den entusiasm, hvarmed han omfattar sina idéer; efterföljansvärd är den djerfhet, hvarmed han vågar utdraga korseqvensen af sina läror, den frånvaro af halfhet och tveksamhet, hvilka hos oss trycka allt platt; hänförande är den kärlek till frihet, den fasta tro på utvecklingen och på en bättre, en lyckligare framtid för menskligheten, hvaraf han besjälas.

J. N.

En liten gnista — en stor eld.

Vid ett af Södra arbetareföreningen i söndags anordnadt möte, för öfrigt fåtaligt besökt, framkastades af den bekante folktalaren J. B. Westenius en tanke, att Stockholms stads röstberättigade befolkning skulle sammankallas till massmöten, för att uttala sig om regeringens förslag om ökad värnpligt. Liknande möten skulle öfverallt i landet anordnas af fredsföreningens medlemmar.

Idéen är god, ty sanning ligger i den store statsmannen Palmerstons ord: »Allmänna folkmeningen, då den är grundad på hvad som är sant och rätt, skall till sist segra öfver både kanoner och bajonetter.»

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** ***Stockholm,*** Normalmsgatan 28, nedra botten, till venster.
Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Sthlm, Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:o 2

Prenumerationspris:
Till årets slut Kr. 3: 75
För halfår » 2: 50
» kvartal » 1: 25
Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och Förläggare: F. KJERRMAN.
Redaktörer: *Fritz Kjerrman* och *Georg Lundström.*

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:a sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 proc. för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885

BLÄNKAREN,

radikalt onsdagsblad, utkommer i Stockholm från den 1 april 1885 hvarje onsdagsmorgon.

Redaktörer:
FRITZ KJERRMAN
och
GEORG LUNDSTRÖM
(Jörgen).

Bland Blänkarens många medarbetare må särskildt nämnas:
August Strindberg,
Edvard Fredin,
Algot Sandberg,
m. fl. yngre och äldre författare.

Blänkaren skall göra till sin uppgift att på ett *värdigt* och *opartiskt sätt* sträfva för frihet, rättvisa och framåtskridande.

Enskildt hämdbegär skall ej diktera dess uttalanden; *personen får aldrig skymma saken* och det mål för hvilket den arbetar.

Prenumerationspris: Till årets slut kr. 3,75, för halfår kr. 2,50 och för kvartal kr. 1,25, postarvodet inberäknadt.

Lösnummer: 10 öre.

Preumeration sker:
I Stockholm: å de större tidningskontoren och å Blänkarens expedition;
i Landsorten: å alla postanstalter. — Tidningen står upptagen i generalpoststyrelsens cirkulär *n:o 13.*

Annonser mottagas:
Genom Nya Annonsbyrån (S. Gumælius) Stockholm, Blänkarens Byrå samt från landsorten äfven genom Johan Högborgs Annonsbyrå, Oskarshamn.

Annonspris:
för inländska 15 öre (18 på första sidan) petitrad, för utländska 20 (25).

Rabatt:
10 procent för annons, som införes minst 5 gånger, 15 procent för 10 gånger, 20 för 20 samt 25 procent för stående annons.

Blänkarens expedition och byrå:
28 Norrmalmsgatan,
nedra botten till venster.

Red. af Blänkaren.

För närvarande hindrad att såsom en bland redaktörerna deltaga i det nya tidningsföretaget, måste jag inskränka mig till att helsa detsamma välkommet under försäkran, att det skall bli mig mycket kärt att, så fort jag kan, tjena tidningen som medarbetare.

Ouchy d. 27 Februari 1885.

Vännen
August Strindberg.

Till våra prenumeranter i landsorten!

Till följe af ett expeditionsfel, som var omöjligt för redaktionen att förekomma, anlände första numret af Blänkaren för sent till posten. Härför bedja vi våra ärade prenumeranter vördsamt om ursäkt, försäkrande att ett dylikt missgrepp ej mer kan ske.

Redaktionen.

Karl Sachs
15 Drottninggatan 15
Blomsterhandel

Der ute.

Den konstitutionela despotism,

med hvilken ministéren Ferry regerat i Frankrike, och som utan folkets hörande och medgifvande fört in i ett långvarigt krigs elände, har ändtligen tagit ett slut och detta med ministérens fall. Men följderna af Ferrys missgrepp, följderna af det öfverlägsna lättsinne, hvarmed kabinettet mottog de varningar, Frankrikes sändebud vid hofvet i Peking, Mr Bourrée, insände i Mars i fjol till sin regering, följderna finnas fortfarande. Dem får ett annat kabinett reparera. Den är sannerligen högst bekväm, den republikanska parlamentarismen. Hvar är straffet, landsförrädarnes straff? Hvar är folkförsamlingens svar på Clémenceaus rop på rättvisan, som skall och måste döma Ferrys egenmäktiga kabinett?

Här, om någonsin, är straffet en *pligt*, och dess uteblifvande en *orättvisa*. En regering, som på eget bevåg börjar ett krig, som i stället för att sluta fred på fördelaktiga vilkor, slänger åt deputeradekammaren det vackra ordet »*gloire*», för att dermed framtvinga penningar att »*hämnas*» öfverste Rivières död och sedan ljuger sig till anslag efter anslag, är sannerligen ej värd det minsta medlidande. Som sagdt, folkets skyldighet är härvidlag att statuera ett varnande exempel.

Hvilkens lott det blir att söka reparera Ferrys fauter, vet man ännu ej. Brisson har nekat, och Freycinet har förgäfves sökt att få ett kabinett i ordning; man lär sålunda få nöja sig med en färglös öfvergångsministér.

Upphetsningen är stor i hela Frankrike.

Det är ett skymfadt folk, som kräfver rättvisa.

Helg.

Kyrkklockorna ringde helgmålsringning i Ryssland och England. Och med malmljudens förtoning dog bort för några dagar det offentliga talet om krig och kränkt ära. Det var som när undervattensströmmen tvingar dyningen i ro.

Förunderligt!

Vanans nedärfda makt! Den fria tankens bojor!

När kommer nationernas myndighetsförklaring?

När skola kyrkklockorna säljas å offentlig auktion?

Ett afgörande svar

fick estrupska ministéren af Danmarks venster.

Sjelfva högern tror ej på möjligheten af kabinettets kvarstannande.

Från D. N:s liffulla skildring af »ministérens», som vi hoppas, sista stunder låna vi följande:

— — Talmannen uppläste med fast stämma ett manifest från venstern »till det danska folket», hvari den förklarade att den direkt hänvändt sig till konungen, för att söka »afvärja den brytning, hvartill författningslifvet ledes af en egenrådig regering», men att regeringen afvisat den erbjudna förhandlingen om en tillfällig statsreglering, afbrutet det gemensamma utskottets arbeten och »*hemsändt riksdagen utan någon laglig statsreglering för det nya året*». Efter uppläsningen af detta dokument, — utbragte grefve Holstein ett »lefve grundlagen!» som besvarades med 9 kraftiga hurrarop, hvarpå *hela venstern lemnade salen.*

I den stora salen satt hr Estrup omgifven endast af ett dussin förvånade högermän. Men förrättningarna måste ha sin gång, och hr Estrup fick ej inställa *sin* föreställning, fast publiken hade strejkat. Med skälfvande röst uppläste han för den lilla åhörareskaran sitt dekret om riksdagens upplösning och om utfärdande af en provisorisk finanslag, Några minuter senare upplästes samma glada budskap i landstinget, och så var »provisoriet» färdigt. Ordinarie statsreglering, extra statsreglering, härordning, förstärkningslag — allt hvad riksdagen var sysselsatt med — afstannade som genom ett trollslag, de parlamentariska formerna öfverdrogos å nyo med »provisoriets» spindelväfvar, och den danska statskroppen förvandlades till en »sofvande prinsessa i skogen», men med utsigt att väckas af demokratiens kyss långt innan de ministeriella spindlarne hunnit fånga några flugor.

Ty denna gång måste »brytningen» beteckna början till en ny tingens ordning i Danmark, så vida ej demokratien i det landet dömer sig sjelf till vanmakt för lång tid.

— — — — — — — — — —

Skrufskonerten Diana hade hissat kommandoflagg och lagt sig med bredsidan mot Amalienborgs slott. Den låg som om den skulle beherska Frederiksgade och fortsättningen med sina kanoner. Var det en tillfällighet eller ytterligare en provisorie-förberedelse? frågar Politiken.

På börsen herskade stark spänning. Det ena ryktet korsade det andra. Så kom den första underrättelsen om provisoriet genom Politiken. Under andlös spänning upplästes den samma, och vensterns upprop till danska folket mottogs med mycket bifall.

Aftonen var stilla och tyst. —
— — — — — — — — — —

Framemot kl. 1 på natten drog en stor skara oppositionsmän — genom Östergade och hurrade utanför de liberala tidningarnes byråar.

CAFÉ et RESTAURANT
1 Stureplan ANGLAIS Stureplan 1
Déjeuner, Dinér & Souper à la Carte & à prix fixe.
Enskilda rum.
Allm. Telefon 5699.
A. Rosenqvist.

Johan Högborgs
Annonsbyrå,
Oskarshamn,
mottager och befordrar annonser till in- och utländska tidningar till de resp. bladens **originalpris;** ombesörjer **val af tidningar,** lämpliga för hvarje särskildt fall, och upprättar **kostnadsförslag,** allt **gratis;** fortskaffar, mot ersättning **endast** för porto, till uppgifven adressat **chifferbref,** som ingå såsom svar på genom byrån expedierade annonser; anskaffar **clichéer** till billigaste pris. Endast **ett** annonsmanuskript behöfver sändas, äfven om annonsen skall införas i flera tidningar. Förfrågningar besvaras samma dag bref ingår.
(Hbgs A.-B.)

Här hemma.

Vårt hederliga lagutskott

har midt i uppståndelsens fest aflifvat och slagtat en hel del motioner, dem det återstår *för de återvändande* farbröderna att vederbörligen ledsaga till grafven.

Bland dessa motioner är naturligtvis äfven herr A. Hedins angående befrielse för främmande trosbekännare från bidrag till aflöning af statskyrkans presterskap.

Nå det var klart! Inte räsonera, bara likvidera. Hvad gör det vår allra som kristligaste kyrka och dess ännu kristligare prester, om fåren äro buddhaister eller muhamedaner, bara prestsäcken fylles, och prostarne slippa draga svältremmen hop kring vördiga istermagar.

Och dock! Ligger icke i detta en den mest skriande orättvisa?

Jag tror icke på denna kult, jag böjer icke knä i denna fallfärdiga kyrka, jag lyssnar icke, vill icke lyssna till denna dogmatiserande prest. Jag kan ej, vill ej söla mig i denna »slagtarlära» — ordet är icke mitt, utan en kristen biskops — jag känner det kvaft och unket derinne i denna kyrka, och jag ville hellre i mitt anletes svett arbeta på nedbrytandet af dess vittrade murar, för att föra upp en annan, en friare kyrka med himlen till tak och skogen till pelare, — men trots allt detta tvingar mig lagen att med mina kanske surt förvärfvade slantar hopstoppa sprickorna i den fallfärdiga muren och med mitt arbete stötta densamma.

Är det rätt? Nej och tusen gånger nej!

Men lagutskottet har så velat, och riksdagen vill naturligtvis så med. Och folket tiger och samtycker — så länge!

Sabbatsstillhet och sabbatsro

och »jublande söndagsstämning» som prosadiktaren G. af G. talar om, äro ord som låta bra, och »en kristlig predikare» — för att tala med sjelfve pastor primarius — bör ej underlåta att i afslutningen af sin predikan inflika ett och annat sådant, ty det ger en så välsignad lyftning, men den verklighet, som dessa ord beteckna, är ej fullt så bra. Ty de betyda för arbetaren och den fattige, d. v. s. för $^{4}/_{5}$ af vårt folk, en minskning i en inkomst, som ingen enda vecka är för hög och knappt någonsin tillräcklig. Kommer der så den ena veckan en Marie bebådelsedag och den andra veckan en långfredag och den tredje veckan en annandag-påsk, så är detta liktydigt med åtskilliga umbäranden och försakelser i hem, der sådana äro vana gäster ändå. Dertill kommer att »fåfäng gå lärer mycket ondt» och, om ej precis det, depenserna till följd af sysslölösheten lätt växa öfver det knappa hvardagsmåttet. Så blir det balans och skuld och »*klabb*», som man sedan ej kan bli kvitt, och så får man i långa tider dragas med besvärligheter

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

och bråk, allt för de — välsignade helgdagarnes skull.

Bort med dem!

I dimhöljda, stenkolsnedsvärtade, whiskyindränkta, guineeförsedda old England

har uppstått en profet, som siar i Stockholms Dagblad. Och hvad han har att förkunna, är att vi i många år beklagat oss öfver krisen, men att vi ingen kris haft, men att den nu står utanför dörren och knackar på, och att det varder örlog och pestilentia, och att uppenbarelsebokens sju plågor nu äro lössläppta, hvarför enhvar bör se om sitt hus.

Ty det stora kaos väntar!

Men tänk om braket, när väldiga riken störta tillhopa, blir så starkt, att folken vakna och köra sina utsugare, förtryckare, försvarare och själasörjare på porten och börja sköta sig sjelfve!

Ja, då vore något vunnet med olyckan — det högsta!

Då kunde menskligheten börja på en ny tideräkning.

Föråldrade lagar

böra afskaffas, ty det kan alltid finnas någon dum stadsfiskal eller kitslig stadsfiskal eller dum *och* kitslig stadsfikal, som kan hitta på att gräfva upp de omöjliga och af andra bortglömda paragraferna ur arkivens djup och fordra deras tillämpning, och så händer det så tokigt, som det i dagarne händt i Varberg, att en person får plikta för det han sålt cigarrer en söndag.

Och det fast mannen till sitt försvar åberopade gammal häfd och anförde prejudikat och visade att sjelfva kunglig majestät anser tobak tillhöra dagligt bröd, som det ändå icke är förbjudet att förtära och försälja om söndag.

Men ingenting halp. Icke ens Göta hofrätt, dit han vädjade.

Sådant der är mer än löjligt, det är fördömligt. Ty kan en sådan fatalitet drabba den ene, både kan och bör den drabba den andre. Och följden af detta vore, att vårt land drefves in i samma puritanism, samma trångsinta skenhelighet som England.

Men det är alldeles obehöfligt; vi ha tillräckligt af den varan förut.

Den gamle sedelguden

vid Nygatan, som är nog vänlig att mottaga våra penningar och gifva oss en ringa ränta derför, vill ej alltid gifva oss dem åter. Det är bekant, att en ung bokhållare hos firman C. Ohlsson & Comp. roat sig med att fabricera stilprof och uppvisade ett sådant i enskilda banken, der man för att uppmuntra ynglingen för ådagalagd skicklighet och andra ynglingar till ädel täflan med honom gaf honom 30.000 kr med fri dispositionsrätt.

Det var vackert och vänligt gjort af enskilda banken, men hvarken vackert eller vänligt var det att debitera hrr C. Ohlson & Comp. för denne summa, hvarmed banken öfvat mecenatskap. Då nemligen firman kom att återfordra sina penningar, svarade banken: dem ha vi bortgifvit.

Men somliga resonnera som så: när banken genom oaktsamhet, lättsinne och slarf låter bestjäla sig, skola bankens depositörer blifva lidande derigenom?

Har ej enhvar rätt att återfå sina penningar om ock hr Wallenberg och hans folk låtit lura sig?

Ja, så frågas.

De ätit mat och druckit vin

ock skrikit hoch och rifvit salamandrar, de gode allemanderne, ty Bismarck, andre personen i deras gudom, har 70 års samlade synder på sin kala hjessa. Och jublet har hörts vida, och tidningarne ha fyllt spalter med hans lof.

Ty mannen har haft framgång och har makt.

Och makt är ju rätt. Enligt ännu gällande principer.

Men' genom jublet skorrar en ton, som en gång kan växa till ett hämdeskri. Den kommer från brända, sköflade hem, från fosterlandsberöfvadt Elssas och Sönderjylland, från snöpt, uniformskväfdt, skyddstullsvälsignadt Tyskland. Den låter som en förbannelse öfver mannen, som låtit mer blod rinna, fler tårar gjutas än någon nu lefvande, jern — och blodkansleren.

Och folkets dom blir häfdens dom. Kommande häfders, då den tid är inne, när makt ej mer är rätt, men rätt är makt. Men generalerna och generalkonsulerna och fänrikarne och alla renskrifvarne äta mat och dricka vin och skrika hoch och rifva salamandrar.

Begäres församlingens förböner

för bankdirektören P. Malmberg i Uddevalla:

Nådige konung! Denne Malmberg, för hvilken vi nu bedje dig, är din trogne tjenare och håller dig och ditt kongl. hus och dina trogna embetsmän och din härliga krigsmakt till lands och vatten i vördnad och äro, och afskyr de rabulisters hop, hvilka äro såsom spetälska, och förbannar den tid, då han i fåvitsko gick sina egna vägar och icke lät sig ledas af dem, du makten och väldigheten gifvit hafver, landshöfdingen och borgmästaren och de med dem såsom ler och långhalm förbundna äro, den tid, då han ännu af den landsändans dåligheter, de der ej embeten besitta eller öfver banken myndighet ega, betraktades som en framtidsman, som de förmenade utdika skulle samhällsträsket. Men nu hafver han ödmjukat sig inför ditt och dina tjenares ansigten och hafver afsvurit sina förra villomeningar och höjt sin röst inför folkets fäder emot den uppviglaren Fredin och emot den socialism, han aldrig begripit hafver. Haf derför misskund med honom och sänk dina blickar i nåder till honom, ty si han försmäktar.

Herre konung, gif honom vasen!

Skandinaviska Linnebazaren
Stockholm
8 Drottninggatan 8.
Största Lager
af
Linnevaror och Gardiner.
Billiga, bestämda, utsatta priser.
Profver expedieras till landsorten.
Skandinaviska Linnebazaren.

Jörgen.

II.

Ni-reformen.

Man skrattar åt den. Och dock skulle den förändra vårt språk, vårt umgängeslif, våra seder, åskådningssätt, lagar, flytta oss söderut, lika mycket, ja mera, än öfverste Ericssons stambanor, och göra enkefru-öfverhofpredikantskan i Norra Skräflinge till europeisk dam. Hvilket behöfs. Behöfs ohyggligt.

* * *

Och vi äro på god väg. Men det tyckes tarfva slägten, generationer. Redan min mamma anförtrodde mig i min tidiga ungdom, att hon fann komiskt, när min beskedliga, anspråkslösa mormor inte vågade titulera en af sina väninor annat, än »fru borgmästarinnan och riddarinnan». Och till tack — i hvarje mening och kasus — kallades »fru öfver-länsbyggmästarinnan och kungl. arkitektskan». — Och nog roar det mig och finner jag sockengentilt, då jag, ännu i våra dagar, hör talas om fru kommendörkaptenskan eller öfverinspektorskan eller borgmästarinnan eller fabrikörskan. Så pass sockengentilt att jag, för att hvarken degradera mig till den titulatursosmakligheten, eller stöta onödigt, vanligen hugger till och kallar hvarje prydligare kjoltyg för »hennes nåd».—

Och dock äro vi, stockholmare, menskliga i titulaturs-frågan.

Ah! Ni skulle varit i Haparanda eller Torneå; der finnas till och med ännu »fru handelsmanskor». Huh då! Man ska ha riktiga extra societetslifs-nerver för tocken konversations-höflighet. Inte utbildar man sig der till salongskåsör just.

* * *

Också dricka alla herrar tvärt brorskål. Och de begge könen äro skiljda, som hos gammal-turkarne.

— De skratta alltid åt dig, här i staden, då du kommer på kalas — anförtrodde mig en dag för 20 år sedan i Haparanda en infödd extra kammarskrifvare.

— Jaså! Hvarför det då?

— Jo, då du kommer i sällskap, så går du inte genast in i herrarnes rum, utan i damernas. Och gör en rond. Och talar ett par ord med hvar och en af fruarne. Först sedan går du till herrarne. Der väl din plats är.

Den, som efter de oväntade upplysningarne, drog in konversationspligt-ronden — det var jag. Inte kunde jag spilla tid med att söka utrota islam i Haparanda. Men det skulle ni-reformen möjligen kunna göra. Om inte 20 års extra ångbåtsfart redan nu gjort det.

* * *

Och det var tio år senare en pensionerad tullnär, som, i skärgården, bara 7—8 mil från Stockholm, anförtrodde mig, att det fanns folk nog obelefvade att kalla hans, (åt sig sjelf lemnade, allt annat än anspråksfulla) maka, bara för »fru inspektorskan» eller »fru tullinspektorskan». — Hvarigenom hon kunde förvexlas med en »vanlig bondinspektorska». Eller »en sådan der simpel tullbomsinspektorska». Då hon var och borde heta »fru sjötulls-inspektorska (på indragningsstat.)»

Och i kyrkboken fanns der ute en medborgare mycket riktigt antecknad såsom »krögaren, f. d. källare-mästaren». Och då jag interpellerade den betitlade, så kastade han, som visst inte saknade intelligens, skulden på den inställda ni-reformen. Han ville inte bli titulerad »herr krögaren». Och ville inte heller höra talas om »fru krögerskan». I stället för »fru källaremästarinnan». Men han ville inte heller skatta för »källare-rörelse», då »krog-rörelse» var billigare och den benämningen, gud nå's så visst, sannare.

* * *

All den der galenskapen vållas af, att nästan ingen af oss vågar nia sina medmenniskor. Jag »skiner af flott och fräckhet», påstår Vikingen. (Ja ja, bara värsta Strindbergs-dagarne.) Och jag är den ende i riket, som vågar hålla föredrag mot skrifvardömet. Och jag är ju en af det fåtal, som vågar ruska på kungadöme och statskyrka och hr justitieombudsmanna- och nordstjernekommendörs-expeditionen, den fridfullt in-, om ej af-somnade folktribuns-institutionen. Och jag skrifver mot titelsjukan och för ni-reformen. — Men tror Ni, att jag någonsin vågat nia någon. Kommer aldrig i fråga.

Nia folk vågar jag inte. Annat än då och då gent mot riktigt väl kändt, gentilt folk. Och jag kallar okändt folk för »min herre», »min nådiga», allt utom Ni.

* * *

Judar och göteborgare lära redan löst frågan genom att kalla alla maskuliner för »herrn» och alla femininer för »frun». Men detta är icke comme il faut. Och judarne äro ännu för fåtaliga hos oss. Och att låta göteborgare, simpla göteborgare, finanstulls-göteborgare, hos oss bli tongifvande i stort eller smått! Fi donc! Nej, aldrig i lifvet! Förr dynamit! Eller titlar! Således död åt göteborgs-kompromissen! Och lefve Ni!

* * *

Ja, vi svenskar äro roliga. Sydsvenskarne äro dock en liten smula på väg. Ehuru på en fördömd afväg. Ty mellan »herrn» (läs »herrrren») och »du», finnes der tilltalsordet »han» (femininum »hon».)

Jag mins nog jag: En ung man, nu en af Malmös gentilaste grosshandlare-sportmän, och jag gingo midt i termin från »latinskolan» till navigationsskolan och »togo styrman». Men som vi voro veritabelt öfverklass-anlagda pojkar, så ville pappor (eller kanhända mammor?) och öfverlärare, att vi inte skulle läsa i styrmansklass med simpla matroser och bondpojkar för en underofficer, utan i kaptensklass med redan affilade styrmän för en öfverofficer. — Lektion var slut. Och hela öfra delen af latinskolan stod vid porten och väntade oss.

— Nå, hur var det? — frågade de alla med en mun.

— Stiligt! Löjtnanten är en fin karl. Han är så groft höfligt. Han kallade oss inte för — *du,* utan för — *han.* Var det inte gentilt.

Ett sorl af afundsjuka gick genom hela den närvarande delen af Malmö högre elementar-läroverk. Och vi, han-arne, gingo stolt nickande förbi dem. — Vi voro redan gammalt, åtminstone — halfbättre folk. Och steget till riktigt gammalt bättre folk var inte stort. Ty vi skulle snart konfirmeras med rätt att bära frack.

Till den galenskapen — jag menar nu hvarken konfirmationen eller fracken — var det saknade ni-et skull.

* * *

Och vi *kunna* reformeras. Tänk på fröken-reformen! Nisse skojade med Sohlman. Jag med. Detta i N. D. A. Ända till en ung ofrälse dam, som tänkte gifta sig med mig, men derförinnan ville njuta af ett frökenskap, förbjöd mig det. Och nu säga både Strindberg och kungen fröken till alla väl klädda, någorlunda sediga, unga damer.

Och Strindberg föreslog mig en gång i höstas på fullt allvar, att göra den reformen, att alla jungfrur inte skulle duas, utan mamsellas. Men jag tyckte, att det var bäst att stanna på den patriarkiska foten, tills man äfven der vid lag, med hopp om framsteg, kunde ta ett frökensprång, hand i hand med de tjenande systrarne. Ja, på bref och — utom familjelifvet är ju den reformen redan gjord. — Men inte behöfdes alla dessa småfunderingar, om vi kunde genomföra ni-reformen.

* * *

Men »han» och »hon» sitta hindrande långt inne hos skåningen.

— Hvad tyckes om nye inspektorn?

— Åh jo. Nog är han en fasligt beskedligt karl. För egen del förstås. Men för sin store svarte hunds räkning är han en fasligt svår herrekarl. Han är riktigt högfärdig. Då hunden kommer på frågan. Han tål inte att statfolket kallar honom för »*Kuliss*». Utan vi ska säja »*Herr Kuliss*» — vill han. Men då spektorn inte hör det, så kalla vi kräket både för »du» och för »han».

Hunden hette naturligtvis — *Herkules*. Och de fina etiketts-funderingarna hade inte behöfts, om ni-reformen varit genomdrifven. Ty den elegante fransmannen kallar alla hundar — äfven underklass-hundar — för »Ni, min herre!»

* * *

Det der »han-andet» och »hon-andet» till underklass satt äfven djupt kvar i mig. Och jag trodde mig vara artig. Då jag en vacker dag i Roslagen fick en liten fin vink. Derom att jag, ehuru vänlig och höflig, gerna kunde säga »du». Ty deri låg inte ondt. Men i »han» och »hon» låg deremot litet af hvad jag sjelf plägade kalla pigförnämhet. — Således går ni-reformen väl lättare i Hög-Sverige, än i Syd-Sverige. Just derför att man här uppe inte lappat på gamla tilltals-trasan. Ned med alla kompromisser! Klara, radikala reformer!

* * *

En gång kom jag i den staden Stockholm in till en ung handlande.

— Kungen har varit här hos mig. Han frågade: »Har *herrn* pomade hongrois?» — Det var riktigt skam, tycker jag.

— Att kungen begagnar mustaschvax, för att inte besväras af sina mustascher. Det göra ju äfven goda rabulister. Minst lika hyggliga, som en kung.

— Åh nej! Han kallade mig för »*herrn*». Han trodde visst, att jag bara var — min bodbetjent. Ty far min duade han alltid och behandlade såsom en bättre karl.

(Se kungl. maj:t i sitt privatlif duar allt riktigt bättre och riktigt sämre folk. Man betitlar medelsorten. Det är således en ärekränkning att bli betitlad af kungen. Brukas ock bara mot rabulister, extra ordinarier och dylikt folk med halfrang och knappa inkomster.)

* * *

Den der traditionen, att kungl. familjens manliga medlemmar dua — förutom hela underklassen, förstås — alla statstjenare från och med trotjenarerang (eller med dem socialt likstälda) eller mera kända enskilda öfverklass-personer, och blott i detta allmänna duande gör undantag för medelklass eller misstänkta eller personligen mindre kända rabulister, är i och för sig sjelf snarare en artighet, än en ohöflighet. Men hindrar ni-reformen.

* * *

Då kungl. maj:t och jag, efter vår privatsed, stundom grälat litet om hans förtroende-embetsmän, ha vi om en liten stund alltid blifvit afmättare och glömt detta vårt halfva brorskap. Men då vi grälat oss varmare och hjertligare, så ha vi alltid återtagit detsamma.

— Hade vi nu haft ni-system, så hade vi inte så ofta behöft förändra signalerna. — Och kungl. maj:t, han inverkar mera på ni-reformen, än man i våra rabulisttider tror. Eller åtminstone erkänner. Ty »han» och »hon» och »herrn» och tilltal med titeln ha antagligen inkommit i riket med svenska frihetstidens tyska peruk-kungar. Ty då Gustaf Wasa grälade med d:r Peder Sunnanväder, så kallade han honom ömsom »I, lärde och fromme doktor», ömsom »I, påfviske rackare», men aldrig hvarken för »herrn» eller »han».

* * *

Ett annat hinder för ni-reformen blir väl, att i föreslagna militärgalenskapsreglementet står, att gemenskap skall nias, men — befäl derimot tituleras. — Enklast hade väl varit att med full reciprocité förklara sig för ni-systemet. Det går ju i kulturländerna, till och med i värnepligtsstaterna. Det hindrar inte ens prygelstraffets användande. Ty då ammorna i Tuillerieträdgården, offentligen, med fransk liflighet och sydländsk brist på pryderi, aga sina anförtrodda dibarn, dervid energiskt klatschande med hand på rätta stället, säga de alltid upprepade gånger under exekutionen: »Ni är ett vilddjur, min herre!» (Eller »fröken!» I fall, der vilddjuret är en fröken, en ung mennisko-hona.)

* * *

Läkarne ska nu bli nidingar gent emot de sjuka — ja ja, bara i tilltalsväg. Och det föreslås detsamma om juristerna.

En gång kom jag till ett ting. Å statens vägnar. För att inteckna ett arrende-kontrakt, På aftonen gjorde den 30—40-årige domhafvanden, en lefnadsglad, i mycket frisinnad och upplyst man, nästan landtmannapartist, visit, bjöd på sexa, anhöll, att jag måtte föreslå brorskål. Med ett ord: han bemötte mig som en riktig öfverklass-menniska, dertill socialt hvassare, än han sjelf. — Och jag fann honom djerf och säker och komplimenterade honom derför. Sägande, att jag funnit honom på domarsätet nästan förlägen och blyg.

— Det var bara derför att jag ej kände din titel. Jag var hela tiden vid dombordet i förlägenhet för hvad jag skulle kalla dig. Ty jag ansåg oartigt att ej känna din titel. Och ännu värre, att ge dig en lägre. Och då du framträdde, sade du blott ditt namn och den *tjensteställning*, som berättigade dig att inteckna kontraktet. Men inte din titel.

— Då kunde du ju gifvit mig en af de generella tjenstetitlarne. Och tagit till, så det förslog.

— Nej, det der duger bara i sällskapslifvet, inte inför domstol. *Der* är det oegentligt.

— Då kunde du väl kallat mig för herrn och tillnamnet.

— Nej! Hofrätten har utfärdat ett cirkulär, att bara kungl. trotjenare och riddare äro herrar, officielt.

— Hvarför behöfde du då vid sexan mitt tillstånd att lägga bort min herre-titel. Du kunde ju helt enkelt åberopat hofrätten.

— Nej! Ty hofrättens cirkulär gäller bara vid dombordet och i protokollet. Men inte i sällskapslifvet.

— Då kunde du ju vid dombordet duat mig eller kallat mig vid namn.

— Är du tokig? Det kunde jag ju inte gjort, ens om vi redan varit bröder. Du var ju kronans ombud, ej en grof brottsling. Ty *de* äro det enda slags bättre folk, med hvilka vi, domare, anständigtvis få vara bröder vid dombordet. — Och du var en oskyldig och riktig herreman i hvarje tum. Och att kalla hederligt folk med du eller namn kan en domare bara göra mot bönder eller kroppsarbetande folk.

Då underrättade jag min vän, att Stockholms rådstufvurätt och landtdomrarne i Norrland ej äro rädda för att ge herretiteln. Men min häradshöfding sade, att det var olagligt.

Jag tycker, att hofrätten borde ha sig en liten dufning. En liten föreläsning om likhet inför lag. Äfven i titelväg. Skada är, således äfven för ni-reformen, att justitie-ombudsmans-befattningen afsomnat. — Men hofrätten skall väl apa efter kungl. maj:t, som i skrift aldrig kallar andra för herre, än sig sjelf, sina söner, bröder, sin riksmarskalk och sin statsminister, sin utrikes-figur och sina serafimer-hjon. Med hvilka just kungl. maj:t i praktiken alltid är hel eller half du-bror. Men det är ju skilnad mellan teori och praktik.

* * *

Men värsta hindret för ni-reformen är icke titelsjukan. Ty, då åtminstone den bildade sydsvensken talar med en norrman eller dansk, säger han vanligen helt lätt och enkelt: »Di». — Utan felet är, att svensken uttalar »Ni» så hårdt och hväsande, som han ville säga: »*Ni — niding!*»

Nej! Säg helt lätt och enkelt ett tonlöst »Ni». Och kasta stundom efter det tonlösa »niet» ett »min herre» eller »min fru». A la française. Så går det nog. Och i Frankrike gick det ju, på *det* artiga sättet att, redan midt under stortokiga kungaförgudningen, före revolutionen, tilltala sjelfva bourbonerna, så väl konung, som drottning, med ett »Ni, min herre»; »Ni, min fru». Midt imellan majestätstitlarne och det ytterst enkla och vackra »sire». — Och äfven i de afgjordaste legitimistkretsar är det nu blott ett drängtecken att omsorgsfullt upprepa bördstitlarne. Och andra kunna ju der knappast komma i fråga. Likså i sjelfva det osmakliga Tyskland. Der dock i synnerhet de civila embetsmanna-fruarna vurma på titulatur. Är detta dock inte finfint. Att kalla någon till exempel »herr löjtnant» är simpelt. Man säger antingen t. ex. »löjtnant von Drumling» eller »herr von Drumling». Inte »herr löjtnant von Drumling». — Detta senare är för mycket blommor — till och med för en preussisk värnepligtare.

* * *

De »allvarliga» tidningarne ha ej velat tro sina öron. Då lektor Linder föreslog att kalla alla: »Ni, min grefve!»; »Ni, min grefvinna». Hvarför ej? I Österrike kallas hvarje välklädd person för »baron», i Neapel för »excellenza». Och i Spanien kallade hvarandra på Cervantes tid till och med gatpojkarne för »ers nåd».

* * *

En insändare i D. N. har nu föreslagit, att alla anhängare af ni-reformen skulle anlägga ett rödt band — *hoc est:* hederslegionen — i ena knapphålet. Jo, jo, men! Det skulle nog gå — här hemma. Men, anländ

till Frankrike, finge man då lätt sina tre månader. Det vet jag bäst. Som en gång höll på att bli fast. Der. Alldeles oskyldig. Det vill säga: nästan. Men det kan jag berätta Er en annan gång. Ty det hör visst inte till ni-reformen. (Ehuru jag, som är ordenshatare, och inte skulle ta vasen — till och med om kungl. maj:t bad mig derom på knä — inte kan, i likhet med äfven den värsta kommunard med snygga gångkläder, gå 14 dagar i Paris, utan att börja tycka, att man är en sämre karl och saknar medborgerligt förtroende. Hvilken känsla strax afhjelpes genom ett rödt band eller ännu hellre en dito knapp i venstra öfversta knapphålet.)

Jaha! Raska på nu med ni-reformen!

Miss Marie A. Brown
fortsätter att i Arbetareföreningens sal hålla en serie af föredrag öfver
Korsets lära och dess förstörande inverkan:
1) På menniskans karakter,
2) På hennes önskningar och sträfvan,
3) På alla reformförsök,
4) På lycka och ideal.
Nästa föredrag, som hålles på svenska, blir den 11 April i Arbetareföreningens stora sal.
Abonnementsbiljetter à 3 kr., enskilda biljetter à 1 kr. hos hrr bokhandlare, i tidningskontoret vid Gustaf Adolfs torg samt vid ingången-

Blänkare.

Olyckshändelse. Rikskansleren furst v. Bismarck har fylt 70 år.

* * *

Det våras. Hasselbacken och Strömparterrn.

* * *

Vaknadt samvete. Figaro har en artikel om nyttan af ordhållighet och pålitlighet.

* * *

Fjäderfäutställningen. Inte är det vackert med blågula tuppfjädrar i generalstabshattar.

* * *

Morsk på afstånd. Då estrupska byråkratien afsätter embetsmän olagligt, tiger inte Göteborgs Handelstidning.

* * *

Vak upp hr baron och öfverståthållare! — I Göteborg är det redan förbjudet att blåsa upp kalfkött.

* * *

Sparsamhetsvän. En enda röstare vägrade återvälja justitierådet Lindhagen till vice ordförande hos stadsfullmäktige.

* * *

Nykterhet är samhällsvådlig. Antagligen! Alldenstund goodtemplare ej få finnas i Finland. Ännu mindre i det öfriga zar-riket.

* * *

Huh då! Socialdemokratiska klubben besökes nu ej endast af bildade och förmögna, unga öfverklassmän, utan äfven af fruntimmer.

* * *

Behjertansvärdt. »Arbetare-institut-föreningens förvaltningsråd», hrr Schönmeyer, Astrup, Nyström m. fl., uppmana till bidrag till institutets grundfond.

* * *

Vårt försvar — skall kapten Björlins nya tidning heta. Den blir antagligen inte muntrare, än novellen »Karl Svenske», hvilken kom tidskriften »Nu» att afsomna, och hvilken å militärsjukhusen lär begagnats såsom sömngifvande medel. — Men det måste ses upp i tid, att de arma skattdragande ej nödgas åt den nya tidningen bekosta statsanslag.

* * *

4,000 af 13,000 af Paris vinhandlare ha mistat medborgerligt förtroende för vinförfalskning. De sjelfva anse detta samhällsvådligt. Men vindrickare anse det sundt.

* * *

Ett nytt, snyggt sätt hos våra högerkollegor är, att kringgå förbudet att annonsera om lotterier, genom att berätta intressanta historietter om namngifna danska sådana.

* * *

Svenska akademien har anslag och annonsprevilegium, för att ansa och rykta svenskan. I densammas tidning läsas följande rader: »Universel i sin smak, försmådde han den paradoxala och subjektiva exklusivitet, som etc.»

* * *

Äfven de elegantaste butikegarne börja nu öppna filialer på Östermalm. Allt gentilt folk bor der redan. Till och med Blänkaren: Norrmalmsgatan 28, nedra botten till venster. Expedition: klockan 10—2. Redaktion: 1—2. Välkomna!

* * *

Den sydsvenske, sig så kallade, ingeniören, hvilken f. n. uppträder i Sverige såsom emigrantagent för Brasiliens regering, bär namnet Tufveson, om hvilket, på grund af åtskilliga förvexlingar, som redan egt rum, red. anser som pligt att upplysa sina värde läsare.

* * *

När Väktaren har tid — efter fullgjorda veckosmädelser mot samtidens reformationssträfvare — så berömmer den så himlavackert Gustaf Wasa och Mårten Luther och Petrus och Paulus. — Det ska' inte Väktaren göra. För de voro alla sin tids värsta rabulister. Och de hade nu, om de lefvat och haft helsan, bestämdt inte skrifvit i Väktaren.

* * *

Tryckfrihets-missbruk. Hr idealisk-skalden Carl David af Wirsén säges skola blifva literatur- och teateranmälare i Posttidningen, hr Montans Dagblad och den blifvande statskyrkligt reaktionära tidningen Vårt Land. — O, herre Gud! Gif tålamod åt våra arma, redan hårdt pröfvade komedianter, målare och författare och åt publiken!

* * *

Krigsmän till lands. Man är så rädd för anarkister i Frankfurt, att, då en stor hund bakifrån af vänlighet lade sina tassar på axlarne af skildtvakten utanför anarkisternas fängelse, så svimmade soldaten. Nu har man fördubblat vakterna Förmodligen på grund af den kända militäriska och civila regeln, att två krukor tillsammans göra en hjelte.

* * *

Nordisk Typograf-tidning gjorde oss här om dagen den öfverraskande glädjen att iklädd vanligt korsband, besöka vår byrå. Naturligtvis äro vi nog tillmötesgående att med nöje anmäla densamma. Tidningen är tryckt på vackert papper hos Hæggström här i staden, samt innehåller, förutom annonser och, som det tyckes, verkligt god »typograftext», några utfall mot Isidor Kjellberg, hvilka angrepp göra det klart för oss, att tidningens »polemiske» ej kan vara någon annan än den mångsidige — Petterson i Hamra.

* * *

Idealism skall Harald Molanders nya bok heta.

* * *

Omedvetna skämtbladet Väktaren utbrister — midt i sina, sedvanliga och medvetna privatpersonliga och osanna smädelser mot frisinnade medborgare, — att man här i landet nu vill frihet och tolerans gent mot alla kyrkor, blott ej mot statskyrkan. — Jaha! Ty de andra kyrkorna äro ej byråkratiska matinrättningar, som fordra att få pungslå äfven de olika troende. Framställer någon annan kyrka samma små anspråk, så kommer nog turen till den att bekrigas,

* * *

O. v. K. och turkiskt kaffe. Man skall vara rättvis. Då O. v. K. skrifver militarism och underdånighet och festbaler, så står han under straffet. Men då han skrifver om godt kaffe och andra lättfattliga saker, så bör han ha moraliskt stöd. Fruarna i Norrland — de vildinnorna — salta sitt kaffe. Och då O. v. K., som druckit äkta kaffe med khediven, för några år sen vågade i denna lilla fråga uppträda i reformatorns svåra rol och opponera sig i tryck mot denna sorgliga salteri-inrättning, så blef han i Norrland nästan fågelfri förklarad. Men *rätt* hade han — *det* vågar jag påstå, som druckit kaffe både i Norrland och hos morer och araber. — Och, för att nu öfvertyga norrlandsfruarne, att O. v. K. verkligen var en kaffetårens martyr, så underrättas de, att hr Rosenqvist i sitt nya *Café & restaurant anglais* vid Stureplan serverar äkta turkiskt kaffe i (små förtjusande koppar) till pris af blott 25 öre. Det skall Norrlandsfruarne smaka och inse, att O. v. K. hade rätt. Det kaffet, tjockt, svart, sockradt innan serveringen, erinrar inte om salt buljong, utan nästan om äkta kakao. Och så med en god cigarr till! I brist på hadschisch.

* * *

Adjö! — sa lilla Lotten. — General Björnstierna — gamla, hyggliga, förståndiga karlen — uppehöll stadsfullmäktiges förhandlingar med att föreslå, att hr baron och öfverståthållaren skulle skutta ned på perrongen och hälsa grefven af Haga med grefvinna från stadsfullmäktige. Bifölls. — Hvarför fans ingen, som kunde upplysa, att man inte skall krypa för kungligheten; och att om alla korporationer fjäskat åstad à la stadsfullmägtige, så hade grefven och grefvinnan af Haga ännu stått kvar på perrongen och nigit. — Till ursäkt för hr Björnstierna länder, att staten tillåtit hans uppfostran till militär, d. v. s. till ett onyttigt och löjligt lif. Men borgarne och embetsmännen bland de 100?

* * *

I Carl Sunesons bok- och konsthandel, Hamngatan 3 b. exponeras för närvarande: »Det Stockholm som gått», af C. W. Blom; »Genre» och tvenne »Landskap» af Wilhelm Dahlbom; »Landskap», motiv från Södermanland af Carl Flodman; »Efter regn», af P. Gummesson; »Skärgårdslandskap» af C. Hallström; »Hemkryssandebankfiskare», motiv från Bohuskusten, marin af J. Hägg; »Vinterafton» samt »Vinterlandskap», motiv från Lisma, af Carl Johansson; »Den 14:de Juli», af Ernst Josephson; »Sommarlandskap» af Carl Lind; samt »Vårbild från Hammarby sjö» af Edv. Westman.

* * *

Riddersman med tuppsporrar. Skånes Allehanda och Göteborgs-Posten berätta, att en officer i Landskrona, som offentligen nedrigt förtalade skådespelerskorna vid ett af våra bättre resande sällskap, och som derför af en af aktörerna vid samma sällskap fick ett glas punsch kastadt i ansigtet, sprang på dörren, men sedan åter stack in hufvudet och varnade sin tuktare för att — återkomma till Landskrona. Hjelten var klädd i uniform och omgifven af sina kamrater.

* * *

Lyckligt för fosterlandet. Seminarierektor Norlén, som i höstas lemnade in afskedsansökan i harm deröfver att han ej fick ådöma eleverna disciplinstraff för frisinthet, har nu godhetsfullt beslutat stanna qvar vid sitt matfat och återtaga ansökan. — Men nu återstår en räfst och nytt pricknings-straff för kultusministern för felet att ej ha beviljat densamma. Vakna, o riksdag!

* * *

En bonddräng i Skåne, häktad för mord på sin fästmö, våldt af snålhet, förnekar detta, men har dock funnits hafva skrifvit verser, skildrande samma mord och likets sänkande i Östersjöns vågor. — Som man tyvärr ser, representerar ej ännu kungl. Svenska akademien ensam den pseudoromantiska riktningen i poesien.

* * *

En poliskonstapel snattade häromdagen en porterbutelj. Han fick — i strid mot lag — afsked, enär han hade för låg rang att få ha konduit-fel.

* * *

Tidens tecken! 600 frireligiösa på vestkusten applåderade häromdagen Edvard Fredin.

* * *

Pelles nya hund heter Tua.

Teater.

Nya teatern.

Henrik Ibsens Brand.

Hur är det frasen lyder? Jo. Man måste vara direktör Josephson tacksam derför, att han låtit hufvudstadens teatervänner se, hur Ibsens poetiska mästerverk *Brand* tar sig ut från Nya teaterns salong. — Och, om ryktet talar sanning, som säger, att Ibsen sjelf önskat få *Brand* satt i scen, är det ju endast rättvisa att beundra herr Josephsons pietet mot den store skalden.

Men, trots allt detta, finnes det någon möjlighet att göra denna mystiskt poetiska predikan njutbar genom att iklädа den kroppslig gestalt? Är det ens *lämpligt* att spela »poem» på teatern? Jag tror det näppeligen. Men ett intressant experiment var det i alla fall. Och en jublande publik berättade genom energiska bifallstecken, att den var nöjd. Fast en och annan tyckte också, att det var förskräckligt tråkigt. Uppsättningen utmärkte sig nu som alltid å denna teater genom smakfullhet och trogen hållning. Ett litet undantag gjorde likväl andra aktens allmoge, som i sin stora nöd mötte vid fogdens hjelpkomité, iklädda allt för eleganta drägter. En särskild komplimang förtjenar deremot fjerde aktens rumdekoration samt femte aktens kyrkscen och lifliga folklif.

Herr *Hillberg* firade en verklig triumf som *Brand*. Kanske var det derför, att han ej visade oss en karaktär, så fanatiskt hård och stålsatt, som Brands förebild, fripresten Lammers, och som tilläfventyrs Ibsen sjelf velat ha sin hjeltes, utan hela tiden genom sin stämmas innerlighet och värme lät det menskliga hos sig anas och kännas. Han var nästan mera af den starke, älskande, försakande mannen, än af den blinde fanatikern. Och en sig fullt värdig Agnes hade han i fru *Engelbrecht*, bland hvilkens många vältänkta och välspelade scener särskildt må nämnas fjerde aktens slutscen.

Fröken *Lund* gjorde Gerd med en talang, som man visserligen kunde *ana* hos Fortunios älskliga framställarinna, men likväl ej *veta*, att den fans i *sådan* grad.

Herr *Gründers* fogde och fröken *Klefbergs* moder voro begge af en sann och konstnärlig verkan, och herr *Engelbrechts* Einar öfvergick från en skäligen intresselös skapelse till att bli ett stycke konstverk i sista akten.

Det hårdt anlitade utrymmet hindrar mig från att gå in i detaljer. Till slut endast en liten fråga. Hvarför skall tredje aktens final göras så högtidligt melodramatisk med en effektsökande och störande orkester? Originalet har ju ej minsta antydning härom.

Dramatiska teatern.

Severo Torelli.

Severo Torelli beredde sin författare, François Coppée, en plats i akademien. Också är hans dikt helt akademiskt hållen, i nära anslutning till de estetiska reglerna, sådana de började formuleras af den hederlige Aristoteles och allt fortfarande formuleras af kammarlärde män vid universiteten. Der fins i stycket både tragiskt öde och tragisk skuld och försoning i sista akten, men hvad der *icke* fins, det är anslutning till lifvet, djerfva tändande tankar, en verldsåskådning. Severo Torelli är ett konstverk, det är odisputabelt; men intet mer. Men då tiden har vuxit ifrån åsigten, att konsten är till för sin egen skull, då de exklusivt estetiska intressena höra till en uppfattning, som förekommer oss fadd och ihålig, kan det ej undvikas att dramat, så välbygdt det är och så klingande det låter, lemnar oss kalla, oberörda, synes oss såsom något dig och mig och oss alla i sjelfva verket icke vidkommande.

Historien är den att den unge dådlystne Severo Torelli är utsedd till ledare för den sammansvärjning, som är på väg att utbryta i Pisa och hvilken är riktad visserligen mot Florenz, men i främsta rummet mot dem af denna stad påtvugne guvernören Spinola, en tyrann mot hvilken redan Severos fader i spetsen för befolkningen en gång reste sig. Detta »brott» medförde ej som straff döden; men räddningen derifrån var dyrköpt. Den kostade hans makas heder. Det barn som var den gamle Torellis stolthet och lycka och som han trodde vara sitt, hade Spinola till fader. Modren yppar denna fruktansvärda hemlighet, på hvilken hon burit i så många tunga år, för sonen, då denne tillkännagifver sitt beslut att undanrödja sitt folks förtryckare. Han ställes nu i valet mellan att varda fadermördare eller svika den dyra ed han svurit vid hostian: att blifva nationens hämnare och räddare. En utsigt till att undkomma detta dilemma visar sig. Spinola har blifvit offentligen skymfad, och då gerningsmannen förblir oupptäckt, tager guvernören tio af stadens yppersta män som gisslan; dessa skola med lifvet plikta för hvad den okände förbrutit så framt ej denne frivilligt framträder och påtager sig skulden. Severo utger sig vara gerningsmannen. Men han igenkännes af Spinola, och denne vägrar att taga hans sjelfangifvelse för god. Han står sålunda åter vacklande mellan sin pligt som medborgare och som son. En tröst i hans smärta erbjudes honom i en skön kvinnas kärlek; han står nära att mottaga den, men finner så, att han för sig har hetären Portia, Spinolas älskarinna; äfven faran att begå blodskam har då sväfvat öfver honom.

Eggelserna till mord bli emellertid allt starkare; han öfverraskar tyrannen då denne, bigott som han är jemte allt annat, nedstigit i ett underjordiskt kapell för att bedja. Han höjer dolken för att nedstöta honom, men förekommes af sin moder, som utför dådet, derigenom hämnande sin kränkta ära. Nästa ögonblick sänker hon dolken i eget bröst; det är straffet och försoningen för det ofrivilliga äktenskapsbrottet.

Handlingen är som man finner rik på spännande moment och så fördelad i pjesen, att denna, trots de många lyriska utgjutelserna och det myckna talet, som förefaller oss hvilka blifvit vana vid sparsamheten hos en Ibsen, en Dumas och Sardou, temligen onödigt, icke verkar tröttande. Särskildt gäller detta om andra, tredje och femte akterna. Här pulserar dikten af äkta dramatiskt lif.

Det är kring titelrollen, som intresset väsentligen knyter sig. Severo är en med Hamlet beslägtad gestalt. Han har liksom denne en uppgift sig förelagd, inför hvilken han står rådvill, tveksam, som gör honom till en grubblare. Men hans grubbleri är icke af den djupgående art som hos Hamlet. Denne omspänner hela tillvaron, hela universum med sin smärta; hos Severo Torelli är den rent individuel. Karaktären är ytligare, men icke desto mindre intressant.

I herr *Törnqvist* hade den funnit en lycklig tolk. Hans gestalt, mask, plastik, spel voro tilltalande och röjde både talang och studier, mest af det senare. Man skönjde tydligt, att August Lindbergs uppfattning gjort sig gällande och påtryckt figuren sin prägel. Men det vore orättvist att förneka, att äkta, inre glöd mångenstädes bröt sig fram och förlänade åt herr Törnqvists skapelse det verkliga konstverkets värde.

Fru *Hvassers* Anna-Pia hölls i en dämpad ton alltigenom; rollen skulle enligt min uppfattning vunnit på, om mera färg lades öfver framställningen. Nu fick man intryck af något matt, vekt, svagt och grådaskigt. Anna-Pia är dock en kvinna som har mod att offra, kraft att lida och förmåga att hämnas.

Mer än rutin kräfdes ej till herr *Elmlunds* och *Fredriksons* uppgifter; mer gåfvo de oss heller icke prof på.

Att förgäta fru *Dorsch-Bosins* vackra, intagande Portia vore mer än ett fel; det vore en oartighet. Vare en sådan långt ifrån oss.

I. N.

Vår salon.

Stämningar och intryck.

Jag säger som Dagens Nyheters G. af G. och Göteborgs Nyheters G. G. och de andre fine konässörerne: Det skall inte bli någon konstkritik.

Hvad skulle också en sådan tjena till? Den bereder ingen menniska någon glädje; ej konstnärerne, ty de tycka, som sant är, att de begripa saken bättre än skrifkarlarne — »gör det bättre sjelf, din . . .!» — icke allmänheten, ty den tycker bra om *den* taflan och bryr sig ej ett grand om *den*, kritiken må nu säga hvad den behagar; och icke mig, ty den skulle pålägga mig ett arbete och ett ansvar, som jag helst är fri från. Dessutom är jag icke i det lyckliga predikament att ha varit i Paris — åh Paris! — i . . . ja, en fjorton dagars tid åtminstone och i Grez och har ingenting att berätta om den der verandan på Carl Larsons tafla. Det är nemligen endast genom att ha varit i Paris — och i Grez — om än aldrig så litet, som man får den rätta blicken, den riktigt superfina uppfattningen.

* * *

Jag gifver ej mer än jag har: stämningar och intryck. Och sådana kan man medföra från utställningen, våra parisermålares utställning nemligen, ty det är den jag talar om, hvilket jag kanske bör upplysa om strax. Helst om man är der ensam - . . eller i det närmaste ensam, som på jour de ver nissage, då det bara var några hyggliga tidningsmän, som fått lof att komma in och titta, och de behöllo sina meningar för sig sjelfve och pinade ej andra med dem. Ty de skulle mynta ut dem.

Men dagen derpå, då det fans en stor publik, en fin publik, en otvifvelaktigt konstförståndig publik — då var det kritik och omdömen och prat, och då var njutningen blott half. De ende, jag tyckte om, var ett par gardister, officerare förstås, ty de sade precis som jag — aldrig smack. Bara sågo och syntes smått generade.

* * *

När jag nu i sena aftontimmen sitter vid mitt skrifbord och vill draga mig till minnes hvad jag såg, kände, tänkte och drömde de timmar jag tillbragt omgifven af dessa hundra dukar, som tala till oss om ett lif, så rikt, så friskt, så starkt pulserande, att ej ens kyrkogården med sin sörjande enka och immortellkransen förmår kasta en skugga deröfver, men endast en egendomlig, vemodsfyld stämning af stilla lugn och hvila — ja, hvad jag kände och drömde, så står det för mig något ljust, gladt och strålande, något af fest med brusande musik och fagra kvinnor.

Det är utslag af en lifsglädje, så stark, så sund, att den kan bära sin man genom det tunga, trista lifvet.

Det är lifsglädjen hos den, som har ett högt mål att sträfva till, som arbetar för att vinna målet och som ser att detta mål ej alltjemt flyr undan hägrande vid synranden, utan att det står honom närmare, om ock ännu fjerran.

* * *

Och konstens mål?

Hvad är det annat än det, som blifvit oss alla förelagdt: lifvet sjelft, att göra detta renare, innehållsrikare, mera värdt att lefva. Konsten är icke till för sin egen skull, såsom det hette förr i verlden, då konsten var aristokratisk, en blott öfverklassens tillhörighet, något ämnadt att gifva haut gout åt dess tillvaro. Så är det väl endels ännu, men i den framtidsstat, som hägrar för oss unge, der varder det icke så. Der vandra kroppsarbetaren och den lärde och konstnären hand i hand, och alla ha del i och alla erkännas ha del i det rastlösa, raska kulturarbetet, och odlingens frukter få alla dela. Hvad lifvet eger skönt, njutningsrikt, ljuft och eftersträfvansvärdt. »Solsken, blomsterdoft, kärlek och melodier», säger Georg Brandes.

* * *

Solsken, blomsterdoft, kärlek och melodier!

De stråla emot oss ur Birgers spanska dukar.

Se exempelvis hans »La feria»! Du kan ej undgå att se den, ty den hänger i fonden af salen och drager genast genom sin färgprakt till sig blicken. Mättad med solljus, som den är, kastar den ett skimmer öfver hela rummet. Allt i den lyser. Trädens löfverk, damernas drägter, de saftiga frukterna, det gnistrande vinet, påfogelns fjädrar — allt glänser, blixtrar, bländar. Det är ett formligt strålflöde.

Eller hans gårdsinteriör från Granada. Här är motivet ej så rikt, men taflan har samma karaktär som La feria. Båda tala om en sorglös, glad njutning, ett oändligt välbehag.

Eller »I soffhörnet» af samma konstnär. Den unga vackra flickan, som äter körsbär och läser bref på samma gång.

Brefvet är tydligen från hennes hjertas vän, och körsbären äro deliciösa. Åter detsamma: njutning till kropp och själ, nöje, behag.

* * *

Möta vi ej detsamma i Carl Larsons akvarell »En brud?» En älsklig, förtjusande ungmö i bruddrägt har gått ut i parken att plocka blommor — jag tror liljekonvaljer att med dem smycka sig. Slår det dig ej till mötes en doft af skär oskuld, af innerlig, rörande, ljuf poesi? Denna akvarell är ett litet poem om lifvets högsta lycka, ej dityrambisk som hos Birger, der enhvar af hans glada menniskobarn tyckes vilja ur fulla, friska lungor skrika Evoe!, men djup, stilla och allvarlig.

* * *

Låtom oss betrakta Hagborgs »Vän-

tan», fiskarhustrun som satt ner sina korgar och unnar sig en stunds hvila, medan blicken längtansfullt söker ett hvitt segel der långt ute. Hennes lif är ej skapadt för löjen och lek, men tror du väl, att hon känner sig olycklig? Hon, denna sunda präktiga kvinnogestalt med den yppiga, fasta barmen? Visst icke! Är bördan ock tung, hon bär den dock så gerna, ty den delas ju af en annan, af honom derute i båten. Hennes lif har ett innehåll, och derför är det rikt i all sin torftighet.

Hvad jag är förälskad i den taflan! Den har ingenting bestickande, ingenting, som mutar omdömet och känslan. Men ändå eller kanske just derför! Man känner att konstnären hyst kärlek för sin skapelse, det är med ett slags andakt han utfört sitt verk; han har sjelf varit gripen af den enkla scenens poesi; han har haft ett så fint öra för vibrationerna i detta kvinnobröst, och de ha kommit något inom honom sjelf att gifva genklang. Och denna stämning af nästan andakt fortplantar sig till åskådaren, den ton som blifvit anslagen dallrar vidare. Förnimmer du den ej tydligt?

* * *

Så måste du le! Le med Josephsons muntra smeder. Fula bestar äro de, trasiga äro de med besked, men friskt humör ha de och grina så godt emot oss, der de för ett ögonblick slängt undan hammaren och nu med en cigarett mellan tänderna stå och låta sig stekas af solen som gassar så godt.

* * *

Vill du ha ytterligare vittnesbörd om arbetets poesi, så stanna framför Salmsons spinnerska och axplockerskor.

Har du sinne för naturens skönhet, vill du se den aflockad sina hemligheter, berusas af dess doft, lyss till dess hemlighetsfulla, mystiska ljud, så dröj kvar framför Johan Ericsons landskap och Nordströms skogsstig.

Det är en egendomlig duk, denna. Först förefaller det en, som hade ett tunnt grått flor dragits deröfver. Så träder man närmare. Nej, der fins ingen slöja. Taflan är målad så. Slöjan har naturen sjelf kastat dit. Det är en fin tunn dimma, som bredt sig öfver landskapet. Gå sedan på vederbörligt afstånd, och du skall finna det hela ordna sig, reda sig. Du förmår genomtränga skogsdunklet, och du skönjer derborta tvänne gestalter, som sakta skrida fram emot oss.

* * *

Hvad jag betecknade som mest utmärkande för våra pariserartisters arbeten, var friskhet och lefnadslust. Kanske har du funnit af min enkla skildring, att det så förhåller sig, utan att jag behöfver skrifva någon supplerande text till katalogen. Jag har endast velat fästa uppmärksamheten på ett och annat, som särskildt fängslat mig, och som synts mig kunna erbjuda bevis för riktigheten af min sats.

Men det är ock ett annat drag, som är karakteristiskt för utställningen. Det är samma drag, som karaktäriserar de moderna sträfvandena på det literära området: den nära anslutningen till lifvet, till verkligheten; det djupgående, inträngande stadiet deraf. Intet fantiserande, intet konstruerande, ingen atelierluft. Naturen liksom menskorna få vara sådana de äro, få tala för sig sjelfve. Något uppsnyggande kommer ej i fråga. Men till gengäld äro naturen och menniskorna så noggrant studerade, att hvad af godt, hvad af skönhet der hos dem kan ligga fördoldt, bringas fram i dagen. Genom den nära rapport, hvari konsten sålunda träder till lifvet, återverkar den i fördubblad mån på detta.

Det trägna, innerliga naturstudiet är gemensamt för samtliga de exponerande. Men i öfrigt kan man ej tala om en parisisk skola i samma mening som om düsseldorferskolan, såsig i åminnelse. Ty här gifves det friaste utrymme åt olika individualiteter; enhvar målar på sitt sätt. och man kan väl knappt tänka sig större skiljaktighet i uppfattning och framställningssätt än som röjer sig hos en Nordströms och en Ericsons landskap, hos en Kreugers och en Liljefors djurbilder.

Hvilken af de resp. metoderna som ega företrädet? De ega företrädet allesamman; »alla sätt äro bra, utom det tråkiga». Men det är nättopp det enda sätt som här *icke* är representeradt.

I. N.

Bref från Upsala.

I.

Småstads-universitet.

Den nya universitetsbyggnaden i Upsala står nu färdig till det yttre; väldiga dimensioner, prydlig stil, det solidaste material och byggnadssätt, alt bidrager att göra den till ett verk för sekler. Det kan ju icke annat än glädja hvar och en, att Sveriges förnämsta bildnings-anstalt sent omsider fått ett så präktigt hem, men just det omsorgsfulla och förutseende, som genomgår hela arbetet, är egnadt att väcka blandade känslor hos den, som gerna skulle se universitetets flyttning till hufvudstaden.

Många skäl tala för ett universitet i Stockholm, bland andra den rikare tillgång på åskådningsmaterial, muséer, biblioteker, konstanstalter af alla slag, som finnas i hufvudstaden. Men ännu vigtigare är, att den studerande ungdomen der skulle få en helt annan synpunkt att se lifvet, menskorna, sig sjelf ifrån. Det lärdomssnobberi, den intelligens-aristokrati, den totala forgätenhet af andra samhällsklassers menskovärde, som nu dess värre är ett kroniskt lidande hos våra »bildade» män — de äro just småstadsuniversitetens ljufva frukter.

Den nyvordne studenten kommer — i vanligaste fall från ett litet samhälle — upp till »den eviga ungdomens stad» med ljusgröna förhoppningar, beredd att i fulla drag njuta af lifvet på det sätt, som han hört vara tradition i Upsala — eller Lund. I åratal har han suttit på den hårda skolbänken, trälat, knogat, pluggat i sig en mängd saker, som icke alls intresserat honom, med ett enda stort mål i sigte — att omsider kunna aflägga en mer eller mindre hedrande »studentexamen». Uttrycket »mogenhetsexamen» brukas blott officielt — i skolynglingens tanke är hela läroverket blott en förberedelse till »studentens glada da'r», en skärseld, hvars genomgående dimitterar till himmelriket — studentlifvet. Nå, det märkvärdiga lifvet motsvarar nog icke hans väntan; han kommer kanske upp med sitt ungdomliga hjerta fyldt af vår-jubel och längtar att få lefva ett innehållsrikt lif med bröder »i andens tjenst». Han blir något häpen att se så många, bleka, ledsamma vindskammar-filosofer, så många fetlagda rummelkurrar, som icke se mycket roligare ut — den verklige studenten, den som han drömt om, den ser han icke. Exemplet smittar, och han är snart inne på någondera vägen, den smala, som leder till stipendier och examen, eller den breda, som leder till festmiddagar, punsch och skuldsättning.

Har han nu sitt blifvande lefnadsyrke något så när klart för sig, då går det ännu an, ty då är det utsigt, att han efter ett par långa, dystra år skall taga en knapphändig examen och gå ut i lifvet för att arbeta och njuta på ett normalt sätt. Men hör han till dem, som blifvit student utan annat skäl än det gamla ordspråket: »ej bättre börda man bär på vägen än lärdom mycken» — då får man se småstadsstudenten i sin prydno. Antingen blir han ett egendomligt exemplar af menskoslägtet, en kuriositet med häpnadsväckande minne och väldig förmåga att analysera allting — eller kan han hålla på i åratal med en detalj, gräfva ner sig i folianter och öda bort sin energi på de löjligaste småsaker — eller inser han värdelösheten af de andras sträfvanden, men i brist på ett bättre mål för sig sjelf väntar han på »det underbara» och njuter under tiden stundens fröjd, hvar och när han kan. Och intet i lärdomsstaden påminner honom om, att det fins något der bortom, att hela detta universitet med sitt invecklade system, sin väldiga apparat blott är en anhalt-station, en förberedande skola för lifvet, för dess strid på lif och död, dess kamp för tillvaron, dess kamp mot mörkret och egoismen.

Skalderna sjunga om studentlifvets härlighet, pappor och farbröder tala om studenttiden som den sorgfriaste perioden i deras lif (de ha' nog glömt skuggsidorna, så gör man alltid dess bättre), professorer uppmana en att sköta sina studier i lugn och ro, att »stanna och plocka en och annan ros vid vägen»; och det värsta är, att i småstaden fins intet, som motsäger dem. Det är ju ett axiom, att studenten tillhör »blomman af Sveriges ungdom» — den andra ungdomen, den som skaffar sig sitt uppehälle sjelf, som gifter sig och inte har råd och tid att lefva för idéer, den är bara »populace». Den välmående småstaden har till en stor del sitt uppehälle på studenter, lärare och universitet — hvad är då naturligare än att man anser sig vara en af de utkorade, som utgöra »ljusets riddarvakt?» Professorer och andra predika dagligen, att vetenskapen i sig är sjelf ett lefnadsmål, och ett stort och härligt sådant. Systemet — se der målet! Och på samma gång inplantas en dygdig harm och en formlig afsky för dem, som söka att popularisera vetandet, för dem som anse vetenskapen för ett medel — icke det enda målet.

Nog skulle det se annorlunda ut vid ett hufvudstads-universitet. Nog skulle det rundt omkring pulserande friska, praktiskt verksamma lifvet väcka slumrande tankar och känslor i lärda hjärnor och hjertan. Nog skulle professorer och studenter i Stockholm märka, att de icke äro de främste, att äfven andra medborgare hafva menskovärde, att alt icke går ut på *lärdom*, utan att *frihet* är ett lika stort mål, att lifvet måste lefvas, icke blott analyseras. De skulle då fatta studerandet som en allvarlig förberedelse för lifvet, icke som en olympisk-bacchantisk period af sorglöshet och ungdomsglädje. — Säga hvad man vill, nog gror lifvets högsta lycka på helt andra marker än »i den lund, där de härliga lagrarne gro».

Det är just icke troligt, att de akademiske fäderne någonsin skola få lust att öfverge sin gamla, kära »alma mater» och draga sina färde från en plats, som tradition, minnen, alt gjort dyrbar för dem. Och den som i en framtid vill försöka flytta Upsala Universitet till Stockholm, får nog ett drygt stycke arbete. Dess rötter hafva arbetat sig djupt ned och växt fast i Upsala-slättens feta jordmån. En mängd stipendier, donationer och andra ekonomiska fördelar äro nästan oupplösligt fästade vid *Upsala* högskola, och en sådan i Stockholm skulle länge få arbeta under ogynnsamma konjunkturer, men det får icke hjelpa. Låt då i Herrans namn de blifvande vetenskapsmännen stanna kvar i den kära småstaden, men låt dem, som ämna blifva menskor, medborgare, familjefäder, innan det blir för sent — låt dem slå sig ned och studera i Stockholm! Blanda icke tillsamman det, som bör hållas i sär! Mycket skall vinnas därpå.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant

3 Jakobs torg 3.

Apparaten brinner hela dagen.

Vägen lönar sig!

Under April ***realiseras*** hela lagret till utomordentligt billiga priser.

Brefpapper, 240 ark, 1: 25, extrafint 1: 50. | **Kuverter,** 100 st. 25 öre, fina hvita 45 öre.
Hamppapper pr ris (480 ark) 2: 25. | **Räkningar,** 100 st. 35 öre, Noter 15 öre.

Eleganta Kartonger med papper och kuverter samt korrespondentkort från 50 öre, Bon-Marché-Kartonger samt d:o med smakfullt upphöjda monogram 1 kr., Skrifböcker 2 kr. pr duss., Glosböcker 1 kr. pr duss., Skolpennor 1: 25 pr gross, Bjudningskort och Dansprogram 2 kr. pr 100, Visitkort, Menu, smakfullt och billigt. Monogramtryck 25 öre för 100 st, Billigaste Accidenstryck.

Kontorsböcker slutsäljas med 25 proc. rabatt.

3 Vestra Humlegårdsgatan, bredvid Kgl. Biblioteket och spårvägen.

Lund & Anderssons

Boktryckeri

2 Ålandsgatan 2

All. Telefon 50 58.

Dalmasen.

Radikal månadstidning. Fördelaktigt omnämnd af den frisinnade pressen. För ett öppet och ärligt dalkarlsspråk. Rädes icke att sjunga ut osminkad sanning om allt och alla. Slår sällan dalkarlar i folk. Är egentligen afsedd för det skinnpelsade dalfolket. Men duger att läsa för hvem som helst. Kostar bara 1 krona för helt år på posten; Ännu ej för sent att prenumerera. Glöm inte det!

Betänk: en äkta dalmas för »fyra skilling» i månaden! Ä'ke det gudomligt?

Redaktionen.

John Wikander,

Tapetaffär.

Nya smakfulla mönster,

22 Södra Humlegårdsgatan 22

Stockholm.

Glöm ej adressen

till billigaste

Tapetserareverkstaden,

der allt arbete utföres noggrant.

Promenaden lönar sig.

95 D Drottninggatan 95 D

(lilla huset).

Värdefull boknyhet!

Kvinnan

i forntiden, nutiden och framtiden

af **August Bebel.**

Öfversättning af *F. Hellberg.*

Carl Sunesons förlag.

Pris: 3: 50.

Röster.

En vinteridyll från Belvéderen.

Af

J. B—s.

Vi stå på tornets altan.

Var det mån tro med en skönare utsigt som Satan en gång frestade Kristus? Omöjligt. En skönare och mera pittoresk utsigt än den från Belvèderens tinnar fins icke — och har säkerligen aldrig funnits.

Betrakta blott detta landskap af alabaster, med sin horisont af hvitkantade skogsbryn. Se ned i dessa djupa, mörka dalsänkningar. Låt ögat dröja vid dessa täcka villor, der de när och fjärran »måleriskt» skymta fram mellan rimfrostsmyckade trädgårdar. Och för eder, som en gång från »Notre Dame» och »Saint Sulpice» skådat ned öfver Paris — hvilken anledning till jemförelse mellan denna af breda glittrande vattendrag kringflutna stad, och den hvilken den sumpiga Seinen likt en rännsten tudelar.

Luften är i dag tyvärr skarp och disig; den har också till större delen beröfvat purpurgloben i vester sitt strålande diadem.

Lätta, hvitaktiga töcken uppstiga öfver Brunnsviken, och luften tjocknar synbarligen till.

Skulle vi väl förgäfves hafva stigit upp för dessa hundratals trappsteg? O nej, vi behöfva endast kasta en blick omkring oss för att känna oss rikligt belönade.

Den mörka jorden med sina vexlande konturer skimrar lätt igenom den fina, hvita pelsen. Allt har bibehållit sin egen form, sin ursprungliga gestalt, men det är smyckadt till en trollverld, och trollkarlen heter — rimfrost.

Gräset der borta på ängen, stenröset nere vid vägskälet, burarne, vagnslidret, de små buskarne — ja allt är öfverdraget med de finaste kristaller. När man betraktar träden skulle man tro att de voro af socker, och att de endast väntade på att blifva inflyttade på julborden. Denna eljes så kala björnbärsbuske, till hvilket gnistrande briljantsmycke har den icke blifvit förvandlad!

Bakom byggnaden synes en upphöjning. En solstråle glider fram öfver den, och skönare än jordens alla kostbara ädelstenar prunkar — sophögen.

En sparf har slagit sig ned på en gärdsgårdsstör och kastar lystna blickar på de skimrande skatterna, flyger ned och pickar nu efter en daggmask, sticker in hufvudet mellan soporna, drager åter fram det, slänger det af och an med bytet i näbben — och nu hvilket stänk åt alla sidor af tusentals briljanter!

Det börjar emellertid lida mot aftonen. Redan kastar Belvèderen en jättelik slagskugga öfver den hårdfrusna gårdsplanen. Solen sjunker bakom Danviken; öfver Brunnsviken faller dimman allt tätare. Pådrifven af aftonvinden tränger den närmare och har snart i förening med röken från tusentals skorstenar bildat en tjock ogenomtränglig slöja, under hvilken husmassorna här och der afteckna sig.

Vi stå nu liksom på en ö och blicka ut öfver det ofantliga töckenhafvet. Ofrivilligt dyker en saga upp för vårt minne — sagan »om den förtrollade staden på hafvets botten.»

Småningom ljusnar det der nere.

Hvilka underbara konstellationer glimma icke upp ur djupet! Med hvarje minut som förgår blifva de allt talrikare, skenet allt starkare, och snart hafva vi, så att säga, en »vintergata» under våra fötter; och der — se blott hur när och fjärran, från östan till vestan, röda, gröna och brandgula irrbloss sväfva fram och åter!

Är det månne lyktorna från den »förtrollade stadens» kommunikation?

(Ur Budkaflen.)

* * *

Informator Ström hade nekat följa med båtpartiet, tills löjtnant Bäck lofvat inte drifva med honom den resan. Väl utkomna, sade dock om en stund hr Bäck helt oskyldigt: »Slut nu med ro; nu lägga vi upp årorna och — drifva med *strömmen.*»

En barndom.

(En historia i fragment).

Af *Algot Sandberg.*

I.

Det var den vårkvällen, då exekutionsbetjenterna kommo för att hämta bort de utmätta möblerna och husgeråden. Och det var en sorglig afton. Fabrikören hade stängt sig inne på sitt kontor, hans hustru gick nedslagen, men lugn bland sakerna, som voro hopade huller om buller. Mark, hennes femårige son, följde tätt efter, höll med sin lilla knubbiga hand säkert tag i hennes klädning och såg med ängsligt undrande blickar på herrn med glasögonen, som så noga frågade mamma om allting och skref på ett stort, hvitt papper. Och allt efter som han skref, såg Mark, hur karlarne, som han hade med sig, buro bort deras saker. Pappas chiffonier och skrifbord, mammas byrå och toalett, soffor, stolar, bord, den stora spegeln med förgylda ramen och den vackra, vackra kronan, som Mark tyckte så mycket om. Han hade så gerna velat fråga mamma, *hvarför* de gjorde så der, men hon såg så ledsen ut, att Mark nästan ville gråta. Och så tände de ingen lampa. Det var så mörkt inne och tomt. När de så bland de sista möblerna togo fram en liten fin valnötssäng, och herrn tecknat på sitt papper och karlarne burit bort den, då började Marks tårar varma tillra utefter kinderna, och han frågade sakta:

— Mamma, hvad skall Mark ligga uti i natt?

Modern låtsade inte höra. Hon kände, äfven hon, gråten stocka sig i halsen.

— Ja, nu ha vi bara småsaker kvar, — sade »herrn med glasögonen» och befalde sina medhjelpare taga ned taflorna från väggarne. Allt eftersom de hunno noteras, fördes också de bort, och Mark såg med långa blickar efter dem.

Plötsligt störtar han fram till en af karlarne, som just höll på att aflägsna sig med en oljemålning, föreställande ett kristushufvud. Tåramne runno, men ögonen lågade och hela den lilla kroppen skälfde.

— Du får inte taga med dig min Jesus! — skrek han och grep tag i taflan.

Karlen stannade.

— Hör du, inte min Jesus!

— Låt honom behålla den, — bad modren.

Och Mark fick ha sin Jesus kvar. Då brast han ut i konvulsivisk gråt, modern tog honom i sin famn och smekte honom ömt, ömmare, därför att han så mycket älskade sin Jesus. Han tryckte sitt varma hufvud mot hennes barm och slutade med att snyfta högt. Men snart somnade han.

Strax derefter gingo exekutionsbetjenterna sin väg.

Fru Linde var ensam med sitt barn i den tomma våningen. Der fans endast en säng med ett bolster, några kuddar och ett täcke. Hon satte sig i sängen med sin sofvande gosse i skötet.

Det var mörkt inne; endast gaslyktan midt emot spred ett blekt, dallrande ljus. Det blåste så det pep i fönstren. Ljudet af en klumpig, bortfarande rustvagn nådde fru Lindes öron. Och så hennes mans tunga steg och stönande suckar från rummet bredvid.

Så ensam hon var. Knapt en menniska hade hon sett under dessa olyckans dagar. Nu var det att lita på Herren, och endast på honom. »Dem, som hafva Gud kär, tjena allting till det bästa» — tillhviskade hon sig. Ja, nog var det sant, men det såg ändå förfärligt dystert ut omkring henne.

Nu vaknade Mark. Han såg länge tyst omkring sig, sedan på modern. Så frågade han:

— Ha de gått nu?

— Ja.

Mark blef åter tyst, satt med hufvudet lutadt mot moderns bröst. Plötsligt sade han:

— Tror du de der karlarne älskade Jesus, mamma?

— Jag vet inte, min vän.

— Men det tror inte jag, för då hade de inte velat taga min Jesus... Var det Gud, som skickade dem hit efter våra saker, tror du?

— Säkert, min älskling.

— Men då måtte Gud vara ond på oss?

— Vi ha väl varit olydiga mot honom, Mark.

— Mark med? Ja, och så har pappa svurit och varit elak mot dig, mamma. Men vi ska' bedja Gud om förlåtelse och se'n ber jag min Jesus, att han ger oss nya möbler, och det gör han nog — eller hur?

Fru Linde svarade inte. Hon kunde inte hjelpa, att hon började gråta helt stilla.

— Gråter du, mamma? — frågade Mark ängsligt. — Ser du, om jag ber Gud, ger han oss nog nya saker, soffor och stolar och bord och vackra speglar och lampor — och så skall jag be' honom om mycket annat vackert åt dig, mamma.

Och under barnets tröstеord och smekningar lugnade sig fru Linde, och en timma senare sofvo moder och son godt i hvarandras armar.

Men fabrikören gick hela natten igenom grubblande fram och tillbaka, fram och tillbaka i sitt tomma kontor.

* * *

II.

Det var vinter i den lilla staden. Drifvor, höga som små kullar, ligga framför husens fönster, stormvinden tjuter genom gatorna och mörkt är det, så att man måste tända ljus klockan tre. Nu sätta sig fru Linde och Mark om aftnarne framför kakelugnen, där brasan flammar; modern ta'r sin bibel och läser för sin gosse alla de ställen han älskar — och så talar hon med honom, ömt, såsom endast en moder kan göra det.

Fru Linde har redan länge sett, att Mark inte är som barn i allmänhet. Där fins en tankekraft hos honom, en reflexionsförmåga, som tyder på något ovanligt. Och vek och böjlig är han, så mycket hjerta. Hans fantasi är blödig, med skiftande purpurfärg. Han lefver också gerna inne i den. Han är aldrig så lycklig, som då han får sitta i moderns knä med sitt mörklockiga hufvud lutadt mot hennes höga bröst, nedböjd, med blicken riktad på glöden och de fladdrande lågorna i kakelugnen. Då tyckas tankarne strömma på honom; han talar, osammanhängande, barnsligt, men der fins värme och färg i hans tankar, och modern lyssnar endast. Då, i dessa stunder, komma aningar om, att hennes son måste vara född till något stort, att Gud kanske särskildt benådat henne att föda den, som skall utföra ett väldigt verk åt honom på jorden.

(Forts.)

Rättelse. I det Kjellbergska poemet, infördt i n:r 1, står »för att såsen är något bränd», hvilket rättas till för *det*, att o. s. v. Tredje versens fjerde rad har bortfallit. Den lyder: »Din kost är riklig, din drägt är prålig.»

Breflåda.

Dalamän. Falun. Blänkaren är en krigsterm, (men vi äro fredsvänner) som betecknar en mindre truppstyrka, hvilken har till uppgift, dels att taga reda på fiendens ställningar, dels att narra fienden till oförsigtiga och för den olycksbringande rörelser.

Blänkaren skall bjuda till.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och **Expedition:** ***Stockholm,*** Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:o 3

Prenumerationspris:
Till årets slut Kr. 3: 75
För halfår » 2: 50
» kvartal » 1: 25
Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och Förläggare: F. KJERRMAN.

Redaktörer: *Fritz Kjerrman* och *Georg Lundström.*

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:a sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 proc. för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885

BLÄNKAREN,

radikalt onsdagsblad, utkommer i Stockholm från den 1 april 1885 hvarje onsdagsmorgon.

Redaktörer:
FRITZ KJERRMAN
och
GEORG LUNDSTRÖM
(Jörgen).

Prenumerationspris:
Till årets slut kr. 3,75, för halfår kr. 2,50 och för kvartal kr. 1,25, postarvodet inberäknadt.

Lösnummer: 10 öre.

Preumeration sker:
I Stockholm: å de större tidningskontoren och å Blänkarens expedition;
i Landsorten: å alla postanstalter. — Tidningen står upptagen i generalpoststyrelsens cirkulär *n:o 13.*

Annonser mottagas:
Genom Nya Annonsbyrån (S. Gumælius) Stockholm, Blänkarens Byrå samt från landsorten äfven genom Johan Högborgs Annonsbyrå, Oskarshamn.

Annonspris:
för inländska 15 öre (18 på första sidan) petitrad, för utländska 20 (25).

Rabatt:
10 procent för annons, som införes minst 5 gånger, 15 procent för 10 gånger, 20 för 20 samt 25 procent för stående annons.

Blänkarens expedition och byrå:
28 Norrmalmsgatan,
nedra botten till venster.

Från Strindberg.

Från August Strindberg ha vi mottagit bref och manuskript, hvilket senare vi skola meddela i nästa nummer. Vi erhöllo nämligen detsamma för sent att hinna — öfversättas och intagas i detta. Dess titel är »Rome en un jour», och kommer att hos oss kallas: »Rom på en dag» af August Strindberg, svensk öfversättning från franskan med författarens tillstånd. Ty det är af Strindberg, egendomligt nog, direkt skrifvet på franska språket och således för den stora verlds-publiken.

Detta är ej första franska uppsats af Strindberg. Ty sedan många år tillbaka — »i 25 år», skrifver han sjelf — redan sedan hans tidigaste ynglingaår, har han beflitat sig om att en dag kunna med lätthet behandla detta språk. Och tidigare alster af hans penna ha direkt nedskrifvits och tryckts på detsamma.

Men, som man nu ser, gör han fullt allvar af sitt beslut, att i viss mån lemna vårt språk och vår literatur, för att blifva en kosmopolitisk och i de stora rörelserna deltagande skriftställare.

* * *

I fjol utkom på franska i Le monde poetique en uppsats af Strindberg om Björnson, hvilken uppsats aftrycktes i Le Voltaire och Le monde. Och redan 1877 lästes i Academie des inscriptions et belles-lettres (Institut de France) en memoire af Strindberg om kinesiska förhållanden. Ty Strindberg eger, såsom något kändt är, kunskap äfven i detta språk. Denna memoire utkom åter i fjol i Paris.

* * *

Det steg, Strindberg tagit på fullt allvar, är icke så egendomligt, som mången tror. I utlandet skrifves af alla nationer på franska, civilisationens och — diplomatiens språk. Detta, för att tvärt bli tryckta och undgå dåliga öfversättare. — Markis Tseng, kines, har efter blott fem års vistelse i Paris utgifvit en bok på franska. Turgènjeff skref också på detta språk. Albert Wolff kom till Paris såsom tysk korrespondent för Kölnische Zeitung och nu — hvem skrifver så lätt och god franska, som han?

* * *

Sedan komma såsom alster af Strindbergs penna »Contes immoraux», auktoriserad öfversättning, fem fabler, väl utarbetade, (deraf en längre), — och kvicka. Dessa äro nu redan under kopiering och sändas oss snart till påseende, huru vida de lämpa sig för Blänkaren eller icke.

* * *

Strindberg har för afsigt att snart låta höra af sig i Paris och der deltaga i det literära lifvet.

Han är der redan, i kringsändt cirkulär, upptagen såsom medarbetare i Lerminas Revue internationale och i Le monde poetique, jemte Claretie, Coppé, Richepin, Theuriel, Jean Ricard, grefve de Lisle, Sully-Prudhomme m. fl. Han är äfven erbjuden att skrifva i m:e Adams Nouvelle revue och i Revue contemporaine. Derjemte har han blifvit kallad till hedersledamot af Societè des etudes japonaises, chinoises etc., hvilkets ordförande är grefve de Montblanc och markis D'Hervey de S:t Denis, som i akademien uppläst Strindbergs memoire.* — Äran af denna framgång tillkommer väl i första rummet Strindbergs eget snille, men ock, ehuru naturligtvis i något mindre grad, hr justitieministerns.

Den 1 maj utkommer Giftas på franska. Zola, som läst manuskriptet, erbjöd sig att göra företal, men Strindberg afböjde detta. (Zola har, såsom kändt, nu försonat sig med den literära högern.)

* * *

»Härmed vill jag ej säga» — skrifver Strindberg till oss — »att jag öfverger Sverige. När man är utkörd, så öfverger man ej. Jag bara räddar mig och min verksamhet; gör den mindre specifikt svensk, än förut.» Vidare antyder han, att han på detta sätt blir oberoende af svenskt bondgrin, jamaika-ledare, blåstrumpsförföljelse och Karl XIII:s riddare.

* * *

Som man ser, gäller ännu ordspråket: ingen är profet i sitt fädernesland. Men geniets fädernesland är universum. Fastän Sigurd uteslutande bor i Jönköping.

* Se kulturhistoriska studier af August Strindberg, Sthlm. Albert Bonniers förlag.

Der ute.

Jubel.

Penningar äro makt. Men penningar äro äfven jubel. Hvad de utsvultne, förtrampade irländarnes hurrarop för prinsen af Wales vid dennes ankomst till Dublin har kostat Englands statskassa, det vet man ännu ej. Eller kanske det der hurrande irländska »folket» endast var — de engelska detektiver, som till största delen utgöra den blifvande konungens uppvaktning. Jag vet det ej.

Men *ett* vet jag. Och det är, att, när århundradens nesliga slafveri så fördjurat en nation, att den jublar vid åsynen af sin förtryckare, då måste hvarje upplyst menskovän inse, att just detta jubel är den gräsligaste skam för tyrannerna. Detta jubel är folkets sista, förtviflade bön om rättvisa.

Men nästa gång ett sönderslitet Irland jublar, må det då jubla sin frihetssång, må det då jubla vid förtryckarnes grafvar!

Första skottet.

Under det Gladstone talar om Englands ära, och lord Dufferin storfestar med emiren af Afghanistan, börja ryssarne helt enkelt det s. k. oundvikliga kriget. Hur Giers skall lyckas i sina diplomatiskt ädla sträfvanden att narra England med sina försäkringar, att general Komaroff handlat på eget bevåg, att det egentligen ej var något anfall, utan endast en frontförändring o. s. v., är ej godt att utfundera. England har ju varit så lätt att lura förr, och ryssarne äro i diplomatien inga dufungar.

Kriget är dock det troligaste. Ryssland måste ha en afledare för de nihilistiska rörelserna, och en storartad folkslagtning har förr varit probat medel. England vill antagligen slippa, men dess europeiska moral torde lägga hinder i vägen; visar det sig fegt, kunna ej längre Indiens folk med vördnad se upp till grandemamma Viktoria, hvarför de hellre i så fall torde vända sig till Rysslands store zar. Och då, hvart tog Englands mynt vägen? Då fick krämarstaten göra konkurs. Bort det!

Ministèrprogram.

Frankrikes nya kabinett blef lyckligt färdigbildadt, sedan Brisson, deputeradekammarens president, förenat sina ansträngningar med herr Freycinets.

Inför franska folkets representanter har den nya ministèren lagt fram sitt program.

Den karakteriserar sig deri sjelf som ett förmedlingskabinett, hvars främsta uppgift skall bli att skaffa en hederlig fred med Kina, och hvars högsta ära skall vara att skaffa fria, lagliga och uppriktiga val, »ty ju friare och mer oberoende detta uttryck af den allmänna rösträtten blifver, ju mer skall republiken stärkas och ju kraftigare föreningen mellan republikanerna befästas. På samma sätt som vi i den yttre politiken endast skola se den franska fanan, vilja vi i den inre endast tjena *folksuveräniteten*».

Fredspreliminärerna med Kina äro redan färdiga.

De snart stundande valen skola visa, hur Brisson och Freycinet skola gå i land med sin andra, vida svårare uppgift.

Skrifvardömet

uppträder just ej blygsammare i Danmark än här hemma i »frihetens stamort på jorden». Den vacklande högern med sin fallfärdiga ministèr kämpar för lif och ära. Och när knifven sitter på strupen, är man ej så noga med vapnen.

Under hvilken rubrik bör följande mannöver inregistreras?

En prest, pastor Rördam, uppträdde för en tid sedan med vanställande förklaringar af de kristnes lefnadspligt, hvilken, som han förmenade, ålade de fattige att slafviskt underkasta sig alla maktegandes brott mot lag och rätt. En annan kyrkans tjenare, med tillräcklig begåfning att inse det upprörande i dylika kraf, och med nog hjerta att känna sig tvungen vederlägga sådana läror, pastor Henning Jensen, blottade den trälaktige prestens sofismer.

Till lön för denna handling har kultusministern Scavenius, som olyckligtvis hade Jensen till motkandidat vid senaste valen, afskedat Henning Jensen från sitt embete.

Det är med sådana handlingar af menskligbet och oväld, som vägen till republiken stensättes.

15 Karl Sachs 15
Drottninggatan
Blomsterhandel

CAFE et RESTAURANT
ANGLAIS
1 Stureplan — Stureplan 1
Enskilda rum.
Déjeuner, Dinér & Souper à la Carte & à prix fixe.
Allm. Telefon 56 99.
A. Rosenquist.

Här hemma.

F. d. ärligt konservativa, nu liberalismfernissade Aftonbladet

har lemnat plats åt en framställning, som redaktionen finner behjertansvärd. Den vänder sig mot den uppfattning, som med allt större styrka gör sig gällande i allt vidare och vidare kretsar, nemligen att tyngden af försvarsbördan bör läggas hufvudsakligen på öfverklassen, och att man framför allt ej bör tala om utsträckning af vapenöfningarne och nya skyldigheters påläggande, förrän man gifvit arbetaren den första af alla medborgerliga rättigheter, rättigheten att hafva ett ord med i laget vid afgörandet af offentliga angelägenheter.

Detta finner Aftonbladsförf. vara ett falskt resonnemang, fast det ligger i öppen dag och är den enklaste och mest påtagliga logik i verlden, att rättigheter och skyldigheter böra motsvara hvarandra. Till att gendrifva denna sats använder förf. icke heller några skäl,

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

ty sådana stå näppeligen till buds i ett fall som detta, så framt icke *det* skall gälla som skäl, att arbetaren kan ha det ännu sämre stäldt än han har det, att det fins länder der en större ofrihet är rådande än hos oss. Men för det att Tyskland och Ryssland t. ex. sucka under en olidlig militärdespotism, skola vi derför också skaffa oss sådant elände på halsen? För öfrigt åtnöjer förf. sig med deklamationer om, att vi skola värna »allt som benämnes svenskt» och anställer jemförelser, der ingenting fins att jemföra, enär alla förutsättningar för sådana saknas.

Och så den der svenskheten, som man jemt för på tungan! Kunde det ej vara på tid att upphöra med det der talet. Nationen låter icke längre »gaska opp sig» genom några bravader. Det är icke något så stort eller fint i att vara just svensk, och en saks egenskap att vara svensk är alls icke liktydig med att den är särskildt utmärkt eller förtjenstfull. Det inser man numera allmänt, och derför har heller icke den falska, pråliga skrytsamma patriotismen längre någon kurs. Men se Aftonbladet, det har sina traditioner, sina vanor, och det är ej så lätt att slita sig lös från dem.

Att leka med eld

anses icke vara fullt lämpligt, särskildt på platser der massor af lätt antändliga ämnen finnas hopade. Men det är just, hvad vi göra i Sverige för närvarande. Allt sedan den i förra numret omnämnda, alarmerande artikeln var synlig i Stockholms Dagblad ha våra »ledande» politiska blad ej sysselsatt sig med annat än resonnemang, om hvad vi skola taga oss till i händelse af krig mellan England och Ryssland.

Hvad vi skola taga oss till?

Vi skola försöka att hålla oss lugna. Och ej genom menlösa, men förargelseväckande demonstrationer draga till oss makternas uppmärksamhet och gifva dem förevändning att vidtaga vissa åtgärder mot oss, som nu endast hägra i våra väpningsifrares hjernor.

Det är lätt att förstå, det desse vilja göra kapital af den oroliga och vacklande ställningen; det är bara ett litet blygt försök att skrämma vårt landtmannaparti till medgifvanden i värnpligtsfrågan. Det kan ju alltid hända, att någon nappar på kroken, hur grof den är. Men att sansade, förståndiga Dagens Nyheter ställer till truppräkning och lemnar anvisning på lilla kreditivet och spekulerar på fyllande af vakanser i armén, det förvånar oss.

Det är genom sådant och genom regeringens påhitt att skicka militär till Gotland och utrusta krigsfartyg, som man lättast utsättes för faran att omintetgöra den neutralitet, som man uppgifver sig vilja skydda. Det är genom dylikt fåvitskt tal och fåvitska åtgärder man utsätter sig för att bli inblandad i krånglet; och har man väl blifvit det, så vet ingen hur eller hvar det slutar.

Derför, våre vise herrar statsmän och ännu visare hrr dagbladsredaktörer, inga öfverilningar!

En droppe ur hafvet.

Bränvinsförsäljningsmedeln inbringa kommunerna stora runda summor.

Och fast man gerna i teorien vill ha folket nyktert, så tänker man dock — erkänn det — innerst i sinnet, att det vore horribelt, om folket toge sig före en vacker dag att upphöra med att supa den statsskyddsomhägnade potatisnektarn. Hvart taga pengar att fylla brister med, och hvarmed då slösa, högt ärade herrar stadsfullmäktige?

Nå, det är nu föga hopp, trots goodtemplare och blåbandister, att den dag skall randas, då bränvinssupandet upphör eller i någon nämnvärd mån inskränkes. Så I kunnen vara lugna.

Men det finnes elakt folk som tycker, att det icke vore alldeles ur vägen, om arbetaren, kroppsarbetaren, som ger den största tributen till den flödande ström af guld, som rinner ur bränvinsfaten, att denne kroppsarbetare sjelf finge åtminstone en ringa del af det rika bytet. Att det är hans rätt att fordra, att af bränvinsmedeln något användes till hans fördel, till hans nytta.

Och en sådan elak karl är herr Hedin, den outtröttlige arbetarevännen.

Han har i dagarne väckt en motion om afsättande af $\frac{2}{10}$ — märk två tiondelar blott! — utaf samtlige bränvinsförsäljningsmedel till en *arbetareförsäkringsfond,* att af statsverket förvaltas, hvaremot återstoden af dessa medel skulle fördelas på samma sätt som för närvarande, d. v. s. på stad, landsting och hushållningssällskap.

Det är ju inte obilligt! En femtedel af den rika skatten att användas till dens fördel som betalar skatten. Heder åt herr Hedin, motionen må nu bifallas eller ej!

Om resemonarken och den kongl. reseregeringen

hade en viss August Strindberg, skriftställare och verldsförbättrare till yrket, åtskilligt att säga för ett par år sedan. För titeln gör vår nådige landsfader allt fortfarande skäl. Ty midt under den allmänna förvecklingen i verlden for kungen till Konstantinopel. Vi förstå väl och vörda de känslor, som drefvo honom till en älskad sons sjukbädd, men ifrågasättas kan dock onekligen, om ej det fans pligter mer bjudande än den, som dikterade *fadrens* beslut, pligten för *konungen* att stanna på sin post i tider fulla af oro och faror. På honom hvilar ett stort ansvar, och derför bör han omgifven af sina rådgifvare fatta de beslut och vidtaga de åtgärder som situationen kräfver. Sverige bör ej regeras pr telegraf från Konstantinopel. Och lika litet bör ansvaret för hvad som göres eller icke göres — det moraliska ansvaret nemligen, om annat får det ju icke blifva tal — vältras på ministrarne, hvilket sker, om desse, visserligen under kronprinsens ordförandeskap, sjelfve oberoende af konungen besluta och handla. Det ligger då så nära till hands, den tanken, att kunna vi i kritiska moment undvara konungen, så kunna konung och kunglighet undvaras, då dessa äro hufvudsakligen representativa storheter. När man så dertill vet, att det fins ett annat syftemål med konungens resa nemligen att stifta försoning mellan en hertig af Nassau och tyske kejsaren samt förmedla ett äktenskap mellan förstnämde herre och en dam, en prinsessa den eller den, så kan man icke, all sin lojalitet till trots, undertrycka tanken, att statens intressen betraktas som sekundära i förhållande till egna och familjens.

Särskildt den privata familjepolitiken ha vi i Sverige aldrig haft någon mera utpräglad smak för.

Skandinaviska Linnebazaren
Stockholm
8 Drottninggatan 8.
Största Lager
af
Linnevaror och Gardiner.
Billiga, bestämda, utsatta priser.
Profver expedieras till landsorten.
Skandinaviska Linnebazaren.

Jörgen.

III.

Stambul.

— Kungen och drottningen ha rest till Konstantinopel — inkognito, så att hela verlden vet det.

— Ja, jag vet det — också.

— Men — huru ser det ut i våra dagars Stambul? Ni, som varit litet hvarstans.

Då den frågan under sista veckan verkligen började förekomma allt för ofta, så beslöt jag, att besvara interpellationen i klump. Och begärde:

— Permission till onsdag! Och i Blänkaren!

Se här nu!

* * *

Konstantinopel, Napoli, Lisboa, Rio de Janeiro och Stockholm äro verldens skönaste hufvudstäder. Och, borta från dem, återser jag dem ständigt i minnet. I minnet — hvilkets skatter ingen afund kan plundra. Inte ens hr Sigurds. Som sett Wernamo marknad. Men sett den grundligt. Och lärorikt. Och stämningsfullt för hela lifvet.

* * *

Konstantinopel anses af alla städer, skönast — genom sitt läge. Och det vill säga mycket — för den, som sett inloppen till Rio och Stockholm, sett Napolis halfcirkel breda ut sig under högblå himmel vid medelhafsstrand med rykande Vesuv i bakgrund, sett Lisboa, kastadt på kullarne vid Tajos stränder, beherrska verldshafvet, sagorik, stämningsfull Atlant.

* * *

Men minst af alla tål Konstantinopel att ses på nära håll. — Men säkert är, att det tål att ses — i synnerhet på afstånd. Det är en tafla, som må hända ingen. Mellan två haf och två verldsdelar, liksom Gibraltar. Liksom detta ett hem för många raser och trosbekännelser. Men skilnaden är dock stor. Ty en metropol och seklernas minnen — är Stambul.

Dess glans är flydd. Två tusenåriga kejsarvälden ha sjunkit ned. Stambul har upphört att vara ett stycke sagolik, hemlighetsfull orientalism, liksom en saga ur Tusen och en natt, vräkt på stranden af Europa. Der den, ehuru en dylik sagobild, hållit sig fast till våra dagar, såsom en nästan otrolig verklighet. Men om ett eller annat sekel skall den väl vara nästan lika europeisk, som åtminstone ett Sevilla eller ett Granada eller Ungarns dubbla hufvudstad. Dock — mången brokig österländsk folklifsbild rullar den ännu upp, midt i sin nya half-paris-toilett.

* * *

Man kommer från vestern, från det azur-blå Medelhafvet. — Man har passerat den strålande, evigt minnesrika greker-arkipilagen och Dardanellernas temligen turkiskt oskadliga kanoner. — Det finnes något der, som erindrar om Öresunds, för mig kära stränder. Men dock — oaktadt all falsk eller sann patriotism — det är, der, vid Bosforens strand, en helt annan historia, andra minnen, en rikare saga. Det hvilar ock en kraftigare sol, en högre himmel, en ljufvare doft, ett på en gång mera drömmande och rikare, kraftigare och brusande lif, en mera vexlande, glödande färg öfver allt, det som der slår oss till mötes. Europas historia och Asiens sago-verld sammanträffa på dessa stränder. Nordens kraft och söderns eld. Ehuru hos de racer, som ännu här skenbart beherrska dem, både kraften och elden redan ha slocknat. Och vestern, Europas vester, börjat sätta sin stämpel på allt det, som nu der rör sig med verkligt lif, med framtidens, hoppets friska uppspirande lif.

* * *

Och, denna högblå Marmorasjö, som vi nu lemna, kikande efter Stambuls smäckra minareter. — Nu äro vi i Bosforen, sundet, som skil jer Asien från Europa, men förenar Marmorasjön med Svarta hafvet, Pontos Euxeinos. Till höger, i söder, har man Asiens strand, Anatoliens. Till venster, i norr, Europas, Trakiens. — Plötsligt, till venster i detta sund, en lång, smal vik, i nästan rätt vinkel mot denna Bosfor, från denna skjutande djupt in i Europas fastmark och krökande sig. Det är Gyllene hornet.

Mellan Marmora-sjöns mera brusande och Gyllene hornets lugnare vågor reser sig på sju kullar, det andra Roma, det fordna Byzantium, sedan Konstantinopel, nu det turkiska Stambul. Och mellan Gyllene hornets vik och Bosforens sund ligga Pera och Galata, grekernas och frankernas delar af Turkiets, redan halft återtagna, tredelade hufvudstad. Denna stad är mest af trä. Men den har brutna, fantastiska gränslinier. Och den glittrar i solen, och speglar sina grå murar i vattnet. Och den är målad och färglysande, inbäddad i trädgårdar och palm- och orange-lundar och strålar i alla regnbågens färger, dessa massor af hus, amfiteatriskt kastade. Der öfver höja sig minareternas hvita pelare och hvälfver sig Sofias, Hagia Sofias först grekiskt-kristna, sedan muhammedanskt heliga jette-dôm, störst, högst, bland alla tempel, torn och moskéer i hundratal, öfver Bazajets, Akmets, Solimans, Osmans. Och den är sjelf verldens andra, näst Peterskyrkans, vill jag minnas.

Stambul ligger på en trekant. Dennas spets böjer sig inåt Gyllene hornet. Det är Seraljudden. Denna skymmer till sista ögonblicket utsigten af Gyllene hornet, der Konstantinopels strålande skönhet koncentrerar sig. — Och på en hög kulle öfver vattnet reser sig Seraljen, det fordna herrskare- och vällust-sätet, inbäddadt i grönska och färg och jette-träd: cypresser, plataner, sykomorer. De i vattnets spegel dallrande murarne äro krenelerade. Och det är ett målningsvärdt kaos af paviljonger, badhus, kiosker, silfver-beslagna kupoler, sammanbindande gallerier, orientaliska byggnader med platta eller spetsiga eller hvälfda tak, galler, arabesker, gårdar, kaserner, palatser, torg, trädgångar och trädgårdar, bersåer, grönska, hvitmåladt, solglänsande, mot högblå himmel, skuggrikt, en stad i en trädgård, tyst, stämnings- och hemlighetsfull.

* * *

Mina ord ge Er antagligen icke en helgjuten bild. Men Stambul kan ej fattas såsom en helgjuten bild. Det är ett kaos af rika, vexlande landskap, besållade af hus och palats och torn och kupoler.

Och på andra sidan, på Asiens strand ligger Skutari, den Gyllene staden, bredd ut på gröna kullar, så långt ögat når, olik vesterns städer, tiotusentals röda eller gula hus och lika många trädgårdar och hundratals hvita minareter i sol och grönska. Och dessa trädgårdslika islams kyrkogårdar sedan, med sina cypresser och marmorvårdar.

Det hela är en jettestad i ett härligt sydländskt landskap, något af Europa, ännu mera af Österlandet. Der staden slutar, lysa klungor af byar i kustens trädgård, och uppåt densammas sluttningar. Och städer synas. Slätter höja sig uppåt. Bergåsar stänga horisonten. Eller ock glitttar, såsom sådan, den speglande blå Bosforen i öster. — Det hela är skönare, stämningsfullare, mera vexlande, än utsigten från Vesuvens sluttningar, och från de brunbrända kullarne vid Tajos och Atlantens stränder, storslagnare och mera färglysande än Stockholms omgifningar, och infart, mera minnesrikt, och fantasitilltalande, än Rios.

Och dessa vatten, denne Bosfor och detta Gyldene horn vimla af stora och små, öster- och vesterländska, krigiska och fredliga, ångare, seglare och rodd-farkoster, galérer, kaiker, skepp, yachter, pansarfartyg, antika och moderna, från nästan alla tider och från månget land.

Lamartine, Châteaubriand, Amicis, La Croix, Gautier, lady Montagne, Marcellus, (inte han i Allehanda, utan den riktige), Perthusier, Pouqueville, Kohl, Tournefort, Byron — alla dessa skalder och erkända reseskildrare ha tyckt sig sakna ord för Konstantinopels första anblick, dess strålande skönhet, tagit sig kapitel, volymer, för att skildra den, denna Konstantinernas och den unge islams-eröfraren Muhammed II:s fabelaktiga och dock verkliga stad. — Ah! Det lyckas ej *någon,* ej minst i brådska och i en tidningsartikel. — Till och med den resande engelsmannen glömmer ett ögonblick inför Stambul sig sjelf, sitt paraply och sina koffertar. — Och greker, fransmän och italienare, slaver och tröga österländingar samt bier-genomdruckna Bismarcks-förslafvade tyskar frossa af denna årtusendenas ungdomsfriska, nästan ständigt vårlika skönhet.

* * *

Huru ter sig lifvet på det moderna Stambuls gator, på dess torg och i dess basarer? Egendomligt. Ehuru occidenten redan så parat sig med orienten, att de bjärtlysande färgerna mycket försvunnit från de högre klassernas drägt, för att lemna rum för svarta, bruna och grå, äfven der österlandets snitt ännu herrskar. Dock lyser, än i dag, gatan, torget, teatern, kaféet, alla offentliga platser röda af fezzer. Ehuru denna, noga räknadt, äfven är en modern ung-turkisk uppfinning af den hårdhändte reformatorn, sultan Mahmud, och en vederstyggelse för den rätttrogne gammalturken.

Och på nära håll ser man, att denna vidunderliga stad af nya och gamla, österländska och vesterländska kvarter, — att denna ofullbordade, ramlande, besynnerliga stad, liksom Lisboa, kastad öfver höjder och dalar, — denna labyrint af menniskor och hus — ännu blott är ett asiatiskt nomad-läger, som håller på att öfvergå till en europeisk stad.

Men på nära håll ser man ock smutsen, förfallet, den sjunkande despotismen och stigande friheten, blandningen af barbari och sann eller falsk civilisation, en oräknad befolkning af hvarje tro, race och färg, de lika oräknade, kringstrykande och hemlösa hundarne, och de nästan lika utsvultna och roflystna, trasiga soldaterna i europeiskt mörka och trånga drägter med asiatisk vårdslöshet och smuts. Man ser öfver allt ruiner efter eld och brand. Man ser väl sultanen rida eller åka kring gatorna till moskéen, visserligen ännu följd af slafvar och lika slafviska officerare, som till fots springa efter hans ridhäst eller hans vagn, Men denna paris-polerade, vantrogne, vapenlöse, vanmägtige och enerverade sultan, ättling till Asiens och Europas kraftige och trosstarke eröfrare, bär nu, med undantag af fezzen, en europeisk hvardagsdrägt, svart civil vapenrock, hvit vest, stärkskjorta, ljusgrå långbyxor och stöflor, utan ett enda smycke, utan sabel, den diamantgnistrande dolken, pelsverk, den gröna, heliga färgen, tofflor och turban. Då förut ett europeiskt stormagtssändebud knappast fick träda inför profetens ättling, och dervid ständigt, vid första vink, må hända af en etikettsvag eunucks hand, riskerade sitt hufvud eller åtminstone sina öron, så höja nu europeiska och amerikanska profryttare, vissa om sina konsulers skydd, på axlarne vid hans anblick. Och räkna ut på franken, huru stora skulder han har, och huru liten kredit han åtnjuter på börsen.

* * *

Lika litet, som det nu finnes ordning i den turkiska staten, i ett turkiskt hus eller ett turkiskt embetsverk, lika litet finnes det någon ordning i Konstantinopels yttre fysionomi. Än är det breda stora gator, än ett nät af gränder. Än menniskovimmel, än folktomhet. Diken skära af vägen. Gator sluta med bråddjup eller obestigliga klippor. Än är det strålande dag, blomdoft och frisk sjövind; än mörker, stank och skugga utan sol. Än fukt, än hvirflande dam. Än köld, än solhetta. Man vet ej, om man är i staden eller på landet, om i lustpark eller på kyrkogård. Än står man på sophögar, än på blomsterkullar. Moské ligger bredvid teater, kulle bredvid dal, eleganta stadsdelar bredvid folkkvarter, ödemarker midt i staden, palats vid koja, hamnplats, då man trodde sig långt in i staden. Än är man i en stinkande, våt, smutsig klyfta och ser icke himlen; än har man från en kulle den friskaste luft och det härligaste panorama öfver land och haf och två verldsdelar och städer och byar och tusentals fartyg och minareter. Det finnes kristna kolonier i de muhammedanska kvarteren. Och tvärt om. Det är ett fullkomligt virrvarr: dervisj-kloster bredvid nordamerikanska läseri-kyrkor.

Så ock i arkitekturen: — Vesterländska nymodiga jettehus med eller utan palatsstil, bredvid österländska kojor; sten bredvid trä; österländska fursteboningar bredvid små vesterländska borgarhus; moriska gluggar bredvid syditalienska eller spanska balkongfönster. — Cypresser, fikon- och orangeträd, plataner, piniernas parasoll-lika kronor skugga husen.

* * *

Ett virrvarr är ock gatornas befolkning: Blonda paris-eleganter i svart rock och hög cylinder-hatt med dam under arm, bredvid beduiner i hvit burnus och svarta eunucker med tjock kort hals, falsettstämma och vacklande ankgång, men i europeisk drägt med fezz.

Svartskäggiga tjerkesser i mörka långrockar, med bröstet fullt af patroner, muhammedanska dervisjer i topphattar och kamelsgarnskåpor, barmhertighetssystrar, perser i höga lamskinnsmössor, judar i gula, uppslitsade långrockar, katolska prester i svart och med messbok i hand, ziguenare i trasor, albaneser med en hel arsenal i gördeln och i hvit fustanella-kjortel, andra greker i dylik eller parisdrägt, men med röd mössa, syrier i stora randade turbaner, bulgarer i grofva, bruna kåpor och pelsmössor, georgier med högmössor af lackeradt läder och metallbälte om lifvet, reskläddа engelsmän, osmakliga tyskar i jægerkostym, fransyskor med en-tout-cas, ulemas i ofantliga turbaner, turkiska fältkaplaner i grönt, pilgrimer från Mecka, jesuiter och munkar, små turkiska flickor i europeiska gossdrägter i gult, grönt och rosenrödt, barberare, försäljare af alla slag, tiggare, gensdarmer och polismän, beväpnade till tänderna och bärande handklofvar tillreds, soldater i zuavdrägt eller efter europeiskt mönster.

Tungt lastade turkiska bärare i zuavjacka, med nakna ben och vida knäbyxor, gammalturkar i musslinsturban och kaftan bredvid reformturkar i svart redingote, mörka vida långbyxor och röd fezz eller öfverdådiga ungturkar med engelsk, hypereuropeisk promenadfrack, ljusa långbyxor och dito handskar, juveler i skjortan och halsduken samt, mot profetens påbud, med halflånga lockar, skymtande utmanande fram under islams röda hufvudfodral. — Ty detta lemnar ej ens den turkiske skådespelaren på scenen, i hvilken rol, som helst, lika litet, som han afrakar sina mustascher — om hvilkas klippning dock Muhammed gifvit de strängaste perukmakareregler — eller sitt korta helskägg, sedan han en gång låtit ett dylikt växa. — Något, som endast en riktig premier-aktör vågar bära; ty för underklass i Turkiet gifves blott rätt till de obligatoriska mustascherna, möjligen till hakskägg, ej till värdighet- och respektgifvande helskägg — med ett ord: just motsatsen till vanliga tron hos oss i den frågan om turkarne.

* * *

Alla möjliga slags fordon och fortskaffningsmedel. Arabiska springare och egyptiska kameler, oxar, lastvagnar, tunga gammalturkiska åkdon, målade bjärt, med blommor och färger, fulla af lätt beslöjade haremsdamer i nationaldrägt eller modern paris-kostym, för hvilket åkdon eunuckerna anspråksfullt bereda plats.

Den högsta skönhet bredvid den största fulhet; fullkomlig civilisation bredvid halfvilden från Asiens ödemarker.

I synnerhet öfver turkens drag hvila högmod och flegma; öfver grekens behagsjuka, list, lif och intelligens.

* * *

Sådant är i våra dagar Stambuls yttre. Och detta förvirrande yttre afspeglar dess inre. Detta är ett ännu oredigt öfvergångstillstånd från österländsk, asiatisk medeltid till vesterländsk, europeisk nutid.

Fortfarandeulfvatjut.

Hvad skall en stackars korrespondent göra, berättas Aftonpostens »sorgligt ryktbare» ha utbrustit, när en vän förebrådde honom att han fortfarande for med osanningar till allmänhetens förvillande. Men om nu bara Aftonposten och dess publik blifvit litet förvillade, vore kanske historien om sanktionsvägran ej *vidare* farlig, men si den hafver skrämt upp gamla förlegade Nya D. A. och köttet af dess kött, benen af dess ben, Svenska Dagbladet. Och så fram med gamla visan! Norrmännen äro fräcke, Hedin är en fosterlandsförrädare af värsta slag, kungen, den gode konungen, har ej hållit på sin rätt, men *vi*, *vi* råda *sjelfva* öfver *våra* grundlagar, dem ska *vi* be att få ha i fred o. s. v. i oändlighet.

På en genom två nummer gående ledare behandlar Allehanda, delvis användande ett språk, som nu dess bättre tyckes ha blifvit ett uteslutande högerpressens privilegium, herr Sverdrup mycket, mycket omildt för — en handling, till hvilken denne är alldeles oskyldig. En oerfaren publikation, som brinner af begär att vara pikant, kan möjligen ursäktas för dylik obetänksamhet, — men *gamla* Allehanda. Ja, det är nog sant, hvad som berättas, näml., att Allehandaherrarne ha blifvit barn på nytt — hvilket synnerligen väl framgår af den lilla förklaring N. D. A. bjöd på i fredags. Deri säges bland annat, att det visserligen ej är lätt att *veta* något i dylika saker på förhand, men skall man vänta med att skrifva artiklar och bedöma handlingar, till dess man verkligen *vet* något faktiskt, ja, då blefve det allt tämligen försent.

»Okunnighet, du är stor i Norden!» Men att så der offentligt erkänna den, är väl långt gången öppenhjertlighet af Allehanda.

Och så anmärker det värda organet, att det bör verka lugnande, att ej sanktionsvägran kommer att ega rum.

Ej ligger det synnerligen långt borta att antaga, det gamla N. D. A. går och smickrar sig med att ha uträttat storverk, men — Ils sont passés etc.

Att Sv. Dagbladet ej *kan* försumma något tillfälle att få säga vänliga och hjertliga ord om Norge och Hedin bör ej förvåna någon, som minnes herr Noréns eleganta framfart i Vikingen. Och att Sv. D. så här strax efter en lysande bolagsstämma kallar Sveriges statsmän för fege, när det gäller unionella frågor, gläder särskilt Blänkaren. Rent språk skall det vara. Rent Svenskt Dagbladsspråk kan aldrig annat än bidraga till det snara inträffandet af det ögonblick, då ingen svensk vågar, af aktning för sig sjelf, stämpla som en eforsynthet Norges kraf på »likställighet» i unionen. Rent Svenskt Dagbladsspråk måste äfven drifva de byråkratiske vanmakt derhän, att den *strid*, om hvilken högerpressen alltid ordar, när det gäller Norges unga och lifskraftiga venster, helt och hållet uteblir till saknad för skråfande svenske hjeltar. Och den skandinavism, som för tjugu år sedan punschdrickande studenter och entusiastiske byråkrater ej lyckades skräna fram under sång och skämt, den grundlägges i våra dagar af Skandinaviens sträfsamme vensterpolitici, och som präktiga, dugande »grundläggare» hjelpa de två själsförvandterna N. D. A. och Sv. D. till med *beundransvärd* energi.

Astronomiskt. Hr Pettersson säger sig förstå, att man kunnat mäta och beräkna stjernornas afstånd från hvarandra, men begriper ännu inte, huru man samtidigt fått reda på deras namn.

Blänkare.

Konungen har fått Imtiasorden; är ock Filosofie Doktor.

* * *

Sveriges och Norges Ganymedförening hade sin animerade årsfest i söndags på hotel Phoenix. Vi återkomma.

* * *

90 man. Med denna väldiga styrka skall vårt kungl. m:t försvara Gotland mot ryssar, engelsmän och andra bråkmakare. Lustigt så'nt der.

* * *

God kristen och fosterlandsvän. Östgöta Correspondenten glädjer sig åt ett rykte, att splittring uppstått i fredsföreningen mellan nihilister och rundbäckare.

* * *

Posttidningen anmäles härmed hos Svenska akademien och justitieministern för samhällsvådlig hyperstrindbergiansk naturalism i bulletinerna om prins Karls magsjukdom.

* * *

En sekelgammal orättvisa godtgör hr Josephson genom att i Uriel Acosta tillåta den sprättige judiske affärs- och fästmannen att redan på 1500-talet bära värja. Rätt så!

* * *

En hönsgård skall för en kostnad af 30,000 kronor anläggas i Mjellby. Som »frisinnade» Aftonbladet från mjölkartiklar öfvergått till ägg-dito, undras storliga, om det ej rent af vore lämpligt, att den värda tidningen ditsände en af sina många »flygande».

* * *

En fräckhet utan like kallar Stockholms Dagblad, då underklassaren, predikanten Fransson säger sig tro, att man kan bota sjuka på sätt bibeln säger. Men då hr justitie-ministern säger sig tro på underverk med Högstedts piccardon och åtalar Strindberg, så är förmodligen detta — en blyghet utan like.

* * *

Sjelfva Vikingen har en liten artikel — en mager tretummare — mot skrifvardömet, mot chefernas af regeringen understödda godtycklighetssystem och kringgående af lag och författning. Den, som kan uppvisa en dylik påstötning i en salongs-liberal kollega, erhåller en liten present. Men så har också Vikingen 24 fot literatur om miss Brown och om en schweizerisångerska.

* * *

Hvarje disciplinsoldat kostar de skattdragande, blott i *reparation* af bostad i nya Warbergskasernen, för nästa år ett tusen kronor stycket, summa 90,000 kronor, beräkna högertidningarne Sydsvenska Dagbladet och Göteborgs-Posten. Ty de salongs-liberala kinka, liksom hr justitieombudsmans- och kommendörsexpeditionen, sällan. Blott någon gång på länsmän och komministrar, det vill säga på underklassembetsmän.

* * *

Sötsurt. Våra »stora» samtidor berättade alla med illa dold skadefröjd underrättelsen, att Tiden upphört vara daglig tidning.

Men herr Noréns Dagblad, öfvertygadt, efter klarerade egna affärer, att de radikala idéerna äro alldeles olämpliga att trycka, att de aldrig kunna ens betala det papper som åtgår för deras publicerande, passar på tillfället att säga en komplimang åt herr Hjalmar Branting, naturligtvis för att kunna ståta med den för en högertidning högst sällsynta egenskapen att vara — hur är det, det heter — jo — fördomsfri. Försöket göret.

* * *

Kronsnus säljer Jon Asklund i Linköping. Och bevaringsynglingen Gottfrid Frösell har i officiel skrift till vederbörande generalbefälhafvare protesterat mot krigsmannaeden — detta, såsom dels fredsvän, dels republikan — och förklarat, att han visserligen, för att undgå fängelse, kommer att närvara vid edens afläggande, men ej kommer att känna sig bunden af densamma, i annan mån än hvad vidkommer den oafvisliga pligten för landets innebyggare, att »med foten på egen grund försvara fosterland, sjelfständighet samt hus och hem mot utan dess förvållande anfallande yttre fiender».

* * *

Öfver allt är skrifvardömet strängare hållet än hos oss, »friheternas stamort på jorden», såsom idealisk-skalderna kalla det. En tysk lagar sig nu att åtala norska tull- och finans-departementet för ärekränkning mot hans bramataffel-bitter, hvilket slags åtal här är med rörande omsorg genom små olagliga kungl. instruktioner förbjudet. Och i Konstantinopel måste här om dagen finansministern hoppa ut genom fönstret, emedan en deputation af embetsmannafruar infunnit sig för att extra judicielt afstraffa honom med en för dylika dignitärer stundom absolut behöflig bastonad. Men här hemma har man inte hört det ringaste om skärpt tillsyn af dessa herrar. Dock ha åtminstone våra svenska högerkollegor, i likhet med tyska tidningar af alla färger, litet tufsat till svenska statsministern och generaltulldirektören för deras djerfva och oparlamentariska beteende och utfall under tullstriden. Och dessa beskedliga tyska tidningar fråga, med naiv okunnighet om våra svenska förhållanden, om i riket inte finnes någon förman, som kan hålla reda på dem. De veta ej, att här regerar skrifvardömet kungl. maj:t. Och riksdagsventerna bara kompromissar om sina skatter, men har ej tid att krångla om rättvisan.

* * *

Samhällsvådligt. Italienarnes ansedde konung har högtidligt lagt grundstenen till ett storartadt nationalmonument på Kapitolium: Viktor Emanuel, omgifven af Cavour, Lamarmora, Garibaldi och Mazzini. Den senare var ända till döddagen dömd till döden såsom internationel kungamördare. Och nu! Uppmuntrande för oss andra rabulister. Påfven har dock protesterat. Men han respekteras nu i Italien inte stort mera än Väktaren hos oss.

* * *

Skräddare. Häromdagen ville en skräddare, försedd med en knif, gå in i kungl. slottet i Berlin. Polisen häktade honom tvärt. Ty han skulle ju möjligen kunnat sticka kejsaren. Väktaren tror på möjligheten. Och anser Tiden ond. Liksom om de inte stuckit kejsare äfven i den gamla goda tiden. Ehuru det då var nästan uteslutande en öfverklass-sport.

* * *

Onödigt att kasta ut pengar på fjerde hufvudtiteln. Ryssland har *fjorton tusen — generaler*. Men de äro inte farliga i dynamitens tidehvarf. Ty de äro ej ens pansarbeslagna, utan lätt spryngbara, äfven af civilister. Om de komma hit.

* * *

Början till slutet. Riksbankens grundfond är ökad från 35 till 40 millioner.

Visserligen afslogs motionen om anhållan hos regeringen, att någon vidare oktroj icke måtte beviljas sedelutgifvande banker, men det är att antaga att kommande riksdag ändå skall göra slut på procentarbankerna.

* * *

Sjangtilt. Morfar Wilhelm låter sin egen kungligt kejserlige skräddarmästare sy kläder åt vår söte kronprins. Nu borde riksdagen passa på och pruta litet af det rundliga apanaget.

* * *

Vansinnigt. En underskrifvare har klagat hos kungl. maj:t i statsrådet, den ansedda institutionen, öfver orättvisa vid förslags uppgörande till en materialförvaltaretjenst.

* * *

Krinolinen tros blifva förbjuden i Tyskland, enär all metall skall användas till kruppska kanoner. Det ena bruket är knappast skadligare än det andra.

* * *

Det skall stiftas en orden i Preussen åt duglig och ärliga köksor, som inte skänkt bort mera, än en fem-marks korf i veckan åt värnpligtiga unga soldater.

* * *

Förutom de stora militärfurstarne ha småfurstarne af Siam, Zanzibar och Sverige-Norge bockat sig skriftligen på hr von Bismarcks födelsedag.

* * *

Stackars fröknar! Det elektriska ljuset lär framkalla solbränna och fräknar. Lyckligtvis äro våra upplysningsbolag i allmänhet mycket sparsamma.

* * *

På Konradsberg ges ut en tidning. Det är inte Väktaren.

Herr statsrådet och chefen för kgl. väder- och vinddepartementet.

»Hvad är det som skedt är? Detsamma som härefter ske skall. Hvad är det man gjort hafver? Detsamma som man härefter göra skall; och sker intet nytt under solene.»

Orden läsas i Salomos predikareboks 1 kap., 9 vers.

* * *

Var lugn, högtärade. Det är icke farligt, fast jag begynner som en kongl. hofpredikant, men det är ej min skull, utan förf:s till den lilla skrift, som bär ofvanstående titel. Citatet ur »skriften» står der blott som en kommentarie till benämningen »En tidsbild från 1890-talet» såsom förf:n betecknar sin bok.

Det kan sålunda hända, att handlingen försiggår på 70- eller 80-talet. Och det är till och med icke utan, att man tycker sig någon gång ha mött eller åtminstone hört talas om f. d. öfversten friherre von Zurmuhlen, som begagnar sig af hvarje tillfälle till att begära få veta hvad regeringen i hvarje särskildt fall tänker och ämnar; statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet Jöns Månsson, en af tidens märkligaste kompromissmän, som är i stånd att uppfinna förslag, deri alla möjliga olika intressen blifva tillgodosedda; den celebre göteborgs-financieren herr F. Y. Pancke, som till k. vetenskapsakademien skänker ett tusen aktier i Mölnkällans Guldmakeri- Compagnie, hvaraf årliga räntan skulle användas till bekostande af vetenskapliga forskningar såväl inom Sverige som utomlands hvad inflytande väder och vind ha på mindre bemedlade personers besparingars räntebilitet, då de placeras i guldmakeri-compagnier; grosshandlaren m. m. herr P. A:son Paff som på ett af honom sammankalladt massmöte i Brunkebergstunneln lofvar att skänka 100,000 idéer till både vind- och väderkarlar, och åstadkomma aktiebolag för deras förverkligande — idéernas förmodligen, ej väderkarlarnes.

Sjelfve adjungerade kammarrådet i k. Helgeandsholmsfrågans lösningskollegium, tjenstgörande kammarherren Carl Johan Oscar Gustaf af Rutin kännes lätt igen, om ej på annat så genom sin längd. Han var nemligen så lång, att om han blef våt om fötterna på våren, så fick han icke snufva förrän på hösten.

»Detta infall hade man öfver hela landet mycket roligt åt. Det var en gammal bekant.»

* * *

»Herr statsrådet och chefen» etc. är en pamflett, deri våra politiska förhållanden på ett i allmänhet ganska lyckadt sätt satiriseras. Ingen skonas. Ej kungligheten, ej våra högst uppsatte män, ej högern, ej venstern, ej befordringshungrige framtidsmän inom »verken», ej våra kafé-politikusar, ej ens representanten för 97 landsortstidningarne, icke folkmötesarrangörerne och opinionsmakarne. Alla få de en släng af slefven. Den tomhet, den ihålighet, som så ofta och nästan alltid med framgång draperar sig under de bålstora fraserna, har förf. ett särskildt godt öga till. Humbugen på samhällslifvets alla områden blottas, men det sker utan denna syrsatta, frätande bitterhet, som afsigtligt vanställer fakta och underlägger menniskors handlingar de gemenaste bevekelsegrunder, äfven der ej förhållandena påtvinga betraktaren misstanke om sådana.

Den arten satir vänder sig aldrig mot annat än de folkliga sträfvandena och deras män.

Som sagdt: träffande och roliga äro oftast förf:s skildringar, i ett och annat drag påminnande om Strindbergs Nya riket, fast hans ironi icke är så etsande, så djup som dennes. Den svider kanske, men bränner icke hål; och ingen behöfver skrika, om icke möjligen hr P. A:son Paff, — men han skriker ändå.

* * *

Hvad tycker Ni sjelf?

* * *

När konsten att styra vindarne blef bekant i Sverige, uppstod ett förskräckligt »rabalder»; folkmöten höllos och resolutioner antogos af följande innehåll bland annat: att föreningar skulle bildas öfver hela landet för att afskaffa vintern som bara kommit till för att plåga de fattige; att sommaren som bara kommit till för att plåga de fattige, skulle afskaffas; att solförmörkelser skulle afskaffas, emedan de blott tjenade till att roa de rika, som tittade på dem genom bitar af färgadt glas, då deremot de fattige som icke hade råd att köpa dylika färgade glasbitar voro nödsakade att inskränka sig till att undra öfver, hvad som vore å färde.

De konservative kunde naturligtvis ej låta något dylikt passera utan att inlägga en kraftig gensaga, hvilket skedde på det stora börsmötet i Stockholm den 20 Nov. 1890, der följande dråpliga resolution antogs: »Detta möte har med förvåning och oro erfarit de förslag, som blifvit framställda i olika delar af landet för att förändra vårt älskade fäderneslands urgamla klimat. Oförändradt sedan hedenhös hade detta visat sig lämpligt för befolkningens kraf, ej varit för kallt efter som ingen frusit ihjäl som varit klädd på ett för årstiden passande sätt, och ej för varmt eftersom man ännu icke hade hört att någon blifvit bränd» etc. Och så blir det tal om att vårt klimat står i första ledet med de stora kulturländernas och var fortfarande föremål för samtidens aktning och beundran. Det vore en styggelse för både Gud och menniskor att försöka ändra om det enda klimat på jorden, i hvilket vi svenskar äro vane att lefva och som hade gjort oss till en härdad ras, mäktig att utföra stora dåd och som hade tjenat och — om Gud ville — fortfarande skulle tjena att värna lagbunden frihet, utveckla handel och näringar och befordra sann och varm religiositet.

* * *

»Seer Jer i Spejl!» Ha vi inte hört det annorstädes, så ha vi hört det i första kammaren, pratet om vårt älskade fäderneslands urgamla etc., i första ledet med de stora kulturländerna, Gud och menniskor, härdad stam, stora dåd, om Gud vill, lagbunden frihet, varm religiositet.

Framför allt detta senare! Se religionen, den är nyttig till mångahand' ting, som det står i visan.

Och det veta vi svenskar. Och begagna oss deraf.

* * *

Sedan f. d. öfversten, frih. von Zurmuhlen, ej att förblanda med den nu lefvande frih. Klinckowström, framkommit med en interpellation och regeringen, som en fin regering egnar och anstår, förklarat att den skulle egna uppmärksamhet åt frågan d. v. s. förklarat ingenting, så tillsattes en komité.

Ibsen, hvad du alltid får vatten på din kvarn!

Det tillsattes en komité!

Och den bestod af för utrikes resor hågade personer, som utomlands skulle inhemta kunskap om väder och vind och hvad dermed egde sammanhang samt efter hemkomsten derom afgifva underdåning berättelse.

Deputationer tillsattes, deputationer reste till Stockholm, deputationer fingo audiens hos kungen, pratade dumheter och söpo sig fulla, och så vardt det åter riksdag. I andra kammaren höll h. ex. statsministern ett glänsande tal, hvari der ej fans något innehåll, som det så ofta icke fins i de glänsande talen, och i första kammaren red man upp på demokratiens breda bölja och talade om kommunism och smittosamma lärdomar och genomgick Sveriges så berömda historia — efter Ekelund — och framdrog religionen och den stackars Gud, som skall vara med om allting och får skuld för alla dumheter.

* * *

»Seer Jer i Spejl!»

* * *

Upphetsade folkhopar. Genomgånget förslag. Allmänt jubel. Uppställd militär. Tal och skrän på krogarne. Och mycket punsch. Mycket, mycket punsch.

* * *

Det var då som P. A:son Paff lofvade skänka 100,000 idéer — märk väl: lofvade.

* * *

»Seer Jer i Spejl!»

* * *

Har Ni observerat, högtärade, hur allas vår aktade Dagens Nyheter, han eller hon eller det bär sig åt, när en pjes af storhet, vigt och betydelse går öfver scenen?

Jo, det låter ungefär som så: vi vilja ej slappa intresset, utan böra våra läsare (i Skanör och Haparanda och Uddevalla!) sjelfve taga del af o. s. v.

Just så, ja! Ni böra sjelfve ta del af o. s. v., ty »Herr statsrådet och chefen» är en ganska rolig företeelse.

Och jag näns icke berätta ur den mer än en enda episod till.

* * *

Chef för väder- och vinddepartementet vardt grefve Nils Stolpe, inom parenthes sagdt en person som förf. hyser mer sympati för än någon af de öfrige uppträdande, *fastän* han älskar vackra kvinnor, hvilket i gamla moraliska Sverige är förbjudet.

Denne grefve Stolpe råkar till att, eftersom han nu nödvändigt skall företaga sig något, besluta sig för att företaga sig något nyttigt, och så vill han reformera. Se här hans reformförslag i hufvudsak: Förenkling af embetsverken, statens och kyrkans åtskiljande, fullständig tryckfrihet, införande af jury i alla mål, införande af allmän rösträtt för såväl män som kvinnor, hvilka fyllt tjugoett år och ej genom sjukdom eller obotlig åkomma äro urståndsatta att bära vapen.

Förslaget lemnade herr statsrådet åt sina underordnade att utarbeta, och de trodde karlen vara galen.

När han dertill ville reformera våra embetsverk och reducera utgifterna så tyckte också hans kolleger, att han var galen.

Och den ene hade ett och den andre hade ett annat skäl att förebära, men alla hade de den obotfärdiges förhinder.

Men de patriotiska strängarne, de falskt-patriotiska strängarne misshandlades svårt.

* * *

Hur det hängde ihop med grefvens platoniska kärleksförhållande, om han fick henne eller inte fick henne, hur han störtade från maktens tinnar, ja . . . hur allt det öfriga förhåller sig, det är som sagdt var — — —

Adolf Bonnier är förläggare till boken, påstås det, och hvem som är författare till den kan han upplysa om. Och hvad öfrigt som önskas veta om den, det kan författaren meddela.

I. N.

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus
Allmänna telefon 6039.

Vägen lönar sig!
Under April *realiseras* hela lagret till utomordentligt billiga priser.
Brefpapper, 240 ark, 1: 25, extrafint 1: 50. | **Kuverter**, 100 st. 25 öre, fina hvita 45 öre.
Hamppapper pr ris (480 ark) 2: 25. | **Räkningar**, 100 st. 35 öre, Noter 15 öre.
Eleganta Kartonger med papper och kuverter samt korrespondentkort från 50 öre, Bon-Marché-Kartonger samt d:o med smakfullt upphöjda monogram 1 kr., Skrifböcker 2 kr. pr duss., Glosböcker 1 kr. pr duss., Skolpennor 1: 25 pr gross, Bjudningskort och Dansprogram 2 kr. pr 100, Visitkort, Menu, smakfullt och billigt. Monogramtryck 25 öre för 100 st, Billigaste Accidenstryck.
Kontorsböcker slutsäljas med 25 proc. rabatt.
3 Vestra Humlegårdsgatan, bredvid Kgl. Biblioteket och spårvägen.

Lund & Anderssons
Boktryckeri
2 Ålandsgatan 2
All. Telefon 5058.

Dalmasen.
Radikal månadstidning. Fördelaktigt omnämnd af den frisinnade pressen. För ett öppet och ärligt dalkarlsspråk. Rädes icke att sjunga ut osminkad sanning om allt och alla. Slår sällan dalkarlar i folk. Är egentligen afsedd för det skinnpelsade dalfolket. Men duger att läsa för hvem som helst. Kostar bara 1 krona för helt år på posten, Ännu ej för sent att prenumerera. Glöm inte det!
Betänk: en äkta dalmas för »fyra skilling» i månaden! Ä'ke det gudomligt?
Redaktionen.

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska Belgiska & Tyska
Cigarrer.
Profver om 100 st. expedieras till landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Liljeholmens Ritkontor.
Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.
Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.
Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster,
22 Södra Humlegårdsgatan 22
Stockholm.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D
(lilla huset).

Värdefull boknyhet!
Kvinnan
i forntiden, nutiden och framtiden
af August Bebel.
Öfversättning af *F. Hellberg.*
Carl Sunesons förlag.
Pris: 3: 50.

Teater.

Nya teatern.

Uriel Acosta.

Skådespel i fem akter af Karl Gutzkow.

Handlingen i detta skådespel rör sig kring konflikten mellan lifvets fordringar på en menniskas individuella tillintetgörelse och hennes anspråk och begär att vara sig sjelf. Lifvet fordrar, att hon skall förneka sig sjelf, att hon skall döda sin inre tillvaro för att få njuta den verldsliga; och hennes högre jag kämpar en förtviflans kamp med passionerna och de vekare känslorna, som bjuda henne att offra sin personlighet för dem. Uriel Acosta tror icke på odödligheten, tror icke, att han genom detta offer skall döda sin själ för en evighet eller ådraga denna eviga kval. För honom är det blott fråga om denna verlden, om han skall eller icke skall kväfva sin fria tanke och hindra sitt individuella jag att utveckla sig, lefva och verka. Men det är honom derför icke mindre fasansfullt och vidrigt. Han bäfvar och våndas, och när han slutligen tager steget ut och har fullbordat sitt andliga mord, förnekat och afsvurit sin innersta öfvertygelse och gjort sig till en lefvande lögn, drabbar honom hämndens gissel, ty man våldför sig icke ostraffadt på det heligaste, menniskoandens frihet. Den lön Acosta väntar sig för sitt brott glider honom ur händerna, och han böjer sig utan trots under slaget, ty han vet, att han lider rättvist. Och slutet blir, att han förkortar ett lif, som genom förlusten af allt hvad han satt högst, andligt som verldsligt, blifvit fullkomligt värdelöst.

Denna egendomliga och intressanta karakter återgifves för närvarande på Nya teatern af herr *E. van der Osten*, en landsman till författaren; och publiken är nöjd och förtjust, att döma af de starka applåderna. Det finns också en viss värme och entusiasm i hans spel, som rycker åskådarna med sig i de stora scenerna och i någon mån förklarar deras beundran, hvilken ändå hufvudsakligen torde tillskrifvas det faktum, att han är utlänning. Och svenskarna äro ju i allmänhet så artiga. Men den besynnerliga brytningen och, som det förefaller, falska tonvigten måste i alla fall såra hvarje känsligt öra. Och för en vida mindre utpreglad armgymnastik har mången svensk skådespelare blifvit skarpt kritiserad.

De finare och vekare känsloyttringarnas tolk är han heller icke, och det naturligt nog, ty med ett ansigte af så väldiga dimensioner måste mimiken ha svårt att arbeta, och ögonen ligga så inbäddade, att det är med största ansträngning de någon gång lyckas göra effekt. Han är med ett ord ingen stjerna af första ordningen, och så mycket kan man åtminstone säga, att inte stå hans medspelare fördunklade af någon slags glans. Snarare tvärtom. Ehuru hufvudet högre än herr *Engelbrecht*, ehuru bärare af ädlare och högre ideer än denne representant för den judiska, en smula mäklaraktiga konservatismen, står han långt under honom i sympatisk värdighet, imponerar långt mindre. Han är icke författarens Acosta. Hos honom finns ingenting af den djupsinniga tänkarens adel. Och bredvid fru *Fahlmans* Judith, så entusiastisk, så känslig, så innerligt hängifven, står han ofta matt och intetsägande, nästan litet otymplig.

Men om man icke betraktar den tyske konstnärens prestationer med odelad beundran, måste dock både publik och artister vara tacksamma mot honom och herr Josephsson för gästspelet, ty jemförelser äro alltid nyttiga.

A. W—g.

Dramatiska teatern.

Profpilen.

Lustspel i fyra akter af O. Blumenthal.

Le roi est mort; vive le roi!

Dumas är borta, lefve Blumenthal! När cocottedramatiken under den nya regimen aflägsnades från de kgl. teatrarne, var det ej mången, som tviflade på, att den rätt snart med pukor och trumpeter skulle åter göra sitt inträde. Herr *Fredrikson* säger ju så väl sina repliker och fru *Bosin* är så förtjusande i sina eleganta toaletter.

Nu har skett, hvad flertalet trodde. Ett skådespel, hoplagadt efter det Dumaska orimlighetsreceptet, spelas med stor framgång på vår af folket understödda scen. Och — hvad värre är — det spelas så väl, att det sannerligen är förtjent af framgång för allt, utom för sitt plagierade innehåll. Herr *Blumenthal* har nämligen lånat sitt s. k. lustspel från Dumas »Le demimonde», omstöpt detsamma i en burlesk tyskeriform och — märkvärdigt nog — lyckats ganska bra. Ja, tyskarne äro förunderliga geschäftsmakare. Och just till följe af den franska doft af esprit, som herr B. lyckats kvardestillera i sin »bearbetning», löper *Profpilen* bebagligt öfver scenen.

Spelet står nästan öfver beröm, hvad angår fru *Bosin* och herr *Fredrikson*. Herr *Törnqvist* gör sin tråkiga rol ganska dräglig och detta företrädesvis genom sitt hurtiga sätt och ungdomliga apparition. Herr *Lindbergs* Krasinski är kanske för tam; den lidelsefulla skurkaktigheten betonas ej ens då tonsättaren, som visserligen sällan händer, endast njöt af sitt eget angenäma sällskap. 3:dje aktens albumscen är deremot af mycket god verkan. Den tydde på, att herr *Lindberg* borde kunna göra en god Tartuffe. Herr *Hedins* v. Dedenroth var naturligtvis ytterst lustig just genom frånvaron af spel och uppfattning, hvilket allt ersattes af den högst angenäma presentationen af den lustige H. sjelf. Han, om någon, ger sig helt, ger sig sjelf åt konsten. I alla roler han spelar, spelar han endast »på sig sjelf», spelar alltid Hedin.

Uppsättningen var mycket smakfull med undantag af första aktens hvita gardiner, hvilka svårligen kunna försvaras.

Till en viss "Sigurd".

»Lätjan, oförskämdheten och oförmågan släpar sig fram».
Sigurd.

Som man ropar i skogen, får man svar.
Gammalt ordspråk.

I tidningspressens tjenst ni valt
att vara narr. Med grin, besatta,
ni lockar tanklöst folk att skratta
och får ert underhåll betaldt . . .
Af edre företrädare i professionen
vann en och annan — öfver er i rang,
der han stod högst i gunst hos herskaren på tronen —
med rätta åt sitt namn en vacker klang. —
Se, mellan er och honom skilna'n är,
att *han*, en ädling dock i själ och hjerta,
om än af ringa börd, *en karaktär*,
höll sig för god att ilsket svärta,
när han blott *spelade* en stolles roll;
men *ni*, »välboren», adligt »vapen» släpar
uti den smuts, som ni med lögnens grepar
omkring er slänger vildt åt alla håll,
och *föreställer* ej, men *är* i verkligheten
(förlåt mig, sjelf ni röjde hemligheten!)
från hjessan ned till tån
en narr, en tölpig clown.

Isidor K.

Röster.

Vårlökar, plockade i en Göteborgstidnings kritik öfver pariserkonstnärernes utställning:

»Pauli besitter en individualitet med mörk och egendomlig timbre, som kan göra konom till en framstående konstnär.»

»Salmsons 'Axplockerskor' och 'Gumma vid spinnrocken' verka så der lugnt, berättande fulländadt.»

»Thegerström har dansöser i pastell och landskap i olja. Hans skaplynne tycks ligga för de förstnämda.»

»— — — en nästan sataniskt präktig kolteckning.»

»— — — dämpade litet metalliska tygfärger.»

»— — — den kyska renheten, den drömmande förväntansfullheten af denna nyvakna vintermorgon.»

Carl Larson: »Le Vin, hvars fina uppfattning förklarar, hvarför han kunnat illustrera fru Lenngren så bra, emedan dess färg är full af behag som en gammal sirlig menuett med litet Béranger i.»

* * *

Sedan *William Engelbrecht* anlagt Blå bandet, kallas han af sina vänner, i viss likhet med sin fru, för — Wasser-Engelbrecht?

* * *

I skolan. — Lyft inte korten så högt! Magistern kan få se dem.

— Hvad katten gör det? Han spelar ju inte med.

* * *

Från konserten. — Mamma lilla! Hr Dente hötte åt fröken Strandberg med en liten svart käpp. Och strax började hon skrika.

En barndom.

(En historia i fragment).

Af *Algot Sandberg.*

(Forts.)

Ty dit gå alltid hennes tankar. Mark skall bli herrens tjenare, en af dessa utvalda, som en gång i härligheten skola lysa som stjernor. Och *hennes* lifsuppgift synes henne så stor. Hon är den, som skall leda honom på vägen. Men hon är alls inte ängslig derför, hon är så säker, att Mark sjelf skall med fast mod och outsäglig glädje gå i Jesu fotspår. Ty hon vet, hur hennes gosse älskar sin frälsare och hur han tror på honom — åh, hur han tror!

Och så sträcker moderns fantasi ut sina vingar för att hinna sonens, och det blir en kappflygt, så det svindlar. —

Efter långa, långa månader kommer då ändtligen våren. De första värmande solstrålarne de första ljumma fläktarne. Snön smälter här i strida forsar utefter gatorna, slammande upp sanden, så att det hela blir en brungrå gytja. Och längs efter husraderna urhålkar takdroppet djupa rännilar och stänker smutsen uppåt husväggarna. I hamnen ligga pipiga, gröngrå isflakor och gunga på frigjorda böljor, väntande på att bli sönderbrutna och omgestaltade. Och safven börjar mola i trädstammarne, och bladknopparna svälla sakta ut på knotiga grenar och fina qvistar. Nu taga de rödbröstade domherrarne och gröngula talgoxarne farväl och lemna rum för sina sommarälskande syskon. Lifvet bryter fram oemotståndligt, hörbart.

I täppan bakom Lindes stuga börjar också gräset spira, krusbärsbuskarne och plommonträden grönska. Fru Linde och Mark jubla som frigjorda foglar. Nu kommer sommaren, ja sommaren.

Och sommaren kommer och går, och det blir höst och vinter och vår och vinter igen.

Många gånger om.

* * *

III.

Det var en afton på senhösten, som Mark var på barnbjudning hos en gammal fröken. Det var en af detta slags bjudningar, som endast äro konventiklar i smått. Och själen i dessa tillställningar var Mark, den veke, kvinlige, enerverade, fantastiske Mark.

Ty sådan var han vid tolf års ålder.

Man låg på knä deruppe allesammans hos den gamla fröken, barnen rundt om vid soffor och stolar, de äldre midt på golfvet. Hufvudena pressade i händerna, här och der en suck eller en snyftning och så skrapningar af oroliga fötter mot mattorna. De gamla fåren hade bedt för de små späda lammen; nu var det Marks röst, som hördes, dallrande af rörelse.

Det var underligt att höra detta barn tala med sin gud. Orden voro då knapt barnsliga. Än kommo de långsamt, dämpadt, än afbrutet, hastigt, med stegrad stämma; än låg det jubel i dem, än var det tårdränkta toner. Och det var icke blott Marks själ, som bad, nej, hela hans kropp följde med. Han tryckte hufvudet våldsamt mot sina knutna händer, han drog upp axlarne såsom i lindrig kramp, spännande musklerna. Så kunde han lyfta upp pannan, blicka strålande mot höjden, låta hela sin kropp sjunka hän, slapp, i ett slags exalterad domning. Då var det endast händerna, som voro konvulsiviskt sammanslutna.

Han låg der och bad. Hans ord liksom buro honom upp öfver jorden, han ryckte de andra med sig.

Bång! — Bång! — klungo eldsklockorna genom den mörka novemberqvällen — bång — bång — —

De hemska ljuden kommo Mark att nästan tumla omkull, der han låg vid soffan. Det var honom, som om han med ena foten stått inom paradisets portar och en ond ande gripit honom i den andra med isig hand och han föll — — föll. Samma känsla, som när man under begynnande sömn tycker sig sjunka ned i en afgrund, endast sjunka.

Han rusade upp. De öfriga stodo redan vid fönstren.

Der borta slogo lågorna upp. »Det är apoteket, som brinner» sade man.

Mark hörde inte mer. Utan rock och mössa ilade han redan genom gatorna. Apoteket! Midt emot, endast skildt derifrån genom den trånga gatan, låg hans hem. Der satt hans mor ensam. Kanske — — kanske! — — Han blef vild vid den tanken.

Folk rusade förbi honom, knuffande honom än åt ena än åt andra sidan. Karlar i tröjärmarna, kvinnor med kjolarna uppfästade. Alla buro de brandhinkar eller handsprutor. Der kom stadens spruta, rasslande utefter gatan. Och så tjöt nordosten kring knutarna och i de aflöfvade träden.

Mark störtade inom porten till det tilla huset, och ett ögonbliek derefter hade han gråtande kastat sig i fru Lindes armar. Han kunde inte säga ett ord, svetten perlade fram i pannan, kinderna voro bränheta, fastän hans blekhet dolde det.

Fru Linde sökte lugna honom. Det var inte farligt. Pappa hade nyss varit hemma; nu var han derute och hjelpte till med släckningen. Hur elden hade uppkommit? Jo, apotekarfrun skulle fylla på en gaslampa, som exploderat.

Mark såg darrande ut genom fönstret. Hela öfre våningen stod i full låga. Det smattrade och knakade, eldtungorna åto girigt den tjärade takspånen, gnistorna flögo som svärmar af eldmygg i luften.

Folket skrek och hojtade, trängdes i brokigt virrvarr. Mark kunde känna igen en hel del af dem, belysta som de voro af eldskenet. Kvinnorna hade bildat vattenlangningskedja ända ned ifrån hamnen, och hinkarna gingo oafbrutet. I brunnen ett stycke från brandstället var en slang nedsatt, pumpinrättningen, som ej begagnats på flera år, gnisslade vid hvarje pumptag, vattenstrålarna foro med idkeligt smällande in i lågorna, det fräste och rökte i de kolande väggarna.

Nu tycktes man bli herre öfver elden, få den begränsad till vindsvåningen, der den utbrutit. Men så kom en häftig vindstöt, for klagande och tjutande öfver staden — och med jublande raseri började åter lågorna sin bisarra vilddans, hånleende åt menskornas ansträngningar. De figurerade för hvarandra, slöto hvarandra i brännande omfamningar, slungade hvarandra tillbaka alltjämt fråssande af det fala, fnöskeartade trävirket. Och när de träffades af de kylande vattenstrålarne, då var det, som om de för ett ögonblick ringlat ihop sina smidiga kroppar, rykande af raseri, för att ögonblicket derpå skjuta i höjden som retade ormar.

Ett brakande — taklaget och öfversta trossbotten ramlade in, lemnande endast ett par sotiga, kolande bjelkar i höjden.

Ned för trapporna gick elden, trängde in i sjelfva apoteket. Så mycket man hunnit rädda af lådor och burkar, hade burits ut på gatan. Resten kastades eller rättare östes nu ut genom fönstren och nedför den stora trappan som ledde dit upp.

Plötsligt hördes ett fasans sorl genomlöpa folkhopen och liksom skingrade af en stormby, började man löpa åt alla håll. Mark såg borgmästaren förtviflad springa fram till karlarne vid pumpverket, som också stannat med sitt arbete, och med våldsamma gester bedja dem för guds skull inte springa sin väg. Han förstod, att någonting inträffat, och hans hjerta började slå våldsamt.

Nu kom apotekaren sjelf utför gatan. Han var barhufvad, utan byxor och insvept i en stor tulubb, det enda plagg han kunnat rädda. Fru Linde hörde honom smälla i deras port och gick att öppna dörren för honom.

— Hvad är det? — frågade Mark, i det han lemnade fönstret och stälde sig bredvid sin mor.

— Det är bäst, att fru Linde tar sin son och beger sig härifrån — sade apotekaren ganska lugnt. — Jag har nämligen — fortsatte han, då han såg fru Lindes förskrämda utseende — i min källare en ganska stor mängd eldfarliga ämnen. Kunna vi ej begränsa elden, som redan rasar i källartrappan, springer apoteket i luften — och då är det bäst att vara i säkerhet.

Fru Linde blef helt blek. — Min man? — frågade hon, i det hon hjelpte Mark på med en sjal och sjelf kastade kappan öfver axlarna.

— Han sköter sin slang som en karl — sade apotekaren — »och det är honom och rådstuvaktmästarer jag litar på. Ser ni, hur folket löper!

Dermed var han sin kos.

Då fru Linde och Mark trädde ut på gatan, kom fabrikören springande emot dem. Han var alldeles svart af sot och genomdränkt af vatten.

— Gå, gå — sade han häftigt — jag måste dit igen — skall byta kläder — ingenting farligt.

Och så sprang han in i porten.

Endast ett fåtal karlar och kvinnor hade vågat stanna i närheten af branden. Vattenlangningen var afstannad, endast pumpkarlarne arbetade med svetten perlande i ansigtet. En reslig poppel strax bredvid dem hade fattat eld, och skenet från den brinnande pyramiden gjorde deras röda ansigten ännu rödare. Lågorna glödgade bladen, virade ihop dem, kröpo som långa maskar utefter kvistarna, slingrande sig uppåt, nedåt och åt sidorna. Öfver allt på gatorna brådskande steg, gråt och förtviflade suckar. Det stod klart för alla, att staden, hela staden skulle springa i luften. Det var ju förfärligt.

Och vinden tjöt öfver de smattrande lågorna och knakande ruinerna, under gnisslet af pumpstängerna och vattenstrålarnas oregelbundna smällande.

Trappsteg för trappsteg bemägtigade sig elden. Snart skulle den nå de ödesdigra faten i källaren. Fabrikören och rådstuvaktmästaren arbetade som jättar. Men allt syntes fåfängt. Apotekaren gick och endast vred händerna, då och då utdelande en örfil åt någon gatpojke, som tyckte tillfället lämpligt att ur de på gatan stående lådorna förskaffa sig ett riktigt kalas af lakrits och johannisbröd.

— Omöjligt — sade vaktmästaren, i det han pustande lemnade slangen åt fabrikören — se der fattar elden i sista trappsteget.

— Hal' in slangen, hitåt! — ropade Linde, och med ett språng stod han inne i den rökiga förstugan.

Taket brann öfver honom, färdigt, att i hvilket ögonblick som helst störta in. Nästan ur stånd att andas för röken, riktade han vattenstrålen rätt ned i den farliga källaren.

Karlarne derute pumpade, som om de vetat att det gälde lifvet.

Nu dämpades lågorna, nu rusade de upp igen, röken blef olidlig. Linde måste ut en sekund för att hämta luft.

— Hitåt, alle man, med hinkar, — ropade han — bilda kedja från brunnen vid prestgården, allt går bra.

Och så dök han in i lågorna igen.

Snart kommo några fiskare honom till hjelp, så flere — och nu störtades floder af vatten ned i källaröppningen. För hvarje störtsjö förlorade elden några tum af den terräng den eröfrat.

(Forts.)

Breflåda.

Intresserad läsare. Tack för brefvet, men som vi nu en gång börjat, är det påpekade omöjligt att afhjelpa.

Bror Sven. Nej! Vi vilja ej söla oss med den der »hästskojaren Sigurd», som Ni kallar honom. Vi ha redan för mycket sysselsatt oss med den herrn. Låt honom gå på. Det kan ej vara annat än glädjande, att ha en så avancerad skandalhöger skribent. Än en gång — nej!

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Normalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:o 4	Prenumerationspris: Till årets slut Kr. 3: 75; För halfår » 2: 50; » kvartal » 1: 25; Lösnummer 10 öre.	Utgifvare och Förläggare: F. KJERRMAN. Redaktörer: *Fritz Kjerrman* och *Georg Lundström.*	Annonspris: 15 öre (18 öre på 1:a sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 proc. för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.	1885

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN,

radikalt onsdagsblad, utkommer i Stockholm från den 1 april 1885 hvarje onsdagsmorgon.

Redaktörer:
FRITZ KJERRMAN
och
GEORG LUNDSTRÖM
(Jörgen).

Prenumerationspris: Till årets slut kr. 3,75, för halfår kr. 2,50 och för kvartal kr. 1,25, postarvodet inberäknadt.
Lösnummer: 10 öre.

Preumeration sker:
I Stockholm: å de större tidningskontoren och å Blänkarens expedition;
i Landsorten: å alla postanstalter. — Tidningen står upptagen i generalpoststyrelsens cirkulär *n:o 13.*

Annonser mottagas: Genom Nya Annonsbyrån (S. Gumælius) Stockholm, Blänkarens Byrå samt från landsorten äfven genom Johan Högborgs Annonsbyrå, Oskarshamn.

Annonspris: för inländska 15 öre (18 på första sidan) petitrad, för utländska 20 (25).

Rabatt: 10 procent för annons, som införes minst 5 gånger, 15 procent för 10 gånger, 20 för 20 samt 25 procent för stående annons.

Blänkarens expedition och byrå:
28 Norrmalmsgatan,
nedra botten till venster.

Der ute.

Humbug.

Universitetet i Dublin, med andra ord den *fria* forskningens representanter i Irlands hufvudstad, gladde i förra veckan sina servila hjertan med att créera Englands tronföljare, Irlands blifvande förtryckare, till hedersdoktor i juridik och hans hustru till hedersdoktor i — musik. Efter den högtidliga aktens slut tackade den rörde prinsen å egna och prinsessans vägnar för den stora ära dem vederfarits och försäkrade, att hans gemål vore än mera tacksam just derför, att universitetet i Dublin förut tillåtit hennes kön att sträfva efter de högre lärdomsgraderna.

Så skall det låta, när man vill försöka slå dunster i ögonen på lojale undersåtar. »Sträfva efter!» Ja, saken är så löjlig, att den sannerligen ej är värd att vredgas öfver.

Men Irlands utsvultna folk satte äfven sitt sigill under de kungliga fullmakterna. Det hånade och uthvisslade den blodsugande kungligheten och dess krypdjur. Och polisen måste skrida in för att värna folkets »dyrbaraste».

Hur väl för dynastierna, att de kunna skydda sina lif genom den kungliga polisen.

Lita dock ej blindt på denna riddarvakt!

Väntan.

Kabinettet Brissons mottagande af den franska pressen har i allmänhet varit prägladt af ett slags kylig tillbakadragenhet. Märkligt nog är det de tvenne moderata gruppernas, Union républicaine och Union démocratique, organ som visat den *radikala* ministèren den största välviljan.

Förmodligen äro de ej ännu afslutade fredsunderhandlingarna med Kina skulden till den öfriga pressens reserverade hållning. Vi spådde också, att det Ferryska arfvet ej vore det lättaste att förvalta.

Emellertid tystnade märkvärdigt hastigt alla de högljudda ropen på forna kabinettets straff för dess lögner och sjelfrådiga styrelse. Hvad är skälet? Den radikala pressen tyckes frukta att, om det utbryter krig mellan England och Ryssland, den starkt doterade Bismarck skulle passa på och vräka sin tyska soldatesk öfver den »hatade» republiken. Den förordar också truppernas snara hemkallande från Tonkin.

Är det den åskfylda luften, som söfver den franska rättvisan?

Hvad väntar man på? Straffets uteblifvande vore ju ett *brott!*

Värdigt.

Den officiella tidningen »Journal de S:t Petersbourg» tillbakavisar den skränande engelska pressens krigsrop och upprättelsetjut såsom endast bidragande till att än mer öka upphetsningen i Europa. Organet hoppas äfven, att den tid ej kan vara långt borta, då pressen vid tal om vigtiga frågor, som båda rikena hafva att afgöra med hvarandra, skall använda en höflig och allvarlig ton.

Denna lexa vore af ganska skämtsam natur, då man betänker ryska pressens idkeliga stötande i krigstrumpeten, om ej det vore en sorglig sanning, att engelsmännen skräfla så ohejdadt, utan att någonsin en värdig handling åtföljer och belyser deras skrik.

Nu är lexan deremot både välbehöflig och på sin plats.

»Krämarne.»

Verldsbladet Times ryske korrespondent uppgifver sig veta från alldeles säker källa, att anbud ingått från England till ryska regeringen om leverans af krigsmateriel öfver Tyskland till det förestående engelsk-ryska kriget.

Att man lefver på förtjensten, det glömma aldrig de »patriotiske» engelsmännen.

Det vore väl det lämpligaste sätt att lösa den afghanska konflikten, om Ryssland ingåfve anbud på att kontant köpa Englands — ära.

Den kan väl ändå ej vara så dyr.

Dyningar.

Sviterna af danska konungens envishet att behålla Estrupska ministèren börja framträda allt mer och mer. De tyda på dels folkets berättigade harm öfver att så ringa hänsyn tagits och tages till dess vilja, dels att Danmarks embetsmannakår mer och mer upplyses och börjar vakna till medvetande om, hvilken usel styrelse den tvingas att ta befallningar af.

Nu senast har en »sognefoged» afsagt sig sitt embete, emedan han ej ville låna sig till utpressare af provisoriets skatter. Den rättsinnige mannens namn är Jens Poulsen Momgaard.

Tryckfrihetsåtalen florera helt naturligt i dessa dagar hos våra danska bröder. Folketingsmannen, redaktör V. Björnbak har blifvit anklagad för ett yttrande i sin tidning, Aarhus Amtstidende, att »Estrup användt falska nycklar att dyrka upp statskassan med».

Lyckliga Danmark!

Ja, lyckligt må med skäl kallas det land, hvars intelligenta och bildade befolkning sluter sig samnans, för att värna fäderneslandets fader, konungen.

Förmodligen inbillade sig de adlige ynglingar, som under provisoriets dagar bildade kung Kristians »nobelgarde», att de genom sitt ärliga och kraftfulla framträdande skulle åstadkomma ett visst betydande tryck på folketinget och dess beslut. Men häri gjorde de lika stort misstag, som när de hoppades, att den förtjuste konungen skulle inkvartera dem på Amalienborg. I stället anvisades dem gardeskasernens vaktstuga. Der fingo de frivillige hjeltarne, som stälts under lifgardeschefens kommando, »göra tjenst» till midnatt, då de som belöning för sitt nit undfägnades med punsch och ett parti kort. Klockan 3 på arla morgon skedde »vaktombytet uti staden», då de halfrusige oöfvervinnerlige gingo hem och togo sig en lur, som skulle ge dem krafter till nästa natts tjenstgöring. De börja antagligen att redan ledsna på sin »tjenst», ity att de ha försäkrat, att faran för konungens person nu är öfverstånden.

Hvem bör förebråelsen för dylika narrspel drabba? De dumme, högfärdsgalne adelsmännen eller den konung, som mottager deras löjliga vakttjenst?

Det är att hoppas, att med Estrups snara fall, alla sådana uppträden skola taga slut. Men Estrup måste *snart* bort, annars lider Danmarks ansedde alldeles för mycket.

Här hemma.

Herr S. A. Hedin

går och gäller som bärare af vissa moderna åsigter. Men hur långt han i sjelfva verket är efter sin tid, då det gäller en stor, ädel, human tanke, det visade han i onsdags, då han utfor i smädelser mot »neutralitetsskränet» och »afväpningsskränet».

Ideen om fred mellan folken och en fredlig lösning af dem emellan uppkommande tvister rymmes ej i hr Hedins hjerna. Och det han ej fattar, det smutskastar han. Den metoden har han lärt af sina f. d. vänner, reaktionärerna.

Hr S. A. Hedin är i sjelfva verket bra gammalmodig.

Värnpligtens vänner

lefva allt fortfarande, föreningen med detta namn, ej blott dess medlemmar. Och de hade nyligen sammanträde i herr baron och öfverståthållarens embetsrum. Och valde styrelse, i hvilken bland våra riksdagsmän hrr Hedin och Key erhöllo plats.

Hvad föreningen nu egentligen skall ta sig till, hvad den tror sig kunna uträtta, derom kan ingen referent upplysa och ingen annan heller, icke ens hr Hedin. Det förståndigaste vore väl allt, om den upplöste sig. Om den envisas att fortlefva, varder den ej blott oskadlig — det är den redan — men ridikyl.

En folkrepresentant

skulle väl egentligen vara en man, som å valmännens vägnar hade att öfverlägga om och besluta i de frågor, som blifva riksdagen till lösning förelagda. Han är deras förtroendeman, och som sådan skulle han väl egentligen göra sig till tolk för de åsigter, som af majoriteten bland valmännen hysas. Och icke handla stick i stäf mot deras önskningar.

Så resonnerar man i allmänhet, men icke så hr S. A. Hedin, som väl vet, att landets befolkning, hufvudstadens ej minst, och specielt arbetarne hysa en afgjord motvilja mot all utsträckning af värnpligten, mot alla offer på militärgalenskapens altare. Men just derför att landet är fiendtligt deremot, just derför att denna fiendtlighet, denna nihilism till hvilken man döpt den, breder sig, vidgas och tilltager med hvarje dag, just derför vill hr S. A. Hedin, att riksdagen nu skall passa på och antaga en lag, som för en oöfverskådlig framtid pålade vårt folk en tunga det ej vill bära, och som det förvisso ej skulle kunna göra sig kvitt.

Han vill ej vänta till nästa riksdag, han vill ha det gjordt nu, ty nästa gång är en skälm. Nästa gång ha nihilisterne majoritet i riksdagen också. Derför låtom oss göra en coup de main, om än aldrig så liten, förmanar hr S. A. Hedin.

Det är så, han motsvarar sina valmäns förtroende.

»Din belöning blir stor om ocksen», hr S. A. Hedin.

Hr A. O. Wallenberg

är ett mönster af tillmötesgående och välvilja. Det är ju ett allmänt kändt och högt uppskattadt faktum. Det senaste beviset på i hvilken hög potens han besitter dessa för en gentleman i allmänhet och en bankchef i synnerhet högst berömvärda egenskaper afgaf han, då han för några dagar sedan som ordförande ledde förhandlingarne vid sammanträde med borgenärerne i Eric Öhmans konkurs. Han föreslog administration och till administratorer tre personer, bland hvilka hvarken han sjelf eller hans hr son befann sig, men väl en tjensteman vid enskilda banken.

Hr Öhman vågade invända, att en namngifven firma hade mycket stora intressen i konkursen att bevaka, hvarför det kanske vore skäl, att den i förvaltningen representerades genom sitt ombud i Sverige.

Det bör den visst, svarade naturligtvis hr Wallenberg; det är ej mer än rättvist och billigt.

Nej, så svarade hr Wallenberg icke, utan afklippte all vidare diskussion genom en kategorisk förklaring, att de af honom föreslagne endast under det vilkor åtogo sig uppdraget, som helt visst är mycket lönande, att just de och inga andra än de skulle arbeta tillsammans.

Och dermed basta.

Gud, hvad den der A. O. Wallenberg är human och älskvärd, när han vill! Och han vill alltid.

En interpellation

till h. exc. utrikesministern borde någon mera företagsam riksdagsman passa på och framställa med anledning af en för vår diplomati föga smickrande tilldragelse, som egt rum i Tyskland; — annorstädes kunde något dylikt svårligen passera. I staden Nordborg fins en svensk-norsk vicekonsul vid namn With, som för en tid tillbaka begick det djerfva dådet att ur ett privat sällskap utvisa ett

Café et Restaurant

1 Stureplan **ANGLAIS** Stureplan 1

Déjeuner, Dinér & Souper à la Carte & à prix fixe.

Enskilda rum. Allm. Telefon 56 99. *A. Rosenquist.*

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

par tyska soldater, som der inträngt. Detta attentat mot Tysklands storhet, stolthet och ära måste exemplariter bestraffas, och skedde detta derigenom, att svenska regeringen ålades att afskeda mannen från hans innehafda befattning. Vårt utrikesdepartement tyckte nu visserligen, att brottet ej var af så himmelsskriande, hårresande beskaffenhet, morskade sig följaktligen, men mycket beskedligt, och lät hr With sitta qvar som konsul.

Men den allsmäktige Bismarck tål ej motsägelser, och när han ville ha mannen bort, så skulle han bort med eller mot svenska regeringens önskan. Hans exekvatur indrogs derför, och vår regering —? Ja, man gör en dygd af nödvändigheten och kysser fadersriset under fadersagan: vice-konsulatet i Nordborg har indragits!

Hvad tjenar det till, att vi ha sändebud med ståtliga löner och ännu ståtligare titlar, när de ej ega så mycket inflytande, att de kunna skydda en i svenska statens tjenst stående person mot olagligheter och förföljelse?

Hvad tjenar det till, att konungen i sina trontal inflätar den obligata satsen om det vänskapligaste förhållande till främmande makter, när vänskapen ej är ömmare, än att den tillåter en vår regerings tjenare, en vår konsul, att skymfligt behandlas?

Hvartill tjenar hela apparaten med ett utrikesdepartement, då den ej kan på ett hedrande sätt ordna en så pass enkel utrikesangelägenhet?

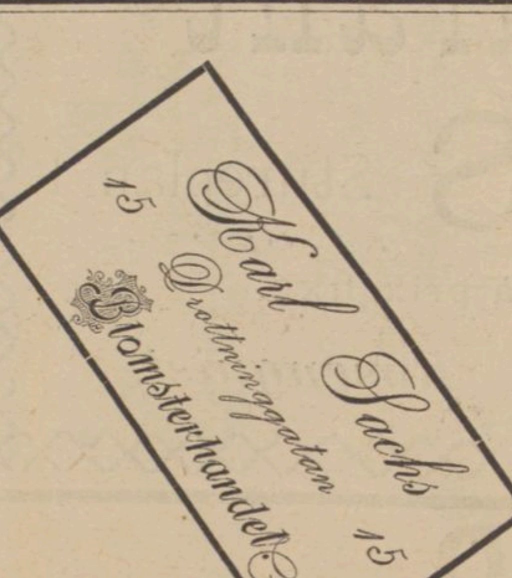
Hvarför slutligen alla dessa intelligens-bålstora fraser om svenskhet och fosterländskhet och kraft, när man i hvarje småsak faller till föga?

Man erinrar sig ovilkorligen ordspråket: stor i mun, men liten i ull'n.

Åfven du, min Brutus!

Liberala Dagens Nyheter, den sansadt liberala, finner, att andra kammarens majoritet både kan och bör göra större medgifvanden i fråga om värnpligtslagen än de, som innehöllos i dess nyligen fattade beslut. Detta för att ej åstadkomma ett lika odrägligt sakernas tillstånd som i Danmark, nemligen en oförsonlig strid mellan båda kamrarne. Presis som der nu funnes någon endrägt dem emellan. Sätter sig icke första kammaren på tvären vid hvarje reformfråga? Visar den något tillmötesgående? Hvarför skulle då andra kammaren göra medgifvanden, som komme att stå i den skarpaste motsats till den opinion, som icke är en »flyktig dagsopinion» utan har djupa rötter hos nationen, och hvilken från Skåne till Norrbotten uttalat sig på det bestämdaste emot hvarje ökning i militärbördan?

Dagens Nyheter talar sjelf om denna opinionsström och erkänner dess kraft. Skall andra kammaren kämpa emot strömmen? Är det icke mycket enklare, att den får fritt flöda, då den en vacker dag skall, om ej bortskölja så omdana första kammaren? Så kunna också de ofruktbara striderna mellan dessa storheter undvikas. Genom att skapa en frisinnad första kammare. Det ligger i våra bönders makt att göra det.

Jörgen.

IV.

Den här veckan har varit en vecka för en kåsör, som skall hålla reda på *on dit*, på både aftonunderhållningar, morgonfriska dårskaper bland hög och låg, öfver- och underklass. Vi ha haft både basar-galenskap och riksdags-galenskap med militär-patriotism och deklamerad idealisk-poesi och hr von der Osten, som gick upp som en skinnpels i Uriel Acosta, för att dock snart stråla som en sol i Othello. Men detta lär andra redan tagit hand om, här i tidningen:

Men återstår:

Ganymed-balen.

För tio år sedan voro kyparne parias. Och dertill okunniga, äfven i sitt eget yrke. Och bara kypartöserna englar. Men inte stort kunnigare för det. Helst som man i englayrket ju reder sig utan visdom. Nu äro kyparne en strängt sluten kår, gentila, verserade, beresta, språkkunniga ungherrar. Som jag druckit en bock med, både i Paris och London. Och kunnat dricka en bock med i New-York. Om jag varit der. Som ha sin egen tidning. Som gjort godt. Och i hvilken de alla skrifva. Och det göra de rätt i. Ehuru de dessutom — utom tidningen — skrifva idealisk-poesi à la Karl David. Hvilket de göra orätt i. Absolut orätt.

Då man förr i verlden var missnöjd med en kypare, så hotade man honom att sätta — inte honom, ty det var för gentil ära, utan — källarmästaren i tidningen. Nu fruktar jag ständigt, då jag har en liten rättstvist med en ung ganymed, att han skall stiga fram och säga: »Min herre! Ert uppförande är sådant, att min publicistiska pligt bjuder att nästa lördag ge er en liten afbasning i Ganymedes. Håll till godo!»

Åtminstone basade en patriotisk norrbaggs-kypare der nyligen af miss Brown. Derför att hon — i likhet med alla andra engelska och amerikanska reseskildrare — skrifvit om Norge, att det hade ett styft, egenkärt, penningkärt, fult och stundom af klimatiska skäl kroppsligen osundt och sjukligt folk, visserligen höga fjäll och djupa fjordar, men ock ett afskyvärdt klimat. — Allt saker som väl gält som fakta. Ehuru det naturligtvis ej bör hindra allt klokt folk att hålla med Björnson och Sverdrup mot skrifvardömet. Som der i landet skall vara nästan ohyggligare än annorstädes.

* * *

Således är nu inom det facket — jag menar inte skrifvardömet, utan kyparefacket — den sociala reformen temligen genomförd. Må nu ganymederna inte bli allt för stränga! Heberna äro fortfarande temligen medgörliga. Utom när de äro kassörer. Ty då skola de vara alldeles omedgörliga. Detta ju med rätta.

Vi redaktörer ha dock inte skäl att klaga. Förutsatt att vi inte likt miss Brown förgå oss och kinka på klimat och såra lokal-patriotismen i Hjo eller Wexiö. Ty vi behandlas fortfarande såsom ett slags äldre och gynnade kolleger. Med större literärt namn. Hvilket är mindre att undra på. Enär vi ju slippa att servera. Bara få äta och dricka och skrifva. I synnerhet står jag väl. Ingen kan göra sig ett begrepp om de ohyggliga knippor idealisk-poesi af unga kypare-ynglingar, hvilken jag korrigerat. Såldt efter Figaros nu varande billiga makulaturpris, skulle jag haft en liten nätt förmögenhet i Enskilda banken. Så vida ej direktör Wallenberg möjligen lemnat ut den till någon af våra gemensamma och skrifkunniga bekantskaper. Som vännen, konsul Conradi, sedan inte lyckats hugga på utresan.

Med ett ord: jag står väl hos kyparne. Och de blicka på mig med ett slags aktningsfullt kamratskap.

Således blef jag inte så förbaskadt öfverraskad, då jag fick följande artiga bjudning:

"S. H. T.

Styrelsen för Sverige-Norges ganymedförening får härmed utbedja sig äran af Eder närvaro vid den fest, som söndagen den 12 april kommer att å *Hôtel Phœnix* firas med anledning af föreningens fjerde stiftelsedag.

Å Styrelsens vägnar

Högaktningsfullt

(Namn.)

Festen börjar kl. ½ 9.

O. S. A.»

Skandinaviska Linnebazaren

Stockholm

8 Drottninggatan 8.

Största Lager

af

Linnevaror och Gardiner.

Billiga, bestämda, utsatta priser.

Profver expedieras till landsorten.

Skandinaviska Linnebazaren.

Men jag blef glad. Ty jag hade hört, att det vackraste folket i hela riket skulle anträffas just på hebe- och ganymed-balen.

Men jag blef ledsen. För nattsölet. Ty jag kan ej, såsom mina värdar, sofva stående, och ändock vara älskvärd och fullgöra umgängeslifvets pligter. Men det var väl en nemesis. Derför att väl äfven jag vållat heber och ganymeder nattsöl. Och det kunde nu inte hjelpas.

* * *

Gick inte kl. ½9. Ty jag hade hört, att folk skulle börja komma först efter kl. 12 midnatt.

Och då jag ännu inte har röd frack med gula knäbyxor, efter sista parismodet — i hvilken storartade reforms genomförande Old-Englands tronföljare nedlägger sitt lifs rika verksamhet — så gick jag i svart och hvitt. Och tröstade mig med att det ändock är och blir det elegantaste. Och röd halsduk på bal, hvilket tidningarne påstå vara parisiskt, brukas ännu blott i demimonde-kretsar och på Dramatiskan. Men der bara af vännen Personne. Men inte af hr Fredrikson och med bättre kretsar förtroget folk.

Då jag kom, tog styrelsen och ganymed-redaktionen mot mig. Och sa, att jag var ett snille. Hvilket dock ingendera parten trodde. Ty vi äro just inte dumma heller, någondera delen. Då sa de, att jag var en städad och rimlig, om ock fordrande restaurant-kund. Och det trodde jag. Ty det sa mitt samvete ja till.

* * *

Och sedan började jag titta omkring mig. Ty jag hade en gång hört en rolig historia, en mycket rolig. Men jag fruktade för äktheten. För den kom från en fabrik för stockholms-interiörer åt landsorten. Det vill säga: den var en ny sanning af det slag, som ej går i Stockholm.

En af våra stora landsortskorrespondenter var inbjuden till första ganymed-balen.

Klockan slog 2 på natten.

Stämning var hög.

Då rycktes dörren upp, och in ramlade en ung herre med polissonger och svart frack, flög genast till bålen, fylde ett glas och sa till korrespondenten:

»Skål, gamle galosch!

Jag kunde inte komma förr. Det var alldeles omöjligt att få Erik Josias att lägga sig. Sökte inbilla honom, att han var sjuk. Men fick honom bara att stå inför spegeln och räcka ut tungan. Se, han funderade visst på något riksdagssattyg. Men nu ska vi ta skadan igen. Skål på dig! Jag tycker mig ha sett dig förr. — Tack bror! Men hur har du kunnat få tjenst i bättre hus — med de benen!»

* * *

Säkert är, att *så* tillgick det inte på ganymedbalen anno 1885. I hela Phoenix' stora, eleganta, stämningsfulla, för tillfället stilig dekorerade praktvåning. Der tillgick precis, som på en större familjebal inom den bildade och belefvade delen af medelklassen. Och bland de tvåhundra närvarande funnos inga representanter för den tjenande bördsaristokratien. Bara våra vanliga unga bekantskaper, »flickorna och gossarne» och hofmästarne från Grand, Rydberg, Kung Karl, Opris, Andalusiskan, Anglais, W6, Grillen med flera större och mindre primaställen, och en del källarmästare och redaktionerna af Ganymedes och Blänkaren.

Hvarjemte äfven Wiking var inbjuden af politiska motvigts-skäl.

Som vi således alla voro bekanta och vana vid att vara tillsammans, tillgick det utan stelhet, men med desto mera hjertlighet.

Ett rum var inredt à la Berns salong; och dit täflade våra värdar att föra oss och bjuda på förfriskningar. Och då vi förmanade till återhållsamhet, så sa de: »Herrarne rumla alla dagar; vi bara i natt».

Och i det skälet låg logik.

Och Herman Lindeberg — sonson till Anders — hade skänkt föreningen ett dyrbart, hvitt, broderadt atlas-banér.

Och vi drucko upp en hel del buteljer ayala-champagne, en gåfva från en ädel välgörare till föreningen.

Sittande supé. Och små, i utstyrseln sins emellan olika matsedlar, en gåfva från svenska paris-artister, med finaste paris-humor, en hares och en kocks gemensamma äfventyr.

Här ha ni matsedelns prosaiska del:

MENU.

Soupé du 12 avril 1885.

Hors d'oeuvre.
{Filet de saumon, garni d'écrevisses.
{Sauce mayonnaise.
Dindonneaux rôtis.
Salade concombre.
Glaces assorties.
Croquenbouche démande.

Kaffe, cigarrer, bålar.

Och tal höllos.

Och skålar vordo druckna. Men inte vi.

* * *

Och sol gick upp — strålande vårsol.

Och vi gingo hem. På arbetsveckans första morgon.

Och underklassen i mollskinn gick till arbete. Inte den bildade, förfinade, lifliga, vi känna från de politiska sällskapen, mötena, goodtemplarne. Nej! Ett annat slag med tryckta blickar. Som gick förbi oss, utan att ge igenkännelsetecken.

Ingen hög hatt på hela gatan; ingen öfverklasstoalett, der vi ej händelsevis i gathörn sammanstötte med hemvandrande bal-ganymed.

Stockholm hade en annan fysiognomi. Man såg så tydligt de sista årens nyheter: storstadsskyltandet på blanka husväggar och telefonnätet öfver hustaken.

Och stadens dufvor — hvari Stockholm, nordens Venezia, nu täflar med söderns — flyttade sig knappast undan vandrarens fot.

Klockan 7 var jag hemma; kl. 11 läste jag korrektur. Och hela dagen tänkte jag med verklig medkänsla på sömniga heber och ganymeder. — Men så hade vi ock haft en treflig bal.

Vår "stora" fråga.

Den är som skinnpelsen, ni vet. De blött'en och stött'en. Så är det ock med värnpligtsfrågan. Nu har den serverats riksdagen i så och så många år, och den serveras ännu; och ännu alltjemt fins det folk, som låtsar sig ha smak för anrättningen — ragouten, som den nu bör kallas för. Det fins folk, gammalt förståndigt folk, som inbillar sig vara så intresserade, så lifligt intresserade, att de anse sig böra tillgripa de starka, välklingande orden i lexikonet, så fort saken kommer på tal; unga vackra fruntimmer som glömma realisationerna och promenaderna i östra allén och den lycklige Osten och allt, för att i ett sjutal timmar lyssna till tal om fosterlandets ära och kompromissen, de små torpen och roteringsbördan; stilfulla officerare som låta stänga sig inne på diplomatläktaren; gamla rutinerade tidningsmän som af erfarenheten bort lära sig att tro på ingenting, men som låtsa sig tro på en lösning af härordningsförslaget.

Ja, det är en märkvärdig sak, den värnpligtsfrågan.

Och hvad den skapar komedianter af somliga och tragöder af andra!

Är det icke en comedia t. ex. då landtmannapartiets chefer med den allvarsammaste uppsyn i verlden ställa sig och försäkra, att landtmannapartiet *icke* var det, som kullkastade 83 års förslag, att landtmannapartiet hyser ett verkligt, lefvande intresse för försvarsfrågans lösning, att landtmannapartiet är *så* tillmötesgående?

Är det icke en comedia af finaste slag, då grefve Eric Josias — visserligen en skämtare ex professo — skapar sig och förklarar sig vara vän och anhängare af landtmannaparti och grundskatteafskrifningar, aflyftning af bördor och evig fred?

Och går icke Hedin i tragedien, när han med dof, dämpad stämma, med en rörelse som han har svårt att undertrycka, proklamerar att nästa gång är det för sent?

Han lider, stackars man, stackars hr S. A. Hedin! Efter honom kommer syndafloden — nihilismen!

Men briljant är han!

Och briljant är von der Lancken, borgmästaren i staden med Sveriges finaste publik, och Thomasson, som bekläder samma höga post i staden med evig sydsvensk ungdom, annars de unga gubbarnes stad. När de uppträdde och talade om veklig njutningslystnad, omanlig uppfattning, flyktig dagsopinion, joller o. s. v. Eller när de citerade Runeberg — klen deklamation! — eller när de, vår store S. A. nemligen, kastade sig öfver filosofien, talande om, att det ej fans något öde, utan att det i hvar menniskas lif fans ett ögonblick, då hon hade valet fritt mellan . . .

De voro briljanta!

Plaudite!

Men allt återstudsar mot landtmannapartiets intelligens-råbarkade hudar. Det är ingenting, som biter på dem, rakt ingenting. De äro obevekliga, känslolösa, pin förderfvade.

Och värst af alla är A. P. Danielson, öländingen som är en jätte. Det är en fräck karl i det hela. Han snäser landshöfdingar, aflägsnar med en vink småstadsborgmästare, gör gamle Carl Ifvarson stum och dikterar besluten. Han säger ifrån hur han vill ha det, kort och godt, långt ifrån vackert; sen låter han de andre prata en tid bortåt, tills hr D. blir trött att höra på sladdret; han menar på att någon nytta skola de göra för sina 10 kr. om dagen. Och när de pratat nog, allt i hr D:s tycke, så reser han sig, axelbred och tvärsäker, och framlägger sin slutmening.

Vill man så votera om den, så går ju också det för sig. Men inte tjenar det någonting till. Och har man gjort det en eller två gånger, så låter man för framtiden vackert bli, ty de som ej äro med hr Danielson äro emot honom, och de som äro emot honom, lida nederlag, svåra, snöpliga nederlag.

Hr Danielson var fader till 83 års reservationer; hr Danielson var fader till 85 års reservationer.

Hr Danielsons reservationer göra någonting till nästan ingenting. Detta »nästan ingenting» kallas af första kammaren för »rakt ingenting». Och när man så skall jemka och sammanslå, så blir verkligen af någonting och nästan ingenting — rakt ingenting.

Och så börja vi på igen nästa år!

Det är tacksamt, och det är trefligt!

Nå — vi äro ej de som äro missbelåtna med utgången. Man vet, hvar man har oss. Vi afsky, hata och förbanna *allt* militärväsende, krig, värnpligt — *allt* det der. Vi äro glada och stolta öfver den tilltagande nihilismen, ty den är i ej oväsentlig mån pressens, den radikala pressens verk.

Men vi äro ändå ej fullt belåtna, ty man kunde göra saken grundligare ifrån sig. Med sina starka näfvar kunde hr Danielson strypa värnpligtsfrågan så att man aldrig mer fick se lik titta. Det gör man inte. Och hvarför? Ah, det sammanhänger med en annan fråga i vårt offentliga lif som vi en annan gång skola sysselsätta oss med: bristen på ärlighet.

Det hette förr: en ärlig bonde. Hvarför skall det ej kunna heta så nu? Det kan det inte. Ty nu för tiden gör man sig till. Man vill så gerna, men just de och de omständigheterna hindra oss att just nu etc. Hvarför detta? Hvarför hyckla? Särskildt när man ej får någon enda, som tror på historierna. Hvarför ej säga: *Jag vill icke;* vi vilja icke.

Säg detta en gång och två gånger.

Och vi ha värnpligtsfrågan löst, vi ha afdagatagit henne.

Utgången känner Ni. Det blef som hr Danielson ville. Han reducerade; sen skall det jemkas. Det lyckas icke. Och sen: vi få ta det en gång till, så kanske det går, utropar kapellmästaren.

Men medgif, att det hela är ett gyckel!

Under krigsutsigterna.

1.

Också en fredsvän.

A. Hvad hör väl gamle krigsbuss
jag om dig?
Dig, som hvar menniska uti staden känner
som »pelare» för värnepligtens vänner.
Du sorgsen, för att nu det tycks bli krig!?
Du —, som ej några argumenter tar,
när någon prutar på vårt lands försvar!
Af dig jag väntade mig fröjderop
när utsigt fins för »dån utaf kanoner».

B. Ditt nöt, jag har ju en förb. hop
af ryska premie-obligationer.

2.

»Högre ändamål.»

X. Du, säger, att gerna du kriget såg;
hur kan slik önskan du hysa?
Den är i sanning så usel och låg,
Att helst åt den man bör rysa.
Gif skäl dock, *hvarför* mellan britt och ryss
du vill att batalj levereras.

Z. Jo, jag har en stridssång gjort färdig nyss,
som annars måste kasseras.

A. V—n.

"Hur man gör godt!"

Det var en händelse, hvilken nästan liknade en tanke, att på samma tid som Sveriges »intelligente» män ville erbjuda svenska folket en vacker början till militarism, hade Sveriges »intelligensdamer», understödda af de gamle dagdrifvarbazarherrarne och puff-hungrige grosshandelsfirmor inbjudit samma stackars svenska folk till stor, fosterländsk fest å Stockholms börs.

Som festdeltagarkompetens var fastställd den ringa penningen — hundra öre, hvilken dock för de tvenne sista festdagarne nedprutades med hälften.

På Riddarholmens parlamentshus svajade den svenska blågula flaggan, och i palatsets s. k. folkvalda kammarsal ljödo

fosterländska kväden, såsom akompanjemang till en allvarlig diskussion, som endast gälde det lilla obetydliga: skall den fattige förtryckte *aldrig* erhålla rättigheter motsvarande sina tunga skyldigheter?

I Börsens trånga, mörka trappuppgång stodo sorgsna, blågula flaggor tillsammans med granar, hvilka påminde om begrafning. Och uppför de smala trapporna mylrade det svenska folket i sammets- och sidenkappor, eleganta ytterrockar och höga »stormhattar», för att hvar i sin stad offra en skärf på fosterlandets altare. Ty denna fest hade en verklig, en stor betydelse. Det gälde nämligen skaffa ett palats åt de hemlösa drägter och kulturtecken, hvilka äro Sveriges orubbliga tillhörighet (?) och hvarje svensks stolthet och ära. Och derför hade alla dessa uppoffringar af tid, pengar och — blygsamhet skett. Skam vare den, som smädar!

Jag går i stället in för att närmare se på offren.

Här stå och sitta adliga damer, om hvilkas dygd och rena seder det vore en oförlåtlig fräckhet att ens *tala*, iklädda Louisarnes cocottekostymer, som de bära helt hemtamt och obesväradt.

Se der samhällets parias, de stackars utstötta zigenarne! Vid bazar-öfverklassport blyges ingen för de med dingelidanger idealiserade drägterna. Tvärtom! De bäras ju både af skönhet och snille.

Åh, hvilken idyll! I en stor papp-terrin ha de allt uppoffrande mödrarne placerat det käraste de ega — sina barn, hvilka blifvit pådragna några slags najaddrägter — eller hvad det skall föreställa. Barnen äro med på fosterlandets fest! Barnen lägga sin lilla gåfva på Sveas altare! Barnen!

Luften blir allt mer och mer mättad af parfym, puderångor och från utdunstning från de hundratal, som med öppen mun och öppen pung begå festen.

Känner du så cyniskt det doftar?

Vidare! Vidare!

Herre Gud — ryggåsstugan! Fädrens enkla boning! Fädrens enkla »fläsk och mjöd». Hon der, med diademet och kapusjongkappan, är »unga Sveriges» främsta, den djerfva och begåfvade författarinna, som efter hvad förljudes i ett af sina sista arbeten hånat bazarväsendets prostitution. Nemesis divina!

Hvilken trängsel! Alla vilja se dem, se de hjeltemodige, som sitta der inne och äta fläsk och dricka mjöd för att få hop de många tusen, som behöfvas för att bygga passande palats åt afdöde operasångaren Arnoldsons Fra Diavolokappa. Hvad de äta!

Men menskoströmmen går oemotståndligt vidare. Jag hinner ej mer att förvånas öfver lyxen och koketteriet (mycket mildt ord) hos de aristokratiska Heberna förr än jag är räddad och ute i trappan.

Ah, hvad det käns skönt att dra andan, trots det luktar lik!

Och menniskorna, folket mylra upp och ner för trapporna, och tusentals kronor vandra ur portmonnäer och hushållskassor — ej för att lindra verklig nöd, utan för att göra ett försök, det sista, att föreviga de stora fraserna om »den gamla hjeltemodern».

O humbug!

* * *

Sant är, att hvar och en måste både beundra och skänka varmt erkännande åt d:r Hazelius' sällsporda flit och energi. För att nå sitt mål har han uppoffrat förmögenhet och arbete, och allt detta med glädje och entusiasm.

Sant är vidare, att etnografiska samlingar ega stor betydelse för kulturforskaren och hans arbete.

Men — hvarför palats? Hvarför denna oerhörda dublettsamling, som kräfver så stort utrymme?

(Jag undrar, om ej de nuvarande lokalerna vore mer än tillräckliga, så vida man företog en ordentlig rensning. Ja — jag bara undrar.)

Framförallt — hvarför bazar? Och hvarför gifva den detta hånfulla, lögnaktiga namn — folkfest?

Blänkare.

Det ramlar på börsen, hemma och ute, med och utan krigsrykten.

* * *

Titulär-professor Montans Dagblad har en berättigad uppsats om titelsjukan — i Finland.

* * *

För fylleri och oljud blef nyligen en döfstum yngling åtalad. Han frikändes i senare punkten.

* * *

Vetenskapligt. Nordamerikas indianer utdö; enär kopparfärgen — är skadlig för helsan.

* * *

Allvarliga ansträngningar. Vikingen börjar en ledare med ofvanstående titel med att citera — Adolf Hedin.

* * *

För rothållare-enkan. Nyaste vårmodet i Paris och London för fruntimmers-hattar är hjelm af förgyldt bleck eller stål med lång svajande plym.

* * *

Mot polackarne vidtager den aktningsvärda preussiska regeringen vissa åtgärder. Rätt så! Det är ett pack. De ha aldrig låtit riktigt förslafva sig.

* * *

Den hederlige Isidor Kjellbergs Östgöten har smak för osanna sensations-historier. Ja ja — om man får tro — hrr Jäderins & Noréns Dagblad.

* * *

Regerings-saliering af den industriösa tidningen Norden, redaktör lille hr Per Lindell, ifrig, men talanglös högerman, har skett med 800 kronor. O, riksdag! Hvi slumrar du?

* * *

Gammal militärisk sport. De värnepligtige i flera af militärstaterna öfvas nu flitigt i konsten att springa. Den mest snabbfotade får belöning. Vi trodde, att den sporten belönade sig sjelf och ej tarfvade ytterligare belöning.

* * *

Hedrad röfvarhöfding. Sv. Dagbladet hedrar Svarta flaggornas tappre anförare Luhvinphuoe med det vackra namnet — röfvarhöfding. Förmodligen är det det långa afståndet, som gifver det värda organet mod att så benämna den kejserlige patrioten.

Vi föreslå den mera sanna titeln: *hedrad hjelte.*

* * *

Rent språk. Vid universitetsfesten i Köbenhavn till firande af kung Kristians födelsedag, och hvilken endast bevistades af akademistaten och högern bland studenterne, saknades naturligtvis ej den sedvanliga Heibergska kantaten. Ur det tankedigra verket tillåta vi oss citera följande:

Ett Scepter er et Tegn paa
Herskerkald!
Böj dig for Magten, som det
Tegn bebuder!!

* * *

Grandet och bjelken. Norrköpings tidningar tackar Gud, derför att hos oss i Sverige »dylika ömkligheter» som den, att norske advokaten Dahl blef goodtemplare innan han blef sorenskriver», ej kunna ega rum.

Vi ha likväl sorgen upplysa, att pastorsadjunkten P. O. Westberg, hvilken efter trovärdiga källor högeligen mycket älskat spritbemängdt vatten, anlagt »blå bandet», derför — att han kallats till fjerde profpredikant i Klara församling härstädes.

* * *

Kamratskap. Söndagens matiné för välgörande ändamål, som arrangerats af E. Hillbergs nybildade förening med det förskräckligt långa namnet: concordia res parvæ crescunt, var till trängsel besökt, och gjorde fullt skäl för allmänhetens välvilja. Der låg en fläkt af hemtrefnad öfver det hela. Hillberg var sjelf öfvermarskalk, och under sådana omständigheter behöfdes knappast v. der Ostens namn på affischen, för att det skulle bli fullt hus.

Alla de uppträdande helsades med varmt bifall, och programmet var omvexlande och angenämt.

* * *

Sedlighetsifver börjar ändtligen besjäla Köbenhavns poliskår. Och detta är sannerligen ej för tidigt. Nu har utkommit en förordning, som stadgar, att alla café-chantantssångerskors kostymer och visor skola förevisas och föredragas för polisinspektören, innan allmänheten får göra deras bekantskap.

Inspektören är alldeles nyvald. Det är — f. d. dragonlöjtnanten Petersen.

* * *

Hvad skola vi kalla det? I Göteborg stod här om dagen en man tilltalad för att ha betlat 2 öre. Utan vidare dömdes han till 2 års allmänt arbete.

Nu är det visserligen så, att personen i fråga flera gånger förut varit straffad, och vi tvifla ingalunda på, att domen föll i noga öfverensstämmelse med lagens både anda och bokstaf.

Men ändå!

* * *

27 prester lida i denna stund af svår hjertklappning. 27 prestmän ha nemligen blifvit kallade till kandidater till kyrkoherdebefattningen i Maria församling härstädes. 27 prestmän hoppas, att det är Guds vilja, att han och ingen af de öfrige 26 skall leda Mariaborna in på den smala vägen — mot årligt arvode af 13,000 kr.

* * *

Strindberg fortsätter i Paris att knyta förbindelser med radikalismens chefer. Nu senast med den bekante literäre, förre polisprefekten Andrieux, som just nu trycker sina uppseendeväckande mémoirer, och med chefen för samma parti i kammaren Clemenceau, i hvilkens tidning (Justice) Strindberg äfven anmodats skrifva.

* * *

Det var för innerligen väl, att prins Carl sjuknade i Konstantinopel. Eljes hade åtskilliga svenskar och äfven svenskor nu gått odekorerade eller åtminstone haft en dekoration mindre.

Dekorationer skänka glans och ära och makt, om de också äro bara turkiska. Prisad vare prins Carls sjukdom!

* * *

Underlig logik. Öfverste John Lilliehöök polemiserar med korporal Hedlund och anför såsom ett bevis på militarismens förträfflighet, att bondpojkarne jubla, då de kläda sig i brokota knektrockar. Vi finna deri blott ett bevis på militarismens estetiska, filosofiska och moraliska skadlighet.

* * *

Giftas. Kungen är slägt med storturken, kusiner i femte led. Inte riktigt gentilt. Ty storturken är aldrig lagligen gift, enär detta är under hans rang. När hans undersåter bli arga på honom — och det bli de ofta — så kalla de honom också för »slafvinnesonen.»

* * *

Fosterländskt. Sedan presidenten Hans Forsell misslyckats i sina sträfvanden att i onsdags f. m. skaffa sig en plats på andra kammarens diplomatläktare, rusade han ner i nämde kammare, besjälad af patriotisk ifver, och stälde sig att skratta åt herr R. Gustafssons anförande.

* * *

Skäms bönder! I detta intelligenta utrop, fäldt af en gråhårig »gentleman» på ena publicistbåset efter Lundaborgmästarens deklamation under värnpligtsdebatten, instämde med entusiasm herr Marcellus.

* * *

Ängsligt. Danske kronprinsen, bekant för sina förtviflade försök att bli populär, berättas hysa en förskräcklig fruktan för den otäcka »republiken.»

Förmodligen kommer han i håg Karl den femtondes ord: nog går det i min tid alltid, men gud nåde Oskars pojkar.

* * *

Hvad göres oss nu mera vittne behof? Vikingen är nog vänlig att komplimentera Aftonbladet, dels derför att »minnestidningen» skilt sig från sin *manlige* politiker, E. Svensén, och dels för den der »fosterländska» artikeln, vi hade nöjet omnämna i förra numret.

* * *

Bulletin. Danska högertidningar beklaga i högstämd sorgeton, att deras konungs lifhäst, som kostat 3,000 kronor, lider af lungsot. Fyrfotingen skötes dagligen af »Hofdyrlægen» och befinner sig, då detta skrifves, något bättre.

* * *

Månne nödvändigt? Dagen efter provisoriets utfärdande erhöll Kristian den nionde syndernas förlåtelse af »den konglige Konfessionarius Pastor Paulli.» Jo, jo men!?

* * *

Välgörenhet. Tiotusentals kronor offrades på börsen bazardagarne; förgäfves sökte en fattig arbetare vid *ingången* till börsen att få sälja en hemmagjord fågelbur för — 2 kronor.

* * *

Framsteg. I Stockholm excellerar redan högern med Salmonibref till och om lifslefvande venstermän. I Köpenhamn skrifva de ovett på grafvårdarne och grafkransarnes band.

* * *

Den helige Olaf lär vändt sig i sin graf, då han fick läsa i Posttidningen, att sjelfva Storturken blifvit kommendör af hans orden och fått pladasken sig direkt öfverlemnad af lille prins Eugén.

* * *

Att en kunglig svensk bryggare fått vasen, förklaras dermed, att hans öl inger afsmak för dryckenskap.

Aug. Strindberg.

Rom på en dag.

Auktoriserad öfversättning från franskan.

Det var för 14 dagar sedan i S:t Galles. Jag hade begifvit mig dit för att studera forntidens idyller och denna guldålder, som ställes så högt af fienderne till enskild eganderätt.

Tänk er hvilken missräkning! Jag mötes af anakirstiska upprop, klerikala proklamationer, elektriserande anslag på knutarna.

Befolkningen var orolig.

Efter en kosmopolitisk middag, en produkt af fransk, tysk och italiensk kokkonst, gick jag ut för att bese staden. Jag betraktade det hus der Gustaf den IV Adolf dog, och der Gustaf V också borde dö. Jag kastade mina blickar uppåt och nedåt, kors och tvärs, då en manlig röst tilltalade mig på ren svenska.

— Är det ohöfligt att interpellera er om hvad ni gör här i S:t Galles?

— Jag studerar den sociala frågan. Och Ni?

— Jag är på väg till Neapel.

— Öfver Rom?

— Alldeles! Öfver Rom.

— Godt! Låt oss resa tillsammans. Jag är nära fyrtiotalet och måste se den der sta'n, innan jag dör. Mina föräldrar anbefalla mig det, min sociala ställning fordrar det, mitt litterära samvete pockar på det. Men jag kan inte uppoffra mer än en dag. Tror ni det är tillräckligt?

— För mycket!

— Bravo! Jag tycker inte om hundfröjderna, jag afskyr krukmakarbutikerna, jag vämjes vid amulettkrämeriet. Men det gäller min heder! Trettiotvå timmars lidande för ett lif af ära! Mod, och till jernvägen!

Och så: klickiti-klickiti-klickiti-kla! Trettiotvå timmar. Klockan ringer, pipan hvisslar och maskinen flåsar tolf tusen gånger, tolf tusen gånger dag och natt.

Konversationen har upphört, innan vi hunnit till Gotthard, man meddelar sig med tröga ögonkast, betraktar hvarann som två kadaver, och förtviflan målar sig i de svettiga ansigtena. *Sicambia convoglio: Partenza!*

Man är i Italien! De lombardiska popplarna förfölja oss som elaka drömmar. Mullbärsträden fortfara som de eviga straffen, och så detta ihjälpinande klickiti-klickiti-klickiti-bum-bum-bum.

Man går in i en sofvaggon och lägger sig för att inte stiga upp förr än man är i Rom.

Konduktören kommer och underrättar om den snara framkomsten. Man drar undan gardinerna. Klockan är ungefär fem, och morgonen är vacker! Ett svagt gulrödt ljus visar, hvar solen skall gå upp. Man ställer sig i kö för att komma åt tvättfatet. Jag känner noga på pulsen. Ingen feber! Jag lyssnar på hjertat. Ingen bultning! Och ändock skulle vi inom fem minuter skåda Uppenbarelsebokens stora sköka.

Angvagnen blåser och börjar bromsa. Två lysande punkter stirra på mig genom rutan. Två elektriska lampor. När kom ljus ifrån Rom? Presthålan, gardistsamhället, bränvinsadvokaternas högqvarter, alias påfvedöme, romerska eröfringarna och romerska rätten (?). Bromsarna gnissla, tåget glider in på bangården. Vi äro i Rom!

Men det är alldeles som på Östra eller Lyonerbangården i Paris. Ingen lokalfärg! Försvunnen med romantiken! Kuskarna äro inte en gång ohöfliga, och bärarna inte alls näsvisa.

Gatorna äro öde, och de stora butikerna ännu stängda. Vi gå förbi ett palats.

— Palazza Barberini, underrättar min vän, som har fått sin konstnärliga uppfostran i Paris. Thorvaldsens staty!

Jag vänder mig bort för att dölja min blygsel. Stackars Thorvaldsen, hvad jag har misshandlat dig! Men du var tillräckligt stor utan mig; jag vill inte göra mig olycklig på dig en gång till!

Så fort vi kommit till hotêl Vittoria via de'duc Maccelli, äro vi hemma i Paris igen. Man talar franska, man serverar oss café au lait och oeufs à la coque.

Klockan 7 väntar vagnen vid porten. Framåt till verket!

Rom bygdes inte på en dag, men kan expedieras på en. Det är ett hårdt arbete, men angår mest hästen och kusken. Jag har inte kommit för att se. Jag är här för att ha sett! Kör!

— Stanna! *Capitolium*!

Vackra palmer och kaktusväxter! Dioscurerna äro der, och vargarna må förträffligt. Godt! Vidare!

— *Forum!*

En ganska vacker grop, litet skräpig bara!

— *Vespasianska templet!*

Temligen enkelt, *einfach,* bara tre kolonner. Men präktigt i alla fall.

— *Den heliga vägen.*

— Ingenting är heligt för en sappör. Hvad ha vi se'n?

— Ni tycks känna till allt det här?

— Utantill. Jag bara konstaterar fakta. *Temple de la concorde! Temple de la Saturne!* Allt på sin plats. — Vidare!

— *Colosseum!*

— Är man tvungen stiga ur?

— Ja visst.

— Alldeles nödvändigt!

— Ja, man får lof att gå in.

Ganska storartadt, men jag föredrar fotografierna. En karrier rundt omkring teatern. Och se'n? Historier. Åh, så många historier. Underklassen blöder offentligt under applåder. Det var rent spel åtminstone.

— *Triumfbågarna.*

— Småsaker! Gå inte upp emot l'Etoile.

Kör på, kusk! Till S:t Pierre!

Kupolen höjer sig i den azurblå luften som en *kupol,* men tornet är för litet. Det liknar en fågel känd under det ryktbara namnet Rördrum.

Ett alltför litet hufvud på ofantliga axlar. En rymlig byggning, men (alltid men) på långt när inte så hög som Mont Blanc.

Den stora polypen sträcker ut en klo, som omfattar en obelisk omgifven af en kompassros, symboliserande verldens fyra hörn, hvilka bidragit till att göda den heliga klon.

— Måste man gå in?

— Åh, min herre!

— Men jag går aldrig i kyrkan.

— Ja, men tänk på era stackars föräldrar, er sociala ställning, ert literära samvete . . .

— Sluta då! Vänta ett ögonblick, kusk!

En glad konsertsalong!

— Känner ni er inte öfverväldigad, frågar min vän.

— Jag känner ingenting. Men jag är förskräckligt hungrig.

— Tyst! Man håller på med några dumheter i ett afskildt kabinett till venster. Man sjunger? Eller hur?

— Det tycks så.

— Det är kvinnor?

— Åh, min herre!

— Karlar?

— Nej då, det är . . .

. . . hur skall jag säga . . .?

— Emanciperade?

— Låt gå för det. Emanciperade!

— Hvad sjunga de för något?

— Troligen den Obefläckade Aflelsen. Det ligger för deras röst.

— Det är mycket religiöst, men inte så vidare moraliskt. Stackars kräk! De skulle kunna gå in i ett kloster, utan att behöfva aflägga kyskhetslöfte.

— Det kan inte förnekas.

— Drottning Kristinas af Sverge graf. Det var då en, som inte var emanciperad. Något tvetydigt anlagd, men i alla fall dotter till den store Gustaf Adolf (inte den i S:t Galles.)

— Är detta allt?

— Kanske ni vill stiga upp i kupolen?

— Aldrig i lifvet! Åh mina stackars föräldrar, förlåt mig för er kärleks skull! Allt hvad ni vill, men inga kupolbestigningar. Och den beskedliga kusken, som sitter och huttrar dernere. Var nu förståndig! Min vän tog sitt förnuft till fånga och för att inte vara sämre, tog jag mig för att svälja Vatikanen på fastande mage.

Nu kom det högtidliga ögonblicket. Min reskamrat hade underrättat mig, att den goda takten fordrade, att alla nykomlingar smälte i tårar framför Hercules torso. Han påminde sig till och med, att två hans kvinliga landsmaninnor hade fattat hvarandras händer och grätit som ett par barn vid åsynen af denna så sorgligt stympade menniskokropp.

Vi bestiga kullen kantad med pinier, och med nådigt tillstånd från vår portvakt på hôtel Vittoria (säkerligen en mycket mäktig man) gjorde vi vår entré i den fula byggningen, ett af den civiliserade verldens underverk.

— Goddag Laocoon! Jag tycker mera om dig i gips. Det är snyggare. Man har påstått att du skriker. Möjligt, men jag har ingenting hört.

En gammal bekantskap i Sergels Faune, N:o 36 Brassio Nuovo vid Nilen. Det är verkligen inte bara för nöjes skuld, som skulptörerna ha studerat i Rom. Bra studeradt, min vän!

— Hercules Torso. »Här gråter man!»

— Ni tycks vilja skratta?

— Oh, det är rörande! Nu förstår ni väl orsaken till de kära flickornas bedröfvelse.

— De bästa bitarne ä' borta! Stackars Hercules! Den heliga biskopsstaden har ej så koncentrerat smaken på det sköna som på det starka.

Sixtinska kapellet! En rektangulär låda, komprometterande likt en gammal teater.

Slutomdöme: Någonting mycket blått och mycket fult. Illa hopsatt med ideliga återupprepanden. Kristusfiguren liknar en af dessa hafvande kvinnor, som förekomma i kopparstick på titelbladet till sjuttonde seklets tryckalster.

— En vidskeplig fantasi.

— Antar ni, att Michel Angelo haft en fast tro?

— En tarflig tro, enär intet har beröfvat honom den! Ty det är sådana tragedier, som kräfvas, när man vill verka för folket! Hvad frågar kyrkan efter, om sanningen ligger gömd, endast lögnen firar seger. Bort med snillet! Skaffa hit en gycklare, som kan skrämma barn!

Låt oss titta i taket! Hvilken blandning af grof realism och falsk idealism. Sådana små goda genretaflor, trogna, enkla som sanningen sjelf. Det är orsaken, hvarför de inte äro så berömda. Han måste ha varit bra olycklig den der artisten: ett lejon i prestkappa, en Hercules i trasor, en snöpt jette. Vidare!

Raphaëls rum. Ganska bra målade väggar fastän litet för mycket öfverflöd på teologi.

— Ingenting att anmärka?

— Ingenting.

Raphaëls doger.

Vaktmästaren jagar oss skocktals. Man måste låta föra sig upp på en bår för att bli i stånd till att läsa Raphaëls bibel. Låt gå för bibeln. Men så arabeskena också, troligen ganska vackra, förutsatt att man kunnat se något af dem. I trots af allt har

jag ändtligen sett dem. Det var nödvändigt, att jag skulle se dem.

Vatikanen var lyckligen afslöjad, och vi taga oss tid att äta frukost. »Macaroni à pouri d'oro, fenouille, bisstecca, chianti» och till desert tidningar med socialism.» *I poveri i riechi»*. Och så redogörelse öfver karnevalen, ty vi äro i början af fastan.

Än en gång: kör!

I förbigående en helsning åt Stockholms slott, kalladt Palazzo Borghese. Hvad jag känner väl igen den der lilla flygeln motsvarande den, som vetter åt Logården. Der låg kungliga biblioteket.

Till *Monte Pincio.* Sedan öfver den exotiska floran. Piazza del Popolo. Corso.

Karnavalen. Hvad är karnavalen för något? Tre amerikanare kasta krita i ansigtet på en fredlig vandrare. En arbetare företar sig att stuka hatten på en välklädd främling. Denne kastar sig öfver sin angripare, hugger honom i strupen och slungar honom till marken. Handklappningar! Balkongerna stå nästan öfvergifna. Kungen består musik. Folket förhåller sig trumpet, klädt i blusar och tar ingen del i upptågen. De påfliga tidningarna påstå, att det är kolerans skull. Demokratiens organ komma fram med brödfrågan. Panis et circenses! Besynnerligt! Verldens sorg är för närvarande öfverflöd på bröd. Kamrarna votera om tulltaxan för att trycka ned det hotande öfverflödet, och i samma ögonblick faller folket i förvåning öfver att se till så litet deraf. Åh, du motsägelsernas verld!

Efter att ha konstaterat Qvirinalens tillvaro återstår oss ändtligen ingenting annat än Panthéon.

— En rotunda? Eller hur?

— Jag är frestad att tro, att det är den rundaste rotunda jag någonsin sett.

— Rotundorna höra inte till era delikatesser?

— För att vara uppriktig föredrar jag en god supé, en mandolin och en tarantella.

— Vackra pretentioner! Nog får ni besvär med att leta fram en mandolin i detta positivernas århundrade.

Då supéen var expedierad, började vi hetsjagten efter en mandolin, ett företag som endast inbringade oss svullna fotsulor. Det är verkligen slut med mandolinspelarna. Vi hade, för att tala med en hotelvärd, genomvandrat alla Osterior i Rizetta, alla krogar i Trastevere.

Utmattade kommo vi till vår boning, och det dröjde inte länge, innan sängarna omfamnat oss med sina däfna, svalkande lakan.

Jag hade inte längre håg att tänka på någonting, men min reskamrat ville aldrig sluta med att undfägna mig med sin outtröttliga vältalighet.

— Voro romantikerna bedragare eller bedragna med afseende på deras Rom på 1830 talet?

— Ingendera delen! Rom har gjort sitt bästa, och vi också. Hela saken är, att våra förfäder hade hjerninflammation, så att de togo talgdankar för elektriskt ljus.

Om jag hade den der Chateaubriand i mina händer, skulle jag minsann säga honom sanningen!

* * *

Då man bestigit Mont Blanc, skyndar man sig att bekräfta det med en inskrift. Sammaledes for jag följande morgon i traf till Skandinaviska Sällskapet, der jag till förekommande af allt slags tvifvelsmål om mitt besök gjorde mig odödlig genom att inskrifva mitt namn

August Strindberg.

Röster.

Pelle Janzon berättar: En vacker sommardag för några år sedan mötte jag Norman, hvilken, som det ibland hände, gick iklädd damasker utanpå benkläderna. Vi kommo öfverens om att gå ombord på första bästa ångbåt och låta det bära af, hvart ödet och kaptenen ville. Efter några timmars färd landstego vi i en stad, som befanns vara Sigtuna.

Vi gingo upp på stadens hotell och fingo oss lite mat och ett par glas punsch. Der stiftade vi bekantskap med åtskilliga af stadens värda borgare, för hvilka Norman presenterade sig som slagtarmästare från Stockholm och mig som hans första biträde.

Då var det en, som slog honom på axeln och sade: försök inte med oss! För det kan väl vara att herr'n är slagtarmästare, men se att den andre herrn är herrns biträde — det går inte.

Då blef Norman ledsen.

Men jag sa', sa' Pelle Janzon: hör du, du, ge dig inte ut för något annat än hvad du är, för då kan det hända, att man tror dig.

* * *

Sjelfkännedom. Bonden: Kan herrn säga mig, om min ko fått något pris?

Medlemmen af prisutdelningskomitén: Nehej! Jag hör till oxarne.

* * *

Från skolan. Läraren: Wilhelm! Räkna upp för mig tre husdjur.

Wilhelm: En häst och två kor.

* * *

Amerikansk utveckling. Under ett gräl ihjelsköt *tioåringen* Dan Mexicott i Carleton sin *tolfårige farbror* Charles Mexicott.

* * *

En rekryt låtsade vara döf, hvadan läkarne i militärlasarettet under en längre tid gåfvo noga akt på honom. Han var redan nära att få afsked ur tjensten, då en dag en läkare, som framför honom gick ned för trapporna, yttrade, liksom talande för sig sjelf: »Den syndaren är så nöjd; han har ingen aning om, att han i morgse af misstag intog gift!» — Nu uppgaf den föregifne döfve plötsligen ett skrik och tog sig med båda händerna på magen. — »Kom, min vän», tröstade läkaren, »och låt oss så snart som möjligt ge er ett motgift i kasernén!»

En barndom.

(En historia i fragment).

Af *Algot Sandberg.*

(Forts.)

Efter en half timmas styft arbete var ändtligen faran öfverstånden, och släckarne rusade med hurrarop ut på gatan.

I detsamma störtade första våningens tak in och lågorna slogo upp på nytt.

Men det var, som om framgången, återgifvit alla modet. Folket samlades ånyo, och ansträngningarna fördubblades. Bjelke efter bjelke rycktes undan de rofgiriga flammorna.

Klockan ett på morgonen var apoteket endast en rykande ruin, men elden var släckt. Här och der bröt ännu fram en fladdrande blåaktig låga, men den kväfdes genast af vaktkarlarne, som gingo kring brandstället ända till fram på förmiddagen.

Då började det ösregna. Mot den jernfärgade himlen reste sig kvarlefvorna af det ståtliga apoteket, svigtande under stormilarne. Utefter de kolade bjelkarne och väggarne sipprade regnet i sotiga floder, som gåfvo dem stenkolets blanka skiftningar. Der bakom, i den gytjiga trädgården, lågo vältrade om hvarandra genomdränkta, svedda stycken af brokiga sidentäcken, förbrända flikar af lakan med breda, konstfulla mellanspetsar, sönderrifna, broderade kjolar. På en krusbärsbuskes kala, taggiga grenar hängde, drypande af smuts och vatten, aportekarfruns hvita brudklädning, bredvid låg mannens frack med bomullstapparna utrifna ur axlarne, der djupt ned i jordmörjan en vigselring, en guldklocka med uppsmält boett och sprucket glas, en svedd stor lösfläta och otaliga andra ting.

Och ute på gatan hade vätskorna ur de sönderslagna burkarna blandat sig med regnet, och nu flöto der fram gröngula och rödaktiga forsar. Ned i brunnarna sipprade vätskorna och gjorde vattnet giftigt, så att stadens hundar drucko döden på sig, och invånarne måste använda vatten från sjön för sina behof.

Dagen efter branden låg Mark sjuk. Han hade feber, han hade förkylt sig i den kalla natten. Det blef lunginflammation, ganska svår.

Då han efter en månads förlopp började tillfriskna, var hans nervsystem i högsta grad angripet. Det såg ut, som om det friska fysiska lifvet, som under hela barndomen varit så att säga undertryckt, ville hämnas på det öfverspända tankelif, han fört. Men det blef en svår hämd. Och Mark fick lida.

Blek och vacklande gick han omkring, en slaf under sina nerver. Ingenting ville han företaga sig, ingenting kunde han företaga sig, — han kände sig alltid trött. Så gick han och lade sig på en soffa. De glanslösa ögonen foro kring rummet.

Åh, hur förfärligt det var, att ligga så der — åh — han började gråta.

Så kom modern och satte sig bredvid honom, talade till honom, tröstande. Och då lade han hufvudet på hennes axel och grät så, som om han varit så gränslöst, gränslöst olycklig. Men så bad han henne gå, han ville vara ensam nu, sofva.

Men sömnen ville inte komma. Det stack som med fina nålar i hela kroppen. Ängslan och oro — åh, sådan ängslan och oro!

Om han hade kunnat komma bort härifrån. Ja, om han kunnat. Men han förmådde ju knapt röra ett finger. Han längtade och längtade efter något, han visste inte, hvad det var; men något stort måste det vara, ty tomrummet han kände derinne i hjertat, det var så stort och tomt. Och långt borta måste det finnas — långt borta. Åh — det var ju, så man måste gråta bittert deråt, att det var så långt, långt borta, att man inte kunde nå det. Och att inte veta, hvad det var! Nej — han skulle inte tänka på det, det gjorde så ondt — han skulle sofva nu, hade han sagt — åt modern.

Han kunde räkna blommorna på tapeten midt emot så länge. Då skulle nog sömnen komma.

»En, två . . fyra . . sju på ena sidan om den stora guirlanden och två, tre . . fem på den andra — nej, en, två på den ena, fyra . . sex på den andra . . ah . två . . fyra . . tre . . åtta

Han började gråta igen, hysteriskt. Att inte kunna räkna blommorna på väggen! Och så började han om igen. Men han kunde inte, nej, kunde inte.

Satt han så en dag vid fönstret, när det var yrväder ute, och flingorna hvirflade tätt i luften, då brukade han roa sig med, att med ögonen utmäta två ställen på svallisen kring brunnen der strax nedanför och sedan gissa på, hvilket snön först skulle täcka. Och han kunde med blossande kinder och bultande hjerta följa hvarje flinga, som lade sig på *hans* ställe. Nu . . nu var det inte rum för en flinga mer, under det att . . Men så kom en vindpust och sopade bort allt samman in på fläcken bredvid och, då nästan skrek han af smärta.

Eller då det var töväder och regnet sipprade från taket. Då kunde han sitta och stirra ned på de små groparna, som bildades af vattendropparna i snön. Nu skulle en droppe falla i den först. Men der kom ingen — jo, i den andra, längst borta. Det var nog för att få honom att snyfta.

Och sådan var Mark hela vintern, han tynade nästan bort.

Mor, hon endast bad; bad, bad, riktigt kämpade med Gud.

* * *

IV.

Han låg böjd öfver altarringen.

Sida vid sida i en stor halfcirkel var det sirliga frackar, silke och rips.

Och öfverallt, nere i kyrkan, på första, på andra läktaren var det svart, svart, svart med fläktande hvita näsdukar.

Ty det var blytung värme derinne, som pressade svettperlor fram i alla pannor, som gjorde andedrägten flämtande, som nästan bragte till vanmagt. Men ändå voro allas ögon fästade på altarrunden, och undertryckta snyftningar kommo från fäder, mödrar och syskon, tyngande suckar, som snörde samman själarne.

Majsolljuset fylde templet, lekte med messkrudarne, kalken och kandelabrarne, och högt uppe mot taket splittrades det till tusentals bländande strålar mot de blankfäjade orgelpiporna.

Och fram genom den immiga luften släpade sig sömnigt, odrägligt sömnigt tonerna af »O guds lam, som borttager verldens synder» och brummande basar och gnällande sopraner krystade efter sången.

Ah, det var ljuflig, upplyftande, förfärligt upplyftande stämning.

Presterna rörde sig långsamt innanför altarringen, grepo med heliga fingrar de gråhvita oblaten, torkade med helig duk kanten på kalken, lade välsignande händerna på unga åt gud vigda hufvuden.

Nu stod herden framför honom med det kastanjebruna håret — Mark. Han rätade upp hufvudet, det kylande silfret, dallrade mot hans tänder, och det var som om hans kinder mottagit reflexerna från vinet i kalken, så blodfärgade blefyo de. Och de svarta ögonen glödde mot presten, då han med handen strök honom öfver hjessan och i hviskning sade: »Jesus Kristus, hvilkens blod du annammar, bevare dig till evinnerligt lif». — Så böjde han ned sitt brännande ansigte, förde fuktiga läpparna mot näsduken och hörde allt, allt omkring sig likt ett hemskt sorl, som kom hans kropp att darra.

Och liksom tryckta af en fjäder rätade sig hufvud efter hufvud, liksom tvingade af en fallande tyngd sänkte de sig mot altarrundens sammet, det ena efter det andra, under samma, evigt samma högtidliga mummel.

Den siste kommunikanten vid nådesbordet hade fått sitt bröd och sitt vin. Presterna stodo vid altaret, sträckte välsignande ut armarne:

»Friden låter jag eder; min frid gifver jag eder; icke gifver jag eder som verlden gifver. Edert hjerta vare icke bedröfvadt, ej heller rädes.»

Och de unga reste sig, och gingo till sina platser. Så steg nästa duk fram.

Mark vacklade till sin bänk. Der sjönk han ihop, blek, med ögon, som lågade. Då han kände prestens hand på sitt hufvud och vinets söta smak i sin mun, då var det, som om han blifvit berusad. Han tyckte sig lyftad upp från sammetspallen, han tyckte tonerna af sång och orgel fått en underbar klang.

Men strax derefter betogs han af äckel. detta äckel, som också utgör ett stadium af ruset, äckel med sig sjelf, med allt omkring sig. Och der han nu satt, kände han denna stickande smärta han en gång som barn lidit af, då han låg hjelplös utan att kunna räkna rosorna på tapetväggen midt emot. Ah, hvad det var kvaft — han ville ut för att hämta luft. Men han satt der som fastnaglad, olycklig, olycklig vid tanken på att han kände sig olycklig.

Ty i går hade han ju med jubel svurit den fordrande herren slafed — i dag, då han fick bekräftelsen — nej, det var inte att tänka på.

Mark är nitton år och bor tillsammans med sin mor i hufvudstaden. Fru Linde har flyttat dit för ett år sedan, då hon blifvit enka — hennes man hängde sig en vinterafton nere i verkstaden. Hon är ännu samma ömma, gud hängifna kvinna, som alltjämt förut, endast mera allvarlig, ännu mera sorgsen. Dels är det den olycklige mannens slut, som grämer henne, dels är det sonen, som gäckat hennes förhoppningar.

Ty fyra år ha inte gått Mark spårlöst förbi. De hafva af det ovanliga barnet gjort en ovanlig yngling, men blomman har inte blifvit af den art och färg, som knoppen lofvade. Jordmånen har kanske inte varit lämplig, vården under vinterkylan måhända ej så omsorgsfull och så kanske der också i den späda knoppen legat djupt inne dolda krafter, så att en blygt doftande hemlandsört har det inte blifvit, utan en med främmande färger och främmande doft, främmande åtminstone för vårdarinnan.

För Mark har utvecklingen varit en strid, hårdare än för mången, en strid mellan gammalt och nytt. Men mottaglig för intryck såsom han alltid varit, ha nya omgifningar, nya förhållanden gifvit honom nya tankar, nya synpunkter. Likt en jättestor igel har hela hans barndom sökt suga sig fast vid honom, blifvit allt blodfullare, under det han mattats; sen så har den ändtligen fått släppa sitt tag, igeln, sjuklingen har åter andats, de der minnena, hela den välkända, älskade truppen, den har smält bort som snö för sol, dött hän som ett eko. Ibland har dock återsken kommit, men det har varit de sista dallrande ljudvågorna.

Och ändå är Mark densamme. Samma fantasirika, veka barn. Han drömmer mer än han lefver. Stämningar och alltid stämningar. Han är ansedd såsom ämne till ett geni, men med dåliga tendenser. Under sin skoltid har han inte arbetat, men ändå har det gått. Man är säker, att han skulle kunnat vara den främste, om han velat. Men han leddes där. Han är ändå inte lat, tvärt om, han läser mycket poesi, romaner, allt sådant, som det förståndiga världen anser för nonsens.

Och så ämnar han bli författare, och det visar då tydligare än något annat de dåliga tendenserna.

(Forts.)

Breflåda.

Intresserad läsare. Pikant och trefligt skrifven; till detta nummer kom den dock för sent, ty den måste »renskrifvas». Få se — nästa! Om det ej blir för åldrigt. Emellertid tack för fortfarande visad välvilja.

Saulus. Tack! I sommar.

Augusta. Skizzen briljant. Lämpar sig dock bäst i en novellsamling. Skulle ej ta sig ut i en tidning. Återsändes per omgående.

Ah —. God början. Fortsätt. Kom åter, när ni blifvit litet formstarkare.

T. — Jörgen tackar. Skall använda det, omarbetadt, i kommande nummer.

Bergdahls tidningskontor, Gbg. Vi ha efterhört på posten, och tjenstemannen, som mottog korsbandet, minnes det mycket väl och försäkrar, att det blifvit expedieradt. Felet måste således ligga hos någon slarfvig postexpeditör. Var god och hör efter i Gbg.

Kutteregare!

En 18-årig stor, stark, belefvad sjöman, nu hemkommen från flerårig resa inom tropikerna och Nordsjön, och som till hösten skall studera i Stockholms navigationsskola, önskar under sommaren plats å kutter. Svar å Blänkarens kontor till *Jean.*

Nytt! *Nytt!*

På *Almkvist & Wiksells* förlag, Upsala, har utkommit:

Dagdrifvare

Dramatisk situation i en akt.

Pris: 75 öre.

Nytt! *Nytt!*

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant

3 Jakobs torg 3.

Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna telefon 6039.

Vägen lönar sig!

Under April *realiseras* hela lagret till utomordentligt billiga priser.

Brefpapper, 240 ark, 1: 25, extrafint 1: 50. **Hamppapper** pr ris (480 ark) 2: 25.

Kuverter, 100 st. 25 öre, fina hvita 45 öre. **Räkningar,** 100 st. 35 öre, Noter 15 öre.

Eleganta Kartonger med papper och kuverter samt korrespondentkort från 50 öre, Bon-Marché-Kartonger samt d:o med smakfullt upphöjda monogram 1 kr., Skrifböcker 2 kr. pr duss., Glosböcker 1 kr. pr duss., Skolpennor 1: 25 pr gross, Bjudningskort och Dansprogram 2 kr. pr 100, Visitkort, Menu, smakfullt och billigt. Monogramtryck 25 öre för 100 st, Billigaste Accidenstryck.

Kontorsböcker slutsäljas med 25 proc. rabatt.

3 Vestra Humlegårdsgatan, bredvid Kgl. Biblioteket och spårvägen.

Lund & Anderssons
Boktryckeri
2 Ålandsgatan 2
All. Telefon 5058.

Dalmasen.

Radikal månadstidning. Fördelaktigt omnämnd af den frisinnade pressen. För ett öppet och ärligt dalkarlsspråk. Rädes icke att sjunga ut osminkad sanning om allt och alla. Slår sällan dalkarlar i folk. Är egentligen afsedd för det skinnpelsade dalfolket. Men duger att läsa för hvem som helst. Kostar bara 1 krona för helt år på posten, Ännu ej för sent att prenumerera. Glöm inte det!

Betänk: en äkta dalmas för »fyra skilling» i månaden! Ä'ke det gudomligt?

Redaktionen.

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska Belgiska & Tyska
Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras till landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster,
22 Södra Humlegårdsgatan 22
Stockholm.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D
(lilla huset).

Värdefull boknyhet!
Kvinnan
i forntiden, nutiden och framtiden
af **August Bebel.**
Öfversättning af *F. Hellberg.*
Carl Sunesons förlag.
Pris: 3: 50.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.
Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:o 5	Prenumerationspris: Till årets slut ... Kr. 3: 75; För halfår ... » 2: 50; » kvartal ... » 1: 25. Lösnummer 10 öre.	Utgifvare och Förläggare: F. KJERRMAN. Redaktörer: *Fritz Kjerrman* och *Georg Lundström.*	Annonspris: 15 öre (18 öre på 1:a sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 proc. för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.	1885

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN,
radikalt onsdagsblad, utkommer i Stockholm från den 1 april 1885 hvarje onsdagsmorgon.

Redaktörer:
FRITZ KJERRMAN
och
GEORG LUNDSTRÖM
(Jörgen).

Prenumerationspris:
Till årets slut kr. 3,75, för halfår kr. 2,50 och för kvartal kr. 1,25, postarvodet inberäknadt.
Lösnummer: 10 öre.

Preumeration sker:
I Stockholm: å de större tidningskontoren och å Blänkarens expedition;
i Landsorten: å alla postanstalter. — Tidningen står upptagen i generalpoststyrelsens cirkulär *n:o 13.*

Annonser mottagas:
Genom Nya Annonsbyrån (S. Gumælius) Stockholm, Blänkarens Byrå samt från landsorten äfven genom Johan Högborgs Annonsbyrå, Oskarshamn.

Annonspris:
för inländska 15 öre (18 på första sidan) petitrad, för utländska 20 (25).

Rabatt:
10 procent för annons, som införes minst 5 gånger, 15 procent för 10 gånger, 20 för 20 samt 25 procent för stående annons.

Blänkarens expedition och byrå:
28 Norrmalmsgatan,
nedra botten till venster.

Der ute.

Kriget.

Rustningarne bedrifvas å ömse håll med största ifver, och endast en ringa del af de begge ländernas press uttrycker sitt ogillande af dylikt slöseri med den fattiges svettförvärfvade mynt.

Herrar diplomater borde sannerligen sättas samt och synnerligen på indragningsstat, då de ej kunna bilägga så pass obetydliga tvister, som hela det afghanska grälet egentligen är.

Och en fredlig lösning står väl ej alldeles utom möjlighetens område, sedan en belgisk statistiker med siffror bevisat att, frånsedt den der rysliga fläcken på Englands ära, afträdandet af Indien ej skulle bibringa öriket några vidare förluster. Så säger verkligen den belgiske vetenskapsmannen. Men England vill ej tro honom, vågar kanske ej; och Ryssland — ja om dess bevekelsegrunder är bäst att icke säga ett enda ord.

Reträtt.

Hvart togo de öfvermodige, stortalande engelsmännens hämdplaner mot madhin vägen? Sudan utrymmes f. n. af engelska trupperna — naturligtvis af det skäl, att skall en koncentrering af trupper mot Ryssland verkligen betyda något, måste *alla* resurser anlitas.

Ja väl. Men det lär dock hviskas i åtskilliga engelska kretsar, att ryktet om det asiatiska kriget endast är en med nöje begagnad förevändning af Gladstone att få dra sig ifrån den trista Sudan-affären.

Hur det än må förhålla sig med detta, blir naturligtvis följden af utrymningen ett nytt uppror af madhin, och den egyptiska härfvan blir mera tilltrasslad än den någonsin varit.

Den engelska vankelmodspolitiken kostar landet mycket pengar, hvilket är dumt, och mycket blod, hvilket är afskyvärdt.

Oro.

I forna dar mottog Europas konservativa och servila press meddelanden om kränkning af den gudomliga kungligheten och dess representanter dels med ett utseende af djupt sårad värdighet, dels med den öfverlägsna tystnadens förakt. Men tiderna ha förändrat sig, och de djupa ledernas allt mer och mer högljudda rop på rättvisa och bröd tillmätas en viss betydelse. Man underkänner ej »skränets» möjliga verkningar med samma lättsinne som förr. Man börjar misstänka att, särdeles under yttre brydsamma tider, det ej är alldeles likgiltigt, om den rojalistiska glansen värmer och bländar dem, som få draga den tyngsta bördan för att möjliggöra det ståtliga slöseriet.

Nu senast har en af Tysklands större tidningar med en viss skärpa påpekat, att de förslafvade irländarnes uppvaknande med skäl kan göra England bekymmer. Ty skulle kriget med Ryssland blifva af och de 50,000 engelska soldaterna, hvilka nu skydda de stackars irländarne från att begå allt för stora dumheter, skulle de behöfva användas mot en yttre fiende, vore fara värdt, att Irlands trasiga och uthungrade folk passade på tillfälle att skaka af sig sina fjettrar och kunglighetens grannlåter. Och då blefve den ena villan värre än den andra.

Då kanske det »stolta och tappra» öriket blott blefve en varnande »saga» för Europa.

Här hemma.

Missljud.

Den »nya» Tiden har angripit en af vårt lands tyvärr allt för sällsynte demokrater och frihetsvänner, redaktör Borg från Helsingborg, för ett yttrande, som denne hade härom dagen på en arbetarfest, der han uppmanade kroppsarbetaren till sparsamhet. Tiden förmenar, att det varit rättare och sannare att vända sig mot dem, hvilkas förmögenhetsvilkor göra det möjligt att tala om slöseri och sparsamhet, med en dylik uppmaning, men ej till sådana, hvilkas ringa arbetsförtjenst ej lemnar medel till annat, än att tillfredsställa de dagliga behofven, ja, knappast det en gång.

»Fäderneslandet» försvarar delvis herr Borg och tillvitar Tiden och de unge liberale att kokettera med vissa socialistiska åsigter, hvilka ej äro grundade på vetenskap och eftertanke. Och så äro vi midt inne i en liten skärmystling mellan tvenne liberala organ, hvilka begge sträfva till samma mål.

Är nu herr Borgs yttrande skulden till detta obehagliga missljud hos den liberala pressen, eller ligger något missförstånd till grund för hela detta pinsamma meningsutbyte? Blänkaren tror det senare, ity att Tiden har lösbrutit herr Borgs yttrande ur det sammanhang, som endast och allenast kunde förklara detsamma.

I början af sitt anförande visade Helsingborgsredaktören både *att* en arbetare verkligen kan spara och *att* sparsamhet under hvarje omständighet är välsignelsebringande för honom, i det han derigenom göres mera oberoende af en grym och hjertlös arbetsgifvare. Och utgående från dessa fakta uppmanade han med en gammal mans, en ärlig demokrats rättighet våra arbetare att spara.

Häri ligger väl ej ringaste bevis för ett underkännande af nödvändigheten att de rike *måste* spara, för att den socialistiska frågan må få en fredlig lösning, och att de burgnas slöseri ej kan annat än omöjliggöra en sådan.

Och det kan ej vara annat än orättvist att få det smädliga namnet »gammalliberal» på köpet efter tillrättavisningen.

Genom gemensam sträfvan och ömsesidig aktning föres den liberala saken framåt, men den hejdas och uppehålles genom dylikt gnabb.

Sanktionsvägran.

Det är nyaste nytt på det politiska området. Konungen har under sin utrikes resa ej haft tillgång till sitt Stockholms Dagblad eller också har han icke riktigt litat på att titulärprofessor Montan skötte sig och tidningen riktigt; — nog af, han har förklarat sig ej fullständigt känna stämningen inom kamrarne beträffande värnpligtsfrågan, hvarför 6 af andra kammarens mera inflytelserika ledamöter ombådos att i lördags göra högstdensamme ett besök, dervid de enligt D. N:s utsago mottogos vänligt och förekommande, hvilket förhållande otvifvelaktigt skall göra ett djupt och rörande intryck öfver allt i landet.

När så saken, hvarför de blifvit ditkallade, kom på tal, angaf en af riksdagsmännen — hr diktator Danielsson af Dystad? — som sin åsigt, att andra kammaren ej skulle gå in på en ökning af beväringstiden öfver 9 dagar. Hvartill konungen genmälte, att om riksdagen ej ville sträcka sig öfver 6 åldersklasser med 30+9 dagars öfning och icke medgaf någon landstorm, komme konungen att — vägra sanktion.

Detta beslut har han fattat efter samråd med hr Gustaf Bernadotte, om hvilkens berättigande att deltaga i rådsluten man dock hittills sväfvat i okunnighet.

Sjelfva beslutet är vackert och egnadt att ytterligare befästa den sympati, den innerliga, varma hängifvenhet, hvarmed konungamakten och konungen omfattas af folket. Det har tillräckligt ofta och tillräckligt tydligt uttalat sig emot värnpligtens utsträckning. Då nu dess ombud lemna nationens vilja obeaktad, kan det icke annat än väcka glädje och liflig tillfredsställelse att konungen kullkastar riksdagens ev. beslut och låter det stanna vid status quo.

Folket skall ej sörja deröfver.

Högre synpunkter

måste naturligtvis göra sig gällande i politiken; det förstå vi granneligen. Men om man finge betrakta ställningar och förhållanden ur vanlig klokhets- och affärssynpunkt, så vore här för Sverige tillfälle till en transaktion, som skulle vara synnerligen fördelaktig. Posito, att en jordbrukare har ett par åkerlappar, afsides belägna, icke hägnade, utsatta för åverkan af grannarnes kritter, jord, som afkastade ringa eller intet, men som det vore både besvärligt och kostsamt att sköta, så skulle han, om tillfälle dertill erbjöde sig, göra sig af med skräpet. Vore det nu så, att t. ex. en jernväg skulle dragas fram just der och egaren kunde påräkna nära nog hvilket pris han ville begära, så skulle han vara bra dåraktig om han ej realiserade och derigenom sattes i stånd att inlösa hufvudgårdens tyngande inteckningar.

Sverige har ett par sådana åkerlappar, eller åtminstone *en* — Gotland, som det bara har besvär af, så fort det mulnar på Europas horizont. Hvarigenom vi tvingas att utrusta eskadrar och mobilisera trupper och förstöra penningar för att få ha vår ö i fred. Och likväl äro vi ej det ringaste säkra på att verkligen få det. Hvarför då icke göra oss af med denna besittning? Vi kunde med säkerhet påräkna att få bra betaldt derför — i fullgoda engelska banknoter. Ryska rubler — icke pappersrubler n. b.! — äro icke heller att förakta. Hundra millioner, två hundra, tre hundra millioner! Tänk hvilka storverk vi med dem kunde uträtta. Vi afskrefve grundskatterna, afskaffade indelningsverket, gåfve alla våra embetsmän löneförhöjning, betalade våra skulder, upphäfde tullarne. Och Sverige skulle med ens varda förvandladt till ett land, deri mjölk och honing flöte, och frid och endrägt blefve rådande vid riksdagen, och nihilismen upprycktes med rötterna, och A. P. Danielson sute der som Marius på Karthagos ruiner, gråtande öfver sin förlorade maktställning, ty han finge aldrig mer något att författa reservationer till.

Kanske man skulle reflektera öfver förslaget. Blott icke de der högre synpunkterna funnes till!

Det lärda proletariatet.

Regeringen tycker, att det är synd om alla dessa doktorer, licentiater och kandidater som gå i Upsala och Lund, göra ingenting, förtjena ingenting och duga till ingenting, om ej att läsa i skolorna, och vill derför bereda dem lite bättre utsigter. För den skull har ecklesiastikministern förelagt riksdagen ett förslag, som låter mycket oskyldigt, men som helt visst skulle ledt till ett mål, hvilket hade inneburit en orättvisa mot lärarinnornas talrika och behöfvande klass. Det heter i regeringens skrifvelse, att nämde personer, hvilka fullgjort vissa kompetensvilkor, skulle ega rätt att tillgodoräkna sig för lönetur den tid de tjenstgjort vid sådana läroverk för kvinlig ungdom, som egde rätt att anställa mogenhetsexamen. Det vore ju icke farligt, tycker man; men riksdagen genomskådade snaran, och det sades rent ut i båda kamrarne, att dessa skolor blefve öfversvämmade af unga magistrar, som här skulle börja sin bana, till förfång för kvinnorna, som böra få bibehålla privilegiet på de fasta platserna vid dessa läroverk, så länge männen ha samma förmån vid läroverken för gossar.

Hr Hammarskiöld fick också ett bleklagdt nej till svar på sin framställning, hvadan hrr doktorer, li-

Café et Restaurant
1 Stureplan **ANGLAIS** Stureplan 1
Déjeuner, Dinér & Souper à la Carte & à prix fixe.
Enskilda rum. Allm. Telefon 5699. *A. Rosenquist.*

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

centiater och kandidater få reda sig, hur de bäst kunna.

Kan man tro Carl Ifvarson

på hans ord, att han ej åsyftade hr Hammarlund, då han under lördagens debatt om skollärarnes löner sade, att de då alltid hade så stora löner, att de kunde betala sina kommunalutskylder? Herr Hammarlund tog det naturligtvis åt sig och replikerade, men hr Ifvarson var oskyldig: han hade ej ens tänkt på, än mindre syftat på hr H.

Fan tro'et! som det står i Vildanden.

Oafsedt nu det mer eller mindre korrekta eller gentlemannalika i hr Hammarlunds tillvägagående vid valet, så förekommer det oss mindre honett att nu börja röra i den der gamla historien, och då kammarledamöterna under hr H:s sjelfförsvar togo sig för att larma med klaffarne, buro de sig med förlof till sägandes klumpigt och taktlöst åt. Absolut tystnad hade sagt mycket mer. Och gamle Carl Ifvarson, eljes så van att väga sina ord, borde hållit sig för god till att framkomma med ett dylikt godtköpsinfall, som har stark lukt af simpelhet.

Jörgen.

V.

Sjökrig.

Ur vägen rospiggar och grund!
Ur vägen moskoviter och anglosakser!

Nu är ingen längre säker till lif och egendom och assurans.

Det skall bli kungl. svensk sjökrigslek i sommar på Östersjön.

Kungl. maj:t — d. v. s. hr sjöministern — har befalt det. På de skattdragandes bekostnad. Så fort ryssar och engelsmän började gräla i Afghanistan. Som lär ligga i Central-asien. Så anföll honom den sjömilitäriska utgifts-rabiesen. Och ut skall nu en hel eskader och sorgligt beryktade tre-piparen, f. d. minaren Ran, numera kungl. chefsfartyget Drott. Detta midt under ögonen på kompromiss-gubbarne i riksdagen.

* * *

Ack! Det hade så länge varit fredligt på Skeppsholmen. Jag minns ej något bråk der, sedan min gamle vän, salig major Netzel underdånigst körde hans kungl. höghet kronprinsen Karl af Skåne ned från kommandobryggan, derför att han lade sig i en liten olaglig, men möjligen behöflig extra omklappning à la kofferdi-skeppare af en sölig kronolots.

— Jag anhåller och befaller, att hans kungl. höghet genast lemnar kommando-bryggan — för det är min plats — skrek gubben Netzel, som just inte var betänksam hofman och ej heller blef befordrad. Utan blef tullnär i Södertelge.

* * *

Och så det der andra bråket på Holmen, då kanonier-kåren nekade kyssa fru befälhafvande amiralskan. Men det der allt — dessa begge sjö-militära krigsbråk — är det ju nu minst tretio år sedan. Så det här nya kom oförhappandes. Men den der gamla sjökrigs-historien är rolig.

Och ett blad »Ur svenska flottans minnen».

Fru befälhafvande amiralskans piga gick sig ut en aftonstund. Och mötte då en ung och kärleksvarm kanonier, som kysste henne. Hvilket inte var rätt gjordt. Men inte heller lifsfarligt.

Jungfrun torkade sig om mun med ärm och sade sina tankar om sjöväsendet och sjömän. — Den, som inte tycker om sjömän, den är värd smörj — är en gammal sjömansregel. (Det vet jag bäst, som är af gammal sjömansfamilj, sjöexaminerad och utstuderad, alltid i medelhafshamnarne blir rörd och smickrad då man på grund af mitt, af sol och vind »mest» färgade yttre, som erinrar om Medelhafvets sjömanstyp, kallar mig för signor capitano, och som här om dagen inte drog in drickspengarne för, men hotade med ovänskap för lifstid en oförsigtig kyparyngling, som påstod, att han i Malmö sett mig såsom ryttmästare vid kronprinsarne. Hvilket jag, såsom f. d. sjöman, betraktade såsom en så mycket värre ärekränkning, som strafflagen, en landtkrabbs-produkt, inte förstår att hämnas den.)

Nå väl! Kanonieren blef kränkt i sin blifvande sjömans-ära. Och gaf pigan en örfil. Hvilket inte var ridderligt. Och ännu mindre sjömansmessigt. Men deremot ett svårt brott mot disciplinen. Enär pigan var fru befälhafvande amiralskans piga.

Befälhafvande amiralskans piga for tvärt med klagan på fru befälhafvande amiralskan, fru befälhafvande amiralskan på hr befälhafvande amiralen, hr befälhafvande amiralen på kompanichefen. Denne var just gubben Netzel.

— Blir inte den kyssen exemplariter bestraffad — skrek fru befälhafvande amiralskan — kan ingen af befälet gå säker för kyssar, inte ens jag sjelf.

— Asch jo! — sa' kompanichefen. Och rusade ut och stälde upp sina 200 sjömansynglingar och höll följande tal:

— Gossar, förbannade slynglar! — En af er har varit nog gudlös att kyssa fru befälhafvande amiralskans piga. Nu tror inte fru befälhafvande amiralskan, att hon kan längre gå säker för kyssar. Gossar! Svara tydligt och klart: ja eller nej! Säg: är det någon af er, som vill kyssa fru befälhafvande amiralskan?

— Gud bevare kapten! Nej! Ingen vill kyssa fru befälhafvande amiralskan — ljöd det unisont och hemskt från hela kanonierkåren, alla 200.

— Godt, gossar! Det bör lugna kärringen — sa kompanichefen.

Men sådant lär inte varit fallet. Ty först nu blef fru befälhafvande amiralskan rigtigt himlaarg och ville ha krigsrätt på kompanichefen och hela kåren. Men det gick inte. Ty brottet var inte förutsett i krigsartiklarne. Och fru befälhafvande amiralskan med piga var ej heller upptagen i den sjömilitära rangrullan. Ehuru hennes myndighet var gällande och erkänd.

* * *

Men det der sjökriget var länge sedan.

Ja! Det var nu så fredligt på Skeppsholmen.

Hr sjöministern satt bara och funderade på sitt genialiska blänkaresystem. Eller rättare blinksystem. Se, hit till dags har i fyrväsendet gält de reglerna: att man väl inte kan taga miste på andra fyrar, än just de 3—4, som ligga hvarandra närmast; att dessa derför böra göras hvarandra så olika, som möjligt; den ene med fast sken, den andre med blink; den ene med hvitt ljus, den andre med färgadt; den ene med ett torn och ett ljus, den andre med två torn och två ljus.

Men så studerade hr sjöministern ut, att de alla borde blinka. Och blinka liksom telegrafalfabetet och W-6-arnes ordenstecken. Och på det sättet skrifva sina namn ut i verldsrymden.

Det der kunde möjligen vara trefligt och nyttigt. Om man kom i ballong. Från månen eller Sirius. Och inte alls hade reda på huru jorden rullat kring under bortovaron. Men det är rasande omöjligt i praktiken. Till exempel till kofferdis. Då kocken är den ende, som har ännu oförderfvade ögon. Men denne är omusikalisk bondpojke utan begrepp om takt och telegraf-alfabet och W-6-tecken. Eller om sjöarne i horisonten behaga taga bort en liten blink eller par.

Uppfinningen väckte ock förvåning öfver höfvan.

Sjömännen sa: Hr v. Otter är visst en utmärkt vetenskapsman. Men han skulle aldrig gått till sjös.

Och vetenskapsmännen sa: Hr baron v. Otter duger visst till sjös, men han skulle aldrig slagit sig på den vetenskapliga uppfinnings-spekulationen. (Ty denna är en konst, som det står i lille hr Per Lindells statssalierade tidning.)

Naturligtvis blef hr v. Otter också statssalierad för sin uppfinning, ett eller annat tiotusen-tal. Ty han var så god vän med kungen. Och så trogen alla skrifvare- och kungadömets ädla grundsatser.

* * *

Nu hade han inte kostat de skattdragande något på länge. Ja, ja, förstå mig rätt! Intet utom det ordinarie, förstås.

Då började de gräla i Afghanistan. Och kungen och drottningen helsade på hundturken. Men hans kunglig höghet och hr sjöministern regerade värre, här hemma.

— Det har stått i nygudeliga Figaro, som ju är en evigt porlande sanningskälla, att engelska flottan redan är i Östersjön — sa hans kunglig höghet vice-kungen. — Vi måste ha ut en eskader, för att skrämma bort honom. För att föra krig, behöfs pengar, pengar och pengar, — sa ju Fredrik den store. — Von Otter lille! Skutta ned till rektor Törnebladh och Liss och riksbanken och lyfta lilla kreditivet!

* * *

Ja — det har inte varit sjökrigsexpedition här i riket, tror jag, sedan hösten 83. Då det förbundna stortullsskrifvaredömet och sjökrigsskrifvarskapet och lönkrogshållande storprocentarskapet rustade ut kanonångbåten Kare mot mig, som bara har en civilvärja och två par spanska terzeroler med flintlås. För att på de skattdragandes bekostnad hindra tullstyrelsen att slita ondt — så ondt som en stackars storskrifvare sliter i resereglementsenlig dubbel-akterhytt, på vanlig passagerareångare. Då den enligt portermålets nu till statsinstitution upphöjda traditioner, skulle smyga sig på mig. För att hos mig, rabulisten, finna den moderna kassabalansen, i följd af sedvanlig trafikant-kreditering. Men fann 17 öre för mycket. Enär jag händelsevis var nog rabulist, att ha brutit med alla honetta byråkratsedevanor. Till och med den sedvanliga kassabalansen. En riktig bof i allt!

Om den misslyckade, dyra bekvämlighets-expeditionen har jag inte låtit konstitutions-utskottet tala. Såsom en mindre radikal rabulist skulle gjort. Vet ni hvarför? Jo, derför att jag var nog stor rabulist, att jag ville kompromettera sjelfva konstitutionsutskottet. Och studera, om det ej ens reflekterade, då det i Postgumman läste om sjökrigsexpeditions-galenskap i skrifvardömsförbund.

Stackare! Narrspel!

* * *

Ja! Nu ska vi ha ut eskader. På kreditivet. Och grälet i Afghanistan.

Amirals- och kommendörsgubbarne på Skeppsholmen ha så länge stått med sextanter i hand och tagit solen i tefat med kvicksilfver eller sirap. Nu ska de ut och få fri horisont i Östersjön.

Tefat med kvicksilfver eller sirap! Nu tror ni mig inte längre, fastän jag är examinerad sjökapten. Och aldrig ljuger för det. Och säkert aldrig ljugit mindre, än just nu. — Jo ser ni, det är dagsens sanning. Till astronomiska observationer i land, der man inte har fri horisont, men ej heller sjögång, der gör man sig en liten miniatyrhorisont af ett tefat med en svårvågig vätska. Detta kallas artificiel horisont — på det nautikal-astronomiska lärda språket. Kvicksilfvershorisont är mera gentil och vetenskaplig. Men sirapshorisont är billigare och mera populär. Och har den fördelen att kunna ätas upp med franska bröd. Detta känna nog både sjökadetterna och navigations-eleverna. Som ju ha oförderfvade magar. Men sirapshorisonterna ha den olägenheten att röna så stark efterfrågan hos de unga vetenskapliga kamraterna. Men detta hjelpes genom lagom blandning med tobaksolja i sirapen.

Och nu ska ett par af officersgubbarne ut och ta solen med sextant i riktig sjöhorisont. Det är alltid någon nytta af kreditivet i banken och grälet i Afghanistan.

* * *

Jag tänker mig situationen, då engelska flottans tusen storångare få se Drott och det öfriga halfdussinet kungliga små-svenskar.

— Hvad är det? — frågar utkiken. Om den märkliga trepiparen,

— Det är Ormen långe — gissar en engelsk midshipsman, som ännu minnes den historiska barnbokslitteraturen.

— »Falden är Olaf Tryggvason;
tagen är Ormen långe»,

— upplyser med bestämdhet en annan, som till på köpet minns idealisk-poesi.

— Det står på däck en lång svart figur, som ser ut som en skorstenspipa — rapporterar utkiken.

— Det är visst storamiralen sjelf, — funderar den engelske öfverbefälhafvaren. Och bleknar.

— Och en dito!

— Det är visst hans kunglig höghet kronprinsen.

— Och en tredje! — Hon är pansrad, hon med.

— Det är visst rothållare-enkan, ty hon är ju en s. k. Sköldmö. Och en sådan ha de vid flottan — mumlar den engelske amiralen. Som naturligtvis, innan han gaf sig in i Östersjön, läst Aftonbladet och genomtråkat kapten Björlins omenskligt intressanta literatur och förskaffat sig en viss öfverblick af våra krigsresurser.

— Ja! De äro pansrade alla tre — rapporterar utkiken. — Och hr v. Otter är med jemte sitt nya blinkfyrsystem. Han blinkar redan till oss med ögonen order att pallra oss ut ur Östersjön, — om vi inte vilja, att han ska segla öfver oss med trepiparen — blinkar han. — För resten kan inte katten sjelf förstå hans systems-blinkar.

— Nej! Han blinkar visst, att han inte vill oss något ondt, att han bara skall segla vänligt och neutralt midt ibland oss.

Då stryker den engelske öfveramiralen sin flagg och kilar och kilar och ångar och ångar — ut ur Östersjön med hela sin flotta.

Och möter den ryska.

Och som inte all mensklig känsla hos honom ännu är död, så ropar han till denne ett varningens ord:

— Fan är lös! — Och hr v. Otter! — Svenska neutralitetsflottan är ute. Den vill oss intet ondt. Men den seglar ju så oförsigtigt. Öfver både rospiggar och grund. Rädde sig den som kan!

* * *

Och då kilar väl äfven den ryska flottan af idel respekt för hr v. Otters blink-teori och seglingspraktik, åter, från osäker och seglingsvådlig Östersjö, in till Kronstadt eller hem till Svarta hafvet.

Och det blir intet krig af.

Jo jo men! Kom nu inte och säg, att inte en neutralitets-eskader med stadgadt rykte kan vara till fredsnytta.

Den gamla taflan.

Ljusen voro ännu inte tända. Endast brasan spred sitt nyckfulla sken kring rummet, upplyste en beqväm kåsös borta i hörnet, hälften af ett skrifbord vid fönstret och kastade retande ljusglimtar öfver det dukade bordet med sina rödskimrande vinkaraffer, fruktskålar blommor, och silfverprydnader.

Jag hade blifvit nedtryckt i soffhörnet, der jag satt och försökte få mina drömmar stämma öfver ens med den vilda, brusande musik, som utströmmade från pianot. Pianisten, min vän och värd, lutade något åt vagnerianismen, och det hade sig icke så lätt för mitt illa uppfostrade musiköra att förstå sig på detta egendomliga tonsvall, hvarmed han i alla fall rört en hel mängd sinnen och musikaliska genier. Han var en storhet, min vän Steyer, en nyskapare i tonernas verld och lika entusiastiskt lofordad och uppburen af sina många vänner som bittert förkättrad af sina likaledes talrika fiender.

Plötsligt upphörde musiken, pianostolen slängdes undan, och han kom bort och satte sig hos mig. Vi pratade om forna tider och forna vänner, men han var icke så glad som vanligt. Samtalet hade kommit in på några sorgliga erfarenheter rörande gemensamma bekanta, och han tycktes taga starkt intryck deraf, började bittert beklaga sig öfver hur missförstådd han var, hur många som lumpet öfvergifvit honom och hur den så kallade vänskapen till en stor del inte var annat än ett ockrande på hans hjelpsamhet.

Naturligtvis bestred jag ifrigt dessa misantropiska tvifvel, dels genom resonnemang, dels genom exempel och lyckades verkligen arbeta upp stämningen en smula, då jag olyckligt nog kom att nämna namnet Sven Krokendal. Han skrattade.

— Sven Krokendal! Jo det är också en vän!

— Förr var ni ju så intima. Umgås ni inte vidare?

— Jo bevars. Han kommer till och med hit i qväll.

Jag märkte emellertid, att jag stött på patrull och tog för att tänka ut ett nytt samtalsämne, men Steyer tog mig under armen.

— Kan du se den der taflan, som hänger öfver spelbordet — frågade han.

— Ja, det ser ut som en gammal medeltidsmåning. En riddare med fjäderbuske. Imposant hållning! Ett intressant porträtt, så mycket jag kan se här i halfskymningen.

Han drog mig bort till taflan, strök eld på en tändsticka och der hade vi bilden i klar belysning. Det var en fullkomlig missräkning. Bjerta färger, plumpt sammansatta, teckningen betänkligt bristfällig och hela figuren utan karakter oaktadt den teatraliska hållningen, ögonbrynens rynkning och den utsträckta armen i högsta hugg. Med ett ord, det var ett fullkomligt fuskverk.

— Nå, frågade min värd med ett ironiskt leende.

— Jag måste erkänna, att den tar sig bäst ut i mörkret.

— Ja, ser du precis på samma sätt är det med min vän Krokendal. Han behöfver ett visst dunkel för att ta sig bra ut. Man bör inte känna honom allt för väl.

Stickan slocknade, och vi gingo tillbaka till soffan, men porträttet och Sven Krokendal följde oss.

Steyer hade varit Krokendals vän och välgörare. Med vanligt nit hade han dragit fram honom ur obemärktheten, presenterat honom i förnäma, musikaliska kretsar, förmått inflytelserika personer att intressera sig för honom, berömt hans kompositioner och gjort dem kända till och med utomlands. I början var den nya kompositören också utomordentligt tacksam för alla dessa välgerningar. Han skref långa entusiastiska recensioner till landsortstidningarna om sin beskyddares konstnärliga fullkomlighet och dyrkade honom nästan slafviskt. Men slutligen fick han sjelf ett visst rykte och lyckades för en tid sedan få fast anställning som musikrecensent i Aftonkuriren. Då vände han plötsligt på sin gamla kappa, och Steyer tittade förgäfves i Aftonkuriren efter de glödande landsortsrecensionerna. Se saken var den, att dottern till Aftonkurirens redaktör fått i sitt hufvud, att det är skräp med all musik utom svenska folksånger och dansmusik, och Krokendal, som är artigheten sjelf kunde naturligtvis inte vara så taktlös och motsäga en dam, isynnerhet inte i hennes pappas eget blad. Hans artighet gick till och med så långt, att han smått undvek sin förbrukade vän på offentliga ställen.

— Han ignorerar dig således helt och hållet?

— Nej bevars. Ibland när han refererat en af mina konserter kan det hända han tillägger, att anslaget var särdeles elegant. Det har nu alla tidningar sagt i alla år, så det kan då inte vara farligt. Och morgonen derpå är han alltid här och äter frukost.

— För att få tacksägelser.

— Efter ett sådant hjeltemod, kan du väl förstå . . .

— Ja visst! — Men hvarför kör du inte ut honom — utbrast jag upprörd. Hvarför umgås ni under sådana förhållanden.

— Hvarför *han* umgås med *mig*, menar du. Derför, att jag har ganska god mat, förmodar jag. — Och hvarför jag inte kör ut honom? Ja, det vet jag inte. Förmodligen af samma skäl, som jag inte tar bort den der gamla nedklottrade duken derborta. Som barn var jag alldeles kär i den, troligen för sabelns skull, och jag blef ursinnig om någon vågade göra narr af den. Men så småningom måste jag förstås sjelf se hur det var. — Den retar mig der den sitter, alla menniskor påstå, att det är en fläck på min goda smak, och ändå sitter den qvar. Jag kan inte ta bort den. Jag näns inte. Den är ett gammalt minne från min barndom, alldeles hel och ramen nästan ny. Jag har ingen orsak att köra bort den. Om den bara sjelf ville ge mig någon. Om den ville mögla en smula eller spricka litet, så att det vore den sjelf, som gjorde slut. Jag längtar ordentligt efter en enda liten spricka.

Det ringde. Steyer sprang upp. Ljusen tändes, och det brasbelysta, hemtrefliga hvardagsrummet med sin atmosfer af förtrolighet försvann för att lemna plats åt en salong. Gästerna infunno sig nästan samtidigt, och midt bland dem stod Krokendal bugande, leende och fryntlig som alltid. Det förekom mig nästan, som om jag för andra gången stod framför den plötsligt upplysta taflan och såg dess fadda verklighet träda i min fantasibilds ställe. Jag hade ändå haft ett slags sympati för honom. Men nu . . . Jag kände mig högst obehagligt stämd.

Man satte sig till bords, och samtalet blef ganska lifligt, men Steyer kunde inte slita sig från den tråd, vi så länge hade följt. Han återkom oupphörligt till den missuppfattning och falskhet, som han trodde sig vara utsatt för och kom slutligen in på tidningskritiken. Han påstod, att dess taktik gick ut på att antingen nedgöra honom eller tiga ihjäl honom.

— Men kära du — sade Krokendal och sträckte fram sitt lilla frodiga ansigte öfver bordet. Aftonkuriren kan du väl åtminstone inte klaga på.

— Nej, det är sannt, Du talade visst i går någonting om mitt anslag igen.

— Ja, det är då verkligen alldeles utmärkt. Elegant och fint.

Jag såg på Steyer. Han bet sig i läppen och hade svårt att hålla sig för skratt.

— Den der taflan kommer du visst alltid att få behålla — sade jag pekande åt spelbordet till. — Den spricker nog inte så lätt. För tjock hud . . . duk menar jag.

Min stackars värd nickade, smålog och — suckade.

Rien.

I kvinnofrågan.

Om frihetsvännen också gripes af smärta, och kanske äfven misströstan, vid anblicken af nöden, eländet och orättvisan, som breda sig omkring oss och som synas outrotliga trots århundradens energiska ansträngningar, trots de insatser i kampen för framåtskridandet, som gifvits af varmhjertade, klarsynta, menniskoälskande män och kvinnor, så har man dock rätt att känna sig stolt, då man ser, att *dessa* icke förtröttas, utan tvärt om med ökad ifver och vidgad erfarenhet föra kampen vidare. Och efter hand som de gamle stupa eller draga sig tillbaka, träda nya, dristigare fram.

Och det sprides ljus öfver spörsmål, som varit dunkla, och det gifves uppslag till lösning af problem, som varit egnade att ingifva förtviflan, och det varder en aning om kommande, bättre dagar för menskligheten.

Särskildt är det den sociala frågan, pauperismen och kvinnofrågan, som numera sysselsätta tänkarne. Och dessa frågor ställas som sig bör alltid i sammanhang med hvarandra, behandlas ej isolerade, utan få belysning, den ena genom den andra. Så har skett senast i ett oss i dagarne tillhandakommet arbete af d:r Anton Nyström, hvilket bär titeln: »Om äktenskapet, pauperismen och prostitutionen; en medicinsk social undersökning». Förf. intager, som bekant, en temligen framskjuten ställning i de frisintes leder. Men man misstager sig, om man väntar finna radikalism i hans bok. Han säger sjelf att han *eljes* fullständigt tillhör den nyare tiden, men i fråga om äktenskapet fasthåller han vid åsigter, som i våra ögon äro antikverade, orealisabla i sin ideala — upphöjdhet.

Han håller på äktenskapet, och det göra vi äfven. Men han håller ock på tvånget, och derutinnan äro vi af olika mening med d:r Nyström. Ett äktenskap konstitueras af kärleken och af ingenting annat. Men som kärleken icke är en så enkel känsla som t. ex. hunger och törst utan tvärtom en temligen komplicerad, som har en mängd, om vi så få kalla det, ingredienser, så kan det hända och händer också, att den ändrar föremål. Med kärlekens upphörande är sammanlefnadens sedliga förutsättning försvunnen; äktenskapet är de facto upplöst och bör fullständigt upplösas.

Förf. framhåller, att man vid alla undersökningar på hithörande områden bör utgå från naturen och dess oafvisliga kraf, men detta oundgängliga vilkor, för att en undersökning och de deraf dragna slutsatserna skola varda korrekta, förbiser han sjelf, ty han begagnar som medium det sämsta af allt, precis detsamma som teologerna, vissa förutfattade åsigter, vissa principer — visserligen icke teologiska, men förutfattade icke desto mindre. Och en förutfattad åsigt är ej ett grand bättre derför, att den till äfventyrs kan få namn af filosofisk, idealistisk eller hvad man nu vill kalla den.

På grund af en sådan uttalar han sig med stor bitterhet om »den

fria kärleken» och »köttets evangelium», slagord, hvilkas innersta och verkliga innebörd förf. antingen ej mäktat fatta eller ej velat göra sig besvär med att tillegna sig. I motsats till dem talar han om de moraliske instinkterna. Liksom om icke de moraliske instinkterna, ja en fullt medveten, sjelfförvärfvad sedlighetskänsla mycket väl läte förena sig med frihet, absolut frihet beträffande könsförbindelserna. Och att just genom absolut frihet och i absolut frihet sedligheten först rätt kraftigt kan utveckla sig. Då ej längre minsta tillstymmelse till band förefinnes, då allt yttre påhäng afkastas, då allt »ordnande» af vare sig religiös eller verldslig myndighet blir afskaffadt. Ty det är just detta statens eller kyrkans ingripande på ett område, der individerna borde få absolut sköta sig sjelfva, som ger sken af sanning, sken af äktenskap åt det, som icke är vare sig sanning eller äktenskap. Det är ett legaliserande af lögnen i många, allt för många fall.

Har icke förhållandet mellan könen blifvit i ofantlig grad frigjordt under seklens lopp? Har sedligheten derför aftagit? Har den moraliska känslan slappats? Visar icke erfarenheten, statistiken, literaturen just motsatsen? Det har aldrig tillförene rådt en så nobel, hög och ren uppfattning af mannens och kvinnans ömsesidiga förhållande. Hvarför skulle vi icke tro på frihetens förmåga att fortfarande höja och förädla?

Det inre sambandet mellan tvänne makar bör vara det uteslutande bestämmande.

Deri äro vi ense med förf. Det är ju, hvad vi sjelfve urgera. Men hur han deraf kan draga den slutsats att vi, när äktenskap af uteslutande sådan bevekelsegrund ingås, då kommit till det verkliga engiftesstadiet, i hvilket hvarken omgifte efter den ena makans död eller skiljsmessa någonsin kunna ega rum — det förstå vi icke.

Som gifven motståndare till äktenskapsskilnad betonar han nödvändigheten af lagliga former för detta stegs utförande, som lemna största möjliga garanti, att det ej tages af lättsinne eller öfverilning.

Största möjliga garantier! Det der ha vi hört tusen gånger förut. Det är reaktionärernes vanliga fältrop, så snart en reform ifrågasättes!

Förf:s uppfattning är naturligtvis idealisk, men realisera den, så få få vi se hur pass ideala resultaten bli.

Vi komma nu till en annan punkt, der vi äfvenledes anse oss pligtige att motsäga förf.

Han yttrar nemligen:

»Att bibringa ynglingar och flickor allmängiltiga och likformiga idéer öfver lifvets vigtigare frågor, att rikta individualismen i rätt spår, befria den från den falska subjektivismen, måste blifva vårt mål, icke allenast för den allmänna kulturens bästa, utan ock för den enskilda menniskans frid och lycka.

Den slags subjektivism, som tillstädjer en hvar att »anse» och »tycka» snart sagdt hvad han vill i de mest svårlösta frågor, är vår tids intellektuela kräftskada och drager efter sig de allvarsammaste moraliska följder. Den ena menniskan kan slutligen ej lita på den andra, då subjektivitet för mycket beherskar omdömet — liksom i ett dårhus, der ingen tänker lika och der ej heller några gemensamma öfverenskommelser patienterna emellan någonsin förekomma — och misstro och afsöndring bli följden. Den ena menniskan vet t. ex., att hennes principer äro vetenskapligt sanna och beräknar på grund af sin intellektuela ståndpunkt, att andra i hennes omgifning skola i gifna fall döma lika som hon, men ofta kan hon få höra de mest afvikande meningar uttalas och än värre yrkande på, att dessa, fastän till äfventyrs utan grund, skola respekteras — derför att »man skall respektera andras åsigter.

Denna dimmiga fras kan för man som hustru i fråga om äktenskapet bli utomordentligt farlig och i förening med den i vår tid lifligare än någonsin pågående egendomliga, rent af passionerade sträfvan för kvinnoemancipation, leda till en för den husliga lyckan föga betryggande teori om friheten.»

Hvilken intelligens-högfärd ligger icke i detta uttalande! Hvilken lärdomsdryghet! Och huru trångbröstadt är det icke! Detta åberopande af principer, som äro vetenskapligt sanna — hvartill tjenar det? Hvilka principer äro vetenskapligt sanna? Jo, möjligen att två gånger två är fyra. Men eljes…! Hvad som är sant i dag, är i morgon en fördom. Och hvad som i dag är ett vildt hugskott, är en sanning i morgon.

För det att jag tror min åsigt vara fullt riktig, vetenskapligt bevisad, glömsk af att den i morgon kan vara lika vetenskapligt kullkastad, derför skola mina närmaste, min familj — hvarför icke också mina drängar och pigor? — döma liksom jag, tro som jag, jurare in verbo magistri, för att nu tala lite lärdt liksom d:r Nyström så gerna gör. Hvad glädje är det med en sådan tro, en tro i andra hand? Har väl en öfvertygelse något värde, om jag ej sjelf förvärfvat mig den? Så må den vara bristfällig, mer eller mindre; den är dock min. Och när jag har sjelf studerat eller tänkt mig till den, så kan jag ock studera eller tänka mig den kvitt och komma till en högre, en bättre. D:r Nyström påyrkar auktoritetstro, men det är just den vi skola ha bort. Hellre ingen tro alls! Hellre absolut likgiltighet! Ty auktoritetstron förfäar menniskan och fanatiserar henne på samma gång.

Af all despotism är den despotism, som auktoritetstron utöfvar, mest olidlig; och af all aristokratisk högdragenhet är vetenskapshögdragenheten obehagligast. Efter man af lärdomen borde kunna vänta sig något bättre.

För att ännu ett ögonblick sysselsätta oss med hr Nyströms ofvan citerade sats, våga vi påstå att det väl knappast finnes fem äktenskap bland hundra, der man och hustru i ett och allt tänka ens, minst i lifvets s. k. vigtigaste frågor. Vanligen är mannen mer avancerad i sina åsigter än kvinnan, men icke behöfver det derför råda någon oenighet dem emellan; icke behöfver derför deras äktenskap vara olyckligt. Ty harmonien i ett äktenskap är väl icke liktydigt med, att den ena kontrahenten helt och hållet uppgår i den andra eller underordnar sig denna, utan låt enhvar fritt utveckla sig. Det fins alltid anknytnings- och beröringspunkter i de resp. åskådningarne; olikhet är ej detsamma som fiendtlighet. Just genom skiljaktigheterna supplera de hvarandra och utjemna öfverdrifterna. För öfrigt gör den större intelligensen, den större mogenheten sig alltid gällande och omdanar efter hand i större eller mindre grad den andras tänkesätt.

Vi komma så till emancipationsfrågan, »ett antal begåfvade kvinnors pockande begär att vara lika mannen i allt, ett begär som nästan liknar en förbannelse öfver naturen, som ej endast skapar manfolk», och instämma i hans fordran, att kvinnan ej skall glömma sitt förnämsta mål, vigten af att ha *slägtets* gemensamma fordran för ögoneu. Och slägtets väl fordrar kvinliga kvinnor, ty endast sådana kunna utöfva den moraliska ledningen. I andra hand må komma frågan om vidgade rättigheter, politiska o. d., för kvinnan, vidgandet af hennes verksamhetsområde. Kvinnofrågan bör förvandlas till en äktenskapsfråga; deri ligger den förras enda lösning. Ty äktenskapet är det, hvartill naturen afsett och danat oss. — Vi få ej förbise detta eller lagstifta på sidan derom, ty då upphöjes till regel hvad som bör vara undantag.

Äktenskapsfrågan åter sammanhänger med de ekonomiska spörsmålen, med pauperismen. Ej minst ur sedlig synpunkt är det önskvärdt, att enhvar finge ingå äktenskap och ett tidigt sådant. Men så framställer sig frågan: när har jag råd att gifta mig? Huru försörja hustru — och barn?

Det var just detta med barnen!

Deras antal måste begränsas. I detta Malthus' program ser förf:n lösningen, åtminstonne en partiel lösning, af pauperismens gåta, hur den skall bekämpas. Vi känna dessa åsigter från Knut Wicksells föredrag. Här framträda de åter med en klarhet och en kraft i bevisningen, som synas böra öfvertyga enhvar. Vi ha anledning tro att de Wicksellska teorierna tillämpas i rätt vida kretsar. Men kunskapen om dem är ej spridd till folket, till de djupa lederna, der de bäst behöfde praktiseras. För dem är d:r Nyströms bok derför att rekommendera och vore det än mer, om den ej stundtals vore hållen i så förskräckligt lärd ton.

Sista afdelningen behandlar prostitutionen och dess inskränkande. Här underkastas federationens program och verksamhet en på sakkunskap grundad, skarp och väl behöflig kritik. Dess på en missriktad menniskokärlek byggda, sentimentala och grundfalska resonnement reduceras till sitt verkliga värde. Utrymmet förbjuder oss emellertid att, åtminstone för denna gång, lemna en redogörelse för denna granskning, utan få vi inskränka oss till att uppmana dem, som hysa intresse för samhälleliga frågor, att taga del af d:r Nyströms skrift, som trots skefheten i åtskilligt innehåller mycket, som är synnerligen beaktansvärdt.

Blänkare.

Isidor Kjellberg är i staden.

* * *

Det våras — utom för värnepligtsvännerna.

* * *

Hertigen af Edinburg har blifvit utrustad af ryssarne. Pansarfartyget förstås.

* * *

Pojkarne i Sverige äro nu lika manhaftiga som damerna i Frankrike. De begagna revolver. Risbastu vore lämpligare.

* * *

Streta mot! Första kammaren behåller Trettondagen och Marie bebådelsedag. Alla tre få väl dock snart resa i sällskap.

* * *

Kungsord i kompromissfrågan. Så jublar Svenska Dagbladet vid underrättelsen, att kung Kompromissarius den förste vill stångas med folkviljan.

* * *

Före begrafningen. Det berättas, att Figaro åter skall blifva ogudligt och liberalt, emedan de gudliga och illiberala inte visat sig nog liberala.

* * *

Kungen af Bäjern blir visst snart förklarad tokig. Ty han nekar umgås med sina förtroendeembetsmän och bära uniform, men läser bara dåliga tidningar samt pratar med bönder i ensamhet.

* * *

För krigsvänner rekommenderas till behöflig omvexling med kapten-Björlins-literaturen de finska tidningarnes skildringar af engelsmännens krigsärorika framfart i Finland för tjugu år sedan.

* * *

Stockholmarne ha i stora skaror lustvandrat till Ladugårdsgärdet, för att en hel vecka se en tattarfamilj steka samma gris, ett drag af ekonomi, som förtjenar allt erkännande, men egendomligt nog inte väckt särdeles kritik.

* * *

Många synder förlåtna. Aftonbladet har på ett synnerligen präktigt sätt sagt åtskilliga sanningar åt den store A. O. W. Det är verkligen skada, att gamla karlen skall vara oförbätterlig och ej vilja ta reson. Han tål åtminstone, hvad han får.

* * *

Odlad smak. Stockholms underståthållare synes förtjust i skandalmål. Vid Örebromålet deklamerade han nästan värre än en amerikansk advokat, och baron v. Mecklenburg fick på inga vilkor resa till Upsala, utan att herr Bråkenhjelm skulle följa med. Dygdens riddare!!

* * *

I fjerran vestern äro presterne något olika våra hemmavarande statsbeskyddade herdar. Så har en svensk prest i Michigan i dagarne skrifvit och reqvirerat Blänkaren för den återstående delen af året; han har sett ett par nummer af tidningen och funnit sig tilltalad af dess färg, fri från alla meleringar.

Den dag en svenska statskyrkans prest af sympati för Blänkarens sträfvanden prenumererar på bladet skola vi sätta ett rödt kors i vår finaste almanach samt skänka en krona till Tamulermissionen.

* * *

Nöjsam var den, och lärorik hade den kunnat blifva, Konstantinopelsresan. De höga resenärerna voro nämligen på vippen att få se hur en palatsrevolution tar sig ut på nära håll. Det kom till deras öron, att en sådan utbrutit inom Porten, »och detta fördröjde deras resa», berättar hofkurien Stockholms Dagblad.

Så det är sant!

Men revolutionen inhiberades, kanske derför att sultanen skulle ha främmande och man icke inför dem ville bära sig ogentilt åt.

Nog bör emellertid O. 2 ha fått det intrycket, att borta är bra, men hemma är bäst, ty visst är A. P. Danielsson svår, men palatsrevolution gör han ändå inte.

* * *

Omanlig krigslystnad. Det berättas ideligen af krigsvännerna, såsom något berömligt, om den råa och tanklösa glädje, med hvilken en del andligen mindre vakna unga män ikläda sig beväringsynglingens fula narrjacka. Men säkert är, att år efter år en del ynglingar särdeles från landsorten, under exercis-månaderna antingen resa utomlands eller gå till sjös såsom verkliga eller låtsade sjömän eller ock hastigt resa från hemorten till hufvudstaden, för att der idka mer eller mindre nyttiga studier. Men att beklaga är, att dessa utvägar blott stå öppna för en del af de mera förmögna af denna tänkande manliga ungdom. En särdeles orättvisa är ock, att ej åtminstone den yngre och kraftigare delen af de 142 Karlsborgsdamerna, af hvilka flertalet tillhör den reaktionära eller salongs-liberala kvinno-emancipations-ligan, i sagde ynglingars ställe och i namn af bemälda damers egna teorier, instickas i knektledet och utan pjunk allvarligen tillhållas att under ett par år spilla sin tid och sina krafter med krigslek å Lagårdsgärdet eller någon af landsortens exercis-fämarker. Ty sådant, i förening med klen kost och militärisk extra judiciel bestraffning, skulle väl betydligt afkyla krigs- och exercislystnaden hos besagda fruntimmer.

* * *

Vår lysande tragedienne, som är oöfverträffad i franska cocottecomedier, — vi mena naturligtvis fröken Olga Björkegren — har drabbats af en olycka, värre än den sjukdom, hvaraf hon hela vintern varit lidande, och desto mer smärtsam som den i visst hänseende är sjelfförvållad samt mer beklagansvärd derför att den är oreparabel. Hon har låtit friherrinnan Leuhusen konterfeja sig, och har denna utfört arbetet så, att vår oförlikneliga Olga blifvit försedd med en blåsvart skäggbotten, som skulle gjort en förste älskare oemotståndlig, men som å fröken B:s haka och läpp synes anskrämmelig. Friherinna Leuhusen, hvad hafver du gjort!?

* * *

Behjertansvärdt. Herr Emil Hillberg, Sveriges utan gensägelse störste skådespelare, har recett om torsdag. Blänkaren tror sig ej behöfva mana sina läsare i Stockholm att den dagen besöka Nya teatern; den vill endast påpeka, att nu snart är sommaren här, den tid då teatrarne stängas och skådespelarne stå utan förtjenst, hvarför bättre och värdigare vore att omvandla det sedvanliga blomsterregnet och kransgranlåten till en lämplig beundrargåfva i reda penningar åt den frejdade konstnären, hvarigenom han sattes i tillfälle till en välbehöflig rekreationsresa.

* * *

Fin-fint och läckert brefpapper är något, som alla måste tycka om. När det dertill är försedt med silhuetter af Ernst Ljungh, spirituella som alltid af den klipparen, så kan det vara ett nöje att ordentligt sköta sin korrespondens. Det är hr Th. Blanchs konsthandel, som fört i marknaden dessa nya alster af hr Ljunghs Beskowetsade sax, inom parenthes sagdt en skänk af skånske vänner och beundrare.

* * *

Såsom ämne för uppsats på modersmål vid nästa skriftliga mogenhetsexamen är det ganska sannolikt att ecklesiastikdepartementet kommer att uppställa: »Fonden för Linnémonumentet och grefve Henning Hamilton», ett tema, som ju lär med lätthet kunna behandlas af en i växtlärans elementer någorlunda hemmastadd lärjunge.

* * *

Tålamod. Hur länge skall Stockholms befolkning tillåta den dyrbara kungligheten att skjuta med kanoner, när det i nåder behagar densamma att kuska på jernväg eller ångbåt från eller till sin kära hufvudstad? Det borde vara slut med dylikt narrspel, som dessutom är ganska farligt både för dem, som exekvera dånet, och dem som tvingas lyssna till detsamma.

* * *

Om herr ecklesiastikministern eller annan skrifkunnig skolyngling verkligen kan på rak arm skrifva tillfredsställande krior öfver det konglomerat af ämnen som i år officielt fordrats för maturitetsexamen, får han engagement i Blänkaren à tout prix såsom redaktör för en möjligen då lämplig logogryfafdelning.

* * *

Edvard Evers anses för ung att bli kyrkoherde i Maria. Det är alltid i befordringsväg frisinnadt folk.

Ända tills de bli för gamla.

* * *

Såta vänner. Hr Montans Dagblad komplimenterar Göteborgs Sjöfarts och H.-tidning för dess hållning i värnpligtsfrågan. 'Förskräckligt hvad folk kompromissar.'

* * *

Ömkligt. Riksdagen har diskuterat, huru bör tillgå vid barndop, för att de skola kunna ske bibelenligt.

Teater.

Dramatiska teatern.

F. Hedbergs Inackorderingar.

? ? ?

(Månne kungl. teatern vill hjelpa den högt ansedda institutionen, svenska akademien, i dess barmhertighetsverk?)

Södra teatern.

Pröfvad kärlek.

Lustspel i 1 akt af Gudrun.

Herr Boisjoli's bröllopsäfventyr.

Det var ett svenskt original, den der första pjesen af den anonyme Gudrun. På mig gjorde den intryck af en slags bolagsprodukt, d. v. s. Gudrun skulle vara flera. En ledig, ibland sprittande liflig dialog, som tydde på mycken scenvana hos förf., understundom afbruten af sorgligt högtidliga och misslyckade deklamationer, hvilka röjde nybörjaren; en planläggning som i sin ordentliga ordningsföljd var ordentligt naiv, men ändå ej absolut tråkig, samt ett på alla händer präktigt spel, sådan var *Pröfvad kärlek.* Vill du ha reda på den lilla intrigen, får du sjelf gå dit och se. Du skall ej ångra det.

Herr Boisjoli's bröllopsäfventyr voro äfventyrligt dåliga (att ej säga något värre) både som konstprodukt och som prof på Södra teaterns förmåga af ett jemt och godt samspel.

Erinran

till

Nattvardsungdom,

Föräldrar, målsmän och religionslärare.

Den ungdom, som nu beredes till den första nattvardsgången, erinras härmed vänligast om vigten att ej genom ett tanklöst eller lättsinnigt begående af denna kyrkliga handling befordra hyckleriet i det offentliga lifvet.

Må ingen förnedra sig, att för brukets skull eller på grund af lockelser, verldsliga förespeglingar m. m. dyl. låta konfirmera sig och gå till nattvarden; detta vore lika så visst förkastligt som att begå något svek i det praktiska lifvet eller någon annan vanhederlig handling.

Ingen kan numera af några lagar eller författningar tvingas att gå till skrift, och intet yrke — som ej omfattar undervisning i religionen — fordrar, att man skall vara konfirmerad. Må derför ingen, som ej uppriktigt tror på de i nattvardsundervisningen förkunnade dogmerna, börja sin medborgerliga bana med en förnedrande lögn, till hvilken ingen lag tvingar.

Genom k. förordn. af 15 okt. 1880 har såväl nattvards- som doptvånget blifvit slutligen upphäfdt. Häri stadgas: »vill någon, som ej blifvit döpt eller som icke inom svenska kyrkan begått herrans nattvard, men icke heller tillhör främmande trossamfund, ingå äktenskap, må det afslutas inför borgerlig myndighet» etc. Den, som ej gått till nattvarden, har sålunda *större* borgerlig frihet än den, som har tagit ett sådant steg, då desse måste underkasta sig kyrklig vigsel vid äktenskaps ingående.

Nattvardsgäst i den svenska kyrkan må ej föreställa sig, att frihet finnes att blott antaga kyrkans moral och lemna de teologiska dogmerna åsido. Nej, *alla* den svenska kyrkans dogmer *skola* bekännas — således äfven den om djefvulen och helvetet — och hvad särskildt nattvarden beträffar skola den svenska kyrkans medlemmar tro, att »Kristi lekamen och blod äro sannfärdligen och väsendtligen tillstädes i den Heliga nattvarden» och att »brödet icke *betecknar Kristi frånvarande lekamen* och vinet Kristi frånvarande blod, utan att bröd och vin *sannfärdligen äro Kristi lekamen och blod»* — såsom den lutherska kyrkans urkund (Concordia pia) uttryckligen förklarar. Lika uttryckligt ha de lutherska reformatorerna förklarat, att de *förkasta och fördöma:* att bröd och vin äro allenast instiftade till *åminnelsetecken.»*

Må derför ingen, som om nattvarden hyser denna senare mening (den reformerta kyrkans) tillåta sig att gå till skrift i den svenska kyrkan och derigenom hyckla en tro, som han ej eger.

Lämpligt torde tills vidare vara, att de, som efter erhållen vattvardsundervisning finna, att de ej kunna gå till skrift, ändock af lärare anhålla om betyg öfver kunskaper och uppförande.

Föräldrar, målsmän och religionslärare uppmanas ock på det allvarligaste att grundligen upplysa ungdomen om ifrågavarande dogmer och vilkor, samt att förmana dem, som beredas till nattvarden, att ej begå den, om de ej uppriktigt tro på de dogmer, hvarpå den hvilar, samt äro fullt ense med sig sjelva om denna religiösa handling.

I sanningens och ärlighetens namn!

Föreningen för religionsfrihet.

Stockholm i april 1885.

En barndom.

(En historia i fragment).

Af *Algot Sandberg.*

(Forts.)

Ty författare, det säger ingen klok menska att han skall bli, och för öfrigt, tänker man det verkligen, säga det bör man då aldrig. Författare äro alltid dåligt folk, som inte kunnat bli något annat här i verlden. Diktare, det kan man vara på lediga stunder, då man inte begrafver lik eller skrifver inlagor. Men att la det till uppgift i lifvet — nej, det duger inte. Bli hvad som helst, blott inte författare.

Så säger man åt Mark, åt hans mor och fru Linde sörjer öfver den vilsegångne

sonen. Men Mark blir ännu mera tyst och sluten, drömmer ännu mer, då alla tvinga honom att lefva i dvallik sömn. Åh — han vet, att han är född till diktare! Han känner, att månget ofödt kvad slumrar inom honom, hur tidens tankar börja bränna i hans bröst. Han vet, att en gång, ja en gång skola vingarna bli nog starka att bära honom. Och då — då skall hans hjerta få tala — och han är ju så mycket hjerta, för mycket kanhända.

Men än felar det honom något: syret, som skall få elden att flamma klart. Och syret, det finnes endast i lifvet. Således måste han lefva för att få något innehåll i drömmarne. Och det är detta han väntar på; ty att det en gång skall komma, det är han säker på.

Under tiden är det dock såsom en dimma lägrad öfver hans lif. Det är det farnas sista lätta dunster. Religionen, som så genomsyrat hans barndom, har lemnat de starkaste spåren efter sig. Mark har tviflat mycket och länge, bedt om ljus, pockat på ljus. Men förgäfves. Nu har han börjat tvifla på, att han har rätt att tvifla, och detta har gjort allt till ett kors för honom, till en labyrint, ur hvilken han inte likt Tesevs kan slippa ut. Och derinne är han ensam med den judiskt-kristna Minotaurus, som är hälften gud, hälften menniska. Och han hotar endast, håller honom blott i fruktan. Mången gång har han önskt få höra sina egna ben knaka under vidundrets famntag — men inte det heller. Nu har han blifvit likgiltig, förmår ej längre söka efter Ariadnetråden, som han anar fins. Det är som om han nu låge och väntade på, att den kretensiska kungadottern sjelf skall komma och räcka honom handen, som för honom ut till himmel, solljus, luft.

VI.

Det är natt. Mark ligger i feber. Han drömmer.

Han ser en stor slätt, öde och med graftung, unken luft, som gör det svårt för honom att andas. Midt på heden står ett väldigt, urgammalt träd, hvars grenar nå horisonten på alla håll och hvars täta löfverk hindrar ljuset att strömma ned. Ty der ofvan strålar solen, men aldrig, aldrig har folket, som dväljs under det trädet, sett dess glans.

Och de ligga på knä vid dess fot och bedja. Ty trädet är deras gud. Der äro stönande suckar ur sammansnörda hjertan, der äro ångestskrin och skärande klagorop. Äfven Mark tycker sig vara bland denma oräkneliga skara, som vrider händerma och ropar »ljus! ljus!»

Ångestsvetten dryper från hans panna, händerna vridas i förtviflan — trädet står der så orörligt och frostbringande, som det stått i två tusen år.

Då bländas hans öga plötsligt af en skimrande ljussky, som sväfvar honom till möte. Endast han ser den, och ur den strålande omklädnaden närmar sig honom en kvinna, ung och skön. Han upphör att bedja, ser med häpnad gestalten framför sig. Hon är hög och smidig, ögonen flamma och håret vajar fritt. Men på den nakna kroppen, som har ungdomens varma, friska, förföriska färgton, ser han sår på sår. De göra henne dock endast skönare.

Rundtomkring ännu stönande suckan ur sammansnörda hjertan, ångestskrin och skärande klagorop.

»Hvem är du?» — frågar Mark med bäfvan — »hvem är du? Dig såg jag aldrig förr.»

»Jag är Sanningen» — svarar hon och kysser honom. »Jag är kommen för att gifva dig och de andra ljus.»

»Hvad du är skön» — hviskar Mark — »hvad jag älskar dig! »Men hvarför kom du just till mig?»

»Derför att du så länge tigt om ljus, pockat på ljus utan att få det och utan ljus dör du, dö alla, alla. Nu vill jag gifva dig det. Ser du denna bila» — hon höll fram den framför honom och den var blank så den bländade — »den skall du taga och hugga ned trädet, och solen, som lyser ofvan dess krona skall bli din, din sol.»

Mark fasade.

»Men drottning», — sade han — »hugga ned trädet, det är att dö, det är evigt mörker.»

»Barn» — svarade hon — »är detta mörker?»

Och hon flög fram till trädet, svang yxan och högg den in i en af rötterna. Trädet skakade — och genom de svajande grenarna bröto några strålar af ljus fram, ett ljus, som kom Mark att svindla. Folket föll till jorden och upphofvo döfvande klagoskrin.

»Barn» — sade drottningen — »kallar du detta mörker?»

»Men jag kan inte, jag kan inte» — ropade Mark i förtviflan, »jag älskar det trädet, jag är född vid dess fot, jag har andats in dess ånger — och när jag en gång dör, får jag se ljuset der ofvan!»

»Lögn, aldrig ljus, bara mörker, för dig och alla», ljöd hennes röst. »Barn, vet du, hvad ljus är! Se omkring dig, hvad ser du? Is och kalla hjertan, som våndas, som bedja som du, utan att blifva hörda. Skaffa dem ljus — och isen skall smälta, hjertan jubla — och du skall dö», hviskade hon sakta.

»Jag kan inte, jag kan inte», vred sig Mark i förtviflan.

»Så farväl då», sade den sköna kvinnan sorgfullt, »jag trodde på dig, men på mig tror ingen, ingen.»

Och hon sväfvade långsamt bort. Men i detsamma lyfte Mark upp hufvudet. Se, då hade ännu ett stort sår gått upp på det friska bröstet och blodet strömmade ned.

»Stanna!» ropade han, »jag vill, jag vill, ty jag älskar dig! Ljus, om jag också skall dö vid dess första stråle!»

Hon närmade sig åter, såret helnade, och i bloden spirade fram doftande rosor.

»Ser du», hviskade hon, »jag visste det.»

Och i det samma kysste hon honom.

Då var det, som om eld strömmat genom hans ådror, han reste sig med gnistrande ögon.

»Bilan!» ropade han och sträckte ut handen.

Drottningen räckte honom den med ett leende.

»Sedan är du min!» jublade han — och så dånade första slaget mot det tvåtusen åra trädet.

Folket jemrade sig. Det var, som om hvarje hugg träffat dem i hjertat.

»Jemra dig, folk!» ropade han i hänförelse. »Jemra dig tills du ser solen lysa! Då skall du jubla, och till evig förmultning skall du lemnas, du träd, som stulit ljuset från oss. Ser du, jag hatar dig, jag skall hugga ned dig. Åh, du svigtar! Hvarför skränen I, menskor? Är det för de första, svaga strålar, som redan tränga igenom? Ah! . . .

En svartröd blodström kvälde fram ur den murkna stammen. Den forsade ned, sköljde öfver Mark, rusade utefter jorden och vätte fötterna på de bedjande. Han höll upp ett ögonblick. Men genast hviskade drottningen: »Jag älskar dig!»

Och så sjöng yxan på nytt i den blodångande luften och folkets jemmerrop fylde heden.

Då rusar hastigt en gammal kvinna upp, Hennes hår är hvitt och hennes knän darra. Med ett hjertskärande skrik störtar hon fram till trädet och ropar utom sig af ångest »Mark, Mark!»

Det är hans moder, som födt honom vid trädets fot, som lärt honom älska, lärt honom dyrka det.

»Moder!» ropar han vild, »dig älskar jag, men trädet hatar jag. Hör du, hur huggen sjunga.

Men den gamla har med sina skrumpna armar omfattat trädets fot. Hennes ögon vända sig i förtviflan mot sonen. Och än en gång ropar hon så skärande, att alla andra klagorop tystna: »Mark, Mark!»

Men bilan faller — och det grånande hufvudet rullar utåt marken. Ett fruktansvärdt sorl af fasa höjes, trädet vaggar med afgrundssus på den kringhuggna roten. Mark släpper bilan och uppger ett ångestskri . . .

Han vaknar.

Kallsvetten dryper om honom. Han stirrar vildt omkring sig. Tinningarna bulta, pulsarne bränna. Han rusar upp. Det är svagljus, ljum sommarnatt ute. Han önskar det vore höst, mörkt, med tjutande oväder.

Drömmen, drömmen! Den var förfärlig. Han tyckte sig se sin moders hufvud med gapande mun och stela, brustna ögon rulla utefter golfvet. Hennes ångestrop ljöd ännu i hans öron.

»Gud, gud, om du funnes, om du är gud», bad han på knä, »gif mig ljus! Jag vill tro på dig, men jag kan inte, jag kan inte, Men hvarför plågar du mig så — ah, vet du hvad jag lider, måste du hjelpa mig. Är du barmhertig, är du god annars! Och dessa syner, dessa röster, tag bort, tag bort! Men du, du har skickat dem för att plåga mig! Du hatar mig. O gud, hvad jag hatar dig, jag också. Ser du, jag tror icke på dig, jag förbannar dig! Du är skuld till allt jag lider, du är skuld till allt ondt. Och ändå ärar man dig! Nej, jag ryster mina händer mot dig! Jag sliter hvarje band, som fäster mig vid dig. Jag skall kämpa med dig på lif och död, du hårda, omenskliga vilddjur. Tror du jag aktar dig? Nej, nej, nej — vill jag skrika, så din tron ramlar, så ditt kors multnar . . . O, denna röst, denna skärande röst! dessa stela ögon och blodet! Det var min bila, som dödade henne. Gud, gud! förlåt mig! Jag vill tro på dig, jag vill, men visa dig för mig, tag bort denna frätande ångest! Döda mig, krama sönder mig i dina långa armar, men låt mig inte lida! Jag skall vara din slaf för evigt, krypa som ett djur för sin herre, men fräls mig, fräls mig! . . . Du svarar inte . . . ah . . . så förbannar jag dig! Tror du, du gjort mig till dåre, att jag är vansinnig? Nej ser du, här står jag upprätt inför dig, mina ben darra inte. Det bränner, som om jag hade smält jern i ådrorna. Men, du, det är intet, jag är ung och stark. Ser du jag öppnar fönstret. Nattvinden blåser mig i ansigtet. Här är jag kanske närmare dig, anlete mot anlete: Fruktar jag? Nej, du stolte, öfvermodige herre. Hör du fläkt, som kommer och far, nu lyfter jag knutna, feberglödande händer mot din herre; bär mina ord till honom, bär dem, jag befaller dig: herre, deruppe, du som inte hört mig, du som låter mig lida, lida, herre, jag förb . . .»

»Moder, moder!» ropade han i ångest och föll omkull på golfvet.

VII.

Intet är så tungt, som att lefva på stämningar, dessa ilande moln, än glänsande af morgon- eller aftonsolens färgprakt, än dystert svarta, åskfulla. Mark fick känna detta. De drogo hän, molnen, öfver hans själ från ljusnande gryning till mörknande skymning, och han fördes bort af dem, redlöst.

Han lefde nu i en vek natur, som bjöd honom att drömma, och han kastade sig i armarna på den. Menskorna omkring sig hade han intet intresse för, de voro hvardagsmenniskor af trivialaste slag. Så var det då i den sakta hviskande skogen, som hans tankar föddes, men de fingo inte den spirande sommargrönskans lifsvarma färg, de blefvo mörka och stickande som barren på de gamla furorna. Han visste inte, hvarifrån de föddes, alla dessa barn af hans hjerna, men ju flere de blefvo, desto tyngre voro de att bära, och slutligen började han under så soliga som kulna dagar längta till aftonen, då han skulle få somna en stund — då man sof, kunde man ju inte tänka. Men under sömnen plockade hans tygellösa fantasi ihop dagens vexlande bilder till ännu underligare bisarrerier — inte en gång då fick han ro. Mark hade kämpat en strid med gud, och under den striden hade han fått ett sår, som blödde. Det var af detta blod, som själslifvet tog sin näring.

På eftersommaren blef Mark nervsjuk, alldeles som han varit det en gång, då han var barn. Han blef hypokondrisk, betogs af en brännande ångest, han visste inte för hvad. Slutligen bröt sig den idén ut ur de andras virrvarr, att han skulle bli vansinnig.

Detta var en tanke, som i början gjorde honom nästan från förståndet, bara den. Det var förfärligt att tänka på, att allt, allt i verlden, det var inte för honom, han skulle ju snart vandra omtöcknad — åh, det var olycka, — eller straff.

Allt mer och mer lefde han sig in i den förskräckliga tanken, att han var förlorad för sig sjelf, för alla. Han vågade inte vara ensam, allra minst, då mörkret föll på. Vågskvalpet vid sjöstranden, som förr varit hans vaggsång till sömns, det gjorde honom nu utom sig. Då han lagt sig om kvällarna, måste ljus tändas och folk vaka öfver honom, tills han somnat. Han var rädd för sina tankar. Men vaknade han så och såg sig allena och insvept i natt, då hade han stunder af kvalfull ångest, som kom honom att vrida sig i sin bädd.

Läkaren ordinerade sjöluft åt Mark. Han trodde inte, att det tjenade till något att söka bot, men andra tvingade honom dock att foga sig efter föreskriften. När han då satt vid rodret i den lilla segelbåten, kände rorkulten sakta ryckas fram och tillbaka i handen af de lekande vågorna, hörde vattnet fräsa om bogen, såg seglen svälla, då var det honom, som om han velat fly långt, långt bort, der han inte såg land, segla endast framåt, se horisonten vika framför sig, tills han kände den kom, den der ångesten, tills han kände, att nu . . . nu . . . Då skulle han störta sig i vågorna, ingen skulle veta, hvar han vore, och båten, den skulle ila fram, fram dit, der himmel och vatten gingo ihop. Och när höststormarna begynte, och böljorna larmade hvitryggiga mot strand, då kunde han stå på den lilla bryggan, ensam, och låta saltskummet slå sig i ansigtet. Då var det, som skulle trollsång gå ur djupet — men han var feg, han vågade inte.

Småningom förlorade dock tanken på vansinnet sitt mest förskräckliga för honom, ja, snart kunde han till och med tänka lugnt derpå. Snart, snart skulle det dock komma, det var han säker på. Och för en sista gång skulle hans tankar dröja vid det förflutna. Så underbart! Allt, som han tänkt, det lilla han upplefvat, det var nu, som om inte han skulle tänkt det, som om inte han upplefvat det; det var nästan, som om han skulle läst det någonstädes, hört det berättas af någon. Alla skarpa kanter voro affilade, alla skrikande färger dämpade, det fans intet mera, som blödde. Ja, det var tydligt, det skulle nog börja på det sättet — med slöhet.

Han började nu bränna upp och ordna sina papper.

(Forts.)

Breflåda.

Enos. Idén är präktig, men — formen omöjlig. Välkommen åter i alla fall.

Svenonii. N. Å. A. måste inhiberas, enär ej en pålitlig kommisionärskader kunde utrustas. Texten kommer småningom (delvis) i Blänkaren. Om det till B. sända, vet Jörgen ingenting.

Aksel. Vi beundra visserligen herr A. Hedins talang och förmåga, men vi kunna ej tiga, då han smutskastar idéer, dem han ej mäktar fatta.

Kutteregare!

En 18-årig stor, stark, belefvad sjöman, nu hemkommen från flerårig resa inom tropikerna och Nordsjön, och som till hösten skall studera i Stockholms navigationsskola, önskar under sommaren plats å kutter. Svar å Blänkarens kontor till *Jean.*

Träbearbetningsmaskiner, solida, tidsenliga, billiga.
Arbetsmaskiner för jern, alla slag.
Vindhjul för drifvande af tröskverk, qvarnar och vedsågar m. m.
Ångmaskiner och **Ångpannor** till billigaste priser.

Stockholms Patentbyrå
4 Stora Nygatan 4 (G. 6132×5)

Skandinaviska Linnebazaren

Stockholm
8 Drottninggatan 8.

Största Lager

af

Linnevaror och Gardiner.

Billiga, bestämda, utsatta priser.
Profver expedieras till landsorten.

Skandinaviska Linnebazaren.

Läskedrycksfabriken

Svalan

95 Regeringsgatan 95

Sodavatten	Kr. 5
Bilinervatten	» 5
Vichy	» 5
Fruktlemonad	» 10
Hallonlemonad	» 9
Sockerdricka	» 5
Champagnedricka	» 9

m. m.
Allm. Telefon 67 59.

Nytt! *Nytt!*

På *Almkvist & Wiksells* förlag, Upsala, har utkommit:

Dagdrifvare

Dramatisk situation i en akt.

Pris: 50 öre.

Nytt! *Nytt!*

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna telefon 60 39.

Vägen lönar sig!

Under April ***realiseras*** hela lagret till utomordentligt billiga priser.

Brefpapper, 240 ark, 1: 25, extrafint 1: 50. | **Kuverter,** 100 st. 25 öre, fina hvita 45 öre.
Hamppapper pr ris (480 ark) 2: 25. | **Räkningar,** 100 st. 35 öre, Noter 15 öre.

Eleganta Kartonger med papper och kuverter samt korrespondentkort från 50 öre, Bon-Marché-Kartonger samt d:o med smakfullt upphöjda monogram 1 kr., Skrifböcker 2 kr. pr duss., Glosböcker 1 kr. pr duss., Skolpennor 1: 25 pr gross, Bjudningskort och Dansprogram 2 kr. pr 100, Visitkort, Menu, smakfullt och billigt. Monogramtryck 25 öre för 100 st, Billigaste Accidenstryck.

Kontorsböcker slutsäljas med 25 proc. rabatt.
3 Vestra Humlegårdsgatan, bredvid Kgl. Biblioteket och spårvägen.

Lund & Anderssons
Boktryckeri
2 Ålandsgatan 2
All. Telefon 50 58.

Dalmasen.

Radikal månadstidning. Fördelaktigt omnämnd af den frisinnade pressen. För ett öppet och ärligt dalkarlsspråk. Rädes icke att sjunga ut osminkad sanning om allt och alla. Slår sällan dalkarlar i folk. Är egentligen afsedd för det skinnpelsade dalfolket. Men duger att läsa för hvem som helst. Kostar bara 1 krona för helt år på posten, Ännu ej för sent att prenumerera. Glöm inte det!

Betänk: en äkta dalmas för »fyra skilling» i månaden! Ä'ke det gudomligt?

Redaktionen.

W:m Wrangen

STOCKHOLM.
Lager af
Holländska Belgiska & Tyska
Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras till landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

John Wikander,

Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster,
22 Södra Humlegårdsgatan 22
Stockholm.

Glöm ej adressen

till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D
(lilla huset).

Värdefull boknyhet!

Kvinnan

i forntiden, nutiden och framtiden
af **August Bebel.**
Öfversättning af *F. Hellberg.*
Carl Sunesons förlag.
Pris: 3: 50.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och Expedition: Stockholm, Normalmsgatan 28, nedra botten, till venster.
Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:o 6

Prenumerationspris:
Till årets slut Kr. 3: 75
För halfår » 2: 50
» kvartal » 1: 25
Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och Förläggare: F. KJERRMAN.

Redaktörer: *Fritz Kjerrman* och *Georg Lundström.*

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:a sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 proc. för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885

BLÄNKAREN,

radikalt onsdagsblad, utkommer i Stockholm från den 1 april 1885 hvarje onsdagsmorgon.

Redaktörer:
FRITZ KJERRMAN
och
GEORG LUNDSTRÖM
(Jörgen).

Prenumerationspris:
Till årets slut kr. 3,75, för halfår kr. 2,50 och för kvartal kr. 1,25, postarvodet inberäknadt.
Lösnummer: 10 öre.

Preumeration sker:
I Stockholm: å de större tidningskontoren och å Blänkarens expedition;
i Landsorten: å alla postanstalter. — Tidningen står upptagen i generalpoststyrelsens cirkulär *n:o 13.*

Annonser mottagas:
Genom Nya Annonsbyrån (S. Gumælius) Stockholm, Blänkarens Byrå samt från landsorten äfven genom Johan Högborgs Annonsbyrå, Oskarshamn.

Annonspris:
för inländska 15 öre (18 på första sidan) petitrad, för utländska 20 (25).

Rabatt:
10 procent för annons, som införes minst 5 gånger, 15 procent för 10 gånger, 20 för 20 samt 25 procent för stående annons.

Blänkarens expedition och byrå:
28 Norrmalmsgatan,
nedra botten till venster.

Utställning
af
Munkacsys
verldsberömda jettemålning
Kristus inför Pilatus,
ett af nutidens största och vackraste
konstverk.
i Theodor Blanchs
Konst-Salon,
Kungsträdgården.
Inträdesafgift **endast 1 krona.**
En broschyr rörande taflan tillhandahålles i lokalen.
Lokalen öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., sön- och helgdagar kl. 1—4 e. m.
Endast en kortare tid.

Der ute.

Fred?

Det diplomatiska gycklet — upp och ner, ner och upp på krigets krigiska skala fortfar ännu, och Europa vet ej, hur förvecklingarne skola sluta. Troligen äro de begge makterna England och Ryssland lika okunniga härom. Ett är dock säkert och det är, att det i politisk hållning temligen tvetydiga öriket nogsamt betänker sig, innan det, isoleradt och utan bundsförvandter, kastar sig in i en tämligen oviss strid med slaverna. Och hur mycket än engelska tidningar försäkra, att Bismarck med glädje skulle se ett hämmande af slavernas gryende makt, och derför under en absolut neutralitet måste betrakta det omskrifna kriget, synes dock Tysklands hållning snarare tyda på ett närmande till Ryssland än tvärtom.

Hur det än må gå, ha de penningslukande rustningar, som med sådant slöseri bedrifves å ömse håll, åtminstone haft det goda med sig, att de lägga den dag, då den sociala revolutionen kommer, betydligt närmare våra blickar. Ty till omstörtning, till en skatternas rättvisa fördelning, till en lösning af de stora spörsmålen om skyldigheter och rättigheter, skall otvifvelaktigt dessa utpressningar leda. Och det är sannerligen orimligt att begära, att de egentliga skattdragande, de, hvilkas hela lifsverk går ut på att betala skatt och eröfra en bit dagligt bröd, skola med lugn åse, huru deras sträfsamma arbete förvandlas i pansarskepp och guldbroderade knekttröjor, och höra de maktegandes omättliga skrik på mera, mera. Det fins ju intet *mera!* Och hellre än de offra sin sista blodsdroppe i förslöande slaftjenst, våga de allt, för att skaffa sig en bättre ställning. Då ha vi revolutionen!

Godt föredöme.

Greklands folk har, som bekant, börjat att på fredlig väg eröfra något tillbaka af sin forna ställning i det s. k. civiliserade Europa. För närvarande är det sysselsatt med det vackraste och betydelsefullaste af allt arbete, arbetet med omskapandet af sin embetsförvaltning, onödiga tjensters indragning och skatternas lindring. Och början till en reform, som särskilt vårt fattiga lands riksdag borde beakta, är redan gjord, i det regeringen framställt förslag om återkallande af de »kungliga» grannlåter, som gå under namnet ministrar vid de utländska hofven, och ersätta desamma med billigare och lika nyttiga sekreterare. Rätt så!

Måtte Sverige-Norge snarliga göra detsamma.

Det jäser.

Danske ministèren har passat på under dessa provisoriets gyllene dagar att anslå några hundra tusen af folkets kronor till fortsättandet af befästningarne utanför Köbenhavn. Detta strider mot Danmarks lag, och upphetsningen är också stor.

Men större blef de förtrycktes vrede, när den folkets aktning och förtroende saknande regeringen började arbeta mot skytterörelsen, som vinner allt större utbredning. Och skrifvaredömets ansträngningar på detta område stå understundom på gränsen mellan skändlighet och löjlighet. En folketingsman är satt under åtal, för det han uppmanat folket att ansluta sig till skytteföreningen, och en låda innehållande gevär — hela 30 stycken är konfiskerad.

Med ett sådant behandlingssätt bör hela Danmark inom ett à två år stå under vapen.

Här hemma.

Under sappörmusik och kvinnotårar

har förtruppen af svenska hären ryckt ut från Karlsborg för att bevara vår neutralitet. Och till de aftågande höll kommendanten tal: det vore spetsen af svenska armén som nu tågade ut, och han lyckönskade dem till det ärofulla uppdrag de af k. m:t erhållit att skydda Gottland.

Mins ni gubben Ekdahl i Vildanden, han som i sin ungdom jagat björnar i skogen och på gamla dar fick nöja sig med att jaga höns på en vind? Är det icke på samma sätt med oss? När vi ej kunna få deltaga i storeuropeiska grälet, hvilket allt vore det roligaste, så skicka vi några hundra man ner till Gottland för att, som det heter, bevara vår neutralitet. Men tal skola hållas, braskande tal om ära och dylikt. Och vi blåsa upp oss och tro, att vi äro dugtiga, och att Europa skall fästa sina ögon på oss. Men Europa har icke tid för närvarande, och derför få vi leka för oss sjelfva och glädja oss åt smällarne och krutröken och hurraropen och inbilla oss, att det är allvar. Stora barn som vi äro!

Långa Liss

och hans vänner i andra kammaren borde verkligen blygas, om de ha förmåga att skämmas. Genom deras förhållande ha kammaren på sitt anseende satt en fläck, som den bör skynda att afplåna, om den icke vill hos vår arbetarebefolkning väcka misstro och för framtiden omöjliggöra samverkan mellan landtmannapartiet och de liberala.

Statsutskottet hade tillstyrkt väckt motion om beviljande af 20,000 kr. till anordnande af arbetareföreläsningar. Men trogen sitt nedprutningssystem har andra kammaren beviljat endast 15,000. Att sparsamhet iakttages i fråga om utgifter för improduktiva ändamål, äro vi de sista, som beklaga, men aldrig har man hört att spridande af kunskaper och bildning är improduktivt eller onyttigt. Den som lägger i dagen knussel i ett sådant fall, visar endast, att han sjelf är en ignorant, hvars plats ingalunda är inom riksdagshusets väggar.

Landtmannapartiet bör dock ej bära hundhufvudet för det begångna misstaget — ty ett stort politiskt misstag var det också — ty flera af dess mest framstående män, deribland skåningarne, som det numera är en modesak att säga sotiser om, talade med värma för det högre beloppets beviljande.

Och när det kommer till gemensam votering, vinna dessa seger. Men det sker med tillhjelp af 80,000-kronors-karlarne i Första kammaren. Och det är onekligen snöpligt och gement att behöfva anlita deras hjelp i en angelägenhet af vigt och betydelse för småfolket. När detta öfvergifves af sina egna.

Om de skäl, som framburos af hr Liss & Comp., vilja vi ej tala, De buro alla prägeln af den obotfärdiges förhinder.

Våra lagars grymhet.

Våra dagliga tidningar ha med detta objektiva lugn, som så väl kläder dem och gör dem så lämpliga till nattlektyr i dagarne refererat ett mål, hvari Stockholms rådhusrätt dömt en sömmerska, Esselina Lundqvist, till 1 års och 6 månaders straffarbete för det hon, som stod öfvergifven, värnlös, ute i Solnaskogen natten till 22 mars födde barn, om hvilket hon ej kunde taga nödig vård och som på grund deraf dog.

Händelsen är ingalunda ovanlig, och straffet är ej hårdare än vanligt, men det påkallar dock en kraftig gensaga af pressen, som icke får med en tystnad som gränsar till likgiltighet åse, hur straff pålägges i fall, der hjelp hade varit det rätta. Eller hade icke denna arma kvinna lidit tillräckligt, då hon drifven af förtviflan, marterad af hunger och köld vankade omkring för att finna en plats der hon kunde föda sitt stackars barn till verlden, utstött, bortjagad öfver allt der hon klappade på. Det är ju alldeles otänkbart, att hon skulle kunna draga försorg om barnet; hon kunde ju ej hjelpa sig sjelf. Men lagen, kall, hård, känslolös, tar ej hänsyn till sådant; hvad har den med ömmande omständigheter att skaffa? Den håller sig till det nakna faktum; detta är konstateradt; ingen har velat förneka det. Ergo enligt den och den paragrafen, det och det momentet: straffarbete i kortare eller längre tid.

Och när så offret för egen svaghet eller en mans lockelser utstått sitt straff och träder ut ur fängelset, så är hela vida verlden stängd för henne, ty hon är ju brännmärkt som orottsling, och det märket går, som man vet, aldrig bort.

Än en gång: här kräfvas reformer, grundliga reformer i menniskovänlig anda, ty det är skändligare än allt annat, då det som utger sig för rättvisa är grymmaste orättvisa. En jury skulle ej kunnat begå en sådan.

Jörgen.

VI.

Tros- och otros-läsare.

Inte är jag en sådan der otäcking, som Jerusalems skomakare, som
»i hast sålade i hop en bok
och vår Herre ifrån tronen vrok».

Fastän jag är inte så from som hvardags-Figaro. Ty jag är föga bättre än söndags-Figaro.

Utan jag är, liksom gudlöse Strindberg, nästan litet vidskepligt rädd för vår Herre. Att mitt konto på godt alltid ska gå litet öfver mitt konto på ondt — bara litet förstås. Ty jag vet med mig sjelf, att, om jag vore mensklighetens Herre, så nog höll jag ett litet extra räfsteting med er. Och jag tror inte à la katolik, att man kan muta sig fram genom tionde åt prest och kyrka. Och tror inte à la frälsningsarmé, att man kommer i paradis genom något slags protestantisk tros- och rättfärdiggörelse-exercis. Utan snarare genom goda gerningar. T. ex. här hemma, genom att skrifva mot skrifvardömet. Och i Ryssland, genom att ge ut hemliga nihilistblad och skrämma de allt för stora dåligheterna genom små underjordiska dynamit-fabriker.

— Med ett ord: jag är, som ni hör, inte utan all religion. Ehuru den nästan stöter på den fromme skräddarens, som fortsatte att hjelpa slösande studenter mot 40 procent. »Enär det var en Gudi behaglig gerning att — plåga syndare», — sa han i *sin* religiositet.

* * *

Således var det med blandade känslor, som jag gick till miss Marie A. Browns föredrag mot »korsets lära». Ty jag kan inte få ur mitt hufvud, att den läran, trots alla statskyrkor, Waldenströmmar och frälsningsarméer, fört menskligheten fram. Men jag gick. Ty det var min pligt mot våra många nya prenumeranter. Och fullgörandet af den pligten är en af de goda ärlighetsgerningar, genom hvilka jag hoppas på paradis.

* * *

Café et Restaurant
1 Stureplan ANGLAIS Stureplan 1
Déjeuner, Dinér & Souper à la Carte & à prix fixe.
Enskilda rum. Allm. Telefon 56 99. *A. Rosenquist.*

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

Se: jag är litet arg på statskyrkan. Inte så mycket derför att den tagit betaldt af mig, ehuru jag inte gått dit, sedan jag konfirmerades och lyckligen slapp från skolans kyrktvång att sitta och frysa och drifva med presten i minst två runda timmar, alla falskeligen så kallade helg- och fridagar. Utan mera derför, att den konfirmerade mig, utan att det bittersta fråga mig om lof. Men mest derför, att jag tror, att den är affällig. Ty kyrkans förste store mästare lär ju umgåtts mest med underklass, fattigt olyckligt folk, som saknade högre grad af medborgerligt förtroende och både kungl. vasen och kungl. nordstjernan. Men kyrkans nu varande dito, med eller utan kraschan, lära vara kända för att — mera, än andra dödliga — hålla på skillnaden mellan öfver- och underklass. Och predika, att den förra skall ha rätt och trefligt. Och den andra orätt och otrefligt. Åtminstone här nere.

Derför önskar jag välgång åt miss Brown i grälet mot kyrkan.

Men i grälet mot vår Herre, så håller jag med vår Herre. Ty han är visst ändock till slut starkast. Och man bör alltid hålla med den starkaste. Det kallas politik. Och en redaktör är ju en politisk personlighet.

* * *

Nu gå vi till miss Brown.

* * *

Det var dumt att gå till miss Brown.

* * *

Miss Brown i kort brun sidenklädning stod i arbetareföreningens stora sal på en estrad och skälde på engelska på kristendomen. Den hade gjort allt ondt i verlden. Hvilket strider mot historien. Hvilken visar att den kombination af buddhaism, mosaism och hellenism, som kallas för kristendom fört menskligheten fram i aderton sekler, under namn af först katolicism, sedan protestantism. Ända till franska revolutionen kom och sa: Adjö, kristendom! Du behöfs inte mera. Din tid är slut. — Och nedanför miss Browns estrad stod den eljes eldige, lille, mörke rektor Thorelli i svart frack och hvit halsduk och repeterade litet sömnigt på svenska det skälda.

Och doktor Åkerberg, som är närsynt, lärd och distrait, satt och refererade på fullt allvar.

För öfrigt 25 personer. (Det var andra föreläsningen; på den första fanns 50; på den tredje 15; på den fjerde 0. Ty den var instäld.) De 25 skrattade vänligt åt mig. Liksom de velat säga: nu kommer den elakingen och konstaterar fiaskot.

Och Karl von Bergen med doktorinna satt och njöt. Han begrep helt säkert, att hans föreläsningar varit lärd bibelkritik, och att miss Browns bara voro en den talanglösa, obevisade otrons läseripredikan, af mindre värde, än hr C. O. Bergs falska men talangfulla »Lejon och krokodil», ja än lektor Norrbys småstadsprofessorliga och bondkaplanska predikan. Och endast jemförligt med frälsningsmajorskornas pladderhumbug, men saknande dennas piff och paff och treflighet.

Jag tog min hatt och gick. Men som jag tviflade på mina anlag både för tro och otro, sände vi en mindre indifferent referent. Han kom derifrån himlaarg. Och ville skrifva, att miss Brown var en smart yankee i kjortlar.

* * *

Sedan kom miss Brown och fordrade, att jag skulle skrifva, att det föredraget var bra. Jag sade, att jag just tänkte raka motsatsen, men dock beskedligt skulle tiga. En hel timma sa ändock miss Brown, att jag skulle säga, att det var bra. Jag sade miss Brown, att det var humbug. I ytterligare en halftimme sa miss Brown, att den öfvertygelsen inte borde hindra mig att berömma. Då sa jag henne, att hon redan tråkat till döds rikets alla tidningsredaktioner och att hon nu skulle vara mensklig. Då sa hon, att jag var — reaktionär.

Och ändock — då hon kom och tog mina 90 minuter — så satt jag och skref till och ändrade på just följande *radikal-blänkare:*

»*Skara domkyrkas* »åldriga murar öfvergjutas i rikt mått af minnenas skimmer» och »dess *stenar* tala» — hvilket senare ju är bestämdt osant — poetiserar hr Montans Dagblad. Och deri finnes intet ondt. Men desto mera i artikelns slutkläm, att det är skam af de skattdragande att inte ge regeringen först en redan nu begärd fjerdedels million, och sedan snart minst lika mycket, för att dymedelst äfven materielt skimra upp de talande stenarne, som dock hufvudsakligast skvallra om åtskilligt tokeri, som inte längre intressera våra dagars utpinade skattdragare. Vi tycka, att erkebispen, statspresterskapet och Väktaren kunna välvilligt tillåtas bekosta reparation af de skimrande murarne och talande stenarne. Vi ha ingen lust. Och kommer det till kritan — väl äfven de nämnda honoratioresarna.»

Det skref jag, innan någon riksdagsman ännu sagt det.

* * *

Och ändock sa miss Brown, att jag var reaktionär.

Det var skamligt sagdt. Det skulle inte tullstyrelsen sagt. Och Väktaren.

Ty Väktaren har sagt följande, som jag citerar ur Tiden. Ty jag tar helst i Väktaren med tång. Och så refererar Tiden:

»*En »blänkare»*. Få kamrater inom pressen ha gifvit det bebådade nya «Jörgens»-organet en så väldig reklam, som den torrolige Väktaren. Eller hvad sägs om följande:

Hurudan ande, som kommer att besjäla denne »Blänkare», torde vara klart, då man hör, att de förnämste medarbetarne uti densamma skola blifva Strindberg och »Jörgen», den sistnämnde en beryktad skribent, som gjort sig omöjlig till och med i en af de uslaste bland Stockholms skandaltidningar. (»Inte har Jörgen skrifvit i Vikingen?» låter Tiden här sin sättare anmärka.) En tidning, som utan tvifvel kommer att fyllas med otukt, slipprigheter, begabberi och gäckeri af allt heligt, smädelser mot konung, fosterland och all öfverhet, en sådan tidning mottages utan protester af vår svenska press, men kommer en kristlig-politisk tidning, nedgöres han ett år i förväg, innan han hunnit utkomma.»

Det der var fasligt!

Kanske har jag varit »otuktig och slipprig». (Jo jo men, ty jag är i motsats till Väktaren, en »fattig, syndig menniska» et cetera.) Men händelsevis aldrig i tryck! Det hör till min specialitet att inte ha skrifvit ens ett endaste ord om kärlek, hvarken himmelsk och idealsk eller jordisk och materialsk. Och August Strindberg är ju asket. Hvilket jag och Väktaren inte äro.

Och så godt samvete jag har sedan — just mot Väktaren.

Härom dagen — klockan 1 på natten — kom jag in i en cigarrbod. Der satt hos flickan en gammal herre.

— Hvad var det för en gammal gris — sa en ung naturalist-skald, då vi väl kommit ut.

— Det var ju en väktare-redaktör, förre »ynglingen X» — sa en annan naturalist-skald.

— Han var full — sa den förste skaldeynglingen.

— Bara salig — sa jag.

— Han kurtiserade flickan — sa den andre.

— Han bara omvände henne — sa jag.

Och efter *detta* får jag en sådan tilltuffsning. Men tänk, om jag nu för dödsfall skull hör skaldeynglingarne på ed, att min historia är sann.

* * *

I religion är folk svårt. Både miss Brown och Väktaren. Både trosläsare och otrosläsare.

Jag minns nog, då katolska kyrkans torn ramlade. För snart 20 år sedan.

Jag kom upp på visit till en finfinare, andligt sinnad, hygglig baggbölarefru.

— Katolska kyrkans torn har ramlat — sa hon.

— Ja ha — sa jag.

— Ja — sa hon — med salvelse — Herran sträckte ut sin hand och slog till, då katolikernas högmod gick så långt, att de ville ha torn på kyrka.

— Herre gud! — tänkte jag — Tror menniskan, att vår Herre är protestant? (Jag trodde, att han, liksom jag, var indifferent och konfessionslös. Och aldrig hade jag tidigare märkt, att han var kitslig mot katoliker. Ty just de hade ju det bästa klimatet och de högsta kyrktornen.)

Kom jag så hem till en min tant. Hon var högstämdare och icke andligt sinnad. Men hon hade läst idealisk-historier i långa banor, i något slags tokig skol-pension. Och hon sa:

— Katolska kyrkans torn har ramlat.

— Ja ha, tant lilla!

— Ja, der ser man, huru vår Herre beskyddar den lära, för hviken *Våra Stora Konungar* ha till och med offrat sitt lif.

— I dag äro alla gummor tokiga — tänkte jag.

Och jag tog min lilla tant och ledde fram henne i solljuset och tog en stark okulärbesigtning af henne och höll följande föredrag:

— Man borde aldrig låta tanter gå i dumma skolor.

Primo: Hvad gallhojar tant om *Sina Stora Svenska Kungar*, då tant inte har en droppa svenskt blod i sina ådror och jag, som gudbevars är lika lycklig på mödernet, men dock till andra hälften gentil karl, den der på fädernet härstammar från Karl XI och följaktligen är ett slags farbror till Karl XII, försigtigtvis tiger med dem.

Sekundo: Katolska kyrkans torn ramlade visserligen för — dåligt bruk af kalken. Men det var — murarekalken. Och inte — nattvardskalken.

Tertio: Kan tant ge sig fan på, att vår Herre verkligen var med på upsalamötet och der, för att komma åt klostergodsen och bispagårdarne, formligen öfvergick till den kungl. svenska evangelisk-lutherska läran? Ty tidigare var han ju god katolik här i landet. Det tyckte åtminstone alla tanter på 1520-talet.

Och min tant stod, som förstenad, och tittade på mig med fasa. Men blixten slog inte ned. Och jag såg rätt oskyldig ut vid mina 20 år, med mina ännu lindriga mustascher. Och då ramlade allt det pensions-idealisk-inlärda för gumman. Ramlade in som katolska kyrktornet. Och hon brast ut i ett hjertligt skratt. Och hon retirerade. Men under tiraljörseld. Ty hon var kvinna. Och hon sa förtrytsamt, fast hon log:

— Fy! — För dig finns intet heligt.

— Jo ho! — sa jag. — Vår Herre, men inte kyrkan och Upsala möte och klostergodsen.

* * *

Der ha ni mig, o Väktare och miss Brown! Värre är jag inte, o Väktare! Men så dålig dock, miss Brown!

Maktlystnad och rätthafveri

äro drag, som rätt ofta utmärka folkledarne i Sverige. Derför kan hos oss så föga uträttas i framåtskridandets tjenst. Man sammansluter sig i syfte att verka för ett stort, gemensamt mål, men man har icke tagit med i räkningen, att Per och Pål båda äro store män, som omöjligen kunna rymmas under samma tak. Får icke Per diktera besluten, så blir han ursinnig och vill draga sig tillbaka; och får han sin vilja fram, så är det Pål som blir förnärmad, reserverar sig och drager sig tillbaka. Denna ömkliga småsinthet, framsprungen af lika ömklig fåfänga, förstör allting hos oss, reducerar till intet de mest lofvande ansatser och arbetar i händerna på våra gemensamma fiender, reaktionärerne, som icke ha hvarken sin talrikhet eller sin duglighet att tacka för det inflytande, de ännu besitta, utan endast de liberales oförmåga att samverka. Kan man ej taga lärdom af danskarne? Då alla reformvänliga element samverka, såsom vid valen, så vinnes seger; men då de splittra sig, såsom förhållandet är i riksdagen, uppnås inga resultat, utan allt vissnar hän.

I Stockholm hade vi en reformförening med en vice ordförande hvilken onekligen besatt en viss organisatorisk talang. Det var herr Berndt Lundquist, medarbetare i Dagens Nyheter. Men i föreningen fans ock kapten Julius Mankell, en man hvars betydelse för den liberala saken väl icke kan underkännas. Han har framför allt varit med åtskilligt längre än herr Lundquist, och han har i onda dagar som i goda stått fast vid sitt program. Man skulle då tro, att han finge utöfva ej ringa inflytande, men hvad skulle herr Lundquist då ta sig till, om det ej fick vara just han som dominerade? Till hvarje pris vill han herska. Och då det liberala partiets samtliga organ vägra att gifva offentlighet åt hans angrepp på en man, för hvilken han borde böja sitt hufvud, så har han icke mer aktning för sig sjelf, hans öfvertygelse är så föga grundad, att han går öfver till motståndaren och i Norén & Jäderinska publikationen befriar sig från den galla, som står honom upp i halsen och hotar kväfva honom.

Småsintheten kan ge sig luft på många sätt.

Se här ett nytt drag, betecknande för hr Lundquist.

Det är allmänt kändt att hr L. hyser ett det bittraste, personliga hat mot arbetareinstitutets skapare d:r Anton Nyström, som, hvilka fel han eljes kan ha, dock icke kan frånkännas hedern att ha gifvit en god insats i folkbildningen. Professor Key motionerade om, att anslag af 20,000 kr. skulle beviljas till hållande af arbetareföreläsningar, och andra kammaren beviljade 15,000. Detta grämde naturligtvis herr Berndt Lundquist, men, då han ännu icke eger makt att upphäfva riksdagens beslut, har han måst nöja sig med att negligera hela saken. Men då det icke går an att alldeles undanhålla Dagens Nyheters talrika läsekrets — »120,000 läsare!» — underrättelsen, så hittar hr Berndt Lundquist på råd. Han stoppar in en petitnotis om saken ibland en massa skräpnotiser som han vet, att ingen läser.

Och så har herr Lundquist fått ge luft åt »sitt stora sköna hat» och kan triumferande gnugga händer.

Ett annat fall!

Religionsfrihetsföreningen har vunnit stor tillslutning, och om den får arbeta ostördt, fredad för inre slitningar, skulle den möjligen kunna åvägabringa reformer i vår religionslagstiftning, hvilken är en skam för vår berömda kultur; men herr Berndt Lundquist kan omöjligen tåla, att någon annan än han får bestämma besluten. När han ej genom logisk förmåga kan leda strömmen i den riktning han vill, att den skall gå, utsår han draktänder med den vanliga påföljden: splittring och resultatlöshet.

Hvad är att göra vid sådant?

Om skeppsbord hänger man den som vill anstifta myteri. Och utan att direkt förorda ett så radikalt medel mot herr Lundquist, kunna vi ej annat än tillråda de liberale att kasta mannen öfver bord, i figurlig bemärkelse förstås. Arbetet kan gå och gå bra utan honom; med honom är det en omöjlighet, som man nu bort finna.

Blänkare.

Första Maj bjöd på blåst och kyla.

* * *

Lyx. Då hennes maj:t drottningen spatserade i Stambul, följdes hon i all ärbarhet af två svarta evnucker.

* * *

Populär sport. I Kalmar finnas 490 beväringsskyldiga. Af dessa uteblefvo 415, instälde sig 75, antagligen de sämsta, enär af dem kasserades 35. Återstår 40, således vid pass 12 procent.

* * *

Kungl. djurplågeri, som i tid bör beifras och förekommas, är, att prinsen af Wales formligen inbjudits att mörda och lemlästa de vackra vilda svanor, som i år, till befolkningens fägnad, slagit sig ned i Ekolsundsviken.

* * *

Det olagliga skrifvaredömet lär inte genera sig för att i svensk statstjenst använda gynnade personer, som för annan fördels skull blifvit utländsk makts undersåtar och afsagt sig sin svenska medborgare-ställning.

* * *

Kristus inför Pilatus, Munkaczys öfverväldigande duk, exponeras för närvarande i Th. Blanchs' utställningslokal. Efter ett förnyadt besök i det vackra, på alla öfriga taflor blottade expositionsrummet, skola vi återkomma.

* * *

Benådad af kungl. maj:t blef en torpare för fylleriböter, ådömda honom derför att den verklige fyllbulten under erkännelseskriften falskeligen skrifvit torparens namn. — Härvidlag tycker till och med Smålandsposten, att vördnaden för kungl. maj:t i kurialstilen går väl långt.

* * *

Ogeneradt folk. En härvarande kårchef lär fordrat upprättelse derför, att en af rådstufvurättens afdelningsordförande titulerat en garnisonssoldat, tilltalad för bruk af sin huggare under slagsmål, för — dagdrifvare. Och friherre v. Mecklenburg har stämt utgifvaren af Upsala för — osedligt referat.

* * *

Subtilt som en gammal ogift småstadsmamsell resonerar i Nya Dagligt Allehanda hr Carlo Landberg, då han påstår, att konung Oskar II:s besök i Konstantinopel bör — förändra österlandet. — Vi tro bara, att hr Landberg vill ha nordstjernan. Och att således det konstantinopolitanska besöket skall förändra hans frackbröst.

* * *

Pour la noblesse. De talrika insändare, som harmas öfver vår uraktlåtenhet att upptaga namnen på de kära bröder och systrar, hvilka under sin vistelse i Paris göra sig odödliga i herr riddaren K. Nilssons bokhandels reseanmälningsbok, få vi härmed glädjen underrätta, att vi under stundom, när tid och plats medgifva, skola bifalla deras begäran. Början göres i dag med herr Karl Petterson och fru från Göteborg.

* * *

När elden sitter i knuten. Den store bankmannen A. O. Wallenberg vill till och med offra de älskade enskilda bankernas 10-kronosedlar, bara han kan få ha sina banker i ro, betryggade genom 10-årig oktroj. Han ber så vackert, och hans antagonist Hans Forsell hjelper honom i bönen.

En välbehöflig och genomgående reform i vårt bankväsende är emellertid genom vårt öfverhus gynnande mellankomst uppskjuten.

* * *

Stackars regering! Då vi läste om kungl. anslags äskande till att underhålla våra gamla domkyrkor, ömkade vi vår arma regering. Nu se vi, att Andra kammaren delat vår åsigt. Hrr Adolf Hedin, Karl Ifvarsson, Janson i Krakeryd, Erik Nyström, Waldenström, Nils Pettersen i Runtorp, Gumælius, Lyttkens, Lasse Jönsson och Siljeström sade, mera eller mindre, temligen rent ut, att Karlsborgsdamerna gerna kunde underhålla äfven de onyttiga domkyrkorna.

* * *

Skammen går på torra land — såsom ordspråket lyder — då för onaturligt sedlighetsbrott tilltalade unge mannen Mecklenburg åtalar en tidning, som refererar hans mål. Och åtalar tidningens artikel för påstådd oanständighet. Kunde det ej vara nog för den vilsekomne ynglingen, att han gjort sig till föremål för äckel, förakt och ömkan? Hvarför skulle han nu också göra sig löjlig? Han förtjenar särskildt straff för det oblyga, det fräcka åtalet.

* * *

Våra sportsmän utveckla nu på vårsidan en liflig verksamhetslust. Så behagade det en sådan der pojke med knäbyxor, som äntrat upp på en rigtigt äkta engelsk spleenvelociped, att i söndags köra öfver eller, för att vara mera sportsmessig, rida öfver en liten flicka i Humlegården, med den sorgliga påföljd, att blodet sprutade om den lilla.

Pojkarne borde lära sig något nyttigt och inte tillåtas dylik engelsk öfverklasslyx.

* * *

Social-demokratiska klubben i Stockholm fortsätter sin verksamhet. Den går tyst och stilla framåt och har redan vunnit en eller annan medlem af den högst bildade klassen. Densammas förhandlingar äro fullkomligt öppna för alla besökande — detta alla söndagsförmiddagar. En af våra redaktörer, som, utan att tillhöra klubben, flera gånger under det sista halfåret besökt densamma och äfven välvilligt tillåtits deltaga i diskussionen, har städse med allt mera och mera stigande aktning och intresse återvändt till sällskapet. Här om dagen höll hr August Palm ett längre föredrag öfver socialismen i Danmark, kring hvilken, såsom bekant, de andra dervarande frisinnade partierna nu, under motståndet mot det estrupska olagliga skrifvardömet, måst gruppera sig. Att döma efter detta flytande och rediga föredrag samt hr Palms hela värdiga uppträdande, har landsorts-pressen skamlöst ljugit och hånat i sina skildringar af hr Palms verksamhet. — Vi skola återkomma till ämnet.

* * *

Liberalism. Dagens Nyheter har verkligen sent om sider vågat framkomma med ett slags försvar för herr Berndt Lundqvist. I gårdagens nummer förklarar »det enda liberala organ, som kan bära sig», att föreningen för religionsfrihet sysselsätter sig med, att utom sitt rikhaltiga program göra försök att styra tvenne tidningar, hvilka skulle vara D. N. sjelf och pånyttfödda Aftonbladet.

Ehuru Blänkaren ej är med i nämda förenings styrelse, kan den dock försäkra att D. N:s tillvitelser äro osanna. Ty ej har väl herr R. Wall till den grad glömt sitt *forna* arbete i framåtskridandets tjenst, att han vill påstå, att Aftonbladet fyller de löften, det lofvade vid sitt s. k. uppvaknande, och att han vill förneka r. föreningen rättighet att begära en ändring i det högdragna sätt, hvarmed samfundet affärdas i »minnesorganet». Ej heller är det väl fullkomligt allvar, när herr Wall påstår, att herr B. Lundqvist i fyra och ett halft år varit en *samvetsgrann* referent, då just i dessa dagar nämde herres egenkära och dumdryga uppträdanden och partiskheter blifvit af den verkligt liberala eller *radikala* pressen blottade.

Att söka försvara en redan sjuk sak med ett slags »mildrande» invektiver, kallas detta f. n. i D. N. liberalt?

* * *

Liberalismfernissade Aftonbladet har erhållit en misstroendeadress af föreningen för religionsfrihet. Deri frågas, hur Lars Johan Hjertas arf förvaltas. Det kan man verkligen fråga. Ty i ingenting vågar denna tidning vara något helt. Den är lite liberal, lite arbetarevän, lite landtmannapartistisk, lite sparsamhetsifrare, lite beundrare af de moderna ideerna. Men att af själ och öfvertygelse hänge sig åt något, att slå ett slag för hvad den anser sant och rätt — det ingår ej i

tidningens plan. Den gör alltid intryck af att utgå från principen, att man så bör tjena vår herre att man ej stöter sig med »den gamle grå».

* * *

Regeringen har inte blifvit färdig med svensk-norsk literär-egande-rätts-traktat med Tyska riket. Och nu är Björnsons »Det flager», till stor förlust för författaren, midt under dennes underhandlingar med en tysk förläggare, helt enkelt annekterad af en annan oblyg förläggare i Berlin, som dertill förfuskat bok och titel. Då Adolf Hedin för några år sedan, för att sätta denna fråga i gång, besökte då varande utrikesmistern Adlercreutz, förstod den stackaren ej ens hvad, som menades med literär eganderätt, utan stod länge och fånade.

* * *

Nobelt. När farsen »det Mecklenburgska målet» åter upptogs till spelning af Upsala rådhusrätt, fingo representanterna för den fria pressen en tillsägelse att aflägsna sig, under det den friherrliges grefliga och friherrliga slägtingar fingo stanna kvar under förhöret. Blänkaren undrar storliga, med hvad rätt detta skedde.

* * *

Hamagid, en tidning på hebreiska, har välvilligt blifvit oss tillsänd. Men som den är tryckt utan vokaler och skall läsas från höger till venster, är det omöjligt för Blänkaren att säga något om dess innehåll, emedan vi utgå från venster-synpunkt. Men den ser treflig ut.

* * *

Riktig folkbeväpning. Danskar väpna sig i byarne. Allmogen bildar s. k. riffelföreningar och uppköper riffelgevär. Regeringen har nu beordrat tullstationerna att hindra införandet af sådana gevär (?).

* * *

En prest, som vill ha bibeln förbjuden, är en pastor Häggström i Östergötland. Han har satt i gång en agitation mot förment osedlig literaturs tryckning och spridning, deribland Giftas.

* * *

Om man får tro officiela och officiösa festberättare, har vår upplyste kung och vår kristliga drottning trifts utmärkt bra hos storturken och hans odalisker.

* * *

Humbugsliteratur. Lektor Waldenströms sjelfbiografi sprides flitigt.

Smålandspetter.

Sannsaga i modern stil och med lokalfärg.

Det begaf sig en oktoberkväll i det e- och o-ländiga Get-Apulien, — en kväll då vinden blåste bastuba kring knutarne och piccolaflöjt i de spruckna fönsterrutorna, slog kullerbyttor på taket, så att halmen rök omkring, då väderflöjeln lika ofta ändrade plats som gamle Karl Adam politiska meningar och gnälde lika jemmerligt som denne, när de liberale segrade i Stockholmsvalet, — att derinne i krogstugan på den trebenta Get-Apuliemodernäringspinnstolen satt Smålandspetter. Och suckade.

Smålandspetter var hästhandlare. Men ingen vanlig hästkrämare, utan var lång som en medelmåttig, statskyrklig klockstapel i Get-Apulien, tjock som Gustaf II Adolf (på den tiden inga hästar mäktade bära honom), begifven på starka drycker som dr. Hamberg och slug som ingen annan, enligt sin egen mening. De Get-Apulier hade dock en annan mening, förty de hade på det yttersta i dessa dagar lurat honom. Och nu var Smålandspetter utan penningar. Den olycklige! Hade han varit blott moraliskt förderfvad eller skelögd eller skallig eller agent för Marajos liktornsfördrifvare eller hade prenumererat på Väktaren för helt år eller erhållit mention honorable af Svenska Akademien — det hade varit illa, mycket illa, men utan penningar, det var 7 resor värre.

Han slog pannan mot träväggen — ej för att utröna likartade kroppars elasticitet, utan af pur grämelse. Och så lade han sig att fundera på den maskstungna soffan, men den var synbarligen hvarken afsedd för Smålandspetter eller Gustaf II Adolf eller kyrkstaplar, ty dess lock remnade i tu stycken. Hästhandlaren aktade ej derpå, utan låg stilla och hörde sitt hjerta, sitt fettanstuckna, finkelförgiftade hjerta picka i bröstet, som ett väckarur i en domkyrka.

Medan han nu låg och hvisslade på: »Without money» klappade någon honom på den stora hästhandlarmagen och hviskade med en stämma à la Olga Björkegren: »Mjukis hedersbror!»

Hästhandlaren stirrade fånigt på interlokutören, som åter talade och sade: »Har jag den äran att vara bekant?»

»Nääj!»

»Mitt namn är Hin, sågverksegare i Djäfle.» *

De tu betraktade hvarann med den oblandade tillfredsställelsen af ett par hvarandra på Långholmen återseende knif- och dyrkartister.

Så togo de hvarann i famn och kysstes som småbarn och kungliga personer bruka göra.

»Hvad är brors egentliga ärende?»

Hin betraktade Smålandspetter med välviljan hos en kannibal eller lifförsäkringsagent, som fått tag i ett lämpligt subjekt.

»Som jag pr telefon fått mig bekant, att du är utan pengar, reste jag med extrapost hit från Lund, der jag annars har stadig anställning i konsistoriet, för att erbjuda dig, min kära Petter, kläder, föda, hus och hem. Och medborgerligt förtroende.»

Och si herr Hin drog upp ur sin bonjourbakficka en piska, snarlik den Get-Apuliens krösenamosnärda idealoxherdar bruka.

»Denna piska är af trenne stycker flätad, af hvilka den första kallas oförskämdhet, den andra oförskämdhet och den tredje oförskämdhet. I den yttersta ändan är en silkessnärt, det är qvickhet — visst är det lite, men det är så mycket jag kunnat skrapa ihop hos öfverklassen. Nu skall du i narrkåpa och åsneöron uppträda på Get-Apulianska Komposten, och smäller du så dugtigt med piskan och gör rigtigt fåniga krumsprång, så skratta alla idioter i de förenade konungarikena och kanske andra med. Hvarpå de till tack för dina ansträngningar skänka dig omvända syföreningsbyxor och 25-öringar med gubbar på (sådna der, som äro aflysta). Och så kan du förtjena ditt nödtorftiga uppehälle. — Det är bara en liten formalitet först. Som du kanske hört, min käre Petter, är jag född under kräftans tecken, vidare är jag anstäld i Lunds, Vexiös m. fl. domkapitel och har fem aktier i Vårt land, allt detta gör att jag älskar tillbakaskridandet och af princip sjelf alltid går baklänges. Det är det, jag också vill, att du skall göra. Se, läs och underteckna»!

Och hästhandlaren las: »Jag undertecknad förbinder mig att städse gå baklänges och med tankar — Ja men jag har aldrig tänkt; när jag det försöker, mår jag alltid illa» sa' hästhandlarn.

»Ja inte ska vi fästa oss vid småsaker, en pajas behöfver visst inte tänka», yttrade Hin leende och raderade ut tanken.

»Jag får visst lof att börja på punkten igen», sa' Smålandspetter, hof upp sin mun och las åter: »Jag undertecknad förbinder mig att städse gå baklänges och med ord och gerning i allmänhet och min piska isynnerhet understödja Hin, dekanus i Lunds m. fl. konsistorier, medlem af Svenska Akademien, redaktionssekreterare i Nya Dagligt Allehanda, Vikingen och Väktaren m. fl. mindre välkända tidningar, ögontjenare och örontasslare hos Bernadotte och Nassau.»

»Att du inte vill ha' min själ?»

»Åh, den har jag ju redan förut, min käre Petter!»

»Ja, det var sant; då skrifver jag la' under». Och Smålandspetter skar sig i armen med fällknifven och ritade sitt namn under dokumentet med det sakta framsipprande blodet. Hvilket dock var bara dynt. »Inte ska vi fästa oss vid småsaker, det gör ingenting, om en pajas är en smula svinaktig» sa' Hin, när hästhandlaren rodnade. Ty på den tiden kunde han ännu rodna. Och sågverksegaren i Djäfle försvann i gasform.

Så uppträdde Smålandspetter som clown på Get-Apulianska Komposten, sparkade i gödseln och trakterade folk med piskan. Och alla skrattade, de som sluppo stryk, för att allt framgent gå fria, och de, som fingo smaka piskan, för att slippa vidare slängar. Konsistorierna, Svenska Akademien, Vikingen och Nya Dagligt Allehanda och Bernadotte och Nassau och jesuiterna lågo dubbla af skratt, — den nye clownen var ju så förbåldt qvick!

I början klatschade Smålandspetter bara Get-Apulier, men se'n tänkte han som så: Alla ä' vi Get-Apulier inför vår Herre; hvarför då inte inför Hin också, och så lät han piskan hvina landet rundt. Allt och alla, ville han, skulle gå baklänges liksom han sjelf och Get-Apulianska Komposten. Ja, Svenska Akademien och konsistorierna och jesuiterna och kräftorna skränade bifall, ty med dem hade det alltid gått bakut, men i det landet fans äfven ungt lefnadsfriskt folk, som ville gå framåt och ej baklänges, dem klatschade hästhandlaren,

Först var der en liten, fin karl med stort geni och små punkter samt en hvass penna, med hvilken han kittlade hästhandlaren i de långa öronen. Smålandspetter, som var stor och grof och skref långa punkter, hyste gammalt agg till den unge mannen. Och piskan hven, och Petter bökade i gödseln. Men genikarlen aktade ej på hundgläfs. Bytte ej heller ord med hästhandlaren, hvaröfver denne vardt ytterligare retad.

Så var der en annan af de framåtskridande, som företog sig det orådet att analysera piskan, hvarvid han kom till resultatet: Oförskämdhet 99,99 procent. Qvickhet 0,01. Det var majestätsbrott, och piskan hven kring öronen på herr N.

De framåtskridande fingo ett eget organ, som djerft och manligt yrkade på allas rätt att gå framåt. Puuh, piskan hven, och gödseln från Get-Apulianska Komposten yrde värre än någonsin.

Ypperst bland framåtskridandets kämpar var Loke. Han var ännu ung, men hade redan sprängt de fjettrar, med hvilka Get-Apuliens gudar bundit honom, och dessutom skjutit en hotande bresch i gudahusets murkna murar. Ditin tittade många Get-Apulier och kommo så underfund med, att potatis är potatis och inte sill och att svagdricka är svagdricka och inte kernmjölk, och så började de gå framåt.

Det var hotande för Djäfle sågverk, tyckte herr Hin, ty började menniskorna gå framåt, kunde f-n inte få fast dem, och ingen skötte då hans sågar. Derför upphäfde han ett skrän, att Get-Apulien och Bernadotte och Nassau skulle falla, om menniskorna började gå framåt och förlorade tron på den tre- och dock en-faldige guden; och Väktaren och jesuiterna skreko med, ty de eldade under sina köttgrytor med sågspån från Djäfle.

De sprungo allesammans i en hög för att dölja öppningen till det heligaste; der det allra heligaste låg, det var potatisen och svagdrickat, som ej var potatis och svagdricka utan sill och kernmjölk. Men inte kunde de täcka öppningen, huru tjockhufvade de än voro. Loke vräkte undan dem, och folket tittade in i templet.

Reste så Loke söderut, hem till sin Sigyn, som låg långt nere i Söder och uppfostrade små Fenrisulfvar och Midgårdsormar. Konsistorierna och jesuiterna sågo svårmodigt på hvar andra. Slutligen sade en lärd man bland dem, som predikade en gång om året och dessemellan roade sig med att tentera ihjel teologiekandidater och som blifvit domprost, emedan han var så snäll att löpa baklänges: »Smålandspetter».

Det var blott ett ord, men ett ord, som kom från Hin; och Smålandspetter vardt fädernas hopp i nöden, han var lika tjock alltigenom, som om hufvudet. Han slog en väldig klatsch och stälde sig bredbent i tempelöppningen. Och gisslade Loke af hjertans lust. Men Loke var långt borta och hade hårdt skinn och silkessnärten qvickheten var sedan länge bortnött, så att blott de tre delarne oförskämdhet fans kvar, och det sved inte alls i skinnet, när hästhandlaren klatschade. Smålandspetter hade också under årens lopp blifvit så korpulent, att blodet körde apoplektiskt mot hufvudet, när han försökte göra några af sina förut så gouterade clown-skutt.

Jesuiterna och Bernadotte och Nassau sökte väl ännu belöna sin lif- och hofnarrs underdåniga krumsprång med ett allernådigst gapskratt, men det vardt en gäspning i stället. Och alla gäspade och kunde ej begripa, hvad de förut skrattat åt.

På det yttersta i dessa dagar har dock Smålandspetter rönt någon uppmuntran. Professor Hj. Nathorst har utan examen gifvit honom högsta betyget för gödselspridning i en landsortstidnings spalter. Vid fjäderfäutställningen i Stockholm häromdagen vunno hans ankor stora prismedaljen. En indisk rahja, som lider af sömnlöshet, har genom utrikesdepartementet låtit tillställa honom 500 rupier. Så inte har han skäl att harmas öfver sin affär med Hin!

Saul.

* Gefle? Förmodligen staffel.
Sättarens anm.

✝

J. P. Jacobsen.

Danmarks främste kolorist på det skönliterära området har skattat åt förgängelsen, endast 38 år gammal. Den dödes största betydelse låg i den insats han gjorde i omskapandet af det danska skriftspråket, hvilket nu mera har en helt annan klang och rytm än före utgifvandet af »Marie Grubbe» och »Niels Lyhne», författarens stora och bekanta romaner.

Jacobsens uppfattning af konsten var den realistiska, som framförallt kräfver sanning och sans; dock fans i hans realism äfven åtskilligt med romantik eller — fantasteri, om det ordet skall på något sätt vara bättre. Men alla de försök, som göras af den s. k. Bangska kritikens efterapare, att af botanisten, vetenskapsmannen och Darwin-öfversättaren Jacobsen skapa en skildrare af sitt eget jag, såsom en »daarlig» fritänkare, och af det nu lefvande unga, nervösa parfymkånässörslägtet, äro lika många brott mot den sträfsamme *mannen,* hvilken sjelf aldrig left på stämningar, utan på handlingar, och som ej skildrat vår tids ungdom, utan det slägte, som var ungt 1860 i Danmark, hvilket är så vidt skildt från de nuvarande unge, som författaren J. P. Jacobsen var skild från mjäkigt pjunk om »jasmindoft och böljelek».

Ernesto Rossi.

Ernesto Rossi är född år 1829 i hamnstaden Livorno, en af den italienska provinsen Toscanas vackraste städer. Hans fader, Guiseppe Rossi, var officer i den napoleonska arméen.

Rossi erhöll sin första undervisning i sin födelsestad och besökte sedermera universitetet i Pisa, der han enligt fadrens önskan skulle studera rättsvetenskap. Studentens håg låg dock åt helt annat håll. Föreläsningssalen besöktes sällan eller aldrig, men deremot så mycket oftare teatern, och å alla sällskapsspektakel var den unge Ernesto ledande själen.

Slutligen tog Rossi år 1846 anställning vid ett mindre, ambulatoriskt teatersällskap och besökte med det samma flere städer. Härunder kom han i beröring med Italiens då för tiden mest betydande tragiker, Gustavo Modena, hvilken märkte ynglingens talang och antog honom till sin lärjunge. Ej synnerligen långt derefter erhöll han anställning som förste dramatiska skådespelare vid Piemonts hofskådespelaresällskap och grundlade här sitt rykte i Italien.

Länge dröjde det ej, förr än Italiens gränser blefvo konstnären för trånga. År 1852 hade Rossi i förening med den dåvarande kungl. sardinska hofteatern uppträdt i Turin och spelat till sammans med madame Ristori, hvilken då stod på höjden af sitt rykte. Med henne gjorde han år 1855 en konstresa till Paris, der verldsutställningen då som bäst pågick. Här gaf han bland annat Corneille's Cid på franska språket och rönte afgjord framgång genom sitt mästerliga spel. Vid samma tillfälle gjorde han äfven flere italienska dramaturgers arbeten kända och aktade i Paris, särskildt Carlo Goldoni's (1707—1793) komedier.

Tvänne år efter denna första gästspelsturnée i utlandet besökte Rossi Wien med eget sällskap, och sedan dess har han gjort talrika konstresor både inom och utom Europa. Sålunda uppträdde han å nyo i Paris år 1866, i Spanien och Portugal 1867. I Madrid var han i synnerhet föremål för de mest storartade ovationer. Bland annat sägas studenterne efter en Othelloföreställnings slut hafva bildat häck mellan teatern och Rossi's hotell samt på marken utbredt sina kappor, derigenom erbjudande konstnären en den egendomligaste matta, som väl låter tänka sig.

Kort före denna sin resa å den pyreneiska halfön hade Rossi å sin repertoar upptagit Shakspeare's dramer. Det var dessa hufvudroller han tolkade efter denna tid på alla sina konstresor, och denna tolkning var det, som förde den store tragikern till tinnarne af ryktets tempel. Ja, man kan säga, att det är Rossi, som gjort den snillrike britten känd, förstådd och värderad af de romaniska folken.

År 1871 begaf han sig för första gången till Amerika, återvände derifrån året derpå och uppträdde å nyo i Wien 1873 under dervarande verldsutställning. Först år 1874 fick engelsmännen i London mottaga den snillrike tolkaren af deras egen odödlige Shakspeare. Och här liksom öfverallt annorstädes vann han det största bifall och blef föremål för den lifligaste hyllning.

Sedermera har Rossi gjort flerfaldiga konstresor i utlandet, till Berlin 1874, Paris 1875, London 1876, Ryssland 1877 och 1881 åter till Berlin.

Under den tilländagångna vintern har han företagit ett nytt triumftåg mot norden, derunder gästande Berlin, Hamburg och Köbenhavn m. fl. städer. Och ändtligen har nu den ryktbare konstnären också kommit hit till vår hufvudstad.

Som Blänkaren redan är tryckt, då första Rossi-representationen börjar, kunna dess läsare ej förr än i nästa nummer få veta något om den store tragikerns uppträdande å vårt lands främsta scen. Emellertid torde det vara af intresse att redan nu få se ett af de många omdömen, som uttalats öfver Rossi's konstnärsskap, hvadan jag här tar mig friheten anföra, hvad en ansedd tysk kritiker för ett tiotal år tillbaka yttrade deröfver. Han säger bland annat:

»Det är ej möjligt att på scenen drifva realismen längre, än hvad Rossi gör. Han kopierar verkligheten äfven i det fula, det vidriga, det rysliga, ja särskildt just deri. Återgifvandet af vrede, grånad vällust, rasande svartsjuka, dödsfruktan etc. mildras och förskönas ej genom ett enda idealt drag; de framställas af honom på scenen med den förfärligaste naturtrohet. Kopian som sådan är mästerlig, och derigenom förklaras af sig sjelf hennes omedelbara verkan på åskådarne.»

»Rysning och fasa fatta åskådaren, då Rossi som Othello störtar sig öfver Jago för att döda förrädaren, eller då han som ett vilddjur griper den svaga Desdemona och man hör, huru han dervid rosslar och stönar. Med afsky måste man vända sig bort från den apoplektiske gubben Ludvig den elfte, då han förgäfves bemödar sig att med ett vällustigt smekande af friska kinder och vämjeliga rörelser åter uppväcka sinlighetens slocknade glöd. Och det är ej endast i vissa stora moment, utan i hvar enda detalj, som Rossi söker återgifva naturen så troget som möjligt, och detta ända in i dess mest vidtgående ytterligheter. Sålunda spelar Rossi t. ex. Othello med ständigt öppen mun och med halft sammanbitna tänder för att maskera negerracen. Ännu värre muskelkonster visar han som Ludvig den elfte. Han antager nämligen, att konungens ansigte vanstälts af ett slaganfall, och att munnen derför måste stå på sned. Och sålunda ser man hela aftonen framför sig den sneda, förslappade munnen, ur hvilken tungan, som ej mera kan fullkomligt styras af tungbanden, då ock då uthänger. Det är gräsligt; men man kan ej *förneka,* att det är storartadt gjordt.»

»I allt hvad det yttre beträffar, är Rossi obestridligen en af de störste mästare, som någonsin beträdt en scen. De mest vågade rörelser utför han med den mest konstnärliga fullkomlighet; hvar och en af hans ställningar kunde tjena till modell för en målare. Om han som gubbe släpar sig öfver scenen och vanmäktigt sjunker ihop, eller om han i sin fulla mannakraft stormar fram, med ett vildt språng störtar sig öfver sitt offer, griper det vid strupen och slår det till marken, om hans kropp i afmätt skönhet förblir i hvila eller alla hans lemmar sättas i rörelse af en vild lidelse — ständigt äro gester och linier sköna och plastiskt fulländade. Innerligheten hos honom är dock något sparsammare tillgodosedd; men det beundransvärda organet klingar så djupt, så varmt, att man vanligen varsnar denna brist, först då man ofta sett honom. Rossi är utan tvifvel en af de intressantaste konstnärsföreteelser inom den nutida teaterverlden.»

Så långt den tyska kritiken. Att Rossi sedan detta skrefs ej förlorat något af de egenskaper, som fört honom till höjden af konstnärsrykte, framgår till fullo af de uttalanden, som stått att läsa i tyska tidningar om hans uppträdande i Berlin och Hamburg förliden vinter.

F. Hbg.

Musik.

Aug. Wilhelmjs konsert.

Det var bra gjordt af Dagens Nyheters musikanmälare, då han här om dagen frågade Stockholms musikälskande befolkning, om den numera icke hade sinne för annat än det näpna, småsöta, halffärdiga, eller hur det var hans ord föllo. Man skulle verkligen kunna tro något dylikt, när en Aug. Wilhelmj, känd och erkänd som en af samtidens ypperstа mästare på instrumentens instrument, ja, af mången ansedd som den ojemförligt främste, får på sin första konsert spela för halft hus. Jag är nu ingen farisé och gör mig ej bättre än jag är: jag försummade, jag också, denna fest, lockad af något annat — Gud vet hvad. Men när jag nu hört honom och vet hvad han bjuder, så ångrar jag min underlåtenhetssynd, ångrar och afbeder den. Jag vet nu, hvad jag förlorade: ett par timmar af ren, upphöjd, ädel njutning, en af dessa själens högtidsstunder, hvars stämning ej strax förflyktigas, som det går med så mycket annat, det vi finna tilltalande, utan lefver kvar i åratal, så som jag ännu efter 7 à 8 års förlopp kan i tankarne höra den odödlige Wieniavski spela sin »Legende».

Det är, allt efter som man tar det, en oändligt lätt sak att skrifva en anmälan af Wilhelmjs konsert eller — en oändligt svår uppgift. Man kan gå hem, berusad af skönhet, bländad af talang, gripen af det energiska allvar, hvarmed Wilhelmj — något som man redan kan se på mannen — fattat sin uppgift . . . Gå hem, som sagt, och i få ord förklara, att allting var ganska godt, beundransvärdt, genialiskt — hvad ni vill. Detta å ena sidan. Å andra sidan kan man vilja klargöra för den allmänhet, som icke haft lyckan öfvervara konserten, hvari en Wilhelmjs storhet består, hvari det beundransvärda, genialiska, berusande, hänförande består. Analysera hans spel. Men om man så också nämner, att hans ton är så stark, så klar, så sjungande; att den i sig har detta egendomligt tjusande, som eljest tillhör menniskorösten, att den eger liksom denna uttryck för alla stämningar från den bittraste smärta och tyngsta vemod till jublande fröjd och sprittande lifsglädje; att han i absolut fullkomlighet beherskar sitt instrument; att han med divinatorisk kraft och skärpa genomtränger och återger hvar särskildt tondiktares skaplynne . . . med samma lätthet, samma klarhet, samma fulländning en chaconne af Bach som en polonaise af Laub. Om jag berättar om charmanta pizzicaton, blixtrande staccato, hårfin renhet, briljanta arpeggier och gudomligt dubbelspel — ja, om jag kunde beskrifva er det allt med språkets mest klingande ord, så vore det ändå ett intet. Ty musik, som är den mest omedelbart verkande af all konst, skall endast höras och kan ej tydliggöras genom beskrifningar.

Summa: Stockholm har fått ett mäktigt plus till sin musikaliska uppfostran.

I. N.

En barndom.

(En historia i fragment).

Af *Algot Sandberg.*

(Forts.)

VIII.

Det var en lummig trädgård, en sommardag, då solen glödde. Ljuset låg på sandgångarna likt stora, skälfvande, guldgula maneter, skimrande strålar trängde in i jasminbuskarna, gåfvo bladen tusende skiftningar, kommo de hvita, skålformiga blomstren att andas som i feberglöd, så berusande, att det var, som om man fördes långt, långt bort på de ljublande välluktернas starka vingar.

Hon halflåg i en hängmatta under buskarna. Mattan gungade litet, bara så sakta. Hon var iklädd en drägt med

skiftningar från chokladbrunt till paillegult, hufvudet med den fransyska hatten var lutadt i handen, ögonen blickade utan mål.

På gräsmattan nedanför satt Mark och lyssnade till, huru blomstren drömde söfvande drömmar. Det var tyst omkring dem; endast myggorna dansade vilddans till gräshoppornas kastagnettmusik i blomstersängarna; långt borta hördes det dämpade bruset af stupande vatten. Och Agnes lade sin arm om Marks hals och hviskade sakta: »hvad jag älskar dig».

Han såg upp på henne med sina stora, svarta ögon. Så drog han henne till sig och kysste henne.

»Hvad du har mjuka läppar!» sade hon och smekte hans hår.

Mark drog henne ännu närmare intill sig. Hans arm darrade.

»Du skall dina sorger glömma,
Du vemodssjuka barn» —
hviskade hon i hans öra.

»Ja, man kunde dö af det», sade Mark tyst och blickade framför sig.

IX.

»Ni vill veta sanningen, min fru!» sade doktorn. »Nåväl, hon dör med solen i kväll.»

Det var på middagen.

Agnes låg utan att kunna röra ett finger. Af den friska skönheten fans intet kvar utom de stora grå ögonen och det bucklade cendréhåret i pannan. Hyn blef i halfdagern än blekare.

»Mor», sade hon hviskande, »drag upp persiennen en smula och hölj på mig ett rödt täcke, att inte Mark får se hur blek jag är, då han kommer. Hvad är klockan? Han är väl här snart?»

Så kom Mark.

Han såg ut, som om han velat kämpa med döden om henne, som mötte honom med ett matt leende.

»Mark», hviskade hon, »du kom».

Mark låg på knä vid sängen. Hans ögon stirrade häpet. Det var, som om han inte förstått.

Nej, han förstod inte, att Agnes skulle dö, han förstod inte. Han hade aldrig tänkt annat, än att han skulle ega henne i evighet.

Och nu kom det. Gud, han som så ofta gråtit, nu kunde han inte få fram en tår. Han endast kysste, kysste brännande en kylig, hvit hand.

»Mark», sade Agnes, »förbi du, älsklingen, förbi. Nu dör jag ifrån dig.»

Om han kunnat skrika högt af smärta. Men han kunde ju inte.

»Och vi ha intet hopp, Mark, vi träffas aldrig mera. Tack, du käre, käre gosse, för hvarje kyss, för hvarje smekning — för allt.»

Hon försökte lyfta upp sin hand och lägga den på hans hår. Men hon förmådde inte. Då log hon.

»Ack, Mark, när man inte en gång förmår stryka ditt hår, ditt mjuka, mjuka hår, då kan man gerna dö.»

»Nej, nej!» ropade Mark i kramp.

»Jo, du käre. Och du skall lefva och bli lycklig. Du skall glömma mig och lära dig älska någon annan — för utan kärlek dör du, Mark, du måste älska.»

Hon andades tungt en stund. Så sade hon:

»Mark, mina läppar börja kallna — ge' mig en kyss, en lång kyss!»

Och de talade om många, många ting, afbrutet, under snyftningar. Om allt, som gjort dem lyckliga, om allt, hvad de hoppats, om allt, hvad de drömt. Det kom sommar med minnena, det kom blomdoft, sol.

Sol! Med solen skulle Agnes dö.

Ja, det visste de båda. Och så famnade de hvarje liten stråle, girigt.

Dödskampen hade börjat. Agnes vred sig i kramp.

»Morfin, morfin!» skrek hon med flammande ögon och knutna händer.

Med solen dog hon.

X.

Feber!

Insjunkna, glödande ögon och darrande, blodlösa läppar.

»Ha, ha, ha! Här ska ni få höra en visa:

J'endors mes soucis, dans l'ivresse
Où ménent l'énnui, le chagrin?
A quoi sert de gémis sans cesse
Mourir est le, commun destin!
Y résister serait — — — —

Ah, champagnen är dufven! Vackra Nina, jag slungar glaset i hufvudet på dig. Se så — en kyss. du lilla! Fy, dina läppar smaka ju vin — vin — vin. Och, så brinner lampan så klart — vet du inte — jag älskar halfdager — då är det så — — åh — hvad det bränner i ådrorna, jag har eld i hjernan! Ser ni, det brinner — och folk skriker, att det är helveteslågor. Jag skrattar åt dem. Helvete! ha, ha, ha. Mor, mor — förlåt mig, jag skall inte tala om helvetet, du tycker ju icke om det — om himlen i stället, Ja, om himlen, mor, himlen. Der är Agnes —

Agnes! nej, hon är inte i himlen. Inte tror jag på någon himmel, mor, nej mor, det gör jag inte. Ser du, jag skall tala om en sak för dig, men det får du inte säga någon. Vet du, en dag mördade jag Gud — ja har du hört det — och nu fins han inte mer. Mördare, du! Jag fick inte något straff. Åh, blodet rann i strömmar, varma, ser du, rykande — och jag fick blod på läpparna — åh, vet du, mor, det kyste Agnes bort — det var första gången. Hon kyste mig! Kom hit, du lefver än, spöke, kom hit — jag skall döda dig om igen, alla, för Agnes kysser alltid bort blodet. Kanske du kan bli rödare då också, älskling, nu är du så blek. Stackars, stackars liten, jag skall värma dig jag, jag har eld i ådrorna!

Nej, mor, jag skall inte säga någonting, inte någonting alls, eftersom du inte vill det. Men du skall säga åt alla de der flickorna, du förstår, mor, att de gå sin väg — inte har jag något med dem att göra — jag hatar dem — hör ni, jag hatar er och förbannar er! — God afton, lilla Wolff — det var snält du helsade på mig. Skola vi läsa Heine nu, John? Säg? Skola vi slå upp cliquoten? Hör du, hur det fräser? Ha, ha, ha — vill du kyssa mig — tycker du jag är vacker? — Kommer du ihåg den aftonen, då du ropade till mig: skål, Antinous, skål — och jag slog champagneflaskan i hufvudet på dig — gud, hvad det blödde! — — — —

Mor, mor — tala inte om det här för Agnes. Du förstår, det är förtroende — och hon skulle gråta. — Är hon död, säger du? Ja, mor, och jag får aldrig se henne. Gör mig en tjenst, mor! Tag revolvern inne på min vägg, ladda den med tiotusen kulor och skjut mig — i trasor.

Du gråter.

Ja, jag har allt gjort dig mycket ondt. Men vet du inte, att om jag dör, blir jag Gud — och då, mor, då skall du bli lycklig.

Så, nu kommer Agnes — nej, mor, mor — jag brinner, jag brinner! Ser du, hur köttet svartnar. Jag lider! Mor, rädda mig, rädda mig. Nej!

Åh, hvad det är skönt att brinna! Jag skall ligga så stilla, så stilla — inte röra mig — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

»Herr doktor, inte behöfver ni hålla i mig så hårdt. Jag rör mig ju inte — och jag är ju så sjuk.»

XI.

Kära Amy!

Ja, nu är Mark död, och ingen, ingen kan ge mig honom igen. Det är tomt efter honom, kan du tro, de sista fjorton dagarnas omsorger om honnm äro slut — han behöfver dem inte nu.

Och är Mark lycklig, Amy? Jag vet inte. Det är det, som gör det dubbelt tomt. Du vet hurudan han var, och du skulle ha hört honom på dödsbädden. Jag fasade för allt, hvad han sade i yrseln. Jag kastade mig mången gång på knä och bad Gud, att han icke skulle tillräkna honom. Ty det var förfärligt. Men, Amy, tror du, att ett så många böners barn kan gå förloradt? Tror du icke Gud har magt att frälsa i dödsminuten? Säg, att du tror det.

Ack! Min gosse var för mycket hjerta. Derför blef han aldrig lycklig. Han var af dessa naturer, som spana, alltjemt spana. Du vet, hur hau varit de sista två åren — efter Agnes död. Amy, min gosse kunde älska! Men kan du säga, hvarför Herren skulle taga bort henne? Utan henne kunde han inte lefva. Jag förstod honom inte. Hon var det enda hjertevarma, som mötte honom härnere.

Och då Agnes ej mera fans, då frös Mark ihjäl. Han hade så lefvat sig in i den tanken, att de aldrig skulle skiljas, att missräkning var död.

Men, Amy, min frie gosse, hur var han ej bortkommen under den sista tiden. Jag sörjde öfver honom. Han ville värma sig, och han värmde sig vid det bål, der man förnekar Kristus, der man offrar åt nöjenas gudar Han i himlen vet, hur det kändes för en mor. Så kom doktorn och sade, att han skulle bli vansinnig, att han skulle sluta som dåre.

Men Mark gick ifrån oss. Amy, kanske det var bäst. Jag tänker ibland så. Och ändå hade jag så gerna velat behålla honom. Nu får du komma och trösta mig litet, du min trognaste vän.

I söndags begrof jag honom. Han tyckte aldrig om kyrkklockor i lifstiden. De störde honom inte heller på hans sista färd. Ack, han är borta, borta. Skall jag återse honom?

Din Anna.

SLUT.

Kutteregare!

En 18-årig stor, stark, belefvad sjöman, nu hemkommen från flerårig resa inom tropikerna och Nordsjön, och som till hösten skall studera i Stockholms navigationsskola, önskar under sommaren plats å kutter. Svar å Blänkarens kontor till *Jean.*

Träbearbetningsmaskiner, solida, tidsenliga, billiga.
Arbetsmaskiner för jern, alla slag.
Vindhjul för drifvande af tröskverk, qvarnar och vedsågar m. m.
Ångmaskiner och **Ångpannor** till billigaste priser.
Stockholms Patentbyrå
4 Stora Nygatan 4 (G. 6132×5)

Skandinaviska Linnebazaren
Stockholm
8 Drottninggatan 8.
Största Lager
af
Linnevaror och Gardiner.
Billiga, bestämda, utsatta priser.
Profver expedieras till landsorten.
Skandinaviska Linnebazaren.

Ulriksdals Värdshus
Allmänna telefon 60 39.

Dalmasen.

Radikal månadstidning. Fördelaktigt omnämnd af den frisinnade pressen. För ett öppet och ärligt dalkarlsspråk. Rädes icke att sjunga ut osminkad sanning om allt och alla. Slår sällan dalkarlar i folk. Är egentligen afsedd för det skinnpelsade dalfolket. Men duger att läsa för hvem som helst. Kostar bara 1 krona för helt år på posten, Ännu ej för sent att prenumerera. Glöm inte det!

Betänk: en äkta dalmas för »fyra skilling» i månaden! Ä'ke det gudomligt?

Redaktionen.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

Af Kejserliga Brasilianska regeringen

utnämnd att i Sverige-Norge och Danmark kostnadsfritt lemna upplysningar om Brasilien, står jag allmänheten till tjenst med såväl muntliga som skriftliga meddelanden om alla landets förhållanden, äfvensom om de förmåner, som regeringen erbjuder dem, hvilka derstädes vilja bosätta sig.

Theodor Tufvesson,
Södra Förstadsgatan N:o 90, Malmö.
(Allm. A.-B. × 2).

Breflåda.

»J. R.» Vi ha öferfullt med novellmanuskript, hvarför ej edert kommer att användas. Kan hämtas å posten.

»Saulus». Vill ni ej uppge namn och adress? Det vore högst angenämt för redaktionen att känna dem.

Tack för det trefliga bidraget. Välkommen åter!

Frågvis. Hur är det möjligt för redaktionen att veta, hvarifrån eller hvarigenom alla möjliga och omöjliga rykten uppkomma. Ett sådant rykte, som det af eder påpekade, kan ju omöjligen ha den minsta betydelse. Vi få endast försäkra, att, såvidt vi kunna döma om saken, är det en fullkomlig osanning.

Dixi. Vi kunna verkligen inte hjelpa, om den nämda veckotidningen nödgats att göra högersvängningen. Vänd Er med eder klagan till densammas egen redaktion! Lika litet kunna vi uppgifva, huru länge den ännu kommer att ega bestånd.

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster,
22 Södra Humlegårdsgatan 22
Stockholm.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D
(lilla huset).

Värdefull boknyhet!
Kvinnan
i forntiden, nutiden och framtiden
af **August Bebel.**
Öfversättning af *F. Hellberg.*
Carl Sunesons förlag.
Pris: 3: 50.

Läskedrycksfabriken
Svalan
95 Regeringsgatan 95

Sodavatten	Kr.	5
Bilinervatten	»	5
Vichy	»	5
Fruktlemonad	»	10
Hallonlemonad	»	9
Sockerdricka	»	5
Champagnedricka	»	9

m. m.
Allm. Telefon 67 59.

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska Belgiska & Tyska
Cigarrer.
Profver om 100 st. expedieras till landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Nytt! ***Nytt!***

På ***Almkvist & Wiksells*** förlag, Upsala, har utkommit:

Dagdrifvare
Dramatisk situation i en akt.
Pris: 50 öre.

Nytt! ***Nytt!***

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Vägen lönar sig!

Under April ***realiseras*** hela lagret till utomordentligt billiga priser.
Brefpapper, 240 ark, 1: 25, extrafint 1: 50. | **Kuverter,** 100 st. 25 öre, fina hvita 45 öre.
Hamppapper pr ris (480 ark) 2: 25. | **Räkningar,** 100 st. 35 öre, Noter 15 öre.
Eleganta Kartonger med papper och kuverter samt korrespondentkort från 50 öre, Bon-Marché-Kartonger samt d:o med smakfullt upphöjda monogram 1 kr., Skrifböcker 2 kr. pr duss., Glosböcker 1 kr. pr duss., Skolpennor 1: 25 pr gross, Bjudningskort och Dansprogram 2 kr. pr 100, Visitkort, Menu, smakfullt och billigt. Monogramtryck 25 öre för 100 st, Billigaste Accidenstryck.
Kontorsböcker slutsäljas med 25 proc. rabatt.
3 Vestra Humlegårdsgatan, bredvid Kgl. Biblioteket och spårvägen.

Lund & Anderssons
Boktryckeri
2 Ålandsgatan 2
All. Telefon 50 58.

TIDEN

Hvarannandagstidning utkommer i Stockholm hvarje **måndag, onsdag** och **fredag.**

Tiden kostar **endast 5 kronor** till årets slut.

För **ett halft år** är prenumerationsafgiften 3: 50. För qvartal 1: 75.

För en månad 60 öre.

Allt postafgiften inberäknad.

Lösnummer **5** öre.

Utprägladt demokratisk hållning.

Lättläst och omvexlande innehåll.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och Expedition: *Stockholm,* Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 7

Prenumerationspris:

Till årets slut	Kr. 3: 75
För halfår	„ 2: 50
„ kvartal	„ 1: 25

Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och Förläggare: F. KJERRMAN.

Redaktörer: *Fritz Kjerrman* och *Georg Lundström.*

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Flemming, 40 Drottninggatan och **Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.**

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektörernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Der ute.

Reaktionärerne

äro sig lika öfverallt. I England har den gamle, kloke, fredsälskande Gladstones försök att undvika kriget genom att hänskjuta tvistens lösning till en skiljedomare, väckt en storm af förbittring hos sabelskramlarne, snobbarne och de andra, som intet förlora genom att landet kastas i ett krig, hvars utgång ingen kan beräkna. Och i sjelfva parlamentet har denna stämning, ett foster af falsk patriotism, gifvit sig luft i ett amendement till underhusets föregående beslut, deri det föreslås, att huset, som anslagit 11 millioner för betryggande af rikets säkerhet, icke må bevilja dessa pengar, innan upplyst blifvit, hvartill de skola användas.

Hade detta amendement framkommit af fruktan, att regeringen i följd af god penningtillgång skulle begå extravaganser, hade det legat förnuft deri. Men nu sker det af raseri öfver att regeringen *icke* kastar sig in i vidlyftigheter, utan sparar åt folket dess penningar och dess blod.

Färdigbildad

bör Kongostaten nu snart vara. Det har en suverän, hvilket är det vigtigaste, och har nu fått en finansminister, hvilket ock är fint och bra att ha. Nu fattas det endast penningar för den nye ministern och en befolkning, som han kan pålägga skatter. Men allt det der får komma sedan.

Hotande och mörkt

ser det ut allt fortfarande, trots talet om skiljedomare mellan England och Ryssland. De finska jernvägarne skola vara redo att från Petersburg till Helsingfors öfverföra 10,000 kanonladdningar och 30 mörsare.

Kölnische Zeitung

anställer drift med våra neutralitetsrustningar. Från tysk synpunkt sedd måste vår Lilleputs-morskhet också taga sig oändligt komisk ut. Men hvad skola vi säga om en regering, som gör ej blott sig sjelf utan hela nationen löjlig?

I Preussen

utvisar man polackar, som ha varit bosatta i landet i tiotal af år, som der äro fastighetsegare och till och med fullgjort sina värnpligtsåligganden i den tyska armén. Skälet dertill angifves vara det, att de vid sin inflyttning i landet försummade att bli tyske medborgare. Men verkliga skälet torde väl vara en öfverenskommelse mellan de ryska och tyska regeringarne att klå efter polackarne, när och hvar och huru sådant är möjligt.

Och de stackars utvisade bli icke mottagna i Ryssland, men kanske i Sibirien. Om de emellertid genom den behandling, de varit utsatta för, skulle kasta sig i nihilismens armar, vore detta ju endast följdriktigt.

Här hemma.

Glädje och lycka

böra nu vara rådande i hela vårt land. Dagens Nyheter stämmer upp Te-deum, de omaskeradt konservativa brumma bas, men den stora folkkören, som man naturligtvis påräknat för att det hela skulle taga sig ut, den uteblifver. Och skulle något ljud från de aflägsna landsbygderna möjligen tränga in i de höga »liberale» eller omaskeradt konservative tidningsherrarnes kabinett, hade det förvisso likhet med knot, ett doft mummel af missnöje och ovilja öfver det sätt, hvarpå representationen fattat sin pligt gent emot nationen. Ty trots den store kompromissmannens, diktatorns från Dystad, peremptoriska försäkran, att den ökade börda, båda kamrarne i lördags med rörande enhällighet beslöto att pålägga landet, ej skulle kännas vidare betungande — icke alls! — så vet den fattige bonden och arbetaren i staden, att tolf dagar, som man tar bort från sonens arbetstid på marken, i fabriken eller verkstaden, representera en kännbar förlust. De veta ock, att detta endast är början till hvad komma skall, att aptiten växer medan man äter, att skatterna ökas, under det att inkomsterna stå kvar på samma punkt eller reduceras; de jubla visserligen icke. Ty de äro främmande för de högpolitiska intressena; det vidkommer dem ej det minsta, om vår regerings främste man heter Themptander eller något annat, då herr Themptander ej kan sjunga annan visa än den alla hans föregångare trallat på: ökade anslag, utsträckta åligganden, nya offer. Och de fråga sig, om det aldrig varder nog offradt.

Men regeringen har vunnit en seger, herr Themptander kan lugnt stanna kvar och herr krigsministern med honom, Dagens Nyheter har gifvit regeringen sitt moraliska understöd och bör kunna påräkna ett vedermäle af kongligt välbehag, och de omaskeradt konservative ha vunnit terräng — hvad gör det då, om folket lider, om folket är missnöjdt?

Och landets försvar, som icke nu är tryggadt, men som vi äro på god väg att trygga... om vi hålla på i hundra år, på sätt vi nu begynt?

Bah! Jag tycker, hvad generalstabsherrarne och de andra sakkunnige skola le ett augursleende, när de mötas!

Att skapa socialister

är något som bourgeoisien väl borde akta sig för, tycker man. Och den gör det säkerligen icke afsigtligt, icke ens medvetet, men den gör det dock. Den gör det genom att behandla arbetarne såsom verktyg, hvilka då de äro utslitna eller af annat skäl ej kunna användas längre, kastas bort utan hänsyn till hvad öde som sedan drabbar dem. Ett exempel på, hur man skapar socialister — icke beskedliga teoretici, som ingen skada göra, utan socialister med hat i hjertat, som vid första gifna tillfällen skola vara med om att störta allt det bestående — har man i dagarne fått från Jönköping.

Den gamla tändsticksfabrikens enorma vinstutdelniegar lemnade ett antal individer ingen ro; de voro gripna af det moderna begäret att hastigt skapa sig rikedom, den moderna svindeln, som undergräfver all sund ekonomisk utveckling, hvilken ej får grundas på annat än arbete, omtanke och sparsamhet. Så uppstod en ny tändsticksfabrik. Men hur det var, den ville icke gå bra; till slut ville den icke gå alls. Det berodde nu på en hel mängd samverkande omständigheter, hvilka icke höra hit. Den fick, som sagdt, en dag upphöra med sin verksamhet. Och tidningarne förkunnade som en lycka i olyckan, att aktiekapitalet var tillräckligt att betäcka förlusterna. Med andra ord, resp. aktieegare blefvo af med sina penningar, och det var ju ledsamt nog det. Men det kan man antaga som säkert, att ingen af dem derigenom vardt ruinerad, blottställd. Ty det belopp, för hvilket hvar särskildt köpt aktier, representerade ju endast en besparing eller en vinst, gjord på ett annat företag. Den ena dagen vinst, den andra förlust! Det ena får uppväga det andra. Det är lagen för all spekulation.

Men arbetarne, som den dag fabriken stängdes, utan vidare blefvo afskedade, för dem var slaget ojemförligt hårdare. De hade aldrig någon vinst i sigte, deras hela sträfvan, alla deras förhoppningar gingo ut på att förvärfva sig sitt knappt tillmätta uppehälle för dagen. Hvarför skulle då de lida för de andres öfverspekulation, affärsoduglighet eller hvad som nu förorsakade krachen? Men det var just hvad de fingo. Ty ej nog med att de drefvos ut på gatan utan en brödbit att följande dag sticka i munnen, så plundrades de ock på den till några tusen kronor uppgående sjuk- och begrafningskassan, som de sjelfva samlat — ej frivilligt, utan genom veckliga tvångsafdrag från deras redan förut allt för ringa lön. Nåväl, denna kassa lade »massan» beslag på som god pris. Dermed ökade man ju ändå dividenden åt fordringsegarne med några ören. Det är lätt att sätta sig in i de känslor, hvarmed arbetarne mottogo underrättelsen om, att deras *deras* egen sjukkassa blifvit beslaglagd. Vi behöfva ej skrifva kommentarier dertill.

Så bör man vidare tänka sig den oro, den förtviflan, som måste gripa en till nära tusen personer uppgående arbetarestock, som plötsligen står utan sysselsättning. De stackars menniskorna kunna ju ingenting i verlden utan det handgrepp, enhvar fått tillegna sig på fabriken; de kunna ej resa någonstädes för att på annat håll söka verksamhet. De äro med ett ord alldeles ohjelpligt prisgifna åt nöden eller åt — den allmänna, reglementerade barmhertigheten. Och det är ungefär detsamma. Och för denna sin förtviflade ställning ha de ej sig sjelfva att skylla, ej lättja, dåligt lefnadssätt eller dylikt, utan endast den svindel, som griper omkring sig i vårt affärslif, ja hela samfundslifvet. Men som arbetarne ej äro vana vid att röra sig med abstraktioner, så vända de sitt hat mot de män, som gjort sig skyldige till svindeln, mot alla rika som lefva godt på andras arbete. Och missnöjet breder sig vidare och vidare, ty brännämnen gifvas öfverallt, och de finnas nog som gjuta olja på elden.

Men öfverklassen har ingenting att säga, intet att beklaga sig öfver. Det är den sjelf, som skapar socialister, praktiska socialister med hat i hjertat.

De stora lögnaktiga fraserna

florerade i lördags. A. P. Danielson, Liss Olof Larsson och kraxande grefve Sparre öfverbjödo hvarandra i stora ord om fosterlandets altare, gagna fosterlandet, älska sitt land o. s. v. Och så detta om att *offra!*

Och de höllo sig allvarsamma, allesammans, både de som talade och de som hörde på. Fast alla visste, att bakom orden låg en så oändligt ringa mening. Det *var* å landtmannapartiets sida en köpslagan, det »sålde en lefvande vara som protesterade mot att bli såld», man gaf bort 300,000 af andras penningar för att sjelfva bekomma 3 millioner.

Men när Richard Gustafsson i ett besjäladt föredrag gaf luft åt sin rättmätiga harm, när han förehöll representationen dess pligt i ädla manliga ord, då hånlog hans auditorium och mumlade om fraser. Ty en djerft framburen sanning är obehaglig att höra. Det är den gamla historien om grandet och bjelken.

Ett hån

är det, då den nya värnpligtslagen föreskrifver, att beväringsyngling, som ådrager sig skada under tjenstgöring skall åtnjuta samma understöd eller pension som stamsoldat.

Det är den sockerbit, som serveras för att få folket att svälja den beska medicinen.

Hvilken realitet ligger emellertid bakom den lugnande, trösterika försäkran?

Ingen alls, ingenting nämnvärdt åtminstone.

Ådrager sig beväringsyngling skada, som gör honom oduglig till arbete för lifvet, kastar staten visserligen till honom några slantar, men den tryggar *icke* den fattige beväringsynglingen från olyckan att falla fattigvården till last. På den »pension» staten gifver honom kan han, rent ut sagdt, hvarken lefva eller dö. Och sådant uppställer D. N som lockbete. Det är ett hån!

Det dåliga samvetet,

som landtmannapartiet har, genom att det svikit folkets förtroende, uttalade sig öfverraskande öppet i Liss Olof Larssons anförande i lördags afton. Han yttrade bland annat, att om vi ha misstro till kommande riksdagar, så måtte vi väl för Guds skull vara angelägna om att nu lösa frågorna, så mycket vi kunna, och ej skjuta dem undan olösta till kommande tider, som vi ej tro skulle göra annat än illa; vi ha nu frågan i vår hand, men icke framtiden.

Herr Liss och hans meningsfränder kunna således icke undskylla sig med, att de trott sig fullgöra sina kommittenters uppdrag, tolka deras önskningar, då de röstade för en ny värnpligtslag; de visste, att de handlade emot landets vilja, de visste, att nästa riksdag skulle detta attentat mot folket vara omöjligt. Derför begingo de det. Detta gör beslutet än förhatligare.

Men man kan vara öfvertygad om, att landet skall minnas deras bragder, då nästa val skola ega rum; det skall ej glömma hvad den 9 maj kostar detsamma; det skall troget bevara »det stora minnet», som Dagens Nyheter i sin fariseism benämner det.

En abdikering och ett politiskt testamente.

Gamle Carl Ifvarsson öppnade debatten i lördags. Han, som alltid framställts som ett slughufvud, den man ej kunde allt för mycket lita på, han visade sig i lördags vara landtmannapartiets ärligaste man.

Det skall ej varda förglömdt!

Han sade sig veta, att han i denna fråga tillhörde minoriteten, men just derför ville han tala. Och han framlade, enkelt, lugnt och klart som han alltid brukar, den lille gubben på Hallandsbänken, alla de skäl som tala emot värnpligtslagens antagande: landet tål ej vid större uppoffringar; man visste ej hvar det skulle sluta, men ett af de två komme att inträffa: antingen måste vi köpa skattefrågans fullständiga lösning genom att alltjemt pålägga oss nya utgifter för militärväsendet eller afstannar skatteregleringen med 30 proc. afskrifning; en utsträckning af värnpligten står i strid med knektekontrakten; grundskatteafskrifningen kommer endast jordbruket till godo, men man får lof att sätta hela landets intresse främst.

För sina kommittenters skull ville hr Ifvarson afstå från den erbjudna skattelindringen, hellre än han iklädde sig ansvaret för de ökade försvarsbördorna.

Carl Ifvarson vill ej taga betalning för att öka värnpligten.

Carl Ifvarson har med andra ord afsvurit sig kompromissdjefvulen och allt hans anhang; han har dermed frånträdt sin plats som den mäktige bondehöfdingen;

Café & Restaurant

1 Stureplan **ANGLAIS** Stureplan 1

Déjeuner, Dinér & Souper & à la Carte & à prix fixe.

Enskilda rum. Allm. Telefon 56 99. *A. Rosenquist.*

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

men han har varit trogen folkets sak när de andre sveko den. Och han eger nog stolthet att äfven med försakelse veta göra sin pligt.

Och gamle Carl Ifvarsons ord skall man i sanning få anledning att draga sig till minnes. Han såg i alla fall skarpare än de flesta, och hans politiska testamente, som han afgaf i lördagsdebatten, är ett dokument vi böra taga vara på!

På samma gång säga vi honom ett tack för god vakt vid folkets kassakista.

Jörgen.

VII.

Den förflutna veckan.

En faslig vecka med ämnen: Krig och fred, Rossi, Pignatelli, gamle Linné och vännen Frithiof Kjellberg, återkommande kaptenlöjtnant Oskar Bernadotte, nya krigsbyxorna åt gotländingarne, socialdemokraterna, skollofskolonierna, hr Retzius, Berndt Lundqvist och religionsfrihetsvännerna, Skanör och Vesuvius och vännen Blanchs och Munkacsys Kristus inför Pontius Pilatus. Och allra värst — kompromissen, utdelningen, inte af jorden, utan af den sammas skulder åt de fattiga, helst bevärings-pojkarne.

Huh då! Så mycket! Och så stora ämnen sedan för en kåsör. Fast de inte äro så svåra, som de hr kultusministern fordrar af hrr skolynglingar.

* * *

Men först och främst skall man inte springa och fråga mig, såsom folk gör, om det blir krig eller inte? Ty *antingen* vet jag inte annat, än hvad som står i tidningar och officiösa telegram, och såsom förståndig karl så tror jag inte mycket på det, som helst i officielt kinkiga ämnen, står i tidningar och officiösa telegram. *Eller* ock, om jag, mot förmodan, skulle i frågan ligga så mycket inne med ryska kejsaren eller engelska ministèren, som de goda frågarne nästan tyckas antaga om alla våra snart i ämnet ihjälfrågade tidningsredaktörer, så inser ni lätt, att jag, såsom gentil karl, inte kan skvallra ur skolan och svika förtroendet.

Derimot må ni gerna fortsätta att fråga mig, hvad jag *tänker* om krigsfrågan. Ty fastän jag ingenting med visshet *vet* i den högre politiken, så kan jag naturligtvis *tänka* i den, litet privat. Och mina privata tankar äro: att kriget bara angår ryske kejsaren och storbrittiska drottningen. Och att de engelsmän och ryssar, som de lura att ta del deri, äro dumma. Utan att de skola låta herrn i Ryssland och frun i England sjelfva utagera sin tvist.

För öfrigt är det krigiskt på flera håll, notabene inrikes krig, der pengarne stanna inom landet. Till och med i kassakistan. Och ett sådant krig är kriget om Linné-stods-medlen mellan hr A. O. Wallenberg och kungl. vetenskapsakademisterna.

Och äfven i konstakademien rasar fortfarande revolutionen. Högertidningarne följa sin vanliga taktik, och låta förstå, att revolutionens ledare äro Robespierres-naturer. Nå ja! De kunna väl inte vara kammarjunkare-, eller hofleverantörs-, eller Karl XIII-riddare-ämnen.

Från revolutionen till Vesuvii utbrott är bara ett tuppfjät! Ah! Nu skulle jag vilja vara i Napoli. Ehuru Vesuvius utbrott ditjagar skaror af fördömda engelsmän och uppjagar alla hotell-priser. Men jag bryr mig visst inte om att skrifva för er om Vesuvii utbrott, der lava-strömmen nu åter rinner ned mot det åtta gånger förstörda Torre del Grecco. Så vida ej större förödelse sker och »Europa fäster sina blickar» på Vesuvius, liksom kryddkrämar Brinck i sitt jungfru-tal hoppades, det skulle göra »på Sverges borgarstånd». Och nu väl gör på Sverges skuldkommunistiska och militariska landtmannaparti. Men vill ni inte vänta så länge och vill ni tvärt skaffa er en topografi öfver Vesuvius environger, så skall ni köpa en bra bok — en alldeles utmärkt bok, som heter »Från polcirkel till vändkrets» af en ännu utmärktare författare, som heter Jörgen. Hvilken bok jag stundom puffar litet för. Ty då blir Albert Bonnier så glad. Och jag gör gerna hela kristenheten, (inklusive judendomen, som man ser,) glad. — Ja ja, förstå mig rätt; ni skall få hugga hufvudet af mig. Eller bita näsan af mig. Om jag någonsin ertappas. Med att göra skrifvardömet gladt. Eller rösta för militarism.

* * *

Från lågande Vesuv åter hem till brinnande Skanör!

På skandinaviska halföns yttersta spets, innanför det fyrskeppsprydda Falsterbo-ref, 3 mil från Malmö, blott 5 timmar från Köpenhamns fulla civilisation, ligga — eller rättare lågo — två små de mest kuriösa barbari-städer man kunde tänka sig. Med egna seder. Och eget språk — den så kallade skanörs-tyskan.

> Då Kristus lät sig föda,
> stodo Lund och Skanör i gröda»

— heter det i krönikan.

Dessa städer hade en bestämd rangordning mellan sig.

— »I Falsterbu, deer tauler di su unnerlitt, men i Skaneer, deer tauler di, min sjel å Gu, å skabere, gutt» — försäkrade det mera aristokratiska Skanörs innevånare med berättigad sjelfkänsla.

Skanör hade — i min ynglingatid, då jag, med hela den klassiskt bildade skolynglingens nedlåtna finkänslighet, studerade dessa begge, under en enväldig, absolut enväldig borgmästare (med 300 kronors lön) förenade småstäder — minst 300 invånare; och Falsterbo hade minst 150.

Stadsfiskalen i Skanör-Falsterbo hade 50 kronor i lön. Kände honom väl. Han hade varit styrman hos min far. Råkade sy fartygets segelduk till privatsäckar, i dem stoppa fartygets proviant, allt på Köpenhamns redd, sända det i land via Köpenhamn och lurendreja in det till Skanör.

— Men der höggj hunum Bergström, förbannade utbölingjen, sum då va niligen blett kustsärsjangt der hemje i Skaneer å inte förstod bettre. Och då kjerde kafftin Lunström bört hunum. Å då visstje han ingjen anjen rååd, än å fare hemj å ble stussfiskal der hemje — berättade Skanör och Falsterbo om den tilldragelsen. En borgmästare i Skanör-Falsterbo var öfverklassperson studerad i Lund — tjensten gick i arf, — och lefde såsom jordegare. Men fiskalen var underklass-person, lefde af fiske.

Dock voro begge tjensterna sinekurer. — Ty ej mera än ett brottmål hade i tidernas längd — d. v. s. i mannaminne hos den lefvande generationen — förekommit i Skanör. Men den brottmålshistorien, som slutade med spöslitning, är, egendomligt nog, berättad i slutet af hr Hammers biografi. Ty jag tyckte, att han borde ha biografi, som slutade med spöslitning. Det gör mig ondt, inte om hr Hammer, bara om läsaren, eljes hade nu läsaren kunnat få den spöslitningshistorien här till lifs. Ty den var bra.

Styrelseformen i Skanör-Falsterbo var patriarkaliskt-despotisk.

Stadsfiskalens i Skanör-Falsterbo instruktion ålade honom att — o, I unga naturalist-författare, lånen mig edra blyga pennor — att tömma nattkärlen efter genomforslade ransakningsfångar och tillse, att alla stadens pojkar voro hemma efter klockan 9 om aftonen — påstås det.

Deröfver borstade han byråkratiskt-frivilligt borgmästarens söndagsstöflor med galoscher och, jemväl frivilligt, spöade grundligt den omnämnde märklige ende tjufven, som redan, (i biografin förstås), gått in i literatur-historien.

En annan ranginnehafvare i Falsterbo, närmast borgmästaren, var fyrmästaren. Handelsmannen i Skanör var äfven en storgubbe.

* * *

Då man sommartiden far genom Skanör eller Falsterbo, genom raden af små torftäckta korsvirkskojor, synes ingen menniska. Man tror städerna vara utdöda. Man vänder sig om. Hvarje fönster är öppet. Och ur hvarje fönster tittar ett kärringhufvud, för att med fasa försvinna, då hon ser sig upptäckt. Detta målar kvinnan. Och kvinnan är ju hemmet, den första uppfostran.

Skanör var inte estetiskt. En enda gång kom ett resande teatersällskap dit och gaf föreställning inom ett plank. Innanför planket sutto — på fribiljett — borgmästaren och stadsfiskalen. »På planket hängde — på plankbiljett — samtliga öfriga kvinliga och manliga medlemmar af begge grannstäderna. Representationen måste inställas.

Lika visst, som det i Skanör-Falsterbo inte fanns aktörer, så fanns det inte heller tjufvar —, påstodo de infödde. Men malmöboarna påstodo, att de voro tjufvar alla ihop. — Jag vill slita tvisten: de infödde stulo *aldrig* från hvarandra, men *alltid* från malmöboarne; *aldrig* till lands; *alltid* till sjös.

Häfden förvarar ett undantag: en tullvaktmästareson från Skanör låg, enligt sparsam skanörssed, öfver natten på ett malmöfartyg i sist nämnda stads hamn. Vid bortgåendet tog han en pensel. Ertappades.

Då uttalade fartygets styrman i sedlig harm de bevingade orden: »Förbannede fähunn å rackjere! Ska du stjeele från hemjebuer? E inte verden nug stur för di(g)? Men Penselkvist ska du hede frå denne da till döeda». — Och såsom Penselkvist lefde och dog den konventionelt omoraliske ynglingen.

* * *

Se! Liksom det gamla Greklands glada barn indelade mensklingheten i hellener och barbarer, så indelade Skanör-Falsterbos ätteläggar dem i »hemjebuer» och »utbölingjer».

Enligt den grundsatsen tilläto de nästan inga malmöbor få hyra på malmöfartygen.

— Hva har du för kuck i år? Ja(g) har Per Olsens pågj!

— Ne! Ja, fatti sindere, ja har en högferdi malmebu. Han svarar till all kummandu: »De kan du gjere sjelf, din förbannede skanerstisk!»

Ty disciplinen var inte den bästa på dessa malmö-fartyg med besättning af idel småstadsslägtingar och då och då en instucken malmöyngling, som blickade ned på racen, som en fullblodsyankee på »niggrer», på »fria, fördömda negrer».

Man kan inte tänka sig något mera osjömansmessigt, än dessa småstadsbors yttre menniska.

Jag minnes ännu den femton-årige Ola. Huru han, nyss kommen från Skanör och installerad som kock på min fars fartyg, smugit sig tillbaka upp på kajen och nu stod och gapade framför den gulbröstade husaren på post vid Malmö högvakt. Ola, med lång näsa, två hårtestar framför öronen, landtlig mössa på nacken, mot all ärbar sjömanssed med ofärgad linneskjorta och bomullsväst och trånga, för korta, rutiga bondbyxor, magen ut, bröstet in, näfvarne i sidorna, öppen mun, stirrande ögon och gapande träskor.

— Stå inte och gapa, skanörstysk! Har du inte sett en krigsofficer förr, så tag hit till en sup som betalning — sa rekryten.

Ola teg — teg som en mur.

— Ai... i ... i gevär! ropade då plötsligt husaren, vid en vink af en framskjuten blänkare-kamrat att vaktparaden nalkades.

Ola stod ännu som träffad af blixten.

— Ai... i ... i gevär!

Ola tog till flykten, tappade träskorna, störtade på näsan ned i fartygets spanmålslast, gräfde i nästan fullt vansinne ned sig.

— Hvad står på, skanörstysk! — frågade malmösjåarne.

— Knekte-fan, han gul (gol) som en tupp — stammade Ola, under sin publiks skratt.

Denna skräck satt länge i Ola. Ett halft år senare såg jag Ola, med fasa i sina drag, hålla sin far, en gammal styrman, i rockskjörten och bedja och besvärja honom att inte våga sig in i Marstrands fästning, — enär knektarne kunde hålla honom kvar.

Ty krigsmilitäriska voro inte skanörs-tyskarne. Såsom sjömän undkommo de beväringsexercisen. Men ett år - antagligen en sommar, då sjöfarten låg nere — hade några syndare ertappats och uttagits till lägerplatsen i det inre Skåne — Der nekade de mycket förståndigt att exercera.

— De ä ju bare galenskab, hele tillsteljningen — sa de helt klokt och förståndigt. Men öfversten var mindre klok och förståndig. De fingo helt enkelt prygel på honett knektfason — »spö», såsom delikventerna sjelfva kallade det. — Ingen kan vara större exercisfiende, än jag, men jag ler alltid vid tanken på den förvånade, lugna min, med hvilken de goda skanörstyskarne berättade mig detta lilla missöde och dervid helt betänksamt gnedo sig på rätta, förolämpade stället, öfra delen af de nedra extremiteterna — ja deq berättade saken helt kallt för mig.

Misstron mot utbölingarnes verld var starkt rotad hos skanörarne.

— Der seeder (sitter) en tjif nere i kajudan, men jag har stengjt inne hunum; han e visst galen, för han taler så unnerlitt; å han vill visst nåt (något) djekelskab, för han leser i en trullebuk (trollbok) — rapporterade mig en gång min fars gamle styrman, då jag såsom skolpojke under frukostlofvet inspekterade skutan.

Jag gick ned och fann den förmenta tjufven läsa i — en akademisk afhandling, ett slags kommentarie öfver femte boken af min vän Euklides, hvilken nu fick gälla såsom trollbok. Jag behandlade tvärt den tokige trollkarlen med ett visst förtroende och aflockade honom snart hans namn och ärende. Det var helt enkelt en för sin lärdom och sina distraktioner mycket bekant upsala-adjunkt, som då nyligen från Upsala förflyttats till en docentur i Lund, och som nu önskade använda sina sommarferier till en stärkande sjöresa med ett segelfartyg.

* * *

Var lärdomen okänd i Skanör-Falsterbo — navigationsskolorna presenterade snart Euklides — så var lyxen det lika mycket. De lidande ett par malmö-mamseller af stadens förmögnare köpmansfamiljer på besök hos slägtingar utstått i Skanör, upprörde hela Malmö. De hade fått gå ut på gården att tvätta sig, bestått tvättvatten och skoborstning blott alla söndagsmorgnar, fått middag klockan 11 förmiddagen, bestående af fisk utan sås och mjölgröt med svagdricka med flera dylika mamsellslidanden i oändlighet.

Men i dag ha vi inte plats till mera om Skanör. Derför *au revoir!*

Och fortsätt insamlingen till de brandskadade!

Blänkare.

Värnpligtslagen är antagen. Priset var 3 millioner kronor.

* * *

Ånyo har en gardist rånat en nattvandrare. Och under det vi nedskrifva detta, prata patrioter och menniskovänner om nyttan af kasernuppfostran.

* * *

Slöseri med statens medel. Den nyligen hemkomne kapten Oskar Bernadotte skall blifva chef på kanonbåten Edda.

Neutralitetsrustningarne kosta nog pengar ändå, utan att man behöfver förstöra kronans fartyg.

* * *

Berättigad harm. Liss O. Larsson tillbakavisade med förtrytelse alla tillvitelser om »köpslagandet» eller användandet af dylika lumpna ord, när det gäller ett offer på fosterlandets altare, för att ögonblicket derpå säga, att man nog borde nu offra 300,000, när man i ersättning får 3 millioner. Gamle skämtare! Det är så svårt att balancera med alla de vackra fraserna, när de äro så der ihåliga.

* * *

Det lönar sig ännu att demoralisera Tyskland med militarism, skrifvardöme, patriotism och tocket der. Ty den beryktade hr Bismarck har fått hela fem flyttlass födelsedagspresenter, deribland ett välment paraply, förmodligen för att användas under den kommande sociala, antimilitära och antibyråkratiska syndafloden, äfvensom »modellen till en kolonial-ångare». Naturligt en »modell» till Noaks ark i moderniserad form och en vänlig erinran om det kloka i att i tid ge sig af till de nya kungl. preussiska kolonierna i Afrika.

* * *

En amsaga djerfdes Dagens Nyheter kalla folkets fruktan för militarismen, för ökad värnpligt. I hvad mån denna fruktan är grundad, visade Richard Gustafsson i ett briljant anförande under debatten i lördags. Han gjorde det genom att meddela utdrag ur ett bref från militarismens förlofvade land, Preussen, der man riktigt vet hur skon klämmer, till värnpligtsorganet Stockholms Dagblad, hvarför skildringarne icke äro öfverdrifna. Han visade, att folkets afsky för militarismen hade fullt giltiga skäl, att den *ej* stödde sig på en amsaga.

Men är det en amsaga, som D. N. nu påstår, hvem har diktat ihop amsagan? Hvem har spridt den, utan D. N. sjelf?

Dagens Nyheter ljuger sålunda, ljuger nu eller ljög förr!

* * *

Yllekonselj har hållits i den goda staden Dresden, hvarvid prof. Jæger framsade ett festtal, som endast räckte i tre timmar. Det otvifvelaktigt praktiska och helsobringande i herr professorns »uppfinning», har skaffat densamma stor allmänspridning. Men ullmenniskan förstör sjelf sitt verk genom att sprida öfver detsamma löjlighetens pregel och genom den väldiga egenkärlek, som drifver sina puts med honom. Vid kongressen var han iklädd indigoblå lifrock med röda kanter och ett rödt, fransbeklädt skärp, snöhvita trikotbyxor och snöhvita skor; på hufvudet bar han en befjädrad barett. Så utstyrd förklarade herr Jæger, att drägten måste vara skön, samt att han vore ett verktyg i en högre hand, och att den allsmäktige guden alltid lät himlen stråla i glans, när han höll tal o. s. v.

Synd om en god idé.

* * *

Isidor Kjellberg säger angående religionsfrihetsföreningens skrifvelse till »arftagaren», prof. Retzius:

Såväl Dagens Nyheter och Göteborgs Handelstidning som, förklarligt nog, Aftonbladet sjelf, ha betecknat denna åtgärd såsom höjden af förmätenhet — liksom vore ett Aftonblad och andra storblad allt för majestätiska, att någon skulle djerfvas anmärka något mot dem!

Det lär dock vara så, att hvem helst det vara må, sällskap eller enskild man, har full rätt att kriticera tidningspressen, allmänhetens tjenare, och att den tidningspress, som icke går in på det, missuppfattat sin ställning.

Högfärdige, på rikedom, förut vunnet anseende och god maktställning för öfrigt sig stödande *tidningskungar* äro en styggelse i högre grad, än riktiga, förvillade kungar, och äfven för skenet af att vara sådana böra våra stora tidningars hufvudmän noga akta sig.

Ett bland de värda bladen har yttrat något om, att ifrågavarande förenings styrelses män vore allt för obetydlige för ett sådant uppträdande; men vi våga ödmjukast tro, att äfven den ringaste är god nog för framläggande af sin mening såväl i frågan om religionsfrihet, som angående äfven den storståtligaste tidning och dess redaktion.

Bort med det publicistiska snobberiet och dess onaturligt höga hästar!

* * *

Logik. Den store från Dystad, A. P. Danielsson, hade i sitt för öfrigt af en viss, nästan fräck grötmyndighet genomsyrade tal under senaste värnpligtsdebatten, följande sorglustiga tirad: »Man säger vidare, att den utsträckta härordningen företrädesvis skall drabba den fattigare befolkningen, men, mine herrar, jag vill fråga, om en frisk och stark yngling på 21 år med endast 2 kronor på fickan kan anses fattig; tvärtom, han är rik genom sin ungdom och man har många exempel på, att sådana fattiga kunna bli rika, under det rika kunna bli fattiga.»

Också ett skäl för att den som *vill* arbeta, men ej *kan* få det, ehuru han eger förmåga dertill, dgrigenom bör anses rik.

Och hr S. A. Hedin, hvars egentliga styrka ligger i den logiska tanken, aktade ej för rof att efter talets slut varmt trycka den *kompromissande* diktatorns hand. Lika själar leka bäst.

* * *

Genom Östra tändsticksfabrikens i Jönköping krach är der nu 1,000 arbetare med familjer arbetslösa. Derjemte ha dessa på senare tiden ej utfått aflöning. Slutligen har bolagsstyrelsen låtit arbetarnes sjuk- och begrafningskassa samt nödhjelpsfond uppslukas i de dåliga affärernas ginungagap. Och ändock håna samma höger- eller servil-liberala tidningar, som berätta detta, arbetarne för deras stigande benägenhet för socialismens ännu sväfvande teorier.

* * *

Ny taktlöshet. Andra kammaren glömde sig i lördags afton derhän, att den skrattade åt långa oblyga Liss' sammanställning af krigsministerns och hr Hammarlunds trovärdighet.

Hade nu också detta en gång varit en kvickhet, så borde hr Liss veta, att en lustighet aftrubbas genom att upprepas.

* * *

Kungliga lustångaren med kanoner, Vanadis, är återkommen till fosterbygden. I mer än 17 månader har flera hundra af våra landsmän varit skilda från familjer och nyttig sysselsättning, derför att kapten Oskar Bernadotte skulle få se sig litet om i verlden.

* * *

Straffade stridstuppar. Ryska och engelska generalerna Komarov och Lumsden, som gräla i Afghanistan, ha blifvit — ohyggligt illa — skurna i trä i Göteborgs Handelstidning.

* * *

Uppmuntrande för hr Themptander. Hrr Norén och Jäderin skänkte sitt moraliska stöd åt hr Estrups uppror mot den danska folksuveräniteten och det lilla provisoriska greppet i kassan.

* * *

Den kungl. svenska tågordningen. 1881 den 26 okt. inlemnades till k. bfhde ett af vederbörande strandegare fattadt beslut om fridlysning af fiskvatten, och nu, den 22 april 1885, har det blifvit faststäldt.

I vårmarknaden.

Små uppsatser om "det unga Sverges" nya böcker.

Tor Hedberg: Johannes Karr.
Emilie Lundberg: Ur tvenne verldar.
Georg Nordensvan. Figge.
Ernst Lundqvist: April.

I.

Man måste åtminstone erkänna, att det unga Sverge är flitigt — och det är ju alltid en dygd.

På några veckor fyra nya böcker och inom kort väntas ännu ett par, tre!

Men fliten är icke nog här i verlden. Se vi mindre på qvantiteten än på qvaliteten af det, hvarmed vår unga literatur i dessa år riktats och riktas, så blir icke glädjen alltför stor. Ty om än icke det kan förnekas, att en löftesrik sådd blifvit gjord, hvars första späda grodd börjar skjuta upp, såkan heller icke fördöljas, att verklig god mogen frukt har denna sådd ännu icke burit, mer än i tvenne fall — *August Strindbergs* och *Ann-Charlotte Edgrens* diktning.

Alla de öfriga unge, hvilkas flit och företagsamhet i förening med det intresse en ny riktning i literatur och konst alltid väcker, förskaffat dem »namn», stappla ännu på den svåra vägen och stå så att säga i »vårbrytningen». Ingen af dem synes ännu ha fullt tagit sitt parti eller kunnat taga sitt parti. De vackla mellan alla de stora mäktiga sins imellan så olikartade intryck, som strömma på dem från Danmarks, Norges och Frankrikes nya literatur. De söka hos mästarne Zola, Jacobsen och Kielland, de söka, de sträfva, men de hinna ej till klarhet hvarken om mål eller medel, utan kryssa sig fram för vexlande vindar.

* * *

Det är egentligen brist på verkligt innehåll, verklig mening, som är det kännetecknande för vår yngsta literatur, de tvenne först nämda namnen undantagna. *Geijerstam* har i »Fattigt folk» gjort en ansats, men i mitt tycke icke stor och god nog för att berättiga det beröm, den boken vunnit. *Levertin* är ännu uteslutande ordkonstnären, som njuter af att cicilera språket, måla i ord stämningsbilder fina och melodiska*. *Ernst Lundqvist* har ännu för mycket kvar af detta gammaldags manér, vi hoppas komma ifrån, och *Georg Nordensvan* har icke heller mägtat, förrän i »Figge», höja sig öfver det medelmåttigas nivå. *Ernst Ahlgrens* »Från Skåne» lofvar mera, men är ännu mycket, mycket omogen.

Det kraftigaste taget har onekligen den unge *Tor Hedberg* gjort. Först i sin »Högre ändamål» och än mer i sin senaste bok »Johannes Karr», — och ändå hör man minst talas om honom.

Hvarför? Kanske derför, att han icke lyckats vinna eller försmått att begagna sig af den kotterikritiks ynnest, som spelar lika så stor rol inom det unga Sverge som trots någonsin inom det gamla.

* * *

»Johannes Karr» är en backstugusittares dotterson. Det är den gamla historien, alltid ny, om den förförda och öfvergifna. Den fattiga, men unga och vackra Kristina, backstugusittarens dotter, och den rike hemmansegarens son: Rik-Olsons Erik. Frukten blir Johannes. Modren krossas af slaget, dukar under och kommer på fattigvården, ett vandrande fattighjon, som uppehåller sig på »kringgång», ogerna sedd och föremål för förförbittring öfverallt, såsom alla dessa bondlandets proletärer.

På detta sätt växer Johannes opp, i yttersta nöd och vanvård, utan en strimma af sol och barnaglädje, utan lek och ras. Han blir stor och stark till kroppen, men själen ligger i dvala — en dåsig overksamhet, som hotar att göra honom till idiot. Först då han tages ifrån modern, för att vakta kreatur hos sin farsom nu gift sig, ryckes han upp så småningom. Fadrens trotsiga sjelfrådiga lynne väckes till lif hos sonen. Då han får aning om slägtskapet, spirar det upp i hans själ ett hat till fadren, till allt hvad han eger, hans öfverflöd och rikedom. Hvarför, hvarför får icke han sjelf något af detta? Ur hatet födes bitterhet, dof och sargande bitterhet, som till slut med okuflig makt drifver honom till brott, mordbrand.

Och så kommer fängelset. Men fängelset förmår ej mjuka upp honom, tvärtom hårdnar hans sinne der, han blir stygg och kall, och icke ens den hjelpsamma hand, som räckes honom efter utståndet straff af madam Rask, gör honom bättre till hjertelaget. Madam Rask har en liten bod, som hon förtjenar bra med pengar på. Hon tar Johannes till sig som biträde, trots allt som vidlåder honom. Hon vill rädda honom.

Johannes beherrskas nu af blott en enda tanke, att förvärfva rikedom, att få hvad

* Sedan detta var skrifvet har jag läst Oskar Levertins »Konflikter», ett betydande arbete, hvari den unge förf. tagit ett stort steg framåt. Den radikala tendensen i »Konflikter», gör boken än mera välkommen. Blänkaren skall inom kort lemna en närmare granskning af arbetet.

han i hela sitt lif saknat, att få hvad som borde ha varit hans, egodelar, jord, penningar. Ingenting skall stå honom i vägen i denna sträfvan, och han går mot sitt mål öfver alla hinder. Han krossar sina egna bästa drömmar, och han sköflar med kallt blod lyckan för madam Rasks unga dotter, som han tvingar till giftermål med hot, att annars röja hennes hemliga förbindelse med godsherrens son. Han segrar, och när madam Rask dör af sorg och trötthet, är han redan i välstånd.

Och så börjar ett annat skede i hans lif. Det är ej längre Fattig-Johannes, det är Penning-Johannes. Han spekulerar, drifver affärer i stort, lyckas bli rik, men griper efter mer. Hans törst efter penningar beherrskar honom helt och hållet, alla andra känslor äro döda hos honom, till dess han får en son, som kostar modrens lif. Detta med sonen är en ljusglimt i den dystra taflan.

Men — så går det här som alltid. De — sonen och fadren förstå ej hvarandra, lära sig aldrig känna, aldrig älska hvarandra. Och sonen slösar bort, hvad fadrens girighet samlar; hvarje 1,000-tal den unge slukar, är en spik i den gamles likkista. Den unge njuter af lifvet, den gamle nar aldrig vetat hvad en njutning är, hvad lycka, hvad glädje, kärlek och tillfredsställelse är — och nu är det försent — försent.

Han har jägtat hela sitt lif efter lyckan, och vunnit endast dess tomma, ihåliga skenbild — ty han har varit blind. Och när blicken klarnar — då är lifvet slut. Försent, försent!

* * *

Detta är hufvuddragen af Tor Hedbergs bok. Boken är dessutom rik på flera intressanta bifigurer som utrymmet förbjuder mig närmare omnämna. Och rik på belysande karaktärsdrag af kraftig verkan. Bland det bästa vi ega i vår nya literatur är Hedbergs skildring af Johannes sinnestillstånd före och efter mordbranden. Den är gjord med stor psykologisk skärpa, ja, närmar sig i klarhet och färg en Dostojewskijs oöfverträffade själsanalys.

Tor Hedberg är den, jag ville sätta närmast i ledet efter Strindberg och Edgren!

Gustaf Gullberg.

Trenne utställningar.

I.

Öfver konsttemplet vid Kungsträdgården svaja nu österrikiskt-ungerska fanor och rena sillsalats-oskärade svenska. Och är du fremling, underrättar dig en kolossal skylt, att Munkacsys verldsberömda jätteduk: »Kristus inför Pilatus», är utstäld här. Har du ock intet sinne för konst, betraktar du denna som en rikemanslyx, den der saknar djupare betydelse för vårt själslif och vår odling, så träd dock in. Du finner före dig i salen, som ligger i djup skymning, ett eller annat tjog män och kvinnor. Men här råder det oaktadt fullständig tystnad; ej en hviskning förnimmes. Och många sekunder ha ej hunnit förgå, innan du sjelf gripes af en underbar stämning inför denna bild af ett af verldshistoriens största moment. Du glömmer dagens äflan och strid, du glömmer dina egna små sorger och bekymmer, och du får ett starkt intryck af att bakom allt detta står sökandet efter idealitet, krafvet på sanning i lifvet, sökandet efter det högsta Du växer, du känner dig stark och fri, då din tanke renas och din känsla får vingar.

Något så stort och ädelt konstverk har väl aldrig förr skådats, och de som så länge klagat, att nutidens konstnärer med förkärlek återgifva det obetydliga, till och med det simpla, och derför pekat tillbaka till renässancen som en konstens guldålder, stå der med skam, ty är något stor, monumental konst, rent sublim, ideel i sin uppfattning och anda, realistisk, slående natursann i utförandet, så är det den tafla, jag här vill söka att i få drag skildra, hoppandes att dermed möjligen kunna väcka edert intresse och framkalla en önskan och ett beslut hos eder att med egna ögon se, att sjelfva njuta, beundra, döma.

* * *

I en portik håller Pilatus ransakning med »folkuppviglaren» från Nazareth, den fräcke, som angripit prestväldet, hånat jordens mäktige, förklarat att himmelriket hör den fattige till, som rifvit ner dogmerna med hvilka man då liksom nu, förstod att binda andarne, som framkastat djerfva, tändande, frigörande tankar, hvilka sedan den stora revolutionen gjorde till sina egna och på dem bygde sitt verk, och hvilka vi sträfva att omsätta i handling. Den på höjden af sin tids bildning stående romaren med sin allt frätande skepticism och deraf följande förakt för allt, har helt visst just nu yttrat de bevingade orden: hvad är sanning? Han stirrar tanklöst ned framför sig, hans händer leka nervöst med hvarandra. Han har en dunkel aning om, att det i denna verld dock gifves något verkligt stort, något som hans egen civilisation ej mäktat fatta. Kanske har denne ringe man, som de mäktige och lärde så innerligt hata, kanske har han det förlösande ordet, som ger nyckeln till tillvarons gåta, hvilken hittills synts honom så meningslös, så obegriplig att han, liksom de andra, upphört att grubbla deröfver och i stället kommit öfverens med sig sjelf att »taga lifvet som det är».

Kanske!

Han ger icke svaret på den eviga frågan: hvad är sanning? — han, den höge hvitklädde mannen, som står anklagad. Svaret får hvar menniska gifva sig sjelf, om han förmår det. Han kan det måhända icke; det kan möjligen ej formuleras i ord, såsom alla tidens lärde och vise män försökt det, gjort det, endast för att nästa generation skall rifva upp väfven, kullkasta systemen och stafva ihop en ny trollformel, som då jublande utgifves för den rätta.

Han kan måhända ej, men se den blick, hvarmed han skådar framför sig i rymden, ut, långt bort, för hvilken dessa tunga, brungrå murar ej stänga, genom tidernas perspektiv, då den tanke, som burit upp hans lifsgerning är förverkligad, tron på riket, som icke är af denna verlden, det rike der friheten är enda lag och menniskokärleken enda drifkraft! Såge han denna underbart fasta, klara, förtröstansfulla blick, skulle de mörka skuggorna på Pilati panna vika.

Kristusfiguren och särskildt hufvudet äro dess mer beundransvärda derför, att konstnären försmått att utstyra dem med några supranaturalistiska attribut såsom gloria eller konstlade ljuseffekter med hvilka andra målare — såsom Carl Bloch eller Gabriel Max — söka ernå en verkning af annan art än den konstverket såsom sådant kan åstadkomma, genom att de vädja till annat än sinnena, omdömet och den rent menskliga känslan nemligen till verklig eller tillgjord fromhet, bigotteriet, den konventionella eller sanna religiositeten.

Munkacsys Kristustyp är så stor, derför att den ej framställer för oss traditionens gudaflade mysteriösa halfmenniska, icke ens den uppkonstruerade idealmenniskan, som framsprungit ur tänkarnes hjernor, utan en man rätt och slätt, barn af sin tid, som besjälats af stora ideer, som tänkt, arbetat, kämpat och lidit, som segrat öfver sina tvifvel, och nu är beredd att gå i döden för sin öfvertygelse. Intelligens strålar från den höga, hvälfda pannan, om viljekraft tala dessa tunna slutna läppar, och ur ögonen lysa välvilja och tro på egen saks sanning och framgång. Han står högrest och stolt; han är icke den ödmjuke korsdragaren, som manar till ömkan, utan den tragiske hjelten, som segrar just då han går under.

Kring honom gruppera sig den tidens professorer och advokater och prester. Gripen af helig vrede, dundrar rabbinen der till höger om Pilatus löst. Han håller ett ljungande och briljant tal och utfar i de starkaste uttryck mot dessa nya förmätna omtvistade idéer, som den der vågat framkomma med. Och de andra gubbarne nicka bifall. De ha läst så många böcker och kunna lagen på sina fem fingrar, och filosofi och sedelära och alla vetenskaper ha ej för dem några hemligheter mera; men i ingen af böckerna står der något af det den anklagade sagt. Han passar icke in i deras system. Och systemet har rätt, böckerna ha rätt, ty de äro gamla, de ha auktoritet; den ensamme mannen med de nya, oförsökta lärorna måste ha orätt. De förstå honom icke; häng honom derför!

Ack, det är den gamla historien, som förnyas hvarje dag.

Och pöbeln skränar och smutskastar, der den borde i vördnad knäfalla. Det är också vanligt.

* * *

Detta mäktigt gripande innehåll har Munkaczy gifvit en form, inför hvilken hvarje kritik måste tystna. Komposition, teckning och färg äro alla fulländadt mästerliga. Men hvad som hos denna tafla rent af slår åskådaren med häpnad, är figurernas relief. De äro väl 50 till antalet, men hvar och en står alldeles fritt för sig. Och spetsen på det spjut, hvarmed den romerske soldaten håller massan undan, räcker ut i salongen. Ja, så synes det. Det förekommer en, som stode man ej framför en målad duk, utan framför en scen med lefvande menniskor.

Om den ypperliga karakteristiken i de många hufvudena kan man ej få rätt föreställning — emedan taflan i salongen har för svagt ljus, men den framgår med tydlighet af de ypperliga fotografiska afbildningar af detaljer i taflan, som tillhöra och äro bifogade utställningen.

I. N.

Ordningen är himmelens dotter och frihetens moder, sade en för sina infall bekant Upsalastudent. Den friherrlige polismästaren här i staden är naturligtvis en ordningens man, det veta vi alla. Ergo är hans himmelens måg och frihetens styffar.

* * *

När brytes en mans makt?
Inför en kvinnas vanmakt.

Varmt blod.

Af

Gustaf Gullberg.

I dag var han ilsknare än vanligt på menskligheten. Jag visste icke riktigt hvad som var åt honom. Han hade efter maten redan kastat tre halfrökta cigarrer. Ingenting smakade honom.

»Vi gå uppåt kyrkogården», sade han, »der blåser det inte så mycket. Du vet jag älskar lugnet. Lugn är det enda vi behöfva, lugn, absolut lugn för att göda oss i fred och bli feta och läckra för maskarne. De skola ju äfven lefva».

Vi gingo åt kyrkogården; jag tyst och seende forskande på honom. I dag hade han säkert någon sorgligare historia än vanligt att duka upp för mig till desert. Han hade godt om sådana och sparade ej på dem.

Det var på hösten.

Solen, som förut lyst så varmt, drog sig surmulen undan bak molnen. Och de gröna bladen, de sörjde sig gulsot på halsen vid detta afsked och lågo nu i stora högar, prasslande af förargelse vid hvarje vindfläkt som svepte omkring dem allt kallare och kallare.

»Hvad tror du om qvinnorna?» frågade han plötsligt.

Jag såg på min venstra hand och log, men jag hann ej svara.

»Tror du de äro dygdiga? Hvad tror du om männen? Äro *de* dygdiga?»

»Åh... så der...»

»Så der... ja, till husbehof menar du! Hvad vi äro ena inbitna rackare, ena erkeskälmar allihop, som Hamlet säger. Ja, erkeskälmar, bedragare, skurkar, förhärdade egoister. — Känner du någon karl, som dött af öfverflödig tillgång på dygd?»

»Ne-ej!»

»Och *ändå*, ändå skall *hon* vara hvitare än snö, nyfallen bländande snö! Hon får ej känna, ej brinna, ej tänka ens. Under det vi...! Och hon är ändå af samma kött och blod som vi. Men dygden, det förstås! Den sköna, herrliga dygden!»

Han skrattade. — »Vet du jag tycker ibland det är synd om dem — de dygdiga! Är din... nå det är klart, annars ville du inte ha henne. — Ja, inte jag heller.»

Han var bittrare än vanligt i dag. Kanske det kom sig af att han var på kyrkogården, maskarnes stora matsal. — Men jag lät honom hållas, jag var van att göra det, jag såg han tyckte bäst om det så. Men det var intressant att höra honom, och jag höll af honom.

Det började ringa i kyrkklockan. Han ryckte till.

»Kom», sade han och tog mig under armen. »Du skall få se något. En martyr för begreppet sedlighet, en martyr för en bornerad, usel verlds skrymteri. En som dött för dygdens skull — för att den skulle räddas».

Jag följde honom.

Vid grindarne kom den gamla skramlande likvagnen skumpande fram. Den gamle »Dödskampen» som drog, såg trött ut som vanligt; men kistan var öfverhöljd af blommor.

Vi följde processionen. Den stannade strax bredvid der den glade skalden, skämtaren med törntaggspennan och tårebläcket sof sin sömn.

Presten rabblade upp sin gamla, nötta lexa. Man gret en stund och ceremonien var förbi. Den nedkastade jorden föll tungt på kistan.

»Du kände henne», sade jag, ty jag förmodade det var en flicka.

»Ja», svarade han. »Kom, låt oss sätta oss ett stycke här ifrån. Du skall få en historia om du vill.» Och så skrattade han. »En sådan verld, en sådan verld!»

»Hvad är det du mumlar?» frågade jag, i det vi satte oss.

»Det är en stackars flicka som ligger der —»

»Var hon ung?»

»Ung! — hm! inte precis, hon var väl en tjuguåtta år... men olycklig...»

»Hvad dog hon af?»

»Varmt blod! Allt för varmt blod! — Sådant duger inte, men skall ha fiskblod i ådrorna, som jag — aldrig bry sig om andra, men kunna titta på sig sjelf och finna sig vara så bra, så bra — alldeles som Gud har skapat oss... det duger! — Skall man kanske inte vara nöjd med verlden? Har jag inte tak öfver hufvudet? — Jo! — Har jag inte ätit mig mätt? — Jo! Och har jag kanske inte en ypperlig tagelmadrass att ligga på i natt? Jo bevars! — Hvad vill man mer begära...

»Nå, men hon...?»

»Hon — hon begärde mer, och det var dumt. Hon hade allt det der, men var inte nöjd.»

»Hon var kär?»

»Kär! Det beror på hur man tar det — men hon hade varmt blod, sjudande varmt blod, och det brände henne till döds. Jag kände henne, stackars flicka.»

Han teg en stund.

»Nå, det gör detsamma, jag har lofvat dig historien. Jag har endast berättat den en gång förut, åtminstone hvad som rör mig, och det var för min bror, doktorn du vet... Hvad var det nu han kallade det...?»

»Hvilket?»

»Ja, det var latin förstås... hennes sjukdom, namnet... ja, det mins jag inte nu. — Emellertid, hon var dotter, eller rättare fosterdotter till en välbergad borgarefamilj. Hon hette Agnes. Ingen vet egentligen hvarifrån hon kommit, ty hon togs upp från gatan. Men man tror att hon var af zigenarblod. Det tror nu alltid folk när ett hittebarn har mörkare ögon och mörkare hår än våra egna lintottungar. Men det troddes allmänt.»

»Det var en liten vild unge, men de andra unga flickorna tyckte icke om henne. *De* voro så väl uppfostrade, hvilket aldrig hon blef, trots fosterföräldrarnes ansträngningar.

»Hon var dem för het, för liflig. Hon sa' hvad hon menade och menade hvad hon sa'. Och så kunde hon flyga en pojke om halsen och kyssa honom på munnen midt för näsan på en from tant.

Det var opassande, högst opassande, förstår du. Och här veta vi hvad som är passande, här med vårt »gode Selskab» och »korrekte Manér».

»Och hon lade inte bort sina odygder när hon växte upp till ungmö. De unga damerna drogo sig för henne och herrarne med — naturligtvis — ty de tordes inte för sina fromma mammor. Hon hade ju så dåligt rykte.

Om hon inte hade det, så fick hon. — Snart berättades det att hennes svarta ögon blickat mer än lofligt varmt på en ung aktör, som var här med en dålig trupp.

Och han hade naturligtvis tittat igen. Den saken var klar!»

»Men det var väl inte sant?» inföll jag.

»Sant! Hvarför skulle det inte vara sant? — Jo, det var så!»

»Verkligen?»

»Liksom det var så ovanligt, — men det blef ingen skandal — tyvärr — ty han reste. Men sedan såg hon desto mera på andra, *det* var det värsta, ty det fick man snart veta. — Det var *då* jag blef bekant med henne».

»Ah...»

»Ja, du förstår, jag var ju gammal och förståndig. Hvarför skulle jag inte ta henne om hand? Jag kände henne, och så hade min bror doktorn sagt... och så för resten... jag skulle tala väl vid henne, promenera med henne och så vidare. Jag var ju vän i familjen».

»Hon började bli mager och få ögon onaturligt stora, det var betänkligt».

»Hon var naturligtvis kär i den der aktören?»

»I honom — och några andra till. — I verkligheten hade man också, enligt hvad det påstods, funnit henne i konvulsioner med ett porträtt tryckt till sitt bröst. Det tros det var hans».

»Vi träffades en dag i kyrkan...»

»I kyrkan!... Du gamle gudsförnekare?...

»Ja, jag gick dit ibland... förr... och för resten, jag ville börja mitt omvändelseverk från början. I kyrkan blir man så uppbygd och så ville jag inte lysa med mina gerningar för föräldrarne. Det var välgörenhet i tysthet. Vi träffades i kyrkan. Hon satt framför mig, men vände sig ofta om. Sådana ögon, sådana ögon! De stirrade sorgset, nästan hemskt. Omfamnade mig med sin glöd, varmt, sinligt.

Men jag var naturligtvis lugn.

Så gingo vi utåt vägen efter predikans slut. Långt utåt vägen, der alm-alléen börjar. Vi talade om fågelsång och blomsterdoft och himlen, och hon höll min arm. Hon tryckte den hårdt åt sig för att bättre höra mina ord. Jag var naturligtvis vältalig. Vi karlar äro alltid vältaliga då vi äro ensamma med en kvinna, inte sant?»

»Men så började det regna. Revolutioner göras aldrig när det regnar, det vet du, och inte omvändelseverk heller — åtminstone icke utomhus.»

»Vi gingo åt staden; förbi mitt.

»Skulle vi gå upp en stund tills det höll upp?»

»Jo!»

»Det var skumt i förstugan. Jag stödde henne i trappan. Jag kände hennes varma, heta andedrägt på min kind. Jag kysste henne — faderligt menade jag. Hon besvarade den, och hennes kyss var brännande som ett bett.»

»Så kommo vi upp till mig. Det var skymning, men jag tände ej ljus. Jag tog fram vin... Se på mig, min vän, tycker du jag ser ut som en förförare, jag? — Men jag ville... O, lumpna hänsyn till en dygdig verld... Stackars flicka!...»

»Vi drucko ett par glas vin, sittande i min chaiselongue. Allt hetare blef mitt hufvud — allt fastare slingrades hennes armar kring min hals.»

»Älskar du mig, älskar du mig? hviskade hon, och der låg *allt* i denna hviskning.

»Jag böjde mig ned och kysste hennes ögon, jag tog hennes hufvud i båda mina händer och kysste hennes svarta hår. Jag var berusad.

»Ja, hviskade jag igen, ja, ja... så reste jag mig häftigt. Jag stötte till bordet så att ett glas föll klingande i golfvet. Det väckte mig. Jag tänkte på hennes mor, på hennes far och på — verlden.

»Hvad skulle verlden säga? Jo, stena henne! stena henne! — Och qvinnorna, qvinnorna skulle skräna högst.

»Hon såg på mig förvirrad. I hennes ögon var fuktighet, mungiporna darrade. Hon snappade efter luft, och slet upp klädningen i bröstet, så att knapparna flögo ikring.

»Med ett språng stod hon framför mig, sträckte ut armarne och tryckte mig passioneradt till sig. Hon sög mina läppar. Hon var vild.

»Jag har aldrig kämpat så. Klädningen söndersliten, de hvita spetsarne i skymningen...

»Hon släppte mig icke. Förvirrade ord och suckar störtade öfver hennes läppar. »Allt, allt! Du är min, min, — ah, hvad jag älskar dig!»

»Djuret kröp fram i mig. Blott en gnista förstånd var kvar. Å ena sidan ett brinnande, förtärande blod som sjöd i alla pulsar, sprängde hjerta, förnuft, en lidande, nästan vansinnig qvinna. Å andra sidan — verlden med sin stora braskande skylt: dygden! sedligheten! En hel armé af skränande ufvar!

»Jag stötte henne ifrån mig och kastade mig på soffan. Jag var i feber.

»Men hennes blod var varmare. Hon kastade sig på knä vid soffan, kysste och kysste mig. Hon klängde sig fast vid mig och ringlade sig som en katta kring min kropp.

»Jag stötte henne ännu ifrån mig.... Jag vågade ej!

Jag sprang upp och öppnade fönstret. En frisk vind slog in.

»Hon hade sjunkit ner i en länstol, hufvudet hade fallit tillbaka och ögonen voro slutna, munnen halföppen. Händerna tryckte sig krampaktigt fast i den mjuka stolskarmen.

»Jag blir galen, slå, döda mig... Hon kastade sig åt båda sidor i stolen.

»Jag tog hennes hufvud i mina händer — jag ville tala... men nu sprang hon upp.

»Hvad hade hon gjort? Hon vågade ej se på mig; skammen, skammen och ändå — dygden.

I sin nöd sökte hon gråta, men den lättande tåren kom ej — det blef ett skrik, ett konvulsiviskt skrik.

»Så slog jag schalen kring henne och nästan bar henne ned, bar henne hem.

»Och jag...

»Tycker du inte jag kan ha rätt att vara stolt? — Jo, vid Zevs! Jag hade räddat dygden. Jag hade segrat öfver mig sjelf!

»Ser du, min vän, dygden är allt här i verlden. En qvinna som felat är något lika fördömligt som en dygdig karl. Och det förekommer också litet oftare. Det är synden som tar öfverhand, derför att äfven qvinnorna äro af kött och blod och att de våga veta det.

»Men huru skulle det annars gå med verlden, om icke vi skulle stena qvinnorna som ha för varmt blod? Vi skulle ju inte då vara verldens herrar, skapelsens enväldige, som ha rätt till *allt* och ändå vara rena. Och det *måste* vi vara, det är klart, vi äro födda dertill.»

— — — — — — — — — — —

»Gif mig en ny cigarr!»

Han fick en.

»Nå, hvad sedan?» frågade jag upprörd.

»Jag tror du är dum, gosse, »hvad sedan?» Folk fick naturligtvis veta det. Folk vet allting. Men hvad tror du man sa' om mig? Ingenting! utom en och annan som sa' att jag var en hederlig karl och somliga som sa' att jag var ett få! — De sistnämnda hade kanske rätt;» och så skrattade han.

»Ett par år derefter blef hon svagsint.»

»Vansinnig?»

»Inte vansinnig precis, men litet rubbad.»

»Men hvarför gifte hon sig inte? Hon hade ju pengar.»

»Inte så mycket just, men ser du, man tordes inte; våra ungkarlar ha en heder af silkesammet, den fläckas af en vattendroppe, om *någon annan* stänker den derpå.

»Men man höll henne i stället instängd, nästan under bevakning, det gjorde samma verkan. Hon fick aldrig gå ut utan moderns sällskap, och manliga gäster sågos sällan eller aldrig i hennes hem.

»*Så* räddades hennes dygd! Det kostade hennes lif, men hvad gör det? Nu är hon ju lycklig i himlen!! — —»

Han drog ett djupt drag på sin cigarr och blåste röken upp i trädet, hvarunder vi sutto.

En liten sparf som lyssnat flög förskräckt sin väg.

Han qvittrade och qvittrade och slog sig ner på en gren, som stack upp ur den nygräfda grafven.

Men så höjde dödgräfvaren sin spade och han svingade sig ännu mera förskräckt upp från den svarta, våta mullen.

Jag var förstämd. Men min vän rökade och smålog. Han påminte sig den förträffliga hummer han höll på att smälta. Den var god. Nästan absolut god, fast han ingenting erkände vara godt — han var ju pessimist.

Vi gingo förbi grafven. Jag kunde ej låta bli att stanna, fastän han gick vidare. Jag kom ihåg en vers af gamle Hans Cristian. Den var som för henne:

— — — — — — — — — — —
I Graven er ej Kærlighed
Ej Toner, Lys og Varme!
Der trykker Jorden mig saa tung
Jeg kan ej Laaget hæve!
Min Blod er varm, min Sjæl er ung
Jeg vil saa gerne leve!

Röster.

Han gick på börsen.
Hon var vid balletten.
Han älskade henne.
Hon slutade upp med att dansa.
Han köpte aktier.
Hon köpte briljanter.
Han andades kärlek.
Hon doftade »du Japon».
Hans aktier föllo.
Hon dånade.
Han måste realisera värdepapper.
Hon dito briljanter.
Han fick en idé.
Hon också.
Han reste till Amerika.
Hon återgick till balletten.

* * *

Mindre teaterns, den gamla, rifna ladans salong var prydd med åtskilliga porträtt af konstnärer, inländska och utländska. Svalander och Ahlgrensson hade målat dem i kompani. En dag, när A. kom ner till Hammerska inrättningen, hade S. äntrat en stege och var sysselsatt med att föreviga Richard Wagner uppe i taket. Nej hör du, ropade A.; låt bli att göra honom så der ilsken.

— Jaså, du vill kanske, att jag skall ge honom ett Lohengrin, så hela Tannhäuser syns, svarade den oförbrännerlige S.

* * *

En snål herre satt på fjerde raden med sin son: Då sonen ett ögonblick lutade sig något för mycket fram öfver balustraden, höll fadern honom tillbaka sägande:

— Akta dig, pojke, du kan falla ned på parketten och der kostar det 3 kr. 50 öre!

* * *

Poeterna få ofta nöja sig med lätt föda: frukost i tankarna, middag i fantasien, och kvällsvarden få de drömma om.

* * *

En kvinna kan beherska hvilken karl hon vill, blott hon har snille, är vacker, och framför allt icke är kär.

* * *

Fabrikör P. reste till Italien, och då han kom tillbaka sporde en af hans bekanta:

— Nå hvad tyckte du om ruinerna i Pompeij?

— Åh, inte just, de skulle ha behöfts repareras.

* * *

Ett fruntimmer uppgaf följande definition på ungkarl: en man som ej haft tillfälle att göra en kvinna olycklig.

* * *

En landsortsaktris klagade öfver att det var så mycket råttor på teatern i K—.

— Det var troligen bara då ni var der, ty då kom der inte en katt i salongen, inföll ett kvickhufvud.

* * *

Egoisten har lika mycket hjerta han som andra — men bara för sin egen del.

* * *

— Ack om du visste, hur lärd och bildad min dotter är! — utropade en mor till en af sina vänner; — hon har läst så mycket franska och engelska, att när hon tänker, så tänker hon på *bruten svenska*.

* * *

En kvinlig elev i sångklassen vid Musikaliska akademien, hyrde nyligen ett rum i staden. — Frun ursäktar väl, — sade hyresgästen till värdinnan, — att jag sjunger och öfvar min röst lite om aftnarne?

— Ja, gubevars! — svarade frun; — jag har sju barn, som väsnas från morgon till kväll, så vi ä' vana vid skrik och skrål.

* * *

— Ni får ej hålla sådant oväsen i biljettkontoret om kvällarne, sedan spektaklet börjat.

— Men det är ju enligt direktörns önskan.

— Hvad? Enligt min...

— Ja, direktören har ju ofta sagt, att han tycker om, när det är — »luft i luckan!»

* * *

En engelsk Lord, kom till en tysk universitets-stad, och anhöll att få doktorsdiplom, hvilket utan invändning bifölls. Då detta lyckades så lätt gjorde han förfrågan, om icke hans betjent äfven kunde få ett doktorsdiplom, hvilket till hans förvåning bifölls med samma lätthet. Förargad häröfver, frågade han om ej hans häst äfven kunde få diplom. Derpå svarade fakulteten: »Vi promovera åsnor, men icke hästar».

Breflåda.

Prenumerant. »Kanonen och plankstumpen» är redan omtryckt flera gånger i tidning, senast i bok »Från polcirkel till vändkrets, humoresker och skizzer af Jörgen», och kan följaktligen ej gerna nu reproduceras i Blänkaren.

E. K—n. Idén var god, men utförandet svarade ej deremot. Tag ett nytt tag och välkommen igen.

S... D... Vi ha redan behandlat det ämnet tillräckligt. Tack emellertid.

Cives. Alldeles oamvändbart.

Upprop

till hrr Arbetsgifvare.

Hvem har icke mången gång, när han passerat de ställen, der stadens fattigherbergen äro belägna, sett en skara af dessa samhällets mest vanlottade ängsligt afbida det ögonblick, då dörrarna till dessa barmhertighetens asyler skola öppnas. Hvem har icke med sorg äfven sett dessa olyckliga, för hvilka ingen plats funnits, åter begifva sig derifrån, för att kanhända uthungrade och afmattade genomvandra den långa, kalla natten under bar himmel.

Ibland dessa finnas många, ännu lifskraftiga och arbetsdugliga såväl män som ynglingar, hvilka ännu kunna återbringas till en gagnande verksamhet, men som om de försummas kanhända nedsjunka i ett elände, hvarur de svårligen kunna räddas.

Trettio utaf dessa tillhöra nu, sedan några dagar, Goodtemplarorden. Med den bestämda föresatsen att blifva nyktre ordentliga arbetare, söka de nu förtjena till sitt uppehälle, men kläderna äro trasiga och föga förtroende ingifva de hos dem, som äro vana vid att endast döma efter ytan. Hårda ord och orättvisa förebråelser, se der det resultat, de esomoftast skörda af sina bemödanden och hvem kan då undra på att deras goda föresatser blifva om intet och att de återfalla i en last, som årligen bringar tusentals till statens fängelser.

Arbete, detta är det enda hvad de önska, de vilja icke längre försörjas af andra, de vilja försörja sig sjelfva.

Herrar Arbetsgifvare! kommen Goodtemplarne till hjelp, understödjen dem i deras sträfvanden och gifven dessa behöfvande arbete. Många utaf dem skulle då för sista gången hafva satt sina fötter inom fattigherbergenas trösklar och säkerligen genom ett redligt uppförande visa sin tacksamhet mot sina välgörare.

Muntligt eller skriftligt besked om arbete torde godhetsfullt *snarast* sändas till undertecknad.

Björngårdsgatan n:o 17, 2 tr. upp.

J. Smith.

Räkenskapsförare.

Klass-samhället.

De flesta förhållanden, under hvilka den civiliserade menniskan lefver, äro verk af hennes egen ordnande förmåga. De grunda sig visserligen på naturlagarne och naturkrafterna, men det är dock menniskan, som genom att i större eller mindre mån ställa dessa lagar och krafter under sin ledning förmått dem att verka på ett sätt, som gynnat hennes afsigter. Alla uppfinningar, hvarigenom vi aftvinga naturen hennes håfvor, såsom lifsmedel, materialier till beklädnad och redskap, metaller m. m., eller genom hvilka vi upphäfva kölden och mörkret eller befordra samfärdslen mellan jordens olika delar, äro ingenting annat än ingrepp i naturens vanliga ordning. Sjelfva bildandet af samhällen, menniskornas sammanslutning i större eller mindre sällskap, kan icke försiggå utan att såväl hänsyn tages till vissa naturlagar, som ock dessas verksamhet, der så behöfs, regleras. Sålunda måste menniskornas medfödda drifter (t. ex. egoismen, ofördragsamheten, fortplantningsdriften) tämjas, den sedliga och moraliska förmågan odlas, bestämmelser göras för de medborgerliga rättigheterna och skyldigheterna, lagarne för tillverkning, förbrukning, utbyte, kapital m. m. ledas och förmås att verka på det möjligast bästa sättet.

Med hänsyn till menniskan är naturen, om den får gå sin egen väg, ej blott icke ändamålsenlig utan ofta rent af fiendtlig; vi behöfva för att styrka detta endast erinra om de otaliga sjukdomar, pestsmittor, orkaner, öfversvämningar, jordbäfningar, olyckshändelser o. s. v.,*) hvarmed den utan vår förskyllan hemsöker oss.

Denna brist på ändamålsenlighet förefinnes äfven hos de krafter och lagar, som hafva inflytande på samhällsbyggnaden. Att låta flera af dem verka utan reglerande åtgärder från menniskans sida, såsom Adam Smith, »den politiska ekonomiens fader», Buckle m. fl. förordat, och såsom man ock i öfverensstämmelse med desses åsigter, i senare tider gjort, är lika oklokt och ännu farligare än att t. ex. afstå från försvarsanstalter mot åskväder, hagelskurar, vinterköld m. m. Menniskans ordnande och styrande ingripande är lika behöfligt på detta som på andra områden, men det bör ske i syfte att bereda allas väl och icke, som i forna tider, för att främja enskilda herskares eller gynnade klassers intressen.

Öfver de fysiska naturmakterna vinner menniskan allt mer herravälde, och den tid synes icke så aflägsen, då hvarje ej allt för ovanlig eller för oväntad företeelse är hennes lydige tjenare. Beträffande åter de omständigheter, som öfva inflytande på *samhället,* hafva vi hittills lyckats mindre väl. Samhällets hufvuduppgift bör tydligtvis vara att så fort som möjligt bereda alla sina medlemmar välbefinnande och lycka. Men dömer man efter våra moderna samhällen, skall man tro, att de äro till endast för ett fåtals skull. Icke nog att samhället är *deladt* i »öfverklass» och »underklass», utan dess vigtigaste inrättningar syfta uppenbart endast till öfverklassens fördel. Rikedomen hopar sig inom denna klass; makten tillhör den ensam: fåtalet stiftar nästan oinskränkt lagar både inom stat och kommun; skatteväsendet är ordnadt så, att underklassen får betala största delen af de medel, genom hvilka detta öfverklassvälde upprätthålles; det offentliga undervisningsväsendet syftar i främsta rummet på att bereda »öfverklassen» »högre bildning»; »socialt anseende» kommer endast den till godo, som äfven i andra hänseenden tillhör öfverklassen, och som förfäktar dess intressen o. s. v.

Det anmärkningsvärdaste härvid är, att — såsom en hvar genom iakttagande af förhållandena omkring oss kan öfvertyga sig — till öfverklassen eller det s. k. »bättre folket» hufvudsakligen räknas de, som icke uppehålla sig genom eget kroppsarbete, de »immateriele producenterne», såsom embetsmän, högre militärer, kapitalister, grosshandlare, fabriks-, bruks- och godsegare m. fl., under det de »närande» medlemmarne, kroppsarbetarne, småhandlarne, handtverkarne, de mindre jordbrukarne m. fl. utgöra underklassen eller det »sämre folket».

*) En uttömmande, fullkomligt afgörande och klar framställning af detta förhållaude hafva vi i *John Stuart Mills* afhandling »*Natur*» (»Tre religions-filosofiska afhandlingar»).

Från politikerns och statsekonomens synpunkt äro de senare till endast såsom redskap att främja samhällets, det vill för närvarande säga öfverklassens intressen. Liksom författare till böcker rörande ladugårdsskötsel förmana till en god behandling af husdjuren och afråda från att »tvinga dem öfver förmågan eller på annat sätt plåga och misshandla dem», icke af ömhet om djuren utan emedan ett sådant förfaringssätt är ekonomiskt fördelaktigt, så uppmana politiskt-ekonomiska författare till omsorg om arbetaren, emedan man derigenom drar större nytta af honom i längden. Sålunda yttrar t. ex. läraren vid slöjdskolan i Stockholm, *Claes Westman,* i sin »Den politiska ekonomien»: »en lag, som förbjuder barns anställande i fabriker, bidrager att *på arbetsmarknaden vidmakthålla en ständig tillgång på frisk arbetskraft*». Den åskådning, som i dessa ord uttalar sig är den vanliga i dylika skrifter, ehuru det icke alltid kan visas genom att återgifva enstaka meningar ur dem. Arbetet — om icke just arbetaren — betraktas som en vara, ett redskap i kapitalistens hand. (Se *Gad:* »Det allmänna välståndets natur och orsaker», sid. 29, 41—52, 89—91 m. fl.)

Klass-skilnaden är, åtminstone i Sverige, lika utpräglad och klyftan mellan de båda hufvudgrupper, i hvilka samhället delats, lika vid, som om vi egde ett kastväsen enligt indiskt mönster. Den åkerbruks-, handels- och industriidkande Vaisjas-kasten i Indien är icke mer skild frår de högre lagren af Sudra-kasten än de lägre afdelningarne af vår öfverklass äro skilda från de högre afdelningarne af underklassen. Att umgås med personer »af lägre stånd» är belagdt med straff: det skadar ens anseende. Giftermål mellan en öfverklass- och en underklassmenniska benämnes mesallians (missgifte, vanhedrande förbindelse) och kan föranleda den förstnämda partens utstötande ur umgängeslifvet, stänga befordringsvägen för honom o. s. v.

Visserligen står det en hvar fritt att bringa sig upp i öfverklassen, och det lyckas äfven en och annan att genom oerhörda ansträngningar och försakelser förskaffa sig den förmögenhet och den bildning, som fordras för att tillhöra öfverklassen. Men det förblir dock ett obestridligt faktum, att man endast såsom medlem af denna klass kan komma i besittning af medborgarrätt, man må för öfrigt hafva hvilka egenskaper som helst. Lika obestridligt är det, att gränsen mellan under- och öfverklass endast i mycket sällsynta fall öfverskrides. När det lyckas, beror det vanligen på slumpen i form af lyckade spekulationer, erhållet arf eller bistånd af mäktiga gynnare.

I regel är klass-skilnaden ärftlig. Den som födes inom underklassen, får i mer än 99 fall af hundra kvarblifva der. Arbetet är ärftligt, ty fattigdomen är ärftlig. Arbetaren har familj, men hvarken tid, förmåga eller råd att uppfostra sina barn till annat än arbete. De få redan tidigt biträda honom i hans yrke.

»Vid början af detta århundrade», säger Henry George, »var den förmodan helt naturlig och hystes äfven allmänt, att de många arbetssparande uppfinningarne, den genomförda arbetsfördelningen och den ofantliga tillväxten i tillverkningsförmåga skulle göra verklig nöd till något blott tillhörande det förflutna. Då man ser hur ångfartyget trädt i stället för segelskeppet, bantåget för post- och forvagnen, skördemaskinen för lien, tröskverket för slagan; då man hör stönandet af dessa maskiner, hvilka uträtta mer än alla menniskor och lastdjur på jorden; då man ser skogens träd nästan utan menniskohandens åtgörande förvandlas till färdiga dörrar, fönsterbågar, spjelgardiner, kistor, fat etc. — då tycker man sig kunna taga för gifvet, att dessa muskler af jern, dessa senor af stål skola göra den fattigaste arbetares lif till en högtidsdag.»

Det har icke gått så. Tvärt om! Det politisk-ekonomiska system, som nu tillämpas, och som fått benämningen »industrisystemet», verkar påtagligen i alldeles motsatt riktning: det vidgar mer och mer klyftan mellan öfverklass och underklass. Det ökar den rikdomsproducerade förmågan, men det samlar rikdomen på några få händer, under det allt större jemlikhet i fattigdom blir rådande bland flertalet. Oaktadt kapitalet är en frukt af arbetet, innehafves det icke af arbetsklassen, utan af öfverklassen. Och af de nya värden arbetet frambringar, erhåller arbetaren i regel *intet;* han åtnjuter i lön blott jemt och nätt hvad som fordras för att återställa den kraft. han genom arbetet förbrukat, och hvad som annars är *nödvändigt* för att lefva — alldeles som husdjuren. Handtverkerierna uppsupas af fabrikerna, och handtverkaren blir fabriksarbetare. De stora godsen draga de mindre hemmanen till sig, och hemmansegaren blir arrendator, stattorpare eller dagsverkare. »Lefve konkurrensen!» är systemets lösen. »Centralisation» står skrifvet på dess fana. I Sverige hafva dess verkningar ännu ej i högre grad låtit märka sig, men tydliga ansatser finnas dock. Ju större den industriela utvecklingen är, desto större är rikdomen hos ett fåtal och desto större fattigdomen hos flertalat af befolkningen. Derför visar sig systemets art tydligast i de stora kulturlanden, Tyskland, England, Frankrike. De industriela uppfinningarne »kunna liknas vid en kil, som drifves in, icke under samhällets botten utan midt igenom samhället. De, som befinna sig öfver delningspunkten, höjas upp, men de, som äro under den samma, tryckas ned.»

Sådana te sig de samhälleliga förhållandena i närvarande ögonblick, och sådana äro våra utsigter för framtiden. Samhället förfelar synbarligen totalt sin uppgift att i möjligast vidsträckta mån bereda allas väl. Det närvarande tillståndet är ett tillstånd af grym orättvisa, som icke tager hänsyn hvarken till samhällsmedlemmarnes duglighet, intelligens, flit eller moral. Icke förtjensten, utan den tur man haft att blifva född inom den ena eller den andra samhällsklassen bestämmer medborgarens ställning. »Det talanglösaste blockhufvud kan vräka sig i gymnasier och fakulteter, blott han är i tillräckligt goda omständigheter att bestrida kostnaden för sina studier, men en än så begåfvad yngling, som saknar de nödiga medlen, uteslutes från undervisning, och det till stor skada för samhället, som kanske derigenom går miste om en Göthe, en Laplace, en Kant». Derför motverkar systemet ock allt högre framåtskridande; ty på samma gång det håller hvarje verksamhetsfält öppet lika väl för öfverklassens medelmåttor och odågor som för dess talanger, utestängas underklassens nästan alla medlemmar, både de rikt och tarfligt utrustade från all annan verksamhet än det mekaniska arbetets. All den duglighet, som finnes, kommer ej till användande. Skall framåtskridande ega rum, måste samhället, så långt möjligt, bereda tillfälle för hvarje talang att utvecklas och komma till användning. Då skipas äfven rättvisa.

Emellertid kunna vi icke förneka, att detta tillstånd är fullkomligt naturenligt. Klass-skilnaden står i innerligaste samband med egendomsfördelningen, och samhällets beskaffenhet skall i alla tider bero derpå. Der rikdom finnes, der finnes i de allra flesta fall både socialt anseende, inflytande, bildning och makt, under det fattigdomen i de allra flesta fall åtföljes af en ringaktning, okunnighet och beroende. Men det är rent af en naturlag, att då egendomsfördelningen en gång genom missbruk, rofferier och orättvisa lagar blifvit ojemn, skall den, om den undandrages all reglering och lemnas åt sig sjelf, utveckla sig allt mer i denna riktning. »Den som hafver, honom skall varda gifvet, att han skall hafva nog; men den, som intet hafver, från honom skall ock varda taget det han hafver». »De, som hafva lätt att förtjena penningar, äro icke de fattige, utan de rike; ty helsa, styrka, kunskap, talanger äro alla medel att ernå rikdom, och rikdom är ofta oundgänglig för att vinna de förra. Fattigdom deremot är moder till tusende andliga och moraliska olyckor».

Men fastän missförhållandena grunda sig på naturlagar, äro de dock *inga naturnödvändigheter,* såsom man på somliga håll äflas att göra troligt. De kunna afskaffas. Och hur detta skall ske, framgår af hvad som redan är sagdt: vi måste taga de krafter och lagar, hvilka verka inom samhällskroppen, under vår ledning och tvinga dem att tjena våra syften. Vi se, hvart det bär hän, om vi *icke* »ingripa i sakernas naturliga gång». De svage blifva de starkes trälar. Och de starke i vår tid äro de, som med rätt eller orätt, med svett och möda eller med våld och bedrägeri gjort sig till herrar öfver produktionsmedlen och utbytet. Vi måste vidtaga åtgärder, som hindra öfverklassen att göra till sin egendom, hvad underklassen frambringar, ty det är derpå hela missförhållandet hvilar. Vi måste genomdrifva, att underklassen lika väl som öfverklassen får inflytande på samhällets organisation och lagstiftning, ty samhället behöfver omgestaltas.

Tro vi att detta skall gå af sig sjelf, så bedraga vi oss. Det är en villfarelse, att »tiden» gör något bättre, om icke menniskan lägger hand dervid. Lika litet som naturen lagar mat, syr kläder, bygger hus, vägar, broar, fartyg eller uppfinner maskiner åt oss, lika litet gör den samfundsförhållandena lyckligare, medan vi sitta med korslagda armar och se på. Vi måste sjelfve taga angelägenheterna om hand.

Och att det fordras något annat och mer än dessa halfhetsåtgärder, som vi känna under benämningen »konsumtionsföreningar», »sjelfhjelpsföreningar», »arbetsförsäkring», bättre undervisning åt arbetsklassen m. m., det har erfarenheten både i vårt eget och andra land mer än tillräckligt tydligt visat. Missförhållandena måste angripas i *sin rot; orsakerna* måste aflägsnas.

Men framför allt är det af vigt att i vidaste kretsar ej blott ingjuta en liflig känsla af det orättvisa i den närvarande samfundsordningen, utan ock utbreda en tydlig insigt om, att missförhållandena *kunna* botas, och att detta botande endast är möjligt genom åtgärder af menniskan sjelf. Vi måste uppbjuda hela vår förmåga och all den ihärdighet, hvaraf vi äro mäktige för att utrota dessa gamla fördomar och förvända åsigter, som gå ut på, att det nu rådande samhällsskicket är både rättvist och nyttigt, och att, om några missförhållanden finnas, de böra betraktas som ett »nödvändigt ondt». Vi måste visa, att dylika åsigter ingenting annat äro än »öfverklasslögner», ehuru de till följd af flitigt förkunnande nu vuxit så in i medvetandet, att de nästan gälla som »absolut sanning».

* * *

Med redaktionens tillåtelse skola vi i ett par följande uppsatser taga i hop med några sådana »öfverklasslögner» och visa deras grundlöshet. Det är de nedan återgifna påståendena vi anse förtjenta af belysning och vederläggning:

»Klass-skilnaden är en naturnödvändighet, ty den grundar sig på den ojemna egendomsfördelningen, hvilken är en naturnödvändighet, emedan den utgör resultatet af »kampen för tillvaron» och »det naturliga urvalet».

»Klass-skilnaden är nyttig, ty den eggar till ansträngningar att komma ur det lägre i det högre samhällslagret».

»Klass-skillnaden är berättigad, 1:o emedan den är bygd på medborgarnes olika intelligens och bildning, 2:o emedan den öfverensstämmer med lagen, att rättigheter och skyldigheter böra inom samhället motsvara hvar andra».

Ess.

Kutteregare!

En 18-årig stor, stark, belefvad sjöman, nu hemkommen från flerårig resa inom tropikerna och Nordsjön, och som till hösten skall studera i Stockholms navigationsskola, önskar under sommaren plats å kutter. Svar å Blänkarens kontor till *Jean.*

Dalmasen.

Radikal månadstidning. Fördelaktigt omnämnd af den frisinnade pressen. För ett öppet och ärligt dalkarlsspråk. Rädes icke att sjunga ut osminkad sanning om allt och alla. Slår sällan dalkarlar i folk. Är egentligen afsedd för det skinnpelsade dalfolket. Men duger att läsa för hvem som helst. Kostar bara 1 krona för helt år på posten. Ännu ej för sent att prenumerera. Glöm inte det!

Betänk: en äkta dalmas för »fyra skilling» i månaden; Ä'ke det gudomligt?

Redaktionen.

På **E. A. Tegnérs** förlag:

Den moderna

Bildningshumbugen

i skolan, familjen och det dagliga lifvet.

Af

Jens L. Christensen.

Bemyndigad öfversättning.

Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren." *Söndagsnisse.*

Tillkännagifvande.

Om Torsdag, Kristi Himmelsfärdsdag, hålla **Social-Demokraterna** ett **protestmöte** i anledning af härordningsfrågans utgång i riksdagen.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

Af Kejserliga Brasilianska regeringen

utnämnd att i Sverige-Norge och Danmark kostnadsfritt lemna upplysningar om Brasilien, står jag allmänheten till tjenst med såväl muntliga som skriftliga meddelanden om alla landets förhållanden, äfvensom om de förmåner, som regeringen erbjuder dem, hvilka derstädes vilja bosätta sig.

Theodor Tufvesson,
Södra Förstadsgatan N:o 90, Malmö.
(Allm. A.-B.×2)

Glöm ej adressen

till billigaste

Tapetserareverkstaden,

der allt arbete utföres noggrant.

Promenaden lönar sig.

95 D Drottninggatan 95 D.

(lilla huset).

Läskedrycksfabriken

Svalan

95 Regeringsgatan 95.

Sodavatten	Kr.	5
Bilinervatten	»	5
Vichy	»	5
Fruktlemonad	»	10
Hallonlemonad	»	9
Sockerdricka	»	5
Champagnedricka	»	9

m. m.

Allm. Telefon 67 59.

W:m Wrangen

STOCKHOLM.

Lager af

Holländska, Belgiska & Tyska

Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Nytt! *Nytt!*

På *Almkvist & Wiksells* förlag, Upsala, har utkommit:

Litteraturhistoriska Gengångare.

II.

Cervantes' Don Quijote

af

THEODOR HAGBERG.

Nytt! *Nytt!*

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant

3 Jakobs torg 3.

Apparaten brinner hela dagen.

Lund & Anderssons
Boktryckeri
2 Ålandsgatan 2.
All. Telefon 50 58.

TIDEN

Hvarannandagstidning utkommer i Stockholm hvarje **måndag, onsdag** och **fredag.**

Tiden kostar **endast 5 kronor** till årets slut.

För **ett halft år** är prenumerationsafgiften 3: 50. För qvartal 1: 75.

För en månad 60 öre.

Allt postafgiften inberäknad.

Lösnummer **5** öre.

Utprägladt demokratisk hållning.

Lättläst och omvexlande innehåll.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna telefon 60 39.

Träbearbetningsmaskiner, solida, tidsenliga, billiga.
Arbetsmaskiner för jern, alla slag.
Vindhjul för drifvande af tröskverk, qvarnar och vedsågar m. m.
Ångmaskiner och **Ångpannor** till billigaste priser.

Stockholms Patentbyrå

4 Stora Nygatan 4. (G. 132×5)

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 8	Prenumerationspris: Till årets slut Kr. 3: 75; För halfår „ 2: 50; „ kvartal „ 1: 25; Lösnummer 10 öre.	Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.	Annonspris: 15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.	1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Flemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektörernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn. och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

På grund af meningsskiljaktlighet angående Blänkarens politiska hållning har hr *Georg Lundström,* efter vänskaplig öfverenskommelse med undertecknad, utträdt ur redaktionen.

För att fylla hans plats har det lyckats mig anställa som tidningens kåsör hr *Gustaf Gullberg,* hvilkens välkända och dugande arbete i pressens tjenst är nogsamt bekant, och det är med glädje jag härom underrättar Blänkarens läsare, bland hvilka det allra största flertalet väl minnes de kvicka uppsatser Gustaf G. förut publicerat i ”Ur dagens krönika” samt öfriga tidskrifter och tidningar.

”Blänkarens” politiska färg, som jag sökt hålla i nära öfverensstämmelse med programmet under titeln, kommer att om möjligt än skarpare markeras, och det skall bli min oaflåtliga omsorg att i hvarje hänseende *utan personliga konsiderationer* häfda frihetens och framåtskridandets sak.

Samtidigt anser jag mig böra nämna, att några små förändringar komma att vidtagas beträffande tidningens uppställning med syfte att bereda större omvexling och göra innehållet mera öfverskådligt. Vidare kommer tidningens ”underhållande del” att med allt större omsorg tillgodoses.

Stockholm 20 Maj 1885.

Fritz Kjerrman.

Der ute.

Ärligt spel.

England har förgäfves begärt, att general Komaroff, om det ej vore en omöjlighet att få honom afskedad, åtminstone skulle få sig en skrapa för sitt sjelfrådiga anfall mot afghanerna. I dessa dagar har Ryssland gifvit svar på Gladstones anhållan.

Zaren har låtit öfverlemna åt sin tappre general en gyllene hederssabel, besatt med briljanter och beledsagad af en handskrifvelse (tänk, zaren *kan* verkligen skrifva med sin egen hand) innehållande de vanliga fraserna om insigt, beslutsamhet, tapperhet o. s. v., alla uppslitna genom det trägna begagnanande af dem, som despoterna tillåta sig mot sina kreatur.

Och rättsmedvetandet fick ett kejserligt slag i ansigtet genom det oblyga i sjelfherskarens beslut att belöna en skändlig våldshandling, som i stället bort hårdt bestraffas. Men när man är omgifven af en krypande och lismande hofskara med här och der instuckna poliskonstaplar, är det ej alltid så lätt att skilja på godt och ondt.

Militärsnobbarne

i England borde, om ej deras höga rang och höga spleen förbjöde dem hvarje tankeansträngning, med högst blandade känslor mottaga underrättelserna om det hemska elände, som för närvarande grasserar i Sudan. I provinserna Kordofan och Darfur råder fullständig förvildning, och alla ordningens band äro upplösta. De rättrognes blod flyter i strömmar.

Men ingen riksrätt finnes, som kan döma de män, hvilkas ohejdade rop på upprätthållandet af Englands ära tvingade Gladstone till invasionen, döma dem till väl förtjent straff för de hemska offer deras skränande lättsinne har kräft. Finalen blir endast hemkallandet af den sorgliga resten af de engelska trupperna och det faktum, att det rättskränkande uppträdandet i Egypten än mer har förstört detta utarmade land.

Engelsmännen äro verkligen Europas främste sportsmän.

Åter tiggarlista.

Englands drottning har, utom det att hennes civillista är den största något land består sin kungliga dekoration, en kollossalt stor, enskild förmögenhet. Men helt naturligt kan detta ej utgöra det minsta hinder för, att hon ändock vädjar till sitt folk och tigger om pengar till sin dotter, fröken Beatrice, derför att denna tänker ingå äktenskap. Och som folket, nej, folkets representanter äro sjangtila karlar, fick den giftaslystna fröken 109,000 kronor om året, derför att hon var nog vänlig att längta efter ett manligt stöd. — Men kolgrufvearbetarne i New-Castle kunna ej med 14 timmars dagligt arbete köra nöden bort från sina tarfliga hem, och på Londons gator gå 40,000 arbetsföre och arbetsvillige, som sakna allt och om nätterna inhysas i de osunda barackerna.

Vackra ord

om fredslängtan och behof af en lugn utveckling och dylikt läses dagligen i den ryska officiella pressen. Men icke destomindre är Kronstadts hamn afspärrad, krigsfartygen lägga ut på redden, finska vikens stränder inspekteras af ryske stabsofficerare och truppsammandragningarne försiggå med stor ifver.

Det är ett lands styrelses pligt att noga tillse, att det ej öfverraskas och oförberedt ställes mot en rustad fiende. Men att samtidigt med fredsförsäkringarnes ökade massa ställa sin här på krigsfot, tyder bra mycket på ett gammalt välkändt sätt — att vinna tid.

Och det är ej för Europas press någon främmande tanke, den att Gladstones ansträngningar för en fredlig uppgörelse komma att stranda mot det kejserligt ryska hofkrigspartiet och Rysslands högadel, hvars främsta medlem ju erhöll sin furstetitel för — lönnmord

Folket vaknar.

Danske folktingets ordförande, den outtröttlige radikalen Berg, begagnar sina ferier till resor på den danska landsbygden, hvarunder han håller möten med folket d. v. s. med Danmarks venster. Dessa möten, som ega ej så liten demonstrativ färg, äro ovanligt talrikt besökta, och som resultatet af sammankomsterna stå en massa nybildade sockenföreningar.

Rätt så! Börjar »folket» bara på att tänka litet och få klart för sig, att de äro nationens must och kärna, blir det allt svårt för den store Estrup att fortsätta sin don Quijotiska spärridt mot folkviljan.

Här hemma.

Professor Dietrichson skall hålla föreläsningar i — Borås. Om egyptiska mumier förstås, ty han är för lärd att tala om saker som vanligt folk begriper.

———

Göteborgs stadsfullmäktige hafva af bränvinsmedeln anslagit 12,000 kronor till *läsrum för arbetare.* Men riksdagen prutar på anslaget till arbetareinstituten.

Alltid skola göteborgarne vara före!

———

Stora politiska följder väntar »Sydsvenska grötfatet» — nej — »Dagbladet» af värnpligtsfrågans utgång.

Jo, jo — det väntar Blänkaren äfven; men vi hoppas följderna blifva af annan beskaffenhet än Sydsvenska Dagbladet går och inbillar sig.

———

Plymouthbröder kallar sig en sekt, som afsvurit alla dogmer och religiösa ceremonier och narrspel.

Några medlemmar af denna sekt ville häromdagen i Upsala begrafva en af de sina utan de vanliga ceremonierna. Men nu blef det en uppståndelse! Konsistoriet telegraferade till erkebiskop Sundberg, och denne svor på, att karlen *skulle* ha ceremonier, om han ville eller ej.

Och dervid blef det. Och vi hoppas att plymouthbrodren blifvit salig på kuppen.

———

Fredsföreningens sammanträde Kristi himmelsfärdsdag blef synnerligen stormigt i följd af advokatfiskalen Ljungbergs uppträdande. Han demaskerade sig nemligen som ren värnpligtsvän och sade helt öppet, att han ingått i föreningen, som alltid synts honom något mystisk, endast för att lära känna dess innersta syften. Denna egendomliga bekännelse framkallade en storm af ovilja, och åtskilliga talare mätte »ham min Troe Skeppen fuld» och läto honom veta, att han ej kunde betraktas som annat än spion o. s. v. Och på hvarje angrepp mot fiskalen följde kraftiga »bravo» och »instämmer». Sjelfva gode snälle beskedlige d:r Åkerberg vardt upptänd af indignation. Men referenterne hörde ingenting.

———

Den gamle tidningsveteranen Ridderstad kan aldrig glömma, att alla de penningar, som den radikale Östgöten förtjenar, egentligen borde tillhöra honom, ty han är äldst på platsen och, hvad mera är, vill gerna gå i döden för konungakryperiet med guds nåde. Och »ädlingen» aktar intet offer på sin egen karaktär för att »komma åt» den hatade rivalen; han far ut i smädelser, tar händerna fulla med lögner, slår dem i ansigtet på sina läsare och står så häpen öfver, att Isidor Kjellberg ej förändrat sig i och med herr Ridderstads snygga manövrer.

Nu senast har hr R. gjort försök med att få Isidor K. hallstämplad som en ohederlig karl genom att anföra ett yttrande, som fälts af en f. d. medlem af Östgötens redaktion. Att denne skyndade sig att i offentligt bref förklara det lögnaktiga i hela historien, faller af sig sjelft. Och herr Ridderstad är således ensam om äran af det fräcka utkolporterandet.

Att icke Ö. Correspondentens abonnenter begripa, att tidningens hufvudredaktör för länge sedan ingått i pensionsåldern.

———

Mellan opportunister och radikaler uppstår med hvarje dag att allt större svalg. Det trädde klarast i dagen vid fredsföreningens senaste årsmöte, dervid de förre ville ha i stadgarne inflikadt en förklaring, att föreningens yttersta syften *icke* ginge ut på afväpning. Men detta möttes med kraftig opposition från flera håll, hvilken tillspetsades i det ironiska förslaget, att föreningen i så fall gerna kunde med ens antaga namnet: »filial af värnpligtens vänner.» Det gick ej heller att få insmugladt tillägget, och hvad yttermera var: af den gamla styrelsen voro tre personer genom lottning bestämda att utgå, bland dem föreningens ordförande, gammalliberale S. A. Hedlund i Göteborg. Och efter ömsesidig vänlig öfverenskommelse mellan de radikale vardt ingen af dem återvald, och för hr Hedlunds vidkommande motiverades prickningen af hr Hillberg genom att påpeka hr H:s egendomliga hållning i värnpligtsfrågan, hvars »lyckliga» lösning af honom helsades med bifall.

Hellre en liten förening bestående af verkliga fredsvänner d. v. s. afväpningsvänner än en förening som räknar tusentals medlemmar, hvilkas kärlek till fredsarbetet är uteslutande platonisk! — resonnerade man. Och så bör man resonnera.

———

Docent Scheele har förklarat sig och för docent Bovallius återstår att göra det. Den förre visar sig ej ha kunnat handla annorlunda än han gjorde, då hr B., innan studentkårens styrelse fattat något beslut, fjeskat åstad och hos konungen anhållit om tillstånd för studenterna att göra uppvaktning. Nu var man så illa tvungen. Men för att ändå demonstrera en smula, medtogos ej nationsfanorna, och i talet yttrades intet om student*kåren*, utan endast om de i staden varande studenterna.

———

Åtskilliga belöningar har konungen utdelat i anledning af Linnèfesten. Sålunda har professor Lindhagen blifvit kommendör af Nordstjerneordens första klass.

Statyns bildhuggare J. F. Kjellberg har blifvit »simpel riddare» af samma orden. Ingeniörerna Faustman och Östberg, å hvilkas gjuteri bildstoden gjutits, ha blifvit hugnade med vasen. Till och med ett par af konstgjutarne vid verkstaden ha fått dekorationer.

Men ingeniör Åbom, som infört konstgjutningen i vårt land och ledt gjutningen af hufvudfiguren i monumentet, han får ingenting!

Hvarför? Men kanske han är liknöjd om skräpet.

———

En bonde i Värend skulle häromdagen fara till Ronneby för att sälja landtmannaprodukter. Men innan han for, lät han en klok gumma läsa en »bevarelsebön» öfver sig.

Det var dumt gjordt af honom. Innan han hunnit till Ronneby, hade man bestulit honom på 10 skålp. smör, och när han kom hem igen, fick han ett kok stryk af hustrun för sitt slarf.

Men sen dess ger bonden bevarelsebönerna katten.

Och det är klokt gjordt af honom!

———

Café & Restaurant

1 Stureplan **ANGLAIS** Stureplan 1

Déjeuner, Dinér & Souper & à la Carte & à prix fixe.

Enskilda rum. Allm. Telefon 56 99. *A. Rosenquist.*

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

Jetzt kommen die Kosacken!

Enligt Norrlandstidningarne väntas 1,000 kosacker i dagarne till Torne på inkvartering.

Fort, fort, herr krigsminister — det är bestämdt en demonstration! Vägen är öppen för fienden, om ni icke genast slår ett slag för fosterlandets ära!

———

Ålderdomsskröpliga postgumman yttrade häromdagen, att när Vanadis for ut på sin verldsomsegling, följdes de lustresande af *hela nationens* välönskningar och att hvarje helsning från de hamnar, der Vanadis uppehöll sig, med längtan och glädje motsågs af — återigen — *hela nationen.*

Det kallar Kristianstadsbladet »Konventionella nutidslögner.»

Rätt så!

———

En helig gudsman i Småland predikade nyligen helt väldeliga mot ovanan att snusa i guds hus.

Men hur skulle bondgubbarne annars hålla sig vakna under de långrandiga dogmatiserande predikningarne?

Nej, pris vare snuset!

———

500 francs om dagen kostade drottningens, prinsarnes och betjeningens uppehåll på Prinkipo.

Och ändå fingo de inte sofva om nätterna för den stygga väggohyran.

———

Pojkarne i Wisby elementarskola motse med förtjusning kriget mellan England och Ryssland, ty då hoppas de få — lof.

Glada gossar!

Bric-à-Brac.

Innehåll: Skulle ha handlat om blomsterkungen och resemonarken, studentsång och gardesmusik, fredligt protestmöte och protestrikt fredsmöte, säljande bönder och såld nation — men har blifvit interiörer och exteriörer, Prinkipo och Strömstad.

»Ska' vi komma öfverens om att inte bitas?» sa' vargen till räfven?

Och de kommo öfverens, ty de tillhörde en civiliserad nation, men de små söta husdjuren i den Peranska presidentens villa på Prinkipo i Marmorasjön äro inte civiliserade, de.

Ska' vi komma öfverens om att bitas? sa' oldpappa för husdjuren, en gammal hederlig prisse, som inte smakat kristet blod se'n sin späda barndom, utan snaskat murkna panelningar i så många år, att han fått träsmak i munnen och led af hypokondri.

De andra husdjuren, som enligt Stockholms Dagblad för i fredags uppgingo till oräkneliga legioner, reste sig på bakbenen, torkade sig om mun med framtassarne och instämde med den siste värde talaren: Det ska' vi visst det!

Och nu blef det ett hviskande och ett tassande och ett hvässande af sugverktygen, så det var förskräckligt. Ty på den första natt som kom skulle h. m:t drottningen af Sverige och h. m:t hertigen af Vestergötland och fina mjukhyllta fruntimmer och kraftiga blodfulla hofkavaljerer sofva i villan.

Och det vattnades i mun på husdjuren som ätit panelningar så länge.

* * *

Och så föll det natt på! Och det blef tyst och skumt och riktigt sömndejligt för de höga resenärerna, som voro trötta och medtagna.

Och de lade sig alla — sedan de läst sina böner — och så sofvo de, sofvo rättfärdighetens sömn.

* * *

O, det var så tyst och lugnt. Intet ljud; men nu kommo husdjuren, de mylrade ur springor, de döko upp bak tapeter, de krälade öfver mattor och slunko fram ur bolster. Hundra, tusen, millioner.

Jag tar drottningen, sa' oldpappa! Det är min rätt, ty jag är adelsman.

Gå på med det, hviskade de unge, vi ta hoffröknarne vi — de äro finare i skinnet.

Och vi prinsen, läspade husdjursflickorna. Han ska' vara så söt.

Och de blygdes icke de äreförgätne. Kyska lemmar oskärades, ljufva drömmar stördes, ingenting var heligt för dem, de frässade — ack så de smorde sig, de barbarerna.

* * *

Aj!

Det var en hoffröken.

Fan anamma!

Det var en kavaljer, för kavaljererna svära också — när drottningen sofver.

Aj, aj — mon dieu, mon dieu!

Det var ytterligare en hoffröken.

Prinsarne kunde ej förstå hvad detta var för ett spektakel, men de vände på sig, och kavaljererna vände på sig och vredo sig och hoffröknarne och kammarjungfrurna och kammartjenarne de vände på sig så det knakade och knastrade och det blef ett buller och gny, så innevånarne i Prinkipo rusade i nattlinnen ner i sina källare — ty de trodde jordbäfning kom.

Men drottningen sof ännu, ty oldpappa var för gammal och slö att kunna bitas hårdt — och hon var den ende som läst sina aftonböner, alla aftonbönerna.

Men nu fick han förstärkning och — — Hjelp! hjelp — det är visst von Bergen!

Det var drottningen och hon var yrvaken.

Nu rusade hela hofvet upp, och det blef uppståndelse i negligé, och larm och eau de cologne.

Och husdjuren kröpo förskräckta och kilade mätta hem, men oldpappa satt kvar der han satt — han kunde icke vika, blott falla som Carl den tolfte.

Och hennes majestät såg på honom och kände honom inte, men det kunde inte vara von Bergen, men en rabulist var det och en radikal och en hedning, ty han var röd!

Kom så kammarpigan, och hon ropade hoffröken — men hon fick icke lof att rädda drottningen, af anständighetsskäl — utan gamla erfarna öfverhofmästarinnan skulle ta' oldpappa i kalufven.

Och alla kavaljererna voro under tiden på jagt efter en tång och de funno en — och gåfvo den åt den erfarna.

Jag dräper honom, skrek hon!

Nej, nej. Nu blef det en kinkig kasus.

Hvad ska' djurskyddsföreningen säga? undrade frun af Nassau.

Och Hochschild? Den här är ju turkisk undersåte.

Här måste telegraferas! Men vakta på honom att han inte gnor sin väg. Och fyra hoffröknar höllo oldpappa på en natthandduk, medan det telegraferades.

Kungen i Sverge väcktes och Hochschild med, och grefve Björnstjerna i djurskyddsföreningen och fru Meijerhelm, och de inflytelserikaste af landtmannapartiet och baron Rappe i generalstaben.

Det kan bli en *casus belli* sa' Rappe förnöjd.

Ska' vi ta en skiljedomare sa' Hochschild; kungen af Danmark till exempel.

Framförallt måste vi vara neutrala sa' O-2.

Knäpp 'en, sa' Danielson.

Så telegraferades det:

»Drottningen Prinkipo.
Bind våldsverkaren; men döda honom inte för då blir Björnstjerna ledsen. Vi ska' ha, skiljedomstol, och en kongress. Sultanen måste underrättas. Vidare i morgon. O-2.

Fru Meijerhelm telegraferade:

»Är det ett handjur, så föraktar jag honom men är det ett hondjur, ett af dessa förförda stackars kräk, som det är så godt om hos hundturken, så bevara henne väl. Med lämplig behandling i mitt hem för förvillade qvinspersoner kan hon kanske räddas och återföras i den himmelska nåden. *Nathalia*».

Nu blef det ett skrifvande och ett telegraferande och ett konsulterande.

Och kungen af Danmark telegraferade:

»Kære Fætter!
Det var skam heller ingen daarlig idé. Hvis der ingenting bliver av med den russisk-engelske comædie — vil det blive mig en sand Fornöjelse at staa dem till Tjeneste i denne delikate Sag. *Kristian.*
P. S. Venlig Hilsen fra Estrup og lille söde Cohn. *D. s.*»

Och så kommo drottningen och prinsarne och följe hem och oldpappa i förgyldt etui. Han undersöktes men befanns vara maskulin. Fru Mejerhelm blef ledsen, men veterinärprofessorn som konstaterade könet sa' att han var ur beväringsåldern och inte farlig för federationen, hvilket lugnade henne.

Och det politiska lugnet bibehölls lyckligt tack vare kung Kristian — men hvad skulle man göra med oldpappa?

Döda honom kunde man ej, ty numera tillhörde han ju på sätt och vis slägten, sedan han hade nassauskt blod i ådrorna.

Det blef en ny fråga — en kinkig en. Men hofmännen äro sluga. Och det beslöts i sittande konselj att oldpappa skulle utnämnas till konglig-hof-solo-skäkta.

Och Gabriel Anrep fick 1000 kronor i anslag för att forska efter och utgifva hans ättartaflor.

Och han inskrefs på Riddarhuset.

Och Wirsén fick 500 kronor för att skrifva en lofsång öfver honom, såsom motsats till en elak historia i samma genre af den syndaren Strindberg.

Svenska akademien utfäster ett hedersaccessit för den bästa literaturhistoriska jemförelsen mellan loppan i Faust och skäktan i Prinkipo, hvilket pris antagligen vinnes af Karl Warburg.

* * *

Och när han dör — skäktan förstås — så får Hazelius sätta upp honom på en piedestal i nordiska museets nya palats.

Och så har den gamla pankan gått till odödligheten. —

* * *

Ofvan omsorgsfullt biograferade kongl. hof-solo-väggpanka kommer nog att dö af vällefnad och ledgångsreumatism — som det anstår en öfverklasskäkta, och i motsats till underklasskräken af samma species, hvilka vanligen dö af slag, eller öfverhufvud taget få ett våldsamt slut på lifvet.

Som till exempel skäktorna i Strömstad! Ja, ja inte alla, men några tusen exemplar som jag lärde känna der en natt.

Det var alldeles som i Prinkipo — fast inte så gentilt förstås, ty det var bara ett gafvelrum tre trappor upp i ett ruckel högt upp på en bergsknatte. Och det fans bara en säng, för två trötta resenärer.

Men när sämjan är god går det för sig — och det hade gått om inte pankorna varit.

Min kamrat var en gammal medicinare som var van vid obduktioner, men när vi dräpt så många att golfvet var rödt, blef han blek. Ty det kommo immer nya, friska trupper.

Vi slogos med stöflor och stöfvelknektar, vi spolade med vattenkaraffer och handkannor.

Men intet hjelpte.

Tusen och åter tusen kommo fram.

Vi beslöto att offra konjaken i resplunten, men inte ens det halp. De tycktes vara vana vid svafvelsyra. Den bara piggade upp dem, de kanaljerna.

Vi voro nära förtviflans gräns då min vän fick en ljus idé.

Han störtade till fönstret, slog upp det. Det var minst tjugufem fot till marken.

Hvad är meningen sa' jag.

Tyst gosse! Det vore väl fan om inte det här ska bita! Och han störtade sig med dödsförakt in bland massan af pankor, grep en baddare med tumme och pekfinger, rusade fram till fönstret och höll det förskräckta kräket öfver afgrunden.

Pankan sprattlade, hon darrade. Hon hade trotsat tusen dödar. Slukat ett par hundra burkar insektspulver, stått emot potatisstötar och svafvelsyrekognac — men detta — detta var förfärligt.

Hon hisnade — det var så högt så högt, om hon ändå haft ett par af Kuntzes guttaperkagaloscher på!

Hon vände sina ängsligt bedjande ögon mot honom, som höll henne. Men han var hård. Han släpte henne. Hon försvann i natten.

Och vi skaffade oss skoflar och skopor och slefvade ut ett par millioner. Och så fingo vi ändtligen sofva.

Men på morgonen gjorde medicinaren medico-legal-besigtning på millioonerna nedanför.

Ser du, sa' han med triumferande min, jag kunde ge mig fan på det!

De ha dött af — svindel!

* * *

Så olika kan det bära sig. För en bär det upp mot lyckans, ärans och maktens höjder; för en annan bär det ner, ner för Vaberget i Strömstad.

Gustaf.

Blänkare.

Nya synder.

I samma vefva som landtmannapartiet för de besutne jordbrukarnes räkning mottagit af landet en present af 3 millioner om året, hvilket hettes vara nödvändigt för att »vår modernäring» ej skulle alldeles gå under, visade andra kammaren ett drag af generositet, som är egnadt att både förvåna och förarga, särskildt när det sammanställes med ett annat drag, der partiets girighet tog ut sin rätt, men der det bort ha öppen hand ej allenast af hänsyn till vår folkbildning, men ock af hänsyn till sina egna intressen, sin egen maktställning.

Till restaurering af Upsala och Skara domkyrkor har riksdagen efter gemensam votering anslagit ej mindre än 750,000 kr., och anslaget till arbetareföreläsningars hållande nedprutades från fattiga 20,000 till 15,000 kr.

Det vore omöjligt att fatta en sådan inkonsekvens, om man ej toge kompromissandet med i räkningen. Men kompromiss först och kompromiss sist! Synd att vi ej för ögonblicket kunna hitta på ett smädenamn, som riktigt förmådde brännmärka detta skändliga köpslående om åsigter, öfvertygelse, folkets väl och ve! Det har nu drifvits till en sådan spets, att knappt någon s. k. folkrepresentant, som ej uttryckligen klargjort sin ståndpunkt som motståndare till alla dessa byten, der den ömsesidiga vinsten tages från en tredje part, nemligen folket i dess helhet, kan såsom sådan betraktas som hederlig karl, utan får anses som ett slags runnare. Det ges numera ingenting, icke någon fråga, deri landet kan påräkna att sundt förnuft och rättvisa skola afgå med segern, ty det kan alltid ur någon mörk vrå sticka fram en bränvinsadvokat eller annan misstänkt personage som frågar: »hvad får jag för min röst? Väl kan ni ha rätt i er sak, men något för något! Gif mig och mina bänkkamrater en jernväg eller ett anslag, och då skola vi icke lägga några hinder i vägen för edra planer.» Och så vidare in infinitum!

Detta system är emellertid absolut förkastligt och måste till hvarje pris utrotas. Ty det korrumperar hela vår representation. Vi skrika om korruption i Förenta staterna, slå oss för våra konservativa bröst och tacka gud, att vi lefva i gamla hederliga Sverige. Men med hederligheten börjar det se mörkt ut, när allting börjar bli falt.

Anslaget till domkyrkorna, denna fantasi som uppstått genom beblandning af prelatensiskt högmod med ömklig lokalpatriotism och egennyttiga arkitektsspekulationer, köptes med en jernväg åt Hudiksvallarne.

Och nedprutningen af anslaget till arbetareinstituten — huru förklara den? Ja, den är helt enkelt oförklarlig, så framt man ej får antaga, att dumhet och obskurantism fått ensamt råda hos majoriteten.

Så är det nog också.

Men följderna skola ej underlåta att visa sig. Samtliga frisinnade element hafva hittils slutit sig till landtmannapartiet, emedan detta var det enda som syntes innehafva lifskraft; de hafva gått dess önskningar till mötes, emedan de ansågo, att der låg en del af rättvisa i dess kraf, emedan de i partiet sågo representanter för den stora majoritet af vår befolkning, som är bosatt på landet, för småfolket i allmänhet. Men de ha blifvit grundligt bedragna och skola veta draga gagn af skadan. Landtmanapartiet *är ej* småfolkets målsmän, men målsmän för en klass endast, trångbröstad, egensinnig och sjelfvisk. Af landtmanapartiet har folket ej att vänta något stöd. Det måste derför lära att lita på sig sjelf, på sin egen kraft, åstadkommen genom stark sammanhållning.

Förbundet måste upplösas; ett frisinnadt parti måste bildas, som går sin egen väg, och det skall riksdag efter riksdag vinna i talrikhet och styrka. Till det skola sluta sig alla män och kvinnor med öppen blick för hvad tiden kräfver, ehvad de nu äro bosatta i stad eller på landet, alla de som på sina berättigade anspråk, sitt ödmjuka vädjande till riksdagens billighet och rättskänsla aldrig fått annat än ett högdraget, stundom hånfullt nej till svar. Och detta nya parti skall föra vår utveckling framåt till trots för alla reaktionärer, de må nu gå klädda i frack eller dalkarlsrock och knäbyxor.

Bränvinsfrågan

— den ständigt återkommande — har denna riksdag blifvit afgjord i den riktning, man hos oss blifvit van att se alla frågor afgöras. Preventiva åtgärder, restriktiva förordningar möta oss på alla områden. Ingenstädes lossar man på de hårdt åtdragna banden på individens sjelfbestämningsrätt, bara drar åt. Riksdagen har beslutit att tvinga folket till nykterhet om söndagarne genom att inskränka den tid, hvarunder spritdrycker få försäljas. Goodtemplarne skola kanske skänka detta beslut sitt bifall, men vi kunna omöjligen gilla detsamma, ty erfarenheten har lärt oss, att den förbjudna frukten alltid smakar bäst, och att i alla tider, då myndigheterna velat taga vare sig sedlighet eller gudsfruktan eller litteratur eller konst så att säga å entreprenad, ha resultaten alltid blifvit motsatta hvad som åsyftats. Vi vänta följaktligen ej heller något godt af den restriktiva bränvinslagstiftningen, ty vi äro öfvertygade om, att den som vill dricka, han skaffar sig något att dricka, om krogen så är stängd 6 dagar af veckans 7; och den som älskar att lefva ett nyktert och sedligt lif, han går förbi krogen, vore den ock öppen både dag och natt. Friheten är uppfostrande, och allt förtryck, allt förmynderskap öfver den, som *kan* reda sig sjelf, är depraverande. Ju mer som lemnas åt individens sjelfbestämningsrätt, desto bättre. Är han för svag att stå på egna fötter, så fins der den fria sammanslutningen; då böra goodtemplarne träda till. De kunna göra mer verklig nytta än någon kungl. förordning, hur sträng den än må vara.

Hvar tar för öfrigt vår mångbesjungna frihet vägen under förhållandena, sådana de ha tendens att gestalta sig? Den torde snart vara inskränkt till, att vår beherskare icke är en moskovitisk zar eller en preussisk kejsare, utan en herre af fransk börd.

Parodi på parlamentarism.

H. exc. herr statsministern känner sina Pappenheimare—landtmannapartiet. Han vet, hur mycket dess ord är värdt, hur strängt det håller på sin öfvertygelse, och han vet att behandla partiet efter förtjenst. Om något så utsökt i öfversitteri och nonchalans som det i lördags passerade i Andra kammaren har vår riksdags tidigare annaler intet att mäla. Och kunna hrr Liss Olof Larsson och A. P. Danielsson, jemte deras osjelfständige eftersägare, svälja den förödmjukelse, som då tillfogades dem, då är der icke mycket af sjelfkänsla kvar bakom de stolta laterna.

Regeringen hade föreslagit att vissa »kronan» tillhöriga tomter å Ladugårdslandet skulle försäljas, och att af försäljningssumman en million kr. skulle användas till påbörjande af nya kasernetablissement. Statsutskottet hade tillstyrkt förslaget, hvaremot dock åtskilliga af andra kammarens utskottsledamöter reserverat sig. När frågan förekom till behandling i lördags, höllo hrr reservanter naturligtvis på sin mening, men se — krigsministern, hvilkens aptit växer under det han äter, och som sett, hur de styfva storbönderna låta handskas med sig, bara frågade i retad ton, om det var för det *han* undertecknat den k. propositionen, som man gjorde opposition, och redan det verkade. När dertill statsministern kom sin koliega till hjelp och gjorde denna struntfråga till kabinettsfråga, vardt det reträtt längs hela linien. Alla betänkligheter voro nu farna, och först Liss Olof, sedan diktatorn af Dystad och till sist smågudarne togo »te'baks» allt hvad de förut haft att invända. Man skulle förstås anständigtvis maskera reträtten, men de s. k. skäl som nu framlades voro ett rent gyckel. Liss Olof tog fasta på regeringens försäkran, att den största sparsamhet skulle iakttagas vid uppförandet af de nya kasernerna, och i så fall vore det synd att säga nej till det hyggliga kongl. majestät; Dystadsmannen ville ha några riktigt fina och trefliga kaserner, för att unga gossar med smak skulle ge sig till gardister.

Och på dessa sins emellan alldeles motsatta skäl fick regeringen en majoritet af 148 röster mot 40.

Skall man skratta eller harmas mest öfver denna komedi? Skall man skratta åt statsministerns tilltagsenhet att håna folkrepresentationen genom hotet att för denna sak med hvars lösning det mer än väl kunnat anstå afgå; eller åt kammarens naivitet att taga på allvar ett dylikt hot? Eller bör man icke snarare harmas öfver den senares brist på fasthet, på hållning och karakter samt regeringens oerhörda oförsynthet?

Vi äro mest benägna för det senare. Och sjelfva regeringens vänner stå slagna med häpnad och ha, då detta skrifves, ännu icke fått fram ett ord: Dagens Nyheter är stum. Men ändå lär detta vara utslag af parlamentarism! I sanning en märkvärdig parlamentarism vi ha i Sverige, märkvärdig för båda statsmakternas vidkommande!

“Sköldborgen“

har åter inlagt ovanskliga förtjenster om folk och konungahus, då den i onsdags slog två flugor med en smäll och på en dag bragte två konungar sin hyllning, en lefvande och en död, en blomsterkung i brons och Svea rikes konung i lefvande lifvet. Det senare var ursprungligen icke meningen, men det var onekligen praktiskt och bör betala sig, hvilket det förra omöjligen kan göra. Betala sig bra — för arrangörerne nemligen. Den stora hopen af studenter, som gaf karakter och glans åt ovationen, får nöja sig med äran att ha sjungit tillsammans med kungen; högtsdensamme behagade nemligen allernådigst instämma i jubel- och festvisan: Sjungom studentens lyckliga dag.

Den fröjdefulla tillställningen, som bör i konungens hjerta ha yttermera rotfäst den öfvertygelsen om att »svenska folket är godt i sin innersta rot», eftersom »landets blomma» är så förbåldt artig och uppmärksam, och att den opposition, som någon gång förnimmes, icke har resonnans i folkets bröst, utan härrör från enskilde bråkmakare ex professo, torde emellertid komma att följas af ett nachspiel — studenterna skola nu alltid ha nachspiel. Studentkårens ordförande, estetiserande docenten Frans von Scheele, har nemligen blifvit uppmanad att afgifva en offentlig förklaring, huru han i strid mot af styrelsen för studentkåren fattadt uttryckligt beslut att *icke* uppvakta Oscar II, kunnat tillåta sig arrangera en dylik uppvaktning. Herr von Scheele skall möjligen kunna svara: »jag kan inte hjelpa't; jag blef narrad åstad af docent Bovallius.» (Herr Bovallius är en af de allra styfvaste stöttorna.) Och så blir det lite »gruff» och tidningsgräl, och dermed är saken utagerad. Men kanske kan det dock tränga till fyrkanten ett doft rykte om man i Upsala knorrar mot det undersåtliga fjäsket; och när vederbörande så draga sig till minnes vissa tidigare hedersledamotsäfventyrligheter, för hvilka kungligheten varit utsatt, skola de må hända — fast med grämelse och sorg — börja inse, att studenterna numera hålla sig för goda att ställa sig utanför folket, bildande en skyddsvakt för det bestående, det andliga och det verldsliga förtrycket, utan att de börja känna sig som en integrerande del af folket, att de vilja söka förstå dess lif, tänka dess tankar, dela dess lidanden och glädje. De skola kanske inse, att sköldborgen ej mer är fullt pålitlig, utan att konungadömet måste söka sitt stöd hos folket sjelft, dess breda djupa lag.

Men vid denna sak finnes det ännu ett att beakta. Hur kunde intelligent ungdom låta begagna sig som verktyg af ett fåtal personer med privata, lätt genomskådliga biafsigter? Här komma vi till det Björnstjerne Björnsson vill hafva sagdt i sin bok »Kongen»:

Kungadömet depraverar.

Det är ej konungens makt, som gjort oss och med hvarje år gör tusenden tänkande personer fiendtligt stämda mot denna institution; det är ej konungens personlighet som väcker antipatier. Men det är det odisputabla faktum, att allt, som kommer kungligheten nära, försämras, förslafvas, göres omanligt, krypande, fegt, lögnaktigt. Ryggar krökas der de ej borde krökas, ord yttras som borde ha blifvit osagda, tystnad råder der pligten bort bjuda att tala. Der konungen far fram helsar man honom, och deri gör man rätt. Man skulle så göra äfven med de förenade nordiska republikernas president. Men i denne skulle man helsa representanten för folkets maktfullkomlighet, den högsta verkställande myndigheten, folkets främste förtroendeman. Men konungen har ännu, tack vare tusenåra fördomars nedärfda makt, något kvar hos sin person af detta förhatliga: »med guds nåde,» och detta ehuru han tillhör en slägt utan traditioner, utan rot i svenska jorden. Denna löjliga, halft omedvetna, nästan vidskepliga vördnad, som ännu äfven af förståndigt folk visas konungen och hans »hus», reagerar på dessa och alstrar högmod, moralisk närsynthet, inbilskhet och maktlystnad. Kungadömet har i sig något förruttnadt, som breder smitta omkring sig, hvilken angriper både dem som lefva deri och alla dem som stå detsamma nära. Kungadömet är en lögn och kommer att dela hvarje lögns slutliga öde.

Vid ett tillfälle då ett gladt lag var samladt, inträdde hrr Y. s:or och j:or, af hvilka den senare är handelsresande. De presenterades sålunda: »hrr Y. far och son!» Handlanden R. inföll då skämtsamt: »Om förlåtelse! men det är son som *far*».

Linieeld.

Målareinrättningen vid Röda bodarne hade i fredags stor drickspenningutdelning — *hoc est* medaljer och »belöningar».

* * *

Samma utmärkta inrättning har till den 30:de bordlagt petitionen från pariserartisterna.

Jo jo, den nöten är svår att knäcka.

* * *

Och grefvinnan Malvina de la Gardie har fått turkiska orden Chefkat 1:a klass.

Det låter! Men det är ändå inte så fint som när sultanen skänker sin näsduk åt en dam. Det är ett strå hvassare!

* * *

När man i Sverige vill uttrycka sin glädje öfver något, så äter man, äter alldeles förtvifladt, äter dag och natt.

Vi ha räknat till 27 mer eller mindre offentliga middagar med anledning af kapten Oscars lyckliga återkomst från en liten lustresa.

* * *

Stackars herr Oskar! Han har knapt hunnit lyckligt undkomma alla de vådor, som äro förknippade med en resa ombord på en kunglig svensk fregatt, förrän han utsättes för alla de lidanden, som medfölja de kroniska magkatarrerna.

* * *

Norska Aftenposten har enligt Gamla Dagligt Allehanda »slagit månget kraftigt slag för den monarkiska principens första grundsats, att en konung är en konung», hvilket är obegripligt djupsinnigt sagdt af Gamla Allehanda.

* * *

En ukas lär vara utfärdad från Dagens Nyheters allra heligaste, det kabinett der »mästaren» sjelf residerar, att gud hädanefter skall stafvas med stort G.

Hvad vår herre bör känna sig obligerad mot herr Wall!

* * *

Riksdagen kommer antagligen att afslutas den 22:dra. Och då resa bönderna hem till sina belåtna komitenter, som fått de 30 procenten syndapengar.

Men de äro debiterade för summan, och en uppgörelsedag stundar förr än man vill tro!

* * *

När professor Lindhagen blifvit kommendör med anledning af att Linnéstoden sent omsider vardt färdig under hans vetenskaps-akademis-sekreteriatstid, med hvad nådevedermäle tänker man då hugna A. O. Wallenberg, som dock varit den vigtigaste nervus rerum?

Fins der ingen, som kan hitta på en lämplig hederstitel åt hedersmannen?

* * *

För åtta af våra senatorer utgår deras mandat med denna riksdag. Nya val skola således företagas efter dem nästa år.

Men de bli nog återvalda alla åtta, ja till och med grefve Ehrensvärd, den odugligaste af dem. De öfriga sju heta Palmstjerna, Kockum, Nordenfelt, Sundberg (erkebispen), von Essen, Kræmer, Montgomery-Cederhjelm och Widmark. Gentila namn, som man finner, och personer som genom sin ställning naturligtvis äro sjelfskrifne som bromsare på framåtskridandets vagn.

* * *

Det gamla systemet florerar ännu i all sin glans inom alla grenar af vår administration och våra embetsverk. Ingenting kan göras utan dyra komitéer, och inte ens det är nog. Man skickar med stora kostnader ut en eller annan komitéledamot till utlandet för att der studera en förevarande fråga, fast det mycket väl kunnat göras här hemma.

Nu har en professor fått 600 kr. för att i Holland, Belgien och Tyskland taga reda på, hur man registrerar fartyg.

Att pr posto fråga våra konsuler hade inte varit nog kungligt-svenskt-byråkratiskt förstås!

* * *

Medan det är fredligt snart sagdt öfver hela verlden, åtminstone i Europa, lägger Sverige ut minor i Fårösund, och 36 artillerister stå väpnade till tänderna på Gotland.

Är det icke komiskt? Det skulle så vara, om ej det vore sorgligt. Ty de der minorna äro till stort förfång för sjöfarten på platsen.

»Men det gör ingenting, min själ,
Det sker för — fosterlandets väl!»

* * *

Sveriges must rinner bort! 497 emigranter afreste i fredags från Göteborg till Amerika.

Men kan det vara annorlunda?

Detta är bara början — få se om icke emigrantfloden sväller än mer, efter riksdagens senaste »vackra och värdiga» beslut i värnpligtsfrågan.

* * *

»På obekant sätt har fregatten Vanadis under verldsomseglingen förlorat sin lösköl», heter det i tidningarne. På obekant sätt, var det ju! — Man har naturligtvis inte kunnat låta ett eller annat grund ligga i fred, och så har lösskölen gått putz-weg. Men man skäms att tala om det.

* * *

Kungen hade i tisdags bjudit Vanadis underofficerare och manskap på fest i flottans excercishus å Skeppsholmen. Kungen, kronprinsen och kronprinsessan behagade i nåder under en half timmes tid beskåda, huru det trogna folket smorde sig och hurrade på order.

* * *

Vet Ni hvad gamle Petter Jönsson i Träslända en gång sa'? Jo, han sa': »vill Ni hjelpa oss mä skjussa, ska' vi hjelpa Er mä relijona.»

Så sa gamle Petter Jönsson förr i verlden, och så säger man ännu.

* * *

Silbodahls kyrka i Vermland håller på att ramla.

Ack, det är icke Silbodahls kyrka endast, som är fallfärdig, det är hela statskyrkan.

* * *

Under förflutna året har Stockholms skyddsförening för frigifne upptagit som skyddslingar 13 män och 2 kvinnor.

En vacker verksamhet, den vi önska fortfarande framgång.

* * *

Till riddare, svärdsmän och svärdsmedaljörer ha enligt de dagliga tidningarne en hel hop annars oförvitligt folk i dagarne blifvit utnämnde.

Stackars menniskor!

* * *

O, humbug, o, fåneri! Ett »troshelbregdagörelsehem» skall Nelly Hall inrätta i Malmö.

En sedeskildrare.

För ett antal år tillbaka fans i Stockholm en klass af menniskor, som man nästan skulle kunna kalla publicistisk ohyra. Den bestod af »vrak på lifvets strand», förolyckade individer, som nu gjorde sig en inkomstkälla af och i många fall väl helt och hållet lefde på att lemna tidningarne underrättelser om tilldragelser af alla upptänkliga slag, som de alltid hade tur nog att vara vitne till. I regeln var det helt oskyldiga notiser de kommo och erbjödo: tvenne personer, som drunknat vid Värtan, en gosse som fallit i Norrström, men på ett underbart sätt räddats, en halfdöf gumma, som blifvit öfverkörd af ett bättre åkdon och som, obarmhertigt nog, lemnades utan hjelp, till dess en poliskonstapel anlände, som tog stackaren om hand. o. s. v.

De dagliga tidningarne voro i allmänhet försigtiga vis-à-vis dylika meddelanden, och de hade alla skäl dertill, ty vid efterhörande å vederbörligt polisvaktkontor, der man ju bort ha reda på saken i fråga bättre än annorstädes, visade det sig oftast, att hela historien var uppdiktad; i nio fall af tio var den åtminstone »förbättrad», utstofferad med diverse rörande eller till förbittring eggande detaljer. Det fans emellertid en tidning, som utan att vara på minsta vis kräsmagad med god smak tillgodogjorde sig alla möjliga röfvarhistorier. Och som dessas grumliga källa visste allmänheten att beteckna åtskilliga sämsta klassens krogar, der pressens fribytare stämde möte och hopspunno sina skamliga lögner. Denna tidning, för hvars politiska verksamhet vi aktningsfullt böja oss, förvärfvade sig genom dessa sina sensationshistorier en bismak af skandal, en lukt af prostitution, som den icke genom sina odisputabla förtjenster om framåtskridandet lyckats att bli fullständigt kvitt. Görandet i skandaler växte, som man vet, till en hel literatur, som erhållit namn efter ett visserligen mindre propert, men efter sin hädanfärd särdeles aptitligt husdjur. För dess stinkande flöden har man lyckats sätta en gräns, men en afart af slägtet har dykt upp på ett fält der verkningarne äro långt svårutrotligare, ity de icke ens kunna spåras i sina vidtgående förgreningar.

För närmare ett tiotal af år sedan började en företagsam tidningsman i hufvudstaden att utgifva en s. k. generalkorrespondens från hufvudstaden, afsedd för landsortspressen. Denna, som i de flesta fall arbetar under tryckta förhållanden, omfattade det nya företaget med välvilja, och den hade onekligen fördel deraf, ty den erhöll vecka efter vecka skildringar från hufvudstaden, som alldeles icke kunde ersättas genom de dagliga tidningarnes notisafdelning. Det måste erkännas, att dessa generalkorrespondenser spela en betydande rol numera; utgifvaren af en sådan kan mer än någon annan person i hela vårt land skapa en opinion. Detta erkännes ju t. o. m. af allra högsta vederbörande som, väl fournerade i alla hänseenden som de äro, ha till sin disposition en särskild landsortskorrespondent, hvilken genom sin visserligen ej alltför fint skurna penna som medium låter konungadömets härlighet och glans lysa ut öfver ett förvånadt och förtjust folk, på samma gång han gör sig till tolk för den beundran och vördnad de lysande dygder, som städse spira i tronens skugga, äro egnade att framkalla.

Men denna en vidt spridd godtköpskorrespondens' stora betydelse ställer dess större kraf på mannen som är utgifvare af densamma. Och i detta hänseende finnes det åtskilligt att anmärka, särskildt mot banbrytaren på detta område. Såsom medarbetare i en af våra dagliga morgontidningar gjorde han sig omöjlig icke endast genom sina ständigt återkommande felaktiga uppgifter, utan rent af benägenhet att förvränga fakta. Jag skall villigt medgifva, att han i detta hänseende tagit något steg framåt; jag medgifver det derför, att jag ej är i tillfälle att bevisa motsatsen. Jag skall ock villigt medgifva, att han väl förstått sin sak, och att hans Stockholmskorrespondenser i allmänhet äro intresseväckande och underhållande.

Men! —

För att göra dem yttermera aptitretande tillgriper han en utväg, som måste stämplas som i hög grad fördömlig. Då verkliga ämnen tryta, upptager han en Piculells, en Rosenströms och de publicistiska vrakens mantel och låter sin korrespondens vara afloppstrumma för den giftiga orenlighet, som går under det allt för beskedliga namnet skvaller.

Nyligen föll i mina händer ett af denne mans senaste bref, deri ögat genast drogs till den rafflande rubriken »Hemska rykten», hvarunder talades om »fasansfulla dåd», som skulle ha föröfvats inom en här bosatt konstnärsfamilj. Hvari dåden skulle bestått hör ej hit. Jag är icke benägen att föra sladdret vidare. Men så mycket vill jag säga, att då K. R. — ty det är på honom jag syftar — nedskref historien om »de fasansfulla brotten», han bestämdt visste med sig, att han ej hade någon faktisk grund att bygga på, utan endast på skändligt förtal, hvilket — det är nu en af gammalt känd sak — med förkärlek spinner sig kring scenens folk. Han visste, att historien har flera olika variationer, af hvilka den enklaste och sannolikaste är så oskyldig som möjligt, en annan åter är en smula pikant, men icke skändlig. Men de voro odugliga för K. R:s syften; han behöfde för att sätta spets på ett torrt bref den gemenaste läsarten, och utan ringaste stymmelse till samvete, rättskänsla och medlidande med sina offer tillgrep han den, derigenom öfver hela vårt land ställande i afskyvärd dager tvänne makar, som drabbats af olycka tillräckligt nog ändå. Detta lömska dåd hade vi väntat att få se vederbörligen afstämpladt i våra dagliga tidningar, som ännu gå och bära skylten af en viss auktoritet, men de ha så mycket med den högre kompromisspolitiken att beställa, att de ej ha tid till annat. Och derför måste vi taga bladet från munnen. Ty skändligheter inom pressen kunna ej med framgång beifras af någon annan myndighet än pressen sjelf. Lagen står overksam. Och den enskilde står rättslös. Men vi, som satt radikalismen på vårt program, måste mer än andra vara nogräknade med att det fria ordet ej missbrukas till skändligheter; vi måste mer än de andra motsätta oss allt, som verkligen är skandal. Ty skandal har man så gerna velat göra synonym med frisinthet. Fast intet är mera falskt. Den frodas lika bra i den argaste högerpressens spalter som i de afgjordt folkvänliga tidningarnes. Men den är farligast hos de sistnämde. Ty af dem väntar folket mera; det tror mera på dem. Den som verkar för frihetens sak, skall ock verka för sanningens. Och hur vidt skild sanningen är från grändernas vidriga förtal, det veta vi alla.

I. N.

I vårmarknaden.

Små uppsatser om "det unga Sverges" nya böcker.

Tor Hedberg: Johannes Karr.
Emilie Lundberg: Ur tvenne verldar.
Georg Nordensvan. Figge.
Ernst Lundqvist: April.

II.

Emilie Lundbergs namn har inom literaturen hittills varit kändt endast genom ett eller ett par dramatiska arbeten i den gamla »goda» stilen — historiska till och med tror jag — dem ingen spelat och väl icke mången läst.

»Ur tvenne verldar» är derför på sätt och vis en debut, och verkligen en god debut. Ämnet är ganska intressant, stilen liflig, pikant, stundom ypperlig och psykologien öfverraskande skarp och säker.

Ty »Ur tvenne verldar» är en psykologisk roman, eller rättare en psykologisk studie öfver möjligheten att förena eld och vatten.

* * *

Ellen Rosén, den unga lifliga, genialiska stockholmskan, som varit vid teatern, firat vissa triumfer der, men lemnat densamma i anledning af öfveransträngd röst, lefvat med i societeten och artistkretsarne, varit i Paris, med ett ord, sett och tillhört den s. k. stora verlden, är hjeltinnan i boken. Hon är en smula excentrisk påstår man, men det är derför att hon är naturlig och full af oppositionslusta mot en mängd konventionella begrepp, dem hon har för godt hufvud att icke förakta. Nu ger hon lektioner och är beskyddad af en gammal qvinlig slägting, och nu på sommaren skall hon ligga i skärgården. Det skall göra henne godt att få komma till rama bondlandet en sommar, till omvexling med Lysekil, det eviga Lysekil, som om somrarne är Stockholm i miniature. Hon vill komma bland menniskor, enkla, sunda, oförderfvade bondnaturer, ty hon är trött på dockor och modejournalskavaljerer.

Och så far hon med ångbåten, hvars kapten, den unge bondsonen Vestmark, är det första exemplar af det species menniskor hon just farit ut att söka. Trohjertad, rättfram, enkel och oförderfvad — litet rå, d. v. s. föga fernissad visserligen, men det var ju så hon ville ha det.

Utan att sjelf riktigt göra sig klart hvarför, gör Ellen täta resor med ångbåten från landet till staden och återigen. Hvad skall det tjena till? Ack, det är den gamla Eva som sitter i henne, koketteriet har fortfarande magten öfver henne, och derför, derför att *han*, den enkle sjömannen, icke tyckes märka henne, icke observera henne mer än andra, just derför måste han böjas; på lek förstås.

Så börjas det ju alltid, eller oftast. Hon spinner alla de fina silkestrådar, en behagsjuk qvinna förmår handtera, kring honom. Hon är hjelplös — han hjelper henne, hon fryser, han sveper sjalar om henne, hon är nyfiken, han förklarar, hon är trött, han stöder henne. Och så leka hennes ögon, hon småler, blir förvirrad, rodnar — — och en vacker dag är han fast, riktigt fast.

Nu blir hon förskräckt — hvad har hon gjort? Men det hjelper ej, kan ej undvikas — förklaringen kommer. Den unge oförderfvade okonstlade mannen älskar, älskar henne med hela kraften af ett lifsvarmt hjerta, hvars känslor icke vexlats ut i småmynt utan äro ett samladt kapital.

Hon förskräckes — *det* var ju icke meningen. Hon kämpar — hon med sina vanor, sin bildning, sina vyer — och han en bonde, ouppfostrad, okunnig. Och att bo i en stuga på landet hela vintern, långt från »all ära och redlighet», långt från Stockholm, från teatrarne, konserterna, åh, nej, nej — det är inte möjligt. Och hon flyr honom — flyr, men i hennes öron ljuder ännu hans sista ord: Jag kan vänta!

* * *

Så återvänder hon till det yrande lifvet i Stockholm, balerna, nöjena, men inom henne är det så förändradt, så besynnerligt förändradt, en känsla af naggande oro och qval, af qväljande, ängslig tomhet.

Och han — han söker henne öfverallt i Stockholm, på teatrar och förlustelseställen. Han vill se henne än en gång — och det får han, på en bal, men hon ser ej honom eller undviker honom. Men inom sig känna båda att det måste ske. Och det sker. Nästa sommar flyttar hon åter till landet, hon blir hans, lemnar bakom sig nöjenas hvirfvel och nu börjar en herrlig tid.

Huru länge skall den räcka? Så länge lifvet leker, men äktenskapet är icke någon lek, tvärtom, och när allvaret, det för henne fruktansvärda allvaret, kommer med i spelet, då ger hon »slip», förmår ej mer. Barnet som skulle än innerligare förena dem, skiljer dem i stället, ty han förebrår henne hennes egoism, att hon ej älskar sitt barn nog högt, att hon nu är trött när lekens nöjen förbytts i pligter.

Och han har rätt. Det var den jollrande, smekande mannen hon älskade, mannen som var så olik de fadda salongshjeltarne, det var nytt för henne — men allvaret, allvaret, försakelserna, mödan — det hade hon ej tänkt på. Och nu kom det som ett slag. Det födde bitterhet, och bubblan brast.

Hon rymmer med en annan, blott för att att åter komma till nöjen och lekar. Debuterar på nytt, gör fiasco och gifter sig slutligen, utan att älska honom, med den man som rymt med henne. Hvarför? Hon måste ju lefva. Och om hon gifter sig blir menniskornas dom ej så hård.

* * *

Som man ser, ger detta ämne tillfälle till en rik själsanalys, och författarinnan har också lyckats att för läsaren fullt troget måla isynnerhet hjeltinnans karakter och känslolif. Hon gör det med säkra, djerfva, breda drag, man finner att hon känner sin Ellen mycket noga. Hennes koketteri, hur hon fångar honom, hur hon strider med sig sjelf och med sitt sämre jag, när afgörandet är inne, och hur hon lider under mellantiden innan afgörandet. Skildringen af artistsoarén och hur hon der lägger fram sin inre smärta, sin kärlek och hans, till allmänt begabbande och hån, endast för att bedraga sig sjelf och de andra, är träffande och snillrikt målad. Öfverallt, i synnerhet i de två första tredjedelarne af boken hvimlar det af fina iakttagelser, qvicka bitande infall och sarkasmer — bredvid rätt banala fraser och godtköpsqvickheter. Ty stilen är ännu ojemn och osäker.

Bokens senaste del är den svagaste. Man märker att författarinnan här är inne på konstruktionens sluttande plan, att erfarenheten icke räcker till, och synen på lifvet förirrar sig in i det obekanta.

Allt, ända intill dess brytningen mellan makarne skall psykologiskt förklaras, är författarinnan med, men ej längre

Skildringen af huru Ellen icke älskar sitt barn, finner det fult, och tråkigt och besvärligt att sköta, och huru mannen med dess större kärlek omfattar den späda, hvarigenom köld mellan makarne uppstår, är icke sann. Låt vara att Ellens gamla natur — kärleken till nöjen och flärd — icke är fullt dödad hos henne genom kärleken till mannen; men om den icke är det ännu, så skulle den — ty hon är i grund och botten god — dödas genom barnet, ty barnet är qvinnans sanna återlösare. Hvad intet annat förmått, det förmår barnet. —

Men brytningen *måste* motiveras, och författarinnan har ej förmått gifva ett bättre motiv. Det är synd. Ty denna brist i analysen, likasom den romaneska, i utvägsnöd tillgripna scenen med rymningen i båten förminska i betydlig mån det goda intrycket af boken.

Och så en sak till! Det synes mig som om författarinnan icke sjelf hade någon bestämd lifsåskådning eller uppfattning af det rätta just i detta fall. Ty af en sådan finner man få eller inga spår i boken, hvilket är en brist i mina ögon. Visserligen har det lugna, objektiva, partifria skildrandet af lifvet sitt stora berättigande, men vi föredraga den diktning som sätter sig ett än högre mål före; den diktning hvari förf. ingjuter sin personlighet, hela sin själ. Denna diktning blir mera varm, mera lefvande, och den är framförallt mera nyttig. Och i nyttans tjenst skall ju literaturen gå — icke längre vara sitt eget mål?

* * *

Men i det hela taget är boken, såsom psykologisk *studie* och som debutarbete betraktad, mycket god, öfverraskande god, derför att förf:s föregående arbeten lofvat så föga. Vill hon så bredvid och i förening med sina själsliga iakttagelser och studier, i ett kommande arbete, gripa ett djupare tag i *samfundslifvet*, så kan man af henne vänta mycket — ty hon har *»evner«!*

Gustaf Gullberg.

Löst krut.

Två personer mötas på trottoaren.
— Stopp, herre!
— Stopp? Stopp sjelf!
— Ja, men ni går ju på orätt trottoar.
— Går ni på rätt då?
— Javisst, det må ni väl se!
— Kors — jag går ju på samma som ni.

* * *

En skämtare sade en gång till sin goda vän, som är tanddoktor, att han är *värkstillande* direktör i ett *hvitbets*bolag».

* * *

Man har föreslagit att utbyta ordet badbiljett mot — *vattenpass*.

* * *

I ett sällskap i Borås frågade någon, huru det kom sig, att den lilla staden alltid ser så fin och putsad ut. »Åh», svarade en af sällskapet, det är väl derför att den alltid har »Viskan» till hands.»

* * *

— Hur kom Oden hit till Norden?
— Flygande.
— Hvad för något? Flygande?
— Jaha, det står i sången:
O, den som hade
vingar som foglarne ha'!»

* * *

Hon: Men, kära kusin Axel, är det verkligen ditt allvar att du vill ha mig till fru, fast du vet, att jag inte eger något?
Han: Säg inte så, min Valborg; du är väl inte så blott och bar som du ser ut heller!

* * *

— Skall jag lysa herrn kanske?
— Nej, tack!... Jag trilla senast i går utföre den här trappan, så jag känner nog vägen.

* * *

Den glade med. kand. X. erhöll förordnande som läkare ett par månader i det idylliska Grenna. Vid återkomsten till akademien frågade en kamrat på drift: »Nå du har väl haft en utomordentlig ansträngande praktik?» — »Jo, det må du tro», svarade X., »sista veckan dog apotekaren i sta'n af öfveransträngning».

* * *

En prest, som mötte en af pastoratets fiskare och fann denne bärande en korg med färska gäddor, sade skämtande: »Nå, det kan man kalla god fångst! Nu, kära Per, ger du väl din pastor tionde? — »Nej», svarade Per finurligt, »de' ä' omöjligt, för gäddorna ä' bara *nio!*»

Det kan komma en dag.

Skildring

af

Hinke Bergegren.

Jonas förbannade sin otacksamma dotter. Han tog gud till vittne, att hans mening varit en annan, då han kastat bort allt han förtjenat på hennes uppfostran. Han hade sträfvat för att se sin dotter i bättre vilkor och förhållanden än han och hustru hans lefvat i, och — var det inte ett djefvulens streck! — nu hade hon blifvit — en sådan! — Ja, det var jemt det.

Hedda föll i konvulsivisk gråt. Gumman mormor, som eljes var så tåglig, for som en blixt upp från stolen vid fönstret, der hon brukade sitta dagarne i ända och stälde sig framför den ursinnige fadern. Hon satte händerna i sidorna och sträckte på sitt gråa hufvud.

»De' der hadde du inte våga' säja om Amanda vari' hemma,» mumlade hon. Hon darrade på målet.

Jonas mätte henne föraktfullt med ögonen från topp och till tå, vände henne ryggen och gick in i det andra rummet utan att svara.

Han började kläda af sig — långsamt och försjönk alt emellan i tankar. Så satt han med byxorna till hälften afdragna i nästan tio minuter. Då grubblade han på Heddas ofärd.

Hans hustru hade, medan de ännu lågo i morse, talat om för honom, att det inte stod rätt till med deras flicka. Först trodde han henne inte. Men då modern bedyrade, att det var så, brusade han upp och frågade dottern rent ut, hur det gått till. Och hon svarade trotsigt, att det inte gått till på något sätt alls. Han hade slagit henne, om inte modern lagt sig emellan. För henne hade han

en viss respekt ändå, hur mycket han än pratade om, att han var karl för sin hatt.

Om man undantar små ordvexlingar om alldeles likgiltiga ting, så hade det all tid varit ett godt förhållande emellan Heddas föräldrar, ett riktigt godt förhållande. Ömsesidigt tycke hade de första tio åren helgat deras äktenskap och under det andra tiotalet var det en trofast vänskap, som förenade dem så innerligt. Och deras stora kärlek till dottern.

Det som nu inträffat hade riktat den första stöten mot deras husliga lycka. Derför kändes det så bittert. Modern kunde inte låta vara att tänka på det förfärliga straff, som väntade hennes barn i ett tillkommande lif. Hon visste inte, om hon skulle våga tro, att gud förlåter en sådan synd. Men fadern tänkte på skammen, som nu smugit in i deras hem. Då den trädde öfver tröskeln, menade han, for glädjen ut genom fönstret.

Jonas, som var dräng på Gils & C:is kontor, skulle i kväll tjenstgöra som vaktmästare på fabrikörens bal.

Klockan slog sex. Väggurets slamrande väckte honom i hans betraktelser. Nu var det inte tid att utfundera förslag till på hvad sätt Heddas tillstånd skulle hållas i hemlighet eller hur man skulle få reda på honom, som stält till hela olyckan. Jonas misstänkte ingen särskildt.

Han klädde om sig.

På sängen lågo svarta byxorna, fracken och en ren blankstruken nattkappa, ståndkrage och en hvit halsduk.

När han var färdig, trädde han ut i det yttre rummet. Der var lungt och stilla. Endast då och då afbröts tystnaden af Heddas djupa, krampaktiga andetag. Mormodern satt på sin vanliga plats igen. Med tårfylda ögon såg hon upp på Jonas. Det retade honom.

Han drog på sig öfverrocken och ämnade gå utan att helsa, då han åter kom att blänga på gumman. Han tyckte hennes blickar följde honom. Att de förebrådde honom. Detta gjorde honom ursinnig.

Han tog par steg mot dörren, vände lika hastigt om och gick fram till Hedda, som låg lutad öfver soffkarmen med ena armen under hufvudet.

»Säj flicka», fräste han och tog henne hårdt i armen, »du kommer inte undan, — säj, hvad är det för en, som förförde dej?»

Hedda koxade förskräckt på honom.

»Det är ingen, har jag sagt», svarade hon till sist.

»Flicka!» återtog Jonas. »Gör mej inte alldeles djefligt förargad. Tror du man får barn utan — — nej, så fan heller. Flicka, gör mej inte helvetes rasande!»

Hon snyftade högljudt. Han ruskade henne ändå lika våldsamt. Tanken på att döda henne föddes i ett ögonblick, för att dö i det nästa.

Han slängde henne tillbaka i soffhörnet och rusade ut. Hans inre var i uppror.

Han var annars en lugn och säflig natur, som just ingenting förmådde att rubba. Man kände till historier i massa, om hur trögkörd han var.

Han var ett fullständigt hufvudstadsbarn, som föredrog gatorna, inflikade mellan ett par husrader, med deras trottoarer och rännstenar framför landsbygdens luftiga och fria vägar. Han älskade mer de smutsiga sparfvarnes svammel än skogssångarnes körer. Han visste knapt hvad det var att stå midt i en skog och lyssna till deras aftonbön, att höra deras glädjehymner, medan solen går ned mellan stammarne der borta, förgyllande dem och trädens kronor. Men dragkärrornas buller, då le både bittida och sent kommo rasslande öfver kullerstenarne, ångpipornas gälla olåt, menskornas stoj och rumor, sådant der förstod han sig på. Han var stockholmare och såsom sådan förtjust i att roa sig, att dricka litet då och då, att skämta och skrodera utan att just ega öfverflöd på oförskämdhet och frihetskänsla. Hans tro var enkel nog. Han var öfverbevisad om, att dett fans godt och ondt — en gud och en djefvul — till här i verlden. Och så mindes han något obetydligt ur »Den heliga skrift».

Så underligt det än kan tyckas, så är det icke desto mindre sant, att när han nu traskade der ute i snöyran, erinrade han sig »frälsarens» ord om »faderns» rika kärlek.

Då Jonas var framme, vardt han genast vid bättre lynne. Hela våningen en trappa upp strålade emot honom i ljus. Det var så många obestämda känslor, som trängde sig på honom. Det hade all tid varit riktiga högtidsdagar för Jonas, när fabrikören hade sina större bjudningar.

Han lunkade upp för trappan. Dörrn till köket stod på vid galvel. Han klef in, grötmyndig och vigtig, som var han viss om, att det inte kunde bli något af med hela tillställningen, så vida inte han hjelpte till.

»Kommer han ändtligen», sade husan.

»Hvad står på! Ingen tid förliden», var Jonas svar.

Hans ansigte klarnade vid åsynen af så många läckerheter, som voro uppradade på ett bord inne i skänkrummet. Hans Amanda stod derinne och förde ett hviskande samtal med frun. Jonas bockade sig ödmjukt och passade i detsamma på att nicka åt sin hustru. Hon var ledsen och orolig, det kunde man se på henne.

En piga som höll på att diska vid vattenledningen, bad Jonas sitta ned, så skulle hon se efter, om det fans något kaffe kvar. Köksan kunde nu inte med den der kar'n, allt sedan hon hört talas om, att han skulle ha varit berusad på sjelfva julafton för ett par tre år sedan. — —

Då fadern gått, störtade Hedda fram till fönstret och såg efter honom. Hon hade stora tårar i ögonen. Aldrig hade han varit så ovänlig emot henne. Och hon, som tyckte så mycket om sin far, så mycket. Hon började också bli ängslig för modern, som blef borta så länge. Tänk sådan sorg hon gjort dem.

»Hvar kan mamma vara, mormor», frågade hon.

Gumman låtsade som hon ingenting hört. Hon hade ingen ro i dag. Men hon ville inte banna. Det som skett kunde inte mera ändras, menade hon. Hon ville inte en gång visa, att hon grät. Och nu kände hon, att snyftningarne stockade sig i halsen. Varsamt stultade hon ut i köket och stängde om sig.

Det knackade på den yttre dörren. Hedda ryste. Hon hade sett *honom* gå uppför backen. Hon vågade inte öppna. Då knackade det hårdare, andra gången.

Hon smög fram till dörren och frågade hvem det var. Hon blef både orolig och glad på samma gång, då hon hörde, att det bara var Maja.

Var hon ensam?

»Ja visst», svarade Maja uppsluppet. »Men kan du tänka dej, att er ingeniör går efter mig hvar enda afton».

»Herr Gils» frågade Hedda förskräckt.

»Ja», genmälte Maja. Hon vardt så flat öfver den andras ifver, att hon rodnade.

»Var det han, som skicka dej hit in?»

Nej, nu kunde det vara nog, tyckte Maja. Hon hade kommit för att låna Heddas nya förkläde att sy efter. Det var så stilig fason. Och hvad skulle han ha med det att göra. Hon hade inte ens sett honom i dag. Han hade för resten ingenting att skaffa med henne, det kunde hon försäkra.

»Tror du? — Nej, tack du», slutade Maja.

»Är du galen», svarade Hedda. »Jag ville bara skoja lite, kan du väl förstå». Båda skrattade.

Medan Hedda var inne i det andra rummet och letade efter förklädet, satt Maja lojt lutad tillbaka i mormors stora stol framme vid fönstret och tänkte på, hvad Hedda kunnat ha mena. Hon trodde kanske, att Maja blifvit narrad af honom? Det vore skamligt. Han var min sann inte lik alla andra, han. Då kunde han inte se så snäll ut.

Hon höll på att skrika till af förskräckelse, då hon kände ett par kalla händer stryka utefter hennes kinder. Hon vände sig om och stirrade förvånad på honom, som hon just nu tänkte på.

Dörren bakom honom stod öppen och snön blåste in.

»Gå för all del, gå!» befalde Maja.

»Hvarför kan vi aldrig få träffas», hviskade han.

»Jag tycker vi möts jemt», svarade hon.

»Ni måste lofva...»

Maja afbröt med ett klingande skratt.

»Ingeniören är den lustigaste menska jag sett», förklarade hon.

Hedda kom in. Hon brydde sig inte als om, att herr Gils var der, utan gick och stängde dörren och räckte Maja paketet.

»Du behöfver det väl inte så länge», sade hon för att säga något.

Maja var alldeles förtviflad. Hon såg på Hedda, att hon misstrodde henne. Hon ville falla henne om halsen och bedyra, att hon var oskyldig. Det fick inte bli slut på det der sättet mellan dem, som all tid varit så goda vänner. En annan gång skulle hon förklara, hur det hängde ihop med hela historien. Nu helsade hon tvärt adjö och sprang sin väg för att slippa få sällskap med honom.

Han låtsade som om ingenting.

»Såg inte ingeniörn, att hon gick?» frågade Hedda.

»Hvad har jag nu förbrutit efter som du är ond på mej igen», började han. »Du får inte vara ovänlig mot mej. Jag tycker jag har aldeles nog af att höra alt käkset der uppe.

Han talade hjertligt. Hedda var lättrörd. Och så snart han häntydde det minsta på förhållandet mellan honom och hans föräldrar, var hon genast god igen.

Hur ofta hade han ej förtrott henne. om hur förfärligt odrägligt han fann lifvet här hemma, här som hvarenda menniska är insnörd i alla möjliga fördomar. Och fast hon inte kunde förstå honom aldeles, gissade hon sig ändå till, att han måste vara mycket olycklig.

»Förlåt mej! Förlåt mej», bad hon. Hon blickade ömt upp emot honom. Han märkte, att hon hade gråtit och för att liksom visa sitt deltagande, ville han nödvändigt veta hvarför. Han ville min sann inte göra henne det allra minsta ledsen. Nej, det trodde hon inte heller.

Men då hon inte svarade, började han att gissa. Han hittade på allt möjligt, alt möjligt. Hon ruskade nekande på hufvudet. Till sist frågade han, halft på skämt, om hon »var på det viset».

Ett knapt hörbart, framhviskadt ja undslapp henne. Hon stod blossande röd framför honom. Hon skälfde, skamfull och rädd för hans svar.

Han vardt emellertid så förbluffad, att han ej kom sig för med att säga något annat än: »Tror du det? Tror du verkligen det?» Men i sitt inre harmades han. Det var också otur, att det skulle ske nu, då han tänkte skiljas från henne. Det var åtminstone en lycka i olyckan, att hon var enfaldig nog till att tro honom, om han också narrade i henne snart sagdt hvad som helst. Endast han visade sig vänlig mot henne. Och det fick han naturligtvis beqväma sig till nu. Det kunde göra en gråhårig. — Och så var det ju synd om henne, flickstackarn.

Han klappade henne på hufvudet.

»Du skall inte vara ledsen för det, barnet.»

Hedda andades lättare. Han hade talat så beskedligt. Han var inte alls ond på henne då? Hon lutade sig emot honom och sade tyst, helt tyst:

»Men det värsta är, att de vet af det».

»De!» utropade han och stötte henne häftigt ifrån sig. »Och att det är jag? Du skulle ha varit så inskränkt... och och...»

Han tystnade tvärt.

»Herr Gils behöfver inte vara rädd», sade Hedda kallt, »för jag har inte sagt ett ord till någon menska och skall aldrig göra det heller.»

»Du kan väl förstå», svarade han, »du kan väl förstå, att jag tänkte... Men du sa ju, att de visste det — och då så...»

»Du får förlåta, att jag blef häftig», tillade han inställsamt.

Hon hörde inte på honom. Hon drog sig undan för hans falska smekningar. Hon var och förblef kall för hans smicker.

Men se, han trodde, att hon bara gjorde sig till för att sätta honom i en ännu värre knipa. Och hon kunde verkligen göra honom ett förbaskadt spratt, om hon ville.

Både hans far och mor skulle bli utom sig, om de fingo veta något. Han var ju så godt som hemligt förlofvad med sin rika kusin.

Här fordrades, att han visade sig slug efter alla de dumheter, han sagt. Och — ja, det var nu naturligtvis det bästa.

»Då jag ser», sade han, »att du är ond på mig och inte vill kännas vid mig längre, så måste jag förstås gå. Men jag hoppas, att du tar imot, om jag skickar dig hvad du kan behöfva».

Skramlet af guld skulle väl ändå hjelpa.

»Har jag tagit emot ett öre af er?»

Hedda vardt blek af ondska. Komma och bjuda henne pengar alldeles som åt ett annat kräk. Hon var stoltare än han kanske trodde.

Det var klart, att *hon* aldrig skulle förråda honom. Derför kunde han lugnt gå sin väg, glömma och försöka bli vis af skadan.

* * *

Hon satt och tänkte på, hur allt gått till.

Hur listig han var i början och hvad han ljög för henne bara för att komma åt henne.

Han talade alltid vänligt och visade sig artig. Det var inte en enda gång han bar sig simpelt åt. Och aldrig bad han om något möte eller sådant.

(Forts.)

Kutteregare!

En 18-årig stor, stark, belefvad sjöman, nu hemkommen från flerårig resa inom tropikerna och Nordsjön, och som till hösten skall studera i Stockholms navigationsskola, önskar under sommaren plats å kutter. Svar å Blänkarens kontor till ***Jean.***

Dalmasen.

Radikal månadstidning. Fördelaktigt omnämnd af den frisinnade pressen. För ett öppet och ärligt dalkarlsspråk. Rädes icke att sjunga ut osminkad sanning om allt och alla. Slår sällan dalkarlar i folk. Är egentligen afsedd för det skinnpelsade dalfolket. Men duger att läsa för hvem som helst. Kostar bara 1 krona för helt år på posten. Ännu ej för sent att prenumerera. Glöm inte det!

Betänk: en äkta dalmas för »fyra skilling» i månaden; Ä'ke det gudomligt?

Redaktionen.

På **E. A. Tegnérs** förlag:

Den moderna

Bildningshumbugen

i skolan, familjen och det dagliga lifvet.

Af

Jens L. Christensen.

Bemyndigad öfversättning.

Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren."

Söndagsnisse.

En äkta man, som brukade vara ute och »nattsöla», kom en morgon hem något påstruken och inträdde i sänkammaren med uppspänd paraply. — På hustruns fråga, hvad det skulle betyda, svarade han: »jag väntar oväder».

* * *

En med gikt behäftad gammal fru frågade sin man; »hör du, min gubbe lilla, hur kan det komma sig att de ulltottar, jag stoppar i mina öron, aldrig sitta kvar?» — »Jo, ser du, du har så starkt *örsprång*», svarade gubben.

* * *

En åttaårig parfvel, som under den stränga kylan nyligen inkom blåfrusen uti en handelsbod, tillfrågades af köpmannen: »hvar fryser du mest nå'nstans, Kalle?» — »Ute!» blef det naiva svaret.

Depescher.

Sven A. Omöjligt. Hur kan ni ens våga begära, att Blänkaren skall vara en utkolporterare af edert personliga misshag mot f. d. »profryttaren». Vänd er till hans nya principal med edra fakta.

John. Tack; i sinom tid.

Glöm ej adressen

till billigaste

Tapetserareverkstaden,

der allt arbete utföres noggrant.

Promenaden lönar sig.

95 D Drottninggatan 95 D.

(lilla huset).

Läskedrycksfabriken

Svalan

95 Regeringsgatan 95.

Sodavatten	**Kr.**	5
Bilinervatten	»	5
Vichy	»	5
Fruktlemonad	»	10
Hallonlemonad	»	9
Sockerdricka	»	5
Champagnedricka	»	9

m. m.

Allm. Telefon 67 59.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

W:m Wrangen

STOCKHOLM.

Lager af

Holländska, Belgiska & Tyska

Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Nytt! ***Nytt!***

På ***Almkvist & Wiksells*** förlag, Upsala, har utkommit:

Litteraturhistoriska Gengångare.

II.

Cervantes' Don Quijote

af

THEODOR HAGBERG.

Nytt! ***Nytt!***

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant

3 Jakobs torg 3.

Apparaten brinner hela dagen.

Lund & Anderssons

Boktryckeri

2 Ålandsgatan 2.

All. Telefon 50 58.

TIDEN

Hvarannandagstidning utkommer i Stockholm hvarje **måndag, onsdag** och **fredag.**

Tiden kostar **endast 5 kronor** till årets slut.

För **ett halft år** är prenumerationsafgiften 3: 50. För qvartal 1: 75.

För en månad 60 öre.

Allt postafgiften inberäknad.

Lösnummer **5** öre.

Utpräglat demokratisk hållning.
Lättläst och omvexlande innehåll.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna telefon 60 39.

Träbearbetningsmaskiner, solida, tidsenliga, billiga.
Arbetsmaskiner för jern, alla slag.
Vindhjul för drifvande af tröskverk, qvarnar och vedsågar m. m.
Ångmaskiner och **Ångpannor** till billigaste priser.

Stockholms Patentbyrå

4 Stora Nygatan 4.

(G. 132×5)

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm*, Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Schlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 9

Prenumerationspris:
Till årets slut Kr. 3: 75
För halfår „ 2: 50
„ kvartal „ 1: 25
Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Flemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.
Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektörernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Utställning
af
MUNKACSY'S
verldsberömda jettemålning
Kristus inför Pilatus,
ett af nutidens största och vackraste konstverk,
i THEODOR BLANCH'S
Konst-Salon, *Kungsträdgården.*
Inträdesafgift **endast 1 krona.**
Barn under 14 år betala half afgift.
En broschyr rörande taflan äfvensom reproduktioner (fotografier) af samma finnas till salu i utställningslokalen.
Lokalen öppen hvardagar kl. 10 f. m. —5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.
Endast en helt kort tid.

Passa på tillfället!!!

Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.
Villagatan 16, 2 tr. upp.
STOCKHOLM.

Försäkrings-Aktiebolaget
SKANDIA
STOCKHOLM
meddelar
Brandförsäkring dels på **viss tid, dels** för all framtid;
Lifförsäkring på lifstid med andel i bolagets vinst å motsvarande försäkringar:
dels **halfva vinsten,** utan förhöjda premier,
dels **tre fjerdedelar af vinsten,** mot förhöjda premier;
Lifförsäkring på kort tid, *Lifräntor, Kapital-* och *Utstyrselförsäkring.*

Fuktiga Skodon äro dödsbringande
Begagna derför endast undertecknads
Patenterade Ventil-Skodon
med **korksulor,** hvilkas stora fördelar af framstående läkare vitsordaz. (Telefon: **31 28·**)
N. F. HAGSTRÖM, Skomakare.
2 Katarina stra Kyrkogata 2.[16]

Der ute.

Resan utföre.

Kvarlefvorna af bonapartisternes en gång så väldiga parti göra i dessa dagar förtviflade ansträngningar att skaffa sig något inflytande vid de stundande valen. Men den färglösa matthet och hopplöshet, som karakterisera kejardrömmarnes »möten», tyda på, att »la gloire» för länge sedan slutat upp att vara den sträfsamme fransmannens yttersta mål.

Egendomligt är dock i sanning, att prins Napoleons anhängare sjelfve börja inse det omöjliga i att eröfra någon framskjuten ställning i deputerade kammaren. *Pascal* yttrade vid det första af de många möten bonapartisterna skola arrangera under närmaste tiden, att bäst vore ej uppställa några kandidater vid de kommande valen, utan endast intaga en afvaktande hållning. Vidare trodde han, att republikanarne, ehuru de skulle fullständigt besegra de öfriga partierna, ej skulle veta begagna sig af sin seger. Då vore det imperialisternas tur. Således är den allra nyaste kejsardömspolitiken att ligga på lur och passa på och hugga in, när möjligen kriser eller hårda tider upphetsat folket tillräckligt, för att det i besinningslöshetens yra skall följa första, bästa skräflare, som lofvar guld och gröna skogar.

Som man ser har kejsardömet ej förlorat det minsta af sin gamla, bepröfvade hederlighet.

Rättvisa,

demokratisk rättvisa tycks ej ingå i den nya franska ministèrens program. Den allmänna amnesti för politiska förbrytelser, som de verkligt frisinnade länge väntat få förklarad af kabinettet, har detta i stället vägrat att bevilja. Den radikale deputeraden *Clovis Hugues* upptog åter frågan till förhandling i kammaren, motiverade amnestiens beviljande och påpekade dess absoluta nödvändighet, enär de dömde förbrytarne till största delen följt den då varande officiela pressens upphetsningar, och den använda dynamiten just blifvit betald af samma press. Vidare har förre polisprefekten Andrieux offentliggjort en del upplysningar, hvilka visa, att alla de dömda anarkisterna kunde åberopa sig på de ledande statsmännens medbrottslighet, samt att de influtna skatterna användts till att betala revolutionära artiklar.

Det kan tyckas, att efter dylika upplysningar amnestien ej vore en medlidandets nådehandling, utan endast konsekvent genomförd rättvisa.

Men så resonnerade ej inrikesministern, hvilken förklarade, att, ehuru den då varande regeringen framkallat upphetsningarne, man likväl borde rätta sig efter de en gång afkunnade domarne. Och hvad »benådningarne» anginge, kunde kammaren tryggt lita på ministèrens humanitet..

En sådan förklaring hade väl bort ha till närmaste följd ett misstroendevotum mot regeringen, men deraf hördes ej det ringaste. Den utnötta frasen om »humanitet» tillfredsstälde den konservativa majoriteten.

Ett lyckligt land

är onekligen den nya Kongostaten. Den har fått en furstlig beherskare och som naturlig följd häraf — stasskuld, trots att den i egentlig mening taget saknar invånare.

Detta är en sanning, hur vansinnigt den än låter.

I förra veckan var det goda Kongoöfverhufvudet och gjorde en skyldighets- och tacksamhetsvisit hos blodkansleren i Berlin. Som denne nådigt upptog Leopolds besök, passade belgaren på att i öfvermåttet af sin lycka titta in på åtskilliga bankirkontor och göra geschäft i och för sitt nyförvärfvade furstedöme.

Och så kom det sig, att Kongo fick statsskuld som en ringa början till det stackars landets *civiliserande.*

Humanitet,

det der slagordet, som på sista tiden vunnit en så ofantlig terräng, särskildt hos germanerne, har tvungit den tyska kejserliga regeringen att förbjuda Sarah Bernhardt att gifva gästföreställningar i Strassburg och Metz. Bismarck var naturligtvis rädd för, att den begåfvade och fosterlandsälskande artisten skulle ingripa störande i det vackra förtyskningsarbete, hvarmed Manteuffel är sysselsatt.

Så vårdar man om statens väl.

Kriget.

I biläggandet af förvecklingarne mellan England och Ryssland spåras det just ej någon ängslig brådska efter att uppnå resultat. Ty nådde man för fort till en fredlig lösning, vore det ju slut med alla de ståtliga och präktiga krigsrustningarne, och för något sådant fasa helt naturligt de respektive landens krigsmilitärer.

En ljusglimt på den krigiska himlen är dock, att det kungliga svenska majestätet befalt borttagandet af skarp och sålunda ytterst farlig ammunition från kanonbåtarne Berserk och Sölve.

Feghet

torde man med skäl kunna kalla franska deputeradekammarens iniativsutskotts beslut (11 röster mot 9) att ej ställa ministèren Ferry under åtal för dess lögnaktiga och skändliga uppförande mot republiken. Man var väl så rädd för, att det skulle komma i öppen dag, hur illa den folkvalda kammaren motsvarade de djupa ledens förtroende, att man lät udda vara jemt.

Få se, om ej de nya valen efter den nya vallagen kunna hjelpa upp det franska rättsbegreppet en smula.

Victor Hugo.

Victor Hugo har insjuknat. Victor Hugo är döende. Victor Hugo är död.

Det var tre budskap, som med endast ett par dagars mellanrum af telegrafen fördes kring verlden, och som framkallade bestörtning öfverallt, der den grånade kämpen för hvad århundradet har bäst att framvisa, var känd och älskad. Och hans namn var älskadt öfverallt der det var kändt, och det är kändt i alla land, bland alla samhällslager, ty hans böcker hade förmåga att tränga sig igenom och bli lästa af alla, som öfver hufvud taget läsa böcker.

Med Victor Hugo har gått ur tiden en af århundradets märkligaste personligheter, märkligast kanske derför, att han med snillets divination tillegnade sig och med sin ande assimilerade alla de stora humanistiska, folk- och frihetsvänliga idéer, hvarmed hans samtid var hafvande; han är ett lysande bevis på hur långt mannen är i stånd att utveckla sig, när han ledes af ett brinnande begär att städse nå det högsta, det rätta, — sanningen. Ty den unge Victor Hugo kämpade icke för de idéer, för hvilka mannen och gubben stred och led. Den unge Victor Hugo strängade sin lyra till ära för tronen och altaret, under det Hugo vid mera framskriden ålder var en bärare af frigörelsens idéer på alla områden — arbetarens, kvinnans, frigörelsen från politiskt, socialt och religiöst förtryck. Med hvarje idé, i början ansedd som förflugen, hvilken, då den mognat, blifvit erkänd som en vigtig post på seklets vinstkonto, står Victor Hugos namn outplånligt förenadt. Med sin mäktiga stämma gjorde han hvarje ny sanning hörd öfver en verld, och med elden af sitt ord tände han hänförelsens glöd i menniskornas bröst för det, han sjelf fann stort och sant och skönt.

Väl har literaturen gått utom de råmärken Victor Hugo uppställde, och innanför hvilkas linier han sjelf rörde sig, men han är dock på detta område en omdanare och nyskapare, till hvilken vi alla stå i förbindelse, ty han var dock den förste som proklamerade satsen, att skalden icke bör hafva mer än en förebild: naturen, ett mål: sanningen.

Hvad andra mäktat göra efter Hugo är att strängare än han sjelf förmått gifva denna sats tillämpning.

Det var ock han, som först fastställde det, att literaturen för att vara lifskraftig måste ställa problem under debatt. Och de problem, hvarmed han sysselsatte sig, voro tidens största, de på hvilkas lösning alla stora frigjorda naturer arbetat och som vi ännu öda vår lifskraft på. Men har verlden tagit något steg framåt i riktning mot upplysning och frihet, så tillhör förvisso Victor Hugo en del af äran. Och derför må vi vid den gamle hjeltens öppnade graf med aktning och vördnad böja våra hufvuden, vi alla som dela hans varma tro och äro besjälade af hans innerliga öfvertygelse och glödande kärlek till frihetens och folkets sak.

Vårt slutord i den enkla minnesrunan må vara den store brittens bevingade:

»Här brast ett ädelt hjerta!»

Här hemma.

En femton års pojke har i Nyköping tagit studentexamen.

Öfvermogen frukt!

———

En jernvägsbokhållare Areskoug i Tomelilla vid Ystad har försvunnit.

Orsaken? Icke känd än, men är antagligen den gamla vanliga: balans i kassan.

———

Utsädet börjar redan gro. I Stockholm, Malmö och Norrköping ha protestmöten hållits med anledning af ökningen i värnpligtsskyldighet och nedprutningen af anslaget till arbetareföreläsningar.

———

Ystads Nyhets- och Annonsblad har upphört att utkomma. Det redigerades af L. M. Strömsten, bekant från Tolångamålet, deri han uppträdde som »sanningsvittne.»

Sen dess har det ständigt gått bakut för honom. Stackars sanningsvittne!

———

Såsom kandidater till landshöfdingestolen i Norrbottens län nämner Norrbottens-kuriren fem personer, af hvilka fyra äro högre militärer.

Och vi som inbillade oss, att man sent omsider kommit ifrån det utdömda systemet att bekläda civila platser med gamla knektar. Men det tycks inte vara så.

———

Östgöta Correspondenten har nu uppgifvit hoppet om att få Isidor K. i Östgöten lyst i bann, men har i stället hedrat Blänkaren med några vänliga vinkelhakar, hvilka utmärka sig för den sans och den logiska skärpa man på senare tiden varit van att finna hos detta uråldriga organ.

När man är så gammal, bör man akta sig för fantasiväckande sinnesrörelser.

———

Carl Ifvarsson deltog icke i statsutskottets behandling af den k. propositionen om försäljning af kronans tomter å Ladugårdslandet, vid hvilken frågas behandling i andra kammaren de sig reserverande herrarne Larsson och Danielsson talade mot sina egna reservationer, derigenom införande en splitter ny art af parlamentarism.

Hr Ifvarsson hade följaktligen icke reserverat sig och står oberörd och ofläckad af denna skandal, den gröfsta i hela vår riksdagshistoria.

———

Den gamle landtmannahöfdingen Carl Ifvarson öfverlemnade, vid ett sammanträde förliden måndags afton med landtmannapartiet, officielt sin spira till sina efterträdare, dekorerade Liss Olof Larsson och ännu omärkte A. P. Danielsson. Han gjorde det i ett tal, deri han lade de nya ledarna på hjertat att icke låta locka sig till otidiga eftergifter och varnade dem för bristande vaksamhet och karaktärsfasthet — något som sannerligen väl behöfdes efter den senaste »parlamentariska» komedien, i hvilken dessa båda spelade en fast bedröflig rol.

Liss Olof och Anders Petter lofvade att taga hans ord till efterrättelse, och lofven är god, men hållen är bättre.

———

Obstinatare herrar än skolmagistrarne i Hudiksvall finnas bestämdt icke. De ha bildat en lärareförening som under vintern diskuterat lärarekomiténs betänkande. Och beträffande detta ha de uttalat sig:

för — ingenting;

mot: indragning af B-linien och införande af valfri latinläsning å reallinien, terminligen återkommande vägning af lärjungarne, minskningar af undervisningstimmarne, afskaffande af månadslofven, läsårets utsträckning, förlängning af raststunderna, sång och vapenöfningarnes valfrihet i de högre klasserna, höjning af terminsafgifterna och eforalstyrelsens borttagande.

Det kan man kalla för att hålla på »det goda gamla;» sådana skola samfundets stötter vara.

———

Sveriges freds- och skiljedomsförening belöt vid sitt årsmöte den 14 sistlidne maj att söka bilda sjelfständiga kretsföreningar öfverallt i riket.

En sådan — den första i riket — är nu bildad i Stockholm. Meningen med dessa kretsafdelningar är attsöka bedrifva en kraftigare agitation för fredsidéen, än förut tillfölje fredsföreningens organisation kunnat ske.

Stockholms kretsafdelning tyckes äfven, att döma af åtskilliga tecken, icke ämna blifva fullt så oppurtunistisk som centralföreningen, utan vill i sitt program bestämdare framhålla vigten af att kraftigt motarbeta en utsträckning af värnpligten och allt annat som kan stärka militarismen, då deremot centralföreningen nöjer sig med att helt platoniskt älska freden.

Pingstafton konstituerades den nya kretsafdelningen och antogo sina särskilda stadgar, hvilka dock i hufvudsak öfverensstämma med centralföreningens. Omkring 100 personer voro närvarande.

Till styrelse utsågos medels sluten

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

votering herrar skådespelaren E. Hillberg, riksdagsmannen K. P. Arnoldson, doktor C. von Bergen, redaktör Hj. Branting, doktor A. F. Åkerberg, redaktör J. B. Vestenius, riksdagsmannen J. M. Eriksson, tidningsmannen G. Gullberg och dekorationsmålaren V. Nilson.

Suppleanter blefvo herrar J. af Klercker, major af Funck, dr A. Nyström och fabrikör Fjällbäck.

Kretsen skall hålla möten en gång i månaden, alternerande på andra lördagen och andra söndagen i hvarje månad.

Vid dessa möten kommer att bjudas på populära föredrag, omvexlande med diskussion öfver förliggande frågor, deklamation och annat som kan bidraga att göra dessa möten både nyttiga och underhållande.

I Carl Sunesons Bok- och konsthandel, Hamngatan 3 B, exponeras för närvarande: »Höstlandskap» af Wilh. Behm; »Marin», »Månsken» och »Fiskläge i Stockholms skärgård», morgonstämning af Albert Berg; »Motiv från Vettern af Aline Bernard; »Månuppgång», motiv från Söfde sjö i Skåne; »Sandhammaren», Motiv från Skåne och »Motiv från Bohuslänska skärgården», af Wilh. Dahlbom; »Rast» af Gust. Erikson Fischer; »Landskap», motiv från Södermanland samt tvenne »Skärgårdsvyer», motiv från Oxelösund af O. Hermelin; »Trappgatan i Wisby», aqvarell af Anna Palm: »Haremsvaktaren», pastell af C. F. von Saltza; »Bondgård i Dalarne», vinterafton af A. Schultzberg; »Sommarlandskap», motiv från Södertörn af Jacob Silvén; »Månsken», marin af C. F. Svensson; »Italiensk gosse», »Hortense» och »Porträtt» af Emma Toll samt »Studiehufvud» af K. Wahlbom.

Bric-à-Brac.

Innehåll: Om Viktor Hugo, som inte är död och Carl Johan Uddman som är död för längesen, och fyra referenters underbara äfventyr.

Pingsten hör till det som varit, men huru den har förlupit skall jag anhålla få slippa tala om denna gång, ty jag är nog ärlig att tillstå, att detta är skrifvet redan i fredags — fast det borde gjorts igår.

Och fredagen är en Tyko Brahe-dag, och alla hexors dag och en dag, som man inte bör gifta sig på eller börja en resa på, — en riktigt otäck dag; och så är den min krönikedag till på köpet, hvilket är det otäckaste af allt.

Ty nu är säsongen död, och riksdagsmännen hemfarna.

Och Rossi har rest med vasen, och Valli med sitt halta ben, och Pignatelli, utan att ha fått supéra med Algot Sandberg, men med minnet af lilla — h:s — fransyska visit.

Ja, säsongen är död, men inte Victor Hugo, ännu åtminstone.

Annars skulle jag passat på och skrifvit en dödsruna i stället för en krönika, fast jag har min dryga lön för att vara rolig. Jag tror inte Hugo dör denna gången. Han är så gammal, så han inte *kan* dö.

Det vore just ett spratt för herrar tidningsskrifvare, pro primo i Paris, så i Frankrike och sedan i hela Europa ända till Falsterbo och Torne.

Ty de ha redan skrifvit sina dödsrunor öfver honom, och gnuggat sina flit- och ingeniums-molekyler, och gnott igenom literaturlexika och kritiska böcker för att bli lärda.

Och de ha legat på magen i fönstret och tittat på mån' för att bli poetiska i slutklämmen, och druckit cognac för att bli patetiska.

Och så ha sättarne satt opp det vackra liktalet med kors öfver, och allt är klappadt och klart; bara datum fattas, — och att karlen verkligen kolar af.

Precis som det höll på att gå i salig Carl Johans tid — inte den frejdade stamfaderns, gud signe själen, utan Carl Johan Uddmans, som aldrig i lifvet gjorde en mask för när, än mindre en menniska, men som icke desto mindre höll på att göra fyra menniskor galna, icke genom sitt lif, och icke genom sin död, men genom att han hvarken kunde lefva eller dö.

De voro tidningsreferenter alla fyra. Och alla brunno de af nitälskan för sitt höga kall att tillfredsställa den menskliga eller omenskliga nyfikenheten. Och alla hade de fått stränga ordres att vara den förste som bragte allmänheten »den sorgliga underrättelsen om den glade sångarens» etc. etc. Och alla hade de ondt om brödföda och »middagskrichor», ty på den tiden hette det: »magra hundar jaga bäst». Men det gafs undantag, feta undantag, som det ges ännu.

Och alla fyra referenterna sammanstötte vid gamla Katthafvet, der på den tiden ankor summo, men der nu roslagsskutor ligga och se bra ut. Och de tittade argt och snålt på hvarandra, men grinade dock så der sursött som hundar grina mot svin. De grinade som sagdt, ty man visste redan på den tiden att det var fint och förrådde extraktion att le mot hvarandra.

Den äldste — han var i Aftonbladet — strök sina whiskers och bjöd på snus, inte hundsnus, ty sådant fingo de tillräckligt af hemma på byrån, utan Ljunglöfs bästa.

Och proponerade att i kompani ta' en droska. Han var epikuré, tyckte de andre; filosof, och föraktade verlden och konkurrensen med.

De andre hasklade sig, sågo menande ut och antydde blygt, att promenader äro så nyttiga. Det var en gråkall disig aprildag med fotshög mådd på gatorna. Men Dagbladisten, som hade aflöning, så att han kunde lefva och varda fet, pustade och svettades och svor, men sa' föröfrigt ingenting.

Så kommo de fram till Godthem och uppstälde sig i cirkel och tittade på hvarandra och sågo generade ut. Ty på den tiden visste äfven referenter hut, eftersom konsten att interwiewa ännu inte var uppfunnen, och knapt K. R. heller. Men alla kommo de ihåg pligtens oafvisliga bud, och månadslönen och den oguldna hyran och klockan som skulle omsättas om 3 dagar. De beslöto »fylla krafvet helt».

Den äldste ringde på och frågade med en stämma, som han sökte göra vek och flöjtlik, hur herr Uddman mådde.

»Han är dålig, mycket dålig, svarte tjensteanden.

Och alla fyra lunkade hem igen.

Och så sammanträffade de nästan alla dagar, och alltid fingo de till svar: Han är dålig, mycket dålig.

Men det vardt ej mera tal om att ta' droska. Och han från Dagbladet blef som en yngling till sin corpus och gick in i en gymnastikförening, der han tog pris för språng öfver hästen. Äfvenledes vardt han stark i att »hjula».

Men han från »Nyheterna» blef som ett vaggande rö för vinden, så fin och subtil, och så smal, att han inte kunde ses utan genom förstoringsglas.

Men så var det en strålande vacker dag i den undersköna månad maj, medan trädens knoppar svällde, och hopp och lefnadsmod togo plats i menniskornas bröst.

Våra fyra referenter traskade åt Djurgården med taktfasta steg, hvisslande Fatinitza-marschen, en fordom berömd och mycket känd melodi. De gingo taktfast, ty de voro så samsprungna, och hvisslade inte oäfvet, ty de voro så samspelta.

Men han i »Nyheterna» hvisslade som en piccolaflöjt, för det fans inte plats i honom för fylligare toner.

Denna gång hviskade pigan:

»Nu är det snart slut med herrn!«

Då försvann leendet från deras läppar, och deras händer knötos krampaktigt af latent energi, och de togo alla omedvetet åt venstra västfickan, der konfirmationsklockan fordom hvilat, och blängde argt och snålt åt hvarandra.

Men han som var filosof sa' bara: jaså; så vänta vi väl då!

Och de andra gäspade till svar. Och så bredde de ut sina öfverrockar — de hade ännu öfverrockar — i skogsbrynet och lade sig att vänta.

De väntade en dag,
De väntade två.
Doktorer komma,
Doktorer gå.

Och på Djurgården var stilla och tyst. De lågo äfven qvar om nätterna, ty de tänkte alla på månadslönen och uret som skulle omsättas. De fruktade ej skogens vilddjur, ty der funnos ej andra än de utsvultna sujetterna vid Bijouteatern och de åto inte magert referentkött; och icke tjufvar, ty det fans ingenting att ta ifrån dem.

De tre skulle sofva, medan den fjerde höll vakt. Men ingen af dem vågade sofva; ty de tre trodde alla, att den fjerde var en lufver som skulle kapa notisen för egen räkning.

Så hade de hunnit in på tredje dagen vid middagstid.

Tjocka biffar, möra biffar, stora biffar hägrade för deras syn, och de tyckte sig dricka öl ur kupor, stora som Molinska fontänen, hvilka de drucko ur i ett drag.

Då visade sig i dörren en svartklädd jungfru, och ett hvitt lakan hängdes för ett fönster, hvarvid han i Dagbladet låtsade sig få »knep» och började röra på sig och ville draga sig undan för verldens blickar. Men satte af inåt staden.

De andra voro emellertid listiga bofvar, de också, och pallrade sig i väg efter, ty de trodde inte på knepet, men sågo den svartklädda qvinnan och det hvita lakanet.

Jösses, hvad det blef en kappränning!

Han som först gett sig i väg började hjula, ty det visste han att han var stark i. Men det gjorde han dumt i ty han från Nyheterna var så lätt — ett rö för vinden, ju — och det blåste duktigt — fördevind.

Öfver Djurgårdsbron gick det, förbi kasernerna, Storgatan fram.

Filosofen i Aftonbladet gaf först tapt. Han strök sina whiskers, tog en pris och pustade »kismet!» hvilket man på den tiden sa', när man inte kunde hitta på något annat; det betydde så mycket som: jag ger det döden och Waldenström!

Och referenten för Allehanda tillade: Det gör ingenting, om vi inte få det in i dag, för Allehanda kommer ut i morgon också — om vi bara hinna få ett nytt aktiebolag färdigbildadt till dess!

Men »röet» kom först, ty han fördes med vinden, som går fortare än man kan hjula, vore man än så tränad. — Ända till dess han kom till Lagergrens kafé, der det då fans en treflig krog, med hyggliga kypare som lemnade magra referenter kredit. Der slank han in och tog en korjak — Boutellau 3 stjernor — och bad herr Svensson komma i håg den, hvilket han gjorde. Hvarpå han i lagom anständig marschtakt, med ifver och pligtkänsla afmålade i sin fysionomi, steg upp i huset n:o 28 Regeringsgatan, som ännu lär vara befintligt, och rapporterade:

Nu ä' han dö!

Och såg sig triumferande omkring, precis som om *han* tagit lifvet af sjuklingen. Men ingen hörde hvad han sa' mer än vaktmästaren som satt och halfsof. Och honom intresserade det ej.

Nå, faktorn då? Men faktorn svarade kall som is: Det kunde herrn varit här med för en half timme sen; nu är tidningen ombruten och i press.

Det var tacken!

Och oguldna hyran tog plötsligt skepnad af två halfsnygga herrar med tjocka käppar, och konfirmationssilfverklockan blef så liten, så liten, och försvann till slut vid pantlånarens disk-horisont. Och referenten suckade och gick ut till vaktmästaren och frågade, hur mycket hans guldur visade.

Och han lade an på hans ömma plånbokskänslor och ville »vigga».

Men vaktmästaren var inte »viggabel» för dagen, mer än på några slantar (den filuren!)

Men små smulor äro också bröd och han som var som ett rö tog dem och gick med dem och åt mat för dem; inte mycket, men något.

Men hvad de tu andre referenterna togo sig till, det vet jag inte, ty jag har inte sett och inte varit med om den historien.

Utan han, som var ett rö för vinden, har berättat den för mig, sen han blifvit en stor man, och en fet man, som låg vid vestkusten och drack grogg.

Det var vid groggen han berättade den, men vid groggen brukade han tala så lindrigt sant — som han lärt af skepparne!

Gustaf.

Blänkare.

Gefundenes Fressen.

Vår unga arbetarerörelse har drabbats af ett smärtsamt slag, känbart och beklagansvärdt, icke allenast ur ekonomisk synpunkt utan särskildt derför, att arbetarnes fiender nu skola anse sig ha fått vatten på sin kvarn, hvarförutom det kan befaras, att en och annan bland arbetarne sjelfva gripes af misströstan och varder vacklande och slapp i sin sträfvan, då han ser sitt arbete för utveckling och framåtskridande i ekonomiskt, socialt och politiskt hänseende motverkas på alla håll — genom uppenbart motstånd utifrån, och inifrån genom splittring, opålitlighet och oredlighet.

Det kan numera icke vara tvifvel underkastadt, att den person, som började sin ganska lofvande bana under den store prat-, projekt- och ansatsmakaren L. O. Smiths tvetydiga auspicier, men som sedermera skilde sig från sin herre och mästare och vardt en af dennes argaste vedersakare, något som vi ingalunda lägga mannen till last, hr N. F. Johansson med ett ord, skamligen missbrukat det förtroende hvarmed han af arbetarne omfattats.

Hvaruti de transaktioner bestått, genom hvilka han tvungits att i en främmande verldsdel söka undvika uppgörelsens och vedergällningens dag, är här ej platsen att redogöra för; det är tillräckligt att nämna, att hans oredlighet måste anses konstaterad. Och detta, sorgligt i och för sig sjelft, för mannens egen skull, för de personers skull, som genom hans vinglerier blifvit plundrade på sina små besparingar, hvilka placérats i det af Johansson ledda företaget: Handelsaktiebolaget Jakobsberg varder än mer förargelseväckande, derför att det för reaktionärerne blifvit ett gefundenes Fressen. Har icke redan en konservativ morgontidning, visserligen utan spår af aktning och anseende, med en ifver, hvarur skadeglädjen så rörande öppet framträder, dag efter dag serverat sin skandal- och sensationshungriga publik med »ledare» om Jakobsbergskrånglet? Och man kan hålla hundra mot ett på att, de öfriga storborgarbladen med innerlig förtjusning, som de dock af instinkt och möjligtvis taktkänsla söka lägga band på, iakttaga och annotera denna fatalitet. Och hvad Figaro oblygt säger, det mena för visso de andra:

»Johanssons sorgliga moraliska och sociala slut borde lemna en helsosam lärdom, som vi här koncentrera i det bekanta latinska ordspråket: »ne sutor ultra crepidam», hvilket är uttydt: skomakare, blif vid din läst!»

Men kan ock öfversättas med: Nisbeth borde aldrig ha lemnat rorkulten.

Så säger och skrifver Figaro, herr Hugo Nisbeths omvände Figaro. Och när *han* salvelsefullt börjar tala om moraliskt och socialt slut, hvad skola icke då de andra säga, hvilka dock ha något i moraliskt och socialt hänseende att förlora?

Det är detta, som utgör pudelns kärna: hr Johansson har fläckat och gjort misstänkt den moderna arbetareemancipationen; han har gifvit arbetarnes motståndare vatten på deras kvarn; han har skadat hela arbetarerörelsen; han har eller kan åtminstone tyckas ha gifvit dem rätt, som öppet eller i tysthet hålla på, att arbetaren ej får vara och ej kan vara annat än ett träldjur, en lastdragare, som har rätt till så mycken näring, att han kan arbeta dagen ut, så mycken hvila, att han följande dag i tida morgontimmen orkar fortsätta sitt släp, så stora kunskaper, så mycken intelligens, att han förmår lemna ett nöjaktigt och värdefullt arbete, hvilket skänker arbetsköparen större vinst än ett dåligt arbete.

Men hvad deröfver är, det är af ondo.

Låt honom icke uppträda som »samhällsförbättrare», låt honom icke ens bjuda till att förbättra vare sig egen ställning eller sina ståndsbröders, så vidt detta icke kan ske genom den allra yttersta sparsamhet, genom de längst drifna försakelser. Men icke på annat sätt. Låt honom framför allt icke få politiskt inflytande! Ty han saknar dertill »sjelfkritik.» Och så skall man icke blygas för att åter och åter peka tillbaka på de fall, visserligen ej talrika, då arbetarne blifvit bedragna af sina egna, och alltjemt så ut misstroendets draktänder.

Men — det var dertill vi ville komma med vårt inlägg i frågan — arbetarne böra ej taga sig det inträffade missödet för nära. De böra ej låta nedslå sig af hånet, utan bör detta endast göra deras beslut än mer oryggligt att, hända hvad hända vill, gå framåt, alltid framåt. Må de upphöra att blindt lita på någon, utan städse mot hvem det vara må, iakttaga sträng eftersyn, ty der det fins något att plundra hålla sig alltid gamar framme, och beträffande eftersyn torde man vis-à-vis Johansson ha betänkligt brustit. Må de vara sparsamma med sitt förtroende och försigtiga gent emot nya spekulationer, som de anmodas taga del i — vi nämna detta särskildt med hänsyn till nyframkomna projekt, som vi med den personkännedom vi besitta, ej kunna annat än anse skäligen dubiösa. Må de ej låta begagna sig som verktyg för vare sig den enes sjudande hämdtankar eller den andres oblyga försök att utan arbete föra ett behagligt, ekonomiskt tryggadt lif. Det gäller för menniskor i hvarje samhällsställning att se upp. Och detta måste gälla arbetarne mer än någon annan, efter de i så många fall sakna erfarenhet.

Men må de framför allt ej misströsta, ty om ock en gäckar deras tillit, så fins der dock hundra, som äro redbara. Dåliga individer finnas inom alla lager, och ej minst inom öfverklassen. Man kan ju knappt öppna en tidning, utan att man mötes af underrättelser om svindel, svek och bedrägerier begångna på något håll, och alltid af någon »ståndsperson.» Men sådant är så vanligt, att ingen egentligen fäster sig vid det; det kallas för oegentligheter.

Men när oegentligheterna inträffa bland arbetarne, då få de annat namn; då äro storborgarpublicisterne vakna, må man tro. Och i ifvern glömma de båda Hamiltonska historien, som de, så långt sig göra lät, sökte tysta ner, och historien om förre justitieministern och landshöfdingen, den der ock var en af guds rikes stödjepelare i Sverige, men icke desto mindre råkade att förskingra omyndiges åt hans vård anförtrodda medel, — annat, mycket annat att förtiga.

Men må de akta sig att kasta med sten som bo i glashus.

En unionel tvist

håller man nu som bäst på att blåsa upp. Ännu bolmar endast rök, otäck kväfvande rök, men få hrr Norén & Jäderin i förening med Marcellus, gamle Ridderstad och andra fantaster ännu en tid hålla på med sitt munväder, kan det nog vara möjligt, att en låga flammar upp, som för tanklöst folk kan gestalta sig som en vådeld, så att de börja klämta och ropa på hjelp. Hvad är det då som nu åter eldat svensk-svenskarnes, de yfverbornes, stridslust till den grad, att de i ifvern äro färdiga att afsätta huset Bernadotte och göra den hygglige hr Themptander ett hufvud kortare — i moralisk bemärkelse åtminstone — anklagad för fosterlandsförräderi? Som vanligt en helt enkel sak, en sak som förestafvas af vanlig rättskänsla och billighet.

Som man vet, har svenska riksdagen beslutit, att diplomatiska ärenden, ärenden som angå vår s. k. utrikespolitik, hvilka hittills afgjorts af konungen ensam i samråd med ett statsråd, hädanefter skola föredragas inför konungen i närvaro af utrikesministern *samt* tvenne andra statsråd. Detta riksdagens beslut har nu af k. m:t, fast efter någon tvekan, sanktionerats; och derigenom har större trygghet vunnits gent emot äfventyrligheter på det storpolitiska området, såsom följd af kungliga privatlöften och vänskapsförbindelser. Något som alldeles icke varit obehöfligt, hvilket enhvar lätt skall inse, om han drager sig till minnes, hur nära Carl XV var att inveckla oss i ett ödesdigert krig med Tyskland.

Nåväl, en liknande reform vill man nu i Norge söka få genomförd. Och Johan Sverdrups besök här om sistens i Stockholm kan med all säkerhet sättas i förbindelse dermed. Detta framgår deraf, att till norska stortinget aflåtits en skrifvelse, enligt hvilken konungen uppdragit åt norska statsrådet att utarbeta en lag i berörda syfte att föreläggas stortinget.

Detta beslut hedrar konungens rättskänsla och politiska blick, ty han frånsäger sig i och med detta en god del af ansvaret för möjligen blifvande politiska förvecklingar, hvilket genom den nya lagen i stället kommer att falla på k. m:ts regering eller i Norge, der regering och representation stå hvarandra närmare än hos oss, — på stortinget, på folkrepresentationen. Och man kan vara öfvertygad om att både regering och storting skola iakttaga den yttersta försigtighet när det gäller utrikespolitiken. Dessa veta bättre, känna bättre, hur mycket en oförsigtighet, ett öfvermodigt och utmanande uppträdande i detta fall kan kosta. Och å andra sidan: gifves det ett tillfälle der ett fast och energiskt uppträdande är på sin plats, så är det regering och representation i förening, hvilka med tyngden af den auktoritet, som den klart uttalade folkviljan ensam förmår skänka, bevaka sina rättigheter och afvisa obefogade anspråk.

Är nu detta något att ropa i gevär! för?

Men nu har det förhållit sig så, att Norge hittills varit alldeles uteslutet från hvarje tillstymmelse till inflytande på sitt eget lands utrikesangelägenheter. De ha tagits om hand af en svensk-norsk konung och en svensk statsrådsledamot. Men har icke Norge lika stora och lika vigtiga förbindelser med Europa som vi? Karske större. Men icke desto mindre än det ett helgerån att erkänna det rigtiga i norrmännens fordran; det heter i det genom sin fanatism löjliga Svenska Dagbladet, att man nu »slår dörren upp på vid gafvel för det norska stortingets herravälde öfver Sveriges vigtigaste politiska rådslag,» och att man nu icke kan undgå att finna det »vårt gamla fäderneslands öde ligger i händer som hvarje ärlig svensk sist velat tro att det skulle falla i.»

Tam tam tam tarratarratam!

Fraserna låta ganska prydligt, som nästan alltid nämda tidnings ordflöden, men de innebära med förlof till sägandes en infam lögn, en lögn hopspunnen i syfte att vilseleda svaga hjernor, och svaga hjernor ha tyvärr så många svenskar så fort det är fråga om Norge.

Här *är icke* tal om norska stortingets herravälde öfver Sveriges rådslag, utan det hela reducerar sig dithän, att man vill, det unionela utrikesangelägenheter skola afgöras på ett unionelt sätt. Voila tout!

Vi i Sverige göra oss ju annars till med att hålla på unionen, såsom varande vårt säkraste skydd mot yttre faror. Men sjelfva begreppet union innefattar likställighet mellan kontrahenterna. Skola vi då hafva en svensk-norsk union, må den då bli en union realiter, ej blott en union på papperet. Och må vi vara nog ärliga, nog gentlemannalika att låta rätt vara rätt och ej för ett barnsligt begär att spela kaxe framkalla splittring och strid i skickelsedigra tider, då enighet mellan nordens folk mer än annars behöfves.

Som politisk jonglör

försöker sig Aftonbladet, men man kan ej beskylla det för att ha uppnått någon större skicklighet i konsten att förvända synen på folk. I en artikel i förra onsdagens nummer gör tidningen sålunda förtviflade försök att förmå våra »landtmän och stadsarbetare» att tro det ingen skada skett med ökningen af värnepligten; det är en hel predikan om tålamod och undergifvenhet, som utmynnar i förmaning till oss och andra, hvilka gifvit uttryck åt missnöjet i landet, att beskedligt hålla mun och af det beslut, som nu en gång är fattadt, draga de bästa möjliga följder. Men det värda öfverklassorganet förgäter, att vi genom att tiga skulle svika vår pligt mot det folk, hvars intressen vi gjort till vår lifsuppgift att bevaka och tillgodose. Det må vara, att »bonden, lugn som vanligt, finner sig i hvad som skett, äfven i de fall der han ej är nöjd dermed,» men fast vår allmoge genom det tryck, som städse utöfvats på densamma, blifvit van att resignera, inseende omöjligheten — eller rättare sagdt svårigheten — att komma till ett bättre sakernas tillstånd, är det dermed ingalunda sagdt, att den *bör* resignera och att den alltid skall göra det. Och att rent af uppmana folket till att tålmodigt — hvarför icke också tacksamligen? — böra de bördor öfverklassen behagar pålägga detsamma, det är nättopp det oblygaste vi någonsin sett. Icke de omaskeradt reaktionäre skulle dristat tillåta sig något dylikt; det visar just tydligt hvars andas barn Aftonbladet i sjelfva verket är. Och att det så på samma gång oförskämdt och naivt öppet erkänner att »äfven med det bästa bruk af öfningstiden bördan af en ökad väpning faller tyngst på den arbetande klassen», men *ändå* bjuder denna klass att förhålla sig stilla och lugn och tyst, det bevisar endast, hur föga mogna Aftonbladets ledande personligheter äro för det värf, de med så stor ostentation åtagit sig.

Vi skola draga det bästa möjliga af hvad som skett, säger Aftonbladet, och har godheten att sjelft upplysa om hvilket detta »bästa möjliga» är. Det vore att den värnpligtiges tid ej onödigt förspildes på onyttiga parader eller hans heder kränktes genom ovärdigt bemötande, samt att dagsaflöningen för beväringen sattes till ett belopp, som för arbetaren är lämplig ersättning för tiden.

Härvid är att märka, det tiden under beväringsöfningarne må användas hur som helst, hur »nyttigt» det är möjligt att åstadkomma, så är det dock en tid, stulen från det verkligt nyttiga, produktiva arbetet; att bemötandet, om ock ej fullt så rått, så omenskligt som i flydda tider, dock ännu lemnar mycket öfrigt att önska, och att okvädinsord och till och med misshandel icke ännu äro afskaffade å exercisplatserne — det våga vi påstå till trots för både krigsministrars och andra värnepligtsifrares försäkran om motsatsen — och att, om dagsaflöningen sättes än så högt, medlen till åstadkommande af denna kommer att tagas ur folkets fickor i

form af ökade skatter. Man kommer att taga sju för att ge igen tu.

Nej, som politisk jonglör har Aftonbladet ingen framtid; dertill är den för klumpig, och publiken genomskådar snart dess knep. Må den behålla för sig öfverklasskvinnoemancipationen; för den jämpar sig ju särskilt den värda tidningens skaplynne.

Linieeld.

Dygden har erhållit sin belöning: Liss Olof har blifvit vasariddare. Månn' tro att han blifvit bättre karl för det?

* * *

Inte passar Vasaordens öfverklassmärke till Liss Olofs underklassrock, inte! Om Liss nu, sedan han blifvit en riktigt fin man, skulle lägga bort att presentera sig som kuriositet. Hans fåfänga bör kunna vara tillfredsställd.

* * *

När kungen var i färd med att dekorera, hvarför kunde han inte ge äfven Anders Petter från Dystad en klick? Han har nästan lika stora meriter som långa masen. Ty det var allt ändå han, som gaf regeringen de efterlängtade 12 dagarne.

* * *

Schéele, professorn, bör nu vara själaglad att ha fått en stor hjord att utföra sina spikutdragningsexperiment på. Om icke hin farit i jorden, böra gottlänningarne alltid vara tacksammare subjekt att öfva sig på än Upsalastudenter.

* * *

Föreningen för religionsfrihet lär komma att tillställa de förenade familjerna Bernadotte och Nassau med undrande och underliga hr Hammarskiöld som språkrör en tacksamhets- och förtroendeadress med anledning af senaste biskopsutnämningen. Så mycket ondt kan föreningen icke sjelf, om den blir aldrig så gammal, göra statskyrkan och statsreligionen som dessa herrskap gjort härigenom.

* * *

Carl von Bergen — känner du dig ändå inte bra enkel? Du har visat rätta halten af hr von Schéeles kristliga vetenskaplighet, du har afslöjat hans humbug. Hvad har du för det? Men ser du, han är nu biskop. Hvarför kan icke också du böja ditt grånande hufvud under trones lydno etc?

* * *

När Schéele skänkt verlden en hel näfve *spik,* var det väl ej för mycket att verlden skänkte honom åtminstone ett *stift.*

* * *

Vi hoppas, att hvarje rättrogen gotländing i glädjen öfver utnämningen tar sig en extra »nubb» till middagen!

* * *

Efter hvilken lag blef månntro Schéele utnämd till biskop? Efter den, som en gång förkunnades från Sinai berg, eller efter en tillfällig från slottet — Sinaïa?

* * *

Prestsäcken på Gotland kommer hädanefter att kallas »spiketunnan».

* * *

Hugo och Hallbäck! Två stora skalder som dött. Har Hugo skrifvet »Les miserables», så har Hallbäck skrifvit Lincolnsvisan, som också var miserabel. Hugo var en skald som skref om en åsna en gång (L'Ane). Hallbäck var en — en, som skref om en skald en gång (Svensken i Genève).

Hugo älskade fosterlandet, Hallbäck redigerade det. Men Hugos fosterland lefver, Hallbäcks gick i putten.

Och nu äro de båda döda, det stora, stora H. och det lilla, lilla h.

* * *

D. O. Francke ligger och badar i Karlsbad, sedan allt vattnet i Korndals å icke förmått tvätta den mannen ren.

* * *

Emancipationslystna öfverklasskvinnorna stöta på patrull lite hvarstans. Senast härom aftonen bestod dem d:r Curt Wallis i en af honom hållen föreläsning en god dosis sarkasmer. Och Ann'Charlotte fans sjelf tillstädes. För att kunna kvittera.

Den insigtsfulle läkaren yttrade bland annat, att kvinnorna så småningom skola få männen till bundsförvandter i arbetet för en reform som skall lära kvinnan, att hon måste vara en nyttig menniska. Ty mannen är nog icke en sådan bof, som den kvinliga literaturen och dramatiken nu för tiden teckna honom. Han har tvärtom allt för mycket gått kvinnan till mötes i hennes rop på reform; nyttigare hade kanske varit, om hon vunnit sin framgång i detta fall med mera strid. Den lojhet, man kan förebrå mannen, att han visat i kvinnofrågan, skall nog vika i den konkurrens, som skulle uppkomma, om kvinnan med allvar vill arbeta. Denna konkurrens skulle nog alstra en liten förtrytelse i början, men denna skulle vika vid närmare eftertanke. Han skulle lära sig inse, att han hade gagn af denna täflan, och båda skulle inse, att de ej äro fiendtliga krafter. De ha alltid i äktenskapet ett gemensamt intresse.

* * *

Kvinnornas snobbighet gisslades ock af honom. Kvinnan inser ej arbetets eget värde. Vore det möjligt, skulle kvinnor nog vilja bli löjtnanter såsom det finaste af allt. Derimot vill hon på inga vilkor lära sig ett så passande och nyttigt yrke som apotekarens. Talaren hade i tre år förgäfves sökt förmå unga flickor att blifva apotekselever.

* * *

Idén om samuppfostran af gossar och flickor i skolorna har på sin sida vunnit en sådan auktoritet på den pedagogiska hygienens historia, som professor Curt Wallis. Han beskrifver den erfarenhet man i fråga om samskolorna gjort i Amerika, det enda ställe der man vågat tillämpa systemet:

Enligt de rön, som meddelats honom, voro resultaten af samskolorna de bästa. Den unge mannen mister intet af sin manlighet genom umgänget med kvinnan; tvärtom. Vid sista kriget gingo från dessa skolor många elever ut som frivilliga. Deremot blir han aktningsfull mot kvinnan och mister den blyghet, som eljes utmärker mannen, då han mera sällan får njuta förmånen af umgänge med kvinnor. Samma gynsamma iakttagelser ha gjorts med afseende på kvinnan; hon bibehåller sin kvinlighet, lär sig uppskatta mannens verkliga värde och, främst af allt, hon ledes öfver till samma verldsåskådning som han: hon lär sig *arbeta.* Båda parterna vinna genom den större flit som uppstår i följd af täflan.

* * *

Vid en af de många festmiddagarne för kapten Oskar Bernadotte voro rätterna uppkallade efter de orter, den unge mannen besökt på sin resa.

T. ex. Potage à la Palæstina, Pirogues à la Singapore etc.

Det fattades bara — munvatten från Jordan!

Hade inte ham selv en skvätt dylikt kvar från sista barndopet?

* * *

Italiens yngste skald sjunger i en af sina »revolutionära» sånger:

Då Kant slog hufvudet af himlens herre
Och jordens föll för Robespierres guillotin.

I Danmark är folket verkligen så demoraliseradt, att det begår en till den grad grof missaktning mot »majestätet» med Guds nåde som — hufvudafslagning. En landtman, ursinnig öfver Estrups beundransvärda energi att förstöra grundlagen, slog hufvudet af Christians byst i Lövel. Den fräcke missdådaren efterspanas.

Denna började bilderstrid borde varna vederbörande för ett allt för stort användande af — afgudar.

* * *

Rossi fick vasen. Men prinsessan Pignatelli fick icke en gång literis, som man annars inte brukar spara på.

Men slägten är värst, sa' Pignatelli.

* * *

Konungen har utfäst ett pris af 2,500 kronor och en guldmedalj med sin höga bild för den bästa afhandlingen öfver några matematiska frågor, som uppstälts.

Priset skall utdelas, då konungen fyller 60 år eller den 21 jan. 1889.

»Tiden» fogar till denna löjliga notis följande uttalande, hvari Blänkaren af själ och hjerta instämmer:

»Alltid samma kungliga humbug! Hvarför ej helt enkelt af sitt öfverflöd lemna penningarne till vetenskapens befrämjande och öfverlåta åt de sakkunniga att bestämma deras användning? Fins det då ingen i kung Oskars omgifning, som kan säga honom, efter som han icke inser det sjelf, att han endast drar åtlöje öfver sig och kungligheten genom sådana otympliga försök att spela vetenskapsmannen på tronen?

* * *

Från »krigsskådeplatsen» Fårö sund skrifves den 17 dennes, att landshöfdingen, en öfverste och ett par andra officerare uppvaktat amiralen.

Så vi se, att våra trupper ha fullt upp att göra der nere.

* * *

Landsortskorrespondenten K. R. aftackas härmed offentligen för den glänsande bekräftelse han i sin senaste veckorapport gifvit åt Blänkarens påstående i förra numret, att K. R lede af det organiska felet att icke *kunna* tala sanning.

* * *

Det svensk-svenska »Svenska Dagbladet» tycker inte om »huset Bernadotte». Derför att det är af fransk börd förstås.

Blänkaren tycker heller icke om firman, men på andra och bättre skäl.

* * *

Eskadern i Fårösund kommer att förstärkas med en monitor, en korvett och tre kanonbåtar. Så nu är det då alls icke värdt att någon kommer oss för nära!

* * *

Nyfernissade Aftonbladet har allt reda på sig; det skall ingen kunna neka till. Hon hemtar sålunda nyheter från Bohusläns Tidning, som annars upphörde att utkomma redan 1883, — andra små roligheter för denna gång lemna vi å sido.

* * *

När Munkaczys Kristusbild i fjor höstas var utstäld i *handelsstaden* Newcastle, besöktes utställningen på en enda dag af 13,000 personer.

Hur många fins det i hufvudstaden Stockholm, som sett Munkaczys tafla?

— — — — — — — — — — — —?

* * *

Gotthard Werner, al-fresco-målaren, hvilken just derigenom att han var en utpräglad konstnärsindividualitet, ej var i stånd att skaffa sig sitt uppehälle i Sverige, är nu bosatt i — Egypten, der han mottagit storartade beställningar på frescomålningar för palats, som der äro under bygnad.

* * *

Vill ni se något riktigt roligt, så stanna utanför Fritzes fönster utåt Malmtorgsgatan. Der fins en skylt, påpekande lottförsäljningen för det projekterade konstnärshemmet. Carl Larsson eller Victor Andrén skulle åstadkomma något trefligt, men de kommo sig ej för, och så en vacker dag tog Ernst Ljungh, skulptören och silhouettören, i tu dermed i förening med konservator Sandberg. Och nu stanna alla menniskor framför Fritzes fönster för att få sig ett godt skratt vid åsynen af den »klassiska» figuren, porträtt af någonting midt emellan Carl Larsson och Julius Kronberg.

Hr August Lindberg, förste regissör vid de kongl. teatrarne, afgår vid detta spelårs slut från denna sin befattning.

Kjortelregemente eller icke?

A. hade slagit sig ner vid ett bord på »Opris» för att äta frukost. Den toujoure B., som satt vid bordet bredvid, frågade: — Hvad har du rekvirerat?

— Ett dussin ostron, — svarade A.

— Du är således inte skrockfull, i afseende på att vara *tretton vid bordet!*

I vårmarknaden.

Små uppsatser om "det unga Sverges" nya böcker.

Tor Hedberg: Johannes Karr.
Emilie Lundberg: Ur tvenne verldar.
Georg Nordensvan. Figge.
Ernst Lundqvist: April.

III.

Ett tacksamt ämne för herrar »romanboksförfattare» har städse varit konstnären, i färg, toner eller ord.

Och det har alltid legat så nära till hands, ty man har naturligtvis sjelf känt sig som en konstnär — eller såsom ett spirande ämne till en sådan. Man har tagit sina egna bästa drömmar och förhoppningar fram ur sitt inre, spunnit omkring dem en väfnad af tänkta med- och motgångar, intriger och uppmuntringar och bygt med dem till grund lysande luftslott.

Målaren och »skalden» bli hjeltar. De kämpa mot en verld af yttre och inre fiender, mot tvifvel på sig sjelf, mot kärlek som »drar ned dem» eller mot obesvarad kärlek som, om den besvarats, skulle förmått dem att göra något stort något.

Oftast gå de under af förtviflan och bristande sjelftillit, om de misslyckas en gång, ty de äro viljeveka barn af »vår slappa tid». De få nöja sig med att gå genom lifvet som oförstådda snillen och »stumme Digtere».

Så har det vuxit upp en hel literatur om dylika existenser. En diktning om diktarne som till sist börjat bli äcklig.

De ha gjorts till medelpunkten för det högsta intresse, likasom om *det* vore hvad verlden bäst behöfde — stora skalder, snillrika konstnärer.

Det har mynnat ut i sjelfförgudning, i en Narkissos-kult. Man har koketterat med sig sjelf, förälskat sig i sig sjelf och till slut icke kunnat skrifva om annat än sig sjelf, likasom i romantikens bästa dagar. Och detta har man i sitt sjelfbedrägeri gått och kallat realism och trott vara realism, då det i grunden varit en ny och sämre upplaga af den riktning, man ansåg sig ha slagit ihjäl.

Men man slår icke ihjäl en skola genom att efterapa och försämra den. Man bortränger icke »skogens sus» och »källans brus» och »blommans doft», som de gamle svärmade för, med koketta Makartbuketter, starka parfymer, ljuddämpande brüsselmattor och tunga portierer som de unge briljera med.

Nu gäller det söka taga död på denna snedvridna riktning i literaturen och visa, att det finnes bättre ämnen att rikta blicken på, vigtigare intressen att omhandla äfven för dikten än »das freie frohe Künstlerleben».

* * *

Georg Nordensvan har bland unge svenske författare varit den, som i synnerhet odlat ofvannämda genre. Jag behöfver blott nämna »Framtidsmän», »Guido» och »I harnesk», och han håll erännu fast vid sin gamla kärlek.

»Figge» är också konstnär. Figge har »gnistan» i rikt mått, men icke tillräckligt stål att slå eld med. Det blir endast gnistor, sprakande skimrande fantastiska gnistor, dem han sjelf släcker lika hastigt som de frammanats.

Men »Figge» deklamerar åtminstone ej, han tar saken lugnt, ja till och med gladt. Lifvet är för honom en lek, och han låter aldrig nedslå sig af motgångarne. Han blir icke ond ens när Ulf, den mindre begåfvade, men ihärdige, beräknande kamraten stjäl hans gnistor för att dermed väcka lif i sina egna dödfödda skapelser.

Och Ulf går fram. Figge står och stampar som man säger, han äter mat och lefver »bon», när han så hafva kan, arbetar så der till husbehof; »man är väl ingen dräng heller». Figge är filosof och af den epikureiska skolan — till det yttre åtminstone, ty det skymtar allt som oftast fram mellan hans ystra skämt och lekande infall, toner af bitterhet, toner som han är den förste att sjelf dränka i »livsglædens» stojande, muntert svallande böljor. —

Sagan är icke lång, och den har intet slut. Figge går kanske under alldeles, eller blir han en stor mästare, eller slutar han med att måla domkyrkoväggar i Lund.

Det vet man ej; och det rör oss egentligen ej. Författaren har icke kunnat eller velat säga oss det. Han har blott velat skänka oss sina minnen från sin egen konstnärstid, visa oss huru artisterne lefva i hvardagslag, huru de roa sig, huru de kämpa och misslyckas, arbeta och lyckas om hvartannat, dessa unga menniskor, som sluta en dag med berömda namn eller försvinna i glömskan. Och vid sidan af dessa mångfaldiga skiftande interiörer och exteriörer drar han upp två paralleller, två intressanta jemförelser mellan ett par konstnärer, hvilkas naturel, begåfning och lynnen äro hvarandra absolut motsatta — så olika att de aldrig kunna mötas. Och de göra det aldrig heller.

* * *

Jag nämde här ofvan, att Nordensvan håller fast vid sin gamla kärlek att skildra konstnärer. Det är ju sant, men dess bättre har han denna gång icke tecknat dem som »hjeltar».

Han har icke tagit dem så »au sérieux» utan nöjt sig med att gifva raska, käckt tecknade konturer, utan pretention på djupare innebörd.

Och han har valt den humoristiska formen, öfver hvilken han visar sig ega stort välde. Han har förstått att skildra friskt och sant, utan öfverdrifter i det glada, utan sentimentalitet i det allvarliga. Och hans »Figge» bör derför icke räknas till den kategori af konstnärsromaner jag härofvan tillåtit mig inlägga en gensaga emot. I och med »Figge» synes mig Nordensvan otvetydigt ha visat, hvartåt hans begåfning pekar. Det är icke åt det tankedigra, samfundsingripande och reformerande literaturarbetet som gör nytta, utan åt det som skänker nöje. Och det är icke att förakta. Är literaturen visserligen ej blott till lust är den heller icke *ensamt* till nytta. Och nytta och nöje böra ju för öfrigt gå hand i hand.

Gustaf Gullberg.

Teater.

Dramatiska teatern.

Fröken Olga Björkegren gjorde i torsdags sin rentrée å dramatiska teatern i François Coppées proverb »Le passant», i öfversättningen kallad »Förbi», en pjes deri Sarah Bernhardt firat sina tidigare triumfer.

När ridån går upp och man ser fröken B. som den vackra hetären Silvia i sin nattdrägt stå lutad mot marmorbalustraden, uttalande sitt »Ve öfver kärleken», helsades hon med präktiga buketter och en salva af applåder. Och när ridån föll, vardt hon inropad sju gånger och fick än fler buketter. Sista gången hon framträdde knäppte hon hop händerna öfver bröstet som för att riktigt hjertligt tacka åskådarne för deras välkomsthelsningar, och det var i mitt tycke det vackraste af aftonens prestationer. Ty fröken B. ligger ej för en sådan fullblodsromantik som Le passant, ett förhärligande af det glada obekymrade kringflackande sångarlifvet, en vacker augustimånskensfantasi om obestämd längtan efter ren kärlek, ofläckad lycka. Fröken Björkegren är en förträfflig tolk af starka affekter; hon är realist framför allt. Men öfver Silvias gestalt mäktar hon icke gjuta det trolska skimmer, som skall göra den fala kvinnan så rörande vacker i sin försakelse, af hvad för stunden syns henne så lockande.

Och fröken Zetterberg som Zanetto var å sin sida för litet bekymmerslös, för litet frisk, det var öfver henne för litet af barnslig oskuld och skär poesi. Och derför har man svårt att förstå de känslor, han så plötsligt väcker till lif i Silvias bröst.

Men de nämda egenskaperna äro icke något som kan förvärfvas; dem gifva gudarne endast åt sina utvalda gunstlingar.

I. N.

Realism och Koketteri.

(Ett slags bokanmälan).

Oskar Levertin (liksom så många andra nutida författare) älskar att syssla med s. k. psykologiska experiment. Men det förefaller, som sökte hans fantasi efter att hitta på något rigtigt ovanligt, originellt som det väl skall kallas, — sak samma för honom, om det är sant eller ej. Man må således icke falla i förundran, då man stöter på de största osannolikheter. Ty man må ihågkomma, att det, som man tycker är så naturvidrigt, skall föreställa något verkligt psykologiskt fin-fint. Fast det är en lögn.

Han (förf.) är — det lönar ej att förtiga det — så ohyggligt uppskrufvad och tillgjord, så fallen för effektsökeri, att han allt som oftast tycks glömma bort, att det fins något som heter natur. Sjelf är han helt visst nog naiv att inbilla sig, det han slår spiken på hufvudet, så snart han tillgodogör sig första bästa idé, som tränger sig på honom. Bedröfligt nog.

Bedröfligt säga vi, ty då en författare försyndar sig mot tidens fordran på natur och sanning, sviker han ju tillika sin egen stora uppgift.

Visst fins det i »konflikter» flera ställen, som tyda på, att förf. kan skildra förträffliga bilder ur lifvet, då han kastar af sig den der koketta kappan, som han så anspråksfullt sveper sig i. Men i det hela taget visar *Konflikter* alldeles för litet af verkligheten. Förf. stapplar ännu.

Deremot har han språket i sin makt och det är ju vackert så. Skada blott att han nödvändigt skall *lysa,* att han icke vill begagna sig af ett enkelt och tydligt d. v. s. naturligt språk. Här och hvar begagnar han visserligen särdeles slående epiteter, och många af hans krångliga satser äro granna, men hans stil skulle nog icke lida på, om han toge C. J. L. Almqvist's exempel och betraktade modersmålet som »en *liten* här, men der hvarje soldat är dygdig och tapper». Vi tro, att åtminstone läsaren skulle då vara nöjdare. Nu har man svårt att arbeta sig igenom hans bok, ofta svårt att följa hans tankegång. Där öfverflödar af »meningslöst joller, tanklösa ljud».

Dessutom slarfvar hr L. i betänklig grad, och vissa väl utförda scener kunna icke öfverskyla denna brist. Så är t. ex. kompositionen i den första berättelsen, som eljes är den betydligaste och som eger flera präktiga partier, mycket felaktig. Vidlyftiga teckningar af personer, som spela ytterst ringa roller, långrandiga beskrifningar på föremål, hvilka ha intet inflytande på karaktererna. Slika lyten bero naturligtvis derpå, att förf. förbiser med planen, att han börjar skrifva, innan han samlat erforderliga studier, så att hans fantasi ofta får makt öfver hans penna. En sådan synd hämnar sig sjelf.

Innan vi sluta, vilja vi framhålla ett ställe, som är särdeles betecknande för förf. till *Konflikter.* Han låter en ung man, som nyss haft en tête-à-tête med sin tillbedda, lägga sig i öppet fönster och — ännu betagen och lidelsefull — haspla ur sig ett kärlekskväde i samma stil som Höga visan. Dock, icke nog med att stilen påminner om Salomo's; nej, flera fraser äro hans. Fogade händelsen sig så, att man kom att läsa ifrågavarande ställe utan att det minsta känna berättelsen, skulle man på goda grunder kunna antaga, att det man läste var en cynisk prestkandidats svammel, och omöjligt kunna gissa sig till, att det skulle föreställa vara skrifvet af en ateist — må vara en förälskad ateist.

Den sökta idéen är, som sagdt, betecknande.

Styx.

Bokmarknaden.

I bokmarknaden har utkommit:

Republiken och konungadömet af förf. till »Presternas historia» samt

Den moderna bildningshumbugen af Jens S. Christensen. Bemyndigad öfversättning.

Begge dessa arbeten äro af stor betydelse, och vi skola snarast möjligast gifva ett närmare omnämnande.

Det kan komma en dag.

Skildring

af

Hinke Bergegren.

(Forts. fr. föreg. nr.)

Men när de råkades, helsade han alltid från jungfrurna ute på landet och frågade, om inte Hedda tänkte fara ut och helsa på dem. Så började han språka om andra saker; om att när Hedda slutat kursen på handelsskolan, han skulle försöka skaffa henne en plats på kontoret o. s. v.

Hon hörde med stor glädje på honom. Det vardt liksom någonting, som förenade dem.

Hon visste, att han var olycklig; det hade han sjelf sagt henne. Hans föräldrar voro visst kinkiga och satte sig emot honom.

Fast hon inte förstod honom, beklagade hon honom ändå och fattade till sist tycke för honom. Efter hvarje gång de träffats, längtade hon allt mer.

Så hände det en dag i slutet af sommarn, att Hedda gick upp till fabrikörens och ringde på. Hon trodde, att en af pigorna var der och gjorde rent. Men det fans ingen annan än ingeniören hemma. Han bad henne stiga in och sitta ner. Han talade lika vänligt som vanligt vid henne.

Hon var orolig hela tiden. Han såg så märkvärdigt på henne. Och det gick en lång stund, då de sutto alldeles tysta bredvid hvarandra.

Hon reste sig för att gå.

Han drog henne ned i soffan. Hon stretade emot. Han hviskade om huru mycket han tyckte om henne — tiggde och bad.

Hon körde honom ändå ifrån sig.

Han släppte sitt tag. Hon sprang upp.

Ögonblicket derpå hade han henne ner igen. Och tvingade henne med hennes vilja. Hon viste inte hvad hon gjorde.

Det var första gången.

Hon undvek att träffa honom så länge, hon kunde.

Hon var rädd, just rädd för att han skulle bedra henne. Men sådana griller jagade han bort med sina vackra löften.

Deras förhållande varade i flera månader. Hon blef mer och mer kär.

De voro mycket försigtiga. Ingen hade den minsta misstanke.

Alltıng så godt och förtjusande!

Hon längtade med hela sin åtrå till deras möten. Hon var lycklig, då han kom sorgsen till mods och hon fick trösta honom.

Hon märkte inte, att han började ledsna.

Då hon trodde, att hon var hafvande, vardt hon förskräckt; men hon låtsades ingenting om. Hon skämdes.

Så hade det gått till.

Nu insåg hon det så väl, att han bedragit henne. Att han aldrig menat ett ord af hvad han sagt.

Och tårarna strömmade brännheta utför kinderna. Hjertat bultade så våldsamt, som hotade det att brista. Sorg och ånger kufvade henne i sina tunga fjettrar, rädslan marterade henne. —

Sent omsider kom modern. Hon sökte trösta sin stackars, stackars dotter så godt hon *förmådde*. Inte gissade hon, att det var den goda och hederliga familj, hon kom ifrån, som fört all olyckan och vanäran öfver deras hem.

2.

Jonas skulle väl också ta sitt förnuft till fånga en gång.

Gumman mormor riktigt harmades på honom. Hon trodde, han var rent förryckt så som han väsnades.

Emellertid fick hon rätt, då hon sade, att också han skulle komma till förstånd.

Då han svurit och anfäktat, grälat och skrikit, så att grannarna hört det och saken på så sätt kommit ut, fans det ingen annan utväg för honom än att krypa i lugnet igen och rädda hvad som kunde räddas.

Det voro föräldrarna ense om, att det var bäst att låta flickan flytta till sin moster; om hon ville ta emot henne, förstås.

Och så blef det.

Men aldrig hade Jonas trott, att han skulle sakna dottern så grufligt, som han gjorde. Hon hade ändå varit som en liten sol i deras hem, spridt värme och glädje.

Nu var der riktigt kusligt.

Fasligt långsamt efter henne; synnerligast om kvällarne.

Att de skulle mista henne, ja mista henne på ett sådant sätt, det hade väl ingen i verlden drömt om.

Jonas började dra sig för att gå hem och endera kilade han till mostern och satt der och språkade eller sökte han upp någon vän, som var hågad att dricka ett glas med honom.

»Den ena olyckan tar den andra i släptåg», sade Amanda, syftande på att hennes gubbe rumlade om mer än förut.

»Han är nog hos Hedda», inföll gumman, fast hon sjelf inte trodde det.

Modern och mormodern hade så att säga sorgen tillsammans. Det var som kunde de inte vexla ett par ord med hvarandra utan att flickans namn skulle komma med.

* * *

Sent en afton, då Jonas var på väg hem, såg han unga herr Gils och Maja Rundkvist i sällskap.

De gingo arm i arm och skildes först uppe vid hörnet. Herr Gils gick först, hon följde efter på ett visst afstånd. Han låste upp porten och lät den stå oläst. Hon smög efter upp till honom.

»Hi, hi, hi!» flinade Jonas. »Det är inte så ga-a-let».

Det kunde han just tro honom om, att han var en sådan der lifvad själ, ingeniörn.

Han orkade inte begrunda saken vidare. Han var allt för ankommen.

Men på morgon — det var söndag, så Jonas låg en eller par timmar längre — talade han om allt för hustrun.

»Förbaskadt lustigt såg det ut», slutade han.

Amanda vardt allvarsam, hon.

»Hvad fan spekulerar du på gumma», frågade Jonas. Fast inte var det fritt ifrån, att han anade det.

»J-o… Man ska inte göra spe af andras olyckor».

»Nej, det var inte så ondt menadt heller».

»Stackars Maja», suckade hon.

Ifrån rummet innanför trängde mormors förskräckliga hostningar. Hon höll på att kväfvas af tårar.

Herre gud! det var ju söndag. Då kom Hedda in till henne och läste en morgonbön och en psalm… nej, hon kom inte mera.

Det var inte som förr. Derför gret gumman mormor.

»Gå in till henne du», sade Jonas.

Han steg upp under tiden. Sedan han gjort sig i ordning och druckit kaffe, tog han på sig och gick ut.

Han dref gata upp och gata ner, utan något bestämdt mål upptagen af sina tankar.

Om han skulle gå till fabrikören och tala om det?… Så skulle han be honom dra åt helvete, ja. — Nej, nej. Han borde språka vid Majas far… Så var glädjen störd der i hemmet också.

Jonas viste hvad det var att få en sådan underrättelse.

Han kunde inte komma på det klara.

Han råkade mången god vän, som ville ha sällskap »på ett glas». Han nickade nekande och fortsatte sin väg.

Det ringde samman.

Krogarna stängdes, och kyrkfolket skyndade på sin steg. Gatorna blefvo hastigt ödsliga i sådant duskväder.

Jonas kände sig olustig och visste inte rätt, om han skulle gå hem eller hvart han skulle gå.

Då han mötte Karlsson, klarnade hans anlete. Det var en menniska, han kunde tala vid, en, som hade förstånd sen.

De följdes åt.

Karlsson hade hört till »sedlighetspolisen». Han hade fått sitt afsked på grått papper, emedan han han visat sig »obstinat» emot en förman. Nu bestälde han ingenting särskildt, men hade stora planer för framtiden i hufvudet. Han var road af läsning och af att lysa med sin bildning. För resten en godhjertad och frimodig menniska, som gått igenom många sorger.

Jonas hade gjort hans bekantskap hos Rundkvistens, der Karlsson för sin munvighets skull gälde för en sju djefla karl.

Det var inga roliga saker, Jonas talade om. Karlsson hade smått tycke för Maja. Hon spelade en viss roll i hans framtidsplaner, om han också inte drömt, att hon skulle bli hans hustru; — det var ju så stor skilnad i ålder dem emellan.

Han vardt utom sig, verkligt gripen. En sorg, som tärde tyst och stilla, inte visade sig i djerfva åthäfvor och granna ord. Denna gång kände han sig öfverrumplad, gräsligt besviken. Och han teg.

Då Jonas berättat, hvad han visste, förundrades han öfver, att den andra inte hade ett ord af medömkan. Det var inte likt Karlsson. Jonas hade trott han skulle bryta ut emot »de rika fähundarna».

Men han tycktes inte hysa något deltagande för Maja och hennes far.

Kanske inte heller Jonas hade tagit det så hårdt, om inte det der händt med Hedda förut!

De fortsatte arm i arm, tysta och fundersamma båda två.

De stannade der Rundkvist's bodde. Det var en temligen eländig träkåk, som en gång tycktes ha varit rödmålad med hvita fönsterkarmar. Nu såg den mycket förfallen ut, ruskig och snuskig. Det var utvändigt. Men derinne hade de det hemtrefligt och nätt tack vare Majas ordningssinne. Golfven voro renskurade, gardinerna snöhvita, blommorna i fönstren putsade och fina. Ett enkelt och snygt hem.

Då de trädde in, kom Rundkvist emot dem svängande med en skrynklig papperslapp.

»Här ska ni få höra — det är som du skulle ha skrifvit det!» sade han vänd till Karlsson. Och så läste han upp ur brefvet från sonen i Amerika:

»Verlden är nog bra, om vi bli af med en massa högförnämt pack. — — — — Här är det republik och det är en god sak.

… Om man arbetar här förtjenar man mera, men dom är ena lika stora djeflar här som hemma».

Det var klämmen, som han ville ha fram och som hade slagit särskildt an på honom. Att kalla arbetsgifvarna för stora djeflar, det var i hans smak.

Den pojken kunde han vara stolt af, det hade han i alla tider sagt.

Ett par vänner, som voro hos honom, höllo med. Jonas Blom ruskade betänksamt på hufvudet och Karlsson — ja, honom förstod ingen sig på i dag. Han var sig inte lik.

Medan de andra grälade, satt han ordkarg och lugn i ena soffhörnet.

Annars brukade det vara han, som väsnades värst och det var synnerligast för att höra hans hädelser imot kung, fädernesland och de rika fähundarna, som man samlades hos Rundkvistens om söndagsförmiddagarna.

Det plägade gå hett till.

Jonas, som var så fredlig utaf sig, brydde sig förstås inte mycket om deras käbbel. Han var för försigtig att ofta träffa i hop med dem. Det kunde kosta honom hans plats må hända.

Rundkvist deremot var en eldig natur. Glasmästare till yrke och sin egen, så han inte behöfde frukta någon blodsugare till förman, som kunde sparka bort honom för hans åsigters skull. En beskedlig och af många afhållen menniska, som ännu sörjde sin hustru, fast det var 11 år sedan hon drog till annan marknad lemnande efter sig två barn åt honom att dra försorg om.

Hans vänner voro en sadelmakare, en gammal en, som just inte pratade mycket, men som gladdes desto mera i sitt stilla inre åt det allt mer och mer tillväxande hat emot de förmögnare klasserna; — en filare från Bolinder samt ett par yngre arbetare från Carlsvik.

Det retade Rundkvist att se Karlsson så der hängfärdig och sluten. Det vore väl fan, om inte han också kunde få upp mun på sig i dag. Det sade han till honom.

Då tittade Karlsson på Majas far med ett par ögon som gnistrade af ilska. Han reste på sig. Han såg alldeles ursinnig ut.

»Jag ska säja er — dundrade han — att det tjenar ingenting till att prata, då det inte fins en enda, som vågar handla och köra det der högförnäma packet, som din son skrifver om, till Amerikas urskogar i stället för att vi, som ingenting ondt gör, ska behöfva fara dit. Jag ska säja er, att arbetarne ska behålla sina söner hemma för att försvara systrarna. Eller hvarför ska de fattige behöfva se sina döttrar som horor, skökor, luder, prostituerade! Det är det jag ska säja er, att då en arbetare ser en sådan der finklädd spoling gå och förfölja en fattig flicka, han ska slå honom i gatan, så han aldrig står upp mer.

Det är det grymmaste för de fattiga, att di rika ska rå om deras döttrar. Fina herrar våldta eller förföra dom. Sen är det lätt för di stackrarna att råka ut för polisen, som släpar dom till byrån.

Jag har sett eländet jag. Bylingarna behandlar dom naturligtvis som djur, liksom di rika gör. Det der patrasket ska bort som fikar efter fattiga flickor och som har polisen på sin sida.

Det är rättvisa det, ser ni! Uslingarna och skurkarna ha polisen på sin sida.»

Han tystnade. Det såg ut som han grät.

De andra vexlade frågande blickar. Jonas ögon tårades. Det var sina egna tankar han hört.

»Våga nå'n röra min dotter, vred jag hufv'et utaf honom.» Rundkvist brusade upp.

»Vrid hufv'et af herr Gils då,» svarade Karlsson lugnt.

»Hvad menar du?»

»Fråga Blomen.»

»Nu har du ljugit Blom! Förbanne mej om du inte har.»

Jonas måste krypa fram med historien.

Majas far stortjöt som ett barn.

Och han klagade.

Det var hans fel, som inte sett efter henne bättre. Men han hade all tid litat så säkert på henne. Aldrig trott hon skulle låta narra sig af en sån der tjuf … En skurk var han! och borde fängslas, han som andra tjufvar.

»Åh! min — min dotter!!»

De andra stodo stumma inför hans gräsliga sorg.

Jonas kunde inte hålla ut.

Han gick fram och klappade Rundkvist deltagande på axeln. Så försvan han.

— Han mötte Maja på vägen. Hon kom från kyrkan och skulle gå hem.

Det sved i Jonas hjerta, då han såg, huru glad hon var.

(Forts.)

Depescher.

Ess. Mycken tack! Mycket bra, så vidt vi vid en hastig genomläsning kunnat finnas. Starka slag behöfvas. Utförligare svar i dagarne. Helsning från I. N.

V. P. prenumerant. Bara löst prat, utan ett spår af sanning. Det veta alla som känna persona quæstionis. Tack emellertid.

K. Åmål. Skickadt. Roligt att Blänkaren tränger sig igonom. Men öfverraska oss gör i det sjelfva verket icke, ty allt ärligt arbete krönes med framgång.

Sophie N. Malmö. Har ej haft tid skrifva, men snart! Helsningar.

J. G. Kristiania. All right! Kommer snart.

I ett sällskap föll talet på herr Z., hvilken framför flere äldre kamrater erhållit en framstående befattning, hufvudsakligast, såsom det påstods, till följe af sin skicklighet som jägare. Någon sade rent ut, att Z. blifvit framknuffad. »Åh nej!» inföll en af sällskapet, »*knuffad* har han visst icke blifvit, ty han har sjelf *skjutit sig fram*».

Dalmasen.

Radikal månadstidning. Fördelaktigt omnämnd af den frisinnade pressen. För ett öppet och ärligt dalkarlsspråk. Rädes icke att sjunga ut osminkad sanning om allt och alla. Slår sällan dalkarlar i folk. Är egentligen afsedd för det skinnpelsade dalfolket. Men duger att läsa för hvem som helst. Kostar bara 1 krona för helt år på posten. Ännu ej för sent att prenumerera. Glöm inte det!

Betänk: en äkta dalmas för »fyra skilling» i månaden; Ä'ke det gupomligt?

Redaktionen.

Petition om utsträckt religionsfrihet.

Sedan Föreningen för Religionsfrihet beslutat utsändandet af listor för petitionering om utsträckt religionsfrihet, får styrelsen härmed tillkännagifva, att sådana utdelas gratis till enhvar, som vill befrämja deras spridning och som personligen hänvänder sig till »Tidens» redaktionsbyrå, 5 Normalmsgatan, eller skriftligen till nedanstående styrelse (utan särskild adress).

Styrelsen för
Föreningen för Religionsfrihet
i Stockholm.

Victoria-Teatern.

Alla dagar
Stor Föreställning
från kl. 7—10 e. m.

"Nya Annonsbyrån"
(Sveriges **äldsta** annonsbyrå)
anhåller
att, till undvikande
af förvexling,
adressen:
S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm,
måtte
användas för
annonser och andra meddelanden till
Nya Annonsbyrån, Stockholm.
S. Gumælius.
(G. 6059.)
Annonstaxans 17:e uppl. har utkommit.

På **E. A. Tegnérs** förlag:
Den moderna
Bildningshumbugen
i skolan, familjen och det dagliga lifvet.
Af
Jens L. Christensen.
Bemyndigad öfversättning.
Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".
Söndagsnisse.

"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".
Budkaflen.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Läskedrycksfabriken
Svalan
95 Regeringsgatan 95.

Sodavatten	Kr.	5
Bilinervatten	»	5
Vichy	»	5
Fruktlemonad	»	10
Hallonlemonad	»	9
Sockerdricka	»	5
Champagnedricka	»	9

m. m.
Allm. Telefon 67 59.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska, Belgiska & Tyska
Cigarrer.
Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Nytt! *Nytt!*

På *Almkvist & Wiksells* förlag, Upsala, har utkommit:

Litteraturhistoriska Gengångare.
II.
Cervantes' Don Quijote
af
THEODOR HAGBERG.

Nytt! *Nytt!*

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Lund & Anderssons
Boktryckeri
2 Ålandsgatan 2.
All. Telefon 50 58.

TIDEN

Hvarannandagstidning utkommer i Stockholm hvarje **måndag, onsdag** och **fredag.**

Tiden kostar **endast 5 kronor** till årets slut.

För **ett halft år** är prenumerationsafgiften 3: 50. För qvartal 1: 75.

För en månad 60 öre.

Allt postafgiften inberäknad.

Lösnummer **5** öre.

Utprägladt demokratisk hållning.
Lättläst och omvexlande innehåll.

Ulriksdals Värdshus
Allmänna telefon 60 39.

Träbearbetningsmaskiner, solida, tidsenliga, billiga.
Arbetsmaskiner för jern, alla slag.
Vindhjul för drifvande af tröskverk, qvarnar och vedsågar m. m.
Ångmaskiner och **Ångpannor** till billigaste priser.
Stockholms Patentbyrå
4 Stora Nygatan 4. (G. 132×5)

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition**. *Stockholm,* Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 10

Prenumerationspris:

Till årets slut	Kr. 3: 75
För halfår	„ 2: 50
„ kvartal	„ 1: 25

Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekorativ skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Flemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.
Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektörernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Utställning
af
MUNKACSY'S
verldsberömda jettemålning
Kristus inför Pilatus,
ett af nutidens största och vackraste konstverk,
i THEODOR BLANCH'S
Konst-Salon, *Kungsträdgården.*
Inträdesafgift **endast 1 krona.**
Barn under 14 år betala half afgift.
En broschyr rörande taflan äfvensom reproduktioner (fotografier) af samma finnas till salu i utställningslokalen.
Lokalen öppen hvardagar kl. 10 f. m. —5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.
Endast en helt kort tid.

Passa på tillfället!!!

Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.
Blänkarens byrå.
STOCKHOLM.

Der ute.

Finalen.

Fottmanövrer, torpedoutläggningar, 42 öfningsläger, Roseberys upprepade Bismarcksbugningar — allt detta utgör slutet på engelskt-ryska eller ryskt-engelska käbblet, hvilket har kostat skattdragarne så oerhörda summor. De färskaste telegrammen mäla, att Ryssland antager Englands motförslag beträffande afghanska gränsfrågan; således är ställningen tillfredsställande och freden betryggad — så länge.

Att England känt sig litet ruskigt isoleradt under den här rustningstiden, visar tydligt de försök, som just i dessa dagar blifvit gjorda för att erhålla en bundsförvandt i det mäktiga Tyskland. Utgången af lord Roseberys mission känner ännu ingen, men det ligger nära till hands att antaga, att den försigtige kansleren ej mer än tillbörligt lyssnar till Englands förslag, ty i färskt minne lefver fortfarande det skändliga sätt, hvarpå öriket i allmänhet behandlat sina s. k. bundsförvandter. Men ett fint shackdrag af ministéren är onekligen Berlinerresan. Ett närmande till Tyskland kunde möjligen utöfva ett tryck på Frankrike, som visat sig litet besvärligt i reglerandet af den egyptiska frågan. Och att det denna gång arbetas med högtryck för att ernå en tysk allians, visar den ministeriela pressens loford öfver Tyskland och Bismarck. Denne senare, säga bladen, är den statsman, som styr verldens politik, en man med hvilken man kan resonnera; han är mäktig, han är tillgänglig för nya idéer (exempelvis socialistidéen), men framförallt ståndaktig med hänsyn till sina planer. — Sockersött skall det vara.

Och Ryssland? Ja, det tillställer en storartad flottrevy i finska viken, till hvilken Englands amiraler fått en vänlig inbjudning. Det lägger sin armé, fullt krigsrustad, i 42 befästade läger och — så väntar det med lugn utgången af Berlinerresan.

Smekningar.

Den ryske envåldsherskarens enda, riktigt trogna stöd mot inre faror och yttre fiender, krigshären, omhuldas också på det mest hufvudlösa sätt af sin »lille far». Nu senast har kejsaren »af omtanke för arméns bästa», som det så sant och så vackert heter i den officiella ordern, gjort 1885 års budget en present af 100,000 rubel, hvilka skola användas till hyra för regementsklubbar. Och en regementsklubb är en lokal särdeles lämplig att tjena som afledare för på sinnet tyngande politiska nihilistfunderingar, en lokal, der supning och kortspel, en krigares kardinaldygder, äro de första gäster, som flytta in, och hvilka sedan aldrig lemna de kära sabelskramlarnes sällskap. Man skulle kunna kalla detta för 1885 års ryska budgets filosofiska ökning. Ty det är filosofi.

Vidare har zaren förordnat, att officerare vid armé och flottan äfven i privata angelägenheter ega färdas på alla rikets jernvägar för högeligen nedsatt pris. Således är det ej nog med att ryske bonden, ryske arbetaren skall träla ett helt lif för att förgylla upp sina förtryckare och hålla dem med öfverklasslyxmat, utan det lilla, som desse i form af indirekta skatter skulle möjligen kunna återlemna till statskassan, det erhålla de såsom en slags dricks-penning af — zaren, folkets fader.

Republikanska skändligheter.

Att tolerans och aktning för andras åsigter ej hade några framstående förespråkare i den franska deputeradekammaren, visades nogsamt vid behandlingen af amnestifrågan. Men att ministèren skulle använda åtgärder, lånade från lille Napoleons dagar eller det ryska skräckväldet, för att dymedelst hindra fredlige och aktningsvärde medborgare från att fullgöra en handling, som desse ansågo som pligt mot sina bröder, detta kunde väl knappast republikens värsta fiender hoppas. Så har tyvärr skett.

För att smycka de under inbördes kriget fallne kommunardernas grafvar hade en menniskomassa af 5 à 6 tusen personer den 24 maj infunnit sig å kyrkogården Père Lachaise. Ett löjligt förbud, att den röda fanan, frihetens och revolutionens fana, ej finge användas, efterlefdes så till vida, att fanorna ej blefvo upprullade förr än inne på kyrkogården, och allt fantåg på avenyerna undveks sorgfälligt.

Men hvad hade regeringen gjort, för att förebygga all upphetsning. Den hade låtit placera några kompanier af gardet inne på Père Lachaise, samt uppstält en hel bataljon poliskonstaplar. Detta för lugnets bibehållande. Vid åsynen af de röda dukarne behagade polis och trupper anfalla de tysta och fredliga folkmassorna samt med hugg och slag försöka drifva dem bort från grafvarne. Att kommunardernas fränder och ättlingar satte sig till nödvärn, är ju helt naturligt. Och då fick gardet tillfälle att lägga sitt mod och sitt dödsförakt i öppen dag. Med påskrufvade bajonetter och skarpladdade gevär gick det till anfall mot den värnlösa menniskohopen. Så började ett gräsligt skådespel. När kyrkogården var rensad, lågo dödade och sårade medborgare kvar mellan grafvarne såsom blodiga vitnesbörd om den tredje franska republikens utmärkta och humana regering.

Men det oförsyntaste af allt var, när herr Brisson behagade göra de radikale deputeradenas klander öfver dessa skändligheter till — kabinettsfråga. Hur behändigt, hur bekvämt är det ej, att när man ej kan förneka faktum, när man sjelf inser, hur bakvändt man burit sig åt. helt enkelt säga: jaså, ä' ni inte nöjda med oss, så kan vi gerna gå vår väg. En dylik öfverrumpling förfelar sällan sin verkan och gjorde det ej heller denna gång. Men en dylik kammarseger är ju, måste vara en skamfläck för hvarje ministèr.

Att inrikesministern, herr Allain-Targé, utan Brissons kraftiga handtag hade stått sig skäligen slätt, visa hans slappa ursäkter vid Lacroix's angrepp. Och herr ministern till och med svimmade af rörelse — eller hvad det nu kunde vara, — då han efter välförtjent skrapa återvände hem.

Med dylika skändligheter för ögonen, bör Frankrike snarliga inse, hur mogen den nuvarande republiken är för en fullständig omdaning, att sjelfva namnet republik är en oförskämdhet, när det ej ens kan skydda landets söner mot råa knektar och vräkiga poliskonstaplar, hvilka användas af folkets regering mot — folket.

Frihetsvännen

och skalden Victor Hugos lik stod i söndags utstäldt under Triumfbågen, för att Frankrike än en gång skulle få skåda de kära dragen och säga farväl åt en af sina ädlaste söner.

Genom ett dekret har bestämts, att Panthéon, den skenhelige uslingen Ludvig den femtondes kyrka, skall återfå sin gamla, lagliga bestämmelse att tjena till sista hvilorum för »de store män, hvilka förtjenat nationens tacksamhet». Och Hugo skall inviga det nya Panthéon.

Det var 1791 års nationalförsamling, som omvandlade Panthéon från kyrka till grafkammare för Frankrikes store. Och det ståtliga templet har hyst inom sina murar liken efter Voltaire, Rousseau, Mirabeau, Lannes, Vien m. fl. Af dessa äro de flesta borta. Mirabeaus kvarlefvor så att säga utkördes, när det blef bekant, att han sålt sig och republiken åt hofvet. Voltaire och Rousseau bortstulos af katolikerna vid Louis 18:s tronbestigning. Om flera af de öfriga likens öde sväfvar man i okunnighet.

Nu skall frid råda inom Panthéons murar, sedan det stolta templet blifvit helgadt till *Victor Hugos* sista jordiska hvilorum.

Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?

För *Blänkaren*

af **Ess.**

I.

Den närvarande ställningen.

»Aldrig har motsatsen mellan rik och fattig varit så slående och våldsam som i våra dagar.» »Der de förhållanden, som det materiela framåtskridandet sträfvar att frambringa, äro fullständigt förverkligade, finna vi den djupaste fattigdomen, den hårdaste kampen för tillvaron.» »Midt bland de största hopade rikdomar dö menniskor af hunger, och förkrymta barn dia förtorkade bröst.» »Under närvarande förhållanden kräfver hungern dagligen sina offer. Hvarje fattigläkare skall kunna intyga, att en bland de vanligaste anledningar till sjukdom och död bland den fattigare befolkningen är otillräcklig och olämplig föda, och vill man ändtligen göra någon skilnad mellan att dö af hunger och att dö af brist på mat, så måste det å andra sidan erkännas, att skilnaden är temligen hårfin.» »Statistiken visar, att daglönarens medel-lifslängd är en tredjedel, ja ofta hälften kortare än de välmående individernas af samma nation, som lefva under samma klimatiska förhållanden och på samma jord.» »I alla våra städer finnes det äfven under goda tider tusenden, hvilka med glädje skulle arbeta för en aflöning, som endast gåfve dem husrum, kläder och föda — det vill säga, hvilka med glädje skulle antaga slafvens aflöning. I sjelfva verket hafva vi icke afskaffat slafveriet. Det tilltager och utbreder sig tvärt om.» »Det finnas, sade nyligen en medlem af New-Yorks hösta domstol, en stor klass af New-Yorks och Brooklyns befolkning, som nätt och jemt håller lifvet uppe, och för hvilken en tillökning i familjen af två barn oundvikligen innebär en gosse för fängelset och en flicka för bordellen.» »I den tidning, som innehöll en mångspaltig redogörelse för Vanderbilts (den beryktade amerikanske jernvägskungen) bal med dess lysande drägter och dess rikdom på juveler, med dess öfverflöd af rosor till två dollars stycket och dess likt vatten flödande dyrbara viner, läste jag också en kort notis om att trettionio personer — hvaribland aderton kvinnor — sökt tak öfver hufvudet på en polisstation i närheten, och att de om morgonen derpå förts inför domstolen samt blifvit dömda till sex månaders fängelse, hvarvid kvinnorna gräto och snyftade bittert».

»Hvilken tragisk gestalt midt i vår prisade civilisation är icke proletären! Hvilken fruktansvärd kritik öfver vår kultur! Uselt närd, hänvisad egentligen till potatis och köttaffall i form af korf, förgiftad af fusel, hvarigenom han söker skaffa sig en illusorisk känsla af kraft och mätthet, dåligt klädd i en särskild drägt, som redan på långt håll betecknar honom som den arme, den arflöse, af brist på tid och penningar dömd till kroppslig orenhet, gömmer han sig i storstädernas mörkaste smutsigaste vrår.» »Jag är ingen sentimental beundrare af vildarnes tillstånd. Icke dess mindre tror jag, att det i hjertat af vår civilisation gifves stora klasser, med hvilka icke den råaste vilde skulle kunna byta med fördel. Ty dessa klasser, hvilka i rikedomens midt äro dömde till den yttersta brist, lida vildens alla umbäranden, utan att hafva hans känsla af personlig frihet. Baal sträcker icke mer ut sina giriga, ohyggliga armar; men i kristna land mörda mödrar sina barn för att erhålla begrafningshjelpen.»

Inom alla näringar öfverstiger tillbudet på arbetskraft allestädes i förfärande grad efterfrågan. Yrkena äro öfverallt så öfverfyllda, att de som egna sig deråt trampa med hvarandra, och att kampen för tillvaron antager en grym och afskyvärd form.

Från Sverige utvandra årligen flere tusental till Amerika, Tyskland, Danmark och Norge, hufvudsakligen emedan de här hemma sakna utkomst, och hoppas en sådan i främmande land. »Hos svenskt arbetsfolk i Danmark hör man just inga andra egenskaper prisas än deras villighet att fördraga äfven den uslaste kost — en förmåga hos svenskarne, som ännu liksom under medeltiden sätter våra danska bröder i förvåning.» »Vid en blick på Sveriges officiela statistik — det är en författare i »Vestkusten», återgifven af »Östg.-Corresp.» som talar — finner man understödstagarnes antal vara i årligt stigande i en grad, som mycket öfvergår både det stigande befolkningsantalet och den stigande nationalvälmågan. Det finnes i vårt land små städer, hvilkas fattigvårdsutgifter för 10 år sedan gingo till omkring 4,000 kr., men nu hafva uppgått till 10 á 11,000, och kommer det så att fortfara, skola utgifterna inom 10 år uppgå till 20,000 kr. eller stiga med 100 procent, medan stadens välmåga under samma tid i bästa fall kan stiga med 20 procent. Äfven på landsbygden ökas år från år understödstagarnes antal.»

Men under det sålunda en stor massa »antingen endast med hårdaste möda kan uppehålla lifvet eller ock trots alla ansträngningar ej kan ernå en tillvaro värdig menniskor», fins det »en minoritet, som lefvar i anstötlig och braxande lyx.» Millionärer och milliardärer voro förr ojemförligt sällsyntare än i våra dagar, då England kan räkna åtta hundra om icke tusen enskilda personer, som ega mer än 4 millioner kronor, och då antalet af dem, som ega mer än en million, i hela Europa är minst hundra tusen. Ännu återstår att bevisa, att det gamla Rom någonsin sett en fest, som kostat 360,000 kronor, liksom den bal hos en New-York-Krösus, hvarom tidningarne nyligen vetat berätta. En privatman, som bjöd sina gäster på näktergalspastej eller skänkte en grekisk hetär några hundra tusen sestertier, väckte i Rom sådant uppseende, att alla satir- och krönikeskrifvare för samtid och efterverld upprepa hans namn. I dag talar ingen om de tusen och åter tusen, som betala 20,000 kronor för en servis af gammalt sèvresporslin, eller 500,000 för en kapplöpningshäst, eller som låta en fal tärna förslösa en million på ett år. Förmögenheter som Goulds, Vanderbilts, baron Hirschs, Rothschilds, Krupps o. s. v. förmögenheter på 400 millioner kronor, funnos icke under forntiden». »En jernvägskung öfverlemnar sitt rikes stora provinser i händerna på satraper och gör lustturer i Europa; en annan låter utan hänsyn till kostnaden utrusta sin nya ståljakt för en verldsomsegling. Han talar om millioner, som om de voro stenkulor».

Med de ord vi här ur arbeten af Henry George, Max Nordau och Knut Wicksell lånat, och hvilkas berättigande bevisas genom officiela uppgifter, samlade dels af dessa skriftställare sjelfve, dels af så kompetente personer som John Stuart Mill, Karl Marx, Anni Besant m. fl., åskådliggöres det samhällstillstånd, som allt mer utvecklar sig i den civiliserande verlden. Å ena sidan djup fattigdom hos mängden; å andra sidan omätlig rikedom hos ett fåtal. Vi sade *utvecklar sig*, ty ännu finnes det visserligen en medelklass, som icke hör till hvarken den ena eller andra af de båda ytterligheterna. Men »det ena arbetsfältet efter det andra, hvarest hittills det mindre handtverket var förherskande, uppslukas på grund af konkurrensen kapitalisterna mellan af det kapitalistiska utplundringssystemet.»

I december 1882 anmäldes i München 414 yrken såsom *nedlagda* och endast 315 som *påbörjade*, således en minskning på en månad inom en enda stad af ej mindre än 99 sjelfständiga yrken. Och hur det annars ser ut med vårt »småfolks» ställning, derom upplyser det faktum, att vid nio dödsfall af tio den aflidnes kvarlåtenskap utvisar en brist. Hvad storkapitalets makt ej hastigt nog kan tillintetgöra, det ödelägges af de tid efter annan inträffande kriserna.»

(Forts.)

Läraren: När lefde Gottfried af Bouillon
Lärjungen: Af buljong? När han hade någon förstås.

Geschäft. Den kristne: Som ni vet, så ha vi kristna Petrus till portvakt i himmelriket — hvad ha ni för en?
Juden: Vi ha densamme som ni.
Den kristne: Åh, det är väl inte möjligt.
Juden: Ack jo, tet är ganske natürlicht; tet plir mans så pilligt, så pilligt.

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

Här hemma.

Vår utmärkte fotograf Gösta Florman har öppnat en filial af sin atelier i Göteborg.

———

Ingenting så ondt, att det ej har något godt med sig! Kontoristen Borglunds stöld och hans lyckliga gripande ha nämligen renderat Stockholms poliskårs pensionskassa en gåfva af 300 kr. som grossh. Ohlson skänkt i glädjen öfver att ha fått sina stulna pengar tillbaka.

———

»Kejsaren af Kroppefjell», känner ni honom? Han har äfven ett annat namn, nämligen torparen Erik Johansson å Fagerskog i Vestra Dal, ett torp, hvilket han för 20 år sedan mottog och som då till större delen utgjordes af mossar och stenbackar. Detta har han genom träget och ihärdigt arbete förvandlat till ett fruktbart fält. Nu är Johansson försatt i goda ekonomiska vilkor, men det oaktadt bibehåller han sitt enkla, sträfsamma lefnadssätt.

Heder åt den ärlige arbetaren!

———

Legaliseradt djurplågeri och lotteri — annat namn kunna vi ej gifva åt de kapplöpningar som då och då, med *statsunderstöd* till på köpet, företagas. I lördags egde den ena af de båda årligen anordnade officiela kappridterna för svenska officerare rum å ladugårdsgärde.

Till löpningen hade anmält sig officerare från lifgardet till häst, från lifregementets husarkår, från skånska husarregementet och från lifregementets dragonkår. Banan, 2 eng. mil, passerades två gånger. Hindren utgjordes af vall, häck och graf, bankett, timmerhög samt plankhinder. De två af statsmedel anslagna prisen å respektive 700 och 300 kronor togos, det förra af underlöjtnanten vid skånska husarregementet P. O. Liedberg, det senare af underlöjtnanten vid lifgardet till häst O. C. F. Holtermann. Två af de täflande, båda vid lifgardet till häst, störtade med sina hästar, den ene å den hinderfria delen af fältet, den andre vid passerandet af häck- och grafhindret.

———

Formalitetsväsendet i Sverige gränsar stundom till det löjliga, medan det å andra sidan kan gifva anledning till upprörande orättvisor. En fullt faktisk historia från senaste konfirmationen i en af hufvudstadens församlingar är egnad att belysa detta vårt påstående.

En vacker dag inträder på pastorsexpeditionen en fattig kvinna och omtalar, att de kläder, hon bestält åt sin son till högtidsdagen, ej kunde blifva färdiga, hvarför gossen ej blefve i tillfälle att deltaga i det offentliga förhöret, men hon anhöll, att detta icke skulle utgöra något hinder för att han sedermera finge gå till skrift. Tjenstgörande pastorn måste naturligtvis pligtskyldigast hänskjuta frågans afgörande till församlingens kyrkoherde, som emellertid fann, att här förelåge en formvidrighet, hvarför han afgaf ett nekande svar.

Detta upprörde den unge, inom parenthes sagdt rikt begåfvade och mycket frisinnade prestmannen, som förklarade att han på eget ansvar skulle enskildt konfirmera gossen, nere i kyrkan, efter slutadt förhör med de andra barnen. Hvilket ock skedde.

Men ordinarie pastor, som i detta såg en yttring af ohörsamhet, anmälde förhållandet för pastor primarius, som dock var nog fördomsfri, rättsinnig och intelligent att gifva den unge rätt.

———

Är det möjligt? Nya Wexiöbladet omtalar, att en reform af ogudaktigaste slag lär var anbefald inom arméen.

Man skall nemligen taga bort det gamla »Gu' bevare etc.» och ersätta det med ett vanligt »God dag!»

Men hvad säger arméens högsta befälhafvarinna om detta?

———

Nå, det var då riktigt snällt! K. m:t har befalt att med minering af norra inloppet till Fårösund skall anstå.

Så nu komma fartyg att fritt och obehindradt passera inloppet.

———

Under det i Stockholm de värde hundraherrarne, stadsfullmäktigekåren, vägrat några företagsamme personers billiga begäran att för utrönandet af lämpligheten att ersätta gaslysningen med elektriskt ljus nedlägga för ledningar nödvändiga kablar å respektive gator, på samma gång de förklarade, att de sjelfve plus nya gasverket skola ta saken om hand, (det bör således ej kunna dröja mer än en hundra år vid pass) har det alltid vakna Göteborg anordnat en elektrisk utställning, den första af detta slag i Sverige. Den hålles i Slöjdföreningens stora salar och det är det *Tekniska samfundet* i Göteborg, som hedern tillkommer, att en specialutställning på det elektriska området blifvit en verklighet.

Om den stora rol elektriciteten, ehuru jemförelsevis ung till sin användning, ändock spelar i verlden, lemnar prof. Edlunds redogörelser öfverraskande upplysningar. Ensamt i Sverige ha vi en elektrisk belysning, hvilkens ljusstyrka beräknas uppgå till 380,000 normalljus. Frenkrike är det land i Europa, som besitter det största antalet glödlampor, nemligen icke mindre än 10,200. På telefonområdet intager Sverige den främsta platsen med icke mindre än 9,000 abonnenter, under det Tyskland har 6,000 och Frankrike endast 5,600. Italien eger ända till 7,400.

Amerika står naturligtvis främst i detta som i alla öfriga tekniska afseenden med 123,500.

Den elektriskt mekaniska industrien sysselsätter ensamt i Berlin 1,200 arbetare.

Att elektriciteten kommer att intaga en framskjuten plats i mensklighetens kulturhistoria, derom lider intet tvifvel, men ändå — ändå neka våra vise stadsfullmäktige sin hjelp till arbetets framåtskridande. Abdera! Abdera!

Bric-à-Brac.

Innehåll: Festmiddag i »De ilskna hundarnes vänskapsklubb». — En fast obegriplig skildring om hundlif och hundfröjd, tal och adresser. — Och en munkorg i utsigt för krönikören, som är hund på en basfiol.

»Mine herrar!

Verlden är ett enda stort köttben! Och vårt land är en liten mager knota af detta ben. Men det gör ingenting, låtom oss älska denna knota, vörda och ära henne. Låtom oss glömma dagens små strider om köttslamsorna, låtom oss glömma alla sidohugg och alla små kittlande nafsningar, för att nu i denna betydelsefulla stund med en munter viftning på svansarne höja ett samfäldt fyrfaldigt wow-wow för fosterlandet!»

Det var ordföranden i föreningen »De ilskna hundarnes vänskapsklubb» som hade ordet.

Och han talade väl, och han var en fet och präktig dogg med silfverhalsband och hundkoja med bolster i och biff à la Lindström hvar dag till middag.

Och hans ord funno genklang bland »De ilskna», som klubben hette i hvardagslag, och det blef ett väldigt wowwow, så huset rungade, ty der voro en väldig mängd af de ilskna hundarne tillsammans.

Der voro stora, nobla doggar, skinande af välmåga och med värdiga later.

Och der voro fin-fina vindthundar med schabrak och gamla ruggiga gårdvarar och »söta», parfymerade knähundar, och ett par gamla trogna pudlar och taxar med krokiga ben och bandhundar, röda af ilska, och en skeppshund och fähundar, lathundar och rackare, och några vanliga bondhundar från landsorten och utsvultna »dröftehundar» och magra jagthundar, som så ofta bära rapphöns och annat godt i mun, men aldrig sjelfva få smaka.

Men nu voro de tillsammans i den stora vänskapsföreningen, som var stiftad för att visa de dåliga menniskorna, att det ändå fans något godt i verlden. Att man kunde slås om ett köttben om dagen, så håren flögo ikring, men ändock på kvällen sitta i allsköns gamman kring samma grötfat och slicka hvarandra om nosen af pur inbördes kärlek.

Ty det *fans* inbördes kärlek! Var det någon som tviflade derpå, så skulle han bara se de två finaste doggarne, som hvar morgon gnodde i kapp så svetten rann efter en köttbit, skaka tass med hvarandra; eller se vindthunden böja sig fin och förnäm men med öm broderlighet mot skeppshunden, som var väderbiten och ful, men kunde bitas bra.

O, hvad de älskade hvarandra, då de voro tillsammans i klubben.

Se bara så belåtna och glada de se ut; — men nu höjer vindthunden sin bägare; alla resa sig på bakenen, ty vindthunden står väl med doggen, och doggen är mäktig.

»Mine herrar, hundrackor! Kamrater! Det är ett faktum, att vi hundar äro mensklighetens välgörare! Och i grund och botten äro vi mensklighetens herrar. Ty vi regera. Och icke vi öfverklasshundar endast, utan alla hundar utan undantag. Pudlarne äro trogne — som pudlar, och mina herrar, huru skulle staten bestå, om ej pudlarne lärde mensklighetens trohet mot öfverheten?

Vi vindthundar lära menniskorna att vara snygga och aldrig uppträda annat än i redingot; bandhundarne vaka öfver, att inga fiender skola angripa oss, skeppshunden sofver i kyrkans skepp och vaktar religionen — ja alla, alla sträfva vi mot samma mål, fast på olika sätt. Detta mål är stort och högt, mycket högre än de krassa matbekymren.

Låtom oss förena oss i en skål — — — — —

»För matbekymren!»

Det var en byracka som afbröt vindthunden.

Och nu blef det ett gny. Herrskapshundarne blefvo indignerade, och ett par gårdvarar grumsade.

Men byrackan vardt ej rädd. Han reste sig morrande:

»Maten är halfva födan, mine herrar, låtom oss höja en bägare för arbetet, som skaffar oss föda, för arbetarne — — — — —»

»Ned med honom! Här ska' vi roa oss! Äro vi inte goda vänner? I morgon blir det annan dans».

Och byrackan teg, men jagthundarne gläfste bifall till honom.

Och det blef sorl och supning och brorskålar, ty alla voro de goda vänner. Och de blängde aldrig snedt på hvarandra eller visade tänder eller »borstade sig», utan voro belefvade. Och der var ingen, ingen enda af dem, som afundades den andre eller ville röfva så mycket som en matbit från honom. Ty de voro så väl uppfostrade.

Men nu är middagen serverad, och de torka sig om nosarne. Doggarne se mätta och jagthundarne svultna ut.

Och nu få de mat efter följande

Menu:

Hors d'oeuvre

Soppa:

Soupé à la stora ord med pratfrikadeller.

Fisk:

Varma fiskar med smädelser.
Fula fiskar (ofjällade).
Hala ålar med pikant sås.
Sjötunga med svarfvade fraser.

Blandadt kött:

Omstufvade lögner med »svampen på!»
Arga kattor med rifvet skinn.
Råbiff med kapris(er).
Breda remmar ur andras hud.
Krökta ryggar med svalstjertar och lull-lull.
Trakasserade hufvudtitlar med onda anslag.
Silade mygg och svalda kameler.

Stek:

Anka med svag dementi.
Fårstek med ordsvammel.
Rödkammade ungtuppar med skarpsås.
Budget med hundgläfs.
Uppätna fiender med hull och hår.
Grodor (stor mängd).

Efterrätter:

Kaka, som söker maka.
Vindböjtlar, insyltade.
Förlöpningar med efterslängar.
»Kältringer och Vrövl» (danskt småbröd).

Desert:

Glace (afkylande medel).

Vins:

Guldkrona (endast för doggarne).
Piccardon (för pudlarne och skeppshunden).
Lacrymæ christi (för gårdvararne).
Pumpenheimer (för jagthundarne).

———

Efter middagen steg glädjen högt i tak, och verlden har aldrig förut hört sådana skallande wow-wow, som nu höjdes. Och de hundar, som kunde göra konster, fingo komma fram och roa de gamle, och man höll tal för hundfruntimbren och för valparna, ja till och med för kissarne, som annars äro mindre väl sedda. Men jagthundarne, som bara fått pumpenheimer, gingo omkring och voro missbelåtna och morrade och hade vattuskräck.

Men det märkte ingen, ty de trodde de hade roligt och att de älskade hvarandra.

Nu kommo bålarne — ty gentila hundar bestå sig med bålar — och nu haglade talen och skålarne, och man skickade af adresser.

Det var en bandhund, som väckte förslag om en adress till en utländsk stöfvare, som hade ämnat hedra »de ilskna» med sin närvaro.

»Mine hundar!

Stöfvaren är af god race. Han älskar också köttben, men inte vårt. Derför kunna vi i endrägt samlas om att skicka honom vår helsning!»

Bravo, inskäller!

Och så ritade man en adress till honom — och belåtenheten var allmän.

Man älskade hela verlden, både »Skick» och »Fason» och menniskorna, och till slut väckte en dogg förslag om, att man äfven borde hedra menniskorna med en adress.

Nu ref man sina tassar och krumbugtade på svansarne, ty man visste ej, hvilka menniskor man skulle hedra.

Men en pointer gaf det förlösande ordet:

»Fins det några menniskor, talade han med inspirerad stämma, som äro mera värdiga vår hyllning, vår kärlek, vår aktning, än våra vänner tidningsskrifvarne?»

Nej, nej, ropades i korus.

»De äro såsom vi, de stå oss närmast! De äro inte nosgranna, det äro vi inte heller! Somliga gå med munkorg liksom många af oss, och de hafva sin rötmånad (december) liksom vi. De slåss om köttstycken som vi, och somliga hafva rabies som vi. De betala skatt som vi och stå under polisuppsigt som vi. De äro brokota som vi och ha väderkorn som vi.

Murflarne, mine herrar, äro våra bröder, våra vänner. Och de likna oss. De hafva äfven en klubb, der de samlas ibland i vänskap. Låtom oss skicka en adress till dem!»

Ett hundrafaldt hurra följde på detta och så skref man:

»De ilskna hundarnes vänskapsklubb, samlad till fredlig munhuggning, ömsesidigt gyckel och nödvändigt öfvande i humbugens svåra konst, sänder sina herrar och beskyddare i tidningsskrifvareföreningen sin hjertliga helsning och lyckönskan.

På klubbens vägnar:

Prick,
ordförande.

Punkt,
sekreterare».

Adressen gjorde effekt; den afskickades, och man väntar på svar.

Men det kommer nog inte. —

Men middagen är slut, det börjar bli kväll och månen, hundarnes gamle fiende, går upp på himmelen.

Hundarne börja längta hem.

Ty i morgon är åter en dag. Och ingen klubbdag, utan en arbetsdag. Då gäller det, hvem som har starkaste tänder och gröfsta skinn.

»Matfrågan» står åter på tapeten; »*vänskaps*-klubben» är glömd, totalt glömd till nästa kvartal.

* * *

Dagen efter

Redaktörn: Men min bästa herr krönikör... —

Jag: Hva' befalls? Ä' det inte bra?

Redaktörn: Ja, men jag förstår inte; Ni lofvade mig en skildring af Tivoli, af velocipedisterna och hundcirkus — och så en om publicistklubbens fest. — Det måtte gått hett till der. — — —

Jag: — — Åh, der var charmant roligt. Ordföranden var kvick, och Wiselgren var kvick, och Carl Larsson... Och charmant supé och bålar och bålar och tal om kvinnorna och deras tjusningsförmåga, fru Adlersparre och Ann-Charlottes och Thyras — — —

Och *Jigg* and *Jogg* och *Buer*, ja, Buer, hundprofessorn. Hopp, hopp, ici! Charmanta hundar — — —

Redaktörn: Är Ni riktigt klar? Vet Ni hvad Ni har skrifvit om — — —

Jag: Ja visst — om klubben och Buers hundar — — —

Redaktören: Nej, det är just hvad Ni inte gjort! Ni har druckit för mycket champagne, och så har det gått rundt för Er. Ni har skrifvit om hundarnes klubb i stället för om publicisternas — nu fattas det bara, att Ni låtit våra trefliga confratres hoppa genom tunnband med herr Buers piska på ryggen. —

Jag: Hva hva — — hva'? Kors för — — — Stoppa pressen!

Redaktören: Det är redan för sent — — — Det får gå — Men gör inte om'et, för då får Ni munkorg. — —

Jag: Det ska' jag visst inte. — —

Redaktören: Och så får Ni sätta till några rader, om det här — — —

Jag: »Det vil blive mig en glupsk honnör», herr Redaktör!

Redaktören: Men fort! —

Jag: Jag skrifver, jag skrifver. — —

* * *

Och så skref jag detta om detta.

Gustaf.

Blänkare.

Vill man ej förstå

eller kan man ej förstå? Det är frågan. Vi påräknade visserligen, att våra uttalanden i politiska frågor skulle väcka anstöt och framkalla gensagor, men vi trodde ej, att de sig så kallande utpregladt frisinnade som t. ex. Göteborgs Handelstidning m. fl. skulle lemna plats åt en K. R:s af nämdbegär dikterade fraser. Det faller ju af sig sjelft, att K. R. skulle taga illa vid sig vår ganska skarpa och fullt befogade tillrättavisning, och att han skulle söka ställa vår verksamhet i en tvetydig dager; men att han, notisfournissören, skulle kasta sig på politiken och söka göra våra sträfvanden på detta område misstänkta, och att äfven respektabla tidningar låta en person af K. R:s kvalitet, som icke kan vara dem okänd, få ordet i en dylik sak, det förvånar oss något och styrker oss i den åsigt, hvaråt vi länge lutat, att den politiska karakterslösheten och det politiska vingleriet spridt sig i vidare kretsar och angripit samhället långt djupare än man i allmänhet är benägen att tro.

Det som skulle ligga oss i fatet vore de »hätska anfall» vi tillåtit oss mot flera af det frisinnade partiets mest framstående män och särskildt herr Hedin. Och som vitne åberopas en kameleontisk kåsör, hvilken väl i allvarliga frågor helt och hållet torde kunna lemnas utom räkningen. Han, hvars lifliga och humoristiska fantasi lekt kring att begagna S. A. Hedin som verktyg för vissa privata syften, har behagat finna våra angrepp mot hr H. obefogade, och derför äro de så. Inse då icke K. R:s ärade eftersägare, i hur ogement lustig dager deras omdömen om vår kritik af hr Hedins hållning i värnpligtsfrågan kommit att stå för enhvar som känner ställningar och förhållanden? Eller vilja de ej förstå?

Då vi angåfvo Blänkarens tendens som radikal, ville vi dermed hafva sagt, att vi komme att stå utanför partierna, och att våra uttalanden skulle förestafvas icke af hänsyn till vare sig den ene eller den andre, utan af vårt eget rättsmedvetande, och endast af detta; att vi ej erkände för vårt vidkommande någon partidisciplin, utan att vi förbehölle oss rätt att mot hvem det vara månde säga vår hjertas mening rent ut.

Enligt vår uppfattning ger pressens ställning som partiorgan åt vårt offentliga lif ett drag af oärlighet, ty antingen man nu är högersinnad eller venstersinnad, så håller man efter motpartiet och skräder ej orden, när det är fråga om dess ledande personligheter, men sina egna håller man om ryggen. Deras görande och låtande, om det är än så klandervärdt, antingen tiger man med eller bortressonerar man. Är detta rätt? Bevisar det sund politisk moral?

Det torde man redan hafva funnit, att vi intet älska så högt som friheten, och att vår verksamhet hufvudsakligen är af nedrifvande art, derför att vi se så många skrankor resta kring friheten och folkdömet; men detta skall aldrig hindra oss, att hvar gång vi påträffa någon af dem, som mer eller mindre oförskyldt gå under liberal stämpel, men ej göra skäl för namnet, ställa honom på den plats, dit han i sjelfva verket hör. Vi vilja aldrig vara med om kompromissandet, ty det skall en gång förr eller senare drifva oss dithän, att vi ej i någon fråga kunna se hvad som är rätt eller icke rätt, utan endast hvad som betalar sig eller icke betalar sig ur partisynpunkt.

»Kär är oss Plato, men kärare är oss dock sanningen.» —

Och hvad nu särskildt hr Hedin beträffar, som vi haft anledning att något sysselsätta oss med, liksom med hrr L. O. Larsson och A. P. Danielsson, så råkade han genom sitt visserligen i hög grad behjertansvärda och manliga uppträdande i norska frågan att bli den medelpunkt, kring hvilken de liberale samlade sig vid valen förlidet år. Hans namn vardt ett program, och det kunna vi fullt väl gilla. Men vi be att få erinra derom, att man i stridens hetta glömde att undersöka om hr Hedin äfven i andra punkter motsvarade de frisinnade valmännens önskningar och förhoppningar. Det var kanske icke ens lämpligt att *då* se honom allt för noga efter i sömmarne, ty ett sådant efterseende hade kunnat väcka splittring och åstadkommit hela den liberala listans fall. Men *nu* se vi icke något skäl alls, hvarför hr Hedins handlingar skulle vara höjda öfver kritik. Nu kan det vara skäl att påminna dem, som äro bländade af hans odisputabla talang och inlagda förtjenster om åtskilliga humanitetsangelägenheter och ett förnuftigt reformerande af vårt undervisningsväsende, det hr Hedin ej alltid varit en de liberales persona grata, att han svängt kompassen rundt en, om icke två gånger, samt att han är en ytterst habil och användbar man, men icke någon heros.

Derför tillåta vi oss att vänta ännu någon tid, innan vi i stum vördnad böja våra hufvuden för hans lifsgerning.

Detsamma gäller hrr Larsson och Danielsson, hvilka efter vårt bestämda förmenande sålt landet åt militarismen för en grynvälling åt hemmansegarne.

Vi förklara derför, oberoende af Göteborgs Handelstidning och andra kompromissande liberale:

Fortsättning följer.

Vår förnämsta skämttidning

är ingalunda Söndags-Nisse och icke heller Kasper och icke Smålands-Posten, der Sigurd grasserar, och icke Väktaren och icke Figaro, som befordrats till Mecklenburgsk hoftidning, utan Malmöbladet Skånes Nyheter, hvars redaktion, den ledande kraften lär utgöras af ingen mindre än den berömde doktor Janne Damm, haft artigheten att tillställa oss ett nummer som förskaffat oss ett olympiskt löje.

Det inledes med en artikel i den högre genren, en proklamation till »skånska nationen».

»Skåningar!» utbrister den gamle skämtaren:

»Två och ett halft århundrade hafva snart förflutit sedan Sverige med eröfringens rätt med sig införlifvade Skåne såsom en svensk provins och ända sedan doss har försvenskningen så systematiskt pågått, att Skåne af mången anses vara lika svenskt som någon af de urgamla svenska provinserna, och det har nästan ansetts som landsförräderi att våga tala om skånsk sjelfständighet. Senare tiders tilldragelser hafva dock varit egnade att öppna skåningarnes ögon för nödvändigheten af en större sjelfständighet än den vårt land såsom *eröfrad provins* nu åtnjuter. — — — Man har påtvingat oss svenska språket i skolor, i kyrkor och vid domstolarne, och det har aldrig ens varit fråga om att erkänna vårt skånska språk som lika berättigadt med det svenska. Följden deraf har blifvit, att det numera icke finnes något skånskt språk, den nuvarande skånskan är endast en just icke vacker dialekt af högsvenskan, och det skulle nu för en skåning vara lika svårt att förstå och skrifva sina fäders språk som att begripa den gamla isländskan, hela nordiska folkets ursprungliga tungomål. Vi hafva dock icke blifvit svenskar derföre, att dessa påtvingat oss svenskan. — — — Vi anse det som den billigaste fordran, att skåningarne få sjelfva bestämma öfver sitt förhållande till svenska staten. — — — Vi äro förvissade om att detta stora mål — provinsiel sjelfständighet — kan nås utan våld, utan någon samhället skakande omstörtning af det bestående. Vi förmena om att svenskarne sjelfve äro alltför högsinte för att längre vilja tvinga oss till att vara svenskar, om det lyckas oss öfvertyga dem om att vi önska att i första rummet vara skåningar, och att det är deras egen fördel att äfven de, utan inblandning från vår sida, få ordna *sina* angelägenheter» o. s. v.

Reflektionerna göra sig visserligen sjelfva, men vi kunna ej underlåta att påpeka det, mildast sagdt, vansinniga i att på dylikt sätt söka skaffa sig ökad läsekrets. Det tyckes utgöra en fullt värdig motsats till det patriotiska skandalskrifveri, som på sista tiden fått en sådan präktig fart i och med Svenska Dagbladet.

Våra farhågor

ha besannats. Ännu under riksdagens lopp hade vi flerfaldiga tillfällen att påpeka, huru landtmannapartiet, när det ändtligen kom att visa hvad det bar i skölden, långt ifrån, såsom vi så gerna velat antaga, var ett reformvänligt parti, utan tvärtom godvilligt gick reaktio-

nens ärenden, så snart det för sina privata syften af jemförelsevis underordnadt intresse kunde vinna ett eller annat. Och stöd för vårt till visshet gränsande antagande, att förbundet mellan de få frisinnade folkrepresentanterna och landtmannapartiet, nu måste upplösas, och att vi inom kort få bevittna en ny helig allians mellan den statsliga och kyrkliga reaktionen å ena sidan samt våra bönder å andra sidan, ha vi i dagarne erhållit genom underrättelsen att det redan på förhand ökända, på kungliga och presterliga pengar grundade bakstråfvareorganet »Vårt land» kommer att redigeras i landtmannapartistisk anda. När allt intelligent folk börjar få blicken öppen för ruttenheten och humbugen i våra institutioner och hela samhällslif, och radikalismen vinner anhängare, med hvarje dag allt talrikare, bland de bildade klasserne, så veta kungadömet och prestdömet i sin stora vånda intet annat råd än att genom presenter till de förut förbisedde, tillbakasatte och undanskjutne bönderna vinna deras bevågenhet och med deras tillhjelp hålla reformarbetet tillbaka. Och så länge vederbörande ha något att betala med, så länge håller nog alliansen ihop. Men så kommer det en dag, då landtmannapartiet fått allt hvad det vill ha: tull på lifsförnödenheter, afskrifning af alla grundskatter, aflyftande af indelningsbördan; och samtidigt har det ute i våra landsbygder tillkommit ett element, som känner och ser orättvisorna i det bestående, och då affalla legotrupperna; och reaktionens målsmän få se sig om efter ett nytt garde, som ingenstädes skall stå att uppdrifvas.

Den motbjudande förbindelsen mellan dem, som borde vara ett folkparti, och de folkliga sträfvandenas arffiender, bör derför ej alltför mycket bekymra oss och allraminst nedslå oss, ty allt har sin tid, och en öfvergående reaktionsperiod som den vi ha att motse gör godt derför att den skall sätta fart i de tröga och öppna ögonen på de sofvande och göra det för alla klart, att något måste göras, och tillsvidare kan detta *något* sammanfattas i orden: ett stort starkt liberalt parti, representerande alla samhällsklasser och alla intressen, måste bildas. Det är tills vidare vårt A. och O.

Vi finna med glädje, att de bepröfvade frihetsvänner, som bilda Tidens redaktion, i denna punkt äro af alldeles samma mening som vi. I sitt senaste fredagsnummer innehåller nämda tidning en kort artikel, deri den lägger våra medborgare på hjertat denna sak, som vi först framkastat. Uppsatsen, af hvilken äfven Blänkarens läsare böra taga del, har följande lydelse:

Man erinrar sig, att landtmannapartiet klöfs itu den 9 maj på frågan om värnepligtens utsträckning. Dess venstra flygel tog hänsyn till folkets vilja och afslog köpeanbudet. Den högra, konservativa flygeln hade inga sådana skrupler; den förrådde öppet demokratin och offrade de orepresenterade åt militarismen mot kontant erkänsla.

Efter den 9 maj är det tydligt, om man icke vetat det förut, att landtmannapartiet i sin helhet ingalunda är liberalt. För framåtskridandet stå konservative bönder i vägen lika väl som konservative prester, embetsmän och junkrar. Dessa konservative skola snart få sitt eget tidningsorgan, och det blir — *Vårt land!* *Vårt land,* det nya organet för den yttersta kyrkliga reaktionen, som beskyddas af drottningen och rikets presterskap, *den skall bli landtmannapartistisk!*

Göres oss nu mera vittne behof? Skall det behöfvas än känbarare örfilar för att lära den svenska demokratin att, hvad det kommer an på, är ej landtmannapartism eller icke-landtmannapartism, utan *venster* eller *höger*. Skola vi, då en del af det gamla landtmannapartiet ställer sig under *Vårt lands* banér, behöfva än längre vänta på att den andra delen, i förening med demokratins representanter från städerna, ändtligen tar mod till sig och bildar *ett svenskt vensterparti*, efter mönstren från Norge och Danmark? Det är verkligen på högsta tiden, att vår svenska venster organiserar sig, innan reaktionen under skenliberal mask vunnit allt för många segrar som den sista.

☞ Genom felaktig pappersleverans blef detta nummers tryckning så försenadt, att ej tidningen hann med tisdagens post, hvarför härmed bedes ärade postprenumeranter om ursäkt.

Red. af Blänkaren.

Linieeld.

Landshöfding Edelstam i Kalmar — en mycket gudfruktig och på högre ort väl sedd man — har förbjudit Frödbergska sällskapet att spela komedi pingstdagen i Kalmar.

Curry har således fått en medtäflare i bönhaseriets konst; men Curry har så ofta fått ris för sitt nit — det kan tyvärr inte åstadkommas i Kalmar. Ty der fins ju ingen kvast.

Och det är synd!

* * *

Provinsialläkarne i Örebro distrikt uttala sig i sin berättelse om difteriepidemien i Lillkyrka på det kraftigaste för införande i skolorna af undervisning i helsovård.

Det är ju hädiskt redan detta, men så föreslår de äreförgätne, att undervisningen t. ex. i *biblisk historia* bör för ändamålet kunna maka åt sidan.

Hvad säga våra högvördige om detta attentat?

* * *

Våra stora dagliga tidningar berätta, att en tysk sjöofficer anländt till Fårösund och att vår eskader samtidigt lemnat sin station derstädes.

När *en* tysk sjöofficer så kraftig verkan åstadkommit, hvad skulle inte då en engelsk fregatt kunnat uträtta?

* * *

I underverkens tid! »Fyraårige gossen Anders Gustaf Hilding Anderson nedkom under lek med en jemnårig pilt den 22 d:s» — — — — — — — — — — — — — — — —

Så läses i Dagbladet för i lördags.

* * *

Det lär väl ej vara tvifvel om, att i den obehagliga munhuggningen mellan prof. Retzius och Svenska Dagbladet begge parterna gjort ganska svåra förlöpningar. Men svårt är att säga, hvarför herr A. O. Wallenberg skall vara den, som *egentligen* klämmes mellan berserkarnes sköldar under sammandrabbningarne.

* * *

Drottningen är krasslig alljemt, kronprinsen veta vi ju alla en tid var så svag, att hvarken böner eller bad hjelpte. Nu ska' prins Oskar gå igenom en massagsekur.

Hur säger Daudet? Kungablod är skämdt blod!

* * *

Publicistklubben hade i fredags »vårfest» på Hasselbacken. Nya medlemmar invaldes, deribland fruntimmer — för första gången.

Och det gick knapt. Svårast för fru Edgren — som skrifver socialist pjeser — lättast för fru Adlersparre, som gör i vår herre och sedlighet.

* * *

Studentmöten efter ny fason skola hållas i Kristiania och Upsala i September.

Då »vil det blive noget av!» Annat än punsch och jubelskrän.

Fan tro'et sa' Relling.

* * *

En uppbördskommissarie har fått guldmedalj för nit och redlighet i rikets tjenst.

Ja, det behöfs sannerligen att sådana män märkas, ty de äro så sällsynta.

* * *

Att knekttröjan depraverar visade några tjog beväringsskyldige, uniformerade ynglingar i fredags eftermiddag nere i Berns salong. Naturligtvis skulle de »blöta» militärkläderna, som det så målande kallas. Och detta skedde under skrän och tjut, ja, de blefvo i bland så våldsamma, att, ehuru det var under bar himmel, de lyckades öfverrösta musiken.

Ser jer i spejl, militärhungrige krigsminister och kompromissande bönder.

* * *

Märket *Styx*, författare till förra rummets »Realism och Koketteri,» har för undvikande af missförstånd bett redaktionen om att få bli presenterad. Styx är författaren till Blänkarens spännande och präktiga följetong: »Det kan komma en dag», hr *Hinke Bergegren.*

* * *

Fredsföreningen gör en mängd proselyter å ladugårdsgärdet.

Goda kongl. majestät och högt aktade riksdag, gifven oss ytterligare en påökning i värnpligten, och föreningen skall inom kort räkna sina medlemmar i *hundratusenvis* och ej som nu i tusental.

Ett telegram.

Den 22 maj 1885.

Nu sjönk ridån . . . Appläder . . . Än en gång
Den höjde sig för jublande salong . . .
Buketter . . . Bravorop . . . Man var i stämning
Af sprittande och munter komedi,
Belåten med sin afton, glad, och fri
Från hvarje tragiskt ängslande beklämning —
Den sjönk för sista gången . . . Och man gick.

Då föll på muren utanför min blick.
Ett telegram . . . Jag läste —
Menskohopen
Jag såg ej mera; skrattet, bravoropen,
Allt var förgätet . . . I dess rader ljöd
Ett budskap om förgängelse och död:
Att alltid vakna siaren har somnat,
Hans penna glidit ned ur hand, som domnat
Och stämman, som i seklets morgonklang,
Till tystnad aftonen omsider tvang.

Hugo är död.

Du minnes kanske scenen
I hans Hernanidikt? I månljus lund
De hviska famn i famn och mund mot mund,
Och näktergalen sjunger ifrån grenen,
Och varma hjertan takt till sången slå.
Musik och skratt . . . På afstånd brusar festen.
Men då igenom skymning dunkelblå,
Som skyler mörke, obekante gästen,
Då smattrar dystert mot de sälla två
Ruy Gomez' horn . . .

Jag kom att tänka på
Den scenen nu. — Och öfver land och vatten
Min tanke ilade i ljumma natten
Dit bort, der stjernorna från majklar sky,
Se sorgsna ned på folktom aveny,
Der tyst hotellet reser sig och öde
Med stängda dörrar kring den store döde.
I halfskumt likrum tyckes mig jag står:
Jag ser ett anlete, ett plöjdt af år,
Af stora syners solglans öfvergjutet;
Ett Moseshufvud som ur marmor brutet
Af Buonarottis starka mejselslag;
Jag ser de ädla, välbekanta drag,
Som speglat tidens stämningar och drömmar,
Men stela nu . . . dit blodet mer ej strömmar
Af harm och vrede; som ej lysa mer
Af farfarsglädje, då de små han ser,
Som växa upp att spränga nya banor
För slägten, hvilka räkna sina anor
Från honom dock, hvars skarpa siarsyn
Såg bättre tider hägra fram ur skyn.

Det hvita hufvudet som åttiårigt
Till hvila sjönk, det höjde sig en gång
I otämd styrka, mörkt och kruslockhårigt,
Då djerf han drog att bända med sin sång
Från portarne till slutna helgedomar
De bommar bort, de centnertunga bommar,
Som hamrades af gamle Boileau . . .
Och smidet brast . . . Och himlen lyste blå
Med friska vindar in i kvafva häkten;
Och segerdruckna ryckte unga slägten
De gamle gudarne från postament,
Vid hvilka tusenden sin tro bekänt.
Och främst gick han, den starkaste i laget
Af seklets barn . . . I dristig sångarfärd
De drogo fram mot öfvermaktens svärd.
Men segern vanns till sist — Hernanislaget.

Och nya syner taga lif och form
I färgrik dikt, hvars djerfva skönhetsnorm
Förlossar bundna ord . . . Du kan förnimma
Den fallnas skri i Marion de Lorme . . .
Ruy Blas der talar: det är tidens storm
Som susar i hans röst . . . Och blixten glimmar
I mulen åsknatt öfver Triboulet,
Och sia vredens, sia domens timma,
Som skonlöst trycker guldsmidd synd på knä.

Och nu han hvilar på sitt verk . . .
Hans bana
Jag följa kan, mig tyckes, år från år:
Jag drömmarn ser vid liljestickad fana
Och sångarn med turbanen kring sitt hår,
Jag hör tribunen ljunga mot tyrannen;
Ser den förviste och decembermannen;
Jag hör den dallra guillotinens klang
Igenom versen i *Les Châtiments;*
Och Guernseys flykting ser jag, då från branten,
Sitt sekels skald, det kommandes profet,
Han stirrar ut kring böljande Atlanten,
Och söker häfdens dunkla hemlighet
I dimmorna, som gunga öfver svallen,
Och finner lösningsordet: menskliget;
Jag ser hur han sitt snilles fackla vände
Mot samhällsdjupen, för att gifva ljus
Åt mensklighetens skriande elände,
Som krälade i smuts och feberrus;
Jag gubben ser, då kejsaren är fallen,
Beträda franska jorden än en gång,
Hans fosterjord, hans älskade och dyra;
Jag hör hans stämma höja sig till sång,
Om också strängar brustit på hans lyra;
Jag hör den gamle tala djupa ord
Om folkens brödraskap, om frid på jord . . .

Och nu han hvilar . . .
Öfver land och vatten
En blomma bringar jag från nordanland . . .
Sof sött! Du stupade med svärd i hand
I striden mellan morgonen och natten.

(G. N.) *Edvard Fredin.*

Ett bref från Zaren.

Gatschina. Maj. 3 O. S.

Min bästa Tallowcandlewitch!

Jag njuter här ett ganska sorgfritt lif och håller det inte för alldeles otroligt att kunna komma tillbaka till St. Petersburg, utan att vara preparerad för den tysta grafven och en högtidlig likbegängelse. Jag är öfvertygad om, att den civiliserade delen af folket så väl som nihilisterna hålla på att försona sig med förhållandena och snart skola upphöra att motsätta sig mitt milda och högsinnade regeringssätt. Det bästa beviset derpå är den obetydliga förbrukningen af dynamit och de jemförelsevis få försök man gjort att spränga mig i luften eller göra sig af med mig på annat sätt. Antalet attentater beräknas blott till 25, en minskning af 75 sedan föregående år. Deribland må nämnas fem förgiftningsförsök, två minanläggningar, fyra dynamitbomber, en inbjudning till åkning på en bicycle och två episka poemer, som de respektiva poeterna försökte få läsa upp för mig. Knifskärings, pistols och pianoklinksattentater är det inte lönt att räkna.

Naturligtvis har min fysik lidit en smula. Jag har förlorat ett ben, en arm, ett öra, åtskilliga fingrar och mitt hår. Men mina husläkare äro utmärkt skickliga och ha ersatt alla de felande lemmarna, så jag är följaktligen så godt som ny. Isynnerhet är jag stolt öfver min peruk. — Ni skall veta att det var vid en minexplosion jag förlorade mitt eget hår. Den som anlade den misstog sig och sprängde ett orätt hus i luften, ett mycket fashionabelt värdshus just som jag händelsevis passerade förbi. Vid det tillfället strök det inte med fler än femtio personer.

Förliden afton körde vi till operan i öppen vagn och entusiasmen var storartad. Kulorna pepo omkring mig. Men de bekymrade mig inte mer än mosquiterna knappt så mycket en gång. Jag var omsorgsfullt klädd. Jag hade på mig min nya skjorta af kallsmidt stål, min stångjernsväst, en kastrullplåtsfrack och min extra-tjocka gjutjerns ulster. Mina spetsstöflar af valsadt och härdadt jern äro mycket bekväma. Säg åt Soleandheclovsky att han gör ett halft dussin sådana der par till. Men tårna få inte vara fullt så spetsiga. Jag behöfver också en ny metallsäng. Materialet få lof att vara tjockare än det sista, som inte stod emot kulorna rigtigt bra. Hvarenda morgon måste jag plocka ut dem ur gaflarne med eldtänger. Sängställningen bör vara så konstruerad, att alla slags projektiler återstudsa till väggerna eller ut genom fönstret.

Vi bo i en förtjusande tjuf- och eldfast jernförvarare. Jag låser alltid in mig i en af bordsdraglådorna, när jag inte har några visiter att göra eller besök att ta emot.

Häromdagen hände det någonting rysligt lustigt. Kejsarinnan hade alldeles glömt bort kombinationen till ytterdörrens lås och kunde inte komma in. Då når mig plötsligt det aflägsna ljudet af en explosion, der jag ligger i min draglåda af dubbelt stål, och jag spritter till. Strax derpå knackar kejsarinnan och jag släpper in henne. Då visar det sig att låset har blifvit bortsprängt med dynamit för att hon skulle kunna komma in, och dynamiten hade man fått från — en förbigående nihilist. Är det inte eget, att det förskräckliga sprängämnet hade användts — ej till att spränga mig i luften, utan för att spränga luft åt min Dagmar. — Det är ju uppmuntrande. Det rysliga och förstörelsebringande börjar användas till nyttiga ändamål.

Min aptit är god, men jag kan inte få tillräckligt att äta. Jag proberar alla rätter på min uppvaktning, och har redan dödat åtskilliga hundratal genom att låta dem smaka, innan jag vågar mig på. Trots min försigtighet har jag emellertid varit mycket nära att bli förgiftad alldenstund några af tjenarna ha så förträffliga magar att de smälta stryknin och svafvelsyra utan att blinka.

Skicka mig en sändning extra tjensteandar för att användas i händelse af oförutsedda behof och ytterligare några kopparbeslagna skjortor.

Din alltid trofaste ännu odynamitiserade zar

Alexander.

Tvenne taflor

1.

Han sitter vid arbetsbordet,
utöfver tidningens blad
sitt hufvud han lutar och läser
förnöjd hvarendaste rad.

Det är ju nästan ett loftal,
en smickrande recension
för djupa och slående tankar
och ledig och fin diktion.

Kanhända för häftigt han stormar
mot kyrka, prester ibland,
— man märker dock ömma hjertat,
som sjuder i glödhet brand.

Låt vara han hånar öppet
båd kyrka och kristus och gud
och gäckas med heliga skrifter
och gycklar med tio guds bud.

Men det totala intrycket
af boken är mycket godt,
en glänsande prydnad i honom
vist litteraturen fått.

— Sitt hufvud han lutar tillbaka
mot stoppade länstoln så,
finfina cigarren den doftar,
och rökmolnen täta stå. —

2.

Der hemma hon ensam sitter
vid spinnrockens surrande ten,
der glänser en bok på bordet
i ljusets flämtande sken.

Hon nyss fått den skickad till sig
från tacksam, älskande son,
en helsning från endaste barnet,
en helsning fjerran ifrån.

Men glädjen den vill ej komma, —
han delar ej mer hennes tro, —
hvad båta nu menskors loford
den är ju brusten den bro,

som honom med henne förente
trots afstånd aldrig så långt,
den tro, som de hade gemensam
och dertill mycket och mångt.

Men nu var det som om bruste
hvar enande länk isär,
han svek ju den tro, som från barndom
han städs lärt att hålla kär.

Ur sorgsna ögat det rinner
en glödhet, brännande tår, —
gud signe honom, som ensam
i villande verlden går.

Lime.

Rapporter.

Värnpligtslagen.

Frihetsvänner!

Värnpligtslagen är antagen och har väckt ovilja hos alla politiskt omyndige, d. v. s. alla vid riksdagen orepresenterade. Men hvad garanterar oss »omyndige» att ej redan nästa riksdag går ett steg längre (om det är möjligt att gå längre!)? Således måste något medel uttänkas som kan hindra de maktegande ifrån att icke allenast gå än längre i värnpligtens utsträckning, utan äfven att gå »stick i stäf» mot folkets äfven i andra frågor tydligt uttalade vilja.

Insändaren vågar föreslå, att en förening bildades i syfte att slutligen nå målet: allmän rösträtt, icke allenast för till myndig ålder, sig sjelf rådande, skattbetalande man, utan ock till sig sjelf rådande, myndig kvinna och till myndig ålder kommen tjenare (man eller kvinna).

Föreningen, som borde hafva sitt säte i Stockholm, kunde derifrån bilda filialer i landsorten efter hand som medlems-antalet växte.

Inträdesafgiften frivillig, dock ej under 10 öre.

Om några insigtsfulle män ville sätta sig i spetsen och utfärda upprop till allmänheten, så tror undertecknad, att idén skulle vinna allmän anslutning. Kanske skulle föreningen — om den blefve bildad — lyckas utöfva sådant tryck på riksdagen, att reformen ginge för sig och i följd deraf andra.

En politiskt omyndig som tecknar sig

Johan Gustaf.

— Nå, jag fick mej mina fyra dagar, jag.
— Hvarför de' då?
— För jag ruska på hufve'.
— För du ruska på hufve'? Nääj, hör du.
— Jo, sir du, de' va' inte mitt hufve'.

Teater.

Nya teatern.

Fågel blå var denna teaters senaste nyhet för säsongen och blifver troligen höstsäsongens great attraction, ty det är en ganska lustig pjes med så många orimligheter och omöjligheter, att det väl kunnat behöfvas två pappor till dem alla — såsom fallet nu också är — men med genomgående godt humör, som försonar en med alla tokerierna, och mestadels vacker, i öronen fallande musik, som dock ingenstädes höjer sig till originalitet men väl, såsom i första aktens final hvilken upprepas i tredje akten, sjunker till det mer än lofligt banala. Men hr Josephson får i detta stycke tillfälle att föra fram mycket folk, särskildt många unga vackra kvinnor, i lysande kostymer, och han har också fått in en liten balett, i möjligaste måtto omotiverad, och dertill icke vidare graciös, hvilket allt hör till denne utmärkte teaterledares svaga sidor, och fru Östberg får tillfälle att som Stenio Strozzi förvrida hufvudet på oss med sin sång, sin plastik och sina tricoter. Men tills vidare är det fröken Jonsson som är tricotens bärarinna, och hon förvrider *icke* hufvudet på någon, ty hon är alldeles för snäll och tam till den rollen.

Eljes går stycket mycket bra och är på alla händer väl inöfvadt, så vidt man kan höra, men man hör icke mycket, ty orkestern spelar alldeles för starkt.

Och så hr Fristedt! — Han har nu bara en statistrol, men han kastar sig alltid på scenen för att tvinga folk att se på just honom, då det vore en oändligt stor vinst att alldeles få slippa se honom.

Vi anbefalla honom åt hr Josephsons synnerliga och vällvilliga omtanke.

I. N.

Det kan komma en dag.

Skildring

af

Hinke Bergegren.

(Forts. fr. föreg. nr.)

3.

Underligt nog fick Maja Rundkvist långt senare än de andra grannflickorna nys om, hvad som förefallit med Hedda.

Genast hon fick höra det, hade hon kommit att tänka på den der afton, då hon var hos Hedda för att låna förklädet. Hvad Hedda då låtsades vara sedlig, kanske bara för att man inte skulle kunna misstänka henne.

Maja beslöt att gå och helsa på sin väninna. Det dröjde ändå, innan hon kom sig för dermed.

Hennes tid var knapp. Hennes tankar voro upptagna på annat håll.

Hon hade varit så lycklig. Nu märkte hon (ty värr för sent) att han, som hon gifvit sig till, ville bli fri.

Då vaknade hatfulla misstankar i hennes själ. Kanske det också var han, som kommit Hedda på fall. Kosta hvad det ville, hon skulle ha reda på det.

Hon anade, att fadern viste om hennes förhållande. Han hade visserligen inte sagt något; men han höll henne strängare och lät henne aldrig gå ut, sen mörkret brutit in.

Hon led under hans ovänlighet.

— En middag kom han hem med nyheter.

Unga herr Gils var förlofvad.

Det talade han *om* många gånger för att pina det unga hjerta, som var såradt.

Maja kämpade tappert. Hon var så lugn att fadern rent af förvånades.

Om det inte var sant! Det der om hans dotter.

Hvad skulle han tro. Han var för feg till att fråga henne.

Och Maja förrådde sig inte. Hon trånade af sorg. Men till det yttre var hon lika lugn och glad som förut.

Hon satte sitt gamla beslut i verkställighet och besökte Hedda samma dag.

Hon kunde knapt känna igen sin väninna, så förändrad hade hon blifvit.

Alldeles utmärglad och glåmig. Hennes ögon sågo förgråtna ut. Hon tittade på en så skyggt, som var hon inte fullt slug.

Mostern hade gått ut. Flickorna voro ensamma hela tiden.

Maja försökte skämta. Hon pladdrade en massa galenskaper. Det hjelpte inte. Hedda var och förblef lika förstämd.

Blott ett enda tag afbröt hon och frågade, om Maja sett hennes far drucken. Han skulle ha lagt sig på att supa nu — efter olyckan. Hon visste inte hvar hon hört det.

Maja trodde det inte vara någon sanning. Menniskorna spridde ut så många lögner om hvarann, att hälften kunde vara mer än nog.

Hedda andades lättare. Hon hade kanske bara drömt alltsamman.

Maja gick på, som hon börjat. Hon

vrängde och svängde sig, tills att hon behändigt kunde komma fram med den stora nyheten, att herr Gils var förlofvad.

Hon berättade det alldeles likgiltigt, så der i förbigående. Med ögonen spända i Hedda.

Hon såg strax, hvad hon ville. Det *var* han! Hon märkte det alltför tydligt. Hedda förmådde inte lägga band på sig.

Sedan den första förtviflan gått öfver, vaknade hon till besinning och skylde på, att det kom öfver henne såna der anfall ibland, när hon var mycket trött.

Maja teg.

Der uppstod i hennes bröst ett förfärligt hat till honom som hon förr älskat och tillbedt af hela sitt hjerta. Hur som helst, hon skulle hämnas!

Hon var uppfödd i ett hem der man lärde att en strunt var den, som lät sig förorättas.

Innan hon gick, omfamnade hon och kysste Hedda många gånger och lofvade att helsa på hvarje dag.

Instinktmessigt stängde Hedda dörren efter henne. Satte sig sedan på en pall vid fönstret. Liksom hon brukade sitta vid mormors fötter.

Det började skymma.

Ute blåste det duktiga tag. Trädkronorna ruskade hit och dit, grenarne brottades sins emellan och refvo ned löf och stora kvistar. Bitar af gråpappersark snurrade omkring rundt gården, kördes in i något hörn, der de lågo i lä en stund, tills en annan vind kom och halade ut dem igen.

På himlen jagade molnen hvarandra, svarta, hemska, hotande moln.

Hedda stirrade dit upp. Hon ryste till vid hvarje ny vindstöt som kom det skröpliga trärucklets fogningar att knaka.

Fördjupad i sina tankar, sorgliga tankar och minnen.

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Hon satt framför honom på kälken. Han höll ena armen om hennes lif. Och midt i backen pillrade han henne i sidan så hon höll på trilla af.

Ys-ch — — —! hvad det gick.

Det hven om dem.

Hon kröp ihop som ett nystan. Han lutade sig fram öfver henne. Och andades så varmt på hennes hals.

Han styrde med flit öfver »guppet.» Hon hoppade högt i vädret och skrek.

Han bara skrattade.

Men när de stannade, vände hon sig om och gaf honom ett smisk på kindbenet.

Om ingen såg, svarade han med en lång kyss och tusen retande smekningar utefter hela hennes kropp.

Då blef hon så matt — att han var tvungen dra henne upp för backen.

För att ingen skulle misstänka något åkte han med flera af de andra flickorna också.

Då kändes det så besynnerligt i Heddas hjerta. Hon såg efter honom. Han dröjde så länge — ibland.

Nästa gång var det hennes tur.

Det vardt kallt om tassarna, tyckte hon. Han frös om knäna. Det var på tid att sluta med åkningen för i kväll...

— Ah, hvad han pjoskade med henne. Hon var väl inte en sån stackare heller.

Det var bara om händerna hon frös.

Hon slog sig ned i hans mjuka soffa. Det »guppade värre» när man satte sig med fart.

Han hade alltid något godt att bjuda på. Russin och mandel eller marmelad, vin eller punsch.

Kling — klang!

Hon drack.

Han log.

Det var så rasande lustigt att se på hennes mun, hur hon spetsade ut läpparne alldeles som då hon pussades.

Strax blef hon förnärmad. Kunde hon rå för, att hon var ful.

»Ful... du? Nej, då skulle jag inte kunna tycka om dej.»

»Gör du verkligen det då?»

Han tog och bar henne in i det andra rummet.

Han nästan kväfde henne med sina kyssar. Tryckte henne hårdt intill sig, skälfvande af åtrå.

Han knäppte upp hennes lif, löste klädningen...

Nej! Hon ville inte minnas något af det der.

... Sent omsider kom hon hem och måste narras för —

Hvarför gjorde hon det? Hon skulle i stället ha talat om altsamman.

Hon hade lurat dem så skamligt, sina kära föräldrar. Sjelf var hon bedragen af honom. Han gick och gifte sig.

Aldrig ville hon se honom mer. Aldrig någon af de sina.

Hon vågade inte dö. Men hon skulle *bort!* Hon kunde inte uthärda deras bedröfvade miner.

Det värkte i hennes skalle. Tinningarna bultade, som ville de bryta sig ut. Svetten perlade på hennes panna.

Hon våndades i den outhärdligaste ångest.

Hon kom ihåg all ting. Det var den der förfärliga kvällen. Fadern skällde ut henne. Och — *han* bjöd henne pengar.

Sen började fadern att supa. Var det inte så!

Hon tog kappan på sig och en halsduk om hufvudet.

Såg sig omkring, lyssnade och rusade ut.

Stormen hejdade henne inte.

4.

Familjen Gils hade varit inne i stan öfver natten.

De förlofvade skulle resa till hennes föräldrar. De hade mycket att uträtta. Båten skulle gå fram emot afton.

Frukostbordet stod dukadt.

Man väntade bara på fabrikörn. Jonas var inne hos honom.

Fru Gils blef rent af ängslig, för han dröjde så länge. När han viste hur brådtom de hade.

Ada lugnade henne.

Fru Gils var betagen i sin tillkommande sonhustru och tyckte att alt, hvad hon gjorde och sade, var förträffligt.

Ingen annan menniska förstod att ta henne så från den rätta sidan.

Ändtligen kom fabrikören in. Med en högtidlig och vemodig min, som bar han på all verldens sorger.

»Har det händt något ledsamt kära Karl», frågade frun burdus och glömde bordsbön i sin ifver.

Han kunde inte svara genast. Han måste först hemta sig. Han gjorde under tiden en liten anjovissmörgås, en ganska liten en.

Dödstystnad i salen.

Då hof han sin röst. I början talade han nästan doft.

»Hör man inte jemt och ständigt klagas öfver arbetarnes dåliga ställning. Ringa bildning och oförsvarligt knappa löner... Bara prat! Och man vill nu ge dem större bildning, för att di ska bli så mycket mer missnöjda. — Men något som *jag* åtminstone aldrig hört de der orostiftarne säja ett ord om, så är det *det*, att arbetsklassen behöfver *sedlighet* — orimligt fastare sedlighetsbegrepp.»

Frun kände en tyngd falla från sitt bröst.

Hon var ändå nyfiken på hvad det skulle bli af efter en sån der storslagen inledning. Det kunde väl aldrig vara någon strejk å färde?

Hennes man bevärdigade henne inte ens med att le åt hennes dumma fråga, mycket mindre att besvara den.

Han skar ett stycke af biffsteken. Vältrade det i såsen och strök senap på det, innan han stoppade det i mun. Han tuggade långsamt som en idislare.

Ada skrattade i mjugg åt honom. Han såg grymt sorgsen ut. Men hans bekymmer tycktes inte på minsta sätt hindra honom ifrån att äta med den ypperligaste matlust i verlden.

»Hvad är det då, kära Karl», sporde frun å nyo. »Du ser verkligen upprörd ut».

»Hum ja» — han smaskade.

»Bloms är ju ett folk, som har det bra, kan man säja, på alla sätt och vis bra. Men i alla fall...»

Han knyckte på axlarne.

»Har dottern gått samma väg som så många andra».

»Det vet vi ju förut,» afbröt hon otåligt.

»Vet ni kanske också» —

»Har hon dödat sitt barn!» skrek fru Gils till.

»Nej».

»Det var då väl».

Fabrikörn vardt förargad öfver att oupphörligt bli afbruten. Det var inte lönt att kasta perlor för svin, att tala förstånd med fruntimmer.

I största korthet och så »delikat» som möjligt berättade han Heddas sorgliga saga, som han nyss hört den af hennes far.

Hon hade aldrig trifts hos mostern och härom afton gick hon derifrån och kom inte igen till natten. Man kunde tänka sig mosterns förskräckelse.

Nu visste man, att Hedda gått utom tullen och då hon inte orkade längre, hade hon tagit skydd i en lada. Der födde hon barnet, som dog i brist på vård, förstås.

»Det kan kosta henne en två, tre års tukthus, tänker jag», lade han till.

»Tukthus?» Sonen såg tviflande på fadern.

»Ja, det tror jag, det. Undandraga sig nödig omvårdnad. — Det vore ett bekvämt sätt annars för alla, som ville bli af med sina foster».

Fabrikörns förskräckliga miner tinade nu upp, sen han fått dela med sig af sin stora »oro».

I stället såg Ada betryckt ut, då hon frågade om fadern till barnet gick fri.

»Hvarför skulle han straffas?» svarade fabrikörn.

»J—o»...

»För att *hon* föder i löndom, som jag tror det heter? Nej, vi ska inte vara orättvisa. Man må lasta fadern för han håller sig undan; men i hennes brott har han ingen del».

»Jo, han har! Bestämdt har han inte. Om han kommit henne på fall». Ada blef ifrig.

»Det har inte lagen med att göra», förklarade han.

»Då måste det vara dåliga lagar!»

Dalmasen.

Radikal månadstidning. Fördelaktigt omnämnd af den frisinnade pressen. För ett öppet och ärligt dalkarlsspråk. Rädes icke att sjunga ut osminkad sanning om allt och alla. Slår sällan dalkarlar i folk. Är egentligen afsedd för det skinnpelsade dalfolket. Men duger att läsa för hvem som helst. Kostar bara 1 krona för helt år på posten. Ännu ej för sent att prenumerera. Glöm inte det!

Betänk: en äkta dalmas för »fyra skilling» i månaden; Ä'ke det gudomligt?

Redaktionen.

Petition om utsträckt religionsfrihet.

Sedan Föreningen för Religionsfrihet beslutat utsändandet af listor för petitionering om utsträckt religionsfrihet, får styrelsen härmed tillkännagifva, att sådana utdelas gratis till enhvar, som vill befrämja deras spridning och som personligen hänvänder sig till »Tidens» redaktionsbyrå, 5 Normalmsgatan, eller skriftligen till nedanstående styrelse (utan särskild adress).

Styrelsen för
Föreningen för Religionsfrihet
i Stockholm.

Fru Gils höll som vanligt med Ada.

»Du har rätt. Tänk bara, om han är en fin karl! det händer ju så ofta».

»Men tänk också om ingendera skulle vara skyldig», inföll sonen liksom vaknande upp ur en dröm.

De andre gapade på honom. Han hade hela tiden suttit och sett liknöjd ut. Nu talade han så egendomligt, tyckte de.

»Antag, att en ung man — fortsatte han, — ärfver af sina föräldrar en otyglad och otämjbar passion, och det är den, som drifver honom till dårskaperna. Är han en så stor brottsling. Förr borde straffet drabba föräldrarne, som satt honom ut i verlden. — Och att flickan drar sig undan eller dödar sitt barn, orsaken till det ligger kanske hos sjelfva samhället, som är mer eller mindre ruttet».

Det var rakt inte likt honom att tala med en sån der skarp, bestämd ton. Fadern var mer än förvånad.

Ingen kom sig för med att säga något mer i den saken.

— Genast efter frukosten skulle de unga ge sig af ut. Men fru Gils tvang dem att dricka ett glas vin först.

Det var lönlöst att försöka motsätta sig hennes envishet.

De unga förlofvade slogo sig ned i kabinettet och väntade. Med armarna om hvarandra i soffan.

Ada språkade. Ada var glad igen.

»Jag har aldrig trott nån menniska skulle beundra mej, men det tycks du verkligen göra», sade han bland annat.

»Jag är stolt öfver dej. Och är det att undra på, då alla menniskor tala så godt om dej».

Han afbröt:

»Har du tänkt på hvad jag fråga dej om i går?»

»Hvad då? — Jo. Det är som du vill. Jag hinner all tid bli i ordning».

»Då lyser det för oss på din födelsedag, min engel!» utropade han. »Det var det jag ville».

En kyss blott var hennes svar, men en eldig kyss.

Då modern kom in med vin, märkte hon strax, att de sågo så glada ut. Det piggade upp henne. Hon drack dem till — med tårar i ögonen, förstås.

De unga togo adjö.

Han hjelpte henne på med kappan. Hon böjde sig bakåt och han kysste hennes läppar många, många gånger.

Adjö mamma!

Så sprungo de utför trapporna.

Inne i kabinettet satt fru Gils ensam kvar, leende och förnöjd.

De äro så lyckliga, suckade hon. Hon lutade sig ut genom fönstret och nickade åt dem.

Ada viftade tillbaka med parasollen.

Depescher.

B:n. Kanske väl tendensiöst, men bra i alla händelser, och det gör godt när det kommer.

Prado. Salve!

Civis academicus. Ni tycks icke lida af kvickhet der nere i »Long».

Ellen H. Förtjusande. Skall användas vid tillfälle.

Finkänslighet. De ha' bestämt ruskigt väder i Örebro vid det här laget, det käns på min liktorn.

Hur ä' de' möjligt, här oppe i Stockholm?

Jo, si stöflarna ä' köpta i Örebro.

* *
*

Frun: Hur dags kommer du hem i kväll?

Herrn: (snäsigt) Så dags som det faller mig in.

Frun: Ja, men kom inte senare, så är du snäll.

Fuktiga Skodon äro dödsbringande
Begagna derför endast undertecknads
Patenterade Ventil-Skodon
med **korksulor,** hvilkas stora fördelar af framstående läkare vitsordas. (Telefon: 31 28·)
N. F. HAGSTRÖM, Skomakare.
2 Katarina stra Kyrkogata 2.[16]

"Nya Annonsbyrån"
(Sveriges **äldsta** annonsbyrå)
anhåller att, till undvikande af förvexling, adressen:
S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm,
(G. 6059.)
måtte användas för annonser och andra meddelanden till
Nya Annonsbyrån, Stockholm.
S. Gumælius.
Annonstaxans 17:e uppl. har utkommit.

På **E. A. Tegnérs** förlag:
Den moderna
Bildningshumbugen
i skolan, familjen och det dagliga lifvet.
Af
Jens L. Christensen.
Bemyndigad öfversättning.
Pris: 2 kronor.
"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".
Söndagsnisse.
"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".
Budkaflen.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Läskedrycksfabriken
Svalan
95 Regeringsgatan 95.

Sodavatten	**Kr.**	5
Bilinervatten	»	5
Vichy	»	5
Fruktlemonad	»	10
Hallonlemonad	»	9
Sockerdricka	»	5
Champagnedricka	»	9

m. m.
Allm. Telefon 67 59.

Liljeholmens Ritkontor.
Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.
Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.
Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska, Belgiska & Tyska
Cigarrer.
Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Nytt! Nytt!
På ***Almkrist & Wiksells*** förlag, Upsala, har utkommit:
Litteraturhistoriska Gengångare.
II.
Cervantes' Don Quijote
af
THEODOR HAGBERG.
Nytt! Nytt!

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Lund & Anderssons
Boktryckeri
2 Ålandsgatan 2.
All. Telefon 50 58.

TIDEN
Hvarannandagstidning utkommer i Stockholm hvarje **måndag, onsdag** och **fredag.**
Tiden kostar **endast 5 kronor** till årets slut.
För **ett halft år** är prenumerationsafgiften 3: 50. För qvartal 1: 75.
För en månad 60 öre.
Allt postafgiften inberäknad.
Lösnummer **5** öre.
Utpräglad demokratisk hållning.
Lättläst och omvexlande innehåll.

Ulriksdals Värdshus
Allmänna telefon 60 39.

Träbearbetningsmaskiner, solida, tidsenliga, billiga.
Arbetsmaskiner för jern, alla slag.
Vindhjul för drifvande af tröskverk, qvarnar och vedsågar m. m.
Ångmaskiner och **Ångpannor** till billigaste priser.
Stockholms Patentbyrå
4 Stora Nygatan 4. (G. 132×5)

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition**. *Stockholm*, Normalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 11

Prenumerationspris:
Till årets slut Kr. 3: 75
För halfår „ 2: 50
„ kvartal „ 1: 25
Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekorativ skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar **E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan** och **Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.**

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Passa på tillfället!!!

Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.
Villagatan 6.
STOCKHOLM.

Der ute.

Kurtis.

I friskt minne lefver ännu den belgiske konungens efterlåtenhet för de klerikale och reaktionäre bland sina invånare och den liberala ministèrens fall trots alla de protester, som afgåfvos af nationens flertal. Och äfven minnes man, att den nya ministèrens första åtgärd var att inställa alla de föreslagna och delvis påbörjade bygnaderna för folkundervisningen, derigenom görande ett förtvifladt försök att kvarhålla folket i okunnighet och såmedelst tilltvinga sig en auktoritet, som den för länge sedan hade förlorat hos alla upplyste.

Nu har det gudliga kabinettet framlagt den af förra ministèren utarbetade, men nu omstöpta budgeten rörande extraordinarie utgifter och inkomster. Och för att kurtisera de skattdragande och dymedelst vinna säkrare fotfäste än osäker kungagunst, har den samma blifvit nedsatt med den ej obetydliga summan — 7 millioner åtta hundra tusen francs. Men när folket får klart för sig, att den välkomna nedprutningen ej har skett genom reducerande af hoflyx och embetslöner, krigsmakt och onödig diplomati, utan på bekostnad af de fonder, som voro afsedda till »uppförande och förbättring af universitetsbygnader samt för byggande af gymnasier och mellanskolor», torde ej jublet räcka synnerligen länge.

Med sådant handlingsätt kan man ej mera »lura bönder.»

Farsen,

England contra Ryssland, spelar fortfarande under samma ogynsamma förhållanden som förliden vecka. Det vill ej »bleve noget av.»

Sir Peter Lumsden har ändtligen lyckats att uppnå London, men hurudana än hans referat öfver den första sammanstötningen komma att blifva, lära de väl knappast kunna förändra de nu temligen säkra fredsutsigterna. Ett rykte, som dock kunde göra detta, nemligen att Afghanernas emir blifvit mördad, vederlägges med stor energi af engelska regeringen.

Det återstår således endast att välja en skiljedomare, för att få allt lugnt igen. Om härtill skulle utses den söde Kong Kristian, är att förmoda, att biläggningen går mycket ledigt för sig, ty den danske monarken utmärker sig särskildt för sin stora oduglighet som statsman, hvadan man ej har att befara, att han försöker med någon diplomatisk nedrighet förrycka den påbörjade gränsregleringen.

Meritlistan ökad.

Ungefär samtidigt med att Frankrikes inrikesminister på det skändligaste trampade begreppet menniskovärde under fötterna och lät soldater och polis anfalla fredlige och aktningsvärde medborgare under begåendet af en minnesfest, har Italiens regering sökt förhindra Romas befolkning att fira minnet af hjelten och frihetsälskaren Garibaldis dödsdag. Naturligtvis skedde detta under anförande af samma skäl, som alltid användes af de maktegande, när det gäller förtrycka folket, nemligen, att de härigenom vilja söka undvika oroligheter och upphetsning. Och naturligtvis framkallades genom regeringens hufvudlösa fräckhet just det, som den så salvelsefullt påstår sig velat förhindra.

Saken har emellertid varit före i kamrarne, och det är att hoppas, att ministèren får sig ett misstroendevotum för sitt tillvägagående.

Intelligens och skändligheter.

För att Danmark skall klart veta, att grundlagsförrädarne Estrup & Comp. ej allenast lefva, utan äfven besitta en alldeles »overmaade» lifskraft, anställas under stundom värdiga högermöten, hvilka naturligtvis utmärka sig för nobel sans, parad med vanligt folkvett. Vid ett dylikt möte, som nyligen hölls i Köbenhavn, föll det en af de närvarande in att ej deltaga i finalskränet: leve Estrup! hvilket till den grad ilsknade upp de fint bildade högermännen, att de gåfvo mannen i fråga ett kok stryk.

Men som äfven venstern genom sina tidningsreferenter var representerad på mötet, fans det dock några i det värda sällskapet, som gingo emellan, för att hindra den skändliga exekutionen. Redaktören för Socialdemokraten kand. I. Ipsen tog de anfallnes försvar och sökte afstyra ofoget. Och högern, ja, med en enighet och energi, som om den endast och allenast stått och väntat på replik, föll denna öfver den djupt hatade redaktören, slog honom med sina öfverklasskäppar i hufvudet, ref sönder hans kläder, slet honom från den tillskyndande polisen — med ett ord uppförde sig på det enda sätt, som man öfver hufvud taget kunde vänta af estrupianer, hvilka så många gånger förr trampat lagen under fötterna.

Men de värde herrarne torde ej glömma, att det berättigade förakt och ljudliga missnöje, som dylika usla handlingar väcka till lif, äro — revolutionens larmsignaler.

Ringrörelse.

Det revolutionsfärdiga Danmark visar för närvarande verlden en slags »ring», som man i våra dagar skulle nästan vara frestad att tro omöjlig. Estrups hof- och adelsanhängare ha nämligen slutit sig samman i den ädla och lofliga afsigter att hålla kung Kristian II absolut okunnig om landets verkliga stämning och om de frisinnade rörelser, som för hvarje dag vinna terräng, och hvilka till slut på revolutionär eller administrativ väg komma att förorsaka Estrups fall. Och den gode konungen, hvilkens mesta tid upptages af biljardspel och promenader, hålles insöfd i den tron, att alla de missnöjde (sådana finnas ju öfver allt) utgöras af den råaste pöbel, ur hvilkens led aldrig skulle kunna hemtas en dugande ministèr. Och kungen, den snälle kungen mår bäst af att tro; derför tror han.

Det låter sagolikt, att ej hvarje hofkryparcensur *måste* förlora sin kraft i ett land som Danmark, der det ändå fins tillstymmelser till press- och yttrandefrihet. Dylika skändligheter ha dock, äfven de, sin präktiga nytta med sig. De påskynda med förfärande fart den stund, då Glycksburgarne få fri resa öfver till Tyskland, och Danmark erhåller en styrelse, som känner sig så medveten om sin pligt, att den endast tar hänsyn till folkets önskningar och vilja. Men då blir hofnarrarnes »ring» sprängd.

Program.

Under det den norska högerpressen i värdig förening med de svensk-svenska skandaltidningarne ej kunna finna ord nog expressiva att tillräckligt »dra ner» det unga, lifskraftiga Norges sträfvan efter politisk ärlighet och sanning, arbetar just detta föraktade folk med fördubblad ifver på att nå sitt mål.

Nu senast ha medlemmar af den socialdemokratiska föreningen i Norge formulerat sitt program, hvilket, enligt »Verdens Gang», har följande lydelse:

1. Införande af en skatt med stigande skala. Afskaffande af alla indirekta skatter med undantag af sådana, som tjena till att skydda handel och industri.

2. Gratis rättsligt biträde i hvarje hänseende. Rättegången skall vara offentlig och muntlig.

3. Afskaffande af cellsystement samt åtskiljande mellan politiske och s. k. simple förbrytare.

4. Oinskränkt föreningsrätt.

5. Införande af en normalarbetsdag. Sön- och helgdagsarbete samt nattarbete förbjudes.

6. Förbud af barnarbete samt allt arbete i sådana fabriker, der helsa och sedlighet gå förlorade.

7. Sanitetskontroll af arbetarebostäderna. Tillsyn öfver fabrik, verkstad och husindustri genom embetsmän, valde af arbetarne.

8. Fri och gemensam skolundervisning i statsskolor och upprättande af barnuppfostringsanstalter genom staten.

9. Staten bör draga human omsorg om sjuke, gamle och arbetsinvalider.

Som man häraf finner äro de frihetssträfvande norrmännen några riktiga vidunder af uslingar och skurkar, under det den press och de »intelligente», som motsätta sig dylika reformer, utmärka sig för politisk blick och kärlek till fosterlandet.

Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?

För *Blänkaren*

af **Ess.**

II.

Är öfverbefolkning orsak till fattigdomen?

Och detta samhällstillstånd är det, som man inom öfverklassen förklarar vara alldeles i sin ordning. Åtminstone kan icke samhället göra något för att förändra det. Det har sin orsak, säger man, hos de enskilde samhällsmedlemmarne; derför bör det bli dessas enskilda angelägenhet att afhjelpa det. Här t. ex. träffa vi en grupp, som anser missförhållandet bero på öfverbefolkning. Vi ha för många menniskor, så att landet icke kan föda dem. Folkökningen bör inskränkas. I synnerhet är det af nöden, att de fattiga klasserna iakttaga återhållsamhet inom äktenskapet och använda »preventiva åtgärder.» Då skall konkurrensen bland arbetarne småningom minskas, och lönerna blifva större.

Redan ett flyktigt uppmärksammande af samhällsförhållandenas verkliga beskaffenhet säger oss, att detta räsonnemang är ohållbart. Först och främst kan man omöjligen tala om öfverbefolkning såsom orsak till fattigdom och nöd, så länge öfverklassen simmar i en lyx och ett öfverflöd, som äro häpnadsväckande, då en enda person inom denna klass ofta på en dag bortslösar, hvad som för en arbetarefamilj får förslå till lifsuppehälle under ett helt år. Öfverbefolkning är icke orsak till brist och svält, då jorden kan frambringa tillräckligt med näringsmedel åt många tusen onyttiga vagnsrid- och kapplöpningshästar eller tillräckligt med spanmål och potatis för att hålla hundratals bränvinsbrännerier i verksamhet. Öfverbefolkning är icke orsak till, att arbetsklassen får bo i ruskiga och osunda kyffen, då de förmögne åt sig uppföra ståtliga palatser, och en familj ofta tar i anspråk ett utrymme, som kunde förslå för tio familjer eller mer.

För det andra draga öfverbefolkningsprofeterna sjelfve försorg om, att deras utsagor om, att för många menniskor finnas, blifva vederlagda, då de uppgifva såsom orsak till affärsverksamhetens tryckta läge, till arbetslönernas låghet och de ständiga kriserna icke, att det finnes för ringa mängd lifsförnödenheter, utan för stor. Egde öfverbefolkning rum, skulle den tydligtvis visa sig bland annat deri, att industrien icke kunde tillverka så mycket den öfverflödiga mängden af menniskor behöfver. Men detta symtom framträder icke. Det finnes ingen tillverkningsgren, som icke skulle kunna frambringa mer än nu är fallet. Derför långt ifrån att tala om för ringa mängd förnödenheter klagar man i stället öfver *öfverproduktion.* Inom alla tillverkningsgrenar finnes öfverflöd af varor, som ligga osålda. Alla fabrikanter och affärsmän hafva för många konkurrenter. »Hälften måste först gå under, på det den andra hälften må kunna lefva.» »Våra jern- och kolgrufvor äro dubbelt så talrika, som de borde vara för att utgöra en vinstgifvande affär.» Enligt dessa läror beror sålunda fattigdomen och bristen derpå, att »vi hafva för mycket varor!» Denna sats faller på sin egen orimlighet.

Slutligen vederlägges talet om öfverbefolkning grundligt vid första undersökning af jordens alstringsförmåga, jemförd med den grad af odling hon blifvit underkastad. Begreppet öfverbefolkning innebär, att jordklotet eller de största delarne deraf skulle vara så tätt bebodda af menniskor, att de ej kunde frambringa näringsmedel i tillräcklig mängd för deras underhåll. Detta förhållande eger emellertid icke rum. I de land der man mest klagar öfver öfverbefolkning, Irland, Tyskland, Ungarn, Skottland, Indien, och der utvandring försiggår i storartad skala, eller hungersnöd bortkallar millioner menniskor, ligga ofantliga, odlingsbara landsträckor obegagnade eller användas till ängs- och betesmarker för kapitalisternas hjordar eller till jagtparker åt förnäma egendomsegare. Irland t. ex. har 880 kvadratmil betesmark, men endast omkring 260 kvadratmil åkerjord. I flere af dessa land fans förr, innan jorden kom i magnaternas händer, större befolkning än nu, utan att någon brist på lifsmedel förmärktes. I verkligheten förhåller det sig så, att, med undantag af några obetydliga delar, jorden ingenstädes är så tillgodogjord och uppodlad, som den kunde vara. Europa föder mycket ofullkomligt 32 menniskor på hvarje kvadratkilometer, under det Belgien, i fall vi antaga, att det sjelf frambringar $^{3}/_{4}$ af de förnödenheter, som förbrukas, föder 150 menniskor på samma yta. Vore Europas jord så bearbetad som Belgiens, kunde det i stället för 316 millioner svältande invånare, som det nu har, underhålla 1,458 mill., d. v. s. mer än hela menskligheten nu belöper sig till. Eller, om det fortfarande skulle inrymma blott 316 mill., shulle för en hvar af desse finnas nära 5 gånger så mycket lifsmedel, som han kunde förbruka. Kina föder, oaktadt många sociala missförhållanden, 100 menniskor på kvadratkilometern, och dock kan det årligen utskeppa en myckenhet te, ris, konserver o. dylikt. »Carey påstår, att den 270 mil långa Orinocodalen (i Amerika) vore i stånd att frambringa näringsmedel, tillräckligt för hela jordens nuvarande befolkning. Brasilien är nästan lika stort som hela Europa och prunkar med en yppighet och fruktbarhet, som väcka alla resandes förvåning och beundran, och dock föder det endast ungefär 11 mill. menniskor.» Nordamerikas förenta stater kunna bekvämt skaffa näring åt det tjugofaldiga antalet af sin nuvarande befolkning, d. v. s. åt tusen mill. i stället för 50 mill. o. s. v. Danmark utför årligen flera millioner tunnor spanmål. Skåne, som är lika bördigt, har endast omkring 500 tusen invånare. Vore det lika väl odladt som Belgien, skulle det kunna föda nära en million o. s. v.

Icke på något håll spåras verklig öfverbefolkning. Jordklotet skulle säkerligen med en bättre odling kunna gifva riklig näring åt tio gånger den befolkning det nu har.

Härmed är nu ingalunda visadt, att öfverbefolkning ej i en framtid *kan* förekomma (ehuru vi på goda grunder betvifla det). Den frågan hafva vi dock nu icke alls att göra med. Hvad vi velat ådagalägga, och hvad vi funnit är, att, då öfverbefolkning nu ej eger rum, så kan den ej heller vara orsak till missförhållandena bland menniskorna, hvarför dessas orsaker måste sökas annorstädes. De måste ligga antingen deri, att man icke aflockar jorden allt, hvad hon förmår åstadkomma, eller ock komma hennes håfvor icke alla till godo. I sjelfva verket inträffa båda dessa fall. Det finnes så mycken fattigdom, emedan ett fåtal menniskor ega för mycket, ha tagit i besittning äfven hvad som borde tillhöra det stora flertalet. Jordens egodelar delas ojemt och orättvist. Vore förnödenheterna rättvist delade, skulle alla hafva nog. Den s. k. öfverproduktionen är tydligen endast en synvilla. På sätt och vis finnes visserligen en öfverproduktion, eftersom här tillverkas mer än som förbrukas; men en verklig öfverproduktion är det ej, ty då skulle här tillverkas mer varor än som *behöfdes,* men det sker ingalunda. Menniskorna behöfva nog de alster, som ligga på lager, men det stora flertalet förmår icke tillegna sig dem. Den s. k. öfverproduktionen är således i sjelfva verket bristande förbrukningsförmåga. Och den förekommer, emedan flertalet icke erhåller sin tillbörliga andel af de frambringade alstren, för hvilken de kunde tillbyta sig, hvad de behöfde, eller — för att tala på hvardagligt språk — emedan arbetslönerna äro för små. Denna omständighet förorsakar således äfven både fabrikanten och försäljaren förluster, enär de på grund deraf måste låta onödigtvis stora lager ligga osålda. Jorden gifver icke på långt när så mycket näringsämnen, som den kunde, dels emedan den tillhör kapitalister, hvilka finna större fördel vid att odla potatis för brännerierna, betor för sockerbruken, foderväxter för åstadkommande af ladugårdsprodukter till export o. s. v. än vid att odla födoämnen för menniskor. Åkerbruket riktar sin produktion helt naturligt på de alster, som den rika öfverklassens lyx och njutningslystnad (hemma eller i främmande land) göra mest eftersökta och lönande, men icke på dem, som allmänheten bäst behöfver, och som en jemn välmåga skulle gifva högsta värde. Dels saknar flertalet de medel, hvilka äro oumbärliga, för att ett bättre åkerbruk skall komma till stånd och den odlingsbara jorden blifva allmännare använd.

Hemmansegarne utsugas af hypoteksbanker och enskilda långifvare »mot inteckning», hvilka faktiskt äro jordens egare. Kapitalisterna finna det förmånligare att på så sätt använda sin förmögenhet än att kasta sig på nyodlingar.

(Forts.)

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22.

Karl Adam Lindström †.

Med honom har bortgått en af vårt lands mest bekanta publicister, ledaren sedan mer än $^1/_4$ sekel tillbaka af reaktionens förnämsta organ, Nya Dagligt Allehanda. Öfver Lindströms lifsgerning är det för tidigt att fälla dom, ty vi hafva alla varit antingen vänner eller motståndare till den sak, för hvilken han stred, och ingen fins sålunda, hvilken kan göra anspråk på att vara opartisk. Lika litet som vi derför kunna instämma i vissa blads högröstade lofprisande af hvad han uträttat, lika litet kunna vi gilla eller ens förstå en högt aktad venstertidnings hånande uttalanden vid hans död.

Vi dela icke i någon punkt de åsigter, för hvilka Lindström var en, medgifvet, mycket dugande och framstående förkämpe. Han motverkade alla sträfvanden till utveckling och sjelfstyrelse. han hade en ytterst bornerad och allt utom rättvis uppfattning af vårt lands förhållande till unionsriket, han ville ett fördyrande af allt till producenternes fördel, han hade ingen medkänsla för en af skatter och alla upptänkliga onera nedtyngd allmoge; för honom var friheten endast en fras, ett tomt ord utan innehåll och utan betydelse.

Men allt detta oaktadt, så kunna vi, när K. A. Lindström nu för alltid nedlagt sin penna, sitt vapen, med godt samvete betyga vår aktning för hans personlighet, för hans minne, ty mannens värde betingas dock icke af om han varit reaktionär eller frisinnad, utan det beror på det allvar, den öfvertygelse, den ärlighet hvarmed han omfattat den uppgift han funnit vara sin. Det beror till största del på en menniskas skaplynne, hennes uppfostran, de förhållanden i hvilka hon inkastas, om hon kommer att tillhöra vårt läger eller våra fienders, och Lindström var otvifvelaktigt en tviflande natur för hvilken hvarje ny opröfvad idé var en lögn, humbug; han var oemottaglig för alla befruktande lifskraftiga tankar. Men detta var en brist i hans begåfning, ej ett fel i hans karaktär. Och af mycket att döma var Lindström inom den krets, der hans blick skönjde klart, en omutlig vaktare af heder och rätt. Att hans fasthållande vid maktens orättfärdiga fördelning, ej var omanlig feghet, ett omanligt kryperi för dem, som makten besitta, lade han i dagen många gånger, då han skarpare än någon annan beifrade maktmissbruk och olagligheter.

Här hemma.

En f. d. husar Friman från Engelholm har fått ett års straffarbete för att han stulit en — prestkappa.

Men hvad skulle han också på fanstyget att göra?

———

Exemplet smittar. Ett par skeppsgossar seglade nyligen om kull å borgmästarefjärden vid Karlskrona.

De voro ändå så snälla att inte segla på skär och klippor, som de högre »i gradorne» för sed hafva.

———

Hur är det möjligt, att ett första klassens etablissement som Blanchs kafé kan tillåta sig bjuda allmänheten på dylikt skrän och oljud, som Pitzingers »Tyrolersällskap» presterar.

Det gick väl an så länge »sällskapet» höll sig inom caféets murar, ty då slapp den som icke ville, att höra på. Men nu uppträder detsamma hvarje afton i den öppna verandan åt Kungstädgården och fyller halfva torget med ett väsen som från ett svinslagteri.

Det är för galet!

———

Förtreten med N. F. Johansson ha delegarne i handelsaktiebolaget Jakobsberg ej lagt allt för mycket på sinnet, förståndigt nog. Man har beslutit att bjuda fordringsegarne 75 proc. ackord samt verkställa ny aktieteckning för affärens fortsättande.

Omsättningen går raskt undan; så såldes i lördags för 1,000 kr.

———

»Kurre» heter en liten »skämttidning» som nyligen stacks oss i handen. Vi kunde inte finna hvarken skämt, humor eller satir i densamma, men på första sidan funno vi en omedveten lustighet.

Der stod nemligen bl a. »Man har kallat Victor Hugo Napoleon den lille — liksom ej Hugo vore större än Napoleon» — Ordalagen minnes vi ej, men så var meningen.

Den värde redaktionen af Kurre tycks inte vara mycket hemma i sin literaturhistoria — annars visste den, att Hugo visserligen skrifvit »Napoleon den lille» men aldrig, oss veterligen, kallats så.

———

»Tivoli» har otvifvelaktigt framtiden för sig. Mycket har bolaget redan gjort för att få platsen tilldragande, men ännu torde åtskilliga års bemödanden tarfvas för att etablissementet skall kunna presentera sig i ett skick, värdigt det utsökt vackra läget och med förmåga att konkurrera med dess lysande Kjöbenhavnska namne.

I ett hänseende kan detta redan ske. Nemligen i hvad som angår Variététeatern, der intendenten, hr Adacker, lyckats hopsamla en mängd verkligen framstående artister, af hvilka några såsom gymnastsällskapet och velocipedåkarne äro rent af öfverglänsande hvar i sin genre.

Man finner här en djerfhet, som gränsar till vildaste öfverdåd, men parad med en sådan säkerhet och en sådan elegans, att åskådaren ej erfar något obehag, ej fattas af rädsla, att de skola bryta halsen af sig, men endast njuter och applåderar.

———

Cirkus Hollandé har för Tivoli eröfrat velocipedryttarne, och redan detta gör ett besök å cirkus till ett nöje, som man ej bör försumma. För öfrigt bjuder den på duktiga ryttare, väl dresserade skolhästar, vackra ryttarinnor, en liten söt flicka, som riskerar »lifvet på en zittertråd» (så framt der ej vore säkerhetsnät utspändt) lustiga clowner och

Det är ej godt att här uppräkna allt. Blänkaren hade skickat en af sina medarbetare till Djurgården för att se och sedermera beskrifva alla dess härligheter. Då han kom hem, såg han mycket belåten ut och på vårt »Nå?» svarade han: »mycket bien!» Men se, att skrifva referat det har han rakt inte kunnat hinna med, men han påstår att det kommer i nästa nummer.

———

Vår regering har en odisputabel förtjenst. Den är konsekvent. När det gäller att begå dumheter. Af allt förnuftigt folk har längesedan utdömts systemet att placera gamla knektar på civila platser, der de nödgas sätta sig in i nya för dem hittills fullkomligt främmande förhållanden, fast de oftast ej omaka sig dermed. Men regeringen är otillgänglig för skäl och fortsätter så, som den börjat.

Senast har till landshöfding i Norrbottens län utnämts en major i väg- och vattenbygnadskåren.

———

Nya Dagligt Allehanda skall, säger den nye utgifvaren, redigeras i samma anda som under de gångna tjugofem åren, och samma ledande grundsatser, som hittills följts, skola fortfarande följas.

Annat var ej att vänta. Icke eger Nya Dagligt Allehanda förmåga af utveckling, och icke förstår Marcellus, att tiden vuxit ifrån den åskådning som N. D. A. vuxit fast i.

———

I dagarne skall här uppträda en 9 $^1/_2$ årig gosse som i hufvudet förmår räkna ut de svåraste saker. Men se att räkna ut, hvarför Oscar Dickson blef friherre — det låter han allt bli.

Artighetens nytta. Hvem har du till husläkare?

— X.

— Honom?

— Ja, min hustru frågade honom en gång, hvarför hon alltid har kalla fötter, och han sa', att det kom sig deraf, att de voro så små, att der inte fick rum något blod i dem, och se'n dess har hon aldrig velat veta af någon annan läkare.

* * *

Höjden af långsamhet är, säger en gammal ungkarl, att gå efter ett älskande par, som går hem efter en bjudning.

Bric-à-Brac.

Innehåll: Från kongl. slottet och Lilla Vattugatan, eller hur kungen regerar och professor Montan skrifver ledare. — Och om ett lyckliggjordt folk, som alla äro minst simpla adelsmän. Och om mig sjelf, som kunnat vara italiensk furste, men inte ville, utan hellre blef kåsör i Blänkaren; men som till sist tvingades att bli adelsman. Samt en kort men fullt historisk uppgift om året då detta märkvärdiga hände.

Här ska' regeras! sa' kungen och satte sig på tronen.

Men, Ers majestät, vi ha ju nyss regerat utaf bara fan, vågade statsministern invända.

Det hjelper inte, käre vän, vi äro tvungna regera litet till, för annars gå kusinerna i Danmark och Ryssland om oss — och det vore en evig skam. Ta' hit spiran, du Hoschhild, och du Tamm gå in till frun och fråga om vi kunna få oss litet vått efteråt, när vi bli varma. Det var sant — säg till kronprinsen att han kommer med också. Han måste öfva sig.

Och drottningen lät sätta på litet tévatten, och kronprinsen kom, och så började man regera.

Ja, nu är frågan, hvad vi ska' hitta på, sa' kungen.

Och konseljen ref sig bak öronen.

Det var en sak! Hvad tusan skulle man hitta på?

Ska' vi skicka ut en eskader att ta' reda på hvarför de välsignade engelsmännen inte börja slåss?

Omöjligt, Ers majestät, sa Otter, vi ha inte kvar mer än åtta och en kvarts löskölar, och det räcker inte att segla bort.

Nej, nej, du har rätt! Men regeras måste här, om än aldrig så litet! Themptander, du, du som är så påhittlig, pass på nu!

Det är min själ inte så godt ska' mästarn tro, så här i sommarvärmen. — men, om vi skulle göra Karl Adam till vasariddare?

Han är ju död!

Ja, just derför, medan han lefde kunde han inte bli det, för han tyckte inte om kompromissen — men nu.

Ja, men då blir Norén ledsen. Han helsade så artigt på mig härom dagen utanför du Nord — hvad skall *han* då ha — — —

Norén är en dålighet, sa' Themptander — — —

Nå, hitta på något annat!

Och hela konseljen började hitta på.

De sutto på taburetter och lågo på taburetter och drogo upp benen under sig som turkar, skräddare och andra barbarer och tittade i taket. Och bara hittade på. Kronprinsen torkade pincenèzen och såg slug ut.

Det var ett arbete! Puh! Hvilket arbete; svetten rann.

Ers majestät, sa' Otter, jag vill hellre föra ett linieskepp i strid, än sitta här och gno, det är rent förbannadt

»Giftas» är utkommen på nytt, hviskade Hammarsköld.

»Kungen nös och sa' kvax
Och strax
Hela bundten sa' också kvax»

Nej — nej, — — duger inte.

Der kommer Montan, skrek kronprinsen som gått afsides i en fönstervrå.

Hurra! Ropa på'n, han ska' hjelpa oss.

Och kronprinsen öppnade fönstret och ropade:

Snälla professorn! Hallå! Hm! Pst! Var snäll och kom upp och hjelp pappa och regera!

Det skall jag visst det! sa' Montan och traskade upp köksvägen.

Och han föll i konseljens och konungens armar, och alla voro glada — och de började hviska och hviska och skratta och le. Och när Montan fått en kopp thé och lemnade slottet, så såg han så tänkande ut, så skyldtvakterna gjorde för fot gevär för honom i korridorerna af öfverraskning.

Och Montan gick i tankar till Lilla Vattugatan.

* * *

Här ska' skrifvas, sa' Montan till redaktionssekreteraren, när han kom upp på byrån.

Skri— skrifvas! Nej, då går jag hellre in i statistiska byrån, der bara räknas det, sa redaktionssekreteraren och gick.

Då får jag görat sjelf, tänkte Montan och skref.

Se, han *kan* skrifva, han! »Skola vi, eller skola vi inte ha nya adelsmän?» frågade professorn sina reducerade prenumeranter.

Å ena sidan ja, å andra sidan nej, svarade han sjelf.

Och på två vinkelhakar slog han ihjel tanken på nya adelsmän, men i ytterligare fyra inblåste han på nytt en lefvande ande i deras näsa.

Han körde fram med en föresats, och vände med en relativsats, och körde hem och så fram igen med ansatser, tills det blef en uppsats.

Och så vardt professorn nöjd; ingen menniska kunde säga att han ville ha nya adelsmän, och ingen att han *inte* ville — *om* det nu blefve nya adelsmän.

Och så tryckte han sitt Dagblad och skickade det till de reducerade prenumeranterna och ett par tusen exemplar till hökarn, som tagit de sjelfprenumererade bladen på entrepenad.

Och Dagbladet gick ut öfver land och rike — men regeringen satt som på nålar. Hvad skulle man säga?

* * *

Nu skall jag, så der bara i parentes säga, att fast jag är en riktigt stygg radikal och republikan och allt sånt der otyg, så blef jag riktigt ledsen öfver tidningarnes väsen i denna sak.

Hvarför skulle inte kungen kunna få göra nya adelsmän? Ska' *han* inte ha något att roa sig med?

Men det är bara afundsjuka, pur afundsjuka, ty man är rädd att inte sjelf bli, och så unnar man inte sin nästa en oskyldig glädje. Och det är elakt.

Det måste hjelpas! Det är hvarje trogen undersåtes pligt att älska och stödja sin monark. *Jag* skall gifva honom ett råd. Jag far upp till kungen!

* * *

»'ka tjenare, Ers majestät, tack för sist!

Tack sjelf, hvarmed kan jag stå till tjenst? Jag har redan prenumererat på Blänkaren, fast Themptander inte ville.

Det är jag som vill stå ers majestät till tjenst. Ers majestät måste göra några adelsmän, många adelsmän, landet fordrar det!

Det har du rätt i. Jag har redan tänkt på det; Themptander och Ryding och Forssell och Montan och C. O. Berg och några stycken till, Liss Olof och A. P. Danielsson.

Förslår inte, vi måste ha fler!

Det går inte, då få vi bygga ett nytt riddarhus.

Än sen? Ha vi inte pengar; hvasa? Ha vi inte de 5 tusen som arbetareinstitutet skulle ha?

Du har rätt — det kom jag inte i håg.

Här är en adresskalender och en handelskalender Ers majestät, ska' vi börja nu? Så göra vi som Pincus i Hamburg, vi skicka utnämningarne i tryckta cirkulär och som korsband, det blir billigast.

Du ä' inte dum du, det är synd att du ska vara en tidningsskrifvaredålighet — annars — —

Bort det — Ers majestät — *jag* vill visst inte bli adelsman — — —

Ja, men —

Aldrig i lifvet, Ers majestät, skicka nu efter Anrep och Klingspor, så saken blir i ordning. Addio.

* * *

Och Anrep och Klingspor kommo med stadsbud som buro adresskalendern och vapenboken, blyertspennor och färglådor.

Och konseljen var samlad till extra kapitel.

Nu börja vi! Om vi först skulle göra Dickson till baron, här är så ondt om finansbaroner.

Kör till! Rita på Klingspor, men något nytt! Trästubbarne äro så utslitna.

Och så du, kära Themptander — —

Ack, Ers majestät — —

Se så, ingen falsk blygsamhet — — och du Ryding, och Richert, Tamm och Lovén, nu ska' vi inte knussla!

Och Anrep skref och Klingspor ritade.

Hvad tycker du om von Kompromiss, Themptander, det *låter*, och en lycklig smålandsost i grått fält — — —

Och Ryding, du får rothållarenkan i ditt vapen, rödt fält, det klär upp, skulle tro.

Forssell ska' ha ett positiv i sitt — — —

Ett positiv? Men hvad ska' då Anton Nyström ha, frågade Klingspor.

Ska' Nyström också bli adelsman, skrek Hammarsköld? Jag afgår!

Ptro! Hvarför inte, när von Bergen redan är — inga gemena, bara korporaler.

Nå, jag stannar då.

Så ha vi Lissen. Han får en slaga i sitt vapen, inte en vanlig hemmagjord slaga, utan den der beryktade köp-slagan som han inte ville vara med på. »Ä' du med på den?»

Danielson får nöja sig med kroppkakor — — han har så god aptit.

C. O. Berg är redan färdig: »Von Krokodilenfresser»! och en sirapstratt i svafvelgult fält. Snyggt men inte pråligt, eller hur?

Om vi nu skulle ta' itu med adresskalendern! — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —

* * *

De arbetade i dagar tre och nätter tre och det var ett »strapserende Arbejde».

Men så blef det också undangjordt ordentligt, och nu fins det inte en hästskojare eller en hemmansegare eller en borstbindare eller en sillstrypare, som icke är adelsman. Det är jemlikhet så det förslår och det är glädje öfver hela landet, och baron Themptander von Kompromiss har fått en tacksamhetsadress med 6 millioner underskrifter utom qvinnor och barn, och konungen funderar på om inte hans trogna folk skulle vilja höja apanaget i glädjen. Det går nog.

Inte ens mig har man glömt i glädjeruset.

Den snälle statsministern!

Jag satt på Blänkarens eleganta byrå Norrmalmsgatan 28.

Ett hofekipage stannade utanför dörren. En betjent hoppade af. Det ringde på. Jag öppnade och mottog ett visitkort:

> **Baron Themptander von Kompromiss.**
> Ännuvarande statsminister.
> *Stockholm.*

Bed baronen stiga in, sa' jag, han vill kanske annonsera.

Men det ville han inte. Inte den gången, men längre fram. Han ville tacka mig.

Det är ert råd vi följt, det är er förtjenst, att landet är lyckligt att folket jublar, att det är, »en glädje i Jerusalem och en glädje i Betlehem». — Ni måste taga mot ett vedermäle, äfven ni *måste* bli adelsman!

Herre, aldrig, jag är af italiensk furstebörd, jag har stamträd och sigill i mitt skrifbord — men jag låtsar aldrig om det. Jag är demokrat!

Ja, men — — —

Aldrig i lifvet — — —

Men vasatrissan? — — —

Jag parlamenterar inte, jag vill inte ha', hvarken orden eller namn — — —

Ja, men nu ska' herrn ta mig fan bli adelsman vare sig herrn vill eller ej, skrek von Kompromiss och blef arg — — —

Jag skrek efter honom i dörrn, men det var för sent — han for till slottet — — och nu, alla, *alla* äro adelsmän, ingen är omärkt, inte ens jag. Jag skrifver mig nu

Gustave de Mont d'or.

* * *

Och detta skedde anno efter Kristi börd 1885.

Gustaf.

Blänkare.

En försöksballong.

När Stockholms Dagblad, k. m:ts *högra* hand, som tidningen så träffande blifvit kallad, för en vecka sedan eller ett par sträckte fram trefvarne och gjorde sig underkunnigt om, hur landet låg beläget, kunde enhvar politisk väder- och vindspåman begripa, att något var i görningen, ett upprepande af farsen från 1880. Man observerade visserligen manövrerna och återgaf här och der i landsortspressen tidningens mystiska: å ena sidan visserligen... men å andra sidan! Och fogade flerestädes kommentarier till texten.

Det intryck man i allmänhet syntes få af de »upphöjelser», som bebådades, var emellertid närmast det man erfar vid beskådandet af en pantomim eller annat gyckel, der de uppträdande bära sig mer eller mindre fumligt åt. Man bestod nyheten endast ett dragande på smilbandet och en medlidsam axelryckning.

Och så hördes ingenting af förrän i fredags, den hel. Bonifacii dag, då äfven högstdensamme beslöt att spela välgörare.

På aftonen utkom Postgumman och slog verlden, d. v. s. vår kungl. svenska verld, med förvåning, hvilket ej ofta inträffar. Öfverst bland de officiela tillkännagifvandena lästes nemligen följande:

> »Kongl. Maj:t har denna dag tilldelat friherrlig värdighet åt grosshandlaren m. m. filosofie doktor Oscar Dickson.»

Det var ett nytt namn, ett namn som ingen kunnat gissa på. Hvilka stordåd hade *han* nu utfört, som på ett så ovanligt sätt skulle belönas? Icke så mycket som en ny Nordenskiöldsäfventyrlighet kunde denna gång kasta en matt reflex af tvetydigt skimmer öfver den nymålade vapenskölden. Icke heller hade man honom att tacka för vissa skrattretande s. k. parlamentariska segrar. Och inte hade han haft ett finger med i det tarfliga intrigspel, hvarigenom regeringen vunnit åtminstone skenet af att ha stärkt landets försvarskraft. Ingenting af allt detta. Ingenting alls, för vanliga menniskor fattligt. Hvarför också D. N., k. m:ts *venstra* hand, står stammande, slagen med häpnad. Ja, här om någonsin kunna vi alls stå »undrande och spörjande.»

Hade det ändå varit i förra kungens tid, som enligt hvad det påstods drogs med knaggliga affärer, kunde man trott, att grosshandlare... hm... baron Dickson försträckt högstdensamme en större summa penningar, för hvilka räntan erlades med en liten titel utom med de legitima 6 proc. Det påstås ju, att dylika transaktioner, deri visserligen öfverräntan i stället utgjorts af en stor plaque, förr icke varit så ovanliga, men härom kunna ett par bankdirektörer sannolikt lemna bättre besked.

Ett sådant antagande ligger emellertid här vid lag utom möjlighetens gräns, ty det är ju allmänt både kändt och erkändt, att husets nuvarande chef, det Bernadotteska husets, sköter firmans privataffärer alldeles utmärkt.

Och att herr Dickson blifvit baroniserad till erkänsla för glada jagtparti med ty åtföljande middagar, kunna vi heller icke tro, ty icke är en middag ändå värd ett friherreskap... så framt man ej vill vända om satsen, hvilket man också kan, och säga, att en tom titel för en förståndig karl är för litet betaldt för en god middag.

Saken är och förblir oförklarlig och lämpar sig egentligen endast för skämtarne, hvarför också Blänkarens påpasslige kåsör skynda att slå mynt af densamma.

Ett sätt att förklara évènementet ha vi dock kvar, men vi våga ej tillmäta ens det någon större grad af sannolikhet.

Vår nådige och folkvänlige konung Oscar 2 är en förstucken republikan, liksom hans salig farfader en tid bortåt troddes vara. I egenskap af Europas mest bildade monark har han längesedan funnit, att kungadömet är på retur, att sjelfva dess idé, den *ärfda* maktens idé, är humbug och att dess »imposanta emblem» numera icke duga till annat än materiel vid tarfligare folknöjen, hvarför han lär ha tänkt att skicka hela skräpet till Hazelius eller, om han inte vill ta emot det, till direktionen för det nya lofvande Tivoli. Han har insett, att adelskap och ordnar och allt det andra påhänget till kungligheten icke äro värda de penningar, som diplomens utlösen kostar; han har klar blick för att det hela är en fåfängans marknad, att det skapar klasskilnad, der tidsandan fordrar nedrifvande af skiljomurarne mellan samhällslagren; han vet att detta narrspel befordrar tillväxten af allt slags moraliskt ogräs, och konungen älskar de enkla republikanska dygderna utan ståt och prål: manlighet, karaktärsfasthet, arbetsamhet, frihet från fåfänga och fjäsk.

Men han vet också, att en lögn som har sina rötter ned genom århundraden är svår att utrota; han ser sig med smärta icke vara i stånd till det. Men så har han kommit att tänka på att det bästa sätt i verlden att göra en person eller sak omöjlig, att nedbringa dess kurs, för att tala med grosshandlare... hm... baron Dicksons språk, är att göra den ridikyl.

Hans majestät spekulerar synbarligen i baisse på ordensdekorationer och andra »värdigheter.»

Och vi och alla frisinnade skola efter bästa förmåga hjelpa honom i den saken.

Först kom turen till ordnarne; med dem lyckades k. m:t förträffligt. Det har ju kommit dithän, att en menniska riktigt skäms för att ta emot en orden; vi ha t. ex. aldrig funnit Liss Olof se generad ut förrän han blef vasariddare. Men då vill han icke ens visa sig på Stockholms gator, utan reste hem till mor i Westannor och lät riksbanken sköta sig bäst den kunde, medan det värsta pratet gick öfver.

Nu har ordningen kommit till adelskapet. Början har skett med Dickson; hans baroniserande är med säkerhet endast en försöksballong. Och då detta

lyckade skämt med den göteborgske börsmagnaten slagit an såväl som det sannolikt gör, ty man kan vara viss om, att det skall framlocka applåder och bravorop från afbrända Skanör upp till skogsafhuggna Norrbotten, så... ja så vet man ej huru det skall sluta.

Nästa öfverraskning, som det blir Dagbladet förunnadt att bereda oss, varder väl, att konungen funnit sin titel och vidhängande: »med guds nåde» otidsenliga och i stället antagit titeln: »förste medborgaren i förenade fristaterna Sverige och Norge.»

I sanning, *så* skall det tas, *så* skall konungen arbeta för utvecklingen till en förnuftigare styrelseform! Vi känna oss rörde af tacksamhet och äro färdige att, följande psalmbokens ord, utbrista: »Ära ske konungen! Herren hans vägar bevare!»

Ett dödfödt foster.

»Värnpligtens vänner» hafva i dagarne visat en lifsyttring i och med utgifvandet af första numret af en ny tidskrift, som bär det tillräckligt upplysande namnet »Fosterlandets försvar».

Och vi som trodde, att sällskapet sedan länge låg i själatåget, vi skulle således ha misstagit oss?

Kanske. Och kanske icke.

Möjligtvis får denna tidskrifts utgifvande betraktas som »de sista galvaniska grodryckningarne» såsom Nerikes Allehanda en gång på sitt drastiska sätt uttryckte sig. Den lilla lifslågan flammar hastigt till för att sedan för alltid slockna.

Det är vårt hopp, att det skall gå så med detta nya företag, som man naturligtvis på åtskilliga håll skall söka frampuffa såsom varande så välsignadt »fosterländskt», hvarför det bör tagas om hand på allra ömmaste sätt. Det angifver sig sjelf som en »tidskrift för alla», men dessa »alla» torde bli mycket lätt räknade och snart kunna reduceras till: tidskrift för ingen eller tidskrift för generalstabsaspiranter eller tidskrift för Karlsborgsdamerna.

Ty det bör nu kunna anses vara ett fullt konstateradt faktum, som af ingen kan förnekas, att stämningen i alla landsdelar är afgjordt emot all vidare utsträckning af värnpligten. Det var karaktäristiskt nog, att hr S. A. Hedin, hvilkens politiska väderkorn måste erkännas såsom särdeles fint, under debatten om härordningsförslaget, fällde ett yttrande, som man skulle kunna återgifva med: après nous le déluge — »efter oss kommer nihilismens syndaflod».

Men det är den, som »Fosterlandets försvar» skall uppdämma eller afleda i små befruktande rännilar. Men dess sträfvanden bli säkerligen lika litet tillfredsställande, lika otacksamma som ett äldre fruntimmers — för att uttrycka oss chevalièrement — stretande mot strömmen.

Försöket är vackert, men säkerligen mycket opraktiskt. Det är vackert, att enhvar verkar för hvad han finner rätt, och tidskriftsförfattarne finna det naturligtvis rätt, att landet åtager sig ökade bördor i oändlighet för vinnandet af något, som för oss och den stora kompakta majoriteten framställer sig som en chimär: »ett starkt försvar».

Men det är opraktiskt, ty landet har haft så lång tid att sätta sig in i »vår stora fråga», hvilken nu under femton års tid blifvit skärskådad ur alla synpunkter, att det tagit sitt parti, hvadan få, om ens några proselyter stå att göra. Det blir ett oskyldigt, men något dyrt privatnöje för de få ortodoxe bland miltärer och tjenstemän, hvilka få läska hvarandra med elegier och »sakrika utredningar», som det heter, och sedan erfara en vemodsfyld glädje öfver bifallsnickarne från det fåtaliga auditoriet.

Justitieråd och advokat.

När lagens högste väktare sjelfve öfverträda gällande lagar, börjar det se betänkligt ut. Ty det beror ej på tanklöshet eller obekantskap med de tusentals stadganden, som reglera vår statsborgerliga tillvaro, utan det häntyder på förakt för lagen och bör följaktligen efterhållas och näpsas med större eftertryck än förseelse eller förbiseende, begångna af andra. Derpå kommo vi att tänka, då vi i tidningarne härom dagen funno, att i den stora rättegången om Trolleholms fideikomiss ett justitieråd, herr Åbergsson, fungerat som ombud i egenskap af förmyndare för grefve Fredrik Bondes äldste son. Då nemligen för ett antal år sedan justierådens löner ökades till 10,000 kr., medgaf riksdagen denna löneförhöjning under det utttryckliga förbehåll, att hrr justitieråd dermed skulle låta sig nöja och ej mottaga vare sig offentliga eller enskilda uppdrag vid sidan af sin tjenst. Hvilket dock som man finner ej hindrar bland andre herr Åbergsson att åtaga sig rättegångars utförande och förmynderskap. Låt vara, att det senare uppdraget tillkommit, innan hr Å. blef justitieråd, men om det så förhåller sig, hade det varit hr Åbergssons ovilkorliga skyldighet att, så snart han erhöll förtroendet att vara ledamot af högsta domstolen, genast göra sig kvitt sina enskilda affärer.

Då nästa riksdag sammanträder och man skall afgifva sitt utlåtande öfver högsta domstolens sätt att fylla sin pligt, skola vi hos vederbörande uppfriska minnet af hr Åbergssons tillvägagående, och eget skulle vara, om han icke då kunde förmås att ej sträcka fötterna längre än skinnfällen räcker.

Om justitieråd såsom bolagsstämmoordförande o. d. få vi tillfälle att en annan gång tala.

Linieeld.

Ända till skenet måste undvikas. Den nya Kongostatens officiela namn varder icke, såsom förut bestämts, »den *fria*» utan »den *sjelfständiga* staten Kongo.»

* * *

Tiga är guld, tänker Jönköpings lärarekollegium, som beslutat *icke* afgifva något yttrande öfver läroverkskommiténs betänkande.

* * *

»Sjelfmördaren» Christer Swahn nöjer sig icke med att ta lifvet af sig sjelf. Nu har han i 4 timmar och 15 minuter hållit på att långsamt pina ihjel ett helt auditorium i Lund med en kritik öfver H. Taine.

Man vet ännu icke, huru många som aflidit — men Christer sjelf är tyvärr på bättringsvägen.

* * *

De äro så ledsna vid hofvet, så!

Ty hertigen af Hohenzollern är död, och man sörjer i sex dar, halfva tiden i hvitt och halfva tiden i svart.

Och hertigen af Turn und Taxis är också död — men hans furstendöme var så litet, att man icke kan sörja honom; mer än en halftimme på sin höjd. Allt i proportion!

* * *

Åt bryggarne i Stockholm, som tänkt skumma till sig en hög vinst genom att höja priset pr halfbutelj öl med 1 öre, ropar folket »skam på lång (humle) stång!» Och så tänker folket strejka mot ett bryggeri i sender.

Och det är bittert, tycka bryggarne.

* * *

Den beryktade hickmaniterchefen Hurtig skall nu ändtligen afsäga sig sin chefplats.

Hvad skall karlen nu kunna bli, månne? Prest, naturligtvis. Han ämnar fortsätta sina teologiska studier, heter det, och det ligger så nära till hands.

* * *

Röfvare i första akten, prest i den andra. Det är bara tragedien i Wimmerby omvänd!

* * *

Kungen och drottningen ha varit och beskådat Munkaczy's tafla i Blanchs salong.

Och de ha gjort det med *synbart intresse,* påstår Aftonbladet, hvilket var vänligt gjort af dem.

* * *

I den Mecklenburgska ruskhistorien har ett Leijonhufvud delvis fått bära hundhufvudet.

Men hade han gjort sin pligt, hade han sluppit plikta med ständig tjenstledighet.

Den illa gör, han illa far.

* * *

Maliniternas nyuppförda ordenhus på Kungsholmen har ej burit sig.

Är det att undra på, när der ej får begagnas något »starkt»?

* * *

Socialistvänliga skriftställarinnan Ann-Charlotte Edgren har blifvit afritad i sjelfva »The Queen», den engelska damaristokratiens tidning.

Hvad säger The Queen of Nassau om det?

* * *

»Med ordet *skandal* menas offentliga personers skamliga handlingar, icke dessas omnämnande.»

Det är — för omvexlings skull — ett sant ord, hemtadt ur Svenska Dagbladet.

* * *

Svärd och knif! Om Upsalapostens Möllersvärd något maltraiterat den unge Mecklenburg så är det väl, att det fins en *barberare* till hands, som kan plåstra om såren, »allt efter taxa, förstås.»

* * *

I yrkesfrihetens tid ha fyra herrar i Göteborg blifvit instämda för olofligt utöfvande af tandläkareyrket. Men det kommer sig väl af, att dessa herrars verksamhet icke fallit de öfrige »examinerade» tandläkarne på läppen.

* * *

På sitt *hedersord* försäkrar Figaro, att han ej sålt sin penna till Mecklenburgarne.

Då kan man också ge sig den och den på det.

Ack, en sådan skämtare!

* * *

»Baro» är ett latinskt ord, som betyder dumhufvud. Under medeltiden fick det en annan betydelse, men numera kan man med skäl återupptaga den gamla öfversättningen.

* * *

Betecknande är det i sanning, att alla våra dagliga Stockholmstidningar uttalat sitt ogillande öfver galenskapen med grosshandlare Dicksons upphöjande i friherrligt stånd — alla, utom Aftonbladet.

Skulle detta kunna förklaras af satsen: femina varium et mutabile. Eller skulle Aftonbladet kanske finna utnämningen vara på sin plats?

* * *

»Jo Jo kommer!» har det annonserats någon tid. Han kommer för att uppträda på manègen.

Det kunna vi rakt inte tro. Vi tro för det första, att Jo Jo stannar kvar der han är, och för det andra så är det icke alla sceniska artister, som gå in vid hästoperan.

Eller kanske man åsyftar en annan Jo Jo än vår oförgätlige Johan Jolin?

I så fall borde karlen, så fort han hit kommer, tilltalas för brott mot den literära eganderätten.

* * *

Sjelfva Figaro kan ibland vara bra. Så föreslår hr barberaren i sitt måndagsnummer »upphäfvandet af konungens rätt att upphöja i adlig, friherrlig eller grefiig värdighet».

Detta, säger tidningen, önskas af högern och de moderata och »inom venstern och de radikala råder icke mer än en tanke i ämnet». Så är det nog också.

* * *

»I sjelfva verket är nu gärdet uppgifvet, och man frågar sig: hvar finnes gränsen?»

Orden läsas i Figaro.

* * *

Som ett apropos för dagen erinra vi om en gammal historia, som har felet, att icke vara mycket sannolik, men är lika bra för det.

Då Nordenskiöld efter sin hemkomst från Vegafärden mottogs af kungen på sjelfva Logårdstrappan, snafvade han och kom att falla på knä. Hvarpå konungen helsade honom med orden: »Stig upp herr baron»!

Oscar Dickson, som gick strax bakom, tyckte att detta var ett beqvämt sätt att komma sig upp i verlden, hvarför han också »dask» omkull. Då sade kungen:

»Stig upp simple adelsman!»

Skulle den simple adelsmannen ha gjort ett knäfall till, efter han nu står lika högt »i gradorne» som Nordenskiöld?

Högermeriter.

Om det under *Der ute* omtalade öfverfallet på kandidat Ipsen, danska »Socialdemokratens» redaktör, skrifves i »Socialdemokratens» söndagsnummer:

Då detta nummer kommer våra läsare i handen ha de säkert reda på den skandal, som egde rum vid högerns grundlagsfest i »Kongens Have».

Estruparne öfverföllo referenterne från »Dags-Avisen» och från »Socialdemokraten». Den förstnämde, hr Ussing som lyckligt slapp undan, sedan oväsendet nyss börjat, undgick kroppslig misshandel, hvaremot hr Ipsen från »Socialdemokraten» icke blott blef förolämpad på det gröfsta, utan tillika misshandlad.

Om de närmare omständigheterna vid öfverfallet meddelar hr Ipsen följande:

Den behandling, högern visade mig i fredags i »Kongens Have», der jag var tillstädes som referent för »Solialdemokraten» och der jag öfvervar festen på särskild inbjudning till redaktionen med ett af inbjudarne utfärdadt kort som tillträdesbevis och som, efter hvad jag väntade, fullt betryggande lejdebref, denna behandling var så oerhördt simpel, och räknade så många utöfvare, att de herrar, hvilkas gäst jag var, kunna ha godt af att höra litet närmare derom.

Man hade sörjt för en stol åt mig — der börjar höfligheten och der upphör den också. Då jag reste mig från mitt arbete, blef jag nästan strax utsparkad ur »Haven», och det skedde så oförskyldt från min sida och så utan all tvekan från högerns sida, som om mina ärade värdar, festkomiterade, icke tänkt på annat hela mötet än just detta, huru de skulle få mig ur vägen. Förloppet var följande:

Framför talarestolen stod en yngre oppositionsman, med hvilken jag ett par gånger sammanträffat; han hade köpt och betalt en biljett till festen, om hvilken det som bekant stått annonseradt i högerbladen: »Tillträde fritt för alla» (med fetstil), men han har sannolikt icke ansett sig förpligtad att ropa hurra för pengarne, ty i det jag gick ned från talarestolen, såg jag honom omringad af en skara förbittrade menniskor, som skreko och hotade. Nu har jag väl aldrig hört till de modigaste, men heller icke till de fegaste, och derför trängde jag mig fram för att hjelpa honom en smula, utan att med ett ord irritera mängden.

Jag kan icke erinra mig att hafva sagt annat än enkla uppfordringar till att icke slå mannen, och då man sedermera berättade, att jag skulle hafva ropat »Ned med Estrup», så är sanningen den, att jag ropade hvarken ned med Estrup eller med någonting annat hvad det vara må. Emellertid knuffades vi i väg, och nu hände det, som gjorde mig till medelpunkt för raseriet. Då jag insåg det omöjliga i att få den öfverfallne oskadad ut ur trädgården utan skydd, sökte jag få honom upp på talarestolen till de många der församlade partiledarne, på hvilkas myndighet och humanitet jag då ännu icke tviflade. Men just som vi nådde trappan, *böjde sig en af desse öfver räckverket och riktade med sin käpp ett försvarligt slag mot min ledsagares hufvud.*

Jag bad en uniformerad polisbetjent, som såg på när slaget föll, att anteckna mannen, som stod i godt skydd uppe hos honoratiores, men då desse togo parti för honom, kastade polisbetjenten en skygg blick ditupp och vägrade att följa min uppmaning. Jag upprepade den eftertryckligt utan att ett ögonblick gå öfver den hänsyn, jag var skyldig de män, hvilkas adresser stodo på mitt inbjudningskort, men också utan att vinna den minsta anklang hos de kringstående för det, som här borde varit alla hederlige mäns angelägenhet: att beskydda den öfverfallne. Och så var jag dömd. Man störtade sig öfver mig — hvart min olyckskamrat tog vägen såg jag icke men jag har hört att han blef piskad ut ur Haven något före mig — och med käppslag, hån och sparkar blef jag nu i åsyn af honoratiores på talarestolen jagad ett stycke längre bort medan man tjöt: »Lefve Estrup!»

Då det blef ett ögonblicks uppehåll, hörde jag någon ropa: »Det är Ussing!» Det är »Dags-Avisens» referent» Och så: »Ut med honom! Ut med dem!» hvaraf följden blef, att jag på återstoden af turen af många blef tagen för hr Ussing, som man hade fått öga på och som nu kom bort till mig. Han fick naturligtvis sin del af gemenheterna. Kort derefter kom en af bandet på tanken att anstalta ett lojalitets prof, i det han föreslog församlingen att hedra h. m:t konungen med ett lefve. Man ville se, om vi behölle hattarne på. Det gjorde vi, och så började käppslag, först mera riktade mot min hatt än mitt hufvud, senare afgjordt omvändt. Hvart hr Ussing under tumultet tog vägen såg jag icke, men han har sedermera i »Dags-Avisen» meddelat, att han gick fri från det värsta raseriet. Detta bröt nu löst mot mig med förnyad styrka under ropen: »I vattnet med honom! I vattnet med Ussing! Lefve kungen!» Och så bar det i väg mot bassinen med grosshandlar *W. Mannheimer* i spetsen.

Då kommo två detektiver till och den ene tog fram sin bricka och höll upp den i luften utan att det gjorde annan verkan än att man afstod från att dränka mig.

Polisbetjenten fick, som han sedermera berättat mig, ett käppslag i hufvudet, och pöbeln for nu vidare med oss. Hvad var det för folk? »Henrikar» tillsammans med slynglar och herrar, som för tio minuter sedan prydt »högerns» festtribun.

Grosshandlar Mannheimer hade fått fatt i min ena arm och nöp så mycket han orkade, hvarjemte han, då jag berättade, att jag var »inbjuden», upprepade gånger spottade mig ett »håll käften» i ansigtet, hvarefter han högljudt förklarade, att »Gu skal De ud.» Om det var han eller någon annan, som ref sönder mitt rockfoder och min skjorta vet jag icke.

Tjut och skällsord vunno bifall hos den till flera hundra personer uppgående menniskomassa, som följde mig ända till utgången. Här stodo några uniformerade betjenter, hvilka på uppmaning af de två detektiverne sökte att spärra högra vägen vid porten, och då vi nådde den och man måste upphöra med förföljelsen var en person nog usel att slå mig i hufvudet med en med blykula försedd käpp just som jag passerade förbi honom, fasthållen som jag var vid skuldror och armar af tjenstvilliga händer samt värnlöst prisgifven åt de hundradetal, som pressade på bakifrån. Polismannen, hvilken jag bad att han skulle anhålla våldföraren, frågade om jag kunde utpeka honom, men under tiden hade vi blifvit skuffade längre fram, hvarför jag måste svara nekande. Då sade polisen, att icke heller han kände igen den som utdelat slaget, och dermed tycktes han anse den saken klarerad. Att bedja sin kamrat taga reda på slyngeln, hvilket nog icke varit någon omöjlighet, föll honom icke in. För öfrigt led jag icke något mera känbart öfvervåld än detta, som skaffade mig en lindrig svindel och litet hufvudvärk.

Men god vilja att traktera mig ännu värre fattades som sagdt icke hos pöbeln. Jag lade märke till att så fort jag vände mig om, fans icke en hand som rörde sig, men så snart de kunde komma åt mig från ryggen blossade modet åter upp hos dem.

Något mer är ej att omtala än att den gatungdom, som samlade sig utanför och följde med ned åt gatan, uppförde sig nobelt i jemförelse med högerherrarne i »Kongens Have». Partiet må dock underrättas, att jag måste afgifva förklaring på stationen Pilestræde öfver dess pöbelaktiga uppförande mot mig. Följaktligen begagnade jag icke mera mitt inträdeskort, men jag har senare erfarit af andra, att rundtomkring i »Haven» väckte berättelsen om de mot mig utöfvade bedrifterna stor glädje, att några skämdes derför, vill jag dock tro.

I. I. Ipsen.

Tunnbindaren.

(Amerikansk humoresk.)

— Äfven jag har arbetat på verldsaltets förbättring.

Vid ljudet af dessa ord, yttrade strax bredvid hans armbåge, snurrade redaktören omkring sin stol och såg framför sig en karl med okammadt hår och en näsa, så fullsatt med blomstrande karbunklar, att den liknade en klase mogna tranbär.

— Hvad är ert ärende — frågade redaktören, sedan han noga studerat den främmande.

Frågan förvirrade honom, och han gned sin mogna, röda näsa först med ena handen och sen med den andra, som om någonting plågade honom. Slutligen suckade han och svarade:

— Jag kom hit för att höra, om ni inte skulle vilja skrifva en reklam åt mig af den lydelsen, att Baker och Buford nyss ha satt upp ett stort tunnbinderietablissement, och att de snart skola förtjena en förmögenhet på det — en förmögenhet, som vid Jingo, skall skämma ut de indiska nabobernas och få dem att lyfta på hattarna och säga: Hur står det till, Baker?

— Tänker ni betala reklamen?

— Ja, det vill säga inte genast — svarade främlingen och filade återigen på sin näsa så, att den glödde som en masugn. — Jag får uppriktigt tillstå, att för närvarande är jag inte riktigt beredd på den saken. Men jag skall nog... det är inte långt till den dagen, då jag kommer att göra det.

— Denna tidnings grundprincip sade redaktören — är: inga pengar, ingen reklam.

— Godt, då skall jag säga er något. Ni skall veta, att mitt namn är Baker, den egentliga egaren till firman Baker och Buford. Och jag skall ge er tio procent af nettobehållningen på vårt tunnbinderietablissement för den der reklamen.

— Tveka inte ett ögonblick! Ni behöfver inte betänka er en sekund, ty en förmögenhet ligger framför er — en förmögenhet, som skall skämma ut — — — Men det der ska vi inte tala om. Vårt program börjar med att genast tillverka tunnor för att ha i ordning, tills koleran kommer att rasa här.

— Hvad har koleran att skaffa med tunnorna — frågade redaktören nyfiken.

Jo, det skall jag säga er. Ser ni, när koleran kommer att gå här och börjar bli farsotsartad, komma tunnorna att bli efterfrågade, derför att sjukdomen så att säga stryker omkring gathörnen och utan förberedelser flyger på en menniska, böjer hennes knän upp mot hakan och snor henne nästan till en korkskruf. Offret vrider sig så rundt omkring sig sjelf under dödskampen förstår ni, så att enda sättet att anständigt begrafva det, blir att stoppa in det i en tunna och ruska ner det, alldeles som om det vore en slump tidig vårpotatis. Erfarenheten har lärt mig, att det är ett hårdt arbete att få in ett koleralik i en kista, så vida man inte först lägger det på ett block och hamrar ut det med domkraft.

— Af mina få men sakkunniga anmärkningar kan ni nu förstå hvad det skall bli för en omhvälfning i tunnbinderiindustrien, när koleran kommer att gå här, hvad det skall bli för ett rifvande och tjut. Utom de tio procenten, som ni kan ta emot eller inte, allt efter behag, lofvar jag er, att jag skall göra ett halft dussin tunnor, blåmåla dem och skicka upp dem till er, så att ni kan ha dem till hands i fall koleran skulle slå ned öfver några medlemmar af er familj.

Nästa ögonblick uppstod det ett fruktansvärdt brakande och tunnbindaren rullade flinkt ned för två stentrappor. Men när dammet hade lagt sig, och redaktören befriat sin högra hand från några klädesfragment tillhörande främlingens onämnbara, satte han sig ned och skrei en artikel om koleran, hvari han tillrådde hvarje god medborgare, att i samma ögonblick han såg en koleramikrob slå ihjel honom med en klubba.

Löst krut.

— Min pappa är så lång, att han kan titta öfver det här planket.

— Det kan min också göra, tjö, bara han tar på sej sin höga hatt, så.

* * *

— Hvad ä' din far för någe'?

— Han ä' borgare, tjö.

— Åh, de' va' skräp; min köper alltid kontant, du.

Det kan komma en dag.

Skildring

af

Hinke Bergegren.

(Forts. fr. föreg. nr.)

5.

Den gamle sadelmakarn ville ha ett ord med i laget. Det var inte utan han ibland tyckte om att retas lite smått.

»Dom är också kristligt folk, fast dom är rika», krystade han fram. »Så inte ska man skälla på dom. Gud! jag skulle kunna skälla på Rundkvist, för han förtjenar fan så mycket mer än jag».

»Du är ensam», tyckte denne. »Du har inga barn att tänka på».

»Son din sköter sej sjelf och för Maja svarar nog andra» menade den kitslige sadelmakarn.

Karlsson inföll bums för att afstyra något inbördes klammeri:

»Hvem fan nekar för resten till, att du borde ha större lön?»

»Ja, inte gör jag», hördes den dermjekiga rösten igen.

Stämningen var tryckt i dag.

De hade samlats helt oförmodadt.

Karlsson hade kommit till middan, »alldeles af en händelse», som han sjelf uttryckte sig. Sadelmakarn hade tittat in i förbifarten — nu under middagsrasten.

Jonas Blom, som allt sen morgon varit hos sin vän Rundkvist, satt och skrufvade sig. Han förmådde knappt tala. Men ut skulle det i alla fall. Och så godt först som sist. Någon måste berätta det för hans gumma. Sjelf kunde han det inte.

»Jag har varit hos fabrikören», slungade han ut.

Sadelmakarn gned sig belåtet i händerna och smilade.

»Hvad sa han», frågade Karlsson och Rundkvist på samma gång.

»Han sa, han kan ingenting göra.»

»Hon får fängelse», snyftade Jonas.

Maja kom in i detsamma. Hon hade hört de sista orden. De fastnaglade henne vid tröskeln. Det kokade i henne; grämelse och hat.

»Jag vet, hvem det är», skrek hon. Det är... det är»

Jonas förstod strax hvad hon menade, störtade emot henne och grep henne i armen.

»Hvem?»

»Herr Gils», hviskade hon.

Det tog eld i sinnena. Der vardt ett lif och ett väsen. Hatet till familjen Gils, som lefde så glänsande och storartadt midt ibland fattiga träkåkar, detta hat hade glödt länge nog; nu slog det ut i full låga.

Plötsligt som ett åskregn bröt det löst. »En sådan skurk!» for Rundkvist ut. Sadelmakarn mumlade en samling osammanhängande svordomar. Karlsson höll tal.

»Nu ska du visa, att du är karl, Blom,» röt han. »Gå opp till djefvulens far och säj honom, att hans son ä' ett förbannadt svin, som nog ska få sin varma mat en gång i tiden. Och säj fästmön, att om hon gifter sej med en så'n fan, så är hon inte värd en rutten vitten. Och modern kan du helsa ifrån mej och säja, att hon hade gjort bäst i att aldrig ha födt fram sådant yngel!»

Han dängde och slängde med armarna, som höll han just på med att mörbulta den falska förförarn. Han talade inte; han tjöt i största inspiration. Det var fullaste allvar hvarje hans ord.

Men Blom såg temligen lugn ut. Han funderade tyst.

Maja kände sig böjd för att slå honom, så dum och feg, som han var. Det retade henne glupskt, att det inte fans en enda, som hade mod att hämnas. Om hennes bror hade varit hemma ändå! Nu var det hon, som skulle söka upp honom. Det hade hon tänkt på, att »der borta» kunde hon kanske glömma den skymf, som tillfogats henne.

»Hör på hvad Karlsson säjer» bölade sadelmakarn.

»Hör du», bjäbbade Rundkvist med och ruskade i Jonas.

»Nej. Hvad ska jag der å göra», hväste han.

Maja spottade föraktfullt åt honom.

Han satt lika lugn och stirrade på ena sängbenet, som var sprucket. Han tyckte det gjorde honom detsamma, hvad de språkade. Di trodde, att han var feg; men di skulle allt få se... di skulle få se —.

»Blom», sade Karlsson med rörd stämma, »tänk på din dotters olycka. Kan du räkna alla hennes tårar? De strömma som blod ur hennes hjerta, då hon släpas till spinnhuset. Och du vet det, utan att ditt hjerta gråter med. Du är ändå hennes far».

Jonas skakade på hufvudet och gjorde med ena handen en afvärjande åtbörd, som ville han inte höra mera.

Men den andra gick på:

»När du var uppe hos fabrikörn och han beklaga dej, tror du inte, att den lismarn visste, att det var hans son, som gjort din dotter så illa. Tror du inte, han tyckte hans son haft rätt att kasta smuts i ansigtet på er, att orena ert hem och drifva er lycka på spinnhuset, då ni fått er lön. Ni borde tacka för den nåd han visat ert hus, då han våldtog er dotter».

Jonas svarade ingenting.

De andra voro riktigt förbittrade på honom.

Då han skulle till att gå, ville Rundkvist hålla honom kvar, »för att han skulle höra på, hvad Karlsson hade att säja;» men sadelmakarn tyckte han gerna kunde dra.

»Han förlitar på gud», sade han hånfullt.

»Det har jag också gjort, men han svek mej likvisst», föll Majas far in. Han glodde barskt på henne.

Hon skämdes, för hon begrep, hvad han syftade på.

6.

Friskt och muntert ljöd barnungarnas skri, der de rasade på kyrkogården, obekymrade och upprymda utan nån tanke på döden. Grafvarne sprungo de omkring jublande och leende i den dofva middags hettan.

På bänkarna i skuggan af lummiga lindar hade mödrarna tagit plats. Arbetarhustrur sutto och lappade vildbasarnas trasor eller stickade strumpor åt gubben far, medan de samtidigt hade ett öga på rustibussarne, som flögo och flängde omkring dem.

Den backiga kyrkogården med sina otympliga kastanjeträd, groflemmade almar och väldiga lindar samt med sina af gatans dam grådaskiga gräsmattor var deras »sommarnöje».

Jonas stod och såg på de ungas lek. Han vardt lättare till sinnes. Ljufva minnen döko upp. Minnen som legat dolda i många långa år och som han ansett försvunna, begrafna i tidens haf, men som dock aldrig kunnat dö. Ett efter ett gledo de fram för hans öga. Det ena gladare än det andra, alla lika kära. Små obetydliga drag ur deras hvardagshistoria.

Den gången, ja... Och den gången!

Allt trädde fram så klart.

— Hans nioåriga dotter springer emot honom och vill, att han skall vara häst. Hon kältar och ber och drar honom i rocken, för han måste bocka sig, om hon ska få tömmarna om hans axlar. När han inte vill, börjar hon att stormtjuta, för att pappa är så stygg. Då tar han sjelf tömmarna och sätter om sig. Med tårar i ögonen ler hon och smackar. Pappa är häst! Han galopperar — hon är öfverlycklig. Då hon ropar »ptr-o» stannar han.

Han tog af sig hatten och torkade pannan, som dröp af svett. Då kom i detsamma en liten flickunge fram och såg så bedjande på honom. Men hon sade ingenting.

»Vill du jag ska vara häst?» frågade Jonas och bockade sig ner emot henne.

»Nej, bara hjelpa mej att laga det här», lipade hon och räckte honom sitt trasiga hoppband.

Han knöt det riktigt hårdt, och hon skrattade ljudeligt — alldeles som Hedda, då han var hennes häst.

Jonas lyftade upp flickan högt i luften och kysste henne. Hon skrek af förtjusning för hvarje tag.

När han satte ner henne på marken igen, gnodde hon bort till de andra.

Han såg efter henne.

Nu hoppade hon ystert i kapp med en annan flicka.

Likaså glad var Hedda, när hon var en nio, tio år, ja ända tills i vintras. Hon hade alltid varit ett lekfullt barn.

Och nu!

Han började darra. Blodet steg honom åt hufvudet. Näfvarna knöto sig af ilska.

Hatfulla känslor brusade inom honom.

Hans dotter skulle föras på spinnhuset och han, som kastat henne i olyckan, gå i brudstol — Nej! aldrig i evighet heller. Jonas skulle förfölja honom in i bleka döden. Han längtade efter att få se hans blod. Tjockt och rödt med köttslamsor i. Han längtade efter att få sparka hjertat ur kroppen på honom, att få vrida upp hans mun, som ljugit så skamligt.

Ostraffadt skulle han inte ha bedragit två stackars fattiga flickor.

Jonas ville visa han var man att hämnas. —

Rundt om honom ljöd vildbasarnas skrik, friskt och muntert. Och den der lilla jäntan, som han nyss smekte, stod och tittade på honom med förskräckta ögon. Som han nu såg ut, vågade hon inte be honom om hjelp. Hon stack fingrarna i mun och sprang med sitt trasiga hoppband.

Hon vände sig om tag på tag, rädd att han skulle komma efter henne. Men han rörde sig inte ur fläcken. Han stod kvar midt i solen, hur det än gassade och brände.

Han hörde ingenting, såg ingenting. Endast kände hur det ryckte och slet derinne, der som hjertat sitter.

Och hans bittra lidande, hans förfärliga strid med sig sjelf aftecknade sig på det infallna bleka anletet. Dragen förvredos, läpparne skälfde, ögonen glödde vildt i sina mörka hålor.

Ovetande fläktade han med hatten och strök med rockärmen flera gånger under hakan, der det kittlade i det stubbiga skägget.

Håret låg rufsigt. Några testar hade trillat ner i pannan, der svetten perlade och i stora droppar rann utför kinderna ner på halsen.

Han skakade på hufvudet, som ville han ruska bort alla hätska tankar, som foro som blixtar derigenom.

En viss förfärelse eller feghet började bemäktiga sig honom och allt mer och mer kufva hans upproriska känslor. Han fruktade, att han skulle få göra dottern sin sällskap på fängelset, om han rättvist hämnades hennes vanheder, hennes olycka. Förstår sig, han skulle få straff han, men den andra gå fri inför lagen. Jonas kunde inte utkräfva hämnd på annat sätt än sjelf vedervåga sin frihet!

(Forts.)

Depescher.

Karl K. B—arp. Ehuru vi ej vidare hålla på att få dylika råd eller att stå under något som helst slag af förmynderskap, tackas ni dock för vänligheten, ity att det af eder föreslagna fulständigt sammanfaller med, hvad vi sjelfve beslutat. Den »omnämde» satte sig, som naturligt var, genast i förbindelse med en person, hvars anseende han sjelf varit den häftigaste och ifrigaste att smutskasta. Om resultatet af de hvarandra fullt värdige herrarnes underhandlingar, få vi väl snarliga bevis i några nya lögnaktiga annonser, Men, som sagdt, edert råd att lemna föraktfulla personer åt tystnadens förakt, ha vi ju följt innan det gafs. Tack för edert intresse! Och fortsätt den redan så lyckligt avancerade prenumerantsamlingen.

Q. Upsala. Det väntas med otålighet på den en gång utlofvade fortsättningen.

Adolf L. Ystad. Vi ha sändt en gång. Skickades åter i dag. Hör efter på posten, hur det här kan komma sig.

M—n, Linköping. Östg. Kan man omöjligen få ett endaste litet bref.

Kristian frågvis. Nej, oförbätterlige skämtare, det veta vi sannerligen ej.

TIDEN

Hvarannandagstidning utkommer i Stockholm hvarje **måndag, onsdag** och **fredag.**

Tiden kostar **endast 5 kronor** till årets slut.

För **ett halft år** är prenumerationsafgiften 3: 50. För qvartal 1: 75.

För en månad 60 öre.

Allt postafgiften inberäknad.

Lösnummer **5** öre.

Utpräglad demokratisk hållning.

Lättläst och omvexlande innehåll.

W:m Wrangen

STOCKHOLM.

Lager af

Holländska, Belgiska & Tyska

Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Bell 789. **Ved.** Allm. 4817.

Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3*, försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:

1:ma 6 kv. Björkved 30 kr.,
„ „ Alved 25 „
„ „ Barrved 21 „
allt pr hel famn.

All ved ilägges i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.

Stockholm den 2 Juni 1885.

Carl Andersson.

Rådgifvare för Badgäster

af

D:r Alfred Levertin.

à 50 öre, uti alla boklådor.

Leveranser af

Stålräler

och

Stålplåtar

till alla svenska hamnar af **Bolckow Vaughan & Co. Limited Middlesbrough** utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent

HERMAN RHODIN,
Stockholm.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

I Spisningslokalen

9 Regeringsgatan 9

serveras god mat: frukost, middag och afton. Rabatt vid polettförsäljning. Telef. 67 49.

På **E. A. Tegnérs** förlag:

Den moderna

Bildningshumbugen

i skolan, familjen och det dagliga lifvet.

Af

Jens L. Christensen.

Bemyndigad öfversättning.

Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".
Söndagsnisse.

"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".
Budkaflen.

Glöm ej adressen

till billigaste

Tapetserareverkstaden,

der allt arbete utföres noggrant.

Promenaden lönar sig.

95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Läskedrycksfabriken

Svalan

95 Regeringsgatan 95.

Sodavatten	**Kr.** 5
Bilinervatten	» 5
Vichy	» 5
Fruktlemonad	» 10
Hallonlemonad	» 9
Sockerdricka	» 5
Champagnedricka . . .	» 9

m. m.

Allm. Telefon 67 59.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

"Nya Annonsbyrån"
(Sveriges **äldsta** annonsbyrå)
anhåller
att, till undvikande
af förvexling,
adressen:
S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.
måtte
användas för
annonser och andra meddelanden till
Nya Annonsbyrån, Stockholm.
S. Gumælius.
(G. 6059.)
Annonstaxans 17:e uppl. har utkommit.

Blänkaren

är ett organ för de frisinnade, folkliga sträfvandena på alla områden. Genom uppsatser berörande dagens politiska, sociala och religiösa spörsmål vill ***Blänkaren*** bana väg för den nya åskådning, hvilken nu som bäst tränger sig fram; genom satiriska utfall och för öfrigt alla till buds stående ***hederliga*** medel söker ***Blänkaren*** rifva ner fördomar, maktmissbruk och orättvisa, hvar hon finner sådana.

Blänkaren är absolut oberoende och kan derför uttala sig öppet och fritt om alla och allt.

På samma gång ***Blänkaren*** är vårt lands enda tidning, som öppet bekänner sig till radikalismens grundsatser och på grund deraf är förtjent att uppmärksammas af alla vänner till frihet och framåtskridande, så är tidningen läsvärd och underhållande.

Herr **Gustaf Gullberg** låter under ***"Bric-à-Brac"*** sitt glada humör fritt spela i hvarje nummer, och å tidningens tredje sida erbjudes läsaren uppsatser om ***konst*** och ***literatur, kåserier, poem, humoresker*** m. m., hvarjemte ***följetongen,*** som endast upptager ***svenska originalarbeten,*** med stor omsorg tillgodoses.

Blänkaren vill särskildt fästa uppmärksamheten på en synnerligen förtjenstfull artikelserie, som nyss påbörjats, och som kommer att fortgå under hela sommaren: ***"Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?"***

Utgifvare och redaktör: **Fritz Kjerrman.**

Utgifningstid: ***Onsdagar.***

Prenumerationspris: halft år Kr. ***2: 50.***
" kvartal: Kr. ***1: 25.***

Lösnummer: ***10 öre.***

Kommissionärer antagas mot hög provision å alla större platser,

Stockholm i Juni 1885.

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,

17 Hamngatan 17.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna telefon 60 39.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant

3 Jakobs torg 3.

Apparaten brinner hela dagen.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och **Expedition**: *Stockholm*, Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 12

Prenumerationspris:

Till årets slut Kr.	3: 75
För halfår „	2: 50
„ kvartal „	1: 25

Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekorativ skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Passa på tillfället!!!

Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.
Villagatan 16.
STOCKHOLM.

Der ute.

Sista gången.

Natten mellan 9 och 10 dennes afgjordes ministèren Gladstones öde af Englands underhus. Kabinettet föll på andra läsningen af inkomstbudgeten, hvilken vägrades med 12 rösters pluralitet. Under debatten, som försiggick denna högst märkvärdiga omröstning, höll de liberales gamle bepröfvade chef ett af sina vanliga glänsande tal, men föga anade han väl, att detta var sista gången, som han i parlamentet nedref de konservatives, tories alla argument, sista gången, som han stälde de konservatives unge skrikhals till ledare, lord R. Churchill vid skampålen, i det han tydligt och ovedersägligt visade, hur opatiotiskt *den* handlade, som i dessa brydsamma tider, hvilka kräfde lugn och sammanhållning, vilie motsätta sig budgetens antagande, utan att härför kunna framställa ett enda faktiskt skäl.

Och dock var det sista gången.

Med en bepröfvad statsmans lugn mottog Gladstone underrättelsen om kabinettets nederlag, satte sig genast ned att skrifva sin depesch till drottningen, samt uppläste derefter med fast stämma densamma för parlamentet, som härigenom underrättades, att den liberala ministèren stälde sina platser till drottningens förfogande.

Telegrafen har sedermera meddelat, att drottningen mottagit afskedsansökningen, hvadan med all säkerhet de konservative under lord Salisbury komma till styret, ehuru märkvärdigt nog desamme ej ega i verkligheten någon kammarmajoritet. Således beror Englands framtid ytterst på de stundande valen, hvilka dock efter all sannolikhet utfalla till tories fördel, enär den engelska nationalfåfängan, denna öfverklasslyx, som i århundraden fördröjt kulturarbetet, känner sig grymt sårad af Gladstones energiska försök att undvika ett förderfligt krig med Ryssland.

Ingen af nyare tidens statsledare kan med sådan berättigad stolthet se tillbaka på sin lifsgerning som William Ewart Gladstone. Hans politiska bana började tidigt. Redan vid tjugufem års ålder blef den unge torien understatssekreterare för kolonierna.

Men det är egentligen från år 1845, som man kan räkna hans storhets tid. Det var nämligen då han slet sig lös från de konservative, då han blef frihandlare och då, sist men bäst, han började kämpa för sin största idé, fredspolitiken. Naturligtvis mötte han öfverallt det häftigaste motstånd. Han blef ej omvald såsom parlamentsledamot samt måste afgå ur Peels torieministèr. Snart återvann han dock sin plats i underhuset, som han ända sedan dess behållit, och blef finansminister i tvenne liberala kabinett. Men ännu hade han ej lyckats blifva utsedd till chef för egen ministèr. Det var 1868, som det första Gladstoneska kabinettet bildades, sedan dess blifvande chef i underhuset besegrat Disraeli och genomdrifvit sin storslagna bill om den irländska statskyrkans afskaffande. Och det nya ministèrprogrammet var fullt värdigt den frisinnade, orädde man, som dikterat detsamma; det lydde: fred med utlandet och reformer hemma. Med oryglig konsekvens sökte Gladstone också genomföra detsamma och såsom resultat af hans sträfvanden stå: den irländska statskyrkans afskaffande, en irländsk landbill till förbättrande af arrendatorernas usla ställning, upphäfvandet af det brukliga köpet af officersfullmakter, en förbättrad folkskolelag samt införandet af sluten omröstning i parlament, allt reformer, som tillräckligt tala för sig sjelf. Men så stod också Gladstone efter uppnåendet af dessa förbättringar öfvergifven af alla de maktegande, som han genom sina reformer stött för hufvudet, samt hånad af den andliga pöbel, som ej kunde fatta hans fredsidéer. Följden vardt, att ministèren vid valen 1874 besegrades och Disraeli med de konservative fattade regeringstömmarne.

Gladstone underkastade dock det nya krigs- och eröfringskabinettets alla handlingar en så mördande kritik, att drottningen åter uppdrog åt den grånade statsmannen att bilda ny ministèr. Och vid bildandet af denna 1880 års Gladstoneska ministèr skönjdes kanske klarast den liberale ledarens skarpblick och medvetenhet om nya tiders kraf, i det han ej skydde att till kolleger utse tvenne ytterligt *radikale* politici, herrar Bright och Chamberlain.

Detta kabinett har nu fallit. En annan tid än vår skall fälla en rättvis dom öfver dess arbeten. Vi stå ännu kvar midt i krutröken och kunna ej skönja klart. Men till ovansklig ära för Gladstone lefver hans, folkets Williams namn i den engelska underklassens minne såsom en banbrytare för de unga idéer, hvilka framförallt fordra folkets andliga och ekonomiska likställighet, och såsom en man, den der aldrig dagtingat. Och efterverlden varder det förunnadt att rentvå hans statsmannaminne från den ovärdiga beskyllningen, att han, genom troget fasthållande vid sin fredspolitik, satt en fläck på engelska nationens heder.

Rättvis fordran.

En petition, undertecknad af 208 kvinnor, har stälts till alla medlemmar af engelska öfverhuset för att förmå dem att understödja den bill, som blifvit föreslagen i öfverhuset om att gifva kvinnor rösträtt vid parlamentsval.

Detta ganska märkliga aktstycke, som tydligt visar, hur kvinnan börjar vakna upp till medvetande om sitt *politiska* menniskovärde, innehåller bland annat följande:

»Önskningar att kvinnor, hvilka skola betala utskylder till stat och kommun, äfven skola få deltaga i parlamentsvalen, ha beständigt framlagts inför parlamentet och landet sedan 1867, och vi framställa vördnadsfullt, om icke den period, då lagstiftarne äro sysselsatta med att bättre ordna folkets representation, vore en lämplig tid för att tillfredsställa dessa önskningar. Genom valrättens senaste utsträckning har orättvisan af kvinnors uteslutande blifvit så mycket mer skriande. Ibland dessa uteslutna äro kvinliga egendomsegare, hvilka utgöra en sjundedel af landets jordegare, förmögna och ansedda kvinnor, som lefva på sina egendomar, skolföreståndarinnor och andra lärarinnor, kvinliga yrkesidkare, litteratörer och artister, arrendatorer, handlande och fabrikörer samt en mängd kvinnor, som försörja sig genom industriela företag. Att fortfarande utestänga en så stor kontingent af landets egendom, industri och intelligens från all representation inom parlamentet är en orättvisa icke allenast mot de uteslutna, utan mot samhället i sin helhet.»

Framåtskridande.

Det unga Italiens regering har framlagt för parlamentet ett lagförslag om arbetsgifvares ansvar vid olycksfall. Men den sociala reformen tycktes ej särdeles slå an på kammaren, i det lagens första punkt antogs med den ytterst ringa majoriteten af tre röster. Kabinettet har dock beslutat kämpa till det yttersta för reformens genomdrifvande, hvadan är att hoppas, att arbetsgifvarne i Italien på laglig väg tvingas till en handling, som endast och allenast är deras *pligt*.

Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?

För *Blänkaren*

af **Ess.**

III.

Beror fattigdomen på de fattiges underlägsenhet i begåfning?

Nu möter man oss med den förklaringen, att fattigdom likväl är ett oundvikligt ondt, emedan den ojemna fördelningen af de jordiska håfvorna grundar sig på menniskornas medfödda och invanda olikheter. Somlige äro intelligente och upplyste, andra dumma och okunnige, några äro flitige och sparsamme, andra lata och slösaktige, några hafva stor kropps- och själsspänstighet och kraft, andra äro svagare utrustade o. s. v. Den ojemna egendomsfördelningen utgör just en afspegling af menniskornas olika andliga och lekamliga beskaffenhet. Rikedomen är intelligensens, ihärdighetens, sparsamhetens lön, under det fattigdomen i regel endast drabbar de inskränkte, okunnige, late, oordentlige och svagt utrustade.

Om detta vore sant, skulle tydligtvis öfverklassen utgöras hufvudsakligen af intelligente, kunskapsrike, flitige och sparsamme personer, med underklassen förnämligast af dumhufvuden, lättingar och slösare, svagt utrustade i både kroppslig och andlig måtto. Förhåller det sig i verkligheten så? Hvad intelligensen angår, är det svårt att döma derom, emedan underklassens barn sällan få tillfälle att utveckla sin intelligens. Dock anses det som en regel, att »de fleste af intelligensens resor hafva ammats till styrka vid armodets bröst. De fleste, som stigit högst i ryktets solljus, började på samhällets lägsta trappsteg» (Jesus, Muhamed, Luther, Washington, Linné). Således synes intelligens icke vara något, som särskildt utmärker öfverklassen. Vidare bör märkas, att hvad som hos öfverklassen kallas intelligens egentligen befinnes vara endast en viss mängd skolkunskaper, en instuderad intelligens, som underklassen saknar, endast emedan den icke satts i tillfälle att erhålla sådan, hvarför öfverklassens högre s. k. intelligens utgör en anklagelse mot, i stället för ett försvar för samhällsordningen. (Mer härom en annan gång). Beträffande flit och sparsamhet, vore det väl rent af ett hån att påstå, det dessa egenskaper skulle finnas i högre grad inom öfver- än underklassen. Är den, som låter nästan allt sitt arbete utföras af andra och sjelf egnar sig nästan uteslutande åt förströelser (tidnings- och romanläsning, promenader), nöjen och njutningar, är den flitigare än arbetaren, som endast har måltids- och softimmarne lediga? Äro våra grosshandlare, kapitalister, fabrikörer, embetsmän, som ställa till storartade fester och baler, hålla sig med elegant möblerade våningar och lysande ekipager, äro de sparsammare än arbetaren, som knappast kan skrapa ihop afgifterna till sjukkassan? Man borde blygas öfver att ens antyda något sådant. Det invändes, att öfverklassen genom flit och sparsamhet kommit till den punkt, att den nu kan både missbruka tiden och slösa. Men äfven detta är osanning. Genomgå listan öfver de öfverklasspersoner ni känner, och ni skall finna, att icke en bland femtio genom ovanlig intelligens eller skicklighet eller flit eller sparsamhet kommit till den ställning han innehar. Nej *slumpen* (ofta oredligheten) har han att tacka derför. Hans egen förtjenst inskränker sig i de flesta fall till, att han »behagat låta sig födas» i en lycklig samhällsställning.

Det visar sig således, att lika litet som fattigdomen (den ojemna egendomsfördelningen) har sin grund i öfverbefolkning, lika litet beror den på menniskornas olika andliga eller lekamliga beskaffenhet. Tvärt om står den vanligen i den mest skärande motsats dertill, i det de mest intelligente och ordentlige äro fattige, medan halfidioter, dagdrifvare och vällustingar omgifva sig med fräck yppighet och glans.

IV.

Fattigdomens verkliga orsaker och botemedlen.

Det återstår oss då icke något annat område, till hvilket vi med utsigt till framgång kunna för uppsökande af den ojemna egendomsfördelningens orsaker vända oss, än den bestående samhällsordningen. För att besvara den uppstälda frågan, hur vida fattigdomen är ett nödvändigt samhällsondt eller ej, är det nämligen icke nog att visa, det de omständigheter, hvilka vanligen uppgifvas som orsaker till den samma, ej med rätta bära skulden derför, utan man måste äfven uppsöka de *verkliga* orsakerna samt ådagalägga, antingen att dessa kunna undanrödjas, eller att de äro af sådan beskaffenhet, att de för alltid måste ega bestånd.

Naturligtvis kan, såsom af det föregående är tydligt, icke bli fråga om de orsaker, hvilka, hur förhållandena än må gestalta sig, alltid skola göra, att en och annan individ genom eget förvållande åsamkar sig fattigdom, utan om de orsaker, som nu föranleda, att *hela samhällsklasser*, ja samhällenas flertal, utan eget förvållande blifva egendomslösa. Med tillbörligt aktgifvande på företeelserna omkring oss skall det blifva ganska lätt att påträffa dessa orsaker.

Att folkens förnödenhets- och förmögenhets- frambringande förmåga är betydligt större nu än den någonsin förr varit, och att den ständigt tillväxer — derom äro alla ense. Om icke störande inflytelser gjorde sig gällande, skulle vi kunna åstadkomma en betydligt större mängd af nästan alla artiklar, än som för tillfredsställandet af våra både naturliga och konstlade behof vore af nöden. Med de uppfinningar, som på landtbrukets och ladugårdsskötselns område blifvit gjorda, skulle vi — derest icke andra »intressen» hindrade landtbrukets upphjelpande — kunna aflocka naturen vida mer lifsmedel, än vi förmådde förbruka. De många arbetsbesparande maskiner industrien har till sitt förfogande, skulle kunna förse oss med stort öfverflöd af kläder, bostäder, möbler, samfärdsmedel och lyxartiklar af alla slag o. s. v. Detta sker nu visserligen icke. Men om också intet öfverflöd finnes, är det dock obestridligt, att förmögenheten ständigt ökas: jordens kultur och dermed dess värde höjes för hvarje år; mängden af åkerredskap, skörde- och tröskmaskiner blir större; nya och dyrbarare bygnader uppföras; industriela anläggningar, tegelbruk, ångqvarnar, mekaniska verkstäder, kemisktekniska fabriker, tändsticksfabriker, sågverk m. m. uppstå snart sagdt öfver allt; järnvägsnätet berör innan långt hvarje större by, och handelsflottan tillväxer hastigt, och ofantliga summor samlas i banker och andra penningeinrättningar.

Under allt detta förblir dock den stora mängden af medborgare lika fattig. Alla klaga öfver, att det är nästan omöjligt existera. Arbetslönerna äro låga, yrkena tryckas af konkurrensen, och antalet af dem, som anlita fattigvården, är i jemt stigande. Förmögenhetstillväxten kommer tydligen endast ett fåtal af befolkningen till del.

Hvadan detta? Jo, ty nämnda fåtal, *öfverklassen, är i besittning af alla de produktionsmedel och råämnen, som arbetet oundgängligen behöfver.* *) Jorden, grufvorna, bygnaderna, fabrikerna, handtverkarens materialier, verktyg och lager, allt är, med högst få undantag, fåtalets egendom. Visserligen synes det icke alltid, att så förhåller sig. Man finner ju vanligen de nämda föremålen tillhöra personer ur alla klasser. Men detta kommer sig deraf, att oftast den verkliga egaren icke går och gäller som sådan; utan i allmänhet står innehafvaren och brukaren äfven som egare. De, hvilka innehafva och bruka ett hemman, ett hus, en fabrik o. s. v., kallas också i öfverensstämmelse härmed hemmansegare, husegare, fabriksegare o. s. v. Dock är det ingen hemlighet, att nu mer högst få hemmansegare, husegare och fabriksegare rå om sina egendomar. Den verklige egaren är antingen den enskilde *kapitalisten* eller *hypoteks- eller lånebanken*, hvilka hafva inteckning i egendomen, och i hvilka i synnerhet öfverklassen är representerad som aktieegare. På samma sätt äro handtverkarne endast till utseendet egare till sina verktyg, materialier och lager: de stå i skuld för dem hos handelsmän och fabrikanter. Sålunda finna vi, att äfven om öfverklasspersonen, kapitalisten, icke anses som egare till produktionsmedlen, han dock i de flesta fall faktiskt eger dem.

(Forts).

(* För att undvika definitioner och redogörelser använda vi uttrycken »produktionsmedel», »kapital» m. m. i den betydelse de i hvardagsspråket hafva, all den stund inom den politiska ekonomien olika författare fästa olika begrepp vid dem.

Två sjåare möttes här om dagen vid Skeppsbron. Ruskigt väder och intet att göra.

»Hör'u du'du, hvad tusan blåser det för vind i da'?»

»Bränvin, vet jag», blef det lakoniska, törstande svaret.

* * *

Ungkarlsknep. A. Hvarför låser du alltid din byrå så omsorgsfullt, innan du går ut — du har ju ingenting i den?

B. Just derför gör jag det. Finge min värdinna se, att den var tom, körde hon mig tvärt på dörren.

* * *

Afskräckande nog. Den lilla X-köping lät anlägga en ny kyrkogård. Stadens vise fäder beslöto att öfver ingången anbringa inskriften: Här begrafvas inga andra än de, som lefva i X-köping.

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

Här hemma.

Tiden är ur led, klagade redan Hamlet. Hvad skall man ej säga nu, då i juni månad kölden är så stark, att fåren frysa ihjäl.

Detta har skett i Gnarp. Hvilket lär ligga i Norrland. Och inträffade i år den 10 juni.

Såsom en kontrast till den sina kamraters förtroende svikande N. F. Johansson förtjenar typografen J. Borglund omnämnas. I åtta år har denne hedersman såsom skattmästare i typografiska föreningens sparkassa till alla kamraters belåtenhet förvaltat ej obetydliga belopp (bortåt 10,000 kr.) utan någon ersättning. Då han nu på grund af tilltagande hög ålder afsagt sig förtroendet, höllo deltagarne i lördags afton för honom en festlig kollation å Lilla Hasselbacken, då till herr Borglund öfverlemnades såsom heders- och minnesgåfva ett guldur.

Edsfrågan kräfver sin lösning med det snaraste. Ty samvetstvånget skördar alltjemt nya offer. Det senaste vi ha att notera är, att två beväringssoldater å Ränneslätt ådömts 10 dygns arrest hvardera på grund af, att de vägrat aflägga krigsmannaeden.

De voro »underklassare» att döma deraf, att de förut tillhört frälsningsarmén; men när nu äfven radikale öfverklassynglingar vägra att gå eden, skola vederbörande äfven då döma till fängelse? Vi hoppas det, eftersom det är enda vägen, på hvilken en så stark folkopinion kan framkallas, att edsväsendet varder afskaffadt.

Mecklenburgska fräckheten att åtala tidningen »Upsalas» ansvarige utgifvare på grund af ett tidningens referat af det bekanta osedlighetsmålet, hvilket referat den för onaturlig last dömde ynglingen betecknade som oanständigt (!), har ej ledt till något resultat, utan vardt tidningen frikänd — dock först efter det juryn öfverlagt en timme. Det frestade väl på för de fina herrar, af hvilka juryn bestod, att låta en tidningsskrifvare gå onäpst. Hade inte karlen gjort något ondt eller sagt något oanständigt nu, hvem kunde veta, hvad han skulle komma att göra? resonnerade man väl. Det hade bara fattats, att unge Mecklenburg, som väl låter de 8 månadernas straffarbete reduceras till cellstraff, till granne fått hr Möllersvärd!

God vilja att förstå vår tid med dess kraf på reformer, dess säregna uppfattning af förhållandena, dess oroliga sökande att komma till sanning och rätt, är något, som man sällan har att tillvita öfverklassens folk, allra minst presterskapet. Desto större är tillfredsställelsen, då man undantagsvis finner ett erkännande från detta håll af det berättigade i de liberala sträfvandena.

Ett sådant erkännande har nyligen gifvits af kontraktsprosten G. F. Carlsson vid en läroverksafslutning, i Nyköping.

Han yttrade dervid bland annat:

Vår tid är en rastlös, orolig tid, som kännetecknas af brytningar i stat, kyrka, vetenskap och konst, samt desslikes i fråga om skolans organisering. Mot vår tid rigtas ofta den förebråelsen: »tiden är ond». Denna förebråelse är dock gammal och har rigtats mot hvarje tid. Talaren kunde för sin del icke instämma i denna förkastelsedom mot den närvarande tiden. Många anse den god, och kanske är den så. Säkert är, att den är rastlös och orolig men det ligger i tidens begrepp att vara rörlig, den kan ej annat. Vår tid är en reformerande tid, och det 19:de seklets reformation kan möjligen blifva lika välsignelserik som det 15:e århundradets. Hvad hafva vi härvid att göra? Vi få ej lägga händerna i kors, ej surmulet sätta oss till motvärn mot tidens reformsträfvanden, men ej heller låta oss föras omkring af dagens väder. Hvar och en har sin plats i striden och måste kämpa med ädla vapen. Tidens ström för med sig ej blott grus och slam, utan äfven glänsande korn af ädel metall; strömmen går kanske i bugter, men den går dock framåt till ett bestämdt mål. Det är ej en slump utan en personlig tanke, som leder verldsloppet och styr allt till det bästa.

En af Blänkarens medarbetare har i sin korrespondens till åtskilliga landsortsblad omnämt ett förhållande, som är förtjent af allvarlig uppmärksamhet och som otvunget ger uppslag till åtskilliga reflexioner, men som af öfriga Stockholmsblad till vår stora förvåning lemnats opåaktadt, kanske af det skäl, att den åsyftade anstalten står under h. m:t drottningens särskilda hägn och, som vi skulle tro, tillkommit på hennes iniativ.

Gustaf G. skrifver under rubriken, *»Matlagning och Religion:»*

När hvar och en sin syssla sköter, heter det ju, skall allt gå bra. Och det är sannt. Men denna sats tyckes man icke följa i en större hushållsskola för flickor, belägen vid Jakobsbergsgatan härstädes. Klagomål spörjas nemligen tidt och ofta derifrån, att det läres mindre matlagning och hushåll, än religion.

Jag har sökt taga reda på förhållandet, och det synes verkligen som om de klagande hade rätt. Se här några faktiska uppgifter. Skolans föreståndarinna är en fröken Cronius. En af biträdande lärarinnorna heter Hesselman. Fröken Cronius har stadgat, att bibel och psalmbok skola medhafvas i skolan, och derom är ju intet att säga likasom heller icke om, att bön hvarje morgon och måltidstimma förrättas af fröken Hesselman.

Minst en gång i veckan hålles bibelförklaring af föreståndarinnan, som äfven vid lägliga tillfällen håller längre religiösa föredrag i st. f. föredrag i hushållsärenden. Sådana höra till de största sällsyntheter.

Eleverna tillhållas med stöd af bibelspråk, att icke »fläta sitt hår» det är uttydt: bränna håret, bära lugg eller på annat sätt modernisera det; att icke kläda sig i »brokota kläder» besöka baler, teatrar eller andra syndiga tillställningar.

För de elever, som utom det att de genomgå skolan, äfven äro der inackorderade, göres detta till ett af de första vilkoren för inträde.

Man skulle knappast kunna tro det, men flera elever och deras anhöriga ha försäkrat mig, att föreståndarinnan rätt ofta uppmanat eleverna att söka frid och tröst hos sådana predikanter som Franzon: att bevista de uppbyggliga föredragen i »Nya kyrkan» i Villastaden (Frälsningsarmén); och att vid sjukdom hellre vända sig till andliga än verldsliga läkare. Sjelf säger hon sig ha blifvit botad till helsan af undergörerskan Nelly Hall.

Under dessa omständigheter kan man lätt tänka sig, att undervisningen i hushåll blir derefter. Och ändå kostar sjelfva kursen 80 kronor för den som är inackorderad, annars 50 kronor. En sådan kurs räcker 5 månader. Mindre bemedlade få åtnjuta »undervisningen» för billigare pris, men måste då gå som ett slags biträde en längre tid, ända till 1 à 2 år. Barnhusbarn mottagas äfven i denna skola för att få undervisning i hushåll.

Oskar Levertins bok »Konflikter» har rönt stort erkännande af samtidens förnämste kritiker, d:r Georg Brandes; och hans broder, den skarpsynte och spirituele skriftställaren d:r Edvard Brandes har egnat arbetet en längre, synnerligen välvillig kritik i den danska radikala vensterns hufvudorgan Politiken. Det är också nu bestämdt att »Konflikter», den utförligaste novellen i samlingen, efter hvilken boken har sitt namn, kommer att öfversättas till danska och införas i nämda tidnings följetongafdelning.

Sveriges arbetare ha nu ändtligen lyckats erhålla ett eget organ, i det tidningen *Tiden* af Sveriges fackföreningars centralkomité blifvit utsedd till arbetarnes tidning. Både arbetarne och tiden kunna lyckönska sig åt detta. De förra derför, att de erhållit en så demokratisk och redbar offentliggörare af sina meddelanden, den senare derför, att den fått ett eklatant erkännande för sin ärliga sträfvan att höja arbetarnes ställning i vårt fädernesland. Blänkaren önskar de nya samarbetarne lycka och framgång.

»Legaliserad prostitution» är en benämning, som äktenskapet på senare tiden många gånger erhållit. Och att detta namn gifvits åt institutionen icke så alldeles utan skäl visar sig exempelvis deraf, att en smålandsjänta, hvilkens fader förklarat, att flickan, när hon gifte sig, skulle få 20,000 kr., på en enda dag erhöll 205 »vördsamma» skriftliga framställningar och 177 fotografier från å affären reflekterade ungersvenner.

Det är som man finner ej endast kvinnor, som prostituera sig.

Skanör varder en ny fogel Phoenix och skall i förskönadt skick uppstå ur sin aska.

Så få reseskildrare och kåsörer ett nytt änme, men knappt så tacksamt som det gamla Skanör.

Kungen med fru och son, löjtnant Karl Bernadotte, aftittade i måndags afton Linnéstatyn i Humlegården. Denna högvigtiga notis inflyter i Blänkaren endast derför, att tidningens red. känner ett oafvisligt behof att komplimentera tjenstgörande poliskonstapelns energiska nit att hindra de i den vackra trädgården lekande underklassbarnens närgångna nyfikenhet att genera de besökande. Fast de försilfrade drängarne se rysligt lustiga ut, böra de små barnen dock hålla sig på tillbörligt afstånd. Det är bara i D. N:s annonsafdelning det står talat om Riksfader, Rikssöner och Riksdöttrar.

Bric-à-Brac.

Innehåll: Stenhuggeriet vid Nya kyrkogården. — Mera om stenhuggeriet vid Nya kyrkogården, samt ytterligare om stenhuggeriet vid Nya kyrkogården. Framtidens grafvar och framtidens annonser och så slutligen ännu litet till om stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Högt ärade läsare!

Om du har liktornar, så skicka ögonblickligen din yngste snutfagre telning efter en barberare, som kan skära dem. Tag så på dig dina lättaste skor, sedan de blifvit väl insmorda med den gamla matoljan, som fins kvar i bordsyrtouten; axla din mantel, eller ännu bättre låt den bli hemma; tag ett ömt farväl af de dina, gud i hågen och benen på ryggen, och gno som en tränad kapplöpningshäst närmaste vägen till stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Eller, om du lyckas efter att ha betalt din skyldiga skatt åt ett älskadt konungahus, lemnat dina sista tior till ett lika älskadt presterskap, betalt mantalspengar och sjukhusafgift, samt köpt sommarhattar åt din familjs tournyrbeprydda medlemmar ändå ha en silfverkrona kvar i innersta skrymslan af din portmonnä, så rusa genast till Brunkebergstorg, håll upp kronan, så den speglar sig i åkarkuskens röda näsa och låt honom förespeglas en dito i drickspengar om han kör dig, kör som för lifvet till — stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Men skynda, skynda, annars kommer du för sent. Ty allt folket rusar dit. Hela Drottninggatan är svart af folk, som löper, springer, rusar, flyger mot ett enda mål: stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Jag har sett unga fagra damer, som slitit sig lösa från betraktandet af Marcus fönster, och jag känner ett par ännu unga mamseller på 55 år, som läto kaffet kallna och små väninnors rykte vara i fred bara för att hinna till — stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

Det vill säga något det! Men jag känner en »diskontör» som räknade fel på räntan och till sin nackdel, och det är styfvare; styfvare till och med än den unga manssjelfbeherskning, som med studentmössa på hufvud, pantsedlar i plånboken och husvärdens dotter i kyssattityd bakom salsdörren, lemnade detta tillfälle till en sakta och lyckliggörande läppkurtis, för att äfven han, med samma fart som Dagbladets prenumerantantal faller, rusa åstad till — stenhuggeriet vid Nya kyrkogården.

* * *

Nu tror ni kanhända, att man vid sagda märkvärdiga stenhuggeri fortfarande kan få sin halfva öl för sju öre, eller att stenhuggaren blifvit utnämd till grefve, eller att Bömmelöens allt obefintliga guld genom en försynens obegripliga och underbara nyck blifvit funnet å stenghuggeriet. Men ni misstager er. För sådana småsaker bryr sig inte stockholmaren om att gå ur sina bekväma vanor. Es muss was anderes sein!

Det är heller icke — — — — men jag skall icke längre kittla er nyfikenhet, icke steka er på väntans glödheta grillapparat.

Stenhuggeriet vid Nya kyrkogården lemnar närmare upplysningar om sättet att bli — odödlig, eller att, om man dör, efter döden fortfarande må som en perla i guld eller som en prins på Vanadis. Det är icke skämt, ej heller satir. Det är rama Dagens-Nyhetersallvaret, för så vidt min afhållne lärare i innanläsning icke på sin döda mull skall höra den förebråelsen, att hans visdom icke bitit på mig mer än hut på A. P. Danielson.

* * *

Så står att läsa i Dagens Nyheters stockholmsupplaga N:o 6220 för den 12 juni 1885:

»Grafplats att köpa
i familjegraf med sundt och godt läge å Nya kyrkogården.
Närmare å stenhuggeriet.»

* * *

Märk detta, ärade läsare, en grafplats med sundt och godt läge! Jag behöfver väl icke kursivera dessa ord. Ty de falla genast i ögonen.

Och hvad innebära ej dessa ord? En revolution, mitt herskap, en revolution i alla våra vanor, begrepp, föreställningar och önskningar.

Se på bara på herr Per Lindell till exempel. Han har hittills varit en bland dem, som ifrigast önskat få steka sina medmenniskor vid sakta eld. Han har velat bygga ett helt brasserie för oss menniskobarn, och han har lagt sig till röd peruk och röd halsduk — allt för sin idé.

Nu är han som förvandlad och har anlagt krusflor, och man kan hvarje vecka läsa i hans industritidning utmärkt utredande artiklar om luftvexlingen i grafvar.

Doktor Åkerberg och jag ha hittills varit de mest blodtörstige af Sveriges alla radikaler — och vi ha kommit öfverens om att hjelpa hvarandra broderligt, när revolutionen kommer och guilliotinen sättes upp i Kungsträdgården. Han hissar bilan, och jag släpper henne.

Men nu, nu äro vi så förvandlade, att när doktor Åkerberg häromdagen gick ut på ängen vid Sundbyberg för att äta frukost så kände de andra vegetarianerne inte igen honom, och jag har druckit brorskål med en medikofilare för att af honom inhemta de första grunderna af konsten att förlänga lifvet på menniskor. Jag tog en medikofilare bara, ty han har ännu inte hunnit så långt i sjelfva läkarevetenskapen att han tar lifvet af folk.

Och allt detta, för att man uppfunnit sunda och goda grafplatser.

Då tjenar det ju till intet med guilliotinen, tvärtom, alla rackare skola lefva, alla de goda deremot nackas, som en belöning.

* * *

Vi lefva inte längre i ångans och elektricitetens tidehvarf, vi lefva i de sunda grafvarnes.

Det är åt detta håll vi nu hafva att rikta våra ansträngningar, allt vårt arbete. Ty det är ej nog, att grafvarne äro sunda och goda, de behöfva äfven vara bekväma, snyggt och propert inredda.

Och det kommer, det kommer.

Ni skall få se om några år i Dagens Nyheter och Dagbladet, för att nu inte tala om Blänkaren, hela spalter de mest inbjudande annonser, annonser som kunna komma er att vattnas i mun af bara förtjusning.

Till exempel:

»Passa på!
I nordvestra hörnet af nya kyrkogården finnes en elegant graf med egen ingång, passande för en bättre riksdagsman. Stenhuggeriet anvisar».

När så någon hederlig bondgubbe af det enligt Handelstidningen så utomordentligt aktningsvärda landtmannapartiet känner sig trött på motioner och beredningar, så far han åstad till stenhuggeriet, beställer sig en enkel minnesvård och går i grafven genom den egna ingången, lugn i medvetandet om att nu ändtligen få ro.

Eller:

»En större familjegraf på 8 med nutidens alla bekvämligheter inredda rum finnes af en händelse ledig. Svar till Dagbladskontoret».

Det blir icke allenast öfverklassen som kommer i åtnjutande af dessa utmärkt sunda och bekväma grafvar. Nej bevars, äfven underklassen bör kunna få råd att begagna dem, fastän den naturligtvis blir en smula trångboddare, att döma af följande annons:

»En hygglig arbetare, som är borta om dagarne, kan mot billigt pris få innebo i en medelålders enkas grift. Äfven fordras ett stilla och ordentligt lefverne. Adress grafven n:r 2114, östra gången Nya kyrkogården.

Eller för ungkarlar:

»Inackordering.
Ett par bättre ungherrar kunna få full inackordering med mat och egna kistor i grafven nr 5313 vestra dödgräfvaregränd, till ett pris af 75 kronor i månaden.
Obs! Med uppassning och ljus».

* * *

Detta är framtiden, mitt herrskap!

Det gifves efter detta inte en katt mer, som vill lefva. Ty hvad är lifvet? Finnes det i lifvet riktigt sunda och goda bostäder? Ha vi icke i lifvet värdshusegare, drickspenghunger och kolera-baciller?

Lifvet mitt herrskap, det är icke en dröm, som den tokige poemboksförfattaren Calderon sagt.

Nej, lifvet är ett straff, fullt med fukt, skatter, broschyrer, sega biffar och socialdemokrater. Men vill man lefva riktigt godt, så skall man hyra sig en frisk och sund grafplats på Nya kyrkogården. Der kan man lefva nöjd som död, nöjd med sin verld, och utan vrede eller hat.

Ty om dessa moderna grafvar är det sant, hvad skalden så vackert sjunger, då han säger:

»Grafven allt förliker!»

Och med någon förändring:

»Stenhuggeriet allt förklarar»!

Gustaf.

Blänkare.

Strejken i Hudiksvall.

Orättfärdigheten hos de nu gällande egendomsförhållandena, i förhållandet mellan arbetsköpare och arbetssäljare eller — för att använda ett giltigare uttryck — mellan kapitalet och proletärerna exemplifieras genom strejken i Hudiksvall och de upplysningar om arbetarnes ställning, som der under framkommit.

Vi kunna ej här ingå på en närmares redogörelse för de omständigheter, som framkallat strejken; men af ojäfvige mäns omdöme framgår klart, att arbetarnes lön var så knappt tilltagen, att de endast på svältdiet kunde lifnära sig och ingalunda voro i stånd att lefva ett en menniska värdigt lif, än mindre göra besparingar för ålderns dagar. Deras tillvaro var så eländig, så tröstlös och hopplös, som den öfver hufvud taget kunde vara, och dock fullgjorde desse arbetare sitt tunga dagsverke utan att knota, fast de med allt sitt slit, med alla sina försakelser, med all sin pligttrohet, med iakttagande af nykterhet och allt, som vanligen ordineras för arbetarne såsom universalmedel mot nöden, icke hade ringaste utsigt att någonsin komma i bättre vilkor. För arbetsköparne — bolaget var emellertid detta icke nog. Tio procents årlig utdelning hade de visserligen på sitt kapital; på tio år hade de sitt i affären nedlagda kapital fördubbladt, utan att detta kostat dem en timmes arbete. Men detta var som sagdt icke nog för dem. De som intet hade skulle dela med sig af det lilla de hade, för att de som mycket hade skulle få än mer, och så skulle arbetslönerna reduceras, och så vägrade kapitalslafvarne att arbeta vidare. Det är sakens korta sammanhang.

Nu ha vi väl kommit till den tid, då det icke längre sättes ifråga, huruvide en strejk i och för sig är berättigad. Ingen nekar rätt gerna till det. Men man kan fråga, om det är *klokt* handladt af arbetarne att göra opposition och derigenom göra sig, åtminstone för en tid, totalt brödlösa. Hvad skall man svara härpå?

Endast den vet, hvar skon klämmer, som bär densamma, och har arbetaren mod att utsätta sig för ytterligare umbäranden, och är det någon den ringaste utsigt till, att han kan genomdrifva sina fordringar, endels åtminstone, så *bör* han resa sig mot förtrycket. Ty eljes varder aldrig hans rättvisa sak beaktad. En arbetare, som arbetar och svälter, men lider och tiger, vinner aldrig något, ty ingen mins, att han fins till utom en och annan »verldsförbättrare» och »fantast», hvilken då beskylles för att måla svart i svart och ställa till bråk, endast för nöjet att bråka. Arbetarne måste sjelfve ta sin sak om hand, och det kan endast ske genom strejker. Vinna de till en början ingenting, så — — — ja, hvar sak, hvar idé, hvar stor tanke kräfver martyrer. Och den sociala frågans Moloch kommer att sluka många, innan rättvisans begrepp kommer att få med egendomsbegreppet något att skaffa. Det är oundvikligt, och deröfver tjena det till intet att beklaga sig.

Men till slut *måste* de vinna seger, liksom bönderna genom sin ihärdighet vunnit seger hvad grundskatterna beträffar. Dock först måste de liksom desse komma till insigt af, att de intressen de ha att bevaka, äro af solidarisk natur, och att derför främst af allt sammanslutning af arbetarne, organisation af dem är nödvändig. Först härigenom och härefter varder en strejk effektiv.

Utan att kunna ansluta oss till det socialistiska programet i alla dess punkter, särskildt hvad dess positiva yrkande angå, måste vi derför på det lifligaste instämma i arbetareledarnes, de må nu vara socialister eller icke, fältrop: arbetare, samlen eder! Kommen edra bröder till hjelp!

Och i detta särskildta fall, för Hudiksvalsstrejkens vidkommande, böra alla och enhvar lystra till maningsropet att bispringa de nödlidande, ty ställningen bland arbetarne der är sådan, att icke ens de reaktionära bladen, såsom Svenska Dagbladet, längre kunna slå döförat till, utan få erkänna, att arbetarne ha rätten på sin sida och, fast motvilligt, instämma i »Tidens» upprop.

Hvad deremot nämda tidning såsom urskuldande för bolaget påpekar, att årsvinsten å nominella aktiebeloppet, 1,000 kr., är — eller var i fjor — 10 proc., men att aktierna betinga 3,000 kr. etc. så att vinsten i sjelfva verket icke är mer än c:a 3 proc., så reducerar sig detta resonnemang till ett förskräckligt nonsens. De ursprunglige innehafvarne af aktierna ha ej betalt mer än 1,000 kr., och vid försäljningen ha de ju kommande årsvister med ens kapitaliserade, och de som sedermera till högre pris köpt aktier, ha gjort detta såsom spekulation, i bestämd visshet att äfven detta högre pris väl betalar sig.

Icke bör det bolag med en ton af ömkan omtalas, hvars aktier å fonduktion gälla 300 proc. öfver pari; icke bör *det* gälla som en ursäkt för dess barbariska njugghet mot de menniskor, hvilka genom arbete kommit aktierna att så oerhördt stiga. Slikt tal kan ej förändra omdömet rörande bolagets handlingssätt och arbetarnes strejk.

Ändrade signaler.

När värnpligtsfrågan under sist förflutna riksdag förelåg till behandling, och många gånger dess för innan, fick man höra, att beväringsinstitutionen utgjorde sjelfva tyngdpunkten i vårt härordningsväsen, att vårt försvars duglighet och kraft i väsentlig mån berodde på, att denna institution organiserades och utvecklades; och man hade oförsyntheten att förespå landets undergång, om representationen icke ginge regeringens önskningar till mötes och ödelade ytterligare penningar och tid på något som för flertalet af nationen, för alla som sett saken på närmre håll och hvilka *ville* se, framställde sig som något alldeles ändamålslöst, odugligt och förderfligt.

Af skäl, som äro tillräckligt kända och med hvilkas moraliska halt vi icke vidare behöfva sysselsätta oss, enär de blifvit till fullo senterade, gaf andra kammaren vika för regeringens efterhängsenhet; och de konservative kände sig temligen belåtne, öfvertygade, att det är endast första steget som kostar, och att, sedan det blifvit taget, man skulle gå allt vidare på den en gång inslagna vägen.

Men — underligt att säga — har man redan nu börjat ändra signaler, och vi observera med en känsla som, skam till sägandes, har en viss likhet med skadeglädje, huru en af de tidningar, som med stor ifver pläderade för värnpligtens utsträckning, kommit till insigt af, att värnpligtsarmén ej duger något till, denna värnpligtsarmé som skulle utgöra vårt stöd, vår trygghet, vår stolthet, och hur lägerlifvet, som bevars skulle vara en den utmärktaste folkhögskola, ur hvilken ynglingarne gingo stärkta till kropp och själ, intelligentare och med renare moral än de kommo dit, i sjelfva verket är demoraliserande i högsta grad.

Så låter det nu. Nu uttrycker man sin glädje öfver, att årets beväringsläger å Ladugårdsgärdet är upplöst, särskildt för det man härigenom får slippa på hufvudstadens gator se »den bedröfliga synen af druckna ynglingar», som ströfva omkring under skrän, oljud och annat ofog.

Tidningen i fråga är icke »sangvinisk» nog att tro det i händelse af ett krig beväringen vore ett stöd för vårt försvar, utan »betraktar beväringsynglingarna endast såsom kanonmat.»

Hvad sanningen satt långt inne!

Men tidningen vill ännu föreställa sig, att beväringstiden skulle haft den effekt med sig, att ynglingarne lärt sig att iakttaga »ordning och skick» — men har, som synes, nedprutat pretentionerna.

Men icke ens detta!

Ty »det är i sanning bedröfligt att se, huru flertalet af dem uppför sig efter undfången frihet och skall det fortgå på det sättet, så vore det *i sanning bättre att hela öfningstiden undanröjdes,* då den endast framkallar oförsynthet och dryckenskap.»

Hvad annat är det vi ha sagt, vi som

varit motståndare till värnpligtens ökande. Vi tillåta oss att taga fasta på orden, som innebära ett det mest öfverraskande och oförbehållsamma erkännande af fakta, som icke kunnat vara för *någon* i andra kammaren obekanta, och vi skola erinra derom, då vid nästa riksdag saken ånyo kommer på tal.

Svart till hvitt.

Ett bedröfligt exempel på, huru långt partihänsyn i förening med ett inbilskt rättshafveri kan föra, lemnar Göteborgs Handelstidning för i fredags. Dess ledare för dagen behandlar i samma vefva svenska riksdagens nedprutande af anslagen till arbetareinstitut och norska stortingets vägran att bevilja Alexander Kielland »digtergage» af skäl, att han ej är moralisk och religiös på samma vis som klockarne och af läseri anstuckne bönder i tinget.

Artikeln inledes — naturligtvis, kan man nästan säga — med en historia om huru en fransk diplomat år 1865 samtalat med en svensk tidningsman (herr S. A. Hedlund?) och hvilka visdomsord denne tidningsman yttrat och hvaröfver diplomaten blef så glad, att han genast annoterade dem.

Tidningsmannen var »fremsynt» och sade om vårt då ännu icke befintliga landtmannaparti, att det icke skulle varda sentimentalt; bönderna skulle icke taga intryck af känsloutgjutelser och icke skrämmas genom maktspråk.

Allt detta är fullkomligt sant, och än sannare skulle det vara om gammalliberala H. T. tillagt: de äro icke heller mottagliga för *skäl*.

Det är just det, som vi finna så sorgligt.

En folkrepresentation har ej lof at vara kortsynt, trångbröstad, ofördragsam (de starka uttrycken äro H. T:s); den har icke lof att, som helhet betraktad, vara hvarken dum eller känslolös.

Och allraminst böra dessa fula egenskaper till på köpet smekas och uppförgyllas, som H. T. gör, då den kallar oefterrättligheten för — sjelfständighet.

Det är ingen annan sjelfständighet än den en envis oxe kan hitta på att utveckla.

Sjelfständighet gent emot sundt förnuft och rättskänsla är en dålig sjelfständighet, en förderflig sjelfständighet. Den är, hvad Tiden kallat den för, vanhederlig och blir intet annat, trots H. T:s advokatyr.

Kunde H. T. angifva en enda giltig orsak, hvarför anslaget skulle nedsättas, mer än de usla svepskäl, som bönderna halft skamset drogo på med, skulle vi möjligen kunna förstå, att tidningen ville försvara sitt parti, men nu har den i detta hänseende intet annat att andraga än att »man i regeln icke vill öfverskrida ett af k. m:ts begärdt anslag.»

Men detta är antingen ett drag af slafsinne, hvilket vi icke kunna tro, eller ett principrytteri, hvilket opportunistmannen S. A. Hedlund främst af alla borde bekämpa, eller är det ett utslag af dumhet, oförmåga att fatta betydelsen af kunskaper och bildning, samt snålhet.

Och, det är sant, mot sådant »hjelpa ingen vältalighet, inga bevekande föreställningar!»

Men man kan då väl ändtligen få gifva hvar sak sitt rätta namn. Det må vara de konservative och H. G. T. förbehållet att göra svart till hvitt, och kalla det aktningsvärdt som är — *vanhederligt*.

Vi upprepa ordet och understryka det.

Linieeld.

Ett bevingadt ord af Henrik Ibsen!

Han yttrade här om dagen vid sin afresa från Kristiania högt så att de, kringstående kunde höra det, till Björn Björnson:

»Hils alt ungt i Norge, bed dem være tro, sig at jeg vil være med dem som venstre Flöjmand! Det, som kan se ud som Galskab hos de unge, blir dog til slut det seirende — var sikker på det!»

Kom nu och säg, att man ej vet, hvar man har mannen!

* * *

När vi i förra numret betecknade grosshandlare Dicksons baroniserande som en försöksballong, kommo vi sanningen närmare, än vi sjelfva vågade tro. Man har nu fått veta, det konungen i obegriplig naivitet velat hugfästa minnet af »den vigtigaste tilldragelsen i hans regeringstid», de stora frågornas lösning, genom att i adligt stånd upphöja (!) ej mindre än sex personer, som då skulle vara statsministern Themptander, statsrådet Ryding, f. d. statsråden Thyselius, Carlsson och Forssell samt talmannen Wijk.

Äfven lär Liss Olof Larsson ha varit starkt ifrågasatt, men man hyste vissa betänkligheter vis-à-vis honom, efter han var en rätt och slätt bonde.

Dumheten förnekar sig icke i något hänseende, som man finner.

Nämde herrar skola ha blifvit tillfrågade, om de ville låna sig till offer för den kungliga nycken, men svarade samtlige ett bestämdt nej!, hvilket hedrar deras klokhet och smak.

Menn herr Dickson sade icke nej, utan fordrade tvärtom infriandet af ett förut erhållet löfte; och så fick han ensam skylta i Posttidningen och schavottera i alla andra tidningar.

Med undantag af — Vikingen.

Det andra kunde väl gå an, men att bli försvarad af Vikingen är allt bra hårdt, och det gör oss uppriktigt ondt om den nye baronen.

* * *

För hvar och en som deltog i d:r Lindströms begrafning måste det tydligt framgå, att en högst betydelsefull opinionsyttring var å bane och att de politiska åsigter för hvilka den aflidne unoer hela sitt lif troget kämpat och med hvilka han slutat sina dagar, hyllas af en stor bildad allmänhet inom jemväl detta samhälle.

Så påstår Svenska Dagbladet. Men deremot måste vi på det bestämdaste reservera oss. Ty om ock en stor del af begrafningsgästerna voro d:r L:s personlige vänner och många af dem voro i mångt och mycket med honom liktänkande, så är det dock en förolämpning mot dem att framkomma med ett sådant påstående som att de närvoro vid hans jordafärd — ej för att bringa hans personlighet och hans minne en hyllningsgärd, utan för att politiskt demonstrera.

Och bland begrafningsgästerna såg man ock män, hvilka alltid varit och alltid skola bli afgjorda motståndare till de åsigter d:r L. förfäktade. Vore de der ock för att demonstera?

Det är så obeskrifligt taktlöst och oanständigt att ej ens vid en graf kunna afhålla sig för att göra politisk propaganda eller rättare sagdt reklam för det politiska geschäftet.

Men Svenska Dagbladet har hunnit till en sådan förvildring att det nu hvarken kan se eller höra.

Icke normalt åtminstone.

* * *

»Utrikesdepartementet är ett näste för lättingar, krigsministeriet en tillflyktsort för nulliteter, amiralitetet ett drifhus för oduglingar och embetsmännen i allmänhet äro en armé af allt för väl gödda oförmågor.»

I England, ja! Men inte i Sverige

Påståendet är lord Randolph Churchills, han som nu håller på att göra sin entré i engelska kabinettet.

* * *

Det har påståtts, att kronprinsen var så klen, att han ej orkade mottaga inbjudning till Bonarps hed, dit tyske officerare af det regemente, för hvilket kronprinsen är nominel chef, väntas på besök.

Men tycker någon det?

Skulle han ej orka med en lifvad middag, så vore det illa beställdt; då hade han icke krafter att regera heller, ty ett af regentens vigtigaste åligganden i Sverige är dock att gifva och deltaga i festmåltider.

Det skall tvärtom blifva h. k. h. en »meget stor Fornöjelse» att komma till Bonarp.

* * *

Skaraboarne festa, ty Skara får nya »byxor». Som landet får betala.

Från de eländas hem.

Pariserskizz för Blänkaren.

Nyligen hölls i verldsstaden par préférence, Paris, en af dessa många, storartade välgörenhetsfester, hvilka visserligen kunna vara uttryck för de bättre lottades sorg öfver och medlidande med de fattige och usle, men som tyvärr vanligtvis endast äro med ifver sökta tillfällen af öfverklassen att ha riktigt roligt, få något nytt nöje, draperadt i välgörenhetens imposanta mantel.

Det gällde denna gång att skaffa medel åt det privata sällskap för uppbyggande af nattasyler, hvilket redan har utvecklat en ganska stor och välsignelsebringande verksamhet i staden vid Seine. Festen, som var talrikt besökt, egde rum i Trocadéro, Gounod anförde orkestern, Faure, Adèle Isaac och Rosine Bloch sjöngo Rédemtion o. s. v. och resultatet vardt naturligtvis lysande.

En af Blänkarens vänner i Paris har lemnat följande skildring af en af dessa nattasyler:

Det af mig besökta asylet ligger på Boulevard Vaugirard bakom Montparnasses jernvägsstation.

Redan kl. sex på eftermiddagen stryka några stackare, som söka nattkvarter, rundt kring huset, under det andra slå sig ned på Boulevardens bänkar, för att invänta den stund, asylet öppnas. Der fins alla slags menniskor: bönder i blåa blusar, grofarbetare och »schåare», hvilkas röda, väderbitna ansigten bilda en skarp kontrast till de bleka Pariserfysionomier, som man ser bredvid dem.

Klockan slår sju. Den lilla dörren öppnas. Strax man kommer in, ser man en grön mur med espaliérer. Det är det enda leende i hela huset. Portvaken visar den inträdande genast in i ett rum, der man måste företaga en fottvagning. Derefter styres kosan till en stor bygnad, som liknar en tvättinrättning, och här stannar man utanför en niche i hvilken sitta två uppsyningsmän vid hvar sitt galler. Första uppsyningsmannen frågade mig: »hur länge sedan är det ni var här sist?» »Jag har aldrig varit här förr.» »Jaså, gå då till det andra gallret.»

Vid detta uppgifver man sitt namn och sin födelsebygd. Men man blir aldrig tillfrågad om, hvilken trosbekännelse man eger.

Inne i nichen stå ett par korgar med färskt bröd. Dessa ingå ej i husets program, men när det är ebb i asylets kassa, tillåter man sig denna lyx. Karlen, som går före mig, beder i ängslig ton om en bit bröd. Jag betraktade honom mycket noga, enär jag antog, att han skulle bli min granne, och hörde honom berätta, att han blifvit häktad för lösdrifveri, men frigifven, och att polisen skickat honom dit. Han var en ljus, lång karl, med ett stort rödt skägg och blå ögon. Efter honom kom en yngling på sjutton år med ett regelbundet, fint ansigte. Det var en sockerbagareelev, som hade gått till fots från Nizza till Paris. Efter honom följde en person med hög hatt och gråa mustacher, hvilken fordom varit sjökapten, och så kom der en lustig individ med skarp, skärande blick och en panna, som snarare liknade en gammal ekbark. »Hur gammal är ni?» »Nitton år.» »Hvar är ni född?» »I Paris.» »Er sista bostad?» »La Tour.» »La Tour, hvad menar ni med det?» »Hm, naturligtvis la Préfècture.» »Och hvad är ert yrke?» »Cigarrstumpssamlare.»

Och så promenerar han helt glad vidare med hatten på sned.

Der förekommer ej annat tal än sådana frågor och svar. Nöden är sällan pratsam. Oaktadt det är ljusan dag ute, ligger den stora väntsalen i halfmörker. Der luktar starkt af karbol. På de stora bänkarne sitta de utsvultna gästerna och tugga på sitt nyförvärfvade bröd. Midt på golfvet står ett stort bord, der det fins penna, bläck och papper, och det är från detta bord, som många brinnande böner om hjelp blifvit skickade till slägt och vänner. När de ha slutat sina bref, gå de ut och lemna dem till uppsyningsmännen, hvilka gratis frankera dem.

Och så kommer asylets chef. Någon af stamgästerna helsar honom med ett: god afton, kapten. Mannen med det frimodiga soldatansigtet har tjenat vid marien. Kaptenen uppläser aftonens reglemente, ett »fader vår» och Ave Maria, hvarefter han uppropar namnen och gifver hvar och en ett nummer till den för honom afsedda sängen. Derpå går man in i de s: k. sängkamrarne. Om någon önskar få sina kläder desinficierade lemnas dessa till portvakten, som renar dem i ett dertill afsedt svafvelrum.

Der finnas fyra sängkamrar. Den, till hvilken jag blef visad, är alldeles öfverfyld med små, låga jernsängar med tångmadrasser, i hvilka man ligger riktigt bra. Längst bort i rummen brinner en ensam gaslåga.

Jag reser mig litet upp i sängen. Hvart jag vänder blicken faller den på ljusa, nästan hvita punkter. Det är lakanen. På hufvudkuddarne ses rödaktiga och gulbleka ansigten, några med ett förtvifladt uttryck, andra med ett slött leende.

Somliga af dessa ansigten kunna förmå en att skälfva af ångest. andra att fälla tårar af ömkan. Man känner sig så ensam och värnlös mellan alla dessa menniskor. Men medlidandet är likväl starkare än ängslan.

Så kommer kaptenen in och gifver med sin kraftiga basröst några sista föreskrifter i hygieniskt afseende. Och till slut säger han: god natt mina herrar.

»Godnatt, herr kapten,» svarar en hel kör af allvarliga röster, som tyckas komma ur jordens innersta.

Bildning och pack.

Nu skulle der festas värre
nu se'n man blifvit student,
och skoltvånget lyckligt var öfver,
och frihetens dörr stod på glänt.

Man skyndar af alla krafter
till sexan i parken ner,
och skriker och stojar och väsnas
och vitzar och skämtar och ler.

Man vandrar i täta leder
och spärrar helt trottoar
och aldrig der vikes åt sidan,
hvem helst än den mötande var.

Ty man har ju ungdomskrafter
och visdom så fullt det förslår
och bildning och lysande lärdom,
så inte en själ på en rår.

Der nere vid hörnet kommer
i trasor en arbetskarl;
han skuffas så ned uti rännsten,
— ge plats då för bildningens skar.

Men han, som jagades undan,
han knyter sin hårda hand
och svär öfver pockande högmod,
som rakt inte skämmes ett grand.

Han slitit, släpat och trälat,
har aldrig haft rast och ro —
och sparkas som bandhunden undan,
som smugit sig fram ur sitt bo.

Lime.

Hur fruntimmer säga "ajö."

Humoresk.

Det är besynnerligt så lång tid två fruntimmer behöfva för att ta afsked af hvarann. Så vida inte en man är kvinlig till sin natur, så gör han hvad han skall, utför sina åligganden och ger sig af. Ett fruntimmer deremot går tillväga på helt annat sätt. Då hon helsar på en väninna går det till ungefär på följande sätt.

— Mycket brådtom! Jag kan inte vänta en minut — skriker hon till jungfrun, som går in och säger till frun att komma ut.

Frun kommer.

— Söta Jenny, hur mår du? Jag sprang bara in på ett ögonblick för att se på dig, efter jag ändå gick förbi. Men jag har inte tid att stanna. Jag har så förskräckligt mycket att uträtta; den eviga maten förstår du, och så skall August ha handskar och hängslen. Och till på köpet är jag tvungen att gå till Oxtorgsgatan och försöka få tag i en ny skräddare. — Ajö. — Hur är det med barnen? Hur mår din man? När kommer ni och helsa på oss? — Ajö. — Gustafssons barn ha messlingen, så det är bäst inte gå nära det huset. Nej, nu är jag verkligen tvungen att gå.

Hon är halfvägs ute genom dörren, men ropas tillbaka af Jenny.

Du har ju inte sett min nya blå klädning?

— Nej — utbrister den intresserade gästen. Den är väl bra söt! Visa mig den. Men jag har verkligen inte tid att stanna länge. — — — —

Och så gå de in i sängkammaren, och den nya blå drägten tas fram. Det drar en halftimme att syna och beundra den, fastän egarinnan redan användt mer än hälften af de senaste fyrtioåtta timmarne till att beskåda den. Men hon upptäcker alltid nya synpunkter att se den ifrån, när hon får någon att diskutera ämnet med. Den blå drägten undersökes från alla sidor och i alla veck. Man pröfvar, hur den tar sig ut i mörker och i ett dussin olika slags belysningar. Hvarje tum af tyget gnides och strykes. Den tages på, hänges upp, lägges ihop, ses på afstånd, profvas under kappa och försökes på alla andra möjliga och omöjliga sätt.

Plötsligt ser den besökande på sitt ur.

— Bevara mig — utropar hon förskräckt — jag hade ingen aning om, att jag stått här så länge. Jag hinner aldrig, hvad jag skall. En kyss och så ajö.

Ännu en gång ger hon sig af och har nästan hunnit ut i förstugan, då hon utbrister:

Hvar i alla dar, har jag gjort af min portmonä? Tänk, om jag tappat den.

Naturligtvis vänder hon om för att se efter den. Det är en varm dag och båda damerna söka med en sådan ifver, att de bli alldeles förbi af trötthet och värme. Ingen stol får stå på sin plats. De krypa under sängarna, genomsöka alla vrår och skaka den blå klädningen så att den är färdig att gå i stycken. De vända upp och ned på de utdragna lådorna och gå från rum till rum, der de ha varit, och der de icke ha varit. Men intet resultat.

Slutligen tvärstannar portmonätapperskan och säger — Åh, hvad jag är dum! När allt kommer omkring, så har jag den ju ändå här i min ficka.

Och så skall hon gå igen. Men när Jenny ser, hur hon står och torkar sin fuktiga panna med näsduken, kan hon inte lida tanken, att hon skall gå ut i solhettan på det viset. Hon måste stanna och dricka ett glas körsbärssaft.

Nej det är omöjligt.

Ja, men nu är det ju ändå så sent. Inte hinner du någonting i dag, inte.

Hon ser på klockan.

Min Gud, hon är ju snart tu. Ja du har nog rätt. Det är inte ens värdt att försöka i dag. August får väl hjelpa sig till i morgon.

Och så dukas det fram saft och tårtor, och när den främmande damen slutligen kommer ned på gatan märker hon, att hon varit sysselsatt med att säga ajö nästan hela förmiddagen.

Det kan komma en dag.

Skildring

af

Hinke Bergegren.

(Forts. och slut fr. föreg. nr.)

Hvad han nu insåg väl, att de hos Rundkvistens hade haft rätt, då de kallade arbetsgifvarna, de förmögna, de styrande för högförnämt pack och rika fähundar.

Alltid förr hade han hånat Karlsson för hans hädelsers skull. Jonas hade ju insupit en ödmjuk vördnad för »den bättre klassen», då han varit som vaktmästare på fabrikörens tillställningar och der bländats af all härligheten. Han hade till och med en gång försvarat den vackra satsen, att det är oomtvisteligt nödvändigt för en simpel fabriksegare att äta och dricka upp 40, 50 tusen om året. Det hade han sagt, ja. Men knäfveln anamma, att han nu menade det. Patrask kallade han dem *nu* och tyckte, att de voro ena uslingar, som kunde uppföra sig så nedrigt mot sina underhafvande.

Rädslan vek bort. Hatet sjöd upp igen.

Han liksom hörde, hur gatans grå små sångare kvittrade om nöd och fattigdom, hur ur grafvarnes mörker röster hviskade om död. Hur Heddas tårar kvidde och anropade hämnd.

Det stod fast för Jonas: han skulle döda Gils.

»Slå honom i gatan, så han aldrig står opp mer». — Hvar hade han fått det ifrån...?

Hade han inte rättighet kanske. Jo, vid Gud, hade han inte... Jo, vid Gud! hade han inte.

Då solen skymdes af ett svart moln, som dansade fram från öster till vester, och det vardt mörkt, som strax innan ett plötsligt oväder bryter löst, — vaknade Jonas upp ur sina dystra grubblerier.

Hvad stod han der efter? Var han inte rätt slug? Ne—nej, vid såna der tillfällen var man just inte, som man borde vara.

Liksom en yrvaken såg han sig omkring. Barnungarna hade rymt fältet jemte sina mödrar. Kyrkogården låg tyst och öde. Och der ofvan, högt ofvan lindarnas toppar och tempelbygnadens tornspira hvälfde sig den svarta himmeln, som hotade att ladda ur sig hvilket ögonblick som helst.

Jonas masade sig i väg. Lugn som en stock.

När han gick förbi fabrikörns hus, tittade han dit upp. Herrskapet tycktes vara inne från landet hela dan. Gardinerna i salen voro uppdragna. Och vid fönstret i kabinettet satt ju frun sjelf.

Hon viftade. Hvem åt!

Jonas vände sig om.

Bakom honom kom ett ungt par, arm i arm — Gils och hans fästmö.

Jonas smet in i närmaste port.

Synen af »djefvulen» var nog, för att hatet skulle väckas ur sin domning.

Nu var timmen slagen.

Jonas tryckte sig intill väggen, darrande i hela kroppen. Han såg dem gå förbi, makligt och gladt pratande. Han tvekade. Fruktan stod för honom igen men Hedda snyftade så bittert.

Han rök fram, grep Gils om halsen och slog honom i gatan, så det dånade i stenarna.

Ett förfärande gällt skri skar genom luften. Det kom oppifrån det lilla fina kabinettets öppna fönster.

Förtviflade rop på hjelp trängde sig fram öfver Adas läppar. Hon störtade emot Jonas. Han stötte henne varligt tillbaka. Den förfärade blicken från hans grymma ögon minde henne om hans sorg. Aningarna gjorde henne stel af fasa.

Som en vilde for Jonas fram, mer ilsken ju längre han fick hålla på. Han sparkade Gils i sidan och stampade på hans bröst.

Denne kunde inte försvara sig, inte röra sig. Han låg afsvimmad med blodigt ansigte.

Det föll en häftig regnskur, som bara eldade Jonas mordlust. Men han ryste, då han såg, hur hans offer vred sig under hans sparkar.

Oförhappandes hejdades han af ett par starka armar, som fjättrade honom liksom i ett skrufstäd. Jonas vardt hastigt lugn, då han märkte, att han inte kunde befria sig ifrån polisens tag.

Stor folksamling, oaktadt åskan mullrade och skrällde och blixtrarne korsade hvarandra, ett riktigt herrans oväder, såsom det skrifvit står, att det skall varda på domedag.

Jonas följde godvilligt med polisen. Han andades kort och tungt. Hörde inte på hvad konstapeln snackade.

— — Hade det inte hela dan stått för honom! Då han skulle gå i morse, hade Amanda hängt sig om hans hals och bedt honom för guds skull stanna hemma. Annars skulle det bestämdt ske någon olycka. Hon hade haft så ohyggliga drömmar.

7.

När den grinige kassör Sahlin efter middagen kom tillbaka till kontoret, var der ett »djefligt sliddersladder»; alldeles som bland en massa käringar, tyckte han.

Men hans stora klumpiga näsa vädrade strax opp, att det var »något extra» på färde. Och han blef alldeles ursinnig öfver, att han inte kunde få något sammanhang, af hvad han hörde. Det var inte godt, då tre, fyra stycken skreko om hvarandra.

»Hvad fan är det ni pratar»? snöflade han. »Har polisen tagit Gils' fästmö; det är väl aldrig för hennes storartade turnyr heller?»

De som hört, hvad han sagt, brusto ut i gapskratt. De andra förstodo, att det som vanligt var en kvickhet, och skrattade med.

»Nå! ä' ni kloka, ni, som kan tro en menniska kan höra nånting, då ni gapar alla på en gång?»

Han, som sa' sig ha varit vitne till händelsen, berättade nu dess förlopp och lade naturligtvis till här och der för att få det så mycket mera intressant.

Kassörn hörde på, stum af förvåning. Det var inte att skämta med det der, min sann. Man kunde lite hvar råka ut för ett och annat nu för tiden. Man visse väl, hur det gick till der uppe hos Rundkvistens, och hvad det var för djur, som höllo till der. Kassör Sahlin hade hört, att Rundkvists dotter var slinka, och att fadern lefde på henne.

En af de yngre herrarne lät förstå, att det kunde han bäst ge besked om.

»Var försigtig, Don Juan», varnade kassören och han menade, hvad han sade. »Det kan komma en dag —»

»Pytt!» Den unga log åt »det gamla förståndet». Så kallades kassör Sahlin.

Emellertid slog man sina kloka hufvuden i hop. Det var rent af obegripligt, att det var den der senfärdiga Jonas Blom, som farit fram på ett slikt sätt.

Gils brukade förstås ibland drifva med Jonas, men det var denne alltför dum till att bli ond öfver. Åtminstone inte hade han väl kunnat komma på sådana tankar som att försöka slå ihjäl Gils för det.

Nej, det låg något annat inunder.

Så kom man att tänka på Hedda. Det hade nog varit något kuckel mellan henne och Gils. Kanske det var han, som var pappan, när allt kom omkring.

Der hade man det!

Det var allt för galet, för att man inte skulle skratta deråt.

»Det vore månljust, om man alltid skulle råka ut lika olyckligt», utropade han, den unge Don Juan.

»Synnerligast för dej», inföll en annan. »Då blef du visst ihjelslagen i hvarje vecka».

»Säj hvarje dag». Han visade ett dumdrygt grin. —

Kassören var allvarlig och fundersam. Han kunde inte neka till, att han tyckte det var kusligt att höra talas om, att en ordentlig arbetare kunde förgå sig så der. Men »di bättre» borde också ha på pelsen för det lättsinniga lif, de i allmänhet förde.

De unga logo åt hans pladder. De togo Gils i försvar.

»Ja visst är han en hygglig pojke», svarade kassörn, »förbannadt hygglig, men Blom är också en snäll menniska. Jag har alltid tyckt om den kar'n.»

»Jag förstår i alla fall inte, hvad det kunde komma åt den der tröga fyllhund'», menade en annan.

»Jo bevars, hvad jag förstår», återtog »det gamla förståndet». »Han har lidit allt, hvad ett fadershjerta kan utstå och mera till. Och i sitt vanvett griper han till det värsta».

»Det vet man ju, att svulten lus biter värst», lade han till och tog sig en väldig pris. Han snöflade värre.

Slut.

(23)

Med anledning af de vilseledande uppgifter om "papptak", som en herr H. I. Gernandt i Stockholm i form af annons söker sprida bland allmänheten, anse vi oss **icke kunna** underlåta att i största korthet erinra derom, att icke blott de högt aktade privata brandstodsbolagen **Skandia** och **Svea,** utan äfven **Städernas Allmänna** brandstodsbolag m. fl. m. fl. antaga tak, täckta med Munksjö Asfaltpapp **såsom första klassens tak** eller lika med tak af plåt, skiffer och tegel och sålunda klassificera dessa »papptak» såsom både **eldsäkra** och **varaktiga,** men att dessa Bolag **deremot icke** utan extra förhöjning och delvis på inga vilkor antaga **spåntak** till försäkring, hur än dessa tak blifva »preparerade».

Vördsammast

Munksjö Pappers Bruk,
Jönköping.

[G. 7939×1] (21)

Wolin & Pettersson,
Skrädderi-Affär,
71 Regeringsgatan 71.

Genom att vi direkt från fabrikerna mot kontant inköpa våra tyger, kunan vi lemna våra varor till de billigaste priser.

De starkaste och modernaste tyger, som tillverkas, finnas hos oss.

Välgjordt arbete och nyaste fason.

Paletåer af Helylle från 30 till 45 kr. samt till högre priser.

Kostymer från 40 till 60 kr.

Beställningar utföras på ett dygn om så fordras

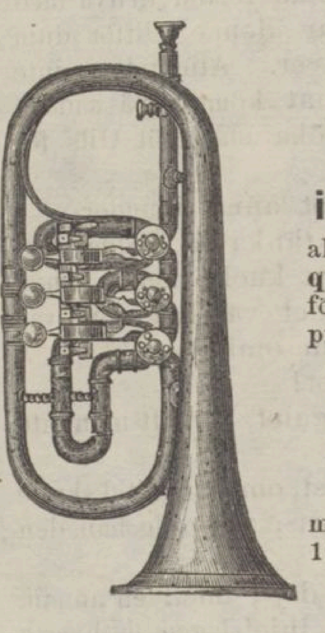
Allm. telefon n:r 42 14.

SAFT
från Stockholms Sockerbageri-Bolag.

Hallon, Körsbär, Apelsin, Citron, Svart- och **Röd-Vinbär,** 1:ma sockrade, i originallådor om 25, 50 och 100 fl. Pr fl. kr. 1: 20. *Fritt glas*

OBS. Priskurant å öfriga tillverkningar gratis på begäran.

☞ Agenter med 1:ma referenser antagas på platser der fabriken förut ej är representerad.

Messings-
och
Trä-Blås-instrumenter,
alla slag, af **utmärkt qvalité** och med nyaste förbättringar till billiga priser hos

A. E. Anderson,
Vingåker.

Illustrerad Priskurant mot insändande af 2 st. 10 öres frimärken.

Depescher.

Ulla. Min Ulla, säg får jag dig bjuda — en korg, en stor papperskorg?

Köpman. Ni missförstår oss. Vi ogilla agitationen mot Norge, vi äro lika måne om att norrmännen sker rättvisa som att rättvisa sker oss sjelfve. Men vi äro ingalunda med om någon slags »kurtis» för norrmännen.

En persons nationalitet spelar för oss ej den ringaste rol.

En af de unge. Är er pessimism verklig eller »lavet?» Ett godt råd: arbeta, gör något nyttigt! Ni skall se, att dessa »tyngande tankar» och denna »bittra smärta», som ni så vackert beskrifver, skola snart vara bortblåsta. Så blir ni optimist och — radikal.

—a—g. Skulle nog vilja, men äro ännu tveksamma. I nästa vecka möjligen.

Jim. Yes!

Lime. Tack för verserna! De äro, som ni ser, införda.

Hvad edert välvilliga bref för öfrigt angår, är det för närvarande omöjligt för redaktionen att uppfylla eder begäran. I början af juli skola vi ha nöjet sända eder några underrättelser per handbref.

Än en gång — tack!

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster.
22 Södra Humlegårdsgatan 22.
Stockholm.

(22)

Leveranser af
Stålräler
och
Stålplåtar
till alla svenska hamnar
af **Bolckow Vaughan & Co. Limited Middlesbrough** utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent

HERMAN RHODIN,
Stockholm.

Försäkrings-Aktiebolaget
SKANDIA
STOCKHOLM
meddelar

Brandförsäkring dels på viss tid, dels för all framtid;

Lifförsäkring på lifstid med andel i bolagets vinst å motsvarande försäkringar: dels **halfva vinsten,** utan förhöjda premier, dels **tre fjerdedelar af vinsten,** mot förhöjda premier;

Lifförsäkring på kort tid, *Lifräntor, Kapital-* och *Utstyrselförsäkring.*

I bokhandeln kan nu köpas **tredje** delen af

MEDBORGARENS BOK.
Handledning för menige man i
SVERIGES ALLMÄNNA LAG.
Utgifven af Gustaf A. Aldén.

På **160 sidor,** för endast **en krona,** redogöres här redigt och lättfattligt för **allt det vigtigaste,** som **en hvar,** både man och kvinna, **bör känna af lagens föreskrifter** rörande lifvets alldagligaste förhållanden, såsom om **trolofning** och **äktenskap, makars rättsliga ställning, bouppteckning, urarfvagörelse, arfskifte, testamente** och **förmynderskap;** om **husbonde** och **tjänare;** om **fastighetsköp, arrende, hyra** och **inteckning;** om **olika jordnatur, egoskifte, stängsel, jagt** och **fiske;** om **lösöreköp, pant, lån, borgen, förmånsrätt, utmätning, konkurs** och **handelsbok;** om **olika brott och straff; ting, domare** och **parter, stämning, laga bevis, dom, utslag, vad** och **besvär** m. m.

En menige mans lagbok, bör detta arbete alltså vara högligen välkommet och oumbärligt för en hvar, som ej har något större lagverk.

☞ Föreg. delar af **Medb:s bok,** innehållande: **I. Statskunskap, II. Kommunalkunskap,** bägge lättfattligt framstälda för menige man, säljas också, **hvar för sig,** till 1 krona. Bägge ha af tidningspress och allmänhet mottagits med de amplaste loford, och af bägge har **på kort tid ny upplaga** måst utgifvas.

TIDEN

Hvarannandagstidning utkommer i Stockholm hvarje **måndag, onsdag** och **fredag.**

Tiden kostar **endast 5 kronor** till årets slut.

För **ett halft år** är prenumerationsafgiften 3: 50. För qvartal 1: 75.

För en månad 60 öre.

Allt postafgiften inberäknad.

Lösnummer **5** öre.

Utpräglad demokratisk hållning.

Lättläst och omvexlande innehåll.

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska, Belgiska & Tyska
Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Bell 789. **Ved.** Allm. 4817.

Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:

1:ma 6 kv.	Björkved	30	kr.,
„ „	Alved	25	„
„ „	Barrved	21	„

allt pr hel famn.

All ved ilägges i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.

Stockholm den 2 Juni 1885.

Carl Andersson.

Rådgifvare för Badgäster
af
D:r Alfred Levertin.
à 50 öre, uti alla boklådor.

Jernrör,
Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

På **E. A. Tegnérs** förlag:
Den moderna
Bildningshumbugen
i skolan, familjen och det dagliga lifvet.
Af
Jens L. Christensen.
Bemyndigad öfversättning.

Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren". *Söndagsnisse.*

"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt". *Budkaflen.*

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
☞ Promenaden lönar sig. ☜
95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Läskedrycksfabriken
Svalan
95 Regeringsgatan 95.

Sodavatten	Kr.	5
Bilinervatten	»	5
Vichy	»	5
Fruktlemonad	»	10
Hallonlemonad	»	9
Sockerdricka	»	5
Champagnedricka	»	9

m. m.
Allm. Telefon 67 59.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

"Nya Annonsbyrån"
(Sveriges **äldsta** annonsbyrå)
anhåller att, till undvikande af förvexling, adressen:

S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm,

måtte användas för annonser och andra meddelanden till

Nya Annonsbyrån, Stockholm.
S. Gumælius.

(G. 6059.)

☞ Annonstaxans 17:e uppl. har utkommit.

Blänkaren

är ett organ för de frisinnade, folkliga sträfvandena på alla områden. Genom uppsatser berörande dagens politiska, sociala och religiösa spörsmål vill ***Blänkaren*** bana väg för den nya åskådning, hvilken nu som bäst tränger sig fram; genom satiriska utfall och för öfrigt alla till buds stående ***hederliga*** medel söker ***Blänkaren*** rifva ner fördomar, maktmissbruk och orättvisa, hvar hon finner sådana.

Blänkaren är absolut oberoende och kan derför uttala sig öppet och fritt om alla och allt.

På samma gång ***Blänkaren*** är vårt lands enda tidning, som öppet bekänner sig till radikalismens grundsatser och på grund deraf är förtjent att uppmärksammas af alla vänner till frihet och framåtskridande, så är tidningen läsvärd och underhållande.

Herr **Gustaf Gullberg** låter under ***"Bric-à-Brac"*** sitt glada humör fritt spela i hvarje nummer, och å tidningens tredje sida erbjudes läsaren uppsatser om ***konst*** och ***literatur, kåserier, poem, humoresker*** m. m., hvarjemte ***följetongen,*** som endast upptager ***svenska originalarbeten,*** med stor omsorg tillgodoses.

Blänkaren vill särskildt fästa uppmärksamheten på en synnerligen förtjenstfull artikelserie, som nyss påbörjats, och som kommer att fortgå under hela sommaren: ***"Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?"***

Utgifvare och redaktör: **Fritz Kjerrman.**

Utgifningstid: ***Onsdagar.***

Prenumerationspris: halft år Kr. ***2: 50.***
" kvartal: Kr. ***1: 25.***

Lösnummer: ***10 öre.***

Kommissionärer antagas mot hög provision å alla större platser,

Stockholm i Juni 1885.

Orientaliska Magasinet
säljer billigt:

Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,
17 Hamngatan 17.

Ulriksdals Värdshus
☞ *Allmänna telefon 60 39.*

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och **Expedition**. *Stockholm*, Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lenkes Boktr.

N:o 13

Prenumerationspris:

Till årets slut	Kr.	3: 75
För halfår	„	2: 50
„ kvartal	„	1: 25

Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekorativ skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar **E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan** och **Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.**

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Passa på tillfället!!!

Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.
Villagatan 16.
STOCKHOLM.

Der ute.

Tre hjeltar mindre.

Förra veckan bragte underrättelsen om, att trenne massmördare af stor betydenhet aflidit. De voro Tysklands general-fältmarskalkar prins Friedrich Karl och Manteuffel samt franske amiralen Courbet.

Den kunglige af detta klöfverblad utmärkte sig under sin 53-åriga lefnad för råhet, hänsynslöshet och liderlighet. Derjemte red han mycket bra på vackra hästar samt sköt med särdeles omsorg mer eller mindre matnyttiga djur. Sin hustru misshandlade den värde prinsen, och ännu är ej glömdt, hur den stackars förskrämda kvinnan för ett par år sedan bad kejsaren om tillåtelse att få skiljas från sitt odjur till man. Men kejsaren vägrade den billiga bönen bifall, detta naturligtvis i den kungliga moralens namn. Nu är emellertid den store krigaren död, och Europas konservativa tidningar ha med rörande enstämmighet kvädit den bålde mannens drapa. Särskildt har han uppburit beröm för sin dugande insats i fransk-tyska kriget, ehuru hvarje tysk soldat vet, att han som strategiker var alldeles omöjlig, emedan detta kräfde ett slags tankeverksamhet, samt att förtjensten för de lyckliga manövrerna ej var hans, utan generalstabens. Men det egentligt utmärkande för prinsen såsom fältherre, det törtiges af den servila pressen. Detta var, att furstens lysande föredöme gjort tonen bland hans officerare till den råaste i hela tyska hären, och att inga officerare stodo så fjerran från de civile som hans.

Vid prins Friedrich Karls öppnade graf står det ditkommenderade tyska folket sörjande och — spörjande.

Hans excellens Manteuffel var sannolikt ett något större krigarsnille än prinsen, och han steg också högt i rang och makt under sin ärorika lefnadsbana. Hans lefnadsafton har varit helgad åt det sköna förbrödringsverk, som Tyskland har anordnat i Elsass-Lothringen. Och att han skött sitt kall utmärkt à la Bismarck, visar den hätskhet, som de eröfrade provinserna städse ådagalägga mot germanerne.

För någon tid sedan begick hr Manteuffel den stora hjeltehandlingen att utvisa den snillrika Sarah Bernhardt, som ville glädja sina forna landsmän med sin konst. Men efter detta ansträngande storverk reste också herr M. till Karlsbad och fick sig ett lungslag och marscherade in i en bättre verld.

Amiral Courbet, den tredje i den döde krigarringen, är egentligen ej fullt värd den nobla sammanställningen med de förre, ity att han egentligen var en stympare i den ädla krigarkonsten, emedan han först ville söka mäkla fredlig uppgörelse, innan han drog svärdet. För öfrigt lär han varit tapper och oförskräckt. Han var franska flottans chef under den nyligen bilagda kinesiska konflikten.

En Pyrrhusseger.

Tories seger öfver de liberale och bildandet af Salisburys kabinett synas snarare blifva en handräckning åt de frisinnade än åt de konservative, emedan stämningen öfverallt i England tyder på de liberales majoritet vid valen i höst, och ingenting bör väl vara mera egnadt att betrygga denna samt fullt väcka den liberala andan till lif öfver hela landet än just några månaders toryregemente. Och det under föga gynnsamma yttre omständigheter tillträdande kabinettet har redan begått en högeligen oklok handling, i det den vildsinte och opålitlige lord R. Churchill blifvit vald till minister för Indien, i hvilken utnämning Ryssland med allt skäl ser en hotelse mot de redan lyckligt påbörjade, men nu, besynnerligt nog, alldeles afstannade fredsunderhandlingarne.

När i höst två millioner nye valmän, som representera helt andra intressen än det aristokratiska fåväldets, för första gången framträda till valurnorna, skall det visa sig, om ej de konservatives nyligen vunna framgång endast var en Pyrrhusseger.

Medeltid.

En tjurfäktningsakademi upprättades på tretiotalet i Sevilla. Efter två års förlopp stängdes den likväl, men skall nu, enligt hvad som meddelas från Spanien, ånyo komma i verksamhet och förestås af den berömde Torero Manuel Carmona. Detta företag, försäkrar man i Madrid, kan glädja sig åt de fleste andalusiske herremäns stora uppmärksamhet och värdefulla understöd! Bland gynnarne af företaget, finnas många som ega storartade stuterier. För inte längesedan kom en spansk tjurfäktare till Berlin och ville uppträda der, men fick bestämdt afslag från myndigheternas sida. Han lär emellertid ej ha varit en af stjernorna på tjurfäktningskonstens himmel för närvarande: dessa heta Trascuelo och Lagurtijo. Med påsken börjar den egentliga tjurfäktningssäsongen, och vid den tiden äro alla Toreros af något anseende så starkt upptagne med engagement öfverallt i Spanien, att ingen af dem ett ögonblick tänker på att gå osäkra äfventyr tillmötes i utlandet.

Fredskonferens 1887.

Frågan att genom skiljedomstolar bilägga tvister nationerna emellan och sålunda undvika krig har å nyo bragts på tapeten genom engelsk-ryska gränstvisten. Republikanen Pettibone från Tennessee, medlem af internationela skiljedomsligan, ämnar nästa vinter i nordamerikanska kongressen inlemna en bill, som bemyndigar Förenta staternas president att inbjuda nämda liga till en konferens i Newyork år 1887, för att vidtaga mått och steg för en fredskongress, som skulle hålla hållas 1890 i London. Pettibone tror, att alla utländska makter skola, om de inbjudas på ett passande sätt, skicka ombud till konferensen, och att utsigterna för krigens afskaffande före detta århundradets slut äro ganska gynsamma. Hans idé är: alla nationers gradvisa afväpnande, och skulle detta taga sin början 1890 samt så småningom fortgå ända till 1900, då han hoppas, att alla arméer skola vara öfverflödiga.

Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?

För *Blänkaren*

af **Ess.**

IV.

Fattigdomens verkliga orsaker och botemedlen.

(Forts.)

Hvilken verkan detta har är lätt att fatta. Ingen verksamhet är möjlig, ingenting kan frambringas utan användande af materialier och produktionsmedel (jord, bostad, råämnen, verktyg, maskiner); och dessa lemnas icke till begagnande utan mot afgift till egaren. Jord-, hus- och fabriksegaren måste ha ersättning; handelsmannen måste hafva vinst på sina varor. Och i all synnerhet är det oundvikligt att lemna inteckningshafvaren ersättning (ränta) för det lånade kapitalet, då sådant användes. Alla dessa ersättningar — vinster och räntor — tagas i sista hand från arbetaren i form af minskning af arbetslönen. Ju mer skuldsatta näringarne äro, och ju hårdare täflan mellan de s. k. arbetsgifvarne, innehafvarne af industriela eller andra anläggningar, blir, desto mer faller arbetslönen. Sällan blir följden, att den, genom ökad efterfrågan på arbetskraft, stiger. Ty täflan går i regel ut på, dels att underbjuda hvar andra i priset på de tillverkade artiklarne, hvilket förutsätter låga löner, hvaraf följden åter blir bristande köpförmåga hos allmänheten, så att de låga prisen ej framkalla en motsvarande tillökning i omsättningen, dels afser täflan anskaffande af arbetssparande maskiner, hvilka ofta kunna göra 20, 30, ja 50 procent af arbetarestyrkan vid en fabrik på en gång öfverflödiga. Går ett företag omkull under täflan, bättras förhållandet icke heller derigenom; medtäflaren endast får friare händer, inteckningshafvaren lägger beslag på spillrorna, och hela resultatet är, att kapitalet blifvit icke mindre, men mindre deladt, än det var förut, och att ett antal arbetare ytterligare sakna sysselsättning.

Här emot står arbetsklassen fullkomligt vanmäktig under närvarande förhållanden. I saknad af nödiga produktionsmedel, är det arbetaren i allmänhet alldeles omöjligt att företaga något för egen räkning, och om han försöker det, går han under i den ojemna täflan. Det finnes ingen annan utväg för honom än att bjuda ut sin arbetskraft som annan vara, och enär tillgången på arbetare är stor, blir priset lågt: det håller sig ungefärligen vid det s. k. »existensminimum;» d. v. s. arbetaren får igen ungefär hvad den arbetskraft kostat, som han under arbetet förbrukat. Någon andel af vinsten, det frambragta nya värdet, som under alla omständigheter blir en frukt af arbetet, kan han sällan påräkna. Hans »arbetsgifvare» får kanske icke ens sjelf någon sådan andel, emedan den går till »förläggaren», kapitalisten, långifvaren.

De bland den närvarande samhällsordningens försvarare, hvilka inse det beklagliga i arbetarnes ställning, försäkra, att de genom sparsamhet och sammanslutning kunna sätta sig i besittning af produktionsmedlen och dermed råda bot på det onda. Det har emellertid visat sig, att detta ej lyckas. Genom utomordentlig återhållsamhet kan visserligen en och annan bringa det der hän, att han blir tryggad mot nöd och olyckshändelser, men då arbetaren vanligen har större familj än medlemmarne af de förmögna klasserna (ett faktum, som ofta framhålles, och som vi icke sett någon förneka), så kommer det välstånd, han skapat, att upphöra redan i nästa slägtled. Ett medel, som arbetarne flerstädes försökt för att sätta sig i besittning af arbetets vinst, är produktionsföreningar: de slå sig tillsamman och drifva för gemensam räkning en fabrik eller dylikt, och vinsten delas. Här och der har företaget krönts med framgång i så måtto, att vinst verkligen uppstått. Om nu denna vinst, menar man, användes till att allt mer göra företaget oberoende af kapitalisterne, skall man slutligen lyckas att eröfra alla produktionsmedlen, i synnerhet om striden sålunda upptages öfver allt. Men detta är ett misstag. Att vissa arbetarebolag lyckats, beror hufvudsakligen derpå, att de varit så enstaka. Derest denna metod vunne vidsträcktare utbredning, så att den spelade en rol på varumarknaden, skulle följden genast blifva nedsättning i prisen, ända till dess ingen vinst mer uppstode af produktionsföreningen. Och än mer: denna prisnedsättning kommer att förorsaka en nedsättning i lönen för alla de arbetare, hvilka hade sin sysselsättning inom de kapitalistiska fabrikerna, och göra dem i än högre grad oförmögne till fortsättande af produktionsföreningsverksamheten.

För öfrigt är denna utväg att genom sparsamhet och bildande af föreningar åstadkomma en förbättring i arbetsklassens ställning i sin helhet rätt och slätt en orimlighet, då, som redan är nämndt, förutsättningen derför, *förmågan* att spara, hos det ojemförligt öfvervägande flertalet saknas, enär inkomsten med nöd räcker till vidmakthållande af tillvaron.

Man pekar visserligen ut för oss en och annan förmögen man, som genom personliga ansträngningar och sparsamhet kommit sig upp från intet. Men dels har detta nästan aldrig skett på det rent kroppsliga arbetets väg, utan åstadkommits genom lyckade spekulationer eller annars under gynnande omständigheter; dels hviskar man vanligen åtskilligt mindre rekommenderande om tillkomsten af dylika förmögenheter; dels medgifva de fleste af dylika uppkomlingar, att det med hvarje dag blir svårare att från beroende arbeta sig upp till oberoende.

Vi hafva emellertid nu sett, hur den förmögenhet, som genom arbetet ständigt frambringas, oemotståndligt drages till deras förrådshus, hvilka äro egare till produktionsmedlen. Detta sker dels i form af afgifter för produktionsmedlens begagnande, dels genom att den egendomslöse arbetaren, som saknar både plats och medel till sjelfständig verksamhet, tvingas att sälja sin arbetskraft för att kunna existera. Det är sålunda egandet af produktionsmedel, som gör den ena klassen rik, och saknaden af produktionsmedel, som gör den andra klassen fattig.

Hur kan det då komma sig, att produktionsmedlen, såsom vi sett, fördela sig så ojemt, hopa sig hos ett jemförelsevis ringa fåtal, medan mängden blir i nästan total afsaknad af dem? Hur ha de kommit i händerna på dem, som nu besitta dem? Är det genom ovanlig flit desse lyckats erhålla eganderätten till dem? Nej, våra kapitalister hafva aldrig gjort sig kände för någon idoghet, som stått i rimligt förhållande till deras rikdom. Och för öfrigt om flit vore förmögenhetens rätta källa, skulle dessa tusenden, hvilka ständigt träla från morgon till qväll, icke kunna vara fattige. Hafva kapitalisterna genom sparsamhet samlat sin förmögenhet? Nej, icke heller för sparsamhet hafva de gjort sig synnerligen bemärkte. Dessutom vore sparsamhet rätta medlet, skulle åtminstone flertalet sparsamme personer vinna samma mål. Men detta sker icke. Beror kanske förhållandet på deras framstående duglighet och kunskaper? Om detta vore lagen, skulle naturligtvis å ena sidan medelmåttor och okunniga personer endast undantagsvis påträffas inom den förmögna klassen; och å andra sidan män med talanger endast undantagsvis vara i saknad af förmögenhet. Men intetdera är fallet i verkligheheten. Det skall ingen våga påstå, att någon större duglighet i allmänhet finnes inom öfver- än underklassen. Om man i den förra vanligen besitter mer kunskap, så är detta en frukt af, icke en orsak till rikedomen. Hur ofta får man deremot höra om en talangfull, men fattig man sägas: »han är en ovanlig förmåga, han skulle varit i en annan samhällsställning eller haft medel till sitt förfogande, så hade han utfört storverk». Hvarför ger sig då denna ovanliga förmåga icke en annan samhällsställning eller skaffar sig medel att verka med? Helt enkelt derför, att han icke *kan*. Detta åskådliggör tydligt, att man allmänt, om ock dunkelt, inser, det äfven talangen behöfver medel för att kunna uträtta något, och att medlen icke oskiljaktligt åtfölja talangen.

Men det är icke af nöden att ytterligare spörja efter, hur produktionsmedlen kommit i deras händer, som nu innehafva dem. Det är i sjelfva verket en så allbekant sak, att snart sagdt hvarje barn har reda derpå. Hvem vet icke, att dessa godsegare, hvilka besitta jordbruksfastigheter till flera millioners taxeringsvärde hvardera, och som innehafva flertalet aktier i åtskilliga banker, försäkringsbolag och jernvägar — hvem vet ej, att de *ärft* sin förmögenhet? Är det icke blott emedan man har sig det så väl bekant, som man så föga tänker på, att nästan alla våra näringskällor, jordbruket, skogarne (skogsöderiet), bergverken genom *arf* blifvit de nuvarande (faktiske) egarnes tillhörighet? Känner icke hvar och en, att nästan alla de personer, som ega våra industriela anläggningar, sågverk, tändsticksfabriker, mekaniska verkstäder, tobaksfabriker, väfverier m. fl., *ärft* om icke i bokstaflig mening dessa inrättningar, så dock de medel, hvarigenom de satt sig i besittning af dem eller blifvit i stånd att uppföra dem? Det torde icke kunna befaras, att någon skall förneka detta. Och skulle riktigheten häraf sättas i fråga, är hvem som helst i stånd att med hjelp af en handels- och industrikalender samt något litet personal- och slägtkännedom, för sin ort häfva tviflet. Beträffande innehafvarne af jorden lemnar adresskalendern värdefulla upplysningar.

(Forts.)

Här hemma.

En mössa kostade här om dagen en smålänning lifvet — han ville rädda sin kära hufvudbonad, föll så i sjön och stannade kvar der.

Att ett visst slags hatt nog hastigt befriar en och annan från jordelifvets bekymmer, händer ej så sällan, men en mössa —.

———

Å fredsmötet i Göteborg, som skall hållas den 17, 18 och 19 augusti, skola följande frågor diskuteras: skiljedomstuktet mellan de tre nordiska landen, dessas neutralisering samt folkväpning såsom steg i fredlig riktning.

Hvad den sista frågan har på en fredskongress att skaffa, ha vi icke rätt klart för oss. För oss ter det sig en omisskänlig likhet mellan denna och de argaste värnpligtsifrarnes: »si vis pacem para bellum», det är uttydt: om du vill lefva i fred, så väpna dig till tänderna och var alltid slagfärdig.

Skulle man icke här vid lag ha rätt att misstänka en Arnoldson—Hedlundsk collaborering?

———

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

Vid seminarierna stå eleverna fullkomligt rättslöse gent emot lärarne, och då desse i allmänhet äro ljusskygge obskuranter, kan man lätt tänka sig, hvilken despotism som utöfvas och hvilka antingen hycklare eller — nihilister hade vi så när sagt der skola fostras. Man har ock en mängd exempel från olika håll på den förföljelse, hvarför ynglingar vid dessa läroanstalter varit utsatta på grund af, att de uttalat åsigter som icke burit renlärighetens hallstämpel.

I Lund, hvars seminarium är särskildt illa beryktadt, har det gått så långt, att en af seminariets elever sett sig nödsakad att ingå till konsistorium med anhållan, att en undersökning af det sätt, hvarpå examina förrättas, måtte verkställas. Men den ene korpen hugger inte gerna ut ögat på den andre, hvarför högvördiga kapitlet, såsom var att vänta, förklarat, att skrifvelsen icke kunde föranleda till någon åtgärd.

Här är något för statsrådet Hammarskiöld!

Under vistelsen vid Lysekil i sommar vore det en lagom tankeöfning för honom att utgrunda, om icke något slags kontroll öfver examina kunde och borde öfvas samt i så fall, huru en sådan kontroll borde vara inrättad.

———

Cirque Hollandé har fått en ny dragningskraft genom engagerandet af den förtjusande parforceryttarinnan Adèle Seiffert, den täckaste cirkusdiva man gerna kan få se. Genom idelig rekrytering har det nu lyckats direktör Robinson höja sitt i början något medelmåttiga sällskap till den grad, att det tryggt kan uthärda jemförelse med det bästa vi de sista tio åren haft här i Stockholm. Särskildt framstående äro för öfrigt clownen Delbos, den elegantaste clown vi sett, och hans präktige pojke, parforceryttare och voltigör på osadlad häst, den verkligt musikaliske Jo. Jo., den kraftige gymnasten herr Böhm samt stockholmarnes synnerliga favoriter, velocipedsällskapet Letine. En bestämd protest måste vi dock göra mot det sätt, hvarpå madame Léonard sköter sina hästar. Ty på samma gång hon är i saknad af all kvinlig grace, eger hon i hög grad den kvinliga nyckfullheten, hvilket gör hennes behandlingssätt af hästarne rent af pinsamt. Madame Léonard borde veta, att man blott i allra största nödfall slår hästarne i en elegant cirkus, och att man ej visar sig till sin fördel genom ett ideligt piskande. Direktör Robinson, som sjelf är en ovanligt duktig skolhästryttare och dressör, borde förhålla madame L. att uppföra sig något mera chic.

———

I en af Skara stifts södra församlingar hade man för något år sedan antagit småskollärarinna och kyrkostämma beslutat gifva henne 250 kr. i lön. Men under hand afdrog man härifrån 70 kr. för bostad och vedbrand. Men denna bostad och vedbrand bostod uti, att lärarinnan egde rätt att bo i samma rum, der skolan hölls, och värma sig vid samma brasa som barnen. Ännu mera upprörande framstår handlingssättet, då man derjemte får veta, att församlingen icke betalade mer än 32 kr. till den, som bestod rummet och veden. Och ändå rekvirerade församlingen 125 kr. från staten. Lyckligtvis fick folkskoleinspektören ryktesvis reda på olagligheterna och satte p. för dem, så att de icke länge fingo fortfara. — Der skolväsendet är i godt skick, finnes mången som anser folkskoleinspektionen öfverflödig; men förhållanden, sådana som detta, visa att den är högst nödvändig, alldenstund man icke på alla orter ställer sig lag och författning, än mindre moralisk rättvisa till efterrättelse.

———

Nära 400 masar och kullor gästade förra veckan vår hufvudstad såsom lustresande. Egentligen för att efterse hur deras ärade landsman, vasariddaren och ifrågasatte ädlingen Liss Olof skötte sig och riksbanken.

———

Lill-Jans skall rifvas och i dess ställe kommer att uppföras ett riktigt civiliseradt stationshus för Rimbobanan.

Men Lill-Jans lefver kvar i sången, ty det är besjunget af Bellman, och i literaturhistorien, ty det är beskrifvet af August Strindberg.

———

Kurre, illustrerad skämttidning, innehåller, bland annat läsvärdt, såsom följetong Röda rummet af A. Strindberg. Ja, naturligtvis inte kvasiskämtaren med samma namn här i Stockholm, utan den stora Chicagotidningen, utgifven af F. V. Ankarfelt med Gustaf Wicklund som redaktör.

———

Med uppgående tåget till Nässjö härom dagen passerade sex syskon, två flickor och fyra pojkar, den äldste 12 år, den yngsta 2 år, Hultsfred på väg till Göteborg, för att derifrån fortsätta resan till Amerika. Deras far hade rest dit för två år sedan. I höstas hade äfven modern emigrerat, och nu hade hon skickat biljett för öfverresa till barnen. Då någon vid åsynen af den lilla minsta, en klumpfotad flicka, som låg på en soffa i kupén och sof, halfhögt yttrade: »Också en mor, som kunde resa från en sådan der!» tog den äldste pojken modern i försvar med ett: »ja, hon var tvungen att resa». Så att icke hade väl de små stackrarne just några glada minnen från sin sista tid i fädernebygden. Deras belägenhet väckte medkänsla hos alla, som sågo dem. Också hade sällskapets kassaförvaltare, tolfåringen, fått ihop en reskassa af omkring 60 kr. Någon nöd går det ej på de små resenärerna, åtminstone så länge de äro i Sverige, ty konduktörerne hjelpa dem nog till rätta under jernvägsresan, och i Göteborg skulle de tagas omhand af ombud för den ångbåtslinie de skulle medfölja.

———

De vestmanländska städerna ha af k. m:t befriats från att underhålla skarprättareboställe, som årligen kostat dem omkring 50 kr., mot det att de i stället få bidraga till skarprättarens aflöning med 200 kr. årligen.

De ha, som man finner, gjort en lysande affär.

———

Till föreståndareplatsen för Kristinehamns arbetsinrättning ha 215 sökande anmält sig. Säger och skrifver: Två hundrafemton.

———

Döfstummöte egde rum i lördags härstädes. Döfstumme från olika trakter af landet till ett antal af 250 voro då samlade här. Man såg dem flockvis uppträda på våra gator under lifligt samtal, om vi så få säga.

———

Den s. k. Ringsjökomitén, som hade i uppdrag att insamla uppgifter angående sjukkassorna i landet, har fått sig sådana meddelade från 217 arbetaresjukkassor.

Bric-à-Brac.

Slæbende den 17/6 1885.

Innehåll, som för en gångs skull bör öfverhoppas. Hvilket är mycket lätt, ty »det Hele er ingenting».

I.

Det blef för hett i Sverige, enkannerligen i Stockholm. Gator och promenader brände under skosulorna, och luften var full af dam och tyrolerskrän och punschångor och dålig fusel. Alla stockholmare gingo och sågo ut som förtorkade mumier, tidningarne kröpo hop och blefvo magra, och sjelfva Svenska Dagbladets Norén kröp i ide nere i Vestergyllen.

Man höll på att mista sitt anseende om man längre stannade kvar inom stadens hank och stör.

Derför, till landet, till landet! Det välsignade bondlandet, der man kan få kasta bort redingoten och gå i skjortärmarne, slippa punschen och dricka surmjölk i stället, slippa se damernas tournyrer för att i stället skänka sin beundran åt landsbyskönheternas runda naturliga behag, vältra sig i gröngräs och andas in skogsdoft.

Till landet, det välsignade landet, med dess grundskatter och rothåll och snåla bönder — som man icke tänker på; till landet bara, till landet!

Och så for äfven Blänkarens krönikör till landet, men inte det svenska bondlandet, utan det norska.

* * *

Verlden har nu sina blickar fästade på Slæbende. Icke *allenast* derför att jag bor der, utan derför att man på söndag ämnar derstädes hålla en stor skandinavisk täflan i konsten att på hederligt och anständigt vis bryta armar och ben af sig.

Ty det fins folk äfven här uppe i Norden som finner nöje i dylikt, och det är bara brist på företagsamhet som gör, att man inte liksom i Amerika börjat hoppa i vattnet från hundrafotshöga broräck.

Och nu på söndag blir det som sagdt arm- och benafbrytningstäflan här i Slæbende, en förtrollande liten bondby en och en half mil från Kristiania, inbäddad mellan skog och sjö och höje fjelde.

Det är skada, ty den festen stör mitt dolce far niente högst betänkligt. Jag är redan nervös af att hvarje dag få se de unga norrmännen öfva sig.

Det är en syn! Uppspetade på ett stort hjul, sitta de och sprattla med benen som om någon illasinnad smådjefvul gömt sig i strumporna och nu sutte och kittlade dem under fotsulorna. Och hjulet går med svindlande fart ner för backen framför mina fönster, och ryttaren följer med och sprattlar »immer badd» tills han står på hufvudet i diket och hjulet, det stora märkvärdiga hjulet flyger så långt vägen räcker. Tyvärr lyckas det sällan att riktigt på allvar bryta halsen af sig, utan man är oppe igen på hjulet och så börjar leken igen.

Man kallar ett sådant hjul »bicycle». Ty egentligen är det två hjul. Men det ena är så litet att jag inte räknar det; det får löpa bakefter som en betjent, och man ser det inte. För mig är det i alla fall inte mer än ett hjul, ett hjul som jag anser vara en hädelse mot gud och Newton och en styggelse för presterna, ty det upphäfver alla naturens och Newtons tyngdlagar och strider mot den rena evangeliska läran, som säger att man icke skall ge sig i fara.

* * *

Och ändå! Men ni vill väl icke tro det? Till och med jag har försökt mig på ett dylikt hjul. Det gick mycket bra må ni tro. Ingen har åkt så fort som jag — i backen förstås, och ni skulle sett med hvilken äkta grace bicyclen snurrade från mig, innan jag hunnit med mer än fyra fruktlösa försök att bli kvar i sadeln. Om jag undantar denna lilla fatalitet, ett par sönderrifna pantalonger af engelska skrädderietablissementets bästa, ett krossadt urglas och en stor kula i de svenska färgerna midt i flinten, så kan jag säga att det hela aflopp väl. Bestyrelsen för täflingen i Slæbende blef äfven så tilltalad af min lyckade debut, att den sökte öfvertala mig att ingå som hedersledamot i klubben. Men det ville jag inte, ty jag är blygsam, blygsam som en äkta norrbagge.

* * *

Om jag nu hette C. L. så kunde jag gerna sätta punkt här, publiken skulle vara lika nöjd ändå; men det går inte för sig med mig. Jag måste deran ännu på en half spalt, vare sig jag vill eller ej, och fast skogsbacken vinkar så inbjudande. Det är med mig som med bicycleryttarne, fast de ha sina smådjeflar i strumplästen; jag har mina under högra armbågen. Högra handen och pennan måste gå, hoppa, sprattla och göra luftsprång på papperet — om det så också blir endast plumpar af det hela. —

* * *

Herr redaktör! Filbunken kallnar. Fortsättning följer i morgon.

Gustaf.

II.

Slæbende den 18/6 1885.

Herr redaktör! Sens moralen af denna dags arbete är för Er: Man bör aldrig släppa krönikörer ut på sommarnöje. De äro lata nog ändå.

D. s.

III.

Slæbende den 19/6 1885.

Ni känner ju, herr redaktör, den der vägen, som är belagd med goda föresatser. Jag är just ute och promenerar på den och hjelper till att makadamisera den med löften åt mig sjelf.

D. s.

IV.

Slæbende den 20/6 1885.

Nu måste detta bref genast på posten, annars hinner det inte med. Och det vore skada. Au revoir, således. Innan nästa Blänkare kommer är jag i Stockholm igen. Och det är slut med latlifvet. Ty det duger inte. Åtminstone inte mer än *en* gång på året — d. v. s. denna gång.

D. s.

— Ä' de sant, hva' di säjer?
— Hvilke' då?
— Jo, att Karlson är alldeles öfver öronen kär i fröken Holmström.
— Ja visst tusan.
— Men han säjer ju allri ord till henne.
— Ja, ser du, han älskar henne *outsägligt.*

Blänkare.

Låtom oss skiljas!

Det är det allra nyaste slagordet i den af Svenska Dagbladet uppfunna, men tyvärr icke patenterade svensk-norska konflikten. Tidningen utgår från antagandet att Norge innehar »principalatet» i unionen — principalatet hvaröfver? Om tidningen ville vara så älskvärd att en gång gå from sounds to things, från de obestämda sväfvande fraserna till realiteter och visa, i hvilket eller hvilka hänseenden Sveriges rätt blifvit för nära gången af Norges storting och Norges folk! Men se, det strider emot systemet, emot de nobla taktiska lagar tidningen för sig uppställt.

Om vår svenska regering vid ett embetes tillsättande förbigår en meriterad svensk och gifver platsen åt en mera meriterad norrman, så kan detta vara retsamt nog, men icke är det något att rifva upp en storm för. Framför allt är felet och skulden icke vare sig unionens eller Norges.

Att begreppet union angifver och förutsätter likställighet i rättigheter och likställighet i skyldigheter och utesluter med nödvändighet hvarje sidotanke å »principalat», är något så enkelt, något som faller så helt och hållet af sig sjelft, att derom aldrig borde eller kunde disputeras. Men det är just denna grundregel, som är de yfverborne, svensksvenskarne en nagel i ögonen.

Ack, hrr Jäderin och Norén äro ett eller annat århundrade efter sin tid. De hade varit på sin plats under vår grande régime, då »äradt vårt namn flög öfver jorden,» om annars poeten inte ljuger för styggt, eller åtminstone på salig Carl Johans tid, då Norges öde för visso hade blifvit ett annat. Ack, att det icke vardt ett annat, det är det som grämer dem så bittert. Tänk så ståtligt, så öfvermåttan ståtligt, det hade varit att få tala om vår eröfrade provins. Och när så vår eröfrade provins aldrig låtit oss få en lugn dag, utan varit för oss en Akilleshäl, som det behöfts gröfsta pansar (— båtar och kanoner) för att värna, så hade det ock varit i hög grad nöjsamt och för vår sjelfkänsla uppfriskande att tala om lilla belägringstillståndet, provisoriska lagar och andra sådana trefligheter, hvarmed vi då hade måst söka calmera dessa norrmän, som nu tyvärr icke vålla oss andra bekymmer än att de vilja sköta sig sjelfva, sina egna angelägenheter utan inblandning af oss.

Och så kungen och vår regering, som ej kan förmås att blanda sig deri — det är nu det harmligaste af allt!

Norrmännen äro ett ungt lifskraftigt och af fullaste nationalkänsla upptändt folk, som icke vill finna sig i, om ock blott skenbara, band på sin sjelfbestämningsrätt.

Det är ett erkännande, som gifves vårt brödrafolk af en oemotsagd förf. i Sv. D., som härigenom låter en viss beundran för detta folk framskymta. Skulle måhända, när allt kommer till allt, harmen och skränet mot det påstådda men obefintliga norska principalatet allenast vara ett uttryck af harm mot oss sjelfve och afundsjuka mot våra grannar, derför att de besitta och vi sakna nämda förträffliga egenskaper: ungdomlig lifskraft och nationalkänsla?

Det är icke så omöjligt.

Men hvarifrån skulle vi få nationalkänsla? Eller rättare, hvarmed skulle vi väl kunna hålla den känslans heliga eld vid lif? Vi som af våra store och små poeter, af våra talare och af våra tidningar ideligen hänvisas att gnaga på våra mögliga stora minnen, som vid närmare eftersyn icke befinnas vara stora alls, vi som afspisas med en axelryckning och ett föraktligt: »fraser!» så snart ett reformförslag framlägges, en ny tanke vill tränga sig fram bland oss; vi som under snart tjugu år ej fått syssla med annat än grundskatteafskrifning och arméorganisation; vi som blifvit vande vid att med längtan blicka tillbaka, men aldrig modigt och förtröstansfullt framåt.

Vi skulle ha lifskraft och nationalkänsla!

Och att vi ej ha den, komma *de* och förebrå oss, som dödat dessa känslor i nationens bröst genom att hejda vår utveckling, vårt framåtskridande. Det endast fattades. Men afund till dem, som deraf besjälas, det kunna de hysa, lumpen, bitter afund.

Nationalkänsla! Det är ock ett slagord, som på senaste tiden kommit i sväng.

Vi kunna någorlunda förstå ordet; vi förstå det, när det är tal om norrmän och danskar och fransmän och italienare och amerikanare.

Nationalkänslan är för folket hvad »selvstændighedens Aeresfölelse» är för den enskilde. Men låt oss då få något, hvarpå vi med stolthet och sjelfkänsla kunna peka och säga: så långt ha vi nu hunnit, det ha vi uträttat!

Men må ej sjelfkänslan slå öfver i ett dolskt hat till grannarne, till deras förmåner och framsteg, ty då blir det endast en parodi derpå. Låt oss ej stänga våra dörrar för främmande impulser, främmande intryck och påverkan, och sitta och rufva på minnet af hur det fordom var och hur bra vi fordom hade det, ty dermed kommer man ingen hvart. Men i stället gå framåt … alltid framåt. Och då en dag skola vi finna, att icke heller vi äro blottade på lifskraft och nationalkänsla.

Linieeld.

Prins Oscars lustresa med Vanadis spökar fortfarande i statens utgiftskonto. Senast har regeringen gifvit kapten Nissen en ersättning af 4,000 kr. för vissa vetenskapliga iakttagelser, han skall ha gjort under resan, och med hvilka man velat bemantla förlusterna.

* * *

Vederbörande voro ett ögonblick i grym förlägenhet, huru de skulle kunna hitta på något nytt sätt att förstöra landets pengar. Men så fann något slughufvud på råd. Och i dagarne afreste statsrådet Krusenstjerna, åtföljd af byråchefen Cronstedt, till Finland för att lära sig anlägga jernvägar i nordliga trakter och göra detta för »nedsatt» pris.

D'ä genialiskt!

* * *

Sv. Dagbladet upplyser sin *stora* läsekrets (det svensk-svenska organet har f. n. 2,499 ex. postupplaga) om att den gamle landtmannapartist-chefen och grefven Arvid F:son Posse skall bada i Kissingen tillsammans med furst Bismarck.

Europa, darra för ditt öde!

* * *

Det fattas bara att Jakobsbergsbolaget skulle stämma L. O. Smith, för att han försträckt den sorgligt ryktbare Johansson respenningar. Men hvarför skall också alltid »den greflige slägtingen» vara så rysligt filantropisk?

* * *

Kinesiska moder ha börjat införas hos oss.

I Kina sörjer man som bekant i gult, och på d:r Lindströms begrafning i torsdags f. v. fann en »europeisk» storhet det tillständigt att presentera sig i gul halsduk. För att gifva uttryck åt medkänsla eller för att visa, att han var emanciperad?

* * *

Äfven fransmännen förstå sig på »business.» Då vid Victor Hugos begrafning en oerhörd trängsel rådde, hade några företagsamma personer upprest stegar mot träden och inbjödo de skådelystna att för det måttliga priset af 2 sous betjena sig af dem för att komma upp i träden. Ej få begagnade sig deraf, men när de skulle stiga ner igen, voro stegarne borttagna, och entreprenörerne underrättade om, att uppstigandet visserligen icke kostade mer än 2 sous, nedstigandet deremot — 2 francs. Hvad var att göra? Tiga och betala eller svära och betala.

* * *

En gemen insinuation tillåter sig Figaro på tal om generalkonsulsutnämningen i Köbenhavn. Det heter, att herr Bernhofts största merit är, att hans hustru är köbenhavnska och att hon önskade ditflyttning, och hvad kvinnan vill, vill Gud och — herr Themptander.

Det vilja vi ändå icke tro om vår regering, att den i sina handlingar låter sig ledas af sidoinflytanden af sådan art. Utan torde påståendet få gälla som en vanlig barberarekvickhet.

* * *

Fiskmånglerskorna — charmanta menniskor för öfrigt — torde snart få plats i rangrullan. Borde åtminstone få det, sedan regeringen nu beslutit att tillsätta en officiel fiskmånglare i London — en agent för främjande af den svenska färskfiskhandeln på England.

Nå, det är i det hela intet att skämta öfver utan tvärtom mycket bra.

* * *

Det fins folk som äro mer konungske än konungen sjelf, som äro till den grad konungske att de vilja ha bort konungadömet, derför att konungen ej håller nog på konungadömet.

Exempelvis hrr Jäderin & Norén.

* * *

Att aga den man älskar är gammal god praxis. Men att älska till den grad passioneradt, att man slår ihjäl det älskade föremålet, det är något för styft.

Men hrr Jäderin & Norén hålla som bäst på att införa republiken i Sverige, endast derför att de så lidelsefullt älska konungadömet.

* * *

Nu har man gudbevars fått veta det innersta och egentliga skälet, hvarför icke hr Juhlin—Dannfelt utan hr Bernhoft vardt svensk-norsk konsul i Köbenhavn. Dagens Nyheter häfdar sin ställning som officiöst organ genom att med mystisk småsöt min ge nyckeln till gåtan:

herr Juhlin-Dahnfelt skulle sparas till ett högre, vigtigare uppdrag såsom t. ex. att varda vår förste minister för ett ännu obefintligt jordbruksdepartement.

Men nu framställer sig osökt den frågan: skulle det fallit sig vidare svårt att till denna post, när den en gång kommer att tillsättas, finna en annan person, fullt så kompetent härtill som hr J.—D.?

I nödfall hade man ju kunnat gå till Karolinska institutet. Dess professorer duga till allt.

* * *

Den nya republikanska tidningen Svenska Dagbladet påstår, att »unionen icke tillkommit för de intresserade parternas eller de begge folkens skull utan för att gagna en dynasti.»

Detta påstående, hvari det nog icke ligger så litet af sanning, bör man ihågkomma, då dynastiens konto en gång skall uppgöras; det lär oss hvartill den varit nyttig och hvad vi ha den att att tacka för; och af lärdomen bör man söka draga gagn.

* * *

På vanligt lömskt manér sammanställer Figaro såsom folktribuner portvakten Forssberg, kapten Julius Mankell, K. P. Arnoldson, August Strindberg och — last not least — August Blanche med — afvikne tapetseraren N. F. Johansson af det skäl, att de varit målsmän för frisinnade åsigter. En af dessa var ej värdig folkets förtroende, och derför skola alla smutskastas. Och detta af den som eljes åtager sig vämjeligaste stinkande groftvätt.

Icke böra August Blanches maner sörja häröfver, och icke kunna de öfrige anfallne känna sig chikanerade.

* * *

Herr Rudolf Wall har blifvit erbjuden turkiska Medjidieorden, visserligen endast dess tredje klass.

Och herr William Gladstone har blifvit erbjuden peersvärdighet.

Men ingen af dem mottog det lysande anbudet.

Verlden erhöll på en vecka tvenne lysande exempel på försakelse och sjelfförnekelse eller — ädel manlig stolthet.

* * *

Det lönar sig att vara clown, humoristisk kåsör eller hvad man nu vill kalla det att skrifva kaleidoskop i Smålandsposten. Sigurd, som sjelf använder den förra benämningen, skattar för en årsinkomst af 8,000 kr.

Ett par nya konservativa tidningsbolag, som för sina resp. blad ville förvärfva Sigurds penna, ha i år bjudit honom den i deras tycke helt visst kolosala summan af 3,000 kr. om året.

Men han kunde inte ha den äran.

* * *

Justitiekansleren är allt fortfarande dålig och har derför fått sin tjenstledighet förlängd ända till årets slut och från årets slut till...!

Tänk hvad det Mecklenburgska målet haft för en ohelsosam inverkan. Den ende det bekommit riktigt väl lär vara Figaro.

* * *

Det var förr det, som man bodde på Ladugårdslandet. Nu bor man på Östermalm. Hvilket strängt taget kan vara detsamma.

Sommarens bokmarknad.

I.

Giftas af *August Strindberg*. Andra oförändrade upplagan.

Ur Dagens krönika. Arvid Ahnfelt. Maj-Juni häftet.

Som den första, åtalade upplagan af A. Strindbergs *Giftas* är slutsåld och boken f. n. särskildt i landsorten röner stor efterfrågan, har en andra upplaga, *oförändrad* naturligtvis, genom en ifrig Strindbergsbeundrares försorg sett dagen. Och härtill är vår literatur högeligen värd en ärlig lyckönskan, särskildt som detta arbete, hvad språkbehandlingen beträffar, onekligen står främst bland den snillrike författarens alster.

Men någonting, som visserligen var att befara, nämligen en opinionsyttring mot det oförsynta i att utgifva ny upplaga af det åtalade och häcklade arbetet, har äfven inträffat, ehuru helt annorlunda än man hade trott. Våra främste bokhandlare i hufvudstaden såsom Fritze, Samson & Wallin, Looström & Comp, föra *icke* denna andra upplaga. Svårt är att säga skälet till detta löjeväckande bokhandlarbeslut. Skulle möjligen de värde herrarne lida under något slags *högre* tryck?

Huru som helst, vare sig man får skrifva detta på ett försök att smickra förnäme afnämare eller på något annat ha de nämda firmorna genom sin »sedliga» naivitet onekligen ådragit sig klokt folks löje, och skäl vore att ej för mycket genom handel understödja dylika herrar, som upphäfva sig till ett slags custodes morum för allmänheten.

Den nya upplagan säljes nästan bättre än den förra.

* * *

Glädjande är det i sanning att med hvarje nytt häfte af »Ur Dagens Krönika» finna, hur denna tidstaflornas skrift allt mer och mer arbetar sig fram till att blifva en slags reflexionsspegel af våra dagars lif, med varaktigare bilder än den dagliga pressen egentligen kan lemna. Särskilt utmärker sig detta sista häftet (Maj-Juni) för ett präktigt och omvexlande innehåll. Och främst bland detta sätta vi obetingadt Claës Lundins lilla afhandling om »Vår bildande konst.» En mera sakrik och varmhjertad försvarare och bundsförvandt kunna de unge konstnärsrevolutionärerne näppeligen få. Ej så som skulle han gilla de unges skrifvelse alldeles obetingadt, men han förstår dem och försvarar dem.

En samme författares andra uppsats med titel: »Stockholms Teatrar. April-Maj 1885» kunna vi ej sätta särdeles högt, detta företrädesvis genom den polemiska ton, som genomgår det hela. Det är i sanning förunderligt att C. L., som i så många fall fullt sympatiserar med den unga tidsriktningen, ej när det gäller dramatisk konst, kan sentera densamma.

Bland det rikhaltiga innehållet märkes för öfrigt G. af G:s anmärkningar (N:o II) öfver herr Hedbergs hafsigt hopkomna illustrerade verk: Om svenska skådespelare. Herr Geijerstams »prickningar» äro allt igenom hållna i ett glänsande godt humör och måste på alla (utom på herr Hedberg) göra ett öfvertygande intryck. På samma gång äro de teateranmälaren G. af G:s trosbekännelse, ehuru man tyvärr måste påstå, att han i Aftonbladet nästan alltid varit densamma fullkomligt otrogen. Ty der har han i allmänhet, för att citera G. af G. sjelf, inskränkt sig till att säga: »Det är bra. Det är mycket bra. Det är utmärkt bra. Det är alldeles förbannadt bra.» Men, man får möjligen tillskrifva detta den snälltågsfart, hvarmed de dagliga tidningarnes kritiker måste hoplagas. G. af G:s bit i »Dagens Krönika» är, som sagdt, präktigt gjord.

Maj-Juni häftet innehåller för öfrigt en liten fin stämningsbit öfver J. P. Jacobsen af O. Levertin, »Ett och annat om våra rangförhållanden», kulturhistorisk studie af den nye Allehandaredaktören Marcellus, en tarflig kantat(?) Solens Dotter, af Carmen Sylva, o. s. v.

D:r A. Ahnfelt är värd all uppmuntran för sin publikation: Ur Dagens Krönika.

—*n.*

Råttor.

På Danmarks »Grundlovsdag» skref den unge danske diktaren och folkhögskoleläraren *Henrik Pontoppidan* följande bitande dikt om grundlagsbrytarne. Vi återgifva den på originalets språk, då den skulle förlora allt för mycket på en öfversättning, äfven den bästa.

Dikten lyder:

Bonden spidset Öre, och reiste sig på Stand,
han hörte kjendte Lyd af den graadige Tand

Snart i hele Hused det rumlende flöj,
alle vakter op af den ugudelige Stöj.

Kom man ned i Kjelder og gik man over Lo,
altid var der Spor af den junkerlige Klo.

Længe alt de tumled som Herrer i vor Vraa
Skummed frækt vor Flöde og skamgnov vårt Straa.

Længe har de hærjet och hulet i vort Hus,
skjændes vore Mure og spyttet i vårt Krus.

Flöjen har de styrtet, og alting ligger brak
nu maa alle hjelpe at faa Has paa det Rak.

Hver Gang, der var öde och Tomhed i vort Hjem,
var det dette slagvorne Kryb, som hited frem.

Satte sig till Höjbords ved Öl og ved Mad,
stjal det siste Korn af den fattiges Fad.

Ubudne Gjäster — I skal föle det nu,
at hvad Fædrene glemte, kommer Sönner i Hu.

Ikke vil vi helme, og ikke faar de Ro
för vi sælv er Herrer i vårt Fædrene Bo.

Himlen sænder Væde, og Solen skimrer hid.
Laad os rense vår Lade, mens det endnu er Tid.

En rubbning i tidsriktningen.

Menniskokarakterens mottaglighet för moderniserande inflytande. De små olägenheter, som vidlåda denna modernisering. Och slutligen hur en kvinna med hjerta och förstånd kan vända allt till det bästa.

Ett besynnerligt fenomen har nyligen uppenbarat sig. Midt i vår praktiska och prosaiska tid, mellan benmjölsfabriker och telefontrådar, ångmaskiner och blixttåg, bland all den oro, det spring och buller, som nu råder på vårt lilla klot, har brutit fram en reaktionär strömning, som leder tillbaka till medeltidens stilla, mediterande romantik.

Den visade sig först i Danmark, der den inleddes af Herman Bang med lärjungar, vänner och anhängare. Och nu har den redan hunnit bana sig väg hit till Sverige och vunnit en märkvärdig utbredning.

Naturligtvis var det äfven här författarne, som röjde vägen. Oscar Levertin berättade oss, hur man i flera veckor kan försörja sin själ på en blick. Algot Sandberg lärde den halfvuxna ungdomen att öfverflytta sina själar till regndropparna, som glida ner för fönstret, och att skrika till som slagtgrisar, när de falla.

Af åskilliga andra skriftställare lärde man mera i samma stil, och slutligen visste alla menniskor, att en hjerna, som hunnit ge plats åt hundratals olika tankar, reflektioner och kombinationer på en timme, också mycket väl kan fyllas med bara en enda tanke eller fundering under dubbelt så lång tid, och att detta senare är långt finare, modernare och mera poetiskt.

Och så började en hel mängd personer ända från de högsta samhällslagren och ända till den lägsta medelklassen att försöka, om de inte hade anlag för att försjunka i sig sjelfva, »spela på sig sjelfva», hvilket också mycket rigtigt konstaterades. Sverige kunde skryta med en stor rikedom af förnäma själar, poetiskt anlagda naturer, som föllo Narkissosdjupt ihop med sig sjelfva vid åsynen af ett kritadt fönster och i tankarna lefde om och om igen den vemodsgenomglödgade situationen, då man kysst den dyrkades något solkiga handske med nummern 6 $^{3}/_{4}$, hvilka glömde bort att helsa på bekanta, köpa hem ost till middagen och inlösa de nödvändiga skräddarvexlarne.

* * *

Herr Löfström var en af dessa poetiska naturer.

I lördags eftermiddag hamnade han ändtligen matt och sömnig af sina reflexioner öfver ångbåtsvågornas höjning och sänkning, men för öfrigt välbehållen hos sin gumma på Ingarön, der de hyrt sommarnöje. Fru Löfström packar upp de medhafda matförråden och lyckönskar sig. Han hade verkligen inte glömt någonting annat än kalfsteken, äggen och hummern. För öfrigt behöfver man så litet på landet, när man varit nog omtänksam och hyrt sommarnöje så långt bort, att man är någorlunda fredad för sina kära stockholmsvänner, hvilka sommartiden liksom flugorna tillväxa i antal och sällskaplighet.

Någonting ditåt yttrade den goda frun och skulle just bort och klappa sin gubbe under några afslutningsord om landtlifvets lugn och frid, då hon såg hur blygselns rodnad steg upp i hans panna.

— Löfström, du har väl inte bjudit ut någon? —

— Ne-ej... Inte precis. — Han hade bara i går kväll stått på Kastellholmen och sett på, hur månen steg upp rätt öfver Sirapstratten, och då hade han gripits af en så vek och innerlig stämning. Han tyckte, att han ville omfamna hela verlden. Han bredde ut armarne och i det samma stod herskapet Petterssons framför honom...

— Och då...? —

— Då frågade jag dem, om deras minne ännu gömde någon plats för deras ensamma vänner på Ingarön. —

Åh Löfström, Löfström, hur kan du vara så distrait! Om du ska be folk, kan du väl be med urskiljning. Du vet ju, att de ha egen kolibri. De komma nog! Åh Löfström! — Och ingen kalfstek.

Grosshandlare Löfström sänkte ödmjukt hufvudet. Det der visste han ju alltihop och hade ångrat sig flere gånger om. Visst var det fint att ha poetiska stämningar, men det var ändå ganska obehagligt att vara såder distrait. Han var vid misshumör till långt fram på kvällen, då han träffade på en bekant ung man, som dyster och hängfärdig gick och vankade omkring i skogen.

Den unge mannen, som var inackorderad der i trakten hos en älskvärd landtbrukarfamilj hade råkat ut för ett fatalt missöde. I fredags hade dottern gifvit honom det stora förtroendeuppdraget att köpa henne sex alnar breda, svarta spetsar efter medföljande prof och i en bestämd butik inne i staden. Det var ju ingenting att missta sig på. — Nå han handlar, får sina spetsar. Men så fäller han i tankar öfver ett blått band, som ligger på disken. Hvad det skulle kläda hennes hvita hals! Så behagligt det skulle vrida sig vid dess smidiga rörelser, men kanske ändå skära sig in och förorsaka en liten röd rand, som han så gerna ville kyssa, kyssa,* likasom också den blå ådern bredvid, som darrade under pulsslagen. — Men så rycker han upp sig, tar sitt paket och skyndar till ångbåten. Ja — så får hon det. Och när hon så rullar upp det, och han står bredvid och väntar på ett melodiskt tack och ett smålöje från hennes ljufva läppar, skriker hon plötsligt till och släpper i golfvet — en liten barnmössa.

Försvunnen var unga fröken. Fru patronessan gick omkring med rynkad panna, och här gick han sjelf och vankade med en orolig och ångerfull själ och en fastande mage, ett olyckligt offer för alla förnäma själars böjelse att falla i romantiska penséer. Medan han var upptagen af dem hade han bytt paket med en ung fru.

Förtroende ger förtroende. Herr Löfström blef naturligtvis också öppenhjertig och så kom man underfund med, att man drabbats af samma öde — poesiens förbannelse.

— Hör nu — sade Löfström med fast blick — jag tror jag låter bli att läsa sjelfförgudningsrealism på en tid. —

Den unge mannen skakade på hufvudet. Han var inte otrogen sina ideal.

— Nej — sade han. — Jag skall lära *henne* att förstå den.

* * *

Som ett exempel på hur högt denna moderna känsla och tankerevolution har nått, står sjelfva vår ärade kronprins. Han har en tid bortåt varit mycket inåtvänd, distrait och böjd för ensliga, timslånga drömmerier. Det gick till och med så långt med honom, att man började frukta för öfverdrifter och befarade en långvarig melankoli, och hvem vet hur det gått, om han icke haft vid sin sida en ädel och snillrik kvinna.

En vacker eftermiddag sitter han som vanligt på Tullgarns slott med hufvudet i handen och stirrade ut genom fönstret helt och hållet upptagen af sin inre, hemlighetsfulla verld. Då smyger hans gemål sakta genom rummet och lägger mildt sin hand på hans axel.

— Du är så melankolisk, Gustaf. Hvad tänker du för någonting? —

Han spratt upp, och om han varit en vanlig grosshandlare eller brukspatron skulle han ha rytit till och frågat, om han inte fick lof att vara i fred i sitt eget rum. Men som han nu var ett kungsämne och hon ett drottningämne gick det inte an att vara så oartig, hvarför han beskedligt mumlade hm ... hm... bara dumheter...! — Och stack så hakan ner i handen igen.

— Ja — sade prinsessan — men inte behöfver du genera dig för mig, inte. Säg mig nu hvad det är. Det lättar. —

Han såg på henne, betänkte sig och slutligen kom det fram.

Hade hennes Höghet läst Svenska Dagbladet på sista tiden?

— Nej, inte alla dar. —

— Det var synd det, för det är den bästa svenska tidning, som fins, näst Posttidningen och Smålandsposten. Der hade stått för en liten tid sedan en notis, som egentligen bara var en fantasi, men en sådan älsklig liten fantasi. Den berättade, att två norska statsråd smugit sig in i den svenska statsrådskonseljen, och till och med haft den fräckheten att blanda sig i diskussionen. Men då hade kronprinsen med förgrymmad panna rätat ut sin ädla, smärta gestalt och utan ett ord till förebråelse, men med föraktets kortfattlighet upplöst cessionen.

— Det är det, ers Höghet, som icke lemnar mig någon ro, som icke går ur mina tankar hvarken natt eller dag. Förstår ni icke, hvilken storartad situation det skulle varit, hvilket skimmer af noblesse det skulle gifvit åt min person, hur annorlunda jag skulle ha gått in i historien, om detta varit sannt. — Men jag skall väl alltid finna något tillfälle! Vänta bara! —

Återigen sjönk hans hufvud ned i handen. Men prinsessan gick fundersam sin väg. Hon tyckte inte, att hennes käre man hade anlag för att bli nationalhjelte, som han drömde om. Han hade inga manér för den högre skådespelarkonsten och ingen färdighet i att åstadkomma knalleffekter.

Men plötsligt fick hon en idé. Det var måhända saker, som kunde hjelpas med lämplig öfning.

Den 16:de dennes var det hans kunglig höghets höga födelsedag, och när det kungliga födelsedagsbarnet vaknade upp på morgonen voro alla stolar och bord i rummet belamrade med teaterkostymer och fyrverkeripjeser.

Han såg förvånad och frågande på sin Victoria.

— Handgreppen, min älskling — hviskade hon.

Som upplyst af en blixt stod hennes ädla tanke klar för hans själ.

— Du har rätt mitt hjerta — sade han öfverlycklig. — Allting beror på en god skola. —

Öfningarna började ögonblickligen. Och för att landet skulle ha en aning om hvad som var i görningen, och med hvilket nit den unga fursten beredde sig för sitt framtida kall, skickades det in en så lydande notis till Nya Dagligt Allehanda: I dag firar hans kunglig höghet kronprinsen sin 27:de födelsedag. Teaterkostymer och fyrverkeripjeser äro utskickade till Tullgarn.

När »Divorçons», det nya, svensk-svenska lustspelet, blir antaget till spelning, får man nogsamt se, hvad hans kungl. o. s. v. kan åstadkomma efter den der Allehandaannonserade träningen.

R.

* Han hade troligen ej hunnit i sin utveckling till de sanna kvasirealistiska nackkysarne. *Sättarens anm.*

En gång till.

Hvad det var för en herrlig dag!

Då unga frun öppnade dörren från den kvafva, halfskumma sängkammaren slog solskenet bländande emot henne. Ett fönster var öppnadt i salen, och vårluften strömmade in så frisk och ren. Hon kunde inte längre gå och ordna vid frukostbordet utan måste bort för att draga in några riktigt fulla andedrag; sticka hufvudet utom fönsterbågen för att få rigtig, ordentlig uteluft.

Himlen var alldeles klarblå, utan några moln. Det blåste en frisk, mild vind, som ristade grenarne på de nyutslagna lindarna midt emot, bakom muren. Menniskorna nere på gatan sågo gladare ut än vanligt, rigtigt som om de gingo i feststämning; och det var nog många, som funderade på att få komma ut och se litet mera af vårgrönskan på denna välsignadt vackra dag.

Nu gick dörren upp på nytt, och innan hon hunnit komma in i rummet igen, satt hennes man redan vid frukostbordet och mönstrade rätterna. Der fans både ägg, rökt tunga, skinka och fint kaffebröd. Betydligt rikare matsedel än vanligt. Och dessutom tronade der en stor bukett af gullvifvor, hvitsippor, perlhyacinter m. fl. af vårens unga barn.

Hon kom leende och stolt för att njuta af hans öfverraskning. Och så blef hon neddragen, kysst, smekt och lofprisad.

Ja, det *måste* ju vara litet festligt i dag på deras bröllopsdag, den tredje i ordningen.

Det var en treflig liten måltid, afbruten af kyssar och erinringar om, hur det var då... och då... Man kom rigtigt upp i en jubelstämning. Och slutligen lutade han sig intill henne och halfhviskade.

Hör du Gerda, vet du hvad vi gör? — I eftermiddag går jag och tar en vagn, och så kuska vi ut någonstans långt bort, så långt som möjligt och äta en liten fin sexa. Säg liten, hvad säger du om det?

Hon spratt till af glädje. En sådan der festdag hade i flera veckor lekt henne i hågen, men som hon var en förståndig och ekonomisk liten husmor och visste, att man inte hade några kapitaler aflagda till extravaganser, så besinnade hon sig genast.

Käraste Alfred — utbrast hon — hvad tänker du på? Det skulle bli rysligt dyrt. Inte ha vi råd till det!

— Åh, prat! Vi ha ju så godt som inte roat oss det allra minsta på sista månaden. Och du kan minsann behöfva komma ut litet.

— Inte skall du göra det för min skuld, Alfred. Vi kunna ju gå ut och gå litet, så få vi frisk luft ändå?

— Ja, som du vill — svarade han litet kallt, vecklade upp tidningen och satte sig att läsa. Och så var det inte mera fråga om den saken.

Men Gerda kunde inte låta bli att tänka på den. Hon hade ändå trott, att han skulle vara mera envis, litet mera angelägen om att värdigt fira den vigtiga dagen, och hur det var, kände hon sig smått sårad öfver, att han så der hastigt kunde komma ur den glada stämningen och sitta der och läsa sin gamla tidning. Hon väntade, att han skulle titta upp och fråga henne en gång till, men hon väntade förgäfves. Han satt der med näsan öfver tidningen, ända tills han var tvungen att skynda sig i väg till kontoret

— Ajö, liten — sade han vänligt.

— Ajö. — Han fick en kyss, men den var inte så varm som den förra.

När han kom hem till middagen, hade hon emellertid arbetat sig in i ett gladare humör. Hon hade öfvertygat sig sjelf om, att han nog ändå skulle öfverraska henne på något sätt. De andra årsdagarna hade de ju haft så gladt och roligt. Hvarför skulle de då inte ha det i dag? För nog höll han lika mycket af henne nu som då?! Ja, det gjorde han.

Hon tog emot honom på det hjertligaste. Och så talade hon om, hur löfven slogo ut, och hur vackert det måste vara utåt landet, och undrade hur Djurgården såg ut, och hvar det kunde vara mest utslaget åt Brunnsviken till eller åt Haga.

Men slutligen tystnade hon. Hennes Alfred tycktes inte alls intressera sig för naturen i dag. Han kom oupphörligt in på de mest hvardagliga ämnen, som bankaffärer. och tidningsnytt. Och så steg man upp från bordet och lade sig att sofva middag precis som om det varit en vanlig dag. Inte det ringaste tecken till någon öfverraskning.

Och när man kommit upp igen och druckit sitt kaffe, tog han på sig hatt och rock, klappade sin lilla fru, och underrättade henne om, att han skulle gå bort en stund. Men till sju skulle han nog vara igen, och om hon då vore klädd, kunde man gå ut och gå några slag i Humlegården. Sedan kunde man möjligen köpa något godt i en charkuteributik och gå hem och äta kväll, ty hemma hade man det ändå allra bäst. Det höll han med henne om. Och så gick han.

Gerda satte sig att sy med feberaktig ifver. När han ville ha det till en vanlig dag, så skulle det väl vara så.

Men under tiden tänkte hon både hit och dit. Och så började hon räkna ut, hur mycket den der vagnen och sexan skulle ha kostat. Visst blef det dyrt, men inte så farligt heller, när det bara var för en gång, och man annars sparade så mycket. Hvarför kunde han inte ha frågat henne en gång till! Men det hade inte varit hans allvar. Han gick nog nu och var glad öfver, att ha pengarne kvar i fickan. Det var inte längre så noga med att vara glad och fira en så betydelsefull dag som deras bröllopsdag. Nej, det var slut med det.

Och så släppte hon arbetet och kastade sig i soffan, der hon låg och grät och snyftade.

Ringde det inte?

Jo. Hon rusade upp och torkade hastigt sina ögon. Någon kom in.

Åh, det var ju Alfred, som redan var tillbaka. Och skamsen öfver sina röda ögon, böjde hon sig ned öfver sömnen för att dölja det obehagliga förhållandet.

Men han tog den ifrån henne, drog henne ned i soffan och började fråga: — Var hon ond på honom? — Nej. — Var hon ledsen då? — Nej. — Jo litet. Fy en sådan stygg unge, som sitter och surar till i ensamheten. Men nu var hon tvungen att bli glad igen. Hvad skulle man kunna hitta på för att få henne vid godt humör? Ville hon höra en liten historia? — Ja, det ville hon. — Nå, så ska vi väl ta fram en då.

Det var en gång en socken nere i Småland, der man ännu höll fast vid det gamla, goda sättet att stärka vänskapen mellan kyrkoherde och hjord medelst små presenter från den senare, en liten ost då och då, en säck profmjöl m. m., allt efter råd och lägenhet.

Så blef prostinnan en dag utkallad i köket. Det var en stor, dugtig grebba på tolf år, som kommit med ett par tjog ägg från mor sin, gumman på Kullen.

— Åh, det var ju riktigt präktiga ägg, det här, sa' prostinnan. — Helsa och tacka. Sitt ner nu, Greta, så ska du få dig en kopp kaffe. —

— Nej, jag tackar — sa' Greta.

— Prat, visst ska du ha det. Det är både godt och varmt.

— Nej, jag tackar — sa' Greta.

— Åh, du rår nog me'et. Du har lång väg hem. —

— Nej, jag tackar — sa' Greta.

— Nå, då kan jag inte hjelpa det, kära barn, sa' prostinnan och började lägga in äggena i skafferiet. Men så får hon höra snyftningar, och när hon vänder sig om står Greta och torkar sig i ögonen med afvigsidan af handen.

— Hvad i alla dar går åt dig, kära barn — utbrast hon förskräckt.

— Goa prostinnan — snyftade Greta — bju' mej en gång te'. Mor sa' att jag inte skulle få ta emot förr'n ve' fjerde trugningen. —

Historien var slut och de sutto tysta båda två. Gerda såg ner på sina händer och tycktes vara litet generad.

— Nå — frågade han — ska jag bju' dej en gång te'? —

— Hvad menar du? Hon såg upp leende och villrådig.

Han reste sig och drog henne med sig, slog armen om hennes lif och kysste henne. Och innan den kyssen var slut, hade de kommit fram till fönstret.

— Titta ut, Gerda.

Hon såg ut. Dernere på gatan väntade det allra ståtligaste och elegantaste hyrkuskekipage, man ville önska sig.

Nå, hvad säger du?

— Min söta, go'a, stygga lille man, bju' mej en gång te'.

Och det gjorde han, ty han var en hygglig och bra ung man, som inte alls tyckte illa om att fira sin bröllopsdag.

Rien.

(23)

Depescher.

F. W. Oändligt vänligt, men vi ha »arla kackel» på lager.

Ottar. Tacksamt erkännande mottagandet af edert välvilliga bref jemte bidrag måste vi dock förklara, att vi ej kunna använda detsamma.

Lime. Denna gång var formen alldeles för underhaltig. Försök att undvika alla skrufvade och konstlade vändningar.

P. L—son. Jaha! Det förstår Blänkaren också.

Ess. Brefvet mottaget. Det af eder förordade skall ske. Än en gång — tack!

Berti. Vi kunna ej använda det sända, ehuru det tydligen visar på en gryende talang. Hvart skola vi sända det?

Spisningslokalen

Odensgatan N:r 9 *rekommenderas allmänheten. Försök den* **nya egarinnans** *anrättningar.*

I Spisningslokalen

9 Regeringsgatan 9

serveras god mat: frukost, middag och afton. Rabatt vid polettförsäljning. Telef. 67 49.

I Spisningslokalen

3 B Klara Vestra Kyrkogata 3 B

serveras frukost, middag och afton. Väl lagad mat. Middagspoletter med rabatt. Sexor för 50 öre.

Pröfva lyckan!

å **Svenska obligations lotteriet** i Stockholm. En hel *Lott* eller *Obligation* säljes såväl *kontant* som på *mindre* afbetalningar. *Alla* nummer blifva utdragna med *mindre* eller *större* vinst t. o. m. *27,000 kronor.* Vidare meddelar Bankfirman **J. S. Rüter & Comp.**
St. Kongensgade 46.
Köpenhamn.

OBS. Redbara Agenter antagas.
[G. 9081×3]

Ur!

Ett väl sorteradt lager af såväl Vägg- som Fickur till billiga priser hos ***Rudolf Callin,***
11 Södra Humlegårdsgatan 11.
OBS. Nära spårvägen.

Wolin & Pettersson,
Skrädderi-Affär,
71 Regeringsgatan 71.

Genom att vi direkt från fabrikerna mot kontant inköpa våra tyger, kunan vi lemna våra varor till de billigaste priser.

De starkaste och modernaste tyger, som tillverkas, finnas hos oss.

Välgjordt arbete och nyaste fason.

Paletåer af Helylle från 30 till 45 kr. samt till högre priser.

Kostymer från 40 till 60 kr.

Beställningar utföras på ett dygn om så fordras

Allm. telefon n:r 42 14.

Försäkrings-Aktiebolaget
SKANDIA
STOCKHOLM
meddelar

Brandförsäkring **dels på viss tid, dels** för all framtid;

Lifförsäkring på lifstid med andel i bolagets vinst å motsvarande försäkringar: dels **halfva vinsten,** utan förhöjda premier,
dels **tre fjerdedelar af vinsten,** mot förhöjda premier;

Lifförsäkring på kort tid, ***Lifräntor, Kapital-*** och ***Utstyrselförsäkring.***

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster.
22 Södra Humlegårdsgatan 22.
Stockholm.

(22)

Leveranser af
Stålräler
och
Stålplåtar
till alla svenska hamnar
af **Bolckow Vaughan & Co. Limited Middlesbrough** utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent
HERMAN RHODIN,
Stockholm.

I bokhandeln kan nu köpas **tredje** delen af

MEDBORGARENS BOK.
Handledning för menige man i
SVERIGES ALLMÄNNA LAG.
Utgifven af Gustaf A. Aldén.

På 160 sidor, för endast **en krona,** redogöres här redigt och lättfattligt för **allt det vigtigaste,** som **en hvar,** både man och kvinna, **bör känna af lagens föreskrifter** rörande lifvets alldagligaste förhållanden, såsom om **trolofning** och **äktenskap, makars rättsliga ställning, bouppteckning, urarfvagörelse, arfskifte, testamente** och **förmynderskap;** om **husbonde** och **tjänare;** om **fastighetsköp, arrende, hyra** och **inteckning;** om **olika jordnatur, egoskifte, stängsel, jagt** och **fiske;** om **lösöreköp, pant, lån, borgen, förmånsrätt, utmätning, konkurs** och **handelsbok;** om **olika brott och straff; ting, domare** och **parter, stämning, laga bevis, dom, utslag, vad** och **besvär** m. m.

En menige mans lagbok, bör detta arbete alltså vara högligen välkommet och oumbärligt för en hvar, som ej har något större lagverk.

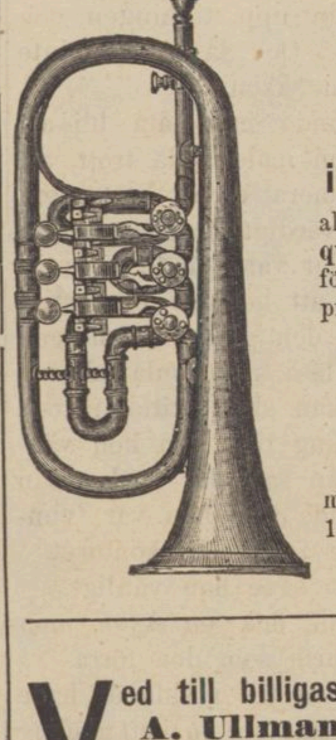
Föreg. delar af **Medb:s bok,** innehållande: **I. Statskunskap, II. Kommunalkunskap,** bägge lättfattligt framstälda för menige man, säljas också, **hvar för sig,** till 1 krona. Bägge ha af tidningspress och allmänhet mottagits med de amplaste loford, och af bägge har **på kort tid ny upplaga** måst utgifvas.

SAFT
från Stockholms Sockerbageri-Bolag.

Hallon, Körsbär, Apelsin, Citron, Svart- och **Röd-Vinbär,** 1:ma sockrade, i originallådor om 25, 50 och 100 fl. Pr fl. kr. 1: 20. *Fritt glas*

OBS. Priskurant å öfriga tillverkningar gratis på begäran.

Agenter med 1:ma referenser antagas på platser der fabriken förut ej är representerad.

Messings-
och
Trä-Blås-
instrumenter,
alla slag, af **utmärkt qvalité** och med nyaste förbättringar till billiga priser hos
A. E. Anderson,
Vingåker.

Illustrerad Priskurant mot insändande af 2 st. 10 öres frimärken.

Ved till billigaste priser vid **G. A. Ullmans** vedsågeri, *13 Ladugårdslands-Tullgata.*
Telefon 62 69.

TIDEN

Hvarannandagstidning utkommer i Stockholm hvarje **måndag, onsdag** och **fredag.**

Tiden kostar **endast 5 kronor** till årets slut.

För **ett halft år** är prenumerationsafgiften 3: 50. För qvartal 1: 75.

För en månad 60 öre.

Allt postafgiften inberäknad.

Lösnummer **5** öre.

Utpräglad demokratisk hållning.

Lättläst och omvexlande innehåll.

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska, Belgiska & Tyska
Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Bell 789. **Ved.** **Allm. 4817.**

Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:

1:ma	**6 kv.**	**Björkved**	**30**	**kr.,**
„	„	**Alved**	**25**	„
„	„	**Barrved**	**21**	„

allt pr hel famn.

All ved ilägges i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.

Stockholm den 2 Juni 1885.

Carl Andersson.

Rådgifvare för Badgäster
af
D:r Alfred Levertin.
à 50 öre, uti alla bokladór.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

Träarbetareföreningens
Lustresa
till
Mariefred
och
Gripsholm

eger rum Söndagen den 5 Juli med den nybyggda, snabbgående och elegant inredda ångaren *Enköping I,* som afgår från Mälarhamnen kl. 8 f. m. och återvänder kl. 7 e. m. God musik medföljer. Dans arangeras i det gröna.

Biljetter à *1 kr. 25 öre,* för tur och retur, säljas hos hrr C. G. T. Wickman, Drottninggatan 53 in på gården, nedra botten; i matvaruhandeln Östra Humlegårdsgatan 26; i magasinet Besvärsgatan 14 B samt hos Styrelsens ledamöter.

På **E. A. Tegnérs** förlag:
Den moderna
Bildningshumbugen
i skolan, familjen och det dagliga lifvet.
Af
Jens L. Christensen.
Bemyndigad öfversättning.
Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".
Söndagsnisse.

"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".
Budkaflen.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Läskedrycksfabriken
Svalan

95 Regeringsgatan 95.		
Sodavatten	**Kr.**	**5**
Bilinervatten	»	**5**
Vichy	»	**5**
Fruktlemonad	»	**10**
Hallonlemonad	»	**9**
Sockerdricka	»	**5**
Champagnedricka . . .	»	**9**

m. m.
Allm. Telefon 67 59.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

"Nya Annonsbyrån"
(Sveriges **äldsta** annonsbyrå)
anhåller att, till undvikande af förvexling, adressen:
S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm,
måtte användas för annonser och andra meddelanden till
Nya Annonsbyrån, Stockholm.
S. Gumælius.
(G. 6059.)
Annonstaxans 17:e uppl. har utkommit.

Blänkaren

är ett organ för de frisinnade, folkliga sträfvandena på alla områden. Genom uppsatser berörande dagens politiska, sociala och religiösa spörsmål vill ***Blänkaren*** bana väg för den nya åskådning, hvilken nu som bäst tränger sig fram; genom satiriska utfall och för öfrigt alla till buds stående ***hederliga*** medel söker ***Blänkaren*** rifva ner fördomar, maktmissbruk och orättvisa, hvar hon finner sådana.

Blänkaren är absolut oberoende och kan derför uttala sig öppet och fritt om alla och allt.

På samma gång ***Blänkaren*** är vårt lands enda tidning, som öppet bekänner sig till radikalismens grundsatser och på grund deraf är förtjent att uppmärksammas af alla vänner till frihet och framåtskridande, så är tidningen läsvärd och underhållande.

Herr **Gustaf Gullberg** låter under ***"Bric-à-Brac"*** sitt glada humör fritt spela i hvarje nummer, och å tidningens tredje sida erbjudes läsaren uppsatser om ***konst*** och ***literatur, kåserier, poem, humoresker*** m. m., hvarjemte ***följetongen,*** som endast upptager ***svenska originalarbeten,*** med stor omsorg tillgodoses.

Blänkaren vill särskildt fästa uppmärksamheten på en synnerligen förtjenstfull artikelserie, som nyss påbörjats, och som kommer att fortgå under hela sommaren: ***"Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?"***

Utgifvare och redaktör: **Fritz Kjerrman.**

Utgifningstid: ***Onsdagar.***

Prenumerationspris: halft år Kr. ***2: 50.***
" kvartal: Kr. ***1: 25.***

Lösnummer: ***10 öre.***

Kommissionärer antagas mot hög provision å alla större platser,

Stockholm i Juni 1885.

Orientaliska Magasinet
säljer billigt:

Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,
17 Hamngatan 17.

Ulriksdals Värdshus
Allmänna telefon 60 39.

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och **Expedition**: *Stockholm*, Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 14

Prenumerationspris:

Till årets slut	Kr. 3: 75
För halfår	„ 2: 50
„ kvartal	„ 1: 25

Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.
Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Theodor Blanch's
Konst-Salon
Kungsträdgården.
Utställning
af
den berömde Nordpolsfararen
Julius von Payer's
Dödens vik
(Franklin-Expeditionens undergång.)
En broschyr om konstverket finnes till salu i lokalen.
Utställningen hålles öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.
Endast en kort tid.

Obs! Under sommarmånaderna är Blänkarens expedition öppen endast måndagar, tisdagar och onsdagar 10—2 samt redaktörens mottagning samma dagar 1—2.

Der ute.

Ändtligen.

Österrikes arbetarbefolkning har länge visat sig vara alldeles oemottaglig för den friska arbetarrörelse, som nästan öfver allt annars i Europa har rört upp sinnena och manat penningegande arbetsgifvare till vidtagande af »preventiva» åtgärder. Nu tyckes dock äfven för de österrikiske arbetarne bördan bli för tung, och i Mährens hufvudstad Brünn öfvergick missnöjet från knot till handling.

Men för ett årtionde tillbaka, då de socialdemokratiske riksdagsmännen Bebel, Liebknecht och Most höllo sitt intåg i den tyska riksdagen, således efter den tid, då pariskommunen hade utfört sin gerning, och då den nihilistiska terrorismen i Ryssland började röra på sig, ansågs den österrikiska staten vara det borgerliga lugnets och ordningens Eldorado. Den habsburgska monarkien syntes vara oberörd af vår tids sociala sjukdom. Till och med i de trakter, der den kroppsarbetande befolkningen var samlad i stora massor, så som i Böhmens, i Mährens och Schlesiens fabriksdistrikt, var en och annan snart öfvergående arbetarestrejk det enda tecknet på den intressestrid, som råder mellan arbetsgifvare och arbetstagare. Orsaken till dessa förhållanden låg just icke i de österrikiske arbetarnes afundsvärda ställning. Tvärtom visar statistiken, att veckolönen i norra Böhmen för en hel familj ofta blott uppgått till 3—4 gulden. Likväl buro de österrikiske arbetarne lugnt och tålmodigt sitt öde; ty något agitatoriskt element fans ej ibland dem. Regeringen bemödade sig att utestänga all agitation från landet och förvisade en hvar uppviglare öfver gränsen. Men i samma mån som den tyska socialdemokratien växte i antal och betydenhet, började den sociala rörelsen att framträda äfven i Österrike. Det af Most redigerade bladet *Freiheit* spriddes i hundratusentals exemplar bland den österrikiska befolkningen. Den anarkistiska gruppen bland arbetarne vardt ständigt mäktigare och terroriserade slutligen de moderata elementen.

Efter hvart annat uppträdde den sociala rörelsen i Österrike med en till och med i Tyskland okänd häftighet. Stellmachers och Kammerers mordgerningar, affären Meerstalinger och liknande händelser vittnade om, att anarkismen förde österrikiska staten mot en afgrund. Ministèren Taaffe lät först förklara Wien och dess närmaste omgifning i belägringstillstånd, men sökte på samma gång efterlikna Bismarck genom att föreslå en mängd sociala reformer. Resultatet har emellertid visat, att samhällets (de styrandes) sträfvanden att förbättra de »lottlöses» ställning åtminstone hittills varit temligen fruktlösa. Det blod, som flutit i Brünn, kan anses som ett bevis på, att den inslagna vägen *icke ensamt* kan leda till målet, utan att man äfven måste uttänka andra medel för att sätta en gräns för »anarkins» framfart. Den tyske rikskansleren har med klar blick genomskådat den fara, som är förenad med den sociala rörelsen, och har derför påpekat *kraftigt medel* till aflägsnandet af denna fara. Han har i riksdagen uttalat, att han i statens och den sociala fredens intresse ansåg önskvärdt, att socialdemokraterna i riksdagen blefvo tillräckligt talrika för att bilda ett parti, på det att de derigenom skulle kunna förvandla sina destruktiva sträfvanden uti *ett positivt program*. Så länge som arbetareklassen i Österrike saknar allt slags *parlamentarisk representation*, skola de nedrifvande elementen fortsätta sitt verk i det fördolda och indraga allt större kretsar i anarkismen. I arbetareklassens politiska sjelfständighet ligger säkerligen ett bättre hjelpmedel mot de samhällsförstörande tendenserna än i sådana sociala reformer, för hvilka arbetarne sjelfve ännu icke fått öppen blick eller till hvilka de sjelfve ej tagit något initiativ.

Folkets representanter?

Det diplomatiska gycklet kan i bland urarta till, hvad vi skulle vilja kalla, ren högerskandal. Som man vet är diplomaternas främsta uppgift näst den att kosta de respektive folken mycket penningar, att äta festmiddagar och spela hasard. Det senare är i och för sig något ohederligt; men en skicklig diplomat kan dock förvärra äfven detta. Så till exempel har helt nyligen en vid Quirinalen anställd utländsk minister blifvit afslöjad som falskspelare. Redan länge hade i den aristokratiska »Circolo della Caccia», till hvilken alla dervarande diplomater höra, den ständiga tur, som ett af sändebuden hade i de höga spel, som pågå i denna klubb, väckt den största uppmärksamhet. Slutligen fattade man misstankar. Grefve Antonelli, hvilken tjenstgjorde som klubbens fiskal, tog sina mått och steg och kunde mycket snart öfvertyga sig om, att den misstänkte ministern på ett mycket skickligt, knappast märkbart sätt försett korten med ett tecken, som han hade att tacka för sin fabelaktiga tur. Då han för ett par dagar sedan utan att ana någonting infann sig i spelsalen, fann han klubbens styrelse sitta tyst omkring ett bord. När ministern gick fram till bordet för att sätta sig till spelet, reste sig grefve Antonelli och yttrade till honom kort och bestämdt: »Sedan någon tid håller en skurk sig dold här i klubben. Vi ha nu bevis i händerna, att ni är denne skurk. För att ej väcka skandal ge vi er fyrtioåtta timmar att lemna Rom.» Ministern blef blek som ett lik, stammade förlägen några ord och försvann. Två dagar derefter hade han lemnat Rom.

Och de öfrige fine diplomaterna kunna nu i lugn fortsätta att representera de respektive folken — och spela ohederliga spel.

Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?

För *Blänkaren*

af **Ess.**

V.

Fattigdomens verkliga orsaker och botemedlen.

(Forts.)

Således är *arfsrätten* det, som bestämmer den närvarande fördelningen af förmögenheten. Genom *arf* kommer man i besittning af produktionsmedlen, och produktionsmedlen suga till sig all vinst, som frambringas. Fattigdomens hufvudorsak är härmed tydligt lagd i dagen. Arfsrätten är den trollstaf, som låter oduglingar, dagdrifvare och vällustingar vältra sig i öfverflöd och njutningar, medan snillet och fliten svälta. Arfsrätten är det, som afhänder arbetaren frukten af hans möda. Arfsrätten, hvilken vi, derför att vi uppfostrats till en sådan föreställning, finna så naturlig, är den yttersta grunden till alla orättvisor, till all brist, allt elände. Men om så är, måste arfsrätten sjelf vara en orättvisa, ett missförhållande. Hvad denna sanning bjuder, faller af sig sjelf: *arfsrätten måste, om icke upphäfvas, så åtminstone betydligt inskränkas.* Alla produktionsmedel, jord, grufvor, jernvägar, fartyg, bygnader, fabriker, maskiner m. m., böra vid egarens död tillfalla samhället, som mot afgift upplåter dem åt andra brukare.

För att nu fullkomligt afgörande ådagalägga, att den orsak till fattigdomen vi angifvit verkligen är den *rätta*, vilja vi slutligen visa, att undanrödjandet af denna orsak måste medföra den verkan, som afses. Med andra ord: vi vilja ådagalägga, att upphäfvandet af produktionsmedlens ärftlighet, måste hafva till följd fattigdomens försvinnande.

Innan vi taga befattning härmed, hafva vi dock att påpeka ännu en orsak till fattigdomen, hvilken orsak står i nära samband med arfsrätten och näppeligen utan den senares reglerande kan undanrödjas, nämligen *den ojemna beskattningen.*

För närvarande utgöras skatterna hufvudsakligen af förmögenhets- och inkomstskatter samt indirekta skatter (accis, tullmedel). De förra utgöra kommunernas förnämsta inkomstkällor; de senare äro statens guldgrufva. Båda slagen innebära en orättvisa. De förstnämnda skatterna påläggas i främsta rummet inkomsten och verka således hämmande på företagsamheten, emedan den ökade inkomsten medför ökad skatt. Dess utom drabba de i sista hand den stora allmänheten, på det sätt att dels arbetsgifvaren nedsätter arbetslönen för att betäcka den förlust skatten orsakat, dels fabrikanten i samma afsigt höjer priset på sina tillverkningar. En hvar vet, att egare till etablissemang af hvarje slag både i fråga om arbetslön och varupris måste taga hänsyn till skatterna. Att den indirekta skatten ojemförligt hårdare tynger på de fattige än på de förmögne är en sak, som tillräckligt ofta påpekats, och som heller ingen förnekar.

Så väl den direkta som den indirekta skatten bör derför afskaffas. Om arfsrätten inskränkes, skall också samhällets inkomster af den offentliga egendomen blifva tillräckligt stora att mer än uppväga de nuvarande skattetitlarne.

Hvilka blifva då verkningarne af denna dubbla reform? Det är lätt insedt. Då småningom all enskild eganderätt till produktionsmedlen upphör (utom beträffande de produktionsmedel, som den enskilde genom egen verksamhet frambringar, hvilken eganderätt dock vid innehafvarens död också upphör), så skola icke några enskilda egare finnas, som tillegna sig stora ersättningar för produktionsmedlens begagnande och dymedelst minska arbetslönerna. Någon skuldsättning af näringarne skall icke bli möjlig, då alla produktionsmedel äro offentlig egendom, och kapitalistiska långifvare skola icke minska arbetets vinst genom uppbärande af dryga räntor. Alla de millioner, hvilka nu användas härtill, blifva i stället arbetets och företagsamhetens lön. Betungande anläggningskostnader skola icke vara af nöden för att komma i besittning af ett inkomstbringande etablissemang, ty staten skall vanligen hafva sådana att upplåta på fördelaktiga vilkor. Och om detta ej alltid är fallet, skall påbörjandet af nya företag, vare sig industriela eller af annan natur, icke medföra sådan risk som nu, enär ingen blir genom inkomst- eller förmögenhetsskatter »bötfäld» för de anläggningar eller förbättringar han gör. All den stund vinsten af ett företag alltid kommer att nästan oafkortad tillfalla innehafvaren, skall inom hvarje näringsgren, hvars alster äro starkt efterfrågade, liflig konkurrens uppstå, och i stället att arbetarne nu trängas och underbjuda hvarandra för att erhålla sysselsättning, skola då arbetsgifvarne (rättare arbetsköparne) *öfver*bjuda hvar andra för att erhålla arbetare, hvilket nödvändigt måste verka höjning af arbetslönen. Hvarken genom direkta eller indirekta skatter blifva några afdrag gjorda i denna eller kommer någon förhöjning i varuprisen att ske. Allmänhetens välmåga skall derför stiga i betydande grad och dermed äfven dess förmåga att förbruka de artiklar, som frambringas. Arbetaren skall hafva penningar nog att skaffa sig både tillräckligt med födoämnen och kläder. Han skall uppföra åt sig rymliga bostäder och lägga sig till husgerådssaker af alla slag. Landbrukets och ladugårdens produkter komma att vinna ökad efterfrågan, hvilket skall föranleda jordbrukets förbättrande och den nu obegagnade jordens förvandlande till åker och betesmark. Ingen skall som nu kunna lägga under sig stora landsträckor för sitt nöjes skull till jagtparker eller dylikt, ty samhället fordrar ersättning efter värdet för hvarje qvadratfot det upplåter men då förhöjd beskattning icke kommer i fråga af den, som förbättrar en egendom och höjer den i värde, skola nyodlingar företagas i stor skala och öka efterfrågan på arbetare. Industrien skall icke lida brist på sysselsättning: bagare, slagtare, skräddare, skomakare, byggmästare, snickare, smeder skola hafva fullt upp med kunder och beställningar, ty alla samhällsmedlemmar äro i stånd att förskaffa sig af de alster de tillverka. Industrien skall derför aldrig få nog af arbetare för att medhinna hvad den har att utföra. Ur arbetarnes klass skola allt flere höja sig upp och blifva arbetsköpare samt sålunda bidraga att höja arbetets pris. Uppfinnare af arbetssparande metoder och maskiner skola sjelfve komma att njuta frukterna af sina verk och ej som nu se helt andra blifva rika derpå. Sedan uppfinnaren dött, blir uppfinningen gemensam egendom. Telefoner och andra den nyare tidens bekvämligheter komma icke längre att blott stå vissa klasser till buds, utan alla blifva i tillfälle att förskaffa sig sådane o. s. v.

Vi kunna känneteckna det nya tillståndet sålunda: ingen skulle erhålla förmögenhet utan genom en gagnande verksamhet. För en hvar skulle tillfälle till sådan verksamhet yppa sig. Och hvarje nyttig verksamhet skulle blifva belönad rikligt.

Härmed hafva vi besvarat den uppstälda frågan. Fattigdomen är icke något nödvändigt ondt; den är icke någon naturnödvändighet, icke någon gudomlig inrättning, utan har helt enkelt sin grund i en orättvis och af klassegennytta åstadkommen lagstiftning, hvilken icke är omöjlig att ändra.

Vi hafva funnit, att för undanrödjande af fattigdomen det alls icke är nödvändigt att, såsom socialisterna påyrka, upphäfva den enskilda eganderätten. Den är rent af oskiljaktig från menniskonaturen och driffjedern till all företagsamhet och allt framåtskridande. Ingen tillfredsställelse eller lycka finnes, om menniskan ej har något, som hon får kalla *sitt.* Vårt förslag går också just ut på att befästa och skärpa den personliga eganderättsgrundsatsen. Det afser att trygga hvar och en i besittningen af hvad han sjelf förvärfvar. Allt hvad menniskor genom egen verksamhet franbringa, må de besitta och handhafva som enskild egendom. Men en eganderätt, som sträcker sitt inflytande på egendomsfördelningen åtskilliga århundraden fram i tiden efter personernas död, eller som börjar före födelsen är ett ursinnigt påhitt. Då den dertill bildar det system, som nu tvingar mängden af menniskor att för blotta uppehället göda några drönare och fylla deras lador, magasiner och kassakistor samt således i sjelfva verket tillintetgör deras eganderätt, måste den undanrödjas.

Likaledes hafva vi funnit, att ej heller den fria konkurrensen behöfver, enligt soaialisternas fordran, hämmas för att välstånd skall erbjudas alla. Tvärt om skall den fria konkurrensen under ett rättvist samhällsskick blifva den kraftigaste driffjedern till befordrande af sådant allmänt välstånd.

Det skulle kunna tyckas, att »kapitalet» borde nämnas särskildt bland de föremål, hvilkas ärftlighet bör upphöra. Men vid någon eftertanke finner en hvar lätt, att hvad vi redan under benämningen »produktionsmedel» uppräknat såsom det der icke bör ärfvas, just är »kapitalet». Det mesta, som kallas kapital, utgöres nämligen endast af »värdepapper», aktiebref, inteckningshandlingar, reverser o. s. v., hvilka representera den verkliga förmögenheten. Så snart denna sistnämnda blir samhällets egendom, är derför också det »kapital», hvilket utgöres af blodsugande värdepapper, oskadliggjordt.

Man föreställer sig vanligen, att kapi-

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

talisterna äro nödvändiga för att gifva arbetarne sysselsättning och betala dem lönen derför, samt att om inga kapitalister funnes, skulle icke heller arbetsförtjenst finnas. Detta är villfarelse. Lönen tages icke ur kapitalet utan ur den vinst arbetet frambringat; lönen erhålles ju heller icke förr än arbetet för dagen eller veckan är verkstäldt. Då har arbetaren redan åstadkommit betydligt mer värde än lönen belöper sig till. Der emot äro produktionsmedel (verkstäder, råämnen, verktyg) nödvändiga. Men de behöfva ingalunda ovilkorligen tillhöra enskilda personer för att betjena arbetaren. Såsom offentlig egendom eller i statens händer komma de att spela samma rol som nu. (Forts.)

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Här hemma.

Vår drottning har blifvit vald till »dame chevalière» af Johannes' af Jerusalem orden, ett humbugssällskap af ungefär samma art som frimurareorden.

———

Arméförvaltningen har befalts att inkomma med utlåtande angående behofvet af ytterligare anslag till 4:de hufvudtiteln. Genom landmannapartiets brist på karaktär och kraft ha vi nu kommit in på det sluttande planet, och anslagsbehofven varda aldrig mättade.

———

En kåk, som naturligtvis tillhörde juvelerare Hammer och låg mellan Hasselbacken och Belvèderen, nedbrann till stor del i lördags middag. Sin pligt likmätigt, släckte brandkåren elden, men vi kunna icke neka till, att vi tycka, att det var dumt gjordt. De andra hammerska barackerna i närheten hade gerna kunnat få göra sällskap.

———

Märket A. G. (riksdagsmannen Arvid Gumælius?) har besökt Antwerpenutställningen och lemnar i Nerikes Allehanda en redogörelse för densamma. Ur denna framgår, att allt på den svenska utställningen icke är, som det borde vara. »Vårt intryck af utställningen är», säger han — »från svensk synpunkt — icke öfvervägande behagligt, icke tillfredsställande. Men der fins åtskilligt att se och att lära».

———

Folkmötenas tid är nu inne. Det första för i år var sammankalladt af skånske riksdagsmannen Mårten Dahn. Det märkligaste, som dervid förekom, var ett uttalande mötet afgaf *mot* spanmålsskyddstullarne. Det kan befaras att nästa riksdag blifver en tullriksdag, och önskligt vore derför, om man lite hvarstädes i landet öppet gaf tillkänna sin ovilja mot skyddstullarne, som äro egnade att gifva ett ringa fåtal en oskälig vinst, som det stora flertalet får betala, men hvilka öfver hufvud taget kväfva den industri, de uppgifva sig skola skydda.

———

Ett annat folkmöte, hållet i Nackarps dal på initiativ af riksdagsmannen Ivar Månsson i Trää, har bland andra förnuftiga och aktningsvärda resolutioner uttalat sig för insättning af kommunerna i lifränteanstalt för fattiga barn samt för lika arfsrätt för s. k. oäkta barn och äkta.

Ett tillägg, deri det heter, att ändringarne i detta hänseende böra ske »långsamt, varsamt och så, att de ej rubba familjlyckan», kunna vi deremot icke fatta. Vi förstå helt enkelt icke meningen.

———

Förre landtmannachefen Key, hvilken till belöning för politiska tjenster åt ministären Posse erhöll postmästarebefattningen i Helsingborg, tyckes icke sköta sig riktigt bra i luckan. Skarpa klagomål hafva i en liberal och landtmannavänlig tidning uttalats mot hans sätt att sköta postkontoret, och herr Keys försvar är ytterst lamt och intet sägande i sak.

———

Hvad månne den »höge» författaren till poemstycket »För fort», säger om följande:

En gammal krigsman instälde sig i onsdags på Östgötens byrå och bad att få framställa några anmärkningar mot nu vid regementena brukliga marschtakten, som han ansåg allt för hastig. I majoren och riddaren Joh. Ol. Wallmans »Handbok för unga militairer», tryckt 1807, står å pag. 4, att vanlig marschtakt är 100 steg i minuten. Den nu brukliga är deremot 116 à 118 i minuten. Fortsätter man så att uppdrifva hastigheten, hvart tror man att regementena skola taga vägen? För tyskar och fransmän skulle en sådan hastighet möjligen lämpa sig, ty de äro mera lätta på foten, men den svenske grenadièren vill taga långsamma steg och hvila litet mellan hvart och ett.

———

Hur skall det gå med den nya »kungliga» pietistiskt-landtmannapartistiska tidningen »Vårt land»? kan med allt skäl frågas. Ej så, som om ej kapitalet skulle räcka att hålla den vid andlig vigör en längre tid. Men redaktionens sammansättning synes Blänkaren väl egendomlig. Hof- och dricksspengs-poeten C. D. af Wirsén lär skola blifva redaktionssekreterare och den radikale prestmannen (sammanställningen låter orimlig, men det finnes mycket mellan himmel och jord — o. s. v.) Stenström tidningens kåsör.

Hvad månde blifva af en dylik sammansättning?

———

Arbetslönen inom jordbruksnäringen torde sedan 1500-talet icke hafva nämnvärdt stigit förrän efter år 1870. Endast i fråga om den kontanta lönen för lagstadt tjenstefolk tyckes redan tidigare en mera väsentlig stegring hafva egt rum — äfven om tillbörlig hänsyn tages till de stora förändringar penningvärdet emellertid undergått.

Deremot synes kosthållet för tjenare på 1500-talet hafva varit vida starkare än nu: till en person beräknades vanligen under ett helt år åtgå omkring 6 tunnor spanmål, 12—18 lispund kött och fläsk samt 10—25 lispund salt eller torr fisk förutom mindre mängder smör, ägg, ost, humle och salt. Af spanmålen användes dock en stor del (2—3 tunnor) till öl, hvaraf ofta plägade beräknas 1 kanna dagligen till hvar person!

Nu lifnär man tjenstfolket på landet, i vissa provinser åtminstone, nästan uteslutande med sill och potates.

———

På ett ståtligt militärgyckel bjödos stockholmarne i måndags. Lifgardet till häst hade nemligen mönstring å kungl. slottets borggård, och kungen tittade från ett kungligt slottsfönster på sina ståtliga, trogna gossar.

Detta påminner oss om det högtidliga ögonblick, då Stockholms garnison efter Karl 15:s död på samma plats svuro den nye konungen trohet. Lifgardet till häst afgåfvo sina löften skvadronsvis, hvilket massystem hade till följd att högst få »svuro». Vi tillfrågade en soldat, hvarför han teg, och fingo det öfveraskande svaret: det ska' f-n svära; ingen vet ju hur »han» blir.

Lärorikt vore att få veta af knektarne, huru de anse, att »han» blifvit.

———

Staten tyckes ha blifvit bestulen på flera hundra tusen kronor af bränvinsbrännare i Småland. Skilnaden mellan den uppgifna bränvinstillverkningen och den kvantitet nektar, som afsändts från resp. brännerier uppgår till nära 2 millioner liter, för hvilka sålunda icke erlagts skatt.

Förhållandet är nu anmärkt af kontrolleringsbyrån. Det bör observeras, att fusket hufvudsakligen egt rum före kontrollapparaternas införande.

———

Lite hvarstans i landet gör man sig beredd på att mottaga koleran om den hitkommer. Det är bara i Stocholm, som man låter udda vara jemt och »tar det med ro.»

———

Landskapsmålaren A. W. Lindström, bosatt i London, har anhållit att få afsäga sig agréeskapet vid fria konsternas akademi.

Medan så många fika efter en tom titel, gör det godt att finna någon, som är förnuftig nog att låta titlar och rang fara.

———

Nu står Östgöta Correspondentens minne lika fast som statskyrkan, ity att gamle veteranen Ridderstad har låtit inlägga ett exemplar af sitt bakstråfvarorgan i den kula, som sitter i spetsen på Linköpings domkyrkas nyrestaurerade torn. Lika barn leka bäst!

Bric-à-Brac.

Innehåll: Hvad jag fann och hvad jag inte fann, när jag sökte efter lämpliga motiv. Samt åtskilligt annat såsom om profrytteri, Solvirkning, oskäliga djur och vackra blommor etc.

Ge mig solen! bad jag med Osvald-Lindberg, efter att i juni månad ha huttrat af köld i fjorton dagar.

Ge mig solen! bad jag mycket mildt och vackert à la Lindberg; jag ville visst icke slå mig till rätta som Osvald-Herman Bang, hvilken lär bruka piska upp sin mamma, då han spelar tragedi.

Jag hade läst i så många böcker så mycket vackert om den der planeten. Jag hade hört Hamlet försäkra, att den kläcker maskar ur en död hund, och jag vill minnas, att han ber ett ungt fruntimmer, som han hade något slags trassliga affärer med, att icke gå i solen för hon kunde bli välsignad.

Se så, tänker jag. Nu vet man, hvarför Berta Funckes bok Stella Cleve eller Stella Cleves bok Berta Funcke eller Mathilda Kruses bok Stella Funcke eller Berta Cleve eller Funcke Kruse eller... jag blir alldeles konfys af alla dessa namn och signaturer... är så etter befängd. Hon har aldrig blifvit välsignad, trots alla sina flirtations,... med några förnuftiga tankar eller goda idéer åtminstone. Hon har inte varit tillräckligt utsatt för solens inverkan.

Det skall ej hända mig, var mitt fasta beslut, då redaktören en dag med en min som bebådade en olycka sade till mig: hör nu, snälla hyggliga Ni, Ni får lof att ta och anrätta åt oss två spalter Bric-à-Brac. För se, den ordinarie han är i Norget, och vare sig han äter festmiddagar eller spinner kabaler tillsammans med pligtförgätne rabulister eller ligger och njuter familjlycka till den grad, att han är glömsk af allt annat, eller han sent omsider brutit halsen af sig under sina evolutioner på höga velociped-hästar — nog af, han iakttager en tystnad som icke kan sägas vara hans egentliga specialitet.

Och med detta resignationens lugn som man tillkämpar sig endast efter svåra pröfningar i lifvet, såsom preliminärexamen, värdshusmat, liktornar och utslag — rådsturättens nemligen — olycklig kärlek och korrekturläsning, svarade jag: Det skall jag visst.

— Den behöfver endast uppta två spalter, fortfor han, och den skall helst behandla en fråga för dagen samt vara lättläst, kvick, humoristisk, icke anstötlig — ja, så för öfrigt lemnar jag Er fria händer.

— Jaså, endast det och det och det och så till på köpet fria händer! Nog är jag en afundsvärd man!

Och som jag hade fria händer och dess likes fria fötter och i allo var en fri man och icke var besvärad af någonting som tyngde, icke så mycket som en späckad sedelbok ens, så gaf jag mig ut att leta efter intryck och idéer.

Först kom jag i torget.

Der stod en gynnare med rödt skägg och humoristiskt förtviflad uppsyn, som jag tyckte mig ha sett förut någonstans. Han betraktade en grupp idiotiska ungar, som vallades af barnfröknar — eller barnflickor, om ett så gammaldags uttryck tillåtes mig. Och flickorna skötte samtidigt en stilla ögonkurtis med några gentlemän, som gingo och hvilade sig efter den utståndna mödan att ha stigit upp, gjort toalett, åkt ut och ätit frukost.

Den rödskäggige skakade på hufvudet och mumlade betänksamt: dom der ä der ingenting att göra af. Jag trodde han mente flickorna och tänkte för mig sjelf: då känner du dem inte.

Så gick han vidare, öfver Norrbro in i staden. Han dök ner i hvar enda gränd, och hvar gång han mötte en blek liten varelse, så stannade han och fixerade kräket.

Han måste inte vara riktigt slug, tänkte jag och följde honom allt vidare.

Hvart enda barn han mötte, fick undergå okularbesigtning, hvilket hos mig födde en dunkel aning om att han var kommissionär för kristet kött för hundturkens räkning. Han kunde lika gerna vara profryttare som kungen är det, efter hvad de påstå i Småland. Han skall ju varit nere och kommersat bort alla våra gamla flintlåsgevär, en tio tjugo pansarskepp af föråldrad cert och en del annat gammalt jern, som skrymde för mycket, så att Isak Hirsch eller de andra israeliterna inte kunde ta emot det.

Så kommo vi till Södermalm, som ännu tills vidare får behålla sitt gamla ärliga namn, och till Kungsholmen, som kallas och heter Kungsholmen allt fortfarande, och till Norr, som ännu är Norr, och slutligen till Ladugårdslandet, som icke mera är Ladugårdslandet utan Östermalm. Der, i Humlegården tog den obegriplige mannen upp en anteckningsbok.

Har du nu fått några ordres att notera, din bof! tänkte jag och skulle just säga till en poliskonstapel, att han skulle be öfverkonstapeln i distriktet att telefonera till centralpolisen för att utverka dess tillstånd hos polisintendenten att med polismästarens medgifvande allerunderdånigst utbedja sig herr baron och öfverståthållarens allernådigaste ordres att inskrida mot den fräcke. Ty numera ingriper icke en poliskonstapel utan efter särskild befallning af högsta vederbörande, särskildt icke om det är nödvändigt att han genast och kraftigt ingriper — — — —

Men hvad får jag se? Jag har nu offret för mina misstankar en profile och igenkänner den från »frivillig landsflykt», såsom den tekniska termen nu lyder, återvände målaren Carl Larsson.

Jag skyndar mig att anställa en interview.

— Ni här?
— Jag här.
— Och här?
— Hvad mer?
— Ni noterar?
— Som Ni ser.
— Hvad?
— Barn.
— Så—å.
— Jo—o!
— För hvem?
— För Fritze.
— Hvad fan skall han med dem att göra? utbrast jag häpen.
— Han skall ge ut dem.
— Hur så?
— I en bok.
— Der Ni skall sätta in dem.
— Recte.

Ändtligen började det dagas. Fritze skall ge ut en barnbok, som vår lika genialiske som älskvärde C. L. skall illustrera. Och nu var han ute på språng efter intryck. Han som jag. Han hade fått lite, men jag ingenting alls. Det gjorde mig förargad, hvarför jag gick hem och lade mig.

Midsommarafton följde jag med Dagbladets referenter som skulle skildra midsommarslif, men kunde intet upptäcka något, hvilket de behöfde fyra spalter, satta med petit, för att tala om.

Midsommardagen — det var dagen efter. Då skall man icke stanna kvar i staden; det hade jag hört mycket förståndigt folk säga, ty staden är den dagen utdöd. Då skall man icke fara ut på landet, ty landet har helt och hållit förlorat sin karaktär, och der är ej fred och ro i en enda buske; det hade annat förståndigt folk sagt mig. Då skall man icke ta med någon ångbåt, ty då blir man ihjälklämd och ihjälsvulten och törstar till döds och får solstygn, så att man dör, och blir öfverseglad och omkommer.

Då är man i samma predikament som en viss Kraka eller Kråka som jag sett afkonterfejad i nationalmuseum, hvilken skulle vara hvarken klädd eller oklädd, något som vållade henne ett sakramenskadt hufvudbry, men en gåta som de allra flesta nu lefvande fruntimmer med största lätthet lösa, på det sätt att de alltid ha kläder, men kläder som icke kläda dem.

Detta inom paranthes.

Jag beslöt mig så för att gå en medelväg och gå till Strömsborg; det *var* ett slags medelväg, ty der är man inte riktigt på landet och inte riktigt till sjös, inte riktigt hemma och inte riktigt borta. Der slipper man vara ensam, men man blir icke ihjälklämd — blef åtminsone icke, ty sällskapet bestod bara af ett ungt par och ett gammalt par, några pigga mörtar, ett par sparfvar, en löfkoja, en reseda och en nerium.

Det unga paret talade om sin stundande lycka, och det gamla paret tänkte på sin gamla lycka, som ännu log fast stilla, vemodigt som solen innan hon dalar i skogen. Och mörtarne öfvade sig i fristående gymnastik och gjorde vackra språng — det var styfva idrottskarlar, må ni tro. Men liten sparf tittade sig så ängsligt omkring, på mig, det stora rofdjuret utan vingar, som han väl tyckte, så till höger och till venster, och omigen på mig och så på en brödsmula å kajen vid min fot; han hade matbekymmer, stackars liten. Det hade icke resedan och löfkojan; de voro så glada öfver att få andas frisk luft och få se på strömmen, hur frisk och munter den dansade framåt. Och de utsände berusande doft och njöto sjelfva af den vällukt, som strömmade från deras blommor, och försjönko i Nirvana, precis som Algot Sandberg och de andra unga snillena. Men Nerien var bedröfvad; hon skulle ha bröllop i dagarne och arbetade på sin utstyrsel, ty när man skall stå brud skall man vara vacker och fin och pyntad, men hon hade så litet att göra af; hon var så fattig, min stackars Nerium, rent blott och bar, och hade endast lite skära knoppar men nästan inga blad.

Och öfver det hela en strålande vacker himmel, och den mäktiga symfonien af hufvudstadens samtliga kyrkklockor böljade kring allt, höljde allt i mollackorder och göt öfver allt ett dok af förtrollande mystik, talande ett språk, som känslan någon gång i lifvets vackraste, bästa stunder förmår fatta, men ingen än så styf linguist kunnat tolka i ord.

Der var ämnen för poeten, genremålaren — för hvem Ni vill; blott icke för mannen som skall skrifva Bric-à-Brac.

Dock, Ni får för en gång skull taga mig som jag är, och kalla mitt opus för surrogat, om ni vill.

Jag har fyllt krafvet — två spalter, och kan till en annan gång, om det skulle behöfvas, uppskjuta att tala om hvad för dåliga tankar jag fått om solen, hur jag vidare jagade efter intryck och ämnen samt de märkvärdiga äfventyr, för hvilka jag under denna jagt var utsatt under en resa från Djurgården till staden, en liten resa som endast upptog $1/3$ dygn d. v. s. åtta timmar och lite till.

Men det kunna Svedberg, Lycko-Per Ni vet, och Klingstedt vid Nya teatern berätta om ty de voro med. *I. N.*

Blänkare.

Något om underståthållaren eller Hufvudsak och bisak.

Det fans en gång en underståthållare, som hette F. O. Schager. Det är inte så länge sedan han regerade. Det var mellan åren 1867—76.

Då han blef anmodad att ombesörja enskilda uppdrag brukade han svara: mitt embete gifver mig mer än tillräckligt med arbete, och jag kan inte utan att åsidosätta mina embetsgöromål åtaga mig dylika.»

Sedan dess har, i likhet med hvad förhållandet är inom alla andra verk, underståthållarens embetsgöromål betydligt ökats.

Detta oaktadt besitter nuvarande underståthållaren P. J. Bråkenhielm tillräcklig tid att åtaga sig allt, der något är att förtjena.

Än finna vi honom i Skåne för att mot 4,000 kr. uppgöra arfsförlikning mellan lagman Sylvans arfvingar, än uppträder han i Örebro som advokat mot läroverksadjunkten Wallström, än är han stadd på lustresa till Upsala för att eskortera en friherrlig fånge o. s. v.

Är då underståthållaren Bråkenhielms lön 12,000 kronor otillräcklig för honom att lefva på? Då man besinnar, att ett justitieråd endast har i årlig lön 10,000 kronor, då borde väl 12 tusen vara tillräckliga för en underståthållare.

Det är helt naturligt, att de göromål, som åligga herr B—m som embetsman, måste fullgöras i andra rummet, medan enskilda uppdrag sättas i första. Som exempel härpå vilja vi nämna: i 33 § af utsökningslagen för den 10 Augusti 1877 står »I lagsökningsmål skall utslag gifvas ofördröjligen, sedan målet kommit i det skick, att det kan afgöras», och med »ofördröjligen» kan lagstiftaren svårligen ha menat mera än några dagar. Men huru efterlefver hr B—m denna förordning? Jo, sålunda att parter få vänta i veckovis på så kallade tredskoutslag, och detta endast derför, att herr B—ms tid icke medgifver att justera dem.

Åtskilligt annat att nu förtiga, men hvartill vi skola återkomma.

Herr Bråkenhielm var visserligen t. f. revisionssekreterare någon kort tid; dock hörde man honom aldrig omtalas, såsom en framstående jurist eller att han egde någon ovanlig föredragningsförmåga. Tvärtom! Och att herr B—m:s juridiska blick och kunskaper måste vara klena, kan man sluta deraf, att det förlikningsförslag han uppgjorde för Sylvans arfvingar slopades vid häradsoch hofrätt samt i högsta domstolen att Wallström blef frikänd, och att den friherrlige fången blef fast. Således föll i tre de nämnda målen utslag tvärtemot herr B—m:s åsigt.

Hufvudstadens invånare böra vara tacksamme, som erhållit en så duglig, arbetsam och human förste stadsfogde som vice häradshöfding C. A. Wäsell. I annat fall skulle säkert exekutionsverket stå på mycket klena fötter, ty säkert är, att herr Bråkenhielm saknar all förmåga att ordna hvad det vara må, men deremot har herr B—m en stor talang att springa med barnsliga rapporter till sådana personer, som han anser stå ett tuppfjät högre än han sjelf.

Medel och ändamål.

Det tycks vara ett öde, som drabbar hvarje hitkommande främling af något så när vetenskapligt eller socialt anseende, att han träffar ut för interpellanter, som vilja höra hans mening om vår hufvudstad, vårt land, vårt folk och — först och sist — vår kung.

Mannen är en gentleman och vill ej säga några obehagligheter, men å andra sidan kunna väl icke hans smickrande uttalanden anses betyda något i förnuftigt folks ögon, efter främlingen omöjligt under några veckors vistelse härstädes kan ha kommit till mer än den allra lösligaste och ytligaste uppfattning af personer och förhållanden.

Men för interpellanten betyder detta ingenting. Det generar ej honom att uppteckna den andres välvilliga omdömen, och så generar det icke särskildt våra konservativa tidningar att lemna plats åt sådant snack. Och så, fast vi innerligt väl veta, att det icke är så som främlingen sett det, åtminstone icke som han sagt det, smickras dock vår fåfänga; vi blunda för fakta och godta oss i tanken, att andra tycka allt hos oss vara så vackert och bra och förträffligt.

För en månads tid sedan vistades här sålunda en engelsman med det icke allt för stolt klingande namnet Hare, hvilken stötte på en herre, den der kallar sig A. Bg och som i Allehanda publicerat ett och annat hvarpå han kunnat pumpa engelsmannen. I hans panegyrik finner man följande lustiga slutkläm:

»Konung Oscar — — en ädel, kunglig gestalt och ett vackert ansigte. Han är nutidens ideala suverän — artist, skald, musiker, lärd, lika hemma i gamla och moderna språk samt djupt förfaren i alla sina pligter, dem han fullgör på ett ädelt sätt.»

Hvad är det nu för mening i detta? Meddelaren lika väl som Allehandas redaktion och vi veta, att artistskapet och skaldskapet, lärdomen och den musikaliska begåfningen icke höja sig öfver en viss flack dilettantism; och hvad förfarenheten i regentpligterna (eller kanske menas här pligten att representera, ty det har kungl. personer vanligen lärt sig!) angår, så är ju Allehanda icke den tidning som haft minst grava anmärkningar att framställa mot en del kungl. åtgöranden.

Hvarför intager en allvarlig tidning då slikt prat? I detta fall som i hundra andra är det nog så, att ändamålet får helga medlen. Man skrattar sjelf åt de sistnämda, men för det goda ändamålets skull få de anses probata. Och ändamålet är ingenting annat än konservatismen; folket måste till hvarje pris bibehållas vid sin tro på kungadömet af guds nåde och på konungens person såsom något i både yttre och inre måtto öfver alla höjdt väsen. Han är det ideala.

Men så sätter man sannerligen idealet icke högt.

Åt allmänheten lemna vi att afgöra hvilket namn ett tillvägagångssätt som Allehandas förtjenar. Vi kunna ej finna annat än *humbug*.

☛ Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen insända redovisning för det tilländalupna kvartalet.

Linieeld.

Öfverklasstidningarne ha samstämmigt kvädit hägstämdt drapa vid öfverhofstallmästare Tornerhjelms bår … eller katafalk, som man väl bör säga då det är fråga om en så »fin» man. Till hans beröm ha de dock ej kunnat säga stort annat, än att han väl förstod att öka sin ärfda förmögenhet, att lefva högt och att frottera sig med kungliga personer.

Och sådant skapar i dessa tidningars ögon en mans värde! Och berättigar till vackra, fotslånga minnesrunor!

Kan man begära tydligare bevis på storborgarpressens depravation?

»Bäst» af alla är dock Dagens Nyheter, som sätter sin likpredikan som ledare med särskildt i ögonen fallande stil. Nyheterna har desslikes djerfheten att orda om en så ytterst kinkig och ömtålig sak som hr T:s intelligens. Han var verkligen inte dum, säger tidningen helt naivt, men han var till den grad sportsman, att hans uppfostran i andra hänseenden blifvit försummad. Detta som ett slags urskuldande, okonstladt och trohjertadt som allt hos denna tidning.

Man påminner sig härvid, hurusom för några år sedan vissa jemförelser anställdes mellan hr T:s och äfvenledes aflidne öfverkammarledamoten Jöns Perssons i Svaneryd ortografi.

Jemförelsen utföll icke till hr Perssons nackdel.

* * *

Man skall vara patriot och dricka svenskt bränvin! utbrast med känsla och öfvertygelse en löjtnant, då han här om dagen vid table d'hôten i Berns blef tillspord, om det inte skulle vara en liten akvavit.

Just så skall patriotismen framträda. Det är dess allra noblaste form. Svenskt *svenskt* bränvin!

* * *

Utrikesministern, frih. Hochschild har för konungen tillkännagifvit sin önskan att afgå ur konseljen, men har gifvit efter för dennes begäran, att han skulle kvarstå till nästa riksdag.

Nå, lyckades hr H. icke krångla in vårt förhållande till främmande makter under de rysk-engelska förvecklingarne, så kan man väl antaga, att han är fullständigt oskadlig nu, under den döda säsongen. Särskildt om han begär tjenstledighet och för en tid slår sig ner på sitt vackra Bellinge.

* * *

En boktryckare i Malmö har fått sig vid 75 kronors vite ålagdt att till k. biblioteket insända kolorerade planscher, som sedan flera år tillbaka åtföljt en hos denne tryckt modetidning. Som emellertid planscherna äro tryckta i Tyskland och nu icke stå att anskaffa till något pris, skola vederbörande förmodligen fördubbla vitesbeloppet in infinitum eller så länge boktryckaren har något att betala med. Det varder honom följaktligen ett dyrt nöje att *icke* ha tryckt planscherna i fråga.

Lagen är abderisk, som man torde finna; och den kungliga »nåden» får väl mildrande och förbarmande träda emellan.

* * *

Norske ecklesiastikministern, kyrkoherden Jakob Sverdrup, har blifvit kommendör af Nordstjerneorden. Man har framkastat en förmodan att »utmärkelsen» kommit honom till del på grund af hans nära slägtskap med excellensen Sverdrup. Vi tro snarare att gåfvan är ett uttryck af kungligt välbehag öfver det af Sverdrup ledda religiösa partiets inom venstern vägran af diktergage åt den otrogne rabulisten Kielland.

* * *

Svenska bryggareföreningen har i cirkulär till rikets alla bryggare uppmanat desse att motverka för bryggerihandteringen ogynnsamma utlåtanden af länsstyrelserna angående riksdagens skrifvelse till k. m:t med begäran om skärpta bestämmelser rörande handeln med vin- och maltdrycker.

Man vill naturligtvis hindra konstaterandet af det faktum, att det ej så mycket är bränvinet numera, som vållar elände i landsbygden, utan ölkrogarne. Men vi hoppas, att bryggarnes pläderande för sin och ölets sak ej skall inverka på länsstyrelsernas omdöme, utan att sanningen skall komma fram.

* * *

Iskällardricka innehåller 2 proc. alkohol, och förtärandet deraf lär alltså af det nu pågående verldsstorlogemötet blifva förbjudet. Vi tro icke, att ett sådant beslut, om det kommer att fattas, skall verka till nytta för goodtemplarnes sak. En princip, så drifven till sin yttersta spets, nästan in absurdum, förlorar sin kraft och betydelse. Och vi tro, att många skola draga sig för att ansluta sig till den absoluta nykterhetens sak, då njutandet af till och med en så oskyldig dryck som svagdricka är förbjudet.

* * *

»Mycket väsen för ingenting» är namnet på en artikelserie, som nyligen påbörjats i Dagens Nyheter och hvari vi tro oss kunna spåra hr S. A. Hedins penna.

På ett om stor sakkunskap vittnande och för enhvar, som är tillgänglig för skäl, öfvertygande sätt ådagalägger förf. att de norska sträfvandena att borttaga den norska grundlagens öfverlåtelse åt *Norges* konung att utan ministeriel ansvarighet handhafva landets utrikes angelägenheter icke innebär en kränkning af *Sveriges* rätt. Talet att ett dylikt ordnande af en rent norsk angelägenhet ej skulle kunna genomföras, utan att båda ländernas representationer dertill gåfve sitt samtycke, och att bestämmelsen skulle intagas i riksakten, bemötes af förf. med följande resonnemang, som vi skulle förmoda att Norgesätarne nödgas låta vara oemotsagdt, och som noga öfverensstämmer med hvad Blänkaren förut i denna fråga framhållit:

»Antag att 1809 års svenska grundlagsstiftare hade åt konungen öfverlemnat en lika okontrollerad maktfullkomlighet öfver utrikes ärendena som Norges grundlag 1814 förlänade Norges konung. Antag att en bitter erfarenhet ådalagt, att denna afvikelse från det konstitutionella statsskickets kraf ej längre kunde fördragas. Antag att en förändring ej blott äskades af svenska folkrepresentationen, utan ock villigt medgåfves af en svensk konung, som i likhet med den nuvarande erkänner sig ega sin makt för folkets väl, ej emot dess intressen, och derför är de konstitutionella grundsatsernas främste målsman. Antag allt detta. Skulle då förändringen ej få inskrifvas uti och blifva svensk grundlag? Skulle man då svara: nej, det går ej an, detta måste först skrifvas in i riksakten; för att ändra den fordras norska folkrepresentationens samtycke; vägras det så blifver ingenting utaf! Skulle någon med sitt sunda förnuft i behåll riskera ett sådant svar? Naturligtvis icke; fast hellre skulle man svara att, om unionens fordran är sådan, må unionen hellre upplösas».

* * *

Redaktör K. P. Arnoldson har ålagts att mantalskrifva sig i Stockholm, der han bor och har sin verksamhet. Han vägrar emellertid, ty i så fall måste han afsäga sig mandatet att i riksdagen representera en valkrets i Södertörn.

En förlust skulle riksdagen icke göra genom hr A:s afsägelse, ty vi ha aldrig kunnat finna, att hr A. är en dugande målsman för de åsigter, han omfattar och som äfven äro våra.

* * *

Nu skola äfven apotekarne hålla kongress. Hofapotekaren Sebardt har fått uppdrag af regeringen att resa till Brüxelles för att dervid representera Sverige.

Skulle man kunna få antaga, att herrarne komma att servera hvarandra beska piller?

* * *

Englands nye krigsminister, mr Smith, är icke militär till yrket, utan har sitt lefvebröd — och ett mycket rundligt sådant — såsom tidningskolportör. Hr Smith köper nemligen största delen af Londonbladens upplagor, hvilka han sedan åter försäljer i sina tidningskiosker, som han låtit uppföra vid alla jernvägsstationer i England. En londontidnings ekonomiska vara eller icke-vara beror således på, om hr Smith finner den värdig att köpas. Men så inbiten tory hr S. är, så har han dock intet emot att sälja äfven liberala och radikala blad, blott han har utsigt att förtjena på dem.

Tänk om man i Sverige skulle våga sig på att till krigsminister ta en civil, en »fisk», S. A. Hedin eller S. A. Hedlund t. ex.? Men man kan inte tänka sig något dylikt.

* * *

Också ett sätt att annonsera: vi mottogo i går i likvid en riksbankens femkronesedel, å hvilken stod skrifvet: Prenumerera på Figaro. Vi föredrogo emellertid att behålla sedeln och *icke* prenumerera på Figaro.

* * *

Tidningarne berätta, att förre amerikanske sändebudet W. H. Thomas i fredags var bjuden på middag af sina umgängesvänner i Nya sällskapet. För fullständighetens skull hade de också kunnat och bort nämna, att sällskapet, deri man såg medlemmar af allra högsta societeten, tillbragte aftonen på Lidingöbro. Efter nu sådana skräpsaker som en privat middag ovilkorligen skola in i bladen.

Vi omnämna detta endast för att ha nöjet konstatera att den sjukdom, hvaraf justitiekansleren Leijonhufvud är lidande allt sedan Mecklenburgska målets återupptagande och med anledning hvaraf han åtnjuter, som vi skulle tro, permanent tjenstledighet icke är af betänkligare art, än att baronen kan deltaga i små festliga tillställningar.

* * *

Konungen med hustru och barn står visserligen grundlagsenligt utom lagen, men han bör dock ss. »lagens högste beskyddare» (så lyder den lögnaktiga frasen) vara den främste i att tillhålla sig sjelf och sin familj att efterlefva de förordningar, som han är satt att vakta. Dock finnes det och, hvad värre är, tolereras i våra dagar åtskilliga »kungliga» lagöfverträdelser, hvilka begångna af en, som i sitt anletes svett bidrager till att underhålla kunga- och hoflyx, ovilkorligen skulle medföra böter eller annat straff. Sålunda, för att taga ett färskt exempel, är det *alla* förbjudet att köra i »stadens» smala gator annat än i skridt. Detta lagstadgande hindrade emellertid ej löjtnant Karl Bernadotte, konungens tredje son i ordningen, att sistlidne måndag köra uppför storkyrkobrinken i fyrsprång (löjtnanten körde sjelf) samt — helt naturligt med den vilda farten — köra öfver ett fyra års gammalt barn, för hvilket han ej hann väja.

Vi äro visserligen öfvertygade om, att unge herr Karls våldsamma framfart ej får tillskrifvas annat än barnsligt öfverdåd, samt att han beklagar den skada, han tillfogade det lilla barnet, men detta ursäktar ej i allra minsta mån det oförsvarliga i att sätta sig öfver polisförordningens uttryckliga förbud för dylikt sportsmannasnobberi. Och skäl vore, att kungen lärde sina söner respektera lagarne samt eftertryckligt straffade dylika pojkaktigheter.

* * *

Majoren, husegaren, fredsvännen och stadsfullmäktigen C. O. af Funck har blifvit rysligt förargad på C. L. i D. N., derför att denne har »smutskastat» det välvisa hundramannarådet, i det han hyst vissa tvifvelsmål ang. de värda herrarnes kännedom om skalden Kellgren. I sitt ampra svar i D. N. säger majoren bland annat att »det är bättre tiga än illa tala». Blänkaren tycker lämpligare svänga om den gamla frasen till: det är bäst att tiga, när man ej förstår skämt.

* * *

Folkskollärarnes lönefråga lär icke ha utsigt att på ett tidsenligt sätt bli ordnad, så länge landtmannapartiets mest inflytelserike ledare har säte och stämma i andra kammaren. Denne skall nemligen ha förklarat, att Sveriges folkskollärare icke skola erhålla någon löneförhöjning, så länge *han* är riksdagsman.

Icke för att vi hysa alltför stark tillit till landtmannapartiets sjelfständighet, dess medlemmars oemottaglighet för påtryckning, särskildt då det gäller att offra medel åt upplysningen och dess målsmän.

Men den ifrågavarande representanten — vi tro att meddelaren syftar på Carl Ifvarsson — bör väl snart ha uttjent. Och i sanning, vår representation tarfvar nye män, ny uppsättning!

* * *

Björnstjerne Björnsson är sig alltid lik. Med anledning af stortingets vägran att bevilja A. Kielland »diktergage» har B. B. i Verdens Gang offentliggjort en skarp skrifvelse, hvari halten af de skäl, hvarmed afslaget motiverades, skärskådas. Han säger dervid sanningar åt höger och åt venster och utdelar skarpa hugg åt alla sidor.

Men sådant kan man icke göra i Sverge. Här skall man tillhöra ett parti d. v. s. ett assuransbolag, och partimedlemmarne äro fredlyste.

* * *

Julius von Payer's framstående konstverk. »Dödens vik» exponeras f. n. i Blanchs konstutställning. I nästa nummer skola vi egna det egendomliga arbetet en utförligare granskning.

* * *

Ett bevis på den oerhörda svindel, som för tillfället och för öfrigt en längre tid herrskat inom husbyggnadsgeschäftet i hufvudstaden, är, sorgligt nog, att mer än trettio redan påbörjade nybyggnader afstannat och hundratals arbetare gå utan förtjenst. För öfrigt utgöra åtskilliga vid rådhusrätten nyligen handlagda mål en ytterligare sorglig illustration till den vedervärdiga hussvindeln.

☛ Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

"Historiska" brödbitar.

Under denna den s. k. döda säsongen har den ena mögliga »historiska» brödbiten efter den andra vandrat genom pressen. Den ene har vid sitt silfverbröllop kunnat framvisa ett stycke af ett bröd, som åts vid hans bröllop, den andre ett lika märkvärdigt bröd vid sitt guldbröllop, en tredje en brödkant, i hvilken hans farfar, en korporal vid något svenskt regemente, bitit uti vid seklets begynnelse, en fjerde en brödbit, af hvilken krigsmaktens till land och vatten högste befälhafvares höga gemål täckts äta ett stycke för 25 år sedan o. s. v. Dessa undan svinhon räddade reliker börja öfversvämma tidningarna som en syndaflod och synas kunna duga, om icke till buk-, åtminstone till spaltfyllnad.

Skall man vara galen, så bör det åtminstone vara metod i galenskapen. Till den ändan föreslås att i alla våra största museer upprättas en afdelning för »historiska» brödbitar. Hittillsvarande brödförevisares sanningskärlek vill väl ingen betvifla; men man kan dock icke undertrycka ett lätt tvifvel, då man kommer i håg trästycket, som skänktes till ett museum med uppgift att det skulle vara en bit af Vegas köl, men hvilket en museibesökande sedan på grund af lukten förklarade hafva tillhört ett tranfat, hvilket påstående en hans vän, en garfvare, likväl bortförklarade på så sätt, att Vega ju gått igenom Norra Ishafvet, och der vore hvalarne så talrika, att de impregnerade hela hafvet med tranlukt.

Allt lättsinnigt, icke på vetenskapliga grunder stödt, mottagande af »historiska» brödbitar i dessa museer skulle alltså vara vår tid och dess höga forskning ovärdigt. Men huru skall man gå till väga för att konstatera dessa vördnadsvärda bröd- »antiqviteters» äkthet? Jo, låt oss taga ett exempel. Det bröd, af hvilket drottning Lovisa efterlemnat ett fragment, är just lämpligt att utföra ett belysande experiment med. Först låter man en kemist undersöka, huruvida brödets nu varande beskaffenhet är sådan, att det måste hafva bakats för ett fjerdedels sekel sedan.

Har kemistens dom bekräftat relikens egares utsago, behöfver man ju sedan endast öppna drottningens sarkofag och se efter, om de märken, som hennes majestäts perlhvita tänder lemnat efter sig i brödstycket, passa in på tänderna i den kungliga hufvudskallen. Styrkes brödbitens äkthet äfven af detta prof, måtte väl hvarje menniska, som icke är en Thomas till hull och hår, svärja på, att drottningen ätit af detta bröd — hon och ingen annan.

På vetenskapens nu varande höga ståndpunkt kunde genom dessa brödbitar äfven en lucka i vår kulturhistoria fyllas. Genom museisamlingarna veta vi något så när, huru våra förfäder klädde sig, huru de bodde, hvilka husgeråd de begagnade, huru de slogo ihjel hvarandra; huru deras föda egentligen var beskaffad, derom veta vi intet, men genom en samvetsgrann kemisk undersökning af de »historiska» brödbitarne kunde vi åtminstone få en aning derom. Kemistens intyg, att drottning Lovisas brödbit innehåller så och så många procent stärkelse, så och så många procent socker, så och så många procent lim o. s. v., tillverkarens namn samt en jemförelse med normalbrödet fastklistras vid etiketten till brödreliken, och om, såsom vi hoppas, denna uppfyller alla bröd-idealets fordringar, bockar sig hvarje gurmand — och gurmand är nog hvarenda enda en, hvad bröd beträffar — djupt för drottning Lovisa, brödbiten och bagar Feith. Bagarne skulle darra för efterverldens dom och icke genom slarf i brödet inmänga materialier, som snarare tillhöra repslagerier och tobaksfabriker än ett väl ordnadt bageri. Det hembakade brödets hulda tillverkarinnor skulle skörda pris, icke allenast af samtid utan ock af kommande slägten; ty det hembakade brödet är godt, påstås, oftast med rätta, af äkta män, af deras gäster och först och sist af den älskvärda husmodern.

Genom det föreslagna museets inrättande skulle man få »panem et circenses», den ene det förra, en annan det senare, och »panem et circenses» är väl nu som i det romerska kejsardömets dagar de flestes mål här i lifvet. Bröd-musei-intendenter kunde tagas bland halfsvältande docenter i Lund och Upsala, och en och annan lofvande yngling skulle sedan tvifvelsutan göra denna nya gren af arkeologien till brödstudium.

S. A.

Den stackars krymplingen.

Amerikansk humoresk.

En gammal man gick här om dagen och stultade fram och tillbaka längs hamnen, och såg ut som om ett mål mat inte skulle bekomma honom illa. Det blåste ganska skarpt, och den stackars karlen hade mycket besvär med att hålla sig uppe på sina kryckor, ehuru hvardera af dem slutade med en spik till skydd mot is, döda råttor, tjära och andra slippriga saker, som kunde försvåra hans steg.

Det ena af hans ben sköt ut rätt bakåt från knäet och förblef allt jemnt i denna ställning. Foten, som tillhörde detta ben, var omlindad med flanell, och rundt om flanellen var virad en hel mängd band och segelgarn för att hålla den fast och stadig.

Slutligen satte han sig på en bal, och en forman, som väntade på att få komma fram till ångbåten med sitt lass, gick fram till honom och började prata för att fördrifva tiden.

— Hur står det till med er fot i dag — frågade han.

— Mycket bra — svarade den gamle mannen.

— Tycker ni inte det är svårt att gå omkring så här på kryckor? — frågade formannen.

— Nej då — svarade den gamle mannen — inte alls. Ser ni, om man går hela dagen på fötterna, så blir man öm i dem.

— Ja, det förstås, det.

— Men om man går hela dagen på en fot och kryckor, blir man inte trött i mer än en fot. Den andras trötthet går in i kryckorna. Och således kan jag inte bli öm i fötterna.

— Skadade ni benet i krig? — frågade formannen.

— Inte just — svarade krymplingen — Jag var inte med i kriget. Jag bodde i Canada under kriget.

— Hur länge har ni gått på kryckor?

— I tre månader.

— Jag trodde ni hade varit ofärdig i all er tid, — anmärkte formannen.

— Åh nej, inte så länge.

— Reumatism?

— Nej.

— Öfverkörd af bantåg?

— Nej.

— Halkat omkull?

— Orätt gissadt — svarade den ofärdige gamle mannen, medan han drömmande blickade öfver mot andra stranden och stirrade på de hvita skumgässen, som höjdes och sänktes på vågorna.

Formannen betraktade honom nyfiket.

— Inte född ofärdig — återtog han. — Inte reumatism. Inte öfverkörd af bantåg. Inte halkat omkull på en död råtta eller slipprig väg.

— Nej, inte någonting ditåt. Inte någonting ditåt — svarade krymplingen.

— Nå, bröt ni benet på kägelspel då?

— Nej.

— Och ni har aldrig suttit fast i något qvarnmaschineri?

— Aldrig arbetat i någon qvarn — svarade den ofärdige, under det han tankfullt ritade streck i sanden med sin ena krycka.

Efter ett ögonblicks tystnad vann formannens nyfikenhet återigen seger. Det var en hel rad kärror framför honom, och det skulle dröja länge, innan han kunde få lassa af och hemta kvitto. Han hade godt om tid. Och så vände han sig åter till den gamle mannen på balen och frågade.

— Har ni inte heller suttit fast i någon damlucka?

— Nej.

Formannen hostade, beredde sig för en sista ansträngning och sade:

— Nå, på hvad vis har ni då gjort er illa?

— Hvem har sagt att jag gjort mig illa?

— Hvad för något? Har ni inte skadat benet? — utbrast formannen.

— Har jag sagt, att jag skadat benet? — frågade den gamle mannen.

— Nej.

— Hvad är det då ni pratar om? — muttrade krymplingen.

— Ert ben.

— Hvad vill ni veta om mitt ben?

— Har ni skadat det.

— Jag har inte skadat det alls.

— Har ni inte — utbrast formannen i en ton, som betecknade den mest gränslösa förvåning.

— Nej.

— Hvad är det åt foten då?

— Ingenting.

— Men hvarför har ni lindat flanell om den då?

— För att hålla den varm — svarade den gamle mannen på kryckorna.

— Ni kunde väl värma den vid en ugn.

— Ja, men jag kan väl inte gå och bära en ugn omkring med mig. Dessutom har jag inte fått någon ugn att bära omkring.

— Ni är således inte ofärdig?

— Nej, inte alls.

— Hvarför går ni då på kryckor?

— Derför att jag är ekonomisk.

— Formannen såg bestört ut. Då den gamle mannen märkte den sinnesförvirring, hvari han försatt honom, förklarade han:

— Ni ser väl, att jag just inte har det så väl ställdt?

— Ja.

— Derför, är jag tvungen att se på styfvern en smula, förstår ni.

— Ja.

— Köper ett par skor, förstår ni.

— Ja.

— Som hvarken ha höger eller venster.

— Ja.

— Och som jag derför kan ha på hvilken fot som helst.

— Ja, jag förstår.

— Så begagnar jag en sko, ser ni, och går på kryckor för att spara på den andra. All möjlig sparsamhet bör iakttagas. På det viset räcker ett par skor dubbelt så långt som ett par, hvilka man nyttjar med begge fötterna. Ibland är jag lam på det högra benet, ibland på det venstra för ombytes skuld. Jag begagnar aldrig mer än en sko åt gången. Men snart hoppas jag få sysselsättning, och när jag får det, skall jag lägga in mina kryckor och gå på mina ben som en riktig aristokrat.

Formannen körde fram en liten bit och lemnade det gamla ekonomiska snillet att i enslighet rita sinnrika men underliga figurer i sanden.

☛ Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Sabbat.

För Blänkaren af **Lohengrin.**

Altartjensten är början, och orgelns toner rulla mäktiga och öfverväldigande fram genom tempelhvalfven; i sin guldbroderade mässhake står presten inom altarrunden, och hans kraftiga stämma ljuder ut öfver mängden: »Ära vare gud i höjden och frid på jorden, menniskorna en god vilja.» Och åter brusa orgelackorderna hän med lof och pris till verldarnes herre.

Längst fram i koret sitter den lilla stiftstadens öfverklass, och det klara solljuset strömmar i glänsande floder genom de höga gotiska fönstren på ömse sidor af altaret ned på hattar och band i bjerta färger — hufvudstadsmoder för ett halft år sedan. Det är skaran af de glada ljusälskande dagfjärilarne, som nu till Herrans pris utbreder sin skimrande färgprakt och ur sina eleganta parfymdoftande psalmböcker läspar hans lof.

Öfver en eller annan marmorhvit panna hvilar väl ännu ett trötthetens moln, och de eljes så klara ögonen synas skymda af en lätt slöja, allt sviter af en genomdansad natt. Härtill sällar sig kanske här och der spåren af det missnöje, unga fröken eller unga frun varit nödgad att midt på söndagsmorgonen visa öfver den slarfviga huspigan, som kommit in med kaffe en hel kvart för sent, och som varit fräck nog att som skäl uppge, det hon halfva natten måst i tamburen utvänta sin dansande matmoder.

Men likt strömoln för middagssol försvinna ock dessa obehagliga sinnesintryck för stundens upplyftande stämning. De känna alla med sig, hur skönt det är att tillhöra ett samhälle, der ännu vördnaden för hvad som är heligt, ädelt, upphöjdt och godt kommer till heders — åtminstone en gång i veckan. Man blir riktigt genomglödgad af gudaktighet, och hjertat klappar helt varmt under — pelsverket. Och så väntar man ifrigt att altartjensten skall upphöra, så att man må komma till början på slutet.

Längre tillbaka, under korsskeppet faller intet solljus och det hade heller intet att skaffa här. Här fins ej några lysande färger att spela på, här trifvas ej lysande dagfjärilar, utan ljusskygga spinnare och myror. Färgerna äro dunkla, grå eller bruna.

I ett hörn af en bänk sitter en gumma och sofver. Det magra, aftärda, bleka ansigtet, som förr måtte ha varit vackert, hvilar på axeln af hennes store, starke son, som sitter och stirrar dystert och slött framför sig. Han hade gått i kyrkan för att följa modern, hvad hade han väl annars der att göra? Hvad tjenade det väl honom att höra gudsmannen på predikstolen tala om kärleken till nästan, han som af egen erfarenhet insett, hur budet uppfylldes. Hur hade han ej plågats, då han tjente som husdräng hos presten. Knapp föda, husrum på stallskullen. Slutligen hade hans tålamod trutit, han hade gått upp och sagt rent ut, att finge han ej bättre, måste han flytta. Men då hade han fått se på annat; med ett: »Jag tror du är stursk din fan» hade en bastant örfil susat om hans öron. Då glömde han, att det är husbönderna som ega att slå, tjenarne att ta emot, och för en kraftig stöt af hans arm föll presten bakut och slog i fallet hufvudet i bordskanten. Sedan hade han angifvits och häktats, det var synnerligen försvårande omständigheter, hemfridsbrott, blodvite, våld mot husbonde, och så hade han dömts till straffarbete. Nu var han åter lös, men ingen ville nu ta honom, straffången, i sitt arbete, jord eller kapital egde han ej, modern, som gick som hjelp i hus för 50 öre om dagen, måste skaffa mat åt både sig och honom, och nu skulle han höra den der tala om frid och menniskokärlek. Och när altartjensten var öfver och, »Herren vare med eder», ljöd från altarrunden och de vekhjertade ungmörna framme i koret gräto i näsdukarne, då blixtrade det till i hans ögon, och i den blicken låg både smärta och sorg, men ock ett gyende beslut om krig, krig på lif och död mot det samhälle som utstött honom.

Men snart vardt blicken åter dåsig och slapp, och när predikanten med långsläpig stämma begynte sitt ingångsspråk, böjde han sitt hufvud ned mot axeln och snart sof äfven han de rättfärdiges sömn.

Och damerna der framme i koret de vände nu på siaa näsdukar för att få en torr tåruppfångare att luta ögonen mot.

Längst bort under orgelläktaren sutto lärjungarne från stadens läroverk. Med slappt nedhängande ben och armbågarne stödda mot framförvarande bänkrygg sitta de och anställa betraktelser öfver hvad klockan kan vara, hur länge predikan skall räcka, om presten har skrifvit den sjelf o. s. v. När så de närmast vakthafvande lektorn sittande signalerat, att kusten är klar d. ä. att lektor A. med blicken skarpt fästad på en af ljuskronorna i taket försjunkit i stilla grubblerier öfver något intressant ställe hos Cicero, då blir det annat lif i lärdomsljusen. Här studeras ifrigt en »Paul de Kockare», som genom att ha varit i bruk under flere generationer blifvit alldeles sönderläst, med fragmentariska skamfilade permar och stora »tummar» på bladen; der ätes äpplen; i en bänk bakom en pelare råka tvänne tertianer i gräl om en strut nötter. Under stridshettan stötes struten omkull och nötterna smattra i golfvet, och nu dyka de bägge antagonisterna i broderlig sämja ned för att rädda, hvad som räddas kan.

Uppe på orgelläktaren sitter organisten med halfslutna ögon tillbakalutad bakom klaviatyren, och på bänkarne nere vid räcket sitta sångarne bland skolynglingarne och söka ifrigt få i gång en ögonkurtis med läsflickorna, som sitta på andra sidan den smala gången midt för orgeln. En spjufver har i ett hörn vid en pelare kommit öfver ett dammigt exemplar af gamla psalmboken och sysslar med att för sina närmaste grannar påpeka åtskilliga för vår tid något för rättframma ställen i denna högst förträffliga bok.

Bakom orgelverket höras orgeltramparnes: »Det var mig en fan att hålla på länge».

Och så sammanblandas predikantens långdragna: »älskeliige åhörare» och damernas snyftningar med snarkningar och ljudet af nötknäppning och äppelmumsning till en enda lofsångsharmoni, som stiger upp mot tempelhvalfven och vittnar högt om församlingens fromhet och andakt… »I guds faders sons och den heliga andas namn. Amen». Nu stoppa damerna in sina näsdukar och ställa sina hattar tillrätta, i midtskeppet vaknar man upp och gnuggar sömnen ur ögonen, skolpiltarne maka försigtigt nöt- och äppelskal under bänkkanterna och klockarn sprittter upp, snyter sig, torkar sina glasögon, ger tecken åt orgeltramparue och afbryter den gryende kurtisen med ett »pass opp nu». Och när så presten läst upp kungörelserna och tillkännagifvit att: »den kollekt som i dag uppsamlas, tillfaller föreningen för utdelande af biblar bland negerbarnen i Timbuktu», samt slutpsalmen afsjungits, blef det en rusning mot utgångarne, så angelägna voro alla att slippa derifrån. Och nu var det underklassen som fick försprång. När de från koret kommo ut i förstugorna stannade man vid kollektbössorna, hjertanen klappade varmare vid tanken på de stackars negerbarnen, som i mörker vandra och små handskklädda händer döko ned i små eleganta portmonäer, och det ena silfvermyntet efter det andra klingade i bössan. Och för hvarje gång dörrarne öppnades, trängde halfhuggna stycken af orgelns slutfantasier ut till den konverserande mängden. Så kom presten ut, och alla hufvuden blottades för den vördade själasörjaren, som efter slutadt dagsarbete nu gick hem till sin välförtjenta frukost.

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Löjtnanten: Hvad måste den vara, som blir begrafven med militärisk honnör?

Rekryten: Gu' bevare löjtnanten — död.

* * *

— Hvarför vill du inte ha Pettersson till kompanjon.

— Nej, han super så förbannadt.

— Ja, men det gör du ju också.

— Just derför, förstår du, passa vi ej tillsammans.

Depescher.

Fenres Ulf. Eder ovanliga intensivitet är högeligon intressant, ty den visar, hur långt en man kan gå, som tvingas framåt af den evigt rinnande skaldeådran. Men vi försäkra eder än en gång, att, såvida ni ej efter mångåriga studier kan få något så när »form» på det hela, ni aldrig blir tryckt. Eder lilla sista slumrar naturligtvis i papperskorgen.

Byting. Är er prosa lika er poesi så… Omöjligt!

Johan. Ja, herre!

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster.
22 Södra Humlegårdsgatan 22.
Stockholm.
(22)

Rådgifvare för Badgäster
af
D:r Alfred Levertin.
à 50 öre, uti alla boklådor.

Ulriksdals Värdshus
Allmänna telefon 6039.

TIDEN
Hvarannandagstidning utkommer i Stockholm hvarje **måndag, onsdag** och **fredag.**
Tiden kostar **endast 5 kronor** till årets slut.
För **ett halft år** är prenumerationsafgiften 3: 50. För qvartal 1: 75.
För en månad 60 öre.
Allt postafgiften inberäknad.
Lösnummer **5** öre.
Utprägladt demokratisk hållning.
Lättläst och omvexlande innehåll.

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska, Belgiska & Tyska
Cigarrer.
Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

På **E. A. Tegnérs** förlag:
Den moderna
Bildningshumbugen
i skolan, familjen och det dagliga lifvet.
Af
Jens L. Christensen.
Bemyndigad öfversättning.
Pris: 2 kronor.
"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".
Söndagsnisse.
"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".
Budkaflen.

Bell 789. **Ved.** **Allm. 4817.**
Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:

1:ma	**6 kv.**	**Björkved**	**30**	**kr.,**
„	„	**Alved**	25	„
„	„	**Barrved**	21	„

allt pr hel famn.
All ved ilägges i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.
Stockholm den 2 Juni 1885.
Carl Andersson.

Läskedrycksfabriken
Svalan
95 Regeringsgatan 95.

Sodavatten	**Kr.**	5
Bilinervatten	»	5
Vichy	»	5
Fruktlemonad	»	10
Hallonlemonad	»	9
Sockerdricka	»	5
Champagnedricka	»	9

m. m.
Allm. Telefon 6759.

Leveranser af
Stålräler
och
Stålplåtar
till alla svenska hamnar
af **Bolckow Vaughan & Co. Limited**
Middlesbrough utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent
HERMAN RHODIN,
Stockholm.

Liljeholmens Ritkontor.
Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.
Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.
Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

SAFT
från Stockholms Sockerbageri-Bolag.
Hallon, Körsbär, Apelsin, Citron, Svart- och **Röd-Vinbär,** 1:ma sockrade, i originallådor om 25, 50 och 100 fl. Pr fl. kr. 1: 20. *Fritt glas*
OBS. Priskurant å öfriga tillverkningar gratis på begäran.
Agenter med 1:ma referenser antagas på platser der fabriken förut ej är representerad.

"Nya Annonsbyrån"
(Sveriges **äldsta** annonsbyrå)
anhåller
att, till undvikande
af förvexling,
adressen:
S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm,
måtte användas för annonser och andra meddelanden till
Nya Annonsbyrån, Stockholm.
S. Gumælius.
(G. 6059.)
Annonstaxans 17:e uppl. har utkommit.

Blänkaren
är ett organ för de frisinnade, folkliga sträfvandena på alla områden. Genom uppsatser berörande dagens politiska, sociala och religiösa spörsmål vill ***Blänkaren*** bana väg för den nya åskådning, hvilken nu som bäst tränger sig fram; genom satiriska utfall och för öfrigt alla till buds stående ***hederliga*** medel söker ***Blänkaren*** rifva ner fördomar, maktmissbruk och orättvisa, hvar hon finner sådana.

Blänkaren är absolut oberoende och kan derför uttala sig öppet och fritt om alla och allt.

På samma gång ***Blänkaren*** är vårt lands enda tidning, som öppet bekänner sig till radikalismens grundsatser och på grund deraf är förtjent att uppmärksammas af alla vänner till frihet och framåtskridande, så är tidningen läsvärd och underhållande.

Herr **Gustaf Gullberg** låter under ***"Bric-à-Brac"*** sitt glada humör fritt spela i hvarje nummer, och å tidningens tredje sida erbjudes läsaren uppsatser om ***konst*** och ***literatur, kåserier, poem, humoresker*** m. m., hvarjemte ***följetongen,*** som endast upptager ***svenska originalarbeten,*** med stor omsorg tillgodoses.

Blänkaren vill särskildt fästa uppmärksamheten på en synnerligen förtjenstfull artikelserie, som nyss påbörjats, och som kommer att fortgå under hela sommaren: ***"Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?"***

Utgifvare och redaktör: **Fritz Kjerrman.**
Utgifningstid: ***Onsdagar.***
Prenumerationspris: halft år Kr. ***2: 50.***
„ kvartal: Kr. ***1: 25.***
Lösnummer: ***10 öre.***
Kommissionärer antagas mot hög provision å alla större platser,
Stockholm i Juni 1885.

Orientaliska Magasinet
säljer billigt:
Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.
M. S. Beylikdjian,
17 Hamngatan 17.

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm*, Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 15

Prenumerationspris:

Till årets slut	Kr.	3: 75
För halfår	„	2: 50
„ kvartal	„	1: 25

Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Theodor Blanch's
Konst-Salon
Kungsträdgården.
Utställning
af
den berömde Nordpolsfararen
Julius von Payer's
Dödens vik
(Franklin-Expeditionens undergång.)

En broschyr om konstverket finnes till salu i lokalen.

Utställningen hålles öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.

Endast en kort tid.

Obs! Under sommarmånaderna är Blänkarens expedition öppen endast måndagar, tisdagar och onsdagar 10—2 samt redaktörens mottagning samma dagar 1—2.

Der ute.

En politisk martyr.

I Frankfurt började i måndags f. m. kl. 9 i »Leinwandhaus» rättegången mot den för mordet på polisrådet Rumpff misstänkte anarkisten, skomakaregesällen Julius Adolf Lieske.

Den anklagade var anständigt klädd; han mönstrade de närvarande med djerf blick, medan ett leende lekte på hans läppar. Salen var öfverfyld; några och tjugo tidningsreferenter voro närvarande. Sedan vittnena uppropats, upplästes anklagelseakten, af hvilken framgick, att den anklagade, skomakaregesällen Julius Adolf Lieske, är född den 1 febr. 1863 i Zossen (kretsen Teltow), ännu icke varit soldat och hittills endast varit straffad med en dags häkte för tiggeri.

Den 13 januari kl. 8 på aftonen fans polisrådet d:r Rumff döende på gatan »im Sachsenlager», invid huset n:r 5. Den förrättade obduktionen utvisade, att en dolkstöt sårat hjertat och högra lungan och förorsakat döden genom förblödning. Uret jemte kedja och portmonnä funnos i fickorna, så att mordet icke kunde ha föröfvats af roflystnad. Inga spår af gerningsmannen kunde upptäckas.

Den 19 januari 1885 genomsökte den badiske gendarmen Götz värdshusen i Hockenheim för att efterspana mördaren och påträffade på värdshuset »Zum grünen Baum» den anklagade, hvilken just stod i begrepp att aflägsna sig. Tillfrågad, hvarifrån han kom, svarade han, att han i en ort i närheten af Schwetzingen hade besökt en anförvandt, kommit för sent till sista tåget och föregående afton gått till fots till Hockenheim, samt att han hade arbete i Carlsruhe. Götz bad honom följa med till rådhuset för att legitimera sig, och då främlingen härvid började springa af alla krafter, ilade Götz efter honom, ropande: »Håll honom!» hvilket föranledde värdshusvärden Jacob Rinklef och dennes son Georg att stanna på gatan, för att hindra den anklagade att komma längre. Denne höll emellertid en revolver emot dem och lyckades sålunda undkomma, men förföljdes ånyo af Götz samt af Rinklef och hans son, hvarvid flyktingen aflossade två skott mot sina förföljare. Ingen af kulorna träffade, men genom skottens aflossande hade den anklagade förlorat försprånget och upphanns till följd deraf snart af Georg Rinklef och kastades till jorden, just då han beredde sig på att aflossa det tredje skottet. Strax derpå kommo Jakob Rinklef och gendarmen fram, ryckte revolvern från honom och förde honom till rådhuset.

Instäld inför ransakningsdomaren i Mannheim, uppgaf han sitt rätta namn, påstod sig endast ha skjutit i luften för att skrämma sina förföljare och förklarade sig ha erhållit ett i hans venstra hand befintligt sår derigenom att han fallit på en i gatan liggande, fastfrusen skärfva. Man började nu misstänka, att han var polisrådet Rumpffs mördare, och denna misstanke har visat sig vara fullkomligt rigtig. Den anstälda undersökningen har ådagalagt, att mordet varit en handling af hämnd af anarkisterne, hvilka hatade polisrådet Rumpff, för hans resultatrika och energiska bekämpande af deras planer och sträfvanden. Detta framgår tydligt af åtskilliga i anarkisttidningarne offentliggjorda artiklar, hvilka triumferade öfver Rumpffs »afrättning» och förklarade, att det var anarkisterne, som afrättat honom samt att han var n:r 1 på en lång proskriptionslista.

Förhöret med den anklagade i måndags var mycket intressant. Lieske erkände sig ha begått attentatet mot gendarmen Götz i Hockenheim, men förklarade sig så häftigt och högljudt vara oskyldig till mordet på Rumpff, att presidenten uppmanade honom att uppträda lugnare.

Han hade sprungit från gendarmen, emedan han visste sig innehafva falska papper och fruktade att straffas derför: derför hade han äfven skjutit. På presidentens erinran om, att han derför endast skulle ha straffats med tvenne dagars fängelse och således icke behöft skjuta, teg den anklagade. Han sade derpå, att han endast skjutit framåt. Presidenten konstaterade, att han skjutit bakåt. Den anklagade vidhöll sitt påstående och tillade, att han alltid burit hos sig revolvern, som var laddad med sex skarpa patroner, emedan han fruktade att bli öfverfallen under sina vandringar.

Sedan ransakningen afslutats, blef Lieske af juryn förklarad skyldig till mord å Rumpff samt mordförsök vid arresteringen och har af rätten dömts för båda brotten tillsammantagna till döden och 4 års straffarbete samt 10 års förlust af medborgerligt förtroende.

Kristlig fördragsamhet.

När det gäller fanatiska förföljelser, pläga ju alltid presterna gå i spetsen såsom dumhetens och ofördragsamhetens fanbärare. Men ett godt tidens tecken är dock, att den allmänna meningen har lärt sig fälla rättvisa domslut, när det gäller att bedöma dylika gynnare. Och nu tycks särskildt kongl. preussiske hofpredikanten Stöcker, den sorgligt bekante antisemiten ha spelat ut sin rol som den *»sanna»* kyrkans stödjepelare. Efter anklagelsen för falskt vittnesbörd får han nemligen skarpt påskrifvet af tidningarne och »Die Neue Evang. Gemeindebote» säger rent ut, att Stöcker icke blott komprometterat sig sjelf, utan äfven vanärat sin ställning som predikant. I Berlins andra valkrets kommer han väl aldrig mer att uppträda som kandidat. Han har nu sökt och äfven erhållit några veckors tjenstledighet från sin predikantsbefattning. Månända försvinner han för alltid från den preussiska hufvudstaden, der luften blifvit honom för kvaf, och söker upp något tacksammare operationsfält.

En mild försyn
eller
egendomsförflyttning?

På landsbygden strax utanför Berlin regnade det här om dagen från klar himmel och under fullständig vindstilla. Och det regnade inte på vanligt sätt med vanlig material, utan det var *hö*, som himlen sände ned till de af militarism och hoflyx tärde inbyggarne, riktigt präktigt nyslaget hö. Från sydvest sågos nämligen stora massor hö komma seglande genom luften lika som rökmoln från en eldsvåda. Då skyarne hade kommit till en viss punkt, stannade de farten, och höet ramlade långsamt ned på marken till byamänens stora förvåning. Och på detta sätt fortfor det att regna bundt på bundt under en längre tid. Vetenskapsmännen förklara regnet härflyta från ett skydrag, men bönderna lära ännu stå och fundera öfver, om det är den gode guden, som skickat kreatursfodret, eller om de skola vara tvungne återlemna detsamma.

Den engelska parlamentarismen.

De konservative med Churchill och Salisbury ha nu tillträdt makten, och öfver allt i utlandets press diskuteras möjligheterna för eller mot en förändring af Englands fredspolitik. Naturligt är, att de ryska tidningar, hvilka vid talet om en ministèrförändring förfäktade den lojala åsigten, att ett kabinett Salisbury vore en personlig (?) förolämpning mot Ryssland och zaren, nu anslagit en helt annan ton. De smickra S. i det de försäkra, att han känner Europa tillräckligt för att förstå att rätta sina handlingar efter de tvingande nödvändigheterna; för öfrigt motser Ryssland med lugn den nya ministèren. Och denna tyckes med allvar och i tanke på ett längre kvardröjande gå till sitt lilla arbete — att under rötmånaden bevara de engelska sigillen.

Markisen af Salisbury borde dock dragit någon lärdom af folkopinionen vid hans installerande och ej göra sig så hemtam på taburetten, att han känner sig olycklig, när han i höst skall afträda. *Ind. Belge* omnämner de demonstrationer, hvilka egde rum vid de af- och tillträdande ministrarnes audiens i Windsor. Gladstone blef mottagen med bedöfvande hurrarop, och man lade särskildt märke till, hur hjertligt prinsen af Wales tryckte den afgående liberale premierministerns hand. Naturligt var, att det också hurrades för Salisbury, men de hurraropen hade ett visst slägttycke med beställda sådana. Och när skrikhalsen lord R. Churchill skulle upp i sin vagn öfverröstades bifallsropen helt och hållet af pereatropen, hvilka senare märkvärdigt föga stämma i stycke med de konservativa berättelserna om den unge lordens popularitet.

Emellertid äro de konservative för tillfället Englands herrar, men vi skola hoppas, att det är sista gången de lyckas krafla sig dit.

Läkare besväras onekligen bra mycket af somliga personer, i synnerhet af gamla tanter. Så t. ex. var klockan inte fem på morgonen, då det ringde på hos en läkare och denne af en piga kallades till hennes matmor, som uppgafs vara halfdöd.

Läkaren skyndade till den gamla frun, som stirrade blek framför sig.

— Hvad i Herrans namn är det, bästa fru? frågade läkaren.

— Ack, herr doktor, jag tror jag har sväljt en liten råtta medan jag sof. Jag kände tydligt, hur hon sprang utför strupen Åh, Herre min skapare, hvad tror doktorn det blir bäst att ordinera!

— Ja, svarade doktorn mycket allvarsamt, jag vet då intet annat råd än att ni måste svälja en katt. Något annat botemedel fins inte. God natt!

Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?

För *Blänkaren*

af **Ess.**

V.

Fattigdomens verkliga orsaker och botemedlen.

(Forts.)

Man föreställer sig vanligen, att kapitalisterna äro nödvändige för att gifva arbetarne sysselsättning och betala dem lönen derför samt att, om inga kapitalister funnes, skulle icke heller arbetsförtjenst finnas. Detta är villfarelse. Lönen tages icke ur kapitalet utan ur den vinst arbetet frambringat; lönen erhålles ju heller icke förr än arbetet för dagen eller veckan är verkstäldt. Då har arbetaren redan åstadkommit betydligt mer värde än lönen belöper sig till. Der emot äro produktionsmedel (verkstäder, råämnen, verktyg) nödvändiga. Men de behöfva ingalunda ovilkorligen tillhöra enskilde personer för att betjena arbetaren. Såsom offentlig egendom eller i bolags händer komma de att spela samma rol som nu, endast ersättningen för deras begagnande icke blir så stor eller flyter i enskildas fickor.

Det är naturligt, att äfven under det förändrade samhällsskicket stora förmögenheter af en och annan skola vinnas, men detta blir endast undantagsvis och skall icke kunna lyckas utan för särdeles begåfvade personer, snillrika hufvuden, som genomdrifvit något betydelsefullt företag eller gjort en vinstgifvande uppfinning. Då blir förmögenheten en välförtjent lön härför, och den kan ej åstadkomma någon skada, enär dess egenskap af enskild förmögenhet vid egarens död till största delen upphör.

Man skulle kunna förmoda, att samhällsorättvisan har sin orsak endast i form af tidens klassprivilegier, och att, om en enda gång en jemn fördelning af egendomen skedde, skulle arfsrätten kunna behållas oförändrad, utan att några missförhållanden vidare uppstode; men det bör ihågkommas, att menniskorna äro mycket olika begåfvade, en har större förvärfsförmåga än en annan. Denna omständighet skulle snart framkalla en ojemn egendomsfördelning, hvilken genom arfsrätten blefve fortplantad *utan* hänsyn till begåfningen.

Hur skulle arfsrättsreformen kunna genomföras utan att åstadkomma för häftiga rubbningar och så att underslef förhindrades? Alla sådana föremål, som vi benämnt produktionsmedel, förklarades för samhällets egendom. Köp och försäljning af dem förbjödes efter vissa år. Inteckningar finge icke vidare göras deri och redan befintliga inteckningar bestämdes upphäfda efter viss tid. Arfsrätt för andra än bröstarfvingar upphäfdes genast, och all annan arfsrätt (neml. till produktionsmedel) efter ett eller annat årtiondes förlopp.

Mången skall utan tvifvel spörja, om det ej är en orättvisa mot de förmögnes arftagare att förmena dem, hvad deras föräldrar eller slägtingar förvärfvat. Men dels bör kommas i håg, att den, som haft förmögna föräldrar, i vanligaste fall erhållit en god uppfostran, att han, om han icke är allt för inskränkt, lätt bör kunna slå sig fram i verlden, i synnerhet om samhällsförhållandena komme att göra det lättare än nu att existera. Är han en dum stackare, så förtjenar han dock icke taga i besittning en förmögenhet, som skall sätta honom i stånd att utsuga andra. Dels bör läggas märke till, att den förmögenhet hans fader efterlemnat icke rätteligen hel och hållen var hans fader: de arbetare, som biträdt vid skapandet af den samma, ega också del deri. Dels må påpekas, att ärfda eller på annat sätt sätt åtkomna förmögenheter sällan hafva välsignelse med sig; väntan på arfvet förslappar de flesta menniskors företagsamhet och spänstighet.

Till sist kunna vi framhålla, att fordran på arfsrättens inskränkning kan stödja sig på historiska sakförhållanden: fideikomisssystemet innebar arfslöshet för alla barn utom äldste sonen. I alla land i verlden har jorden ursprungligen varit gemensam egendom, men småningom på olika sätt, till stort förderf, kommit i enskildes händer. (Forts.)

Här hemma.

Döden i grytan kan man finna icke allenast efter C. O Bergska metoden; en pys i Falkenberg omkom här om dagen i ett dylikt kärl fyllt med ärter.

———

Uddevalla kronohäkte inrymmer 5 personer; till dessas betjening aflönar staten en personal af icke mindre än 11 tjenstemän- och kvinnor.

Så icke böra de arrestanterna komma och klaga öfver, att de äro »infamt påpassade».

———

Vi lefva fortfarande i jubileernas tidehvarf. Skarpskyttarne fira i höst sin tjugufemåriga tillvaro, och komma dervid prismedaljer att utdelas, hvilka efter särskildt tillstånd af regeringen få å bröstet bäras — således ett nytt offer åt fåfängan.

Och generallöjtnanten C. M. Björnstjerna firade 27 juni sitt femtioårsjubileum som knekt.

———

Medan statskyrkan lutar mot fall, utöfva baptisterne en omfattande och välsignelsebringande verksamhet. Denna »sekt» räknar 27,135 medlemmar, fördelade på 398 församlingar; i deras söndagsskolor undervisas 24,920 barn af 2,225 lärare, som förrätta sin tjenst frivilligt, utan lön.

———

Samtidigt breder en del af statskyrkans prester skam öfver sitt embete och sitt stånd genom osedligt lefnadssätt. Icke går det ofta så långt, att lagen nödgas straffande ingripa, men det händer dock. Så vardt t. ex. genom k. m:ts utslag af 18 juni kyrkoherden K. I. Lundquister i Norunga i Westergötland afsatt på grund af upprepadt fylleri.

———

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

Statskyrkans prester förlora, hvad väl och nyttigt är, allt mer i anseende och aktning. I en församling i Kristianstads län har man en herde, med hvilken fåren anställa formlig drift. Så erhöll han vid sin afskedspredikan i present ett ofantligt paket, som innehöll -- 6 st. smutsiga näsdukar. Presten fann sig dock vid öppnandet, samt hade den oförsyntheten att från altaret tacka för gåfvan.

Näsduksinpackarne voro betydligt barnslige, men prestens sätt att tacka var oförskämdt.

———

Karlskrona har varit utsatt för ett litet näpet tyskeriförsök. Den sköna Niobe, kejserlig tysk korvett, utsände här om dagen en båt på Karlskrona redd för att loda upp densamma. Från ett der befintligt svenskt vaktskepp sände man emellertid bud och bad herrar tyskar vara snälla och låta bli.

Och de voro snälla och läto bli.

———

Cirque Hollandé å Djurgården fortsätter sina redan lyckligt påbörjade rekryteringar. Bland s naste nyheter märkas Reklav Pascha, en temligen veritabel turk, som i söndags visade sig som skicklig jonglör å slapt hängande ståltrådslina, samt baklängesryttaren Walker. En konsertbildhuggare från Paris Conrado Amicelli hitväntas en af dagarne. Manegeprogrammet hålles som häraf framgår fortfarande omvexlande och angenämt.

———

Den orädde och radikale kyrkoherden i Skepparslöf P. Nymansson har varit nog oförsynt att framställa åtskilliga närgångna frågor till hr erkebiskopen i tidningen Östgöten. P. N:s som vanligt välskrifna artikel gälde hr Sundbergs mer än egendomliga tal vid senaste riksdagen, det tal nemligen, i hvilket hr S. ville tvinga okristne till medlemskap inom kyrkan. Som våra läsare minnas, slopades hr Arnoldsons motion i syfte att något lossa på kyrkofjettrarne. Och det är i harmen öfver hr S:s andliga närsynthet, som hr P. N. säger sina beska saker. Slutfrågorna lyda:

»Bör den, som i dagligt tal öfvar svordom, vara tjensteman inom kyrkan? Har en sådan rätt att varna andra, då han är brottslig sjelf? Och bör en kristen med aktgifvande på den evangeliska och apostoliska läran i Math. 5: 33—37 och i Jak. 5: 12 hysa förtroende för en sådan man?

Flere frågor kunde framställas, men dessa må för denna gång vara nog. —

— — — — — — — — — — —

Ville presterskapet lemna full trosfrihet åt statens medlemmar och predika Kristi lära i stället för medeltidsteologi samt bemöda sig om införande af praktisk kristendom, ådagalagd i ett kärlekens samlif mellan individer och folk, skulle kyrkan bli älskad af svenska folket; ty den verkliga kristendomen är en makt, som besegrar verlden och allt ondt».

Om den rysligt usla tidningen Östgöten någon gång kunde komma för hans härlighets ögon, skulle det ej förundra Blänkaren om erkepappa i all ödmjukhet bad hr Nyman öfverta paläet i Upsala, och sjelf drog sig tillbaka från en plats, som han näppeligen synes vuxen.

———

Nu lär det skola bli allvar med saken, resandet af en bildstod åt rikskansleren Axel Oxenstjerna. Åtminstone har riddarhusdirektion utfäst tvänne pris för utkast till en dylik staty.

På tal härom erinra vi oss, hurusom vid adelsmötet 1878, då motion i detta syfte var väckt, hvilken af riddarhusutskottet afstyrktes, den lika skrytsamme som — ekonomiske grefven och landshöfdingen Eric Josias Sparre steg upp och pläderade för en staty. Inge knussel! utbrast han. Har ej svenska ridderskapet och adeln (diverse grannlåter!) råd, så (med stora gesten!) skall *jag* bekosta....»

Utskottsordföranden, grefve Karl Platen tackade ironiskt för den visade frikostigheten och förklarade, att anbudet skulle med största nöje mottagas.

Men gåfvan torkade in. För se Eric Josias löften äro icke af det mest pålitliga slaget.

———

Det är ej nog med att våra oficiele medicinalförmyndare visa föga intresse för att mota den antagligen snart hitkommande koleran, utan man börjar äfven på landsbygden införa det billiga begrafningssättet, till hvilket det visserligen kräfves lik, men ej graf.

I Skeda församling i Östergötland jordfästes näml. sistl. söndag en äldre tjenarinna utan klockringning och — *utan graf*. Efter begrafningsceremonien fick kistan stå kvar i likhuset, tills grafven framdeles hunnit gräfvas. Hvem som har skulden till denna oformlighet, husbonden (en fil. doktor), eller kyrkbetjeningen, eller någon annan, har vår sagesman ej kunnat uppgifva, säger Östgöten.

———

En ordensutnämning, som förtjena sitt eget lilla kapitel, har i dagarne egt rum. Den lycklige vardt en kapten S. Lidman, anläggare och ordnare af den stora vackra stadsparken i Westerås, Djekneberget kallad.

Denne kapten Lidman var för många år sedan officer på Svea artilleri och var då utsatt för en olycka, som dock ingalunda kan anses oförvållad. Han gjorde nemligen en gång ett dumdristigt försök att med foten hejda en ricochetterande kanonkula, men med icke bättre resultat än att L:s ben afslets.

Så slog han sig ner i Westerås, der han som sagdt skapat den ståtliga stadsparken, i hvilken han haft det infallet att uppresa minnesstenar åt alla som i hr L:s ögon varit eller äro store män från Birger Jarl, Gustaf Wasa och Linné till Bengt Carlsson, värden på operakällaren. Härmed vilja vi icke ha sagt att lille Bengt icke skulle vara lika stor man och gjort långt större nytta än ett och annat dussin kungar.

Det löjliga i saken är emellertid att högstdensamme, under det han beság parken och se'n han beundrat utsigten från Victoriatemplet (naturligtvis!), *öfverlemnade* åt hr L. vasaordens riddarekors.

Detta tycks visa, att konungen går med sådant krafs som ordensdekorationer i fickan liksom furst Corniski i Niniche. Hvem är nu den störste gyckelmakaren: Victor Holmquist eller hans efterträdare?

———

Underståthållare Bråkenhielm fortsätter sin advokatverksamhet. Senast har han hos k. m:t anfört besvär öfver f. läroverksadjunkten Wallströms frikännande i hofrätten.

Vi å vår sida lofva att fortfarande med uppmärksamhet följa hr B:s mångsidiga arbete vid sidan om den tjenst han bekläder.

———

Borgmästaren i Engelholm är af en nitisk goodtemplare ställd under åtal, för det han icke fullgjort sin skyldighet med afseende på ett utskänkningsmål.

———

Man funderar på att draga en telefonledning mellan Stockholm och Gefle.

Bric-à-Brac.

Innehåll: En vacker dag med soluppgång och tillbehör. — En ståtlig dag med revelj och annan regementsmusik samt kanondunder. — En mödosam dag för »gement» folk. — En baktankarnes, de gäckade förhoppningarnes och det reflekterande förståndets dag.... som blott kom »en Time försent».

I onsdags — jag tror det var i onsdags — var det en vacker dag, en stor dag och framför allt en stilig dag, en riktigt vådligt stilig dag.

Efter astronomisk beräkning började den så der strax efter det klockan var tolf på natten, men här ge vi katten astronomerna och säga då, att den började framåt morgonkvisten. När tupparna började gala — äkta veritabla stridstuppar! Fredlige kapuner fingo inte vara med, ty allting den dagen var krigiskt.

Det är just det, som gjorde den så stilig, så vådligt stilig.

Först som sagdt togo tupparne sig för att gala.... en eller flera resor, det vill jag låta vara osagdt. Derpå vaknade små gossar och några vuxna karlar och gåfvo sig till att blåsa i förnicklade horn och med taktfasta händer bearbeta spända kalfskinn, så att det lät.... det lät.... ungefär som en ledare i Svenska Dagbladet. Skilnaden i lätena, eller olåten skulle man kunna säga, är endast den, att det senare icke har ett grand att betyda; hvaremot alla skola lystra till det förra.

Det hjelper der vid lag icke med antifoner; och den som då tar fram D. N. och läser C. L:s krönikor — ett osvikligt medel att somna fort — han begår majestätsförbrytelse. Förty det är skrifvet: »Den som icke vill lyda far och mor, han skall lyda trumma och kalfskinn». Och är det inte skrifvet, så är det åtminstone sagdt; min mormor brukade säga så förr i verlden, och som hon inte var olik andra mormödrar, så tar jag för gifvet, att lite hvar fått den sanningen hos sig inskärpt.

Alla måste som sagdt lystra.

Öfversten sträckte på sig och vände på sig och svor; och öfverstelöjtnanten och alla majorerna och alla kaptenerna och löjtnanterna och subalternerna och hela raden utför ända till rekryterna och de små beväringsynglingarna sträckte på sig och vände på sig och svuro. De svuro så, att erkepappa i spetsen för hela erkestiftets erkekapitel kunde fälla glädjetårar.

Det fans endast en enda bland dem alla som inte svor, utan i stället ropade »Victoria», men det gjorde han i halfsömnen, för Victoria var inte der, och det gick följaktligen inte att få kaffe med dopp på sängen.

Jo, det är sant, så var der Jakåb Bohlin, som är nihilist och fredsvän och frireligiös och läser Blänkaren och studerar vid Stockholms högskola och som gifvit sig fan på, att det blir intet svära af.

Sen blef det trassel.

Ja, missförstå mig rätt. Man tog fram trassel, oerhörda mängder af trassel. Tänk er bara tiotusen man med hvar sin bundt trassel, hvarmed der skubbas, gnides, finpoleras, tills allt skiner som guld och silfver, värjor och sablar, gevärspipor och bajonetter, sporrar och axelepåletter, knappar och betsel; och majorernes och kaptenernas ansigten sågo ut, som också de voro bearbetade med trassel, ty äfven de skeno. Men på korporalerna och de gamla kungliga lifgardisterna var det bara näsan, som sken; och det berodde på något annat. Och de små beväringsynglingarne sågo lika mögliga och malätna ut som alltid. På dem är der ingenting som biter. Mer än smörj, ansåg man förr i verlden. Men inte ens det är ett probat medel numera, sedan hvarje liten oskyldig kindpust börjat gifva genljud i tidningarne.

Hvad jag nu berättar och hvilket är fullkomligt sannfärdigt och blir historiskt en vacker dag, tilldrog sig på Ladugårdsgärdet. I onsdags; det bör man komma ihåg. Inte för att det är af någon vigt eller betydelse, inte den ringaste; men så är det med flertalet af »historiska» data, som man tvingas att komma ihåg, tills man glömmer dem.

Det skulle bli manöver eller mönstring eller defilering eller hvad det nu heter. Till dess skulle allting vara fejadt och grant. Vår herre sjelf hade dagen förut låtit stänka golfvet, för att det inte skulle damma, och solen lyste som en blankskurad kastrull, och himlen var som den varit målad af Grabow eller Fritz Ahlgrensson, så strålande vacker och klar och blå med små hvita pudervippor här och der, hvilka man kunde ta för moln, om man ville; och i skogen rundt omkring rätade tallarne på sig och björkarne ruskade på sig. De trodde att de skulle få vara med om leken, den vådligt stiliga krigsleken.

Sedan subalternerne snört sig, blefvo de så uppmorskade, att de vordo gröngule i synen af ilska. Det voro de tvungne till, ty annars kunde någon fått i sitt hufvud, att simulakren eller krigsleken var blott en lek, ett sommarlätt skämt, sådant som skolgossarne ha för sig, när de under sina ferier leka krig. Men för dessa gamla gossar var detta icke lustigt nog; leken skulle se ut som allvar, och hvar och en skulle inbilla alla andra, att det låg allvar på botten, men man slapp att söka inbilla sig sjelf det, ty genom en tyst öfverenskommelse vardt *det* erkändt såsom omöjligt.

Kan ni sentera det genomhumoristiska hos dessa »allvorsmænd?» Jag åtminstone tycker mig se, hur det ryckte i mungiporna på gubbarne.

Men gröngula af ilska voro de samt och synnerligen, som det syntes, bara som det syntes. Och de lägre slafvarne, de som hade endast en eller två guldränder kring mössan och de som inte hade annat än urblekt zefirgarn, sprungo som skottspolar fram och åter, sträckte på sig, bligade stelt framför sig och aflemnade s. k. rapporter. Der stod ingenting i dem, ty der fans ingenting att rapportera, men mottagarne af dem ansågo sig dock böra rynka ögonbrynen och klia sig der håret hade suttit, hvarpå de med en förkrossande blick på budbäraren sade antingen: »Det är bra!» eller »Det var nu också så och så många skock millioner svedda.....» hvarpå följde en lång utgjutelse, som det heller inte var någon mening i, men som Blänkarens specialkorrespondent noggrant annoterade, för den händelse vi skulle ha plats till den i bladet, men det är just det, som vi inte ha.

De som blåste i förnicklade rör och de som slogo på utspända kalfskinn, hade en tid varit lediga, men nu togo de åter vid, och så promenerade tiotusen man ut på gärdet; de gingo i långa rader, för att de inte skulle ta för stor plats, och sade aldrig muck under tiden.

Och der stälde de sig med gevären mellan fötterna och tittade framför sig och bjödo hvarandra på snus och gäspade, så att de kunde bli galna. Till och med de, som hade ränder kring mössan, ränder af guld eller simpelt zefirgarn, gäspade. Och solgubben grinade och kittlade somliga i ryggen och nöpo andra i näsan och öronen, så att skinnet gick af, ty den krabaten är hårdhändt, när han sätter den sidan till.

Och en och annan, som inte var upplagd för skämt och inte förstod sig på skämt, allraminst på meningen med simulakren, grymtade undrande hvarpå man egentligen väntade.

Men den frågan, som framstälts under alla tiders simulakrar, blir aldrig besvarad, ty der är ingen dödlig som vet det, och ingen kommer någonsin att få veta det.

Så klef kronprinsen upp på en häst, torkade pincenezen och klämde den bättre fast, hvarpå han vände sig till sufflören vid sin venstra sida och sade: kära du, säg mig nu, hur stå de? Der ha vi ju Svea och der andra gardet och der de förb. gutterne, det säger mig instinkten.

Nå, nu var det tvärtom, hvilket sufflören upplyste, hvarpå högste befälhafvaren med en suck utbrast:

Så få vi väl då ge oss i väg, mine herrar!

Och tyst, för sig sjelf, tillade han: Gid der ikke maa skee en Ulökke!

Rättning blef det i leden; det smällde i ryggknotorna och knakade i halsen, så man »kastade» hufvudet åt höger och åt venster.

Det var en syn för gudar!

Och sufflören sufflerade, och den pinfärskaste generalmajoren kommenderade och trupperna marscherade, hvarpå kungen arriverade och allesammans defilerade.

Framför denne. Och var det inte för denne, så var det för kronprinsessan eller kanske för en liten nunna som hon hade med sig — somliga sade, att det var en munk eller Munck, det vet jag nu inte.

Och svetten rann, och kanonerna dundrade, men svenska folket som, representerades af artilleriets beväringar, låg i skogsbrynet och grinade åt alltsammans, ty de förstodo, att det hela var »blot til Lyst», och de lade icke band på sig för att dölja det. De fingo icke betala kalaset, ty då hade de skrattat så lagom, då hade de varit arga; nu var det endast deras fäders och bröders pengar, som gingo upp i rök, och det gåfvo de tusan.

* * *

Sent om kvällen, när spektaklet var slut och löjtnanterne tvättat sig och fått i sig lite mat och punsch, undrade de, hvad intryck deras personligheter gjort på landsens döttrar, och i hvad mån den afslutade simulakren kunde vara egnad att återställa jemvigten i deras ekonomi.

En sergeant, som var gift och hade fem barn, och som fördenskull icke längre brydde sig om att »göra intryck», »slog» i Berzelii park, tills han fick fatt i ett par hökare och en rabulistisk smed, som bjödo honom på två stora toddar, för att få nojsa med honom en stund. Och som de alla tre höllo Fäderneslandet, så skämtade de också om dagens simulaker och menade tro på, att det var skoj hela tillställningen.

Men han ville låta dem veta, hvad de hade för en karl framför sig, vred derför upp sina röda mustacher och förklarade att det var »taktik... märk väl taktik, mine herrar!... Och det får ni ursäkta, att ni civile inte begriper.»

Svalde, teg och gick.

Men gamle majoren, han med den stygga gikten, af hvilken han genom förkylning under simulakren fått ett nytt anfall, har en dotter, som icke kan få någon fästman och derför kastat sig i armarne på vetenskapen och studerar geodesi, tillämpad mekanik och generalstabstjenst; hon började underhålla sin sjuka pappa med ett lärdt samtal om betydelsen för vår militära utveckling af fälttjenstöfningar.

»Betydelse! röt gubben vresig. Jo i Mecklenburg!»

Se, så sa' gubben, för så säger man nu i fina kretsar, när man menar något fult, som man icke kan säga.

I. N.

Benigt. Gästen. (Gnagande på ett ben). Kypare! Har kokerskan på det här stället varit vid baletten?

Kyparen. Nä-ä. Hvarför frågar herrn så?

Gästen. Derför att hon så gerna vill visa benen.

* * *

»Otidigt». Tornuret i Vimmerby kyrka slår somliga dagar 11 när klockan är 12 och visar på 1.

Blänkare.

Hädisk literatur.

»Hädisk och osedlig» är ett modernt slagord beträffande literatur. Dermed anser man sig ha uttalat möjligast starka förkastelsedom; och när först en anger tonen, så stämma de många in, utan att så noga göra sig reda för, hvad det menas med detta »hädisk och osedlig.»

Men sjelfva orden ha en så ful klang, att man endast för dess skull med en åtbörd af förskräckelse och afsky ryggar tillbaka.

Hädisk och osedlig!

»Jag vill ej taga någon kännedom derom, vill ej veta hvad den är, hvad den vill, hvad den säger; låt mig blott vara förskonad från eländet, uselheten!» heter det.

Men icke förty drista vi oss framkasta frågan: hvad är hädiskt och osedligt?

Man skall i de flesta fall icke gifva oss en definition tilll svar, ty det faller sig icke så lätt, utan nöja sig med en omskrifning: Hädiskt och osedligt är det tal, den literatur som hånar och rifver ner allt som är — och naturligtvis bör vara — oss alla heligt och dyrbart och stort och vördnadsbjudande.

Detta är nu godt och väl, men det säger så gränslöst litet, ty den frågan framställer sig då osökt: hvad är det då som bör vara oss alla heligt och dyrbart etc?

Så beror det på enhvars olika ståndpunkt, hans uppfostran, bildningsgrad, »Synsmaader» och skaplynne, hvad han skall säga härtill. Flertalet menniskor betraktar alla de åsigter som hystes, den uppfattning som gjorde sig gällande för ett eller annat hundra år sen som i högsta grad löjlig och barnslig; och man kan icke fatta, hur sådana fabler kunde gå i folk och bli trodda. Men de opröfvade, oförsökta, nya ideer, som tid efter annan spira upp och breda sig, de äro om möjligt än mer avita. De äro icke allenast löjliga, utan skändliga rent af.

Och detta endast af den anledning, att de vilja rubba den menskliga själslättjan, som är så obeskrifligt stor. Att sätta sig in i en ny tankegång, att pröfva riktigheten af en ny idé kräfver arbete, möda; och all möda medför större eller mindre plåga. För att undslippa denna plåga refuserar man den nya idéen, som vill tränga sig fram, och förser den gerna med en etikett som varning för de unga och obetänksamma; och på etiketten står: hädisk och osedlig.

Det är liktydigt med: gift.

För dessa, majoriteten af menniskor, det myckna hyggliga »folket i allmänhet», är ingenting riktigt och sant utan det nedärfda eller i barndomen instoppade och påtrugade. Men dessa kunna dock väckas till eftertanke, till sjelfmedvetande genom ett starkt ljud, en trumpetsignal, ett larmskott, detta må nu komma från en predikstol, en scen eller ha passerat tryckvalsarne.

Men vi ha en annan kategori, som är farligare. Det är de, som föra på tungan: »hädisk och osedlig», efter detta är för dem business; det är deras affär. Till dem höra kungar och prester och hopen af deras eftersägare, alla de som ha sin trygghet i och sin behållning på, att det bestående icke underkastas kritik, utan att allt får fortgå på det gamla vanliga sättet.

Vis-à-vis dem hjelpa ingen öfvertalning, inga skäl, ty sjelfuppehållelsedriften är med i spelet.

För öfrigt fins det för en hvar något, som han vill gifva benämningen hädiskt och osedligt. Är jag fritänkare, kallar jag delar af bibeln så, enär den i sina skildringar neddrager mitt ideela gudomsbegrepp. Är jag republikan, finner jag den »folksång», som aldrig sjungits af folket, hädisk emedan den uttalar känslor och framställer uppmaningar, som äro en sjelfständig man ovärdiga. Hädiska äro i mina ögon de poem och de romaner, som skildra kvinnan som en viljelös och i det närmaste själlös varelse, hvilkens tillvaro har sitt berättigande endast för så vidt hon förljufvar en mans lif. Den tarfliga, tomma, lögnaktiga courtoisien, som under fagert tal beröfvar kvinnan hennes förnämsta egenskap, den att vara liksom mannen en klart tänkande och fritt viljande menniska, är för mig hädisk och osedlig o. s. v.

Och vänder man om förhållandena, kommer man till alldeles enahanda resultat.

Hvad vi härmed velat säga är, att man icke skall låta sig dupera af slagord, allraminst detta nu så ofta hörda: hädisk och osedlig. Ty de betyda i de flesta fall — ingenting!

Hvad som så skulle kunna betecknas vore det, som är stridande mot sanning och rätt. Men sanning och rätt är icke något en gång för alla gifvet, något hvarpå menniskor sedan urminnes tider haft patent. Det fins inga så kallade »eviga sanningar;» det är endast en fras utan innehåll. Ty sanningen och rätten är något, som menniskan måste trefva efter, leta efter hela sitt lif igenom och barnen efter henne. Och den ene finner en skärfva deraf, den andre en annan. Men när denna skärfva kommer i dagen, sprider den nytt sken öfver förhållandena, ställer lifvet i ett nytt ljus; och en ny bit sanning är som en bit surdeg: den genomsyrar hela degen och alstrar friskhet och nytt lif.

Men för de maktegande gifves det inga nya sanningar; hvarje ny tanke har af dem blifvit förföljd. Det finna vi, så långt vi gå tillbaka i tiden.

För dem är allt nytt hädiskt. Och likväl visar det sig, att hvarje steg menskligheten tagit i riktning mot frihet och rättvisa, upphöjd gudstro och ren sedlighet, haft sin rot, sitt första ursprung i böcker, som på sin tid ansetts hädiska och osedliga.

Att vi just nu bragt denna sak på tal, kommer sig deraf, att en deputation från Örebro län, bestående af ett hofrättsråd, en landtbrukare och en prest, inlemnat till konungen en petition, deri hans medverkan begäres för hämmande af hädisk och osedlig literatur eller med andra ord sådan literatur, som söker nedrifva fördomar, monarkiska, religiösa och föregifvet moraliska.

Det är onödigt att fråga, hvad svar konungen gaf på denna hemställan.

Naturligtvis fann han den behjertansvärd i sitt syfte, och »en ännu mera allmänt uttalad opinion skulle utgöra ett mycket väsentligt moraliskt stöd för regeringen i dess bemödande.»

Och dessa bemödanden skulle då vara?

Hvad annat än tryckfrihetens inkränkning, inskränkning af vårt dyrbaraste palladium?

Men vi tro oss kunna dämpa den heliga ifvern hos vederbörande genom att, med stöd af den kännedom vi ha om stämningen i landet, försäkra dem, att de skola bränna sina kol förgäfves. Men »fastän krafterna saknas, likväl den goda viljan bör prisas.»

☛ **Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.**

Linieeld.

Idealet för ett hof bör allt sökas i Anam. Det består af 7,450 personer, af hvilka 150 äro skarprättare eller fångvaktare.

Hvad allt är smått och futtigt hos oss, till och med det vi ha stort!

* * *

Stenografi är numera obligatoriskt läroämne vid Göteborgs handelsinstitut.

Det kan nog vara nyttigt och bra, men lite teologi det vore ändå bättre. Och vore det en statens undervisningsanstalt så — — —

* * *

För att det icke må finnas en enda, som skall kunna hängifva sig åt föreställningen, att Vanadisexpeditionen afsåg annat än prins Oscars nöje, och för att visa, det landet, som fick betala resan, ej har något ens med de derunder gjorda samlingarne att skaffa, ha dessa blifvit flyttade till prins Oscars våning i slottet — och der komma de att förblifva.

Så det tjenar ingenting till, att naiva lustresande landsortsbor komma och be att få se på rariteterna, ty de äro nu kunglig privategendom.

Aflatskrämeriet florerar ännu i Sverige. Eller hvad skall man kalla det för, att kyrkoherden Bruzelius i Näsum tager betalt af ungdomen för konfirmationsundervisningen och för det den skall »slippa fram för presten», som det heter.

Affären har nog varit lönande, men den gick icke i längden. I ty att kyrkoherden har för sitt tilltag dömts till 6 månaders suspension och 350 kr. kostnadsersättning.

Vi ha härvid intet annat att anmärka än att straffet vardt alldeles för lindrigt.

* * *

»Jag njuter af att aldrig återse Storbritannien med dess förskräckliga, tråkiga middagar och annat elände. Huru man kan uthärda med allt detta, öfvergår mitt förstånd; det är ett verkligt slafveri. Vid dessa middagar sätta vi på oss en mask, säga saker, vi icke mena, äta och dricka mer än vi behöfva och förtala hvarandra. Jag skulle heldre lefva som en dervisch hos mahdin, än hvar dag gå på middag i London. Det är bra märkvärdigt, att menniskor icke skola kunna vara vänner, utan att förstöra hvarandras magar.»

Orden äro Gordon paschas. De äro särskildt att beakta under väntade koleratider.

* * *

Oblyghet eller dumhet? När den gode kung Kristian anlände till Korsör på sin Odenseresa, var naturligtvis bangården fylld af ditkommenderade honoratiores och några nyfikna. Liksom en annan stor monark rädd för att släppa undan ett enda ögonblick, lämpligt att tala till det trogna folket, upphof Kristian sin mun, talade och sade: »Ni ska' vara öfvertygade om, att min sträfvan alltid skall blifva att *grundlagsenligt* främja vårt kära lands och folks lycka och välgång.» Märk: *grundlagsenligt*! Såsom svar på talet uppstämde honoratiores ljudliga hurrarop, men de nyfikne började genast ta upp den nya folksången:

Ned med Estrup, Scavenius og Ravn,
Vi vil ingen revnet Grundlov ha i
Kongens Köbenhavn,

* * *

D:r Sophus Schandorph, den bekante danske romanförfattaren, höll på Ringstedsturen ett af sina mäktiga liberala tal, af hvilket Blänkaren anför följande, som särdeles väl kan lämpas på våra förhållanden: I några land t. ex. England och Frankrike äro de gamla adelsnamnen omstrålade af en romantisk glans, de föra tanken tillbaka till korstågen och fosterländska strider. Sådana namn gifva genklang i folkets bröst, för dem kan man hafva en viss pietet. Men huru många af *våra* adelsnamn leda sitt ursprung från dylik forntid? Fins månne bär i Midtsjœlland adliga slägter som härstamma från Hviderne? Äro kanske ej traktens bönder snarare vår medeltids ättlingar? Våra nuvarande adelsmäns stamfäder ha vanligen varit hofskoputsare eller hofliktornsoperatörer; dock finnas sådana, som haft till anherrar furstar, men — då voro mödrarne oftast skökor. Detta hindrar visserligen ej deras efterkommande från att bli dugtiga och bra menniskor, men någon glans kan det sannerligen ej sprida öfver sjelfva adelsnamnet.

De verklige furstarne äro andens furstar, de hvilka föda fram de stora tankarne, tankar som föra mot frihet och framåtskridande; och desse furstars adelsmän äro de, som entusiastiskt sluta sig samman om de stora tankarne och kämpa för dem så, som sagans riddare vexlade hugg för sina herskare.

* * *

Tur var det för löjtnant Ribbing att insjukna i Konstantinopel och samtidigt med prins Karl. Den sjukdomen har inbragt honom sjelf en orden och hans mamma och pappa hvardera en.

Vore det ej skäl för de lycklige föräldrarne att stämma upp:

»O, hvad fröjd att ha en sådan son!»

* * *

Det är med Karl XII, som med kråkan i visan, hon som dög till allt. Nu framhålles han af goodtemplarne såsom en af Sveriges förste absolutister.

Tua har nu också producerat sig som författarinna; och hennes bok tycks ej vara pjåskigare än vissa andra moderna romanböcker. Det är klart, att hon hängifver sig åt den så allmänt gouterade Narkissoskulten.

Handlingen rör sig om en liten fattig flicka vid namn Tea, som af en fé fått en förtrollad violin, med hvilken hon reser omkring och förhexar publiken, som kallar henne violinelfvan. Hon träffar emellertid till slut en yngling, som kommer hennes hjerta att klappa af förut ej anade känslor. Hon förlorar sin själs frid, tynar af och vänder tillbaka till sitt hem, der man en dag finner henne död vid sidan af den sönderslagna violinen.

Är det inte för innerligt sött och näpet?

* * *

Antifon är en apparat som »förebygger oljuds menliga inverkan på nervsystemet.» Det är visst Leja, som utbjuder sådana till salu.

Här föreligger emellertid ingalunda en ny upptäckt; de maktegande ha i alla tider varit innehafvare af antifonen. Det är enda sättet, hvarpå man kan förklara deras märkvärdiga förmåga att slå döförat till för folkens önskningar.

* * *

Europa kan åter andas lugnt. Vårt lands vise statsmän ha insett, att freden är betryggad, och låta derför borttaga minorna i Fårösund och hemförlofva trupperna från Gottland. Skulle vederbörande nu vilja medgifva, att de aldrig haft der att göra?

Men det är gunås så frestande att spela storstat och göra sig vigtig.

* * *

Det är allt hundsnus för filosoferna och de öfrige vetenskapsmännen, att en docent ger vetenskapen på båten och sätter upp snusfabrik i stället. Det praktiska är verkligen icke så att förakta, som de lärde herrarne ibland göra sig min af att tro.

* * *

Telegrafen bringar oss den vigtiga underrättelsen, att konungen besökt Westerås och att borgmästaren der utbragt ett »Lefve konungen!»

Hvad skulle väl borgmästaren ropa annat?

* * *

Det vore roligt för oss små undersåtar, om det för hvarje vecka kunde upprättas en fullständig förteckning öfver konungens resor, motsvarande ungefär k. teatrarnes spellista.

Det skulle som sagdt vara så »dybelt» för oss att någorlunda veta, hvar vi ha vår dyre kung.

* * *

Hedvig Eleonora kyrka skall skrapas och tvättas.

Hm! Det talas någonstädes i en »helig» bok om hvitmenade grifter; uttrycket skulle möjligen kunna tillämpas här.

* * *

Den militära uppfostran är dock något ausserordentliches. I Finland fins ett regemente, som bland 170 man räknade 28, som ännu icke efter 3 veckors öfning förmådde skilja på höger och venster.

☞ Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Gammal kärlek rostar aldrig. Söndags-Nisse skrifver angående det senaste ordensévénementet:

Så fick sultanen höra talas om en annan redaktör häruppe, hvilken sades honom inneha en titel ungefär liknande den förnäma turkiska »Haj rullah» samt besitta en förvånansvärd fermeté i den uråldriga storsultanska sporten näsdukskastning.

Det var en man efter storherrns sinne, och han utnämde honom till kommendör af sin granna orden med både stjerna och halfmåne i gräsgrönt karmosinrödt band.

Stolt som en Hernani, som en professor Malmström, ja, som en professor Nordenskiöld under Karl XV:s regering har dock nu redaktör Wall tillbakavisat denna toalett-prydnad, han, som annars är ej så litet svag för en prydlig toalett.

Men denna afsägelse gäller kanske endast Sverige. Hr Wall de Lövenström, som är så ifrig turist, kommer nog ihåg Almlöf-Perrichons erfarenhetssats: »sån't der ä' så bra att ha med sej på resor!

☞ Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen insända redovisning för det tilländalupna kvartalet.

G. af Geijerstam om tidningskritiken.*)

Innan jag afslutar denna uppsats, vill jag för att undvika allt missförstånd anmärka ännu en sak: detta sätt att kritisera, hvars teori jag här sökt utveckla, kan till följd af sin natur ej helt och hållet tillämpas inom den vanliga och dagliga tidningskritiken. Ty den gäller endast *konstnärerna*, och de stackars tidningskritici få allt för ofta att göra med aktörer, som rätt och slätt äro aktörer. Det fins framställare af kungar, hjeltar, skalder och tänkare, hos hvilka man skulle få bra svårt att reda ut, hvad i deras »personlighet», som här skulle kunna hjelpa dem. Det fins ju taflor, som ingen dödlig kan retouchera. Dessutom stöter detta slags kritik inom tidningarnes spalter ofta på den praktiska olägenhet, som kallas för bristande utrymme. Men då hr Hedbergs bok uppträdde med större anspråk än den efemera tidningsliteraturen, trodde jag mig också ega rätt att på den tillämpa allvarsamma fordringar, helst den endast handlar om konstnärer, hvilka man i karakteristiker ej bör affärda med vare sig beröm eller klander, som endast eger dogmens tvifvelaktiga värde.

I allmänhet är den första fråga, man gör sig, när man ser ett dramatiskt verk återgifvande af en karakter: har skådespelaren träffat författarens mening? Och alltefter som man besvarar den frågan med »ja» eller »nej», tror man sig hafva afgjort, huruvida prestationen kan kallas lyckad eller icke.

Först och främst torde det väl i allmänhet kunna vara ganska olika meningar om, huru en karakter verkligen är menad. Den ene fäster sig mera vid ett drag, den andre mera vid ett annat, och mången gång kan frågan vara så tvifvelaktig, att man, om man strängt hölle på ofvanstående resonnemang, knappast skulle kunna uppföra ett stycke, der ej förf. sjelf tjenstgjort som sceninstruktör. Och det torde hafva sig litet svårt, åtminstone med utländska eller mycket gamla pjeser. Ty hur säker hvar och en än må vara på sin egen fullkomliga uppfattning af förf:s mening, så torde det dock medgifvas, att här *kan* hvem som helst misstaga sig. Och ofta nog kunna två eller flere uppfattningar mer än väl tänkas bredvid hvarandra.

Klart är naturligtvis, att idealet är, om en rol spelas på en gång intelligent och i enlighet med, hvad författarens tankegång utvisar. Men om vi noga tänka efter — hur ofta händer det, att man på en teater har en person, som fullkomligt stämmer med, hvad man vanligen tänkt sig, att författaren menat med en rol? Jag talar ej här om roler sådana som »Faust» eller »Hamlet», hvilka äro så universelt anlagda, att hvarje generation känner igen sina egna drag i deras fysionomier och följaktligen fordrar nya uppfattningar af nya framställare. Om vi nu kunde få se en af de skådespelare, som på Shakspeares tid spelade — låt oss säga »Hamlet» — fullkomligt i enlighet med hvad författaren tänkt sig, så tror jag, att vi skulle hafva ytterst svårt att njuta af den prestationen. Ty *det sätt*, hvarpå detta århundrades menniskor uttryckte sina känslor, var säkert så olika vårt eget, att vi mer än en gång skulle vara tveksamma om, hvad som vore meningen. Vi behöfva endast tänka på, hur mycket vi sjelfva aflägsnat oss, ej blott i tankar och känslor, utan äfven i minspel, åtbörder, vanor och sätt bara från våra mor- eller farföräldrar. Och tänka vi oss då afståndet tre eller fyradubbelt, kunna vi kanske få en liten aning om, hvad tiden i detta fall kan åstadkomma.

Men jag vill ej tala om dessa den stora diktens undantagsfenomen. Låt oss tänka på vår egen samtids dramatiska figurer. Och om vi äro ärliga, måste vi erkänna, att det bra sällan händer, att den person, som får en rol sig öfverlemnad, på en gång spelar den konstnärligt och samtidigt eger de yttre betingelser, som underhjelpa illusionen. Oftast måste man nöja sig med ett af de två: antingen ett mer eller mindre mekaniskt återgifvande af den åsyftade gestalten, som skådespelaren eller skådespelerskan fått sig anförtrodd, derför att han eller hon till denna uppgift egt en tillfällig *eloquentia corporis* eller möjligen någon andlig egenskap, som underhjelpt framställningen; eller också en detaljerad, konstnärligt sjelfständig framställning, der vi dock måste glömma, hvad vi sjelfva tänkt oss för att följa konstnären i hans egendomliga sätt att se och återgifva rolen. I detta sista fall försvinna alltid mer eller mindre vissa af den ursprungliga karakterens egenskaper, konstnären lägger vigt vid några, under det han försummar andra — med ett ord: han spelar rolen i enlighet med sitt egendomliga naturels fordringar.

Och detta torde böra medgifvas, att detta sista sätt lemnar mera behållning än det förut antydda, fast det fordrar litet mera besvär och eftertanke för att sätta sig in i och förstå. I alla händelser är frågan, huruvida en rol är bra spelad eller icke, ingalunda afgjord med att helt lösligt säga: »det är ej alls den figur, skalden har tänkt sig».

Jag kan i detta afseende berätta en anekdot, som för mig eger stort värde, emedan den på visst sätt gifvit mig klafven till hela min uppfattning af skådespelarkonst.

Vi ha här sett två personer spela *Daniel Hejre* i »De ungas förbund». Den ena var *Knut Almlöf* och den andra *Johannes Brun*. Det är ju erkända namn inom konstens verld — eller hur? — namn som duga. Nå, Almlöf gaf oss en bitter, gallsjuk, elak snyltgäst, en menniska, som kommit på »dekis», som bar agg till dem, hvilka höllo sig uppe, och som använde sin tunga för att efter bästa förmåga göra dem lifvet surt. — Brun åter gjorde af samma Daniel Hejre en kvick, spydig, småkitslig goddagspilt, som visserligen var litet elak och gerna stälde till krångel, men som egentligen inte ville någon menniska något ondt, och som gjorde sina puts, drifven af en inre lustighet, derför att han betraktade sin omgifning som en lekstuga, der han kunde få roa sig med sina stora dockor fritt och efter behag.

I likhet med de flesta menniskor, tyckte jag också, att Almlöf kommit Ibsens sannolika mening närmare. Och ändå var det något i Bruns spel, som fängslade mig på ett särskildt sätt, och som jag ej kunde låta bli att fundera på.

Ett år senare träffade jag tillsammans med Brun och fick tillfälle att fråga honom, om ett rykte, jag hört, var sant, nemligen att han sjelf sett den modell, som föresväfvat Ibsen, när han skref Hejre, och om han spelade efter sin uppfattning af denna person.

— Jo, det var verkligen fallet. — —

— Med andra ord — Ibsen, som just ej är så kärleksfull i sitt sätt att döma menniskor, har sett en person. Han har af denna person fått Daniel Hejre. Almlöf, som också i sitt konstnärslif har något af bitter drastisk skärpa, har fattat Ibsens framställning och gjort sin Hejre derefter.

Men Brun, som hade både Ibsens text och modellen att tillgå, har sett på menniskan med sin naiva, hjertevarma uppfattning, och han har lyckats att taga bort gallan ur replikerna och gifva en annan bild, lika helgjuten som Almlöfs, och som på ett alldeles exceptionelt sätt är hans egen.

Kanske man vill påstå, att ett sådant tillvägagående är oberättigadt, och att Brun var misslyckad, derför att Almlöf var lyckad, och derför att de båda voro så olika?

Nej, konsten är icke ett matematiskt problem, der alla för att finna det rätta nödvändigt måste komma till samma resultat. Den är en paradisets lustgård, der man får äta efter smak och der inga träd äro förbjudna. När man då en tid ätit af samma slags frukter, försöka menniskorna visserligen att bygga stängsel omkring de andra och skrifva med stora bokstäfver: »Gå inte i gräset» eller »frukterr otjenliga att äta». Då gäller det bara att rifva ned stängslen och skaffa undan plakaten. Somliga menniskor tycka om renetter och astrakaner. Andra föredraga lingon, och andra åter hålla sig helst till drufvor och persikor. Men att plocka dem sjelf är det roliga, och det är inte fritt, att inte nöjet förhöjes, om man får klättra öfver plank för att komma åt dem och sedan narra andra att äta.

*) Ur Dagens Krönika. Maj—Juni 1885.

☞ Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Drottning Victoria om John Brown.

En god vän i London har skickat oss ett exemplar af en bok, nyligen skrifven af den högtärade dam, som råder öfver Stora Brittaniens öden och är så väl aflönad för det besväret. Vi ha aldrig läst ett arbete, som intresserat oss så mycket. Under åratal ha vi längtat att få veta hvad slags karl John Brown, hennes personlige kammartjenare, egentligen var, men det ser ut, som om han var tvungen att lemna detta jordiska, innan vi kunde få vår önskan uppfylld. Emellertid blefvo underrättelserna så mycket värderikare, då vi ändtligen fingo dem. Och om deras äkthet kan icke råda något tvifvel, ty de komma direkt från hufvudkvarteret — drottningen sjelf.

Hennes kungliga och kejserliga pennspets börjar med att omtala, att hon skickar ut detta arbete i verlden för att visa hur hennes sorgsna och lidande hjerta fick balsam och tröst af de minnen och tilldragelser det innehåller, liksom ock af de enkla bergsmännen, af hvilka hon lärde mången resignationslexa uppe i de vackra Högländernas enslighet. Det är dedicerad till de »lojale Högländarne» — (en skarp pik åt de olojale) — och särskildt till den trogne vännen och tjenaren John Browns minne. Vi taga oss den friheten att göra några utdrag ur vår upplaga.

»Det är alltid vackert väder i Högländerna — skrifver hon — så vida det inte snöar eller regnar. Min oförgätliga Albert var af samma åsigt.

»Vicky»... Han kallar mig alltid Vicky för korthetens skull — »Vicky», brukade han säga — tycker du inte det här är den mest passande bostad för oss. Det är så näpet att sitta så här bland molnen. —»

»En dag hade vi en lyckad lunche med Limburger ost och cakes, som nedskjöldes med Islay whisky. Sedan satte John Brown mig i en skottkärra och rullade mig under fyra timmar och tjugu minuter upp och ned för det höga berget Ren Lomond. Det var ett styft arbete, och jag gjorde honom till baronet för omaket.»

Flere kapitel i rad omnämnas John Brown och prinsen af Wales på det mest intressanta sätt och förtydliggöres det stora inflytande, som dessa båda män hade på de politiska händelserna i Europa.

»Jag kom en gång att anmärka till John Brown, att jag trodde en Glengarrisk mössa skulle passa hans skönhetstyp. Han svarade med ett älskvärdt öfvertygande uttryck i sin böjliga stämma:

»Åh ers Majestät, visserligen ger ni mig dagligt foder, men jag är väl ingen vanlig åsna för det, som ni kan kluta ut hur som helst.»

»Jag skrattade ohejdadt åt denna kvicka och fyndiga replik och Bertie — prinsen af Wales — skrattade också. Jag kommer särskildt ihog det, ty jag kastade en korf på pojken för att hejda hans munterhet en smula. Naturligtvis kunde jag inte göra mindre än att upphöja Brown i pärståndet. Det finns så mycken rättskaffens heder och trohet bland dessa enkla högländare. Jag föresatte mig också att ge honom en indisk sjal och rekvirerade också veckan derpå en hel bal nya sådana.»

En dag, då hennes kungliga nåde och John Brown åkte skridsko i närvaro af lord Beaconsfield och åtskilliga medlemmar af den Schmidtska familjen, halkade Brown omkull och fick ett skrubbsår. En af Schmidtarne, som alltid bar på sig en fickflaska af Ponds extrakt var till hands med läkemedlet som åstadkom ett utomordendtligt tillfredsställande resultat.

»Då Brown följande dag kom ned till frukosten frågade jag honom hur det stod till med hans skrubbsår.

— Det är ingenting, som ers majestät behöfver befatta sig med — svarade han vördnadsfullt — åtminstone vet jag inte, af att ni är min husläkare. Men ni kan i stället få langa mig några af de der bohvetekakorna och en duktig bit gödkalfstek, ty jag är hungrig.

Jag räckte den kära gossen, hvad han ville ha. Hans något bondaktiga artighet rörde mig, och jag beslöt att göra honom till earl, herre till Buckhounds och riddare af Baktrapporna, så snart jag åter kom till Windsor. Jag vet verkligen inte hur jag skulle kunna underlåta det. Beaconsfield får bli ond. Det gör ingenting.»

Dagen derefter den 12 oktober skrifver drottningen:

»Browns skrubbsår är mycket bättre. Han tar sin toddy, som om ingenting hade händt. Jag hör, att han tänker deltaga i en sex dagars fotresa. Dessa skotska högländare äro naturliga adelsmän.»

Nästa vigtiga händelse som omnämnes är en syrpristillställning.

»Brown kom in i köket, just som jag höll på att koka potatis. Hans kära ansigte var idel solsken. Han sade:

Nu när jag är earl eller håller på att bli det hoppas jag, att ni inte har något emot att egenhändigt ge mig en liten smakbit af fårbogen.

»Jag blef så förtjust öfver hans intagande frispråkighet, att jag fick lust att på fläcken skänka honom ett hertigdöme. Men det skulle gamla Billy Gladstone inte tyckt om. Och så bekämpade jag mina känslor, ehuru med svårighet. Jag hade knappast slutat med att undertrycka dem då trettiofem tjenare tillika med några adelsmän och grefvinnor anstälda vid etablissementet rusade in och började dansa reels och dricka whiskytoddy.

Brown berättade mig, att han ställt till det der för att öfverraska mig. Så snällt och omtänksamt af honom! Markisen af Salisbury envisades att vilja valsa med mig och tillät mig inte att sluta min potatiskokning. Vi hade allesammans godt om tid, och så dansade vi ända in på småtimmarna. Brown och de andra gossarna drucko stora kvantiteter toddy. Men så har man inte heller en improviserad bal för hvar dag. Jag såg honom inte i morse. Kanske hans stygga skrubbsår plågar honom igen. Jag undrar, om jag törs göra honom till hertig?»

Vidare karakteristiska anmärkningar och utdrag ur denna bok skola framdeles publiceras.

»Das ewig weibliches». Säg, lilla Charlotte, skulle du vilja ha en liten syster?

— Ack ja, mamma, — men inte så vacker som jag!

Löst krut.

Björndans. Gamle, snälle, beskedlige Ridderstad i Ö. C. har börjat på att idka kvickhet. Skada att den är litet klumpig. Se här en profbit:

Man talar här om att tulldirektören Bennich skall hafva för afsigt att rekvirera in kläder från Norge i afsigt att för billigt pris dermed hålla tullstatens tjenstemän tillhanda;

att statsministern h. exc. Temptander skall ha så kraftigt och hårdt tryckt h. exc. Sverdrups hand, då han gjorde sitt korta besök här, att handen ännu skall värka;

att andre kammarledamoten å stockholmsbänken, hr Hedin, efter att å perrongen vid banstationen i Stockholm ha blifvit presenterad för konungen af Norge, h. exc. Sverdrup, skall känna sig fullkomligt öfvertygad om att Sverdrup vid första lägliga tillfälle skall göra honom till statsminister här;

att Sverdrup blef så förtjust i Stockholm, att han aldrig vidare ämnar komma tillbaka hit.

* * *

Hr Pettersson: — Jag undrar, hur det kommer sig, att elektriskt ljus alltid slocknar under åskväder.

Hr Andersson: — Jag inbillar mig att det är en följd af yrkesafund.

* * *

Man kan lätt fatta, hur fasansfullt lifvet i London måtte vara, när man får veta, att det för närvarande finnas derstädes tvåhundrade fyrtiofyra tusen fruntimmer, som ta pianolektioner.

* * *

Du måste vinlägga dig om karaktärsstyrkan och kunna säga *nej* när det så fordras, sade en far till sin son. Sonen visade straxt derefter, att han lagt förmaningen på hjertat, han sade nemligen ett bestämdt *nej*, när fadren proponerade att han skulle gå och lägga sig.

* * *

När numera aflidne earlen af Dalhouise var öfverbefälhafvare i Indien, besökte han konungen af Oude i Lucknow och tog sig för att presentera lady Dalhouise för kungen. Denne förstod ingalunda meningen härmed, utan trodde att lorden ville sälja henne — och sade efter en stund till en af sina följeslagare: det är bra, för bort henne!

* * *

Gästen: Kypare, sa' ni att detta var äkta skölpaddsoppa?

Kyparen: Ja, det är det, den är tillagad med vatten från en dam här i närheten, der en lefvande skölpadda förvarades förliden sommar.

* * *

En kvinna är sammansatt af 243 ben, 169 muskler och 396 knappnålar.

* * *

Den man som skär steken är antingen en skälm eller en narr. Behåller han bästa biten för sig sjelf är han en skälm, gör han det inte är han en åsna.

* * *

Gör ingenting. Någon yttrade till en gumma, som gick och plockade svamp, att de voro giftiga.

— Tack, svarade hon. Det gör ingenting, jag tänker inte äta dem sjelf. Jag skall sälja dem på torget.

* * *

Det är det som gör skilnaden. Kunden:
— Hur mycket sa' ni att det kostade?
— Tre kronor och sex öre.
— Det är bra dyrt, är det inte?
— Nej, jag försäkrar er; drogerna äro mycket dyra.
— Men jag är sjelf apotekare.
— Så..., godt... 30 öre då.

En kärlekshistoria.

För Blänkaren
af
Hinke Bergegren.

En lifvande, sprittande majsol log emot deras lycka. Inte ett moln som skymde. En strålande dag, full af förhoppningar, af okända drömmar... Deras bröllopsdag.

Lust och fröjd. Glädjen högt i tak.

Stolt böjde hon knä vid hans sida. Hon älskade honom med hela sitt unga hjertas glöd. Om *det* blott hviskade hennes leende läppar.

Han såg på henne med ett par stora, trofasta ögon, som sade henne allt hvad hon ville veta: att han aldrig älskat någon annan, att han tillbad henne och att det var denna herliga stund, som afgjorde hans lycka.

Och då den festliga dagen tog slut och de kommo till sitt hem, alldeles ensamma, då darrade hon för hans varma kyss, då bäfvade hennes hjerta af lycksalighet.

* * *

Ett frieri, det skulle vara något så gudomligt, hade hon tänkt sig. Och nu var hon gift utan att veta någonting om den saken.

Ty långt innan han »bekände» sin kärlek, visste hon, att han älskade henne, och derför menade hon, det inte var nå-

got frieri, det, att han slog sin arm om hennes hals och kysste henne.

Hon skrattade, då han talade om, att han gått och grufvat sig för att fria.

Han var ju en sådan bortkommen en. Innan han träffade henne, hade han inte haft en tanke på att gifta sig. Han hade inbillat sig, att det i kvinnans natur låg något mystiskt, som han aldrig skulle kunna upptäcka, men som ändock fans der och som ibland stack fram, än som behagsjuka, än som afund, än som falskhet. Han kunde med ett ord inte tro på någon kvinna.

Så gick han ändå och förgapade sig och det i en kokett tös, som var nära tio år yngre än han sjelf. En flickunge, glad och yr som en vårvind, lekfull som en katt, men vacker och förståndig — ja, han trodde, hon också var förståndig.

Som hon var hans systerdotters väninna, såg han henne som oftast, språkade med henne och skämtade till och med ibland. Och efter hvarje gång kände han sig så märkvärdig till sinnes. Då han kom hem, tyckte han det var så tomt och kallt i sina rum, som han förr funnit så trefliga.

Hans syster märkte snart, att det var något på tok med honom. Han var ju som en helt annan menniska. Som en kärlekssjuk pojke, gamla kar'n. Och lätt gissade hon, hvem som var föremål för hans ömma tillbedjan.

Hon gladdes deråt, ty hon trodde, att ett lyckligt gifte skulle frälsa honom från hans svårmodiga tankar, från hans inbundenhet samt töa upp hans motvilja för sällskapslifvet.

Hon menade, att det skulle bli ett utmärkt parti.

Blef det ej något af, kom det an på honom. Det kunde nog hända, att han tröttnade, innan han hunnit sitt mål. Han var ju, förlof till sägandes, en sådan bortkommen en...

Men nu — nu var allt öfverstökadt, förlofning och visiter, bröllop och en otalig massa bjudningar, som alldeles tråkat ut de nygifta. Och de unga lyckliga hade sträckt på vingarna och flugit bort, långt bort, till en enslig trakt, der de kunde få andas ut i lugn och i ro hela sommaren öfver.

Djupt inne i skogen sitta de på ett gammalt granträd, som vältrar sig i den saftigt grönskande, svällande mossbädden.

Det är så skumt mellan stammarne, hvilka, då vinden stryker fram, luta sig intill hvarandra och hviska smädelser emot de älskande, som störa den hemllghetsfulla tystnaden der inne i mörka skogen.

Hennes skratt, som klingar så friskt och gladt, väcker små foglarne, som krupit till kojs. De gnälla och pipa, missnöjda och harmsna.

Och då hon sjunger, härmar berget hennes toner och förvillar henne för att få henne tyst. Natten är inne. Naturen suckar, suckar så tungt.

Med ens känner hon sig så beklämd. Den heliga frid, som stiger ned bland dimmornas skira slöjor, öfverväldigar hennes sinne. Hon slutar sig tätt till sin makes bröst, söker skydd som en vingbruten liten stackare.

Han förtäljde henne nyss den stolta granens saga. Hur den måste brottas med stormarna, som hösten drog med sig, och hur den måste ge vika, falla och dö. Och hon skälfver, när hon tänker på, att det tjenar ingenting till streta emot, då döden kallar.

Gud! nej, hon vill inte dö; hon är så lycklig vid hans sida. Hon vill inte mista honom.

Men granen, den ville nog inte heller falla, när stormarne tjöto som vildast,

* * *

Liksom en lugn, molnfri, strålande sommardag strök det första året förbi med sina löftesrika förhoppningar.

De egde nu en dotter, en liten förtjusande skrikhals, som förde en ny, oanad glädje till det lyckliga hemmet.

Och med hvarje dag växte deras tillgifvenhet. Den ena var den andra så gränslöst tacksam för allt, allt, men först och främst för den lilla tingesten, som låg och sparkade der borta i vaggan. —

Ingen menniska kände igen den forne enstöringen, som gått och sett dyster ut. Han var numera alltid uppspelt och glad. Han hade fått smak för små middagar och supéer, och hans hustru följde honom, fast hon mången gång skulle ha föredragit, att de stannat hemma. Öfverallt väckte hennes skönhet uppseende. Det var han stolt öfver.

Sjelfva hade de ofta bjudningar, der det gick muntert till, och der herrarne med en mun prisade den unga värdinnans älskvärdhet.

Tiden flög fram som på rosor.

Den kärlek, de gifte sig på, var inte densamma som den, som sedan förenade dem, långt ifrån inte så stark, så skön. Den s. k. smekmånaden hade inte varit den herligaste tiden. Den inföll långt senare: då deras flicka började tulta omkring på sina små, präktiga benstumpar och stappla på modersmålet.

Men den lycka, de då kände, tycktes vara så stor, att de inte förmådde bära den. Det skulle brista. De hade njutit länge nog. De skulle också pröfvas i sorg.

(Forts.)

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Depescher.

Karl P. Jo, jo, sommarvärmen tar. Försök en gång till.

Olof Olofsson. Komma med vers så här dags på året. Nej, min bäste herre!

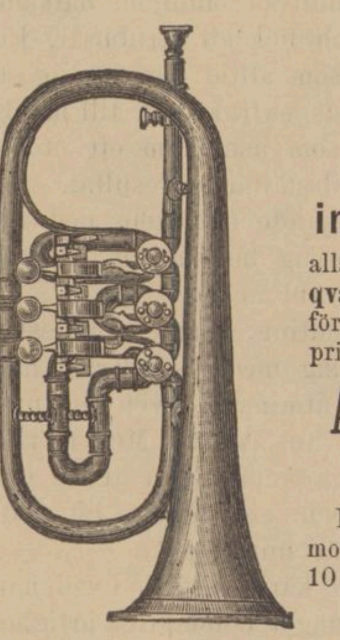
Öfrige insändare få vänta till nästa vecka.

Ingångna redovisningar: från A—n, Flen; S—n, Eksjö; W:s bokhandel Oskarshamn, hvilka härmed kvitteras.

Hjelp den sjuklige Ynglingen!

En fattig yngling som lider af lungsot och är oförmögen till arbete samt i saknad af det nödvändigaste, men har håg och fallenhet för porträttering, hvaraf porträtt af H. M. Drottningen insatt i ram och glas, är utstäldt å Svenska Dagbladets kontor vid Mynttorget, i förhoppning att få det såldt och derigenom få någon liten hjelp i sin nöd, beder ädla menniskor som ömmar för nöden, att räcka honom en hjelpsam hand med en liten skärf. Gören hvad I kunnen till lindring i hans oförvållade nöd, och Guds välsignelse blifver eder belöning.

Lista för anteckning af de ädla gifvarnes bidrag är utlagd i Svenska Dagbladskontoret vid Mynttorget.

Messings- och **Trä-Blås-instrumenter,** alla slag, af **utmärkt qvalité** och med nyaste förbättringar till billiga priser hos

A. E. Anderson,
Vingåker.

Illustrerad Priskurant mot insändande af 2 st. 10 öres frimärken.

Från **Aktiebolaget Hiertas Bokförlag** finnes utgifven:

Svenska Meterboken
af **Karl Lindstedt.**

Pris kart. 1 kr. 25 öre; bunden i klotb. 2 kr.

Denna meterbok är den *lättfattligaste, fullständigaste* (öfver 46,000 uträknnigar) och *billigaste*, som utkommit.

"*Uppställningen är särdeles praktisk* och upplysningarna så rikhaltiga, att hvar man kan finna sig till rätta hvar som helst i boken."

A. B.

„Omdömet om föreliggande meterbok kan e blifva annat än detta, att af alla de hittils utkomna är denna *ovedersägligen den lättfattligaste och fullständigaste* samt derjemte *den biligaste,* hvadan den är att rekommendera *framföralla andra.*" (J. P.)

"Nya Annonsbyrån"
(Sveriges **äldsta** annonsbyrå)
anhåller att, till undvikande af förvexling, adressen:
S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm,
måtte användas för annonser och andra meddelanden till
Nya Annonsbyrån, Stockholm.
S. Gumælius.
(G. 6059.)
Annonstaxans 17:e uppl. har utkommit.

I Holmbergska Bokhandeln,
75 Regeringsgatan 75,
samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"
2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.
OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska, Belgiska & Tyska
Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Leveranser af
Stålräler
och
Stålplåtar
till alla svenska hamnar
af **Bolckow Vaughan & Co. Limited**
Middlesbrough utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent
HERMAN RHODIN,
Stockholm.

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster.
22 Södra Humlegårdsgatan 22.
Stockholm. (22)

Passa på tillfället!!!

Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.
Villagatan 16.
STOCKHOLM.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

Försäkrings-Aktiebolaget
SKANDIA
STOCKHOLM
meddelar

Brandförsäkring dels på viss tid, dels för all framtid;

Lifförsäkring på lifstid med andel i bolagets vinst å motsvarande försäkringar: dels **halfva vinsten,** utan förhöjda premier, dels **tre fjerdedelar af vinsten,** mot förhöjda premier;

Lifförsäkring på kort tid, *Lifräntor, Kapital-* och *Utstyrselförsäkring.*

I bokhandeln kan nu köpas **tredje** delen af

MEDBORGARENS BOK.
Handledning för menige man i
SVERIGES ALLMÄNNA LAG.
Utgifven af **Gustaf A. Aldén.**

På 160 sidor, för endast **en krona,** redogöres här redigt och lättfattligt för **allt det vigtigaste,** som **en hvar,** både man och kvinna **bör känna af lagens föreskrifter** rörande lifvets alldagligaste förhållanden, såsom om **förlofning** och **äktenskap, makars rättsliga ställning, bouppteckning, urarfvagörelse arfskifte, testamente** och **förmynderskap;** om **husbonde** och **tjänare;** om **fastighetsköp, arrende, hyra** och **inteckning;** om **olika jordnatur, egoskifte, stängsel, jagt** och **fiske;** om **lösöreköp, pant, lån, borgen, förmånsrätt, utmätning, konkurs** och **handelsbok;** om **olika brott och straff; ting, domare** och **parter, stämning, laga bevis, dom, utslag, vad** och **besvär** m. m.

En menige mans lagbok, bör **detta arbete alltså vara högligen välkommet och oumbärligt för en hvar, som ej har något större lagverk.**

Föreg. delar af **Medb:s bok,** innehållande: **I. Statskunskap, II. Kommunalkunskap,** bägge lättfattligt framstälda för menige man, säljas också, **hvar för sig,** till 1 krona. Bägge ha af tidningspress och allmänhet mottagits med de amplaste loford, och af bägge har **på kort tid ny upplaga** måst utgifvas.

Undertecknad ombesörjer uppköp och **sågning** af **Ved, Gårds-** och **gaturenhållningar** å *Östermalm,* samt flyttningar och transporter från och till jernväg och ångbåtar. Adress: *Östermalmsgatan 2 B.,* (hörnet vid Vestra Humlegårdsgatan).
A. J. WILLSTRÖM,
Vaktmästare i Blasieholmskyrkan.

Blänkaren.

Sveriges enda radikala veckotidning.

BLÄNKAREN

utkommer i Stockholm hvarje Onsdag.

Prenumerationspris: halft år Kr. 2: 50. kvartal » 1: 25.

Allt Postarvodet inberäknadt.

Lösnummer 10 öre.

Kommissionärer antagas mot hög provision å alla större platser.

Ärlig! Radikal! Oberoende!

BLÄNKAREN.

På **E. A. Tegnérs** förlag:
Den moderna
Bildningshumbugen
i skolan, familjen och det dagliga lifvet.
Af
Jens L. Christensen.
Bemyndigad öfversättning.
Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren". *Söndagsnisse.*

"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt". *Budkaflen.*

Orientaliska Magasinet
säljer billigt:
Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.
M. S. Beylikdjian,
17 Hamngatan 17.

Läskedrycksfabriken
Svalan
95 Regeringsgatan 95.

Sodavatten	Kr.	5
Bilinervatten	»	5
Vichy	»	5
Fruktlemonad	»	10
Hallonlemonad	»	9
Sockerdricka	»	5
Champagnedricka	»	9

m. m.
Allm. Telefon 6759.

Rådgifvare för Badgäster
af
D:r Alfred Levertin.
à 50 öre, uti alla boklådor.

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Bell 789. **Ved.** Allm. 4817.

Från ***Carl Anderssons Ångvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:

1:ma	**6 kv.**	**Björkved**	**30**	**kr.,**
"	"	**Alved**	**25**	"
"	"	**Barrved**	**21**	"

allt pr hel famn.

All ved iläggges i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.

Stockholm den 2 Juni 1885.
Carl Andersson.

Ulriksdals Värdshus
Allmänna telefon 6039.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

SAFT
från Stockholms Sockerbageri-Bolag.

Hallon, Körsbär, Apelsin, Citron, Svart- och **Röd-Vinbär,** 1:ma sockrade, i originallådor om 25, 50 och 100 fl. Pr fl. kr. 1: 20. *Fritt glas*

OBS. Priskurant å öfriga tillverkningar gratis på begäran.

Agenter med 1:ma referenser antagas på platser der fabriken förut ej är representerad.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition.** *Stockholm,* Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 16

Prenumerationspris:

Till årets slut	Kr. 3: 75
För halfår	„ 2: 50
„ kvartal	„ 1: 25

Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekorativ skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar **E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan** och **Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.**

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Theodor Blanch's Konst-Salon
Kungsträdgården.

Utställning
af
den berömde Nordpolsfararen
Julius von Payer's
Dödens vik
(Franklin-Expeditionens undergång.)

En broschyr om konstverket finnes till salu i lokalen.

Utställningen hålles öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.

Endast en kort tid.

Obs! Under sommarmånaderna är Blänkarens expedition öppen endast måndagar, tisdagar och onsdagar 10—2 samt redaktörens mottagning samma dagar 1—2.

Der ute.

Popularitetsjagt.

Man har de senaste dagarne ställt till med öfverväldigande jubeltjut i spanska och utländska tidningar öfver kung Alfonzos »hjeltemodiga» resa till det svårt koleraangripna Aranjuez.

Konungen hade tidigt en morgonstund underrättat sin adjutant om, att de skulle ut och åka, och så bar det sig så romantiskt, att kusken fått hemliga order att köra till bangården, adjutanten köpte första-klassbiljett till Aranjuez och — de foro. Märkvärdigt nog kom kungens samvete fram med några ärliga ord strax efter affärden, i det detsamma lät majestätet förklara för en medpassagerare, att Alfonzo ansåg sig vara en för mycket i kupén. Men snart tystades dess tal af det smicker, som rann ur efterresande slafvars mun och det jubel, som en tanklös folkhop egnade »hjelten» och landsfadren. Och den gode Alfonzo anser sig för närvarande för verldens tappraste monark, för en konung, som är på ett högst särskildt sätt värd sina undersåtars kärlek och — penningar.

Och hvadan allt detta?

Jo, den knipsluga drottning Isabellas knipsluge son kände sin tron vackla under purpurn, hotande ministerkriser stodo för dörren, hetsige medborgare, förtryckta under rike, hjertlöse arbetsgifvare, hade börjat ropa på frihet och republik, munkarnes helgonbilder kunde ej mera hållas våta dygnet om af folkets slickningar, pesten hade kommit — med ett ord — den kastilianska kungakronan höll på att vräkas tillbaka till de dypölar, ur hvilka Prim och Castelar upphemtat den. Det gällde förekomma en gräslig olycka. Så bjöd sjelfbevarelsedriften i nobelt förbund med bourbonernes slägtmoral kungen att göra något extra, hvilket för en tid åtminstone skulle fördröja katastrofen. Och som hundratals med läkare och tusentals med barmhertighetssystrar utan att tveka ställt sig till de kolerasjukes hjelp, skulle det väl ej vara så synnerligen farligt att resa ner och för ett ögonblick titta på eländet. Ännu har gunås ingen kung dött i kolera, hvarför skulle då ej Spaniens »hopp» kunna ha lika mycken fläkt som de öfriga kusinerne.

Alfonzo reste. Gaf 5,000 frcs hit och 5,000 dit; blef hurrad och tilljublad o. s. v. Kom oskadd till Madrid och förklarades genast för nationalhjelte.

Men hvilken historia varder det förunnadt att bevara namnet på *en* af de tusende, hvilka ej humbugiseradt med sitt lif, utan verkligen offrat detsamma för att lindra medmenniskors plågor?

Reser en popularitetssjuk monark på en kort titt för att se, hur det ser ut i ett kolerasjukhus, genast rosas han af hela verlden, utan att kanske *en* tänker på, att detta opassande skrän är ett hånfullt slag i ansigtet på alla dem, hvilka dag och natt ge sitt lif till bröders och systrars hjelp!

Nämn hvar sak med sitt rätta namn. Och glöm ej att kalla de ansträngningar, som göras för att förlänga en döende dynastis lif, för hvad de verkligen äro — nämligen ömklig popularitetsjagt.

Konsekvens.

Bradlaugh, den bekante engelske parlamentsledamoten utan säte och stämma i underhuset, har ännu en gång blifvit förvägrad att gå eden, som berättigar honom intaga den plats, till hvilken hans valmän utsett honom och detta samtidigt med att det bigotta Englands drottning ogeneradt gjort en penningjude, Rotschild till pär och medlem af öfverhuset. Det är den der af ålder goda regeln att, är du fattig och obetydig, skall du ta mig f—n ha religion och riktigt kunglig religion på köpet, men är du millionär, så angår det ingen, hvad du tänker och hvad du tror. Det är helt enkelt den monarkiska toleransen i sin präktiga belysning.

Att fru Victoria är slö af ålder och Browniserad är här ingen ursäkt, ity att hon för länge sedan lär glömt bort hvad egen vilja vill säga, när det gäller statssaker, (måtte styrande makter bringa det dithän med alla, eller åtminstone de mycket upplysta mantelbärarne) hvadan alltså det stora gycklet får tillskrifvas den nya, konservativa regeringen. Rätt så! En ärlig början, som endast har till effekt att med åtskilliga hästkrafters hastighet öka den fart, med hvilken Salisbury & konsorter till hösten skola segla ut på glömskans haf.

Konservativt prakttelegram?

Från Irland telegraferas officielt:

Den nye irländska vicekonungen, lord Carnarvon, höll i måndags sitt intåg i Dublin och blef *hjertligt* mottagen af befolkningen. Han red, omgifven af en *stark* husareskort, medan trupper bildade spalier på gatan. Majoriteten i Dublins kommunalstyrelse beslöt att icke officielt fästa något afseende vid vicekonungens ankomst.

Liberalism?

Englands nye finansminister har öfveraskat en reformtörstande verld med den underrättelsen, att regeringen ämnar framlägga ett lagförslag, som upphäfver förlust af valrätt för sådana, hvilka erhålla sjuk- och fattig-hjelp.

Detta är ju filantropi af ädlaste slag. Visst kan man ha en ärlig politisk öfvertygelse, fastän man är sjuk eller fattig. Men pudelns kärna är nog ej en rättvisans handling, utan ett litet lätt genomskådligt försök att öka den konservativa valkontingenten till det stundande höstvalet. De, hvilka lemna sjuk- och fattighjelpen äro lorder och konservative godsegare, men ej såsom fallet till exempel här i Sverige kommunerna. Och ett stackars gammalt orkellöst kräk kan väl ej bättre visa sin tacksamhet för en lugn ålderdom än derigenom, att han blåser i den af godshern stämda pipan.

Englands radikala press skall väl i tid blotta det lilla näpna försöket och lära egendomsegarnes fattige och sjuke, att om än deras »herrar» gåfve dem tiodubbelt af det understöd de hittills fått, dessa »herrar» ändock begå en skändlig orättvisa, ty det är arbetarens hundraåriga sträfvanden, hvilka skapat den grundval af myntadt guld, på hvilken folkets förtryckare timrat sina stolta bygnader. Och ännu skändligare är det att begära en mans tro, derför att man ger honom *litet* tillbaka af hvad man stulit.

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?

För *Blänkaren*

af **Ess.**

VI.

Friheten och samhällsreformen. Rättvisa.

(Forts.)

Det finnes ett stort antal frisinnade och upplyste personer, hvilka med sorg iakttaga och med ifver bekämpa det folkens frihet tillintetgörande och folkens lifskraft utsugande fåväldet, men som ändock rygga tillbaka, ja nästan rysa, så snart de verkliga botemedlen mot detta fåvälde bringas på tal. Denna anmärkningsvärda motsägelse hos dem synes i främsta rummet bero på en missuppfattning af begreppet frihet. De älska friheten högt, ja så högt, att de anse den blifva obehörigt inskränkt, om man ej bereder frihet till och med åt dem, som både vilja och kunna inkräkta på andras frihet. Samhället bör icke, mena de, reglera hvarken friheten eller egendomsfördelningen, ty det är ett intrång på den personliga sjelfbestämningsrätten. Låt sakerna reglera sig sjelfva, så skall nog med tiden en tillfredsställande ordning uppkomma. Må gerna en hvar, blott det sker »under sken af lag och rätt», slå under sig, hvad de öfrige icke kunna försvara; derigenom befordras utvecklingen: de i andlig eller lekamlig måtto »kraftigast» utrustade individerna komma då till sin rätt och tränga de sämre utrustade undan, hvarigenom en allt mer förbättrad ras utbildas.

Hela detta betraktelsesätt är emellertid falskt. Det rätta begreppet af samhällelig frihet är icke, att en hvar skall få ordna och ställa det för sig, sina anhöriga och anhängare på hvad sätt han, med begagnande af innehafvande maktställning och gynnande tillfällen samt utan ringaste hänsyn till andras bästa, önskar och förmår. En sådan frihet blir en styrkans, våldets och svekets frihet; i ett samhällsskick, som bygges derpå, blir rättvisa ett okändt begrepp, och den politiska ekonomi, som godkänner den, skall, om den vill vara följdriktig, nödgas äfven försvara tjufvar och rånare. Sjelfva begreppet samhälle är oförenligt med sådana grundsatser, enär samhället förutsätter lagbundenhet och på öfverenskommelse grundade förhållanden, men ej godtycke, våldsrätt och slump. Den sanna uppfattningen af samhällets förhållande till medborgarnes frihet är, att alla skola ej blott *tillerkännas* lika rätt till handlings- och yttrandefrihet samt till egendom (ty utan egendom är friheten endast ett tomt ord), utan äfven *tryggas i denna sin rätt*, så att den försvaras mot angrepp och inskränkningar. Min egenskap af medlem i ett samhälle icke blott ger mig rätt att sjelf skydda min frihet och egendom — hvilken rätt jag skulle hafva, äfven om jag icke tillhörde något samhälle — utan den äfven berättigar mig till skyddande åtgärder i detta hänseende från samhällets sida. Ingen menniskas rättigheter bestämmas efter hennes styrka eller slughet, men alla menniskors rättigheter sträcka sig dit, der de öfriges vidtaga. Dessa grundsatser kränkas emellertid, om förhållanden finnas, hvilka, såsom fallet är med arfsrätten, sätta somliga menniskor i tillfälle att på förhand lägga beslag på frukterna af andras verksamhet.

Att det samhällsskick vi nu hafva, och hvilket till god del erhåller sitt skaplynne genom den af ett fåtal stiftade arfsrätten, icke, såsom man tror, och som till och med den annars så klarseende engelske tänkaren Herbert Spencer förkunnar, befordrar utvecklingen och slägtets höjande genom att bereda de bäst utrustade individerna tillfälle till framgång, är i föregående uppsatser tydligt ådagalagdt. Vore intelligens och duglighet lika ärftliga som de materiela egodelarne, då skulle otvifvelaktigt den närvarande ordningen vara den mest fördelaktiga för utvecklingen. Men det förhåller sig snarare tvärt om. »Det är ett märkligt faktum, att just de andliga förmögenheterna *ej* gå i arf. Snillet, ja till och med en ovanligare talang, har ingen stamtafla.» Derför kommer genom kapitalets ärftlighet i regeln medelmåttorna och de klent utrustade att gynnas och innehafva makten, medan dugligheten och talangen — utom då de födts i en lycklig ekonomisk ställning eller om de gå tillbakasträfvandets ärenden — undertryckas eller sakna tillfällen till utveckling. Med andra ord: framåtskridandet hämmas i stället att befordras.

Våra ärade vänner förfäktarne af den åsigten, att inga direkta åtgärder böra vidtagas för åstadkommande af ett lyckligare ekonomiskt tillstånd, påpeka huru som arbetsklassens förhållanden ständigt förbättras: dess medlemmar äro bättre födde, bättre klädde, hafva bättre bostäder och blifva bättre uppfostrade nu än förr. Detta är otvifvelaktigt sant på sitt sätt; men de förbättringar man sålunda framhåller skulle vi vilja jemföra med den förbättring, som på senare åren kommit till stånd beträffande våra husdjurs vård: de hafva också bättre föda och inhysas i ändamålsenligare och friskare lokaler. Men liksom deras *ställning* derigenom icke i minsta mån ändrats, så äfven med arbetarens: han är samme ofrie, beroende, egendomslöse man som för 50 år sedan. Det är endast det så kallade »existensminimum», som blifvit höjdt. Arbetarens lön räcker nu som förr i regel endast till anskaffandet af lifvets nödtorft, men till följd af förändrade åskådningssätt och vanor hos allmänheten ställas nu större fordringar på »lifvets nödtorft.» Deremot sttå de i fråga varande förbättringarne icke ens närmelsevis i rimligt förhållande till industriens och kulturens utveckling eller till förmögenhetens tillväxt. Icke hafva tillfällena för arbetaren att njuta den moderna civilisationens frukter eller att förkofra och bilda sig ökats i samma grad som för öfverklassen? Man skulle vara blind för att påstå det. Om så verkligen vore fallet, skulle vi då ännu kunna hafva qvar denna rangskala, som benämner arbetare »sämre folk?»

(Forts.)

Modern. "Kom hit Karl, och ge mig rottingen. Det gör mig verkligen ondt att alltid behöfva straffa dig."

Karl. "Bu-u-uh! Men ändå inte så ondt som mig. För då skulle du inte göra det så ofta."

* * *

Herr Pettersson. "Har ni kanske också besökt Venedig?"

Snobben. "Ja, det vill säga, jag har bara ridit igenom det en natt."

Herr P. "Hvad! Hur gick det till — Venedig ligger ju i hafvet."

Snobben. Ja, ser ni, men det var på vintern, och då hade vattnet naturligtvis frusit till."

Här hemma.

Linnéan, hvilken som bekant är ytterst svår att odla, står nu i blomning kring Linnés staty i Humlegården.

———

Dalasocknarne hålla på att ruinera sig för att få en ny jernväg genom provinsen till stånd.

Man kan få för mycket af det goda, och man bör draga lärdom af erfarenheten. Den visar, att kommunerna många långa år fått dragas med svårigheter till följd af beslut fattade under en uppblossande entusiasm.

———

I Söderköpingstrakten har man börjat praktisera att begrafva folk om nätterna. Det har dock hittils icke händt mer än en gång, och då berodde det på, att en inbjuden pastorsadjunkt icke hann anlända till sorgehuset förr än sent på aftonen, efter han förut skulle deltaga i en jungfruförenings fest vid en källa. Skam den som tänker illa derom!

———

En af konservatismens förnämste stödjepelare i Helsingborg, kamrer N. P. Nordin, f. d. herr Nils Persson, redaktör F. T. Borgs argaste trätobroder och vedersakare, har blifvit styggt komprometterad genom upptäckt förfalskning af kuponger i Helsingborg—Hessleholms-jernvägen.

Hr N. har varit en mäktig man i Helsingborg genom sin egenskap af ett slags handsekreterare till dess mindre skrifkunnige förre stadsfullmäktige-ordförande, efter sin död af särskildt Dagens Nyheter högt frejdade öfverhofstallmästaren Tornérhjelm.

Hr N. har funnit lämpligt att företaga en resa.

———

Till landssekreteraretjensten i Stockholms län, hafva följande sökande anmält sig:

1:o.) länsnotarien i Elfsborgs län, vice häradshöfdingen Gerhard Ludvig Almquist;

2:o.) länsnotarien i Stockholms län Matths Falk;

3:o) länsnotarien i Göteborgs och Bohus län, vice häradshöfdingen Carl Gustaf Hafström och

4:o) länsnotarien i Hallands län vice häradshöfdingen H. G. Nycander.

Det skall bli roligt att se, om för en gång skull förtjensten får göra sig gällande eller samma nepotism, som på senare tiden herskat i vårt befordringssystem, äfven här skall framträda.

Vi skola med uppmärksamhet följa denna sak; godt materiel står oss till buds.

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

Ett synnerligen behjertansvärdt upprop att bispringa den af sjukdom brutne, genialiske dekorationsmålaren Fritz Ahlgrenson och hans nödstälda familj har framlagts. Det är undertecknadt af bortåt ett par hundra personer, samtlige kände personligheter, pressmän, teatermenniskor, konstnärer, vetenskapsidkare och en prest. Och han är finne.

Vi anbefalla saken åt våra läsares goda minne och tillägga endast, att penningar kunna sändas till någon af hrr professor G. von Rosen, Fredsgatan 32, direktör Anders Willman, k. teatern, direktör L. Josephson, Stallgatan 4 eller öfverintendent Helgo Zettervall, V. Trädgårdsgatan 19.

———

I den stora Häggströmska konkursen i Norrland tillgodosågo sig sysslomännen, öfverstelöjtnant Hedenberg, auditör Huldt och bruksegaren Häggström, mer än rundligt. Om vi minnas rätt, gingo förvaltningskostnaderna till bortåt 200,000 kr. Åtal väcktes dock emot dem af riksbanken, och i detta mål har nu dom fallit, genom hvilken de för »vilseledande uppgifter» och »trolöshet mot hufvudman» blifvit ålagde att böta 300 kr. hvardera.

Då vi haft tillfälle att på nära håll iakttaga, hur utredningsmän i konkursbo genom sitt tillvägagående rent af plundra fordringsegarne på deras tillhörighet, hade vi gerna velat se, att domen hade lydt på fängelse samt återbärande af de — hvarför icke säga — stulna medeln.

———

För ändamålet tillsatte komiterade hafva öfvat censur öfver goodtemplar-ordens tidning och dervid fällt ett i det hela gynnsamt, efter vår åsigt väl förtjent, omdöme om densamma, men inlägga protest emot, att tidningen inblandar sig i dagens politiska och religiösa studier.

Härvid skulle Blänkaren vilja fråga, om icke goodtemplarne äro medborgare, och om de såsom sådana ej böra intressera sig för samhälleliga angelägenheter, samt, i så fall, om ej deras organ bör gå utom kretsen för det lilla, fast till sina syften stora, ordenssamfundet, och i sin mån bidraga till lösning i folkvänlig riktning af de stora frågor, som föreligga statssamfundet till afgörande.

Så synes åtminstone oss.

Men nu förhåller det sig så, att goodtemplarorden innehåller åtskilliga pietistiska och andra utpräglадt religiösa element, hvilka till sitt skaplynne äro konservative, och dessa ha svårt att fördraga, att ordensorganet är genomgående frisinnadt.

———

I söndags åtta dagar aftågade ett fältrustadt artilleribatteri, som räknade 198 man och medförde 5 kanoner med park och löshästar, till Eskilstuna och hemväntas först i morgon.

Ändamålet med denna expedition är ingen annan än att undersöka uthålligheten hos hästar och manskap, som under 10 dygn få lefva på torrskaffning.

Detta påminner något om den gamla kända frågan: hur långt tål du kallt stål? Hvarför verkställer man icke undersökningar äfven i detta hänseende, som torde vara ganska vigtigt?

Om emellertid en vanlig simpel åkare toge sig för att experimentera med sina hästars uthållighet, med andra ord ansträngde dem till det allra yttersta för att se, hur långt de kunde gå innan de stupade, skulle han utan tvifvel anklagas och dömas för djurplågeri. Men det får opåtaldt ega rum, när det sker i »militärvetenskapligt syfte», under hvilket humbugsnamn det antagligen går.

———

En mer än vanligt slipad skälm synes villatjufven Johansson vara. Nu har han tagit sig för att agera »väckt», och som bevis för att det är allvar med i spelet, anför han, att han tillbakavisar frestelsen att rymma. För att emellertid underlätta hans bemödanden att motstå denna frestelse, gör alltid en vaktkonstapel honom sällskap under hans promenader på fängelsegården.

———

Hufvudstaden konsumerar f. n. 25 $1/2$ millioner liter vatten om dagen. Och likväl lemnar renligheten i åtskilliga stadsdelar mycket öfrigt att önska.

Medan utvandringen alltjemt fortgår till Amerika, der man har att kämpa med tryckande konjunkturer, synes Australien gå till mötes en tid af uppblomstring, hvarför det kanske vore skäl för utvandringslystne att i stället rikta blicken dit. Visserligen äro guldgrufvorna uttömda, men i stället har man upptäckt tenn-, stenkols- och silfvergrufvor, hvilka beskrifvas såsom i hög grad gifvande. Och senast har man i kolonien Nya Syd-Wales funnit diamantlager, der man arbetat ett halft år och som lemnat en mycket tillfredsställande afkastning. Medan man för afrikanska diamanter betalar 11—12 kr. pr karat på platsen, betinga de australiska i följd af att de ha renare »vatten» 20 kr pr karat.

———

Som ett inlägg i tullfrågan och en nyttig erinran för vårt skyddstullvänliga landtmannaparti förtjenar att uppmärksammas den kritik, som furst Bismarcks vidlyftiga sifferapparat blifvit underkastad, genom hvilken han sökte bevisa, att spannmålstullarne ej skadade Tysklands östersjöprovinser.

Kritiken består i en officiel redogörelse rörande Königsbergs handel och sjöfart, och af denna framgår, att utförseln efter tullarnes tillkomst nedgått med c:a 200,000 tunnor om året, och enahanda är förhållandet med införseln, som sjunkit med 220,000 tunnor.

Rapporten tillägger: »Betydligt minskad omsättning och mindre vinstgifvande köpslut äro resultaten af våra spannmålsaffärer».

Bric-à-Brac.

Innehåll: Hvad hr Sacht, d. ä. direktör Robinsons sekreterare, berättade om arga hingstar, halsbrytande trapezer, snöbetäckta berg, moskitos och annan ohyra. — En ny Dardanell med motto: »Jag är här, jag är der.» — När Blänkaren blir officiel. Samt hvad som numera åstadkommer en framstående publicist.

Jag var ute och interviewade litet i går. Och det kan ju anses för något ganska ovanligt och berömligt så här under den döda säsongen, eller hur? Ty konsten att interviewa folk plägar eljes ligga i lägervall under sommaren. Och äfven andra årstider är den ingalunda att räkna bland dem, som hafva många dyrkare. Hvad säger »märket K. R.»? Han, den förste svensk, som gjorde i detta geschäft — och det till på köpet med en excellens till föremål, om man får tro, hvad K. R. sjelf säger — och det kan man ju göra för en gång. Jag vill nu icke tala om hans allra grönaste medtäflare som landsortskorrespondent och sanningsvän, mannen, som ämnar interviewa Sveriges rikaste tidningsredaktör, n. b. om han kommer längre än i tamburen. Men »ingenting är emellertid osäkrare». Millionärer hafva godt minne, när de vilja.

Men är det svårt att traska i dessa herrars fotspår under vanliga förhållanden, hur skall det då blifva denna ljufva årsens tid, då äfven icke goodtemplare fanatiskt dyrka vatten både till ut- och invärtes bruk, då hela Stockholm förefaller en, som en sämre varmluftsapparat, och *dolce far niente* bör utgöra en normal varelses enda sysselsättning? Då får man taga med sig icke blott sin vanliga oförskämdhet, utan äfven en mera ovanlig energi, om man skall orka vara närgången mot obekant folk.

Men jag har gjort det! Ända till min död skall jag skryta af att trots 30 ° C ha varit ute på den numera föga kungliga Djurgården och interviewat — direktör Robinson.

Ja, d. v. s., i olikhet med berömda förebilder vill jag hålla mig strängt till sanningen och så godt först som sist medge, att jag icke träffade honom sjelf. K. R. har talt vid De Geer; jag har icke talt vid direktör Robinson. Han hade icke tid — han orkade arbeta, han; men han var väl tvungen, kan jag tro. Men som jag nu en gång skulle vara fräck mot någon, så slog jag i stället ned på hans intelligente och gentlemannalike ekonomiska hjelpreda och pumpade honom på interiörer ur konstberidarlifvet. Ty — det är väl bäst att bekänna det — jag ämnar under de närmaste veckorna skrifva en häst- och konstberidar-roman på så der en 5 à 600 sidor stor oktav. Jag har redan det värsta undangjordt: baksidan af mina räkningar — de kvitterade, förstås — äro fullklottrade med stallglosor och små episoder ur cirkus-lifvet; hjelten blir naturligtvis jag sjelf, antingen som jonglör eller skolryttarinna — resten är en småsak!

* * *

Och — hvad fick jag veta!

* * *

Jo, det var åtskilligt, som jag nog förut icke hade någon aning om.

Till en början hörde jag till min förvåning, att det alls icke är något ovanligt, att en konstberidare är förmögen. Och det är väl icke heller så underligt, då t. ex. en clown kan hafva i lön en 600 kr. i månaden, om han är duktig. De s. k. *specialiteterna* kunna förtjena ännu mycket mera. Och har en cirkusartist dåliga affärer, är det vanligen spelpassionen, som gör »lätt fånget, lätt förgånget». För öfrigt åstadkommer det kringirrande lefnadssättet hos dessa nomader en viss likgiltighet för hemlifvets trefnad och komfort och hindrar dem att använda pengar derpå. De äro — och måste vara — jemförelsevis enkla i mat och dryck; de hafva intet eget hem, de trifvas bäst i sin cirkus och i sitt stall, de blifva sällan gamla och tänka derför föga på ålderdomen — hvartill skola de använda sitt öfverskott, om de icke af naturen äro fallna för att samla mynt? Äro de gifta, är det i regeln med en yrkeskamrat; till och med barnen förtjena sjelfva sitt bröd i cirkus, och fadern behöfver sällan sörja för familjens uppehälle.

Det är en hel liten egendomlig verld, sluten inom sig sjelf — denna verld af ryttare, akrobater, jonglörer, clowner. Deras idéer, deras intressen sträcka sig i de flesta fall föga utom det område, som begränsas af stallet och klädlogen. Men allt, som faller inom denna krets — det intresserar dem. Icke blott inom deras egen trupp, öfver allt på hela jordklotet känna de och stå i förbindelse med yrkeskamrater. Giftermål, barndop, konfirmering, död inom ett cirkus-sällskap blir föremål för deltagande, för glädje eller sorg bland konstberidare i alla delar af verlden. Dessa kosmopoliter brefvexla flitigt med hvarandra, d. v. s. de som kunna skrifva, hvilket visst icke är alla, de resa oupphörligt från det ena stället till det andra, de skiljas i Moskwa och träffas åter i Madrid, de födas och dö på resande fot, de tala flere språk ungefär lika bra, deras fädernesland är jorden, deras hem — cirkus. De kunna, som sagdt, vara förmögne, men ega ibland ej mer än kläderna på kroppen. Och med detta lif trifvas de godt; var öfvertygad, att de icke vilja byta med den besutne jordegaren eller den välmående kälkborgaren!

Direktör Robinson är en typ för dessa nomader, om också en förädlad typ. Han är bördig från Haarlem och är så till vida en ovanlig konstberidare, att han är husegare. Utom i sin fädernestad har han hus på flere andra ställen i Holland. Men dessa hafva icke förmått göra honom bofast; han har rest mer än de fleste. Att han uppträdt i en mängd städer i snart sagdt alla Europas länder, är mindre att säga om, men han har äfven genomrest trakter, dit européer af hans yrke sällan satt sina fötter. För sju år sedan reste han med sin hustru från Håvre till den nya verlden, genomfor Centralamerika, Brasilien, La Platastaterna och vestkusten af Sydamerika, seglade till San Francisko, företog så en rundresa genom större delen af Nordamerika för att slutligen från New-York begifva sig öfver Atlanten tillbaka till Håvre. »Wenn Jemand eine Reise thut, dann kann er was erzählen» säger man, och direktör Robinson kan berätta en hel del, när han vill. Men han har icke rest så som turisten, hvilken blott stannar ett par, tre dagar i hvarje stad, går omkring med sin Bædeker i hand och bjuder till att hinna få en ytlig öfverblick öfver det hela på så kort tid som möjligt — nej, han har uppehållit sig månadstals på hvarje större plats, lefvat tillsammans med infödingarne, talat deras språk, lärt känna befolkningens seder och bruk och satt sig väl in i alla dess förhållanden. Och en mera romantiskt omvexlande resa än hans i Amerika, torde få hafva gjort. Än kors och tvärs i Mexiko med dess half-civiliserade folk, dess dåliga kommunikationer, än genom Centralamerika, der man begagnade mulåsnor i stället för jernvägar, än i Sydamerika, der flera dagars och nätters vandringar öfver 10 till 12,000 fot höga berg icke voro något ovanligt. Ibland bodde makarne i hus utan fönster, med massor af skorpioner, tusenfotingar, moskiter och andra kryp till sängkamrater. I Brasilien hade de gula febern till ständigt ressällskap. I Peru och Chile jagades de flere gånger ut ur husen af jordskalf — de hafva just icke alltid dansat på rosor, de två! Men en tröst i alla dessa vedermödor var — den goda inkomsten. Biljettprisen derborta äro mycket högre än i Europa. Så t. ex. kostade i Rio de Janeiro en cirkusplats, som motsvarade tredje radens sida här, öfver 3 kr. i svenskt mynt; således mer än sex gånger så mycket som den billigaste, och åtskilligt mer än den dyraste platsen hos oss!

Under dessa resor har direktör Robinson med förvånande lätthet lärt sig alla de språk, som han behöft känna. Han talar flytande holländska, tyska, engelska, franska, spanska, italienska och ryska samt rätt bra svenska och danska. — Han lär vara en ovanligt skicklig hästdressör; åtskilliga af Salamonskys bästa hästar hafva dresserats af honom. Nu senast har han visat prof på sin förmåga i detta hänseende genom att här i Stockholm inköpa två hästar, som förut gått för vagn, och på mindre än fyra veckor inöfva dem till duktiga cirkusartister.

Det kan icke nekas, att konstberidarlifvet just genom sin nomadiska natur och sin rikedom på all slags omvexling har något romantiskt tilldragande med sig. Men osäkert och farligt är det på samma gång! En cirkus-direktör kan egentligen aldrig vara lugn. Icke nog med, att hvilken som helst af hans sujetter lätt kan råka ut för en olycka och bryta både armar och ben af sig, icke nog med, att han sjelf under sin dagliga kamp med starka, obändiga, svårhandterliga hingstar måste vara väl på sin vakt för att icke blifva lemlästad eller rent af ihjelslagen — han löper dess utom stor ekonomisk risk. De dagliga utgifterna äro stora; artisterne äro dyra; hästarnes förplägning, annonser, trycksaker, musik m. m. bidraga också att ganska lätt få en 4 à 500 kr. om dagen att försvinna. Om sedan publiken infinner sig fåtaligt, så kan det nog ofta bli ganska svårt att få debet och kredit att gå ihop. Allt beror på konjunkturerna; konstberidarne lefva på folkgunst.

De äro ett oförväget slägte, dessa moderna gladiatorer. Försigtighetsåtgärder, såsom utspända nät och dylikt, sätta de föga värde på. Men deremot tro de blindt på »varsler» och äro i allmänhet vidskepliga. Om den första person, som infinner sig vid en cirkus-representation, är ett äldre fruntimmer, så är detta ett mycket dåligt förebud. Fredagen har ett mycket fult rykte om sig hos konstberidare. På denna dag uppträder aldrig en nyengagerad artist första gången; ingen häst köpes, ingen »håller prof» en fredag. — Vid alla dåliga förebud anses det rådligt att spotta framför sig.

Sällsynt är att finna någon af detta yrke, som icke upprepade gånger allvarsamt skadat en eller annan kroppsdel. Fru Robinson t. ex. har nio gånger varit utsatt för svåra kropsliga skador. Men med den sorglöshet som är utmärkande för arenans folk, låter man sådana calamiteter ej bekomma sig. Utan fortsätter helt obekymradt det halsbrytande arbetet till dess en vacker dag måttet är rågadt och en olyckshändelse afklipper lifstråden. Ty en cirkusartist dör sällan, mätt af år och lefvande.

* * *

Det var ungefär hvad herr Sacht berättade mig.

* * *

När ofvan anförda, sorgfälligt relaterade företag så öfver all min förväntan lyckades, så — ja, Ni vet, hur det är, »aptiten kommer, medan man äter.»

Jag beslöt mig för något ännu större, något stort i samma genre. Jag axlade min svarta mantel och gick upp till »fyrkanten», inte köksvägen, för der äro trapporna så nötta och hala genom flitigt begagnande af C. O. (Berg), A. O. och Liss O. och en mängd andra icke uniformerade lakejer, utan den der breda vägen som långt ifrån leder till fördömelse, men tvärtom till all jordlifvets lycka.

Men kungen var inte hemma, men han skulle strax komma tillbaka; han var bara nere i Vestmanland på ett rykande.

— Nå, det var bra, sa jag; då går jag ner till La Croix… eller hvad det heter nu för tiden, och tar mig en smörgås, för skam te sägandes har jag inte spisat frukost ännu.

När jag spisat frukost, gick jag upp igen och ringde på.

Det var ju rent förbannadt! Han hade varit hemma men var rest igen… till Haparanda tror jag det var, men skulle med säkerhet komma hem till kvällsvardsdags. Det hade han lofvat mor och barnen.

På kvällen var jag upptagen, och så upprepades samma historia dagen efter. Då var han ute och jagade på Kinnekulle på morgonen, öfvervar fram på förmiddagen en flottrevy i Öresund, inspekterade tidigt på eftermiddagen befästningarne på Gottland, var hemma ett slag och regerade vid kaftet, for så ut och slog käglor på Lorenzberg i Göteborg samt intog en enkel en-bancosexa med skådespelarne, som ligga och gassa sig å Furusund.

Ni kan förstå, att det inte var roligt att gå der och vänta.

Ja, jag borde väl nämna, hvad jag ville. Det var helt enkelt att fråga, om icke Blänkarens referent kunde få följa med ombord på Vanadis eller Kare eller Drott eller Sköldmön eller någon annan af de mera komfortabelt inredda kronolustjakterna med bättre restauration ombord för att derifrån åse den stora sjöstriden i fredags och lördags. Jag var nästan säker på, att han skulle svara ja, ty vi äro på god väg att bli officiela. Dagbladet är snart expedieradt; så argt republikanskt som Svenska Dagbladet är, har det inga utsigter; med Figaro skäms både vederbörande och andra att ha affärer, Aftonbladet och Allehanda äro längesedan undangjorda, och så ha vi före oss på turlistar: Nyheterna, hvilka hålla på som bäst, Fäderneslandet, Göteborgs Handelstidning, Nerikes Allehanda, Öresundsposten och Tiden. Och som officiel på expektans, borde väl Blänkaren — — —

Det samma tänkte Dagens Nyheter.

Der hade dagen förut varit stor mönstring. De skrifkunnige medlemmarne af redaktionen hade fått ställa upp sig på ett led — det eftersta — och de icke skrifkunnige, men representable på ett, främst. Och så fingo de undergå förhör. Icke angående kunnighet i navigation, torpedohandtering, kanonvetenskap eller annat dylikt, som är bra att ha som barlast, då man skall ut att referera sjökrig. Men angående något långt vigtigare.

Ty pressen har nu hunnit så långt i utveckling, att en framstående och frisinnad tidningsredaktör t. ex. vid ett engagement aldrig frågar den platssökande: Kan Ni skrifva? Har Ni några kunskaper? Hvilka äro era åsigter?

Utan: hvar tar Ni era kläder? Begagnar Ni skodon efter fransk eller engelsk modell? Hur många halsdukar har Ni? Hur ofta köper Ni handskar?

Visar det sig då, att mannens skräddareräkning uppgår till något öfver en medelmåttig publicistisk årslön, så erhåller han plats i första ledet, der ingenting fins att göra, och för att kunna medhinna detta erhåller han några månaders årlig semester och får pension, när han inte orkar mera. De andra deremot, som endast ha duglighet och talang att åberopa, de få sitta hemma och göra nytta och skrifva tidningen, för herre gud de duga ju inte till annat.

Vid mönstringen utvaldes en på grund af, att man möjligen skulle kunna på landbacken ta honom för en sjöofficer och ombord för en officer vid Wermlands hästjägare. Han hade hvit väst samt jacka af blått trikåtyg, och ärtgröna handskar, så Ni kan väl förstå att han dög.

Han gick inte till kungen för att be om lof att vara med på Vanadis eller Drott eller… utan han kom ut för en »haj» eller något annat odjur, och undan det räddade han sig ombord på en passagerarebåt, derifrån han ingenting såg, utom det man ser alla dagar mellan Stockholm och Trälhafvet, och ingenting hörde utom svenska karlar och fruntimmer, som gjorde sig till, låtsande sig icke kunna tala svenska, utan talade med tungomål.

Men när detta skedde på det färskt-officiela trädet… ja, en vis man tager lärdom af erfarenheten, egen och andras. Derför blef det intet referat.

K. L. & I. N.

Herr Gustaf Gullberg har i följd af ökade korrespondensförbindelser sett sig ur stånd att *regelbundet* förse Blänkaren med Bric-à-Brac.

Emellertid ha vi G. G:s löfte om bidrag snarast möjligast.

Blänkare.

Vilda ansträngningar.

Knapt har man hunnit hemta sig efter den förvåning det väckte, att Vesteråsbispen i en predikan gaf vår »vördade» kung en liten uppsträckning för högst densammes hållning i den s. k. norska frågan, för än det varder underkunnigt, att en annan andans man och guds tjenare har i en högmessogudstjenst behagat gifva några förhållningsregler åt våra unge radikaler.

Kyrkoherden Karl Ljungman i S:t Clara församling förkunnade ordet senaste söndag under brännhet middagssol. Hans predikan rörde sig kring bibelspråket: »I skolen icke svärja» o. s. v., hvilket språk han välvilligt förklarade, att man rakt inte finge taga efter ordalydelsen, utan när verldslig öfverhet bjuder och befaller, att man skall svärja, då skall man svärja alldeles förskr … nej, alldeles obetingadt. Sålunda buro de ynglingar sig högst oskickligt åt, hvilka uppe i Upsala vägrade gå krigsmannaeden, af skäl att den var förbjuden i »guds ord». Men detta var ju dock en handling af tro, ehuru denna tro ej var fullt statskyrkligt lämplig, men hvad skall man säga om sådana, hvilka helt öppet djerfvas proklamera edens intighet, de hvilka ej vörda det heliga evangeliet, utan fräckt och offentligt förklara detsamma värdelöst. Och sådana finnas tyvärr ofta; särskildt vid högskolan här i hufvudstaden hafva dylika varelser sina bopålar. Och ej nog med att de tro på intet af gud och genom gud, utan de äro nog oförskämde att offentliggöra sin vantro, att söka skapa proselyter, men främst att i verldens ögon vilja pråla som martyrer för sina Rousseauidéer o. s. v.

Ungefär sådant var innehållet af kyrkoherdens tal. Han lärde och upplyste sin församling genom att påpeka, att den svenska religionen likasom öfriga kungliga institutioner kräfde män, hvilka kunde hålla den gyllene medelvägen, d. v. s. ej tro för mycket, men ej heller tro för litet, utan tro religionskungligt lagom; han lärde vidare sina käräskelige åhörare, att de, hvilka ega nog aktning för sig sjelf och sitt menskovärde, att de ej vilja nedlåta sig till att hyckla, att de voro förtappade varelser, samt att deras ledande motiv endast var effektsökeri. Den vördade herden besatt så liten förmåga att blygas, att han verkligen vågade håna och fördöma hederligt folks åsigter, derför att dessa stödja sig på sjelfständigt tankearbete, men ej på möglliga dogmer.

Men han märkte nog ej, den gode prelaten, att när han talade om frihetsdyrkarne och det ärliga mod de alltid visa, det smög sig in i det dammiga templet med sina förgyllningar och grannlåter en liten frisk fläkt från lifvet derute i den tänkande och arbetande verlden, och att den der lilla fläkten blåste hop dammet på den skinnbeklädda gamla boken uppe på predikstolen, under det den blåste bort den andliga dimman från några fordom »troendes» ögon.

När ser man för öfrigt intolerans drifvas som sport, utan att en svart prestkappa håller i piskan.

Ännu ett frispektakel.

Barn ha, som bekant, en medfödd benägenhet att leka, på landbacken med tennsoldater och vid vatten med barkbåtar och dylikt krafs.

Kungliga personer ha till sin käraste sysselsättning excercis, defileringar, simulakrer till lands och sjökrig — ja förstå mig rätt: låtsade — på det våta elementet.

I krigstid kan det vara ganska riskabelt att leka krig midt för näsan på fiendtliga flottor eller arméer. Men nu ha krigsryktena domnat af, och då kunde kgl. svenska neutralitetsflottan utan fara gå ut och skaffa lite extranöje åt sin storamiral och öfrige fackmän med och utan kungligt blod.

Och så fingo några af våra kgl. skutor föreställa fiende med fingerade höga krigsvärden = pansarfregatter, pansarkorvetter etc., och sen skulle resten med bibehållande af sina låga värden visa en intresserad allmänhet, hur mandom, mod och morske män ännu dvaldes på våra krigsfartyg, hur klena de än i verkligheten kunde visa sig.

Ett sådant litet krig i fred medför dessutom en hel del fördelar: krigsskoleeleverna vid Karlberg och öfriga inskeppade landstrupper skulle få litet hum om, hur det går till i krig, n. b. såvida kgl. sv. flottans fartygs sidor vore lika genomträngliga för ljus som de äro det för ryska spetskulor och spränggranater; statsrevisorerne skulle helt apropos få ett tillfälle att konstatera och anmärka ett oskäligt, onyttigt slöseri med statens medel om det n. b. föll dem in, att någonsin begagna ett sådant tillfälle; ångbåtsbolagen skulle få en extra inkomst på lustresor och den trafikerande allmänheten ett opåräknadt nöje nu midt i dödsäsongen d. v. s. om de förra behagade låta sina ångare gå så, att de senare finge se något och — last but not least — landets och sin kgl. pappas hopp få tillfälle att lukta krutrök, riktig veritabel krutrök, och det utan andra faror än de lurande skärgårdsgrund och krångliga farleder obarmhertigt lägga ut för fredliga intet ondt anande svensk-svenska örlogsmän.

Men, skämt åsido, är det verkligen minst sagdt otillständigt att, sedan dryga summor af folkets medel nedlagts på befästningar och rustningar för Gotlands försvar, hvilkas nytta är minst sagdt omtvistad, rent af vräka ut tusentals kronor på en grannlåtskomedi, hvilkens värde af *alla* erkännes vara = 0.

Och så innerligen smakfullt sedan det hela var satt i scen!

Här ligger en rysk sjöminister, ett ryskt krigsskepp och ryska officerare. Dem är man nog naiv eller nog fräck att bjuda på en uppvisning, ett frispektakel af så genomgående ömklig art som simulakern till sjös af den 10 och 11 juli 1885!

Naiv eller fräck!

Inbilla sig vederbörande, att man med vår skräpflotta, som är farlig endast för öar, skär och resp. besättningar, kan imponera på jättestaten öster om oss och kanske ingifva respekt för den händelse vi ännu en gång skola göra oss till med neutralitetsrustningar?

Eller är man medveten om, att det hela är ett narrspel? Och icke desto mindre utsätter vårt lands förhållanden för spe och begabberi af de oss på det militära området så oändligt öfverlägsne främlingarne?

Det borde man dock hålla sig för god till. Och man borde hysa för mycken aktning för nationen för att göra den till narr.

Allmänhetens omdöme om senaste flottsimulakern har också redan stadgat sig; det skedde snart nog. Ty bland åskådarne i lördags funno vi till och med utpräglade högermän, som med förtrytelse förklarade det hela för en skandal, tilläggande, att »de pengar som detta kalas kostar kunna sannerligen sägas vara kastade i sjön».

Och rätt talade de.

Pressen och goodtemplarne.

Jamaikadoftande Figaro har i förbund med glädjens speciela organ sökt förlöjliga de med allt större framgång krönta nykterhetssträfvandena, medan de samtidigt gifva sig min af att varmt intressera sig för nykterheten.

Man hakar sig fast vid vissa oväsentligheter i goodtemplarnes organisation och arbetssätt, och med tillhjelp af dessa bjuder man till att göra ordens hela verksamhet misstänkt. Långt ifrån att vilja påstå, det goodtemplarrörelsen, hur menniskovänliga och nobla dess syften ock må vara, endast på grund deraf borde vara från all kritik och allt klander fredad, måste vi dock göra en bestämd skilnad på kritik och — kritik. Ärlig om än så skarp granskning och försåtliga insinuationer, giftigt hån, afsigtliga misstydningar. Det är detta senare slag af kritik, som man börjar tillämpa mot goodtemplarismen. Men deraf har den i sanning icke gjort sig förtjent, ty man skall vara antingen mycket okunnig om de lägre samhällsklassernas lifsvilkor och förhållanden eller icke ha det ringaste hjerta för medmenniskors lidanden och elände, om man ej skall medgifva, att den omåttliga förtäringen af rusgifvande drycker är amma till den fruktansvärdaste nöden, frampressat de flesta tårarne och skapat de flesta brotten; men att, sedan goodtemplarrörelsen börjat, i tusentals hem, dittills sköflade på hvarje skymt af lycka, välmåga och trefnad åter fäst bo. Äfven för de s. k. måttlighetssuparne har goodtemplarverksamheten gjort godt. Ty om spritdryckerna också icke bland dem fingo breda all den förbannelse, som så ofta åtföljer dem, borttaga de dock mången penning, som på år och dag samlad skulle gjort ett rätt respektabelt belopp och kunnat komma barnens uppfostran o. d. till godo.

Dessa förhållanden tynga i vågskålen till goodtemplarordens favör. Hvaremot dess brister äro af genomgående obetydlig och oskadlig art.

Man skrattar åt dess hemlighetsmakeri, dess svaghet för titlar och dekorationer.

Javäl, det göra vi ock. Men så länge gamla förståndiga karlar, bildadt folk till på köpet, inträda i frimurareorden och dess hundratals afläggare med välgörenhet till skylt och förlustelser till verkliga innebörd och icke tveka att spöka ut sig med band och andra insignier, så bör småfolket, bland hvilka goodtemplarorden hufvudsakligen rekryteras, också utan klander eller hånskratt få hängifva sig åt sina mystifikationer.

Hvad så kvinnans deltagande i ordensarbetet angår, så om det ock tillsvidare är sant, att hon har sin egentliga verkningskrets i hemmet, vid härden, så — skulle hon ej i den mån hennes tid och förmåga det medgifver få deltaga i civilisationsarbetet, särskildt ett sådant arbete i hvilket hon lifligare än någon annan bör vara intresserad, då det gäller att omskapa maken, brodern, älskaren till en flitig, samvetsgrann, god man och medborgare?

Hvarför skola öfverklasskvinnorna få bilda föreningar, skrifva i böcker och tidningar och gifva inlägg i dagens strider för det helas utveckling och väl, om ej underklasskvinnan skall få det?

Och barntemplen, som skola vara så platt onyttiga!

Kan då det kallas så platt onyttigt, att menniskan redan vid unga år får ett bestämdt, lefvande, starkt intryck af hvad som är rätt och hvad som är orätt, hvad som leder till förderf och hvliket som bringar välsignelse?

Äro icke intrycken från barndomens dagar ofta bestämmande för hela lifvet? Är det då så barockt, om de unga ingifves en känsla af lastens fulhet och skönheten, lyckan af ett rent, ett sedligt lif?

Eller vill man deducera lux a non lucendo? Vill man, att de skola börja med att stjäla för att de sedan skola bli så mycket ärligare, bryta sin helsa genom utsväfningar för att sedan värdera kyskhet och tukt?

Det vill ju ingen. Man vill ju i detta fall redan tidigt böja trädet så, som man vill, att det sedermera skall växa.

Så må man då ock i nykterhetssaken börja med de unge. Det är hos dem ej fråga om löften, som kunna komma att brytas, men det är fråga om att gifva dem intryck, hvaraf de kunna ega behållning för lifvet. Och må de erhålla sådana!

Linieeld.

Krigsförberedelserna i Indien ha kostat 400 lacs. Det är bara 68 millioner kronor.

Det är fin laks, kostbar laks, för att inte säga lyx.

* * *

En svensk sjöman vid namn Hugo Limborg vardt för någon tid sedan marterad till döds ombord på ett engelskt fartyg. Våldsverkarne hafva nu blifvit af engelsk domstol dömde att hängas.

All right!

* * *

Nu har man lekt krig igen. Denna gång till sjös. Tiden går långsamt för de kunglige. Som icke ha något nyttigt att företaga sig. Hvarför alla möjliga galenskaper påhittas. Som tros kunna förströ dem.

* * *

Goodtemplarne ha fått en fruktansvärd vederdeloman i Figaro. Nå, att barberaren tycker om konjak, är ju icke att undra öfver; konjak är ju så bra för håret och än bättre lär Eves Jamaicarom vara.

* * *

Hätsk mot goodtemplarne är äfven Söndags-Nisse, som annars i allmänhet har blicken öppen för hvad som är förnuftigt och godt.

Men när man är Lundströms pappa, så får man väl ta barnens små svagheter i försvar.

* * *

När jagttiden nu har börjat, kan det ej tillräckligt inskärpas hos okynnige eller obetänksamme skyttar, att det är en ren skändlighet att endast »för ro skull» döda småfoglar och andra ickematnyttiga djur. Förstörelselustan i och för sig är rent djurisk, för att ej säga något värre, och hvarje jägare borde taga till regel att nedlägga endast sådane djur, som äro »till hat eller till mat» d. v. s. rofdjur och ätbara djur.

K. m:t skall nu allting bestyra. Man kan inte skicka tio rådjur från kronoplanteringen vid Engelholm till en d:o plantering å Gottland, utan att konungen dertill skall ge sitt tillstånd.

Det är alldeles obegripligt, hur konungen kan medhinna allt möjligt, och likväl har han tid öfrig till oupphörliga resor och middagar in infinitum.

* * *

»Grefve Paul Vasili», som lemnat de bekanta etsande skildringarne från flere af Europas hof och ur deras societetslif, sammanfattar sitt omdöme om England i följande drastiska uttalande:

England, som är komiskt genom sina excentriciteter är dystert genom sin dimma, sorgligt genom sin pauperism, sin dryckenskap, sin prostitution; det är smått genom sina fördomar, sin religiösa fanatism, sitt söndagshyckleri, förtryckande genom sin rättegångsordning och sin aristokrati, brutalt genom sina boxningar, dåligt genom sin matlagning.

Men det är stort genom sin frihandel, sin frihet, sitt home, sin patriotism, sitt mod, sin oförskräckthet, sin ihärdighet, sin äfventyrslusta; det är lifligt som en fullblodshäst, det eger den snabbhet. som för de stora folken fram medelst dess jernbanor, vägar och cabs; det är välgörande genom sina brott och nöd förebyggande inrättningar, sundt och starkt genom sina öfversköljningar med kallt vatten och sina kroppsöfningar. Det är godt genom sin lax och sina fasaner.

* * *

Det var med moskovitiskt slö uppsyn de ryske sjöfficerarne åsågo flottmanövrens final i lördags.

Men då en galonerad kungadräng förbjöd »Victorias» passagerare att landstiga vid svenska folkets fästning Oskar Fredriksborg, lyste en glädjeblixt i deras ögon och det talade och sade: muschki puschki, parushkin sviskon; det är uttydt: gudskelof, att de ha litet civilisation äfven i Sverige.

* * *

För att åse slöseriet med folkets medel, som egde rum under krigsskämtet i lördags, afgick ångaren Victoria med full last af passagerare. I annonsen om denna lustresa var dens början bestämd till kl. 11 f. m. Först 11,15 afgick emellertid ångaren. Den anlände till Trälhafvet ungefär samtidigt med att gycklet vardt slut. Icke desto mindra behagade det Victorias befälhafvare att trots de ganska skarpa protester och det stora missnöje, som rådde om bord öfver den misslyckade resan, i en half timmes tid ånga rundt om på sjön i den rysliga hettan, i stället för att fortast möjligast skynda hem.

När man arrangerar lustresor, bör man först och främst se till, att man icke lurar sina passagerare, och om man nu olyckligtvis skulle råka till att göra detta, bör man låta sina intressenter sjelfva bestämma, om de vilja fara hem genast eller ej.

Detta underlät Victorias chef.

* * *

Vesteråsbiskopen Billing predikade i söndags åtta dagar för kungen öfver ämnet »En hällebergets man.»

Man erfar, att högstdensamme fått sina fiskar varma af prelaten, som icke kunnat förlåta konungen, att han lyssnade till hvad pligten bjöd honom under konflikten i Norge.

Men hade konungen fortfarande trotsat pligtens bud, då hade han varit »en hällebergets man».

Säge hvad man vill, så ha presterna icke vanslägtats sedan salig Loyolas tid.

* * *

Förordningen mot lotterier är en regel, som består af endast undantag. Senaste tillåtna lotteriet är det af svensknorske konsuln i Marseille anordnade med uppgifvet ändamål att insamla medel till ett skandinaviskt sjuk- och sjömanshem derstädes. Det fromma skenet måste naturligtvis bevaras; eljes kunde det kanske vara på tid att helt öppet medgifva lotteriers inrättande, då de millioner som nu årligen gå till Köpenhamn, Hamburg m. fl. platser, finge stanna inom landet och upphjelpa vår industri, öfver hvars tryckta belägenhet man städse, med större eller mindre skäl klagar. På samma gång blefve man då i tillfälle att godtgöra de förluster, som bragtes svenska tidningsutgifvare genom förbudet att införa lotteriannonser, ett förbud i hvilket vi icke kunna se annat än en kränkning af den enskildes rätt, af eganderätten.

* * *

Nordiska museet har fått en del nya hedersledamöter, deribland svenska och danska kronprinsparen.

Dessa hafva visserligen icke hittills gjort museet några väsentligare tjenster; deremot lära de ha gifvit d:r Hazelius det bestämda löftet att längre fram, så snart omständigheterna det medgifva, till museet öfverlemna sina kronor, spiror, kröningsmantlar och öfriga föråldrade dekorationer, som der skola vara utmärkt på sin plats.

I kronans kolt.

Bref från gärdet.

den 22 juni 1885.

B. B.

Du skräder ej ord, du. Vete hin hur du vågat ta mun så full. Derför att jag händelsevis inte haft tid att besvara dina haranger, tar du dig för att gallhoja värre än ett kristligt erkenöt till predikant, som gormar grufliga mot syndarenom. Jag är inte någon bulvan, ingen fähund heller du, utan en hygglig medborgare, som ordentligt uppfyller sina pligter mot ett aktadt och älskadt fosterland. Jag har inte (som en viss person) sökt att krångla mej till ett skamligt intyg på att inte duga till någonting annat än — till kronvrak. Mitt samvete är obefläckadt som jungfru Marias dygd.

Gjorde jag rätt, borde jag aldrig låtsas om dej vidare; men för att infria mitt löfte att berätta för dej, hurudant det käns att gå i fångdrägt (eller narrdrägt eller hvad den militära kostymen rättast bör kallas), vill jag emellertid uppvakta dej med en och annan epistel, som jag ämnar svarfva ihop på lediga stunder, då befälet gifver en lösare tyglar och en liksom kan inbilla sej, att han som ska allting bestyra — jag menar naturligtvis ej klockarfar — förlänat menskan fri vilja att handla.

Du mins nog, att du och jag en gång resonnerade om, hvad det tjenar till, att vi svenskar ska excersera. Då hade vi bra lite hum om hvad man allt får lära sej på de 30 dagar, man tjenar kronan. Ack kära vän, du kan inte ana hvilka underverk det höga befälet gör. Tror du kanske, att vanliga »civila brackor» ha kunskap om, hur ett ordentligt hurrarop ska låta? Fråga officerarne; de veta bäst, ty de få hålla på i flera timmar att lära oss hurra så, att gubben i Humlegården, som knarriga öfversten kallas, inte fnyser åt det. Och då Bernadotterna komma på ståtliga hästar och nedlåta sej att helsa: god dag gossar! om då »gossarna» skulle svara god dag kära far och god dag kära bröder, kan du väl tänka dej, hvad det skulle svida bittert i de stora furstarnas finkänsliga hjertan. Men nu får man gud vare lof lära sej hur det skall vara, och stiligt låter det, när alla med en mun svara: gud bevare —.

Då jag excercerade första klassen, räknade jag ut, att vi höllo på något mer än 4 (säger fyra) dagar med att lära helsa. I år få vi hålla på med detsamma ett par dar till, så nog användes den korta tiden väl. Jag ska inte heller glömma att tala om för dej, att skyldra gevär hör till det allra vigtigaste och att med det gnos det värre. Naturligt! Ty då vi en gång komma i krig och, förstås, kapitulera, ska vi åtminstone kunna skyldra med smak — för kineserna eller hvad det nu blir för ena, som ska lägga embargo på den nedsölade gustavianska kungakronan.

Tror du mina ord, så måste du vredgas på den regering, som inte blygs att komma fram med ett sådant påstående som det, att beväringsöfningarna hos oss *måste* utsträckas. Jag har frågat mej sjelf otaliga gånger, hvilka storverk ska utföras på den tillökta tiden och omöjligt kan jag få annat svar än det: vi äro nog lyckliga att ega ett par förtjusande prinsar, som ännu inte på långliga tider trampat ut barnskorna, men hvilka inte desto mindre kunna komma på den snillrika idéen att per käpphäst företaga en tur ut till gärdet, och då *måste* naturligtvis beväringarna roa dessa förhoppningsfulla furstebarn, men hvarmed? Ja, det får officerarne med ammans tillhjelp undervisa de ståndaktiga krigarna om under de 12 dagar, som af senaste riksdag blifvit anslagna. Det är inte drift det här, kära du, ty med skäl kan man sluta sej till något dylikt, så ömkligt och narraktigt går det till.

Du är nog ense med mej om, att de 30 dagarne kunna vara nog, i fall de användas ordentligt. Men nu är inte förhållandet så. Befälet är dertill alldeles för okunnigt och alldeles för likgiltigt. Nog tycker man, att herrar gardesofficerare borde vara säkra i sina stycken, men så tycks det inte vara. De öfversta, de flintskalliga och utlefvade, äro helt säkert skickliga i att äta fina middagar samt att, fast med lifsfarliga ansträngningar, kröka rygg inför den kungliga nåden. De militära kunskaperna deremot stiga, kan man säja, ju lägre titeln är, så att t. ex. korporalerna kunna till och med läsa opp excercisreglementet som en konfirmand lilla katekesen -- och det är ju vackert så.

Men om officerarna ska jag tala en annan gång, då jag kommit dem närmare in på lifvet. Så mycket kan jag redan nu säja dej, att de förefalla humana mot oss beväringar.

Nu har jag resonnerat om det här eländet så länge, att du börjar rent utaf bli melankalkonisk. Men för all del gråt inte öfver eländet, utan skratta, skratta alldeles förbannadt, så göra många, så gör också

din gamle vän
n. v. Beväringssoldaten 77.

* * *

d. 25/6 85.

B. B.

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

— — Emellertid var det tråkigt, att du var missbelåten med mitt bref. Jag vågar nog inte hoppas, att detta blir bättre emottaget, fast jag vet, du tycker om fotografier och det är just en sådan öfver lifvet härute, som nu rullas opp:

— Trumman går. Dagens strider äro lyckligt öfverståndna. Klockan är åtta slagen. Kompanierna marschera upp i tältgatorna. »För fot gevär» kommenderas. Den högtidliga stunden är inne, då alla (kristna, judar och hedningar) vända sina hjertan till den treeniga guden. Salmen ljuder som ett råmande mummel. Och korporaln hasplar ur sej »Fader vår» och »Herren välsigne oss» med otåligaste fart, liksom vill han inte hindra »vår herre» alltför länge. Så följer åter igen en vers skrål.

Hundrade munnar bedja för konung och fädernesland — allt på befallning!

Klockan 10 skola alla ligga. När Jonblund skall infinna sig? Derom tror jag intet står i orderna. Men... det är långt till tio ännu, och kvällskvisten är härlig. Luften ljum. Himlen nästan molnfri. Den bländande solskifvan, som sväfvar öfver Norrmalm, skickar ut ett helt batteri strålar, de sista för dagen. Bevädringarna jubla, uppsluppna i sin frihet.

Du kan förstå, att det egentligen är först nu, som det glada lifvet börjar. Ingen känner sej trött eller sömnig. Hvar och en trängtar efter förströelse. Några söker den här, andra der och alla ha lifvadt.

På slätten nedanför lägret afsjunges den nyaste beväringsvisan. En väldig skock sluter sig kring positivet, som halarn vefvar på af alla krafter och bredvid honom står den sköna vindögda tärnan och skriker i falsett. Mängden stämmer i. Det är musik må du tro! Sjelfva fan kan nog inte tjuta värre.

Men det är inte godt, att mannen är allena. Derför ha vackra nymfer lockats ut från gränderna, digra köksor samt smärta pigor ur sina burar; och andra små nätta töser, som ha en vän på Gärdet och som äro upplagda för en sväng, ha hittat hit ut. Dansen är snart i full gång. Glädjen står i högan sky.

Fast det inte är svårt att få sej en slurk, aktar man sej likväl för den otäcka spirituosan. Åtminstone alla på andra kompaniet känna sej manade att hålla måttan, den förbannade måttan, som är så ohyggligt lätt att gå förbi, — de anstränga sej, ty den jovialiska kaptenen har bedt dem derom i morse, då han höll ett litet tal, som om det just inte var alldeles detsamma, likvisst påminde mycket om ett, som en major vid Helsingarne en gång höll till en bataljon något ankomna soldater. Det lydde som så:

Hedningarna — stammade han i största vrede — som inte hade lagen... gjorde dock af naturen det lagen påbjöd... men I era sju tunnor tusande djeflar, som ha både lagen, evangelium och dertill kongl. majestäts nådiga instruktion, I uppför er som — svin!

(Forts.)

Nykterhetsfanatism.

Hur behjertansvärda nykterhetssträfvandena ock må vara i och för sig sjelfva, måste man dock med bestämdhet reservera sig mot det sätt, hvarpå åtskilliga nykterhetsapostlar gå till väga för vinnande af sina ändamål. Allt som händer förstå de att tillgodogöra sig, och de draga dervid icke i betänkande att vanställa fakta eller tillgripa obevisade påståenden, blott de derur som en »fabula docet» kunna få fram det eviga temat: rusdryckernas förbannelse.

Sålunda inträffade för kort tid sedan en händelse, som med beklagande och medkänsla omtalades af samtliga stockholmsbladen.

Samtliga, med *ett* undantag — veckotidningen Stockholm.

Härom skrifver Tiden:

Under rubriken »Ett fasansfullt slut på en glad natt» har någon enfaldig, men fanatisk nykterhetsifrare der fått beskrifva, huru hrr Helenius och Ahlinder före olyckan »haft en glad natt; men man gick på stadiga ben och ingen af dem, som sågo de båda vännerna, kunde på dem märka att de druckit något».

Så följer beskrifningen på olyckan, hvarefter artikeln slutar på följande uppbyggliga sätt:

»En fråga har i dessa dagar ofta (?) blifvit framstäld:

Hafva rusdrycksförtäringen och nattstimmet haft någon andel i den hemska olyckan?

Frågan kan icke besvaras; men en förmodan ligger nära till hands, att om hr Helenius, som var känd som en mycket försigtig man, den natten varit hemma hos sig, icke besökt värdshus, icke haft »en glad natt», utan åtnjutit hvila i sin goda säng, skulle den oförsigtighet, som frambragte sprängningen, knappast kunnat ega rum.

Och om denna förmodan skulle vara riktig, har man här ytterligare tre offer att lägga till de många».

Först en fråga: hvilken spion i absolutismens tjenst har inberättat till »Stockholms» redaktion den högvigtiga underrättelsen, hvar hrr Helenius och Ahlinder tillbragt aftonen?

Vidare: hur kan »Stockholm» anse det tillständigt att, utan en skymt af bevis, på lösa, af *intet* styrkta antaganden, smutskasta de så sorgligt omkomne och insinuera att explosionen skett derför att de voro onyktra vid tillfället?

Sannerligen, en nykterhetsagitation, som drifves på *sådant* sätt, bör motarbetas i stället för att uppmuntras.

Vi vänta, att »Stockholms» redaktör i tidningens nästa nummer ger minnet af de döde den upprättelse han är skyldig.

En kärlekshistoria.

För Blänkaren
af
Hinke Bergegren.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Det smög ett rykte om att hon, det lilla tillgjorda sjåpet, hade en älskare. Afundsjuka väninnor ha ofta onda tungor.

Såg man inte hur likgiltig hon *låtsades* vara mot en viss herre, som gick mycket der i huset.

Förhållandet var, att hennes mans bästa vän hade gjort henne sin kärleksförklaring. Det hade sårat henne. Hon afskydde honom af hjertans grund, och fast hon inte ville visa det, sköt det likvisst fram. Till sin man hade hon ingenting sagt. Hvarför skulle hon rifva ned den ungdomsillusion, som stod så ren och härlig för honom?

Hon viste ingenting om det fräcka förtal, hon var utsatt för. Allra minst hade hon ändå kunnat ana, att hennes man skulle sätta tro till slikt.

Hvad ryktet hviskade, hade emellertid nått fram till hans öra, uppväckt hans svartsjuka. En förfärlig misstanke frätte som gift på hans kärlek. I hans inre föddes nu förakt för henne, som bedrog honom så skamligt.

Gud i himlen, hvad han led! Hon var ju hans dotters mor.

Han förändrade inte sitt sätt mot henne. Han skulle lura ut hvad han ville veta. Han spelade sin roll fint.

Menade kanske också hon, att han var en sådan bortkommen en!

En kväll kom han hem senare än vanligt. Hon satt inne i sängkammaren och väntade på honom.

Han gick genast dit in. Han låtsade inte om henne. Då hon ville helsa på sitt kärliga sätt, stötte han henne tillbaka. Hon blef alldeles förskräckt. Han hade en så otäck uppsyn.

När han stängt dörren, stälde han sig framför henne och bara stirrade. Så vände han sig om och skrek:

»Kom inte med några invändningar, inga förklaringar — det tål jag inte.» Som om hon sagt emot honom. »Var du inte rädd; jag skall inte röra dej. Allt ska bli som förut, inga förändringar annat än sådana som naturligtvis är nödvändiga. Har man tagit fan i båten, så...»

»Är du galen eller hvad går det åt dej?» frågade hon med gråten i halsen. Hon begrep sannerligen inte ett ord af alltsamman.

»Ja, galen. Eller så har jag varit det

och blifvit klok — du.» Han tittade på henne från sidan. Ville hon spela oskyldig nu, nu då han hade bevis. Sådant afskum!

Han slungade ett bref till henne. Det skulle väl åtminstone täppa till mun.

Det hade kommit efter middagen, då han skulle gå till kontoret. Som han känt igen stilen, hade han brutit det, fast det var adresseradt till hans hustru.

Hans vän hade tagit sig djerfheten att nu, innan han skulle resa bort, skrifva till henne och be henne om ett möte, då han menade, att hon lika lite nu som förut skulle säga någonting till sin man.

Der egde han detta gräsliga, ohyggliga »bevis», som han så länge gått och längtat efter.

Han ville inte förhasta sig, inte tala vid henne, förr än han tänkt sig för. Så gick han i den förfärligaste sinnesstämning och dref kring gatorna tills han fattat sitt beslut. Som han nu tillkännagifvit för henne: det skulle inte bli några förändringar.

Då hon läst brefvet, vardt hon ond och ledsen öfver, att han verkligen misstänkt henne. Hon tyckte, det inte kunde vara möjligt. Än mera smärtade det henne, då det ett tag undslapp honom något om att han vetat det länge.

Hon gick fram till honom.

»Det kan väl aldrig vara din mening, att jag bedrar dig.» Hon ville lägga sin hand på hans axel, men han slog till henne.

»Nej, du ska höra på mej,» hväste hon.

»Tig, tig!» röt han till; så isken att han darrade i hela kroppen.

Hon lydde. Om han slagit henne, hade han inte kunnat få ett ord ur henne nu. Hon kände sig förolämpad. Det var som om någon skrattade åt hennes kärlek.

Då han lemnade rummet, kastade hon sig ned på soffan, och der låg hon hela natten igenom. Oafbrutet strömmade tårarne. I hennes hjerta kändes det, som stucko hvassa nålar deri.

Från den natten grubblade hon och grubblade på, hur hon skulle göra. Men som han aldrig ville lyssna till hennes förklaringar, hörde hon till sist opp med att göra några försök till försoning.

Deras förhållande var spändt och tycktes komma att alltid förbli det. När han någon gång var tvungen att tala henne till, stod han med ryggen vänd åt henne.

Deras dotter kunde inte förena dem. Hon hyllade sig mest till fadern, som lät henne göra hvad hon ville, och som aldrig gaf henne någon tillrättavisning. Och naturligt var, att faderns föraktfulla ton emot modern smittade dottern.

Lyckan hade lemnat deras hem. Ingenting af den gamla kärleken fans kvar till att rädda.

Så förgingo många, långa år i samma hopplöshet. Han förblef densamma, lika kall och hård emot sin hustru, som han dock en gång älskat så högt, så högt.

* * *

Hon lät behandla sig som ett oskäligt djur. Utan klagan böjde hon sig under hans ovänlighet. Men hans förakt kunde aldrig kufva hennes stolthet, hur hårdt det än gnagde på hennes hjerta.

Ty hon viste med sig sjelf, att hon var oskyldig.

Hon teg och led.

Alla illusioner hade ramlat, alla förhoppningar smält bort. Hela hennes lif hade blifvit så hvardagligt och hon sjelf så slö, att hon knapt märkte det hennes innerligaste önskan höll på att förkväfvas.

Att dottern skulle komma bort ifrån hemmet. Det var i flera år inte en afton eller en morgon, som hon inte bad gud derom. Han hörde aldrig hennes bön.

Så kom i stället den tid, då hon trodde, att hon inte kunde skiljas ifrån sin dotter, *så* hade hon fäst sig vid henne, fast dottern var allt annat än tacksam och god tillbaka. Eller just derför! Hon ville vinna dottern. Det var hennes innerligaste önskan.

Men hon blef kanske tvungen att också ge upp den. Hon förstod, hon var född i en olycklig stund. Det fans ingen glädje mer för henne.

Hon misströstade och ... så vardt hon likgiltig, likgiltig för allt. Hon var inte en gång menniska, tyckte hon ibland.

(Slut.)

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Depescher.

August Å. Nej! Hvad tror ni väl om oss. Det är ju endast den stackars afdankade karlens naturel. Han måste skälla. Det är »europeiskt». Men oss kan det aldrig falla in att göra ens *så* mycken affär af hans sorgliga tillvaro, att vi intaga det medsända. Redan återskickat.

L—a. K-stad. Väl är Blänkaren radikal, men deraf anse vi ej att af något rimligt skäl kan slutas, att den bör gå i grisliteraturens fotspår. Omöjligt.

Hezekiel. Möjligtvis i ett kommande nummer.

Ingångna redovisningar: Varberg (A. M—r); Mjölby (A. Å—g); Motala (E—gs bokh.); Ranten (E—n); Upsala (H. & Comp., B—n, H—l); Gefle (A—g); Linköping (C—n); Hernösand (G. Ö—ns filial); Eskilstuna (S—g); Vexiö (L—s).

Kungsholmsbor

uppmärksammas vördsamt att undertecknad, utom den gamla välkända affären **Klara Norra Kyrkogata 12,** äfven öppnat

Rak- och Frisérsalong

i **n:r 11 Inedalsgatan,** (Goodtemplarnes byggnadsförenings hus).

Ferm expedition och omsorgsfullt arbete försäkras respektive kunder.

Wilhelm Hansson.

Pröfva lyckan!

å **Svenska obligations lotteriet** i Stockholm. En hel *Lott* eller *Obligation* säljes såväl *kontant* som på *mindre* afbetalningar. *Alla* nummer blifva utdragna med *mindre* eller *större* vinst t. o. m. *27,000 kronor.* Vidare meddelar Bankfirman **J. S. Rüter & Comp.**
St. Kongensgade 46.
Köpenhamn.

OBS. Redbara Agenter antagas.
[G. 9081×3]

Aktiebolaget

Stockholms Pant-Aktie-Banks Afdelningskontor:

A. *Stora Badstugatan* 4 å Norr,
B. *Grefturegatan 9* å Ladugårdslandet, med ingång jemväl från Styckjunkaregränd vid **Norrmalmstorg.**
C. *Skärgårdsgatan 4,* med ingång från Kindstugatan,
D. *Katrina Högbergsgatan,* med ingång från Kapellgränden 3.
E. vid hörnet af *Gamla Kungsholmsbrogatan* och *Munklägersgatan* belåna:
Gångkläder, Manufakturvaror, Guld, Silfver, Obligationer, Aktier och annan lösegendom.

Låneafgiften är:
I, I½ eller 2 öre på **kronan** i månaden.

Expeditionstid **söckendagar** från kl. 9 f. m. till 2 e. m., från kl. 4 till 7 e. m.; **sön- och helgdagar** från kl. 9 till ½ 11 f. m. utom under *Juni, Juli* och *Augusti* månader, då kontoren i stället hållas öppna Lördagar till kl. 9 på aftonen.

UR!

Ett väl sorteradt lager af såväl Vägg- som Fickur till billiga priser hos ***Rudolf Callin,***
11 Södra Humlegårdsgatan **11.**
OBS. Nära spårvägen.

AUG. PALM,

Hammarbygatan 15, 1 tr. upp,

anbefaller sig med utförandet af allt till *skräddareyrket* hörande. Genom omsorgsfullt arbete skall mitt sträfvande vara att vinna ärade kunders välvilja. Profver till påseende finnas.

OBS. Då min bostad för närvarande är något aflägsen, kunna eventuela kunder, som önska arbete utfördt, tillsända mig meddelande derom, och skall jag då i deras hem afhemta deras beställning.

Wolin & Pettersson,

Skrädderi-Affär,

71 Regeringsgatan 71.

Genom att vi direkt från fabrikerna mot kontant inköpa våra tyger, kunan vi lemna våra varor till de billigaste priser.

De starkaste och modernaste tyger, som tillverkas, finnas hos oss.

Välgjordt arbete och nyaste fason.

Paletåer af Helylle från 30 till 45 kr. samt till högre priser.

Kostymer från 40 till 60 kr.

Beställningar utföras på ett dygn om så fordras

Allm. telefon n:r 42 14.

W:m Wrangen

STOCKHOLM.

Lager af

Holländska, Belgiska & Tyska

Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Leveranser af

Stålräler och Stålplåtar

till alla svenska hamnar af **Bolckow Vaughan & Co. Limited Middlesbrough** utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent

HERMAN RHODIN,
Stockholm.

John Wikander,

Tapetaffär.

Nya smakfulla mönster.
22 Södra Humlegårdsgatan 22.
Stockholm.

(22)

Passa på tillfället!!!

Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.
Norrmalmsgatan 28, n. b., till venster.
STOCKHOLM.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

Messings- och Trä-Blås-instrumenter,

alla slag, af **utmärkt qvalité** och med nyaste förbättringar till billiga priser hos

A. E. Anderson,
Vingåker.

Illustrerad Priskurant mot insändande af 2 st. 10 öres frimärken.

Från **Aktiebolaget Hiertas Bokförlag** finnes utgifven:

Svenska Meterboken

af **Karl Lindstedt.**

Pris kart. 1 kr. 25 öre; bunden i klotb. 2 kr.

Denna meterbok är den *lättfattligaste, fullständigaste* (öfver 46,000 uträknnigar) och *billigaste,* som utkommit.

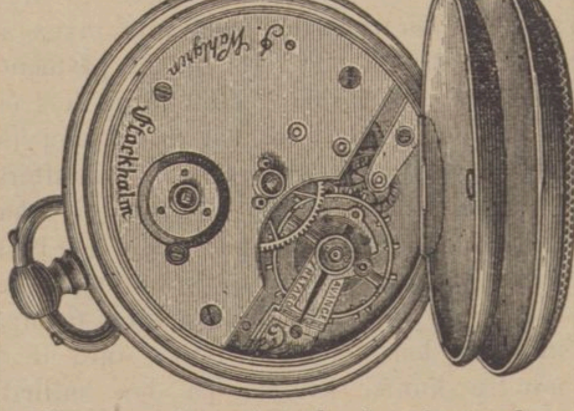
"*Uppställningen är särdeles praktisk* och upplysningarna så rikhaltiga, att hvar man kan finna sig till rätta hvar som helst i boken."

A. B.

„Omdömet om föreliggande meterbok kan e blifva annat än detta, att af alla de hittils utkomna är denna *ovedersägligen den lättfattligaste och fullständigaste* samt derjemte *den biligaste,* hvadan den är att rekommendera *framföralla andra.*"

(J. P.)

Arbetare!

Glömmen icke undertecknads välsorterade urlager då goda och väljusterade ur önskas till billigt pris. 2—5 års garanti. Till inom Stockholm boende personer säljas ur på goda afbetalningsvilkor. Ordres från landsorten expedieras skyndsamt, mot postförskott, i

Wahlgrens Urmakeri- & Urhandel,
26 Södermalmstorg. 26.
Stockholm.

I bokhandeln kan nu köpas **tredje** delen af

MEDBORGARENS BOK.

Handledning för menige man i

SVERIGES ALLMÄNNA LAG.

Utgifven af **Gustaf A. Aldén.**

På **160 sidor,** för endast en krona, redogöres här redigt och lättfattligt för **allt det vigtigaste,** som **en hvar,** både man och kvinna **bör känna af lagens föreskrifter** rörande lifvets alldagligaste förhållanden, såsom om **trolofning** och **äktenskap, makars rättsliga ställning, bouppteckning, urarfvagörelse arfskifte, testamente** och **förmynderskap,** om **husbonde** och **tjänare;** om **fastighetsköp arrende, hyra** och **inteckning;** om **olika jordnatur, egoskifte, stängsel, jagt** och **fiske;** om **lösöreköp, pant, lån, borgen, förmånsrätt, utmätning, konkurs** och **handelsbok;** om **olika brott och straff; ting, domare** och **parter, stämning, laga bevis, dom, utslag, vad** och **besvär** m. m.

En menige mans lagbok, bör **detta arbete alltså vara högliger välkommet och oumbärligt för en hvar, som ej har något större lagverk.**

Föreg. delar af **Medb:s bok,** innehållande: **I. Statskunskap, II. Kommunalkunskap,** bägge lättfattligt framstälda för menige man, säljas också, **hvar för sig,** till **1 krona.** Bägge ha af tidningspress och allmänhet mottagits med de amplaste loford, och af bägge har **på kort tid ny upplaga måst utgifvas.**

På **E. A. Tegnérs** förlag:

Den moderna

Bildningshumbugen

i skolan, familjen och det dagliga lifvet.

Af

Jens L. Christensen.

Bemyndigad öfversättning.

Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".

Söndagsnisse.

"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".

Budkaflen.

Läskedrycksfabriken

Svalan

95 Regeringsgatan 95.

Sodavatten	**Kr.**	**5**
Bilinervatten	»	**5**
Vichy	»	**5**
Fruktlemonad	»	**10**
Hallonlemonad	»	**9**
Sockerdricka	»	**5**
Champagnedricka	»	**9**

m. m.

Allm. Telefon 67 59.

Bell 789. **Ved.** Allm. 4817.

Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:

1:ma	**6 kv.**	**Björkved**	**30**	**kr.,**
„	„	**Alved**	**25**	„
„	„	**Barrved**	**21**	„

allt pr hel famn.

All ved iägges i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.

Stockholm den 2 Juni 1885.

Carl Andersson.

Rådgifvare för Badgäster

af

D:r Alfred Levertin.

à 50 öre, uti alla boklådor.

Hjelp den sjuklige Ynglingen!

En fattig yngling som lider af lungsot och är oförmögen till arbete samt i saknad af det nödvändigaste, men har håg och fallenhet för porträttering, hvaraf porträtt af H. M. Drottningen insatt i ram och glas, är utstäldt å Svenska Dagbladets kontor vid Mynttorget, i förhoppning att få det såldt och derigenom få någon liten hjelp i sin nöd, beder ädla menniskor som ömmar för nöden, att räcka honom en hjelpsam hand med en liten skärf. Gören hvad I kunnen till lindring i hans oförvållade nöd, och Guds välsignelse blifver eder belöning.

Lista för anteckning af de ädla gifvarnes bidrag är utlagd i Svenska Dagbladskontoret vid Mynttorget.

Kristinehamns Praktiska Skola

för **Män** och **Kvinnor** börjar **1 Sept.** och **2 Nov.** Ingen skola i **Skandinavien** förenar så många **fackafdelningar.** Ämena **valfria. Landtbruks-Skolan** med ämnen som vid landtbruksinstituten börjar **2 Nov. Fullständiga** upplysningar mot dubbelt porto. Frukttorkning, syltning m. m. i **Hushållsskolan** börjar i Aug.

P. Joh. Bäckman.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förorening den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkan på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontrollerad** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längs stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagsvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor

63 B Slussplan 63 B

samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags äro båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. ½ 2—½ 5, Qvällkl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. ½ 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abonnenter kunna lösa biljetter för vecka eller längre till moderat pris.

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,

17 Hamngatan 17.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant

3 Jakobs torg 3.

Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna telefon 60 39.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

SAFT

från Stockholms Sockerbageri-Bolag.

Hallon, Körsbär, Apelsin, Citron, Svart- och **Röd-Vinbär,** 1:ma sockrade, i originallådor om 25, 50 och 100 fl. Pr fl. kr. 1: 20. *Fritt glas*

OBS. Priskurant å öfriga tillverkningar gratis på begäran.

Agenter med 1:ma referenser antagas på platser der fabriken förut ej är representerad.

I Holmbergska Bokhandeln,

75 Regeringsgatan 75,

samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"

2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.

OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och Expedition: *Stockholm*, Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 17

Prenumerationspris:

Till årets slut	Kr. 3: 75
För halfår	„ 2: 50
„ kvartal	„ 1: 25

Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekorativ skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.
Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Theodor Blanch's Konst-Salon
Kungsträdgården.
Utställning
af
den berömde Nordpolsfararen
Julius von Payer's
Dödens vik
(Franklin-Expeditionens undergång.)
En broschyr om konstverket finnes till salu i lokalen.
Utställningen hålles öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.
Endast en kort tid.

25 st. Cigarrer à 1 krona
i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000.
Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.
Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Obs! Under sommarmånaderna är Blänkarens expedition öppen endast måndagar, tisdagar och onsdagar 10—2 samt redaktörens mottagning samma dagar 1—2.

Der ute.

Röster från Danmark.

(Bref till Blänkaren).

I.

Det är nu öfver tio år sedan godsegaren Estrup blef minister; det är nu snart tio år sedan hans kusin, godsegaren Scavenius, bonvivanten, spelaren och kvinnodyrkaren, blef utsedd att vaka öfver Danmarks universitet och presterskap, dess odling och sedliga lif.

De frisinnade och ärlige bland folket sade sin mening högt och öppet härom; icke allt för förstockade högermän sågo på hvarandra, litet förbluffade öfver valet af en sådan kultusminister — men tego; och äkta oförfalskade högermän proklamerade, att konungen har valet fritt: Kalifens ord äro visa!

Efter det Kristan 9 skänkt sitt lojala danska folk denna landtjunkareministèr som nu under en följd af år hämmat all utveckling i Danmark, har en rasande partistrid utspunnit sig bland oss; den breder sig med hvarje dag och måste ovilkorligen sluta med, att antingen danska folket förlorar sin sjelfständighet och frihet, eller att kung Kristian söker sig ett annat verksamhetsområde för sina Bismarck-preussiska planer. Ty att vår nation går en måhända blodig kris tillmötes, för så vida nuvarande konungen lefver ännu ett par år, kan anses för alldeles gifvet. Man går helt visst icke sanningen för nära, då man påstår att Kristian 9 aldrig varit synnerligen populär. Hans tyska brytning, hans mycket tyska hustru, hans tvänne bröder Hans och Wilhelm som 1845—49 kämpade mot Danmark på slesvigarnes sida och strax efter broderns tronbestigning blefvo utnämde till generaler i *dansk* tjenst och tilldelades elefanterorden, hans äldste broder, som är eller var tysk general — allt detta i förening med 1864 års tilldragelse var icke egnadt att göra danskarne konungske. För att skaffa Kristian popularitet framdrog man visserligen, att han förde ett så älskvärdt familjelif. Nå, detta är nu visserligen en sak, som i allmänhet icke kan sägas om herrar furstar. Men det är verkligen något tarfligt, då man om en person, som bekläder ett framstående embete, icke kan säga något annat till hans förmån, än att han icke håller mätresser och icke piskar sin hustru, och för öfrigt är det i Danmark en offentlig hemlighet att, som köbenhavnaren säger, »fru Kristian är selv hjemme»; det är hon som bestämmer hvar skåpet skall stå.

Bortsedt härifrån, skulle i alla fall hans stilla och enkla lefnadssätt jemte barnens giftermål, som ju alltid kastar en viss glans ut öfver folket och mången gång bländar detsamma, beredt honom en plats bland »medelmåttorna», så framt han icke begått dumheten att välja och bibehålla ministèren Estrup. Ty — låtom oss vara uppriktiga — den ende skyldige till villervallan i Danmarks politiska förhållanden är och blifver endast kung Kristian. Han har valt dessa landtjunkare till sina ministrar, och när han ser, att oppositionen mot dem år för år växer, att af 101 riksdagsmän 82 höra till ministèrens motståndare, att alla lagförslag, hvarje art af framåtskridande, hvarje bemedling stranda på grund deraf att firman Estrup, Scavenius & komp. sakna hvarje förutsättning för att kunna förhandla med majoriteten. som uppgår till $^4/_5$ af af landets befolkning, så borde han låta dem gå och välja andre män, icke erkereaktionärer från kapplöpningsbanan, utan sådana, med hvilka han kunde tala om andra saker än fullblodshästar och går-an-damer.

Estrup spelar en fullständig Bismarcksrol i Danmark — han är *kungens* minister, lyder *konungens* vilja, tillfredsställer *konungens* önskningar — med ett ord: för honom finnes ej annat rättesnöre, för hvad han skall uträtta för folket, än en inskränkt och från den stora massan fullkomligt isolerad monarks beslut. Och fruntimmersjägaren Scavenius är, äfven han, *konungens* synnerlige vän, hvilket gör, att han med sitt beständigt griniga ansigte lugnt kan påtitta riksdagsmajoriteten.

Nu har dock ställningen i vårt fädernesland blifvit mäkta allvarlig. Kampministerèn har genom den provisoriska finanslagen gjort sig skyldig ill ett uppenbart grundlagsbrott; trots grundlagens klara ord beviljar kabinetset sig sjelf penningar, det förbjuder invånarne att ega, ja till och med att införa vapen och till råga på alla skändligheter förföljer det hänsynslöst hvar och en, som ej vill falla ned och tillbedja det. Man arresteras till höger och venster, man släpas från provinserna till København och detta oaktat fullt vederhäftig borgen han anskaffas. Alla medel att straffa och förtrycka anses lika goda. En professor Matzen, som icke en gång kan tala riktig danska, predikar öfver hela landet att den provisoriska finanslagen och de öfriga grundlagsbrotten äro fullt lagliga. När kungen med familj besöker Odense, utfärdar polismästaren förordningar, hvilken hans embetsbröder i Petersburg och Moskwa kunde begagna utan att förändra ordalydelsen. Man försöker helt enkelt att så småningom återinföra enväldet.

Naturligt är, att alla — eller åtminstone de fleste embetsmän samt en mängd titel- och ordenssjuke stackare med förtjusning hålla på Estrup och högt prisa hans hjeltemod; att högerns agenter till alla politiska möten trumma hop så mycket folk som möjligt. Det sorgligaste är dock, att den danske högerpressen har kommit så långt på det sluttande planet, att den helt öppet föreslår statskupp, som lämpligaste medel att kväsa »folket». Den nedsmutsar de laglydige och frisinnade, hvilkas enskilda lif den drar fram i dagen, beljuger och sölar ned. En liten tidning, »Avisen» kallad, som utgifves af provisorieprofessor Matzen, uppträder som värdigt »grisblad», i det i denna kände vexelförfalskare och annars mindre hederligt folk smutskasta de frisinnade, derför att desse ej vilja krypa i stoftet för konungen och hans reaktionärer och frihetsfientliga kabinett. Och detta, att det ännu finnes ett så stort antal personer, som vilja försvara den uslaste regering, som i detta århundrade varit i Danmark, detta är det mest nedtyngande. Ty det bevisar en karaktärens tarflighet och ynklighet, som kastar en skugga öfver hela Danmarks folk.

Dock — dagen skall väl snart gry!

(Forts.)

Samhällets höge.

Hela den civiliserade verlden är på det högsta upprörd öfver *Pall Mall Gazettes* afslöjanden af det gräsliga tillstånd, i hvilket könssedligheten befinner sig i England, enkannerligen i London.

Närmaste anledningen till tidningens ingripande var den, att i parlamentet en motion blifvit väckt om bestämmandet af åldern, under hvilken den unga flickan är offentligen beskyddad af lagen, till 16 år i stället såsom nu 13 år, vid hvilken ålder hon har rätt att bestämma öfver sig sjelf och sina handlingar. Hvarje våld mot henne före denna ålder straffas af lagen. Denna motion om skydd för de fattigas döttrar har tre år å rad i lordernas hus vunnit tillslutning. Gladstones ministèr var den bevågen, och man hoppades att få den genomförd. Men då inträffade ministèrskiftet, och den nya ministèren ansågs afvogt stämd emot förändringen. För att visa huru ytterst behöflig den nu varande lagen är, ha dessa afslöjanden offentliggjorts. De förut omnämnda åtalen mot försäljarne af de i fråga varande tidningsnumren voro anstälda af staden Londons allmänne åklagare, af city sollicitor. Inrikesministern, sir Richard Cross, och kronans embetsmän, attorney general och sollicitor general, tänka deremot icke gripa in. Det starka religiösa och filantropiska partiet i England uttalar sig allt lifligare till förmån för tidningen, som haft mod att öppna det engelska samhällets ögon för den namnlösa skändlighet, som existerar inom det samma.

Tidningens hufvudredaktör, Yates Thompson, mottager från alla håll, från namngifne biskopar, parlamentsledamöter, familjefäder, mödrar m. fl., varma tacksägelser för det mod och oförskräckthet, hvarmed han framdragit dessa upprörande skändligheter. Å andra sidan har naturligtvis från flera håll upprest sig en salvelsefull indignation mot dessa »obscena» artiklar. Man stämplar Pall Mall Gazettes åtgöranden såsom en slug penningspekulation. Som svar på alla de angrepp, hvilka förklara tidningen vara ett smutsblad, förklarar mr Thompson, att han icke önskar något högre än ett åtal, hvarigenom det blir honom möjligt att bevisa allt, hvad han skrifvit, och låta som vittnen höra alla dem, som på ett eller annat sätt antydts i dessa artiklar. Under förhöret skulle allt blifva uppenbaradt, och tidningen såge det helst. Men må de, som icke önska den engelska samhällsordningen skakad i sina grundvalar, betänka sig två gånger, innan de tvinga tidningen att kalla prinsar af blodet inför rätta samtidigt med bordellvärdar och ställa eljest ansedde män från det offentliga lifvet gent emot de olyckliga offren för deras brottsliga lustar.

Nästan samtidigt med dessa engelska afslöjanden nådde oss en underrättelse om liknande moralisk uselhet från vårt grannland Danmark. En af de mest komprometterade i Köbenhavns »europeiska» orgier, en grosshandlare, har begått sjelfmord, och öfver de öfriga skall snarliga dom fällas.

Om underklassens hat till sina förtryckare, sina lagstiftare, sina »herrar», med ett ord, vid dylika »blottor» skulle öfvergå till obetvinglig längtan efter sjelfhämd, hvem skulle våga klandra detta?

Och att sanningen en gång kom fram och påskyndade den sociala revolutionen, det bör hvarje frihetsvän glädjas öfver, ehuru han måste med afsky vända sig bort från de hemska fakta, hvilka åstadkommo denna effekt.

Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?

För *Blänkaren*

af **Ess.**

VI.

Friheten och samhällsreformen. Rättvisa.

(Forts. o. slut.)

Äro icke fortfarande arbetet och fattigdomen lika ärftliga — lika ärftliga som rikdomen inom öfverklassen?

Jo obestridligen. Men en hvar, som lefver i ett samhälle, der icke blott fordringarne på lifvet ställas allt högre, utan äfven lifvets förmåner oupphörligt växa, medan han sjelf ser sig utestängd från dessa förmåner, hvilka liksom på hån locka honom, skall ovilkorligen känna sig allt fattigare, hans rent kroppsliga behof må tillfredsställas än så fullkomligt.

För öfrigt vittna de nödrop, som allt emellanåt höjas öfver arbetsklassens betryck, att de vunna förbättringarne icke förtjena synnerligen att talas om. På landsbygden klagar man allestädes öfver, att det allt allmännare användandet af sånings-, skörde- och tröskmaskiner betänkligt ökar arbetslösheten, hvilket äfven bestyrkes af den tilltagande tjenstfolksutvandringen till Danmark och Tyskland. Och hvilket slaflif af öfveransträngning och försakelser föra ej städernas handtverks- och fabriksarbetare eller symaskinernas trälinnor, sömmerskorna, för att icke tala om »hus- och köksslafvarne», tjenstedrängarne och tjenstepigorna! Den tillväxande fattigvårdstungan talar äfven sitt tydliga och allt annat än lugnande språk.

Ja i sjelfva verket äro de förslag, som våra halfliberale — benämningen användes icke i någon elak mening — framlägga till förmån för arbetarne, icke minst egnade att bestyrka vår framställning. Dessa förslag ådagalägga, att de halfliberale sjelfve dels hvarken fästa stort afseende vid de redan vunna förbättringar, som de påpeka, eller hysa något förtroende för dem, dels fortfarande fasthålla den gamla uppfattningen af arbetaren såsom ett slags träl, hvilken aldrig kan komma till samma medborgerliga och ekonomiska sjelfständighet och oberoende som öfriga samhällsmedlemmar. Deras omsorger om honom nå nämligen sin höjdpunkt i obligatoriska och af staten understödda anstalter för sjukdoms-, olycksfalls- och ålderdomsförsäkring af arbetaren. Hvad är det värdt att orda om en redan inträdd förbättrad ställning för arbetsklassen, så länge sådana nödhjelpsåtgärder synas behöfliga? Deras yttersta resultat skall endast blifva, att arbetsklassen förvandlas till en klass af understödstagare, nådehjon, i stället för medborgare. Men vi hafva högre anspråk i fråga om arbetarens ställning inom samhället. Han skall icke, derför att han uppehåller sig genom arbete, betraktas blott som ett nödvändigt redskap, utan han skall vara medborgare med rösträtt, egendom och »socialt» anseende som de öfrige.

Fattigdomen kan icke i sann mening och i omfattande grad undanrödjas utan genom att orsakerna upphäfvas. Försäkringsanstalter och andra konstlade medel skola på sin höjd tjena till att utestänga nöden, om man ens kan komma så långt. I alla fall försvinner dermed icke det missförhållandet, att arbetsklassen undandrages sin rättmätiga andel i arbetets vinst, i det nya kapital, de nya värden, som frambringas. Häri ligger en orättvisa, nej ett brott mot denna klass, och insigten härom bör vara nog, för att hvarje verklig demokrat skall fordra reformer, som ej blott utgöra »nya klutar på det gamla klädet.» En uppenbar orättvisa försonas icke genom allmosor. Den derför utsatta samhällsklassen skall en gång inse, hvilka dess berättigade anspråk äro, och det blir för visso obehagligare, om samhällets öfrige medlemmar skola tvingas att tillmötesgå dessa anspråk än om de i godo göra det. Af åtskilliga tecken i de land, der den moderna kulturen står högst, Tyskland, Frankrike, England, Amerika synes det dock, som om nöden skulle komma att göra det förra sättet för frågans lösning oundvikligt. Måtte detta icke bli fallet i vårt land!

(Slut).

Här hemma.

Reform, de amerikanske goodtemplarnes organ, skall fortfarande redigeras af hr Carl Hurtig, hvars stormästarskap orden lyckats göra sig kvitt.

Det är värst för Reform.

———

Ystads Allehandas redaktör, hr Sjöström, blef nyligen å en landtbruksmötesmiddag öfverfallen och misshandlad, derför att han ej brydde sig om att instämma i den s. k. folksången.

Våldsverkarne voro, komiskt att säga, danskar. Dem har man verkligen skäl att fråga: hvad vidkom saken Eder?

De svenske gästerna vid middagen togo tidningsmannen i försvar.

———

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

Den nya fördelningen af städernas bränvinsmedel låter sina verkningar förnimmas. Så har Göteborgs och Bohusläns hushållningssällskap, det rikaste i Sverige, sett sina årsinkomster reduceras från kr. 144,000 — till 95,000.

———

Riktigt fint-literärt folk voro häromdagen samlade på en middag å grefve Lagerbergs egendom Råda utanför Göteborg: Carl Snoilsky, Victor Rydberg, reseskildraren von Knorring, den danske literaturhistorikern Otta Borchsenius, tidningsmännen Hedlund och Warburg samt en diplomat, kanske literat han också.

———

Socialisterna hade till i söndags sammankallat ett möte vid Lilljans. i det beaktansvärda syftet att åstadkomma samverkan mellan svenska arbetarne och Danmarks arbetare. Mötet var emellertid, vi veta ej af hvad skäl, temligen fåtaligt besökt, hvilket möjligen i någon mån återverkade på talarne, så att deras anföranden gjorde något intryck af matthet. Det var endast herr Aug. Palm som, alltid slagfärdig, förstod att rycka sina åhörare med, så att han upprepade gånger afbröts af starka bifallsrop. Det som i hans tal mest slog an var en gycklande och fullt befogad kritik öfver den falske patriotism, som danas redan hos barnen genom instuderandet af förfalskad historia, hvilken eggade till hat, misstro och förakt för andra folk, då det dock i sjelfva verket förhåller sig så, att alla folk äro bröder med gemensamt mål och gemensamma intressen.

En dansk, hr Hurop, förman för Köbenhavns maskinarbetares fackförening, var tillstädes, men talade icke.

———

En insändare klagar i ett verkligt rörande bref öfver, att hon ej får sofva i fred om nätterna för »gjenboerne» som spela piano för öppna fönster till kl. 2 à 3 på morgonen. Vi sökte ingjuta mod och tröst i hennes bröst under den försäkran, att vi lika innerligt som hon sjelf afsky och hata pianomusik, specielt nattlig, efter det händt att sådan icke heller unnat oss hvila och ro efter vårt arbete.

Dertill togo vi af den älskvärda insändarinnan, som hade vänligheten att sjelf öfverlemna sin lilla uppsats, hvilken vi dock icke akta nödigt att offentliggöra, ett heligt löfte, att när hon sjelf fick en dotter, denna aldrig, *aldrig* skulle få lära att spela piano. Den som lefver får se.

———

I dagarne aflidne kyrkoherden i Ladugårdslands församling E. J. Östrand, öfvade i lifstiden en storartad literär verksamhet: han gaf ut en Luthers lilla katekes med kort utveckling à la Hultkrantz.

Innan han blef prest, var han lärare för kronprinsen.

———

Helsovännen blir namnet på en populärt hållen för menige man afsedd tidskrift för helsovård, som skall utgifvas af den frireligiöse, absolutistiske och menniskovänlige d:r Wretlund i Göteborg.

En sådan tidskrift kan verka mycket godt och bör derför af alla omfattas med intresse och välvilja.

———

Herr K. P. Arnoldson ämnar à tout prix fortfara med sitt riksdagsmannaskap. Han vardt som bekant ålagd att låta mantalsskrifva sig i Stockholm på grund af att han här hade sin verksamhet. Hr A. har emellertid korsat vederbörandes planer genom att hyra sig bostad i Brännkyrka.

———

Brikolls sångkör kommer att låta höra sig vid Bellmans byst lördagen den 25, icke söndagen den 26 som annars plär vara fallet.

———

Friherre Hochschild torde komma att saknas i Första kammaren nästa år. Förlusten blir icke stor.

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Litet om militärer.

Bref till Blänkaren från Lund.

Det är icke nog med, att lagutskottet och »Tiden» skulle gå illa åt värnpligtsförslaget, utan nu kommer också »Blänkaren» »i kronans kolt» och är elak mot allt hvad exercis och militärer heter. Det borde den icke vara. Ty det är synd om dem, och jag skall söka att taga våra försvarare i försvar.

Hade det gått derhän, att vi icke haft någon glädje af våra neutralitetsrustningar och nödgats följa med i det civiliserande krig, som för en tid sedan hotade, så skulle våra krigare liksom köttet fått en strykande åtgång, och de ha nog rätt, då de kalla oss civile för opatriotiska.

— Opatriotiska?

— Ja, just opatriotiska. Det är nemligen obestridligen vår pligt att offra oss på fosterlandets altare. Hvad som menas dermed! — Jo, så pass mycken fosterlandskärlek böra vi väl hafva, att vi gifva våra blifvande försvarare tillfälle att öfva sina anlag för krigareyrket.

— Skall det ske på oss, oss civile? Nej, kom ihåg kravallerna i Kungsträdgården, Landskrona, Kristianstad m. fl. ställen!

— Nå än sen! Vi hafva ju alltid vår odödliga själ kvar, och militärer behöfva ovilkorligen få tillfälle till att utröna, om huggaren eller bajonetten är det lämpligaste civiliseringsverktyget. Det är för fosterlandets bästa, och då intet krig...

— Och icke så mycket för vårt, förstås, dessa fader- och brodermördare...

— Hva? Fader- och broder...?

— Naturligtvis icke *egna* utan andra fäders och bröders.

— Åja! Kommer man till himlens glädje litet förr än man förtjent, så är detta, tycker jag, tvärtom en välgerning. Men ponera nu, att vi skulle vara så opatriotiskt ogudaktiga att försöka lefva utan militärer, hvartill skulle man då använda alla deras arrester?

— Ja, du räcker icke till för alla, min bäste Ivan!

— Trams! Hvarför skulle militärerna förgäfves spilt så många år, för att lära sig...?

— svärja riktigt fosterländskt, ja.

— Nå nå, nå! Jag vädjar nu till dina ädlare känslor...

— Har mycket ondt om tocket.

— Om du t. ex. vore en moder med egna döttrar, och...

— Moder, jag! Ha, ha, ha! Och egna döttrar, hi, hi, hi!

— Tyst då! Då skulle du väl icke låta ryss eller turk...

— hm!... kyssa dem, ja. Nej då, mycket heldre våra egna infödde krigare och knappt de, menar du.

— Ah, se så! Icke kan jag på det här sättet blifva baroniserad för mitt försvar. Tänk dig nu! Militärerna måste med sin disciplin, sin rika erfarenhet utaf lifvet blifva...

— de bästa familjefäder, nej, jag menar äkta män till dessa döttrar, men hade deras pappor något att säga i huset, så skulle de aldrig...

— För väl det. Nåja! Vi hafva ju så många stora, dyra minnen att... Så många platser att...

— att, att, att...! Ja, tänk så snällt af landets försvarare, att de se till, att våra skyllerkurar, kanoner, palatser, vårt kungliga slott och dylikt elände icke springa sin väg. Det skulle allt vara en nationalförlust det, du.

— Men bäste, du kan väl icke neka, att militärer, när det gäller att inför en verld, en utländsk stab på manövrer till lands och vatten visa, hvad Sverige förmår, att militärer säger jag äro en prydlig och imponerande syn.

— Rätteliga talade du. Jag unnar hvar man litet roligt, och de små förtjusande jungfrurna och fröknarne hvad i all verlden skulle de hafva att se på, om det icke fanns militärer? Jag kan verkligen icke tänka mig en bal utan löjtnanter eller ett landskapsparti med måttliga anspråk på att anses såsom vackert, om det icke står en gardist här eller der.

— Brr! Så äro de vårt enda värn, beskyddande industrien, jordbruket...

— Javisst. Tänk, alla fabriker, som producera ull, vadd och dylikt, skulle ju få *stoppa*, om icke militärerna verksamt bidrogo till förbrukandet.

— Men du, våra yngsta och bästa krafter emigrera, hvem skall försvara...

— Sannt talade du. Krigarne är snart de enda lifskraftiga i landet, och ett godt tecken är det gudskelof, att man med temlig säkerhet i tabellen öfver folkökningen kan följa den marschruta, som ett regemente begagnat, utom der det rest på jernväg förstås.

— Åhja! De förstå att gifva ett kraftigt uttryck för sin och öfverhetens vilja...

— Vet nog det. Mest i ledet, då det gäller att hurra på höga namsdagar. Vi civile skulle i det fallet stå oss slätt.

— Nå, men, när det gäller att gå ut till kamp och strid för ära, frihet, fosterland, allt dyrbart...?

— Vet du, om de fått mycken öfning i att springa? På slätten som hos oss går det väl an, men bland norska bergen, du? Dock, jag är icke så orolig, när jag tänker rätt på saken. De kunna ju säga till fienderna i tide, att de låta bli att komma för manstarka och beväpnade, bjuda dem på patriotisk punsch, tills de ligga under bordet, och sedan kan väl vår polis taga hand om dem, och vi jubla: Fosterlandet är räddadt!

— Nej, du är då icke det ringaste sanningsälskande. Militärer äro likväl, när de få vara i fred, de mest fredliga, och hvad kravaller, slagsmål...

— Mycket riktigt! De mest vänliga som finnas, ha alltid samma väg att gå som en ensam dam. En liten jungfru på 15 vårar kan få en exercisbjörn att gå i ledband som det frommaste lam. De gå så lugnt och stilla, isynnerhet om de föra en portion kokta ärter i kopparspannet på ryggen och märka, att locket icke sitter riktigt tätt.

— Usch! Nu, om krig uppblossar, hvart skulle vi...

— Jaså! Lifförsäkringsagenter komma att höja premien för landets värn, damerna att vänta med förlofningar, tills de sett, att alla 10 tiondelarne utaf löjtnanterna äro i behåll, så att de åtminstone ha en finger qvar för förlofningsringen och hufvudet i behåll, så att de åtminstone, då den framlemnas, kunna säga: »Min engel, låt mig kyssa dessa vackra fingrar, som så väl kunna skala potatis!»

— Men de äro likväl en vakt för vårt gods...

— Visserligen. Låt tvänne generalsämnen få syn på en ensam värnlös gås, så sätter jag 5 mot 1 på, att den ene säger:

»Ensam utan synligt skydd! Hos oss hvilken dygd, du!» och den andre:

»Låt bli mig! Jag törs icke se på den, men, om...»

På det sättet ungefär. Jag mins från Kristianstad. Jag hade en hushållerska, och en dag var steken bränd och hon i gråt. För steken, tror du. Nej, för det att köksskåpet var för lågt för att der gömma hennes ståtlige »artöllerist». I tankarne lade hon fram på middagsbordet en bajonett i stället för gaffel, rörde ihop pannkakesmet i hsns kask, och till slut kom hon in till mig och bad mig skrifva kärleksbref åt henne till honom. Det gjorde jag också. Du vet, att jag i många år varit äldre än den förbigångne A. U. Bååth och haft anslag af Akademien. Jag skref fint och glödande, men snart fick jag höra följande dispyt i köket:

»Du skall alltid göra narr af mig, för det jag stafvar fosterländskt med 2 *l*, men jag skall säga dig, att det är min herre sjelf, som skrifvit ihop det, och han måtte väl...

— »Bah! Granater och brunsvedda! Se på min ståtliga figur och kom så och säg, att jag, jag icke skulle kunna stafva! Han stafvar på sitt vis så godt han förstår, begriper du, Mathilda, men skulle icke jag, som är en kronans karl och sergeant icke veta, att fosterländskt stafvas med 3 *b*?

Det är slut med min apologi för militärerna.

— Hör du, min gosse! Jag skulle gerna hafva något in i »Blänkaren», och sitter du här och på detta sätt... Apropos! Du har väl förnyat qvartalet eller tagit den på halfår?

— Naturligtvis! Hur kan du tro något annat?

— D'ä rätt! Adjö med dig!

Han gick, min interlokutör. — »Ack, om jag kört ut den der artilleristen, så hade kanske hushållerskan följt efter och jag dermed sluppit gifta mig med henne!» skränade han i trappan och försvann.

Nu beder jag härmed: Nådige, högste militärvän! Gör mig till baron för det här försvaret, bara till den aldra minste bredvid Dickson, så kan jag kanske få hans namn på den här vexelblanketten!

K. E. H—m.

Bric-à-Brac.

Innehåll: En temligen högstämd, men icke synnerligen gripande inledning. — Hur gossar och flickor roa sig om söndagen. — Trenne aktningsvärda medborgares, möjligen vasariddares, utfärd till Lidingöbro. — De som icke vilja lemna sta'n, hvad de ta sig för. — Afslutning som är precis lika vacker som början.

»Det *fins* rosor, röda rosor,» försäkrar Oscar Levertin.

Visst tusan fins det rosor, röda rosor, hvita rosor också, rosor i alla skiftningar från det fina skära, hvartill de stulit idéen från fager ungmös kind, till högrödt, blod, purpur.

Det fins rosor äfven om vintern, påstår samme Levertin helt frankt.

Det vet jag inte, har inte sett några. Men *nu* fins det. Hela små dungar af rosor i Humlegården, rosor i Berzelii park, i Strömparterren, på Hasselbacken. De glöda, de dofta.

Du krönikeskrifveriets sånggudinna, om du lefver, lägg bort dina ystra later, upphör med din sprattlande cancan, låt ditt pladder tystna! Jag orkar ej lyss på dig, vill ej följa dig, afsäger mig ditt sällskap.

Herr redaktör! Jag är upplagd för allt utom att skämta och glamma. Ni tillåter mig derför helt visst att i dess ställe helt lugnt tala om för tidningens läsare i landsorten, förutsatt att de vilja ta kännedom derom, hur stockholmarne roa sig en vacker sommarsöndag.

* * *

Mins Ni, hur lille hertigen sjunger:
»Det var en tjusande idyll
Ifrån antikens flydda tider
Då det på pricken så gick till
Som i Bukolikons ekloger.»

Fullt så klassiskt går det väl icke till nu, men idyllen fins här. Hela Stockholm är ju en idyll, en förtjusande idyll, om man frånser vissa obehag, som civilisationen för med sig, såsom dålig stenläggning, stinkande gränder samt rasande burspråk, det är burspråk som icke rasat, men som en landsortskorrespondent upprepade gånger sett göra tillbud att rasa.

Men allt sådant flyr stockholmaren arla söndagsmorgon.

Skulle kismet göra, att du sent en lördagskväll eller med andra ord vid 3 à 4-tiden på söndagsmorgon har dina vägar åt Norrtull till, vare sig nu du först då har afslutat veckans bråda verksamhet och går att söka en välbehöflig hvila post tot labores, eller du är ute på en expedition af annat slag, skall du möta par efter par knogande i väg utåt, dignande under bördan af fyllda korgar. Det är mest ungdomar, det är »han» och »hon», som skola ut tillsammans och roa sig med ett antal andra han och hon.

Och de ha i sanning ingen tid att förspilla, ty väl är nordens sommardag ganska lång, men den går dock mer än lofligt fort, när man är i sällskap med »en stilig gosse» eller när »hon» är en riktigt stilig flicka. Och tidigt får man söka till att vara hemma, ty i morgon är det åter arbetsdag, och å verkstaden eller i syatelieren får man icke komma för sent, ej heller får man ha sömntyngda ögon eller mattad arm.

Man har naturligtvis gifvit sig af till skogen — hvilken skog är likgiltigt, här fins godt om skogsparker.

Man medför egen musikkår, liksom de tyske lustresandena, men spelet är ej fullt så tilltalande, och den kan svårligen låta höra sig i Berns salong. Det är en vanlig dragharmonika.

Men i skogen uppfyller den fullständigt sitt ändamål. Ty det är egentligen endast fråga om att markera takten. Till dansen, som pågår hela dagen, nästan utan afbrott.

Man hvilar sig endast för att äta. Ja, också för att emellanåt ta sig ett glas.

Det kan ju hända, att det blir ett glas för mycket, och då bli gossarne väl närgångna i sina karesser, så att flickorna ha svårt att värja sig, och sen ställa de till bråk inbördes, hvarför de senare få lägga sig emellan för att lugna de upphetsade gemyten. Och det blir kanske litet tårar och hot om uppslagning, men dagen derpå är allt det otrefliga glömdt, och nästa söndag motses med samma längtan; men har då lika roligt, och samma scener upprepas måhända.

* * *

Fram på middagen kör kryddkramhandlare Ljungblom ut; han har öfverenskommit med linkramhandlare Tengbom och jernkramhandlare Säfstedt, att de skola vara tillsammans om söndag, och de skola ta fruarne och barnen med. Pappa kör sjelf. Han har sträckt upp sig i blänkande nyborstad cylinder, stramt åtsittande redingote, krage som är för trång och knappt låter honom draga andan. Han svettas ohyggligt och är röd som en kokt hummer. Han bligar stelt framför sig, och ögonen skulle hänga utom hufvudet, om de till följd af fettvallarne kunde tränga sig längre fram. Armarne håller han utsträckta rakt framför sig och griper i tömmarne hårdt, krampaktigt, så att handens ådror svälla, och som han hvarje ögonblick befarade, att Brunte skulle göra ett våldsamt språng åt sidan och sätta af till skogs.

Men Brunte sjelf tycker, att detta är ett rent helvete. I staden om hvardagarne får han visserligen draga rätt tunga lass, men han får gå så långsamt han vill, och han är der fullkomligt ogenerad af tömmar. Om han kunde begripa, hvad patron sitter och drar så våldsamt efter och är så minutiöst noggrann vid vändningar. Nog kan han, Brunte, sjelf utan hjelp vika af för mötande och slå in på en sidoväg. Precis som det vore en konst. Dertill denna fördömda solhetta! Hans af fetma skinande sidor äro täckta af lödder, och han flåsar och pustar, innan han hinner fram till Ulriksdals värdshus eller Lidingöbro eller hvart nu kryddkramhandlare Ljungblom, linkramhandlare Tengbom och jernkramhandlare Säfstedt med hustru och barn ämna sig.

Roligt för fruarne är det icke heller; det ser åtminstone icke så ut. De ha' en min, som sutte de i låga, välstoppade, tunga trillan och bure på all verldens olycka: hushållsbekymmer och pigslarf, äldste sonens rummel och vigilans samt flickstackarns dumhet att gå och förälska sig i den utsvultne kandidaten, som inte får så han kan gifta sig på tio år.

Och flickstackarn sjelf är orolig och bekymrad och ser frånvarande och drömmande ut, för det käns precis som turnyren hade lossnat, och håret ser bestämdt tillrufsadt ut, och handskarne ha fått fläckar, och flickorna Säfstedt ha nästan fått löfte om att få ligga vid Grebbestad under sommaren.

Der får man visserligen bo i usla träkåkar, och man äter uselt och har infernaliskt tråkigt, men det är ändå vid vestkusten — ack, herre gud, vestkusten! Hvad är Ulriksdal och Lidingöbro mot vestkusten med dess härliga gråsten!

Se'n förlorade jag herrskapen Ljungblom, Tengbom och Säfstedt ur sigte, men har hört, att de afåto en god middag, att herrarne drucko mycket punsch på eftermiddagen, att fruarna hade tråkigt och rent af blefvo ilskna, när de sågo sina eljes så hyggliga män, deras sju barns far, sitta och kasta lystna blickar på menniskan som passade upp. Inte såg *den* något särdeles ut, och för öfrigt borde de väl skämmas.

Följaktligen uppstod vid hemkomsten, äfven här, ett stilla, grannlaga meningsutbyte, men inga tårar fäldes. Och innan gubben somnade gaf han sig så många som helst på, att det var sista gången han släpade hela rukan ut med sig till något utvärdshus en söndag; roligare kunde man ha. Och nedrigt dyrt var det till på köpet: »Tjugutvå... tjugufem... sju... åtta kro.....» (Snarkning).

* * *

Men så fins det åtskilliga tusen individer, yngre och äldre, bättre och sämre, gift folk och ungkarlar, som tycka, att man har det bra som man har det i staden, som väl älska naturen, men icke förmå sentera nöjet i att snafva öfver uppskjutande trädrötter, halka å glatt mossa, äta ur medhafd matkorg, bli solstekt och dammig, dricka jolmigt öl och stingas af mygg. Som tycka att jorden aldrig ter sig så till sin förmån som från Hasselbackens veranda, som känna alla dissonanser i sitt inre upplösas vid åhörandet af »Hoch Habsburg» och »Fritz, bleib hier», som mättas med öfversvallande lyrik vid tonerna af Wilhelm Tell eller Södermans bröllopsmarsch. Och hyggliga, trefliga prissar är det, som man är i sällskap med. Och inga bekymmer fins till, och det är inte ledsamt alls. Och vänskapen slår ut sina vackraste blommor, och delikata förtroenden gifvas. Och kassorna ransakas, och se — de tillåta en enkel sexa med kaffe ofvanpå. Och man strålar och ler och kommer ihåg, att man fordom var med i en kvartett, som hade tre utmärkt vackra stycken på sin repertoir. Det var nu... låt mig se... hm! Man skulle allt kunna ta en bit. Tonen var så här... hm! c—e—g—c! Jaså, det var förargligt; man var förste bas allesammans. Kan inte hjelpas då. Knallar sig väl i väg hem då. Nöjd med sin dag. Trefliga pojkar, intelligenta pojkar, förbaskadt bra sexa och inte vidare dyrt... ingenting att tala om.

På gångarne utanför förlustelseetablissementen vanka fram och åter, bölja af och an massor af folk. Med hungriga blickar betrakta de »de lycklige», som sitta der inne i starka gasskenet och prata högt och skämta och smörja sig. De le icke, men svära icke heller, och knota de öfver den olika fördelningen af penningen, så sker det tyst. Och efterhand dra de sig hemåt, de resignerade åskådarne, till sina låga kvafva kyffen; och det är ej mer än glädjeflickorna kvar. De ha ännu icke tid; affärerna ha gått så dåligt. Ungherrarne stå bara och prata nojs; inga pengar ha de väl kvar. Eller också äro de knussliga. Uschiamej, sådana karlar! Men de le ändå, de måste le. Ty eljes få de ingenting. Och der måste väl finnas någon... kanske litet senare. Hvad i himlens namn skall man eljes lefva på i morgon? Hvad ta sig till? — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Och tyst och stilla blir det efter hand öfverallt. Men å välskötta blomsterrabatter stå massor af rosor, röda rosor, hvita rosor, rosor i alla nyanser från det fina skära, hvartill de stulit idén från fager jungfrus kind, till högrödt, blod, purpur. De glöda, de dofta.

Och ensamme vandraren, som gått och åsett lifvet på marknadsplatsen, stannar och insuper deras söta, starka ånga. Och drömmer den eviga drömmen om ljuf gränslös lycka som kan bära genom lifvet, lycka som icke finnes.

I. N.

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Blänkare.

»Konstgjorda moln.»

Med en sjelfironi, som vi förmoda icke är fullt medveten, benämner Svenska Dagbladet sålunda den oroliga sinnesstämning, som skulle vara till finnandes hos landets befolkning öfver förment kränkning från norsk sida af vår nationalitet. Dagbladet är emellertid nog välvilligt att åter vilja lugna de upprörda känslorna, men det sker ej med det vanliga barska: quos ego! Ty tiden är verkligen ond, och det gifves verkligen skäl till farhågor efter så mycket elände, så många förödmjukelser som vi arma svenskar varit utsatta för.

Hå hå ja ja!

Kungen har ju sammansvurit sig med Sverdrup och de andre otäcke radikalerne i hopp att kunna drilla det dithän, att Sverige blir en norsk provins, som till vicekonung får... hvarför icke? ... Björnstjerne Björnson.

Om icke precis detta, så något i samma genre är det, som Svenska Dagbladet nummer efter nummer tutar i öronen på folk, viss om att man icke kan ljuga ihop en historia så fånig, att det icke alltid är någon idiot som tror på den.

Och när så en eller annan svag hjerna tar den ekonomiskt-politiska amsagan för kontant och kastar ner på papperet mer eller mindre bizarra utgjutelser, behandlande samma tema, så är strax en fruktansvärd folkopinion tillagad, under det dock det hela är, hvad tidningen sjelf så träffande benämner, konstgjorda moln.

Men man känner dessa politiska fribytares taktik; knepet är för öfrigt lätt genomskådadt. Och man borde egentligen endast le åt sådan teateråska, särskildt då man sett det batteri, från hvilket de blixtar urladda sig, hvilka äro menade att uppskaka den goda allmänheten. Men *så* lätt lurad är allmänheten ändå icke.

Man skulle som sagdt endast le åt oväsendet och allt efter hvars och ens lynne ironiskt applådera eller hvissla ut komedianterna, men då dessa under sina upptåg drapera sig med hvad äfven för oss är dyrbart, fosterlandskärlek och sjelfständighet, så varder oss det hela allt för motbjudande, för att vi ej högt skulle uttala vår vämjelse.

Lika väl som det väcker den starkaste ovilja, då en menniska under religionens mask begår usla handlingar, lika väl måste det stämplas som ett brott att, under förevändning af att kämpa för vårt lands oberoende och sjelfständighet, med så usla medel som uppenbara, påtagliga lögner befordra det egna torftiga syftet: att jemt och samt väcka sensation, helst då detta ständiga sensationsväckande är egnadt att framkalla missförstånd och osämja med ett grannfolk, hvarmed vårt folk bör lefva och vill lefva i fred och endrägt.

Men se utan sensation kan den tidningen ej existera; det är dess affär att göra i dåliga lidelser, liksom andra göra i uppblåst kalfkött, svafvelsyrad konjak, shoddy eller andra förfalskade varor.

Må man emellertid komma ihåg sjelfbekännelsen: »konstgjorda moln»!

Linieeld.

Hvad togo prinsarne sig för i Trosa, då de gästade staden i förra veckan? Fy!

* * *

Prinsarnes besök i Trosa skall skildras i nästa nummer. Hvad vi då få tillfälle att berätta, skall ytterligare stärka vördnaden för kungligheten.

* * *

Till tack för den vänliga uppmuntran hrr Jäderin & Norén erhållo af Östgöta Correspondenten, gifva desse herr Ridderstad svart på hvitt på, att hans artiklar äro »värdefulla och af den varmaste fosterlandskärlek dikterade.»

»Hur ljufligt är, att bröder kunna sämjas!»

L. O. Smith har sagt, att det skall bli honom ett nöje att bevista det stora norrländska ringmötet i Bollnäs på lördag och söndag.

Så oförsigtigt af norrländingarne att bjuda dit honom, han kommer att prata ihjäl dem allesammans.

* * *

Idealet för en tidning är, ur viss synpunkt sedt, att skaffa sig minsta möjliga antalet fiender genom att med minsta möjliga kostnad uttrycka det minsta möjliga antalet åsigter samt derigenom få största möjliga antalet läsare. Beträffande den tidning, på tal om hvilken yttrandet fälts, är omdömet dock icke så alldeles träffande. Ty kostnaderna för dess utgifvande torde *unmera* vara ganska ansenliga.

* * *

För festtalare, det må nu vara i Sverige eller annorstädes, synes det vara en komplett omöjlighet att icke ljuga. Så här om dagen, då en staty af den franske visdiktaren Béranger aftäcktes, drog hr Spuller, feststalaren, till med en jemförelse mellan B. samt Virgilius, Horatius och Dante.

Kunna nu inte gubbarne få hvila i fred i sina grafvar? De voro visserligen stora poeter, förbåldt stora, men Béranger var mycket roligare; och inte hade han mycket med dem att skaffa.

* * *

I den vilda täflan, som utspunnit sig mellan Svenska Dagbladet och Östgöta Correspondenten om, hvem af dem skall lyckas vara den allra, allra mest svenskt-svenskt fosterländska, fråga de understundom ej efter, om de vraka goda vänner och vänlige meningsfränder. Nu senast har Ö. C. förklarat den af Blänkaren *en* gång behandlade *K. R.* för värd ganska litet förtroende, ehuru nämda tidning i en följd af år ej dragit sig det minsta för att publicera K. R:s »historier», sålunda hyllande den satsen att, om än redaktionen vet, att den publicerar osanningar, kan det ej skada, att allmänheten får i sig litet sådana.

Är detta svensk högermoral?

Emellertid har Ö. C. bedt S. D. att afslöja K. R. och S. D. har lofvat att, »så vidt sig göra låter» försöka detta. D'ä måtte bli snygt.

Men — »så vidt sig göra låter» — hur är det ordspråket säger: den ene korpen hackar ej ut ögat på den andre.

* * *

Politiskt delirium torde man ha rätt att kalla följande galenskaper som framkläckts af herr Winter-Hjelm som dock på senare tiden gifvit något bevis att han är mäktig af sans och förnuft:

Vårt (Norges) radikala parti stod och står veterligen i intimaste förbindelse med ett svenskt parti, som enligt offentliga yttranden vill sammansmälta Norge och Sverige, naturligtvis genom att erhålla en republikansk amalgamation, när det först har lyckats det att neddrifva de fasta institutioner, som samla och sammansluta en nationalitet. I en mera lösmynt svensk tidning — erkänd af de radikale och flere gånger knäsatt af våra radikala tidningar — har det öppet förklarats, att den norska högern står i vägen för den »sammansmältning af båda folken», som åsyftas. Våra radikale ha för att sjelfve komma till makten och lifsuppehällena ingått en betalad alliance med detta sammansmältningsparti, hvars politiks sista resultat med tiden blir att utplåna Norges namn ur de sjelfständiga staternas led för att skapa ett republikanskt-anarkiskt Sverige eller »Skandinavien» från Ålands haf till Stat. Under siffermajestätets spira är ju också Sverige det starkaste.

Det är alltså, bland våra radikala ledare, man kan finna de verkliga — »fäderneslandsförrädarne.»

* * *

Herr Winter-Hjelm, hvilken som korrespondent till norska högerblad förvärfvat sig en viss, föga afundsvärd ryktbarhet, synes dock nu ha fått ögonen upp för hvad de svenske stallbröderna äro för folk; han har funnit att de »i betydlig grad öfverskrida den gräns som betingas af mellanfolkliga hänsyn»; han betecknar deras uppträdande som råhet och afvaktar endast deras snabba försvinnande ur den svenska pressens led.

* * *

När hrr Jäderin & Norén frätt omkring sig, så att de inom kort stå alldeles isolerade, återstår för dem ingenting annat än att börja äta sig sjelfve.

Medan de svenske socialisterne säga allt ondt om de liberale, liksom om icke vårt folk hade just dem att tacka för de reformer som blifvit genomförda, betonas i Köpenhamn, der socialdemokratien dock är en makt, som man måste taga med i räkningen, nödvändigheten af sammanhållning mellan socialisterne och venstern.

Än har reaktionen så många trumf på hand, att splittring mellan dem som sträfva efter en bättre sakernas ställning omsorgsfullt bör undvikas. Och de som förlora mest på en sådan splittring är, ännu åtminstone, socialisterne sjelfve.

* * *

Svenska Dagbladet får af gamle Ridderstads organ Östgöta Correspondenten vitsord för, att det »ligger ärendena nära på lifvet» och att »dess redaktion för öfrigt af gammalt är invigd i interiörerna på platsen.»

Risum teneatis, amici!

Det skall vara gamle Ridderstad som på allvar kan hålla före, att Sv. D:s kannstöperier bero på en intimare kännedom om förhållandena i regeringskretsar, liksom att den »opinionsvind» de framkallat är annat än deras eget munväder. Men bra bälgar ha de, det skall villigt medgifvas.

* * *

Konungen af Spanien har funnit en för sig lämplig sysselsättning. Han har nemligen påträffats kastande boll med de små prinsessorna.

Om hans »kusiner» ville vara så artiga att följa exemplet. De skulle göra mycket mindre skada än då de ta sig för att regera.

* * *

Krinolinen har hållit sitt intåg i vår hufvudstad. Det skall bli nöjsamt att se, hur många af våra kvinnor hafva nog förnuft och mod att motstå modet.

* * *

Man gör ansatser till afskaffande af drickspenningväsendet — i Berlin.

Man kan afskaffa gud och kungar och militärväsende och allt möjligt annat, men att afskaffa drickspengarne det går inte.

* * *

Hur rörande! Konungen har legat på knä för att kunna bli smekt af sin lille sonson. Obilligt hade väl ock varit att begära, att pysen skulle klifva upp på en stege för att kunna pussa långa farfar.

* * *

Bibliotekarien, notarien, hofrapportören —h— måste inte ha skött sig riktigt bra. Efter han synes vara petad af Södermanlands läns tidning, som innehåller de mest läskande hofnotiserna.

Sommarens bokmarknad.

II.

»Full Middag». Bidrag till Svenska frimureriets historia, med ett tillägg ur det svenska frimureriets historia. Öfversättning och bearbetning af *Kettil O—n.* Pris kr. 1:75.

»Frimureriet har i vårt land en politisk betydelse och torde icke utan skäl kunna anses som en hämsko på vår utveckling i demokratiskt hänseende».

Frimureriet träder alltid fram såsom en yttring af de grundsatser, som en allvarlig känsla af den allmänna religionen måste väcka i hvarje menniskas bröst. Särskildt har frimureriet skrifvit ordet »menskokärlek» på sin fana».

Af dessa begge temligen vidt skilda citater är det senare af en lärare, lektor vid ett högre läroverk i hufvudstaden, och bör sålunda kunna utgöra ett temligen korrekt bevis för den uppfattning, som skolmännen äro — befalde att ega om den »kungliga orden»; det förra citatet deremot står att läsa i företalet till den bearbetning, hvars titel finnes här ofvan. Och att hans dom öfver den särdeles i våra dagar mycket populära öfverklassporten ej bör anses öfverdrifven, ej heller saknande visshetens och kunskapens grundval, derför borgar allt det, som man faktiskt känner om denna mystiska orden. Till detta hör först och främst det faktum, att orden blifvit en statsinstitution (kunglig, naturligtvis) dels derigenom att Karl den trettondes riddaregrad, ordens högsta, bäres jemväl utom logen och meddelas ss. belöning för andra förtjenster, än dem adepten varit i tillfälle att lägga i dagen såsom frimurare, dels derigenom att det är en af våra bästa »offentliga hemligheter», att många och betydande befordringar inom embetsmannakåren »varit i frimureriets säck, innan de kommit i k. m:ts påse». Helt naturligt är det dessutom, att en institution skall vara monarkiskt sinnad och hatare af all upplysning, när den allena styrande viljan inom densamma är konungen, samt denna viljas lydige verkställare inom de olika logerna utgöras af kunglige embetsmän och andre, särskildt för sin konservatism utmärkte, trogne undersåtar. Sjelfklart är det sålunda, att hvarje frisinnad bör med alla till buds stående vapen bekämpa denna konservatismens mäktiga stat i staten, och ett godt vapen i denna strid mot öfvertro och obskurantism har *Kettil O—n* lemnat genom sin bok *»Full middag».*

All literatur om frimureri bör mottagas med en viss försigtighet, ty man bjudes på sådana massor af rena »spekulationsfantasier» på detta område. Ej så med detta arbete, hvilket till större delen utgöres af en präktig och liffull öfversättning af I. G. Findels framställning af den ryktbara striden mellan Schiffman och Stora landtlogen i Berlin, i hvilken framställning, grundad endast på autentiska handlingar, frimureriets storartade humbug får sin afslöjning.

Den intressantaste delen af »Full middag» är dock slutet, hvilket innehåller kyrkoherden Carl Bergmans tvenne förklaringar till Kristianstadslogen. I dessa fälles en förkrossande dom »öfver all den hemlighetsfullhet, det prål och de maskeradupptåg, som skymma frimureriets verkliga kärna».

Vi kunna ej bättre sluta en anmälan af »Full Middag», hvilken sannerligen är värd uppmärksamhet i vida kretsar, än genom att anföra ett utdrag af en af hr Bergmans förklaringar. Han säger, bland annat:

— — — — — — — — — — —

Nej, unge broder! frimureriet är en institution, som öfverlefvat sig sjelf. (Jfr. Schuderoff: über den dermaligen Zustand der deutschen Freimaurerei, Ronneburg 1824). Det kan förklaras, det kan till och med ursäktas, om ynglingen några år känner sig väl här; men ovilkorligen måste den äldre, i synnerhet om han eger högre bildning, af dessa löjliga ceremonier — lindrigast sagdt — känna sig generad — känna sig besvärad af att göra sig löjlig inför andra, särdeles om det sker inför mera bildade menniskor. Har jag icke sjelf läst denna förlägenhet på pannan af de gamle, som fungerat vid de loger, jag bevistat?

Frimureriet har öfverlefvat sig sjelf; det bevisar bland annat edra, — af det obetydliga ämnet så högst opåkallade — råa, barbariska okristliga eder, för hvilka all sann bildning måste fly tillbaka med fasa, såsom man flyr för ett groft pöbelspråk. På en tid som vår, då lefvande kristendom mera än någonsin förr gör sig gällande både inom stat och kyrka, då de upplystaste tänkare sätta ifråga äfven statens rätt att längre begagna denna nödhjelp för sanningen, som endast råa tider egt rätt att bruka, kan det endast vara passande för ljusets gömmare att uppdrifva ederna ända till medeltidens mest barbariska språk. Edgång liksom ceremoniväsendet i allmänhet, hörer, såsom religionssak, till mosaismen; det var en beredelsestadga till något fullkomligare; det var en öfvergångslag tills den fullkomliga lagen hann komma. Jesus kom och sade: I skolen alldeles icke svärja, utan edert tal skall vara: ja, ja, nej, nej, hvad derutöfver är, det är synd. (Math. 5: 34—37).

En evangelisk prest må ej heller försvara denna — vid ytligt betraktande så oskyldiga — lek med grannlåter, dessa breda band och tecken, dessa distinctioner på kläder, hvarmed I ären sirade efter edra olika grader, detta rangväsen, dessa prunkande titlar (t. ex. Salomos allravisaste vicarius, upplyste och högtupplyste mästare, m. fl.) hvilket allt är en hemlig näring för den falska äregirighetens demon inom menniskan. Sådant består icke inför manligt allvar, består ännu mindre inför den i menskligheten framåtskridande kristendomen. De bestå icke en gång, strängt taget, hvarken i stat eller kyrka och förfalla derföre äfven der i sinom tid. Detta verkar kristendomens ande, hans ande, som sade: sådant göra de fariseer: de göra sina tänkskrifter breda och fållarne på sina kläder stora. De sitta gerna främst vid bordet och vilja gerna helsade varda på torgen och kallas af menniskorna: rabbi, rabbi; men I skolen icke låta kalla eder rabbi, ty en är eder mästare, Kristus, och I ären alla bröder (Math. 23. 2).

En evangelisk prest må ej heller försvara detta pjaskiga fromleri, denna lek med det allraheligaste i stort sällskap i synnerhet. Säg icke att det är för fantasien såsom en högtidlig bönestund. Jesus sade: när du beder skall du icke, vara såsom de skrymtare, hvilka bedja att de skola sedde varda utaf menniskorna, men när du beder, så gack i din kammare och slå dörren till och bed din fader hemliga (Math. 6: 5).

Bröder! Vi lefva uti en högst märkvärdig tid, och det är nödigt att akta deruppå. Ett år nu för tiden svarar i afseende på händelsernas vigt och ljusets framsteg mot decennier och sekler fordomtimma. Det är reformationen, som fortgår uti påskyndadt lopp och med dubbel kraft; der du icke får reformera, der rifver du ner.

Om en ringa broder finge gifva frimureriet (liksom allt gammaldags riddareväsen) ett välment råd, och ifall min välmening icke ansåges som förmätenhet, så ville jag säga. Bröder! låten icke eder institution, för dess ärorika ålders skull, för dess historiska minnen och för det gagn, som måhända, under andra förhållanden fordom blifvit derigenom uträttadt, öfverlefva sig sjelf längre, eller blifva till spott för en yngre tid. Antingen sluten edra receptioner, gömmen, om I kunnen edra hemligheter i nattens djup, stängen templets portar för evigt, låten det sjunka ned i jordens sköte, att ingen vandrare må finna ett spår mera deraf, eller ock: öppnen portarne, att hela verlden må gå derin, ty si — utanför edra tillskrufvade fönsterluckor är det redan — full middag!

—*n.*

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Teater.

Djurgårdsteatern. Ett lyckligt grepp gjorde helt visst denna teaters direktörer, då de läto oss återupplifva bekantskapen med Theblomma, ett af de bättre alstren af en genre, som dock icke får sättas för högt. Men dess många täcka melodier ha blifvit för oss gamla trefliga bekanta, hvilka erinra oss om mången glad stund. Och när slumpen är nog välvillig att hitföra fru de Wahl att göra hufvudrollen, kan man ej förtänka att stämningen i salongen de aftnar denna pjes gifvits, varit synnerligen animerad, och att belåtenheten framträdt på ett kanske något för grandiost sätt i form af buketter och — lagerkransar. Som Fumling har herr Max Strandberg skördat utmärkelsen att få en sådan sig tillkastad. Fröken Anna Pettersson var som alltid hurtig, frisk och behaglig att skåda i Cesarines rol, och som Dungkaskinn visade direktör Wagner, hvilken rik ådra af humor, som ännu strömmar hos honom.

* * *

Stackars Frans Hedberg! Han är lika litet lycklig i hvad han på senare tider företager sig, vare sig han skrifver böcker eller bearbetar pjeser från tyskan. Hans senaste opus, betitladt *Yngste löjtnanten*, är drag för drag så lik sina hedbergska, moserska, l'arrongeska eller rosenska föregångare, att man med möda kan skilja det derifrån. Det är samma typiska figurer, samma brist på intrig, samma krystade ordlekar, samma barnsliga upptåg. Det enda nya i Yngsta löjtnanten är, att man bjudes på velocipedridt, men om detta är något vidare roligt ens på scenen, lemna vi derhän. De spelande arbeta i sitt anletes svett för att få det hela att gå skapligt, och med det materiel, som står dem till buds, lyckas det dem ganska bra. Priset tager fröken Anna Pettersson, ej mindre till följd af apparition än spel.

Jim.

I kronans kolt.

Bref från gärdet.

(Forts.)

På slätten går det, som sagdt, nämligen nyktert och ordentligt till. Vill man deremot se spirituosans hemska offer och höra råa cyniska konversationer, bör man gå in bland de enskilda tälten. Det är rent utaf vederstyggligt att märka, att just de, som man borde kunna ställa de största fordringar på, uppföra sig som de största svinen. Men så är det ju så ofta i vårt samhälle. De, som ha fått uppfostran och större boklig bildning, vilja också visa, att de göra skäl för att kallas så som de sjelfva nämnt sig: de bättre, de fina; fast ynkryggar vore tusen gånger mera träffande.

— De hinna knappast in i sina tält, förr än punschen och konjaken ska fram. Och så går aftonen under ett evigt supande och ett evigt pratande om snuskigheter. De ord, de begagna, stöta mig inte — det ena ordet i språket är inte sämre än det andra, tycker jag, — men meningen i deras resonnemang är så gräsligt svinaktig, att man inte ett ögonblick, om man inte visste hur det vore, skulle tvifla på, att det är ett samtal mellan några de värsta busar, man har den olyckan att höra på. Om de fina herrarnes mödrar och systrar fingo det nöjet att höra på dem, skulle de sippa damerna helt visst ta sej till vara att, så som nu sker, så föraktfullt rynka på näsan, då de händelsevis få höra en stackars sjåare vräka ur sig en mustigare svordom. Sjåaren skulle nog inte skratta råare än de bättre herrarne åt de »kvickheter», som hagla här.

Du ska inte tro, jag är orättvis, då jag säjer, att herrbeväringarne — naturligtoch lyckligtvis fins det många undantag — uppföra sej sämre än de andra (hvilka för öfrigt också äro mycket råa). Nu menar du måhända, att de andra inte skulle vara en smula bättre, om de hade pengar. Hvem vet, om du inte har rätt! Och är det så, då bör ingen tadla slarfvarne utan endast beklaga dem, för att de äro så olyckliga att ha godt om pengar. Jag för min del tror, att olyckan består deri, att de ega dumma föräldrar, som gifvit dem konventionel uppfostran, hvilket var detsamma som att göra dem till stora kräk. — Hur som helst, säkert är att de, fastän ytterst beklagansvärda, äro långt ifrån värda att kallas finbeväringar, så vida inte dermed just skulle menas afskummet. — —

— Tiden har emellertid kilat med största fart och klockan är öfver tio. Slätten är snart öde och tom. Beväringarne köras in i tälten, der de väl skola anses må rätt godt nu, då hvar och en har sin filt att svepa in sig i. En tryckande tystnad breder sig ut öfver lägret. Till och med i de enskilda tälten är det något så när tyst; slurfrarne ha kilat till Djurgårdsbrunn eller till Lidingöbro eller kanske till sta'n, där orgierna fortsättas.

Men sommarnatten är kort — utom för dem som gå på vakt, — och solen bryter åter fram, stiger högre och högre öfver Lidingöskogen, lika strålande glad som den var, då den i går sjönk ned bland stenmassorna på Norr. Bagarkärrorna nalkas. Kalefaktorerna vakna... Morgonskottet dånar. Reveljen går. Klockan är fem.

Stora kittlar, fylda med ångande kaffe, bäras ned i tältgatorna, der hvar och en som vill håller sej framme och får sej en tår. Men många finna det bättre att ge ut en styfver och få kaffet serveradt i kopp och vända sej följaktligen till något marketenteri, hvaraf det fins fullt opp utefter hela Drottningberget, som höjden ofvanför lägret kallas. —

Sedan korum hållits, rycka kompanierna ut. Förstås, att man känner sej lite slö så här tidigt på morgonen, ja ibland går det så skralt, att den löjtnanten nog inte hade så orätt som sa': Om Gud i himlen såg ned på er och såg såna åsnor ni är, skulle han bestämdt klia sej i sitt gråa hufvud.»

De tre timmarna (6 till 9) gå ohyggligt långsamt. Dock ha vi på Svea garde mycket bättre än de på Andra gardet, ty vi ha 20 minuters rast, något som verkligen är väl behöfligt, inte just för att det skulle vara så tröttsamt att hålla ut, men det blir så gement tråkigt i längden att göra ett och detsamma. En liten hvila käns så skön, helst som den ger en försmak af frukosttimmen — då det bjuds på riktiga läckerheter: sill och gröna ärter samt dricka, som dock har det stora felet att nästan alltid vara surt.

Middagsexercisen är temligen oskyldig, enär vi hålla till i den svala skogen och på halftroppar öfva oss med handgrepp. Hos instruktörn står man väl; under skämt och nojs går tiden mellan 10 och 12 helt hastigt och lustigt. Så följer middan, en lång rast på 5 timmar.

Nu börjar det bli lif i kokgropen. Liksom glupande vargar dyka en massa uteliggare och andra fattiga fram ur skogen, redo att snappa åt sej kvarlefvorna samt en och annan kuse, som kastas åt dem. Beväringarna ha marscherat upp och slagit sej ned kring de långa och omålade träborden. Ingen bordsbön, intet pryderi! Som kronan inte består knifvar och gafflartas, de tio till hjelp. Och det går lika bra. Hvad tjenar det till att vara för kinkig. Man vet, att det inte är så noga med ett och annat, inte ens med diskningen af tallrikarna — 120 stycken på mindre än 5 minuter. Ibland kan det ju hända, att någon knorrar. Härom dagen t. ex. frågade jourhafvande officern en stackare, hvad som han satt och gräfde i maten efter. »Jag skakar på bena», var svaret. »Nå, har ni sett en oxe utan ben?» »Nej; men jag har inte sett någon utan kött heller» gentog han, som kanske hade för skrala tänder att tugga ben.

Hurdan mat de eljes få? Ja, inte ha de något skäl att klaga, tycker nån det; nej. —

»De må så kannibaliskt godt

Som fyra hundra suggor:

— — — — — — — Och bli de inte mätta, så fins det, som sagdt, fullt opp med marktenterier. Nu är just olyckan den, att det fattas pengar, och derför går så mången och ser missnöjd och bitter ut eller — den förståndiga — lägger sej att sofva. Tills trumhvirflarna ljuda genom luften igen och kalla en hvar till tre timmars »arbete,» den svåraste tiden under hela dagen, ty solen gassar så brännande och — officerarne ha ofta sköljt ned sin fina middag med alltför goda viner. Man går endast och längtar, att klockan skall bli åtta, längtar och längtar, ser efter om inte trumslagarn snart ska visa sej och befrielsens ljufva timma slå...

Så ungefär gestaltar sig lifvet här ute. Ett dygn är så långt som en vecka: man mins knapt inryckningsdagen.

Och ändock uttryckte sej en af mina kamrater i de mest hänförande ordalag om dessa lyckliga 17 dagar (han räknade då med in- och utryckningsdagarna). Du säjer nog ingenting om, att jag vardt förvånad, helst då han sade, att man har »så fritt» här ute. Men när jag tänker närmare efter, finner jag det ej så underligt. Det är nog många, kanske de flesta, som tycka som han. 8 timmars »arbete» — det är ju inte så galet. 5 timmars middag — det måste vara något förtjusande t. ex. för den, som eljes slafvar på ett apotek och har ingen ro hvarken dag eller natt. Förstås, att äfven då man har ledigt, måste man anhålla om permission, om man vill lemna lägret, men det nekas sällan och skulle så vara, kan man utan vidare risk ta bond, som det heter. — Det anser jag inte alls för omöjligt, att de fem middagstimmarna som återkomma dag för dag, länge leka i hågen för mången, som annars står och svettas i en smedja eller pinas på ett apotek, — för hvem som helst, som inte särskildt afskyr det militära yrket så djupt, att, sen han slitit af sig kronans kolt, han inte riktar en enda tanke tillbaka på den satans tid, han kastat bort på att spela soldat. Jag känner en, som nästan fräser af afsky, och han är ingen annan än just din gamla vän

n. v. Beväringssoldaten 77.

d. 28/6 85.

B. B.

»Kära go' vänner kör sakta med liket
Bom-san! Tjing-san! Fallerallera!
Annars så vräks den sju djefveln i diket
Bom-san! Tjing-san! Fallerallera!»

ljuder visan, som ska komma oss att glömma de narraktigheter, vi tvingats att vara med om. Hela beväringsbataljonen leker krig. Och nu tåga vi under glada sånger tillbaka från Ulriksdal, der vi skakade tass med fienderna, som vi förut skjutit ihjel.

Just när det skränades på ofvan citerade strof, gick jag och tänkte på ditt bref samt på hvad jag skulle svara. Det föreföll och förefaller mej så märkvärdigt, att du inte ännu fått i ditt hufvud, att det är den kungliga svenska humbugen, som är »fina q» i allt hvad som sker i det gamla hederliga Sverige. Du förebrår mej, för att jag aflagt trohetseden. Men kära vän. hvart vill du hän! Är det din mening, att jag sjelfmant skulle ha klädt mej i grå fångdrägt och huggit i sten på Långholmen i stället för att styrt ut mej i blå narrkostym och skyldrat för konung och majorer (både med och utan general framför). Det är väl fan så mycket klokare att välja som jag har gjort. Lefver man bland fårskallar, så är man sjelf betydligt dum, om man låter narra sej af dem. Och får jag säja dej ett ord i förtroende: dum tror jag inte jag är.

För resten känner jag mej stolt att ha aflagt trohetseden till verldens lärdaste monark, *han*, som är den gentilaste karlen i hela vårt land för ingen annan har väl den fin-fina strumpebands-orden, skulle jag mena. *Han*, som med egen hög hand döpt en välskapad lejonunge och gifvit det stackars djuret kungs namn, heder och... och... ja värdighet också, så frikostig tror jag han var. *Han*, som — för att inte glömma det allra vigtigaste — invigt ett ej ringa antal jernvägar samt en gång hållit ett hjeltemodigt tal till missnöjda norrmän, ett tal, som (om jag så får uttrycka mej) var en ättling i rätt nedstigande led från det Gustaf Vasa höll till upproriska dalmasar.

Kom nu och säj, att jag inte vet, hvad jag gör. Har någon beväring så noga tänkt sej in i saken och insett hvilken heder det är att ha aflagt trohetseden till en regent, som *kan* skryta med verkliga hjeltedater, om han inte vore för stor till att skryta.

Detta kallas svar på tal, det.

(Forts).

Löst krut.

Enkesorg. "Ja, min bästa fru, jag deltager djupt i er sorg... att förlora en man sådan som er, det... — Ja, han var så god, så god, så utmärkt god och naturligtvis är en sådan förlust stor, ty man vet, hvad man har, men man vet inte, hvad man får."

* * *

Jungfrun. Herr doktor, herr doktor! Frun har skickat mig, och ber er för guds skull genast komma till herrn; han ligger så illa sjuk, och frun vill inte att han skall dö utan er hjelp.

* * *

Bonden. Herr domare, hvad ger ni mig för den här sköna haren?

Domaren. Tre dygns arrest, ditt kräk, för du har ändå bara stulit den.

* * *

Jungfrun n:o 1. "Vi resa till Porla i sommar. Ska ditt herrskap till någon brunn?"

Jungfrun n:o 2. "Nej, vi ha ju vattenledning i köket.

* * *

Godsherrn (till ett par skolpojkar) "Nå, hvad tycker ni om er nya lärare? Är han sträng."

Pojkarna. "Ja, mycket sträng."

Godsherrn. "Ha ni fått något stryk ännu?"

Pojkarna. "Nej — han har inte slutat med de andra pojkarna än, vi komma först i morgon eller öfvermorgon, för han går efter alfabetet, och vi heta Zuber."

* * *

Målaren. "Knappt hade jag fått det här porträttet af min fästmö färdigt, förrän hon öfvergaf mig för en annan."

Vännen. Hon måtte ha tyckt att ombyte förnöjer; först har hon suttit för dig, och se'n låter hon dig sitta."

* * *

"Men, kära vän, hvad dricker du för ett kallt eländigt mischmasch! Vet du inte, att kaffe skall vara hett som helvetet, svart som natten och sött som kärleken!"

"Åh, snicksnack! — På hevetet tror jag inte, den månljusa natten är inte svart, och kärlekens sötma existerar inte mera för nig."

* * *

En välgörande engelsman. Till Trondhjems Aftonblad skrifves: Hr Smith Gordon, en engelsk baronet, som nu flere år å rad sommartiden uppehållit sig i Meldalen på laxfiske, har tillvunnit sig mycken sympati bland befolkningen på grund af sin stora välgörenhet mot de fattige. Flere nödlidande familjer i granskapet hafva regelbundet erhållit hjelp af den engelska familjen på gården Dragset. Hr Smith-Gordon; som för närvarande bedrifver laxfisket med mycken framgång, gaf nyligen en middag för öfver ett femtiotal af flottkarlarne. En stor del af laxfångsten utdelas gratis bland traktens fattige.

* * *

Intressant. Friherrinnan Y. (på promenaden): Nej, hvad grefvinnan X. nu återigen bär för en löjlig, smaklös kostym — — om jag bara visste hvilken sömmerska hon har!

Den hemlöse.

Skiss

af

Rien.

— Hör du Karl, hvem är det?

Sonen i familjen, unge herr Karl Malmgren, svarade icke. Han var andäktigt sysselsatt med att försöka förmå ett trädgårdsbord belastadt med punschbuteljer och glas att stå rätt på den sluttande sandgången. Det ville inte alls gå bra. Och ändå hade han sökt så mycket efter en lämplig plats. Men det var ett elände med hela landtstället. Det låg på en skogsbacke, som stupade ned mot sjön, och det var nu både godt och väl i estetiskt hänseende, men fasligt så besvärligt, om man fästade något afseende vid alla sina egodelar, som *kunde* rulla, men inte voro ämnade att göra det.

— Känner du honom inte? Är han kanske icke bjuden?

Ändtligen stod det då någotsånär stadigt! Herr Malmgren reste sig upp och vände sig mot sin syster, som under fem minuter inte upphört att knacka honom i ryggen med sina små knogar.

— Hvilken?

Hon gjorde ett nästan omärkbart tecken, och han följde hennes blick till en ung man, som stod stödd mot en ekstam några alnar ifrån dem. Vacker, välväxt och romantisk som en Apollo, tycktes han också känna sig lika litet hemmastadd bland de andre gästerna, som denna gud skulle ha gjort, om han stigit ned till oss dödlige. Han stod der ensam och bröt led för led en liten torr riskvist, medan hans stora, bruna ögon än sågo ned på kvisten, än med ett halft drömmande uttryck sväfvade öfver till sällskapsgrupperna omkring honom.

— Jaså, du menar Rolf Krygert. Vi voro skolkamrater i verlden, och han har så tråkigt i stan, så jag sa' åt honom i förrgår, när vi träffades, att han gerna kunde titta ut någon dag. Men jag hade verkligen ingen aning om, att han skulle dyka upp i dag midt bland främmandet. Om han åtminstone hade flöjten med sig.

— Nå, men du skall väl presentera mig.

Karl ryckte på axlarna.

— Det är sannt. Du har ju fått lång klädning.

Han gick några steg och vinkade åt enslingen, som genast kom fram till dem och underkastade sig presentationsceremonien.

— Herr Rolf Krygert; min syster Olga.

Han bugade sig litet stelt och började göra några ursäkter för sin möjligen olägliga visit. På nära håll såg han en smula otymplig och tafatt ut. Hans kläder voro hvarken nya eller eleganta, halsduken litet solkig, och håret, fuktigt af värmen, låg temligen ovårdadt kring pannan. Ansigtsfärgen var gråblekt sjuklig, och dragen förrådde en viss slapphet, som dock genast förvandlades till ett uttryck af drömmeri, så snart han rigtigt slog upp sina mörka, utomordentligt vackra ögon.

Olga svarade med vänlig liflighet på hans ursäkter, men sedan var det också slut med konversationen. Hon stod der och teg, så när som på några interjektioner, tills hon slutligen började känna sig generad och passsde på första lämpliga tillfälle att komma bort.

Men hon gick förargad på sig sjelf. Hvarför kunde hon inte prata och göra sig intressant? Någon af de andra flickorna hade nog kunnat hitta på samtalsämne. Han måtte tro henne vara ett litet våp. Den tanken grämde henne. Hon var ännu inte fyllda sjutton år och betraktades af alla menniskor som en liten skolflicka. Men det ville hon inte vara längre, nu när hon både gått och läst och slutat skolan. Hon längtade att få vara med, och inte bara sitta der tyst med spänd nyfikenhet och höra på hvad äldre vänner berättade. Nej, hon ville vara med sjelf, inte så mycket för att pröfva sitt eget inflytande, fastän nog också det lekte henne i hågen, men för att riktigt lära känna verlden omkring sig, få veta dessa främmande menniskors innersta känslor, höra deras tankar och lefva sig in i deras lif. Ja, hon ville vara med i det okända, hemlighetsfulla, som rörde sig så tätt kring henne, men som hon kände så obetydligt.

* * *

Sällskapet hade spridt sig gruppvis öfver trädgården och parken. Stämningen hade ännu inte hunnit bli rigtigt liflig, och man gick der och underhöll hvarann med kallprat.

Tillsammans med några andra unga damer satt Olga och diskuterade möjligheten af en liten improviserad bal. Och man hade just kommit öfverens om att vända sig till hennes bror för att utbedja sig hans hjelp som arrangör, då en melodisk flöjtton tystade allt samspråk.

Det var naturligtvis han! Så känsligt han spelade! Olga, som glömt bort honom för några ögonblick, började åter sysselsätta sin fantasi med den romantiske främlingen. Hon ville se, hur han såg ut, då han blåste, och följd af en hel rad af flickor trängde hon sig fram genaste vägen mellan buskarna.

Han stod midt bland herrarna, som samlat sig kring punschbordet. Det hade kommit lif i hans ögon, en rigtig glöd, och blekheten hade aflösts af en varmare färg. De hvita, smala fingrarna tycktes smeka fram tonerna ur flöjten, eller snarare ur djupet af hans själ, ty det förekom Olga, som lät han strömma ut till dem sitt innersta jags alla dunkla känslor, som ännu inte födts i ord ens för honom sjelf. Det var en underlig trånad, en formlös lidelse, som trängde sig fram i dessa toner. Och hon blef nästan förskräckt, då hon tyckte, att hans irrande ögon plötsligt fästade sig på henne. Någonting oförklarligt rörde sig inom henne, och hon blef blossande röd vid tanken, som hon skämdes för, men inte kunde undertrycka: *Han* skulle kunna älska.

Hvad de plågade henne de der flickorna! Hon kunde inte få höra på i fred. De ville veta, hvem han var, brusto ut i små dämpade utrop öfver hur vacker han var, ock en af dem, som kände litet till honom, berättade, att han varit i Tyskland en fem, sex år hos sin morbror för att lära sig brygga öl, men inte lärt sig annat än dricka det.

Långt innan flöjten tystnade, var nöjet således skämdt af denna profanation, och Olga kände sig till och med lättad, då sorlet vidtog musiken, och hon fick komma bort från de der pladdermakerskorna, som ingenting begrepo. Helst hade hon velat gå fram och tacka honom varmt, men det vågade hon inte, åtminstone inte strax. Hon ville dröja till något lämpligt tillfälle, men hur länge hon än väntade, tycktes det inte vilja komma något sådant.

Paviljongen utrymdes till danssal, och man dansade med lif och lust. Men den som inte behagade vara med var Rolf Krygert. Han tycktes trifvas utomordentligt väl hos de äldre herrarna, och då åtskilliga af damerna, som alla intresserade sig för honom, förfrågade sig hos herr Malmgren, om hans distinguerade vän inte dansade, fick man till svar, att han åtminstone gjorde det ytterst sällan.

Så kom supén, och strax derefter började rusningen till ångbåten. Alla Stockholmsgästerna skulle hem, så när som på två vänner till sonen i huset, den ena af dem herr Krygert. Sedan troppade landsborna af, och de sista af dem följde man till vägs öfver skogen, ty man har så svårt att skiljas efter en munter dag och helst, när månskenet lyser så klart och trolskt öfver nejden.

Man var med ända till stättan, som ledde till ängen. Der tog man ändtligen afsked och vände om.

Skrattet och pratet aftynade, ty de lifligaste elementen voro borta, och man gick der och resonnerade temligen trögt om månskenets fantastiska skapelser, de underliga skuggorna och ljusfälten mellan träden. Vid en öppning inåt skogen stannade Olga längre än de andra hade tålamod till, och blef så ett litet stycke efter de tre herrarna. Då hon skyndade på för att hinna upp dem, skiljde sig Krygert från de öfriga och väntade på henne.

— Ni tycker om skogen — anmärkte han.

Ja, det medgaf hon. Hon tyckte mycket om skogen.

— Det är någonting märkvärdigt med den — återtog han. Man känner sig inte ensam härinne. Tänk hvad de der tunga grenarne, som nästan släpa i mossan omhägna mycket lif. Jag skulle vilja lägga mig ner här på marken, bland allt prasslet och myllrandet och känna kvistarna smeka mig.

Han tystnade och stirrade envist in bland träden. De mörka ögonen fingo en så dyster glans, att Olga undrade, om han inte bar på någon stor sorg. Och när hon tänkte på hur otillgänglig och underlig han varit hela tiden, blef hon nästan säker på det.

— Ni vet inte — sade han och vände sig åter till henne — ni vet inte hvad det vill säga att vara ensam, att inte ha något hem, att vara utstött från menniskor, att vara... Förlåt mig, jag skrämmer visst upp er. Jag bär mig illa åt...

Han tog upp sin näsduk och torkade svetten ur pannan, som för att lugna sig.

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen insända redovisning för det tilländalupna kvartalet.

Depescher.

O—n. Saken kan visserligen vara temligen beaktansvärd. Dock vore lämpligast vända sig till D. N. eller Tiden. Vill ni hedra oss med ett besök å byrån, skola vi beredvilligt ombesörja detsamma.

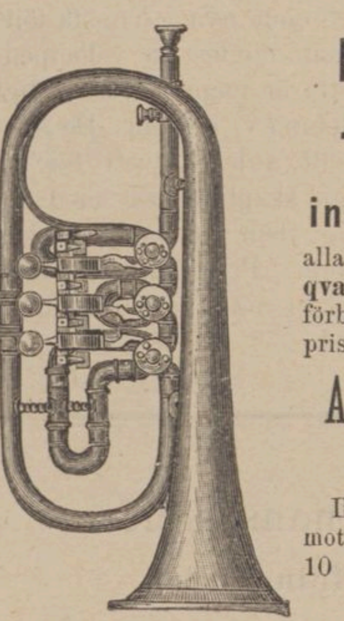
F. K. Nej! Fins aldrig.

Ingångna redovisningar: Malnö (W. för juni); Skellefteå (Carlbergs bokh.); Bollnäs (G); Haparanda (H); Söderhamn (S); Östersund (B:s bokh.); Jönköping (K).

Leveranser af
Stålräler
och
Stålplåtar
till alla svenska hamnar
af **Bolckow Vaughan & Co. Limited Middlesbrough** utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent
HERMAN RHODIN,
Stockholm.

Passa på tillfället!!!
Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress
C. J. Carlander.
Norrmalmsgatan 28, n. b., till venster.
STOCKHOLM.

Jernrör,
Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos
A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

Messings- och **Trä-Blås-instrumenter,**
alla slag, af **utmärkt qvalité** och med nyaste förbättringar till billiga priser hos
A. E. Anderson,
Vingåker.
Illustrerad Priskurant mot insändande af 2 st. 10 öres frimärken.

Från **Aktiebolaget Hiertas Bokförlag** finnes utgifven:
Svenska Meterboken
af Karl Lindstedt.
Pris kart. 1 kr. 25 öre; bunden i klotb. 2 kr.
Denna meterbok är den *lättfattligaste, fullständigaste* (öfver 46,000 uträknnigar) och *billigaste*, som utkommit.
"*Uppställningen är särdeles praktisk* och upplysningarna så rikhaltiga, att hvar man kan finna sig till rätta hvar som helst i boken." A. B.
„Omdömet om föreliggande meterbok kan e blifva annat än detta, att af alla de hittils utkomna är denna *ovedersägligen den lättfattligaste och fullständigaste* samt derjemte *den biligaste,* hvadan den är att rekommendera *framföralla andra.*" (J. P.)

Pröfva lyckan!
å **Svenska obligations lotteriet** i Stockholm. En hel *Lott* eller *Obligation* säljes såväl *kontant* som på *mindre* afbetalningar. *Alla* nummer blifva utdragna med *mindre* eller *större* vinst t. o. m. *27,000 kronor.* Vidare meddelar Bankfirman **J. S. Rüter & Comp.**
St. Kongensgade 46.
Köpenhamn.
OBS. Redbara Agenter antagas.
[G. 9081╳3]

Aktiebolaget
Stockholms Pant-Aktie-Banks
Afdelningskontor:
A. *Stora Badstugatan* 4 å Norr,
B. *Grefturegatan 9* å Ladugårdslandet, med ingång jemväl från Styckjunkaregränd vid **Norrmalmstorg.**
C. *Skärgårdsgatan 4,* med ingång från Kindstugatan,
D. *Katrina Högbergsgatan,* med ingång från Kapellgränden 3.
E. vid hörnet af *Gamla Kungsholmsbrogatan* och *Munklägersgatan* belåna:
Gångkläder, Manufakturvaror, Guld, Silfver, Obligationer, Aktier och annan lösegendom.
Låneafgiften är:
1, $1\frac{1}{2}$ eller 2 öre på kronan i månaden.
Expeditionstid **söckendagar** från kl. 9 f. m. till 2 e. m., från kl. 4 till 7 e. m.; **sön- och helgdagar** från kl. 9 till $\frac{1}{2}$ 11 f. m. utom under *Juni, Juli* och *Augusti* månader, då kontoren i stället hållas öppna Lördagar till kl. 9 på aftonen.

Hjelp den sjuklige Ynglingen!

En fattig yngling som lider af lungsot och är oförmögen till arbete samt i saknad af det nödvändigaste, men har håg och fallenhet för porträttering, hvaraf porträtt af H. M. Drottningen insatt i ram och glas, är utstäldt å Svenska Dagbladets kontor vid Mynttorget, i förhoppning att få det såldt och derigenom få någon liten hjelp i sin nöd, beder ädla menniskor som ömmar för nöden, att räcka honom en hjelpsam hand med en liten skärf. Gören hvad I kunnen till lindring i hans oförvållade nöd, och Guds välsignelse blifver eder belöning.

Lista för anteckning af de ädla gifvarnes bidrag är utlagd i Svenska Dagbladskontoret vid Mynttorget.

I bokhandeln kan nu köpas **tredje** delen af
MEDBORGARENS BOK.
Handledning för menige man i
SVERIGES ALLMÄNNA LAG.
Utgifven af **Gustaf A. Aldén.**
På 160 sidor, för endast **en krona,** redogöres här redigt och lättfattligt för **allt det vigtigaste,** som **en hvar,** både man och kvinna **bör känna af lagens föreskrifter** rörande lifvets alldagligaste förhållanden, såsom om **trolofning** och **äktenskap, makars rättsliga ställning, bouppteckning, urarfvagörelse arfskifte, testamente** och **förmynderskap;** om **husbonde** och **tjänare;** om **fastighetsköp, arrende, hyra** och **inteckning;** om **olika jordnatur, egoskifte, stängsel, jagt** och **fiske;** om **lösöreköp, pant, lån, borgen, förmånsrätt, utmätning, konkurs** och **handelsbok;** om **olika brott och straff; ting, domare** och **parter, stämning, laga bevis, dom, utslag, vad** och **besvär** m. m.
En menige mans lagbok, bör **detta arbete alltså vara högligen välkommet och oumbärligt för en hvar, som ej har något större lagverk.**
Föreg. delar af **Medb:s bok,** innehållande: **I. Statskunskap, II. Kommunalkunskap,** bägge lättfattligt framstälda för menige man, säljas också, **hvar för sig,** till **1 krona.** Bägge ha af tidningspress och allmänhet mottagits med de amplaste loford, och af bägge har **på kort tid ny upplaga måst utgifvas.**

På **E. A. Tegnérs** förlag:
Den moderna
Bildningshumbugen
i skolan, familjen och det dagliga lifvet.
Af
Jens L. Christensen.
Bemyndigad öfversättning.
Pris: 2 kronor.
"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren". *Söndagsnisse.*
"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt". *Budkaflen.*

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Bell 789. **Ved.** Allm. 4817.
Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:
1:ma 6 kv. Björkved 30 kr.,
„ „ Alved 25 „
„ „ Barrved 21 „
allt pr hel famn.
All ved iläggès i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.
Stockholm den 2 Juni 1885.
Carl Andersson.

Rådgifvare för Badgäster
af
D:r Alfred Levertin.
à 50 öre, uti alla boklådor.

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska, Belgiska & Tyska
Cigarrer.
Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster.
22 Södra Humlegårdsgatan 22.
Stockholm.
(22)

I Holmbergska Bokhandeln,
75 Regeringsgatan 75,
samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:
Strindbergs "GIFTAS"
2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.
OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Nya Ångköket,
17 Södra Humlegårdsgatan 17,
bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags äro båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.
I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. $\frac{1}{2}$ 2—$\frac{1}{2}$ 5, Qväll kl. 8.
Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. $\frac{1}{2}$ 3.
I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.
Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.
Abonnenter kunna lösa biljetter för vecka eller längre tid till moderat pris.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"
Kontrollerad Såpa,
tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.
Kontroll och Garanti:
Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förorening den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkan på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontrollerad** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längs stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**
Användande:
Bestryk ej kläderna annat än undantagsvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.
Försäljes i parti å vårt Kontor
63 B Slussplan 63 B
samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.
HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Orientaliska Magasinet
säljer billigt:
Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m.
M. S. Beylikdjian,
17 Hamngatan 17.

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus
Allmänna telefon 6039.

Liljeholmens Ritkontor.
Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.
Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.
Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

SAFT
från Stockholms Sockerbageri-Bolag.
Hallon, Körsbär, Apelsin, Citron, Svart- och **Röd-Vinbär,** 1:ma sockrade, i originallådor om 25, 50 och 100 fl. Pr fl. kr. 1: 20. *Fritt glas*
OBS. Priskurant å öfriga tillverkningar gratis på begäran.
Agenter med 1:ma referenser antagas på platser der fabriken förut ej är representerad.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 18

Prenumerationspris:
Till årets slut Kr. 3: 75
För halfår „ 2: 50
„ kvartal „ 1: 25
Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar **E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan** och **Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.**

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Theodor Blanch's
Konst-Salon
Kungsträdgården.
Utställning
af
den berömde Nordpolsfararen
Julius von Payer's
Dödens vik
(Franklin-Expeditionens undergång.)

En broschyr om konstverket finnes till salu i lokalen.

Utställningen hålles öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.

Endast en kort tid.

25 st. Cigarrer à 1 krona

i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000. Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.

Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Obs! Under sommarmånaderna är Blänkarens expedition öppen endast måndagar, tisdagar och onsdagar 10—2 samt redaktörens mottagning samma dagar 1—2.

Der ute.

Röster från Danmark.

(Bref till Blänkaren).

II.

Den af våra »underklasser», som först vaknade till politiskt medvetande, var som bekant bönderna. Och länge dröjde det, innan medelklassen och arbetarne i Köbenhavn följde den danske bondens exempel. Riksdagsmannavalen voro före det politiska uppvaknandet fullständiga komedier. De s. k. national-liberala tidningarne annonserade namnen på de män, hvilka voro särskildt värde nationens förtroende, hvarpå en klick »fint» folk gick upp på vallokalen och utsåg desse personer till Köbenhavns representanter vid riksdagen.

När arbetarne började att röra på sig en smula, togo genast byråkrater och embetsmän de stackars menskorna om hand och bildade »Arbeiderforening af 1860». Denna institution gick helt och hållet de konservatives intressen till mötes, i det den bjöd på »historiska» föreläsningar och öldrickning, hvilka förfriskningar andligt och lekamligt så förfoffade arbetaren, att han fann allt godt och ansåg det dumt och opraktiskt att bråka.

Så kom 1864 med sin moderna kungaopposition, då Bøgh, Ploug och Bille m. fl. skrefvo sina antirojalistiska artiklar, hvilka, det må villigt erkännas, satte litet lif i medelklassen, men lemnade kroppsarbetaren alldeles oberörd.

Samtidigt började i Tyskland den sociala rörelsen taga väldig fart och väcka upp sinnena. Till Danmark nådde den genom Louis Pio's kraftfulla framträdande. Och det är från hans dagar, som man kan räkna med arbetsklassen, när det gäller att bedöma Danmarks politiska lif.

Naturligtvis uppstämde de maktegande och national-liberale väldiga skrän, när det blef bekant, att den tyste, beskedlige arbetskarlen med sin krokiga rygg och förnöjda trallande började tala om frihet, jemlikhet och broderskap. En så kolossal oförskämdhet måste naturligtvis undertryckas. Och det vore verkligen en orättvisa att påstå, att de maktegande voro kräsne i valet af medel. På alla möjliga och omöjliga sätt kringskuros arbetarnes sträfvanden. De kunde knappast få hyra en möteslokal; tryckfrihetsmål, polisspioneringar, lögnaktiga anklagelser — allt försöktes. Den femte maj stod hufvuddrabbningen. Köbenhavn försattes i ett slags belägringstillstånd, det kungliga artilleriet (som folket underhöll med sitt arbete) körde på gatorna med sina rasslande kanonvagnar och bröstade af på de större platserna och detta derför — att några tusen arbetare vågade begagna sig af den dem i grundlagen gifna rättigheten att samlas *obeväpnade!* På natten arresterades arbetarledarne Pio, Geleff, Brix och några andra. I ett af sina kreatur, Africanus Knudsen, hade regeringen funnit en densamma fullt värdig brottmålsdomare, som lyckades draga ut på den oförsynta rättegången i ett helt års tid, under hvilket socialisterna sutto häktade, och fälla en upprörande dom, lydande på flera års straffarbete.

Detta var dock att gjuta olja på elden.

Arbetarerörelsen fortsatte att med fördubblad lifaktighet breda sig öfver hela landet. Och när så Pio kom ut och till grundlagsfestens firande arrangerade ett tåg af tiotusen arbetare med frihetens röda fana, då hjelpte det icke längre att förneka eller tiga ihjel det faktum, att kroppsarbetaren höll på att bli en makt i staten, äfven när det gälde den bestämmande rätten, att han lemnat bakom sig den tid, då han i utbyte mot ett helt lif af träl och slit för de »stora» erhöll en föreläsning i Danmarks kungliga historia och ett krus »Bajer» hvarannan söndag. Här måste ingripas och det med kraft, annars kunde det oerhörda inträffa, att packet begärde säte och stämma i riksdagen, annat vansinnigt att förtiga. Och så tog man än en gång sin tillflykt till den präktiga polisen, en institution, som egentligen synes vara till för att arrestera nyktra eller fulla underklassare och sköta om öfverklassens glädjeflickor.

Polisinspektören Herz lyckades verkligen få Pio och Geleff skickade öfver till Amerika och göra några häktningar af medborgare, som man misstänkte skulle vara i stånd att taga vid, der Pio tvingades sluta. Och härigenom fördröjdes visserligen den stund, då den danske arbetaren blef politiskt myndig, men den kom dock, och det är just våra dagar förbehållet att skåda en storartad yttring af denna manliga myndighet i det sätt, hvarpå Kövenhavns organiserade och käcka arbetarekår har tagit upp striden med grötmyndige arbetsgifvare.

(Forts).

Jernkansleren.

Allmänt kändt är, att furst Bismarck, trots sin långvariga statsmannatjenst, ej lyckats bli fri från den ungdomliga tanklöshet och lidelsefullhet, som vanligtvis utmärker unge politici. Hänsynslös i allt aktar denne Preussens diktator ej för rof icke allenast att i riksförsamlingen skymfligt smäda alla dem, som ej vilja bli hans lydiga kreatur, utan äfven inför domstol anklaga, d. v. s. döma dem, hvilka äro nog djerfve att offentligen stämpla kanslerens fräckheter såsom — fräckheter.

I våras behagade den vältalige blodmannen i tyska riksdagen utmåla en valkrets såsom mindre vetande i det han sade: Med den förståndsslöe Höder menar jag framstegspartiets valmän, och särskildt de i kretsen Hagen; ty de valmän, som valde er, (härvid pekade kansleren på Richter) visste sannerligen icke hvad de gjorde.

En äkta Bismarcksk oförskämdhet!

Af dessa ord fann sig framstegspartiets förening i Vörde förolämpad och fattade på allmänt möte enhälligt följande mötesbeslut: »Den liberala föreningen ser i rikskanslerens förolämpande och skymfliga uttalanden om framstegspartiet i hans tal af den 14 mars — särskildt i användningen af uttrycket »den förståndsslöe Höder» — en lika oberättigad kritik som beklaglig förmätenhet (Anmassung) och inlägger för sin del afgjord gensaga mot dylika hänsyftningar». Detta mötesbeslut öfversändes i bref till rikskansleren och offentliggjordes i »Hagener Zeitung».

Naturligtvis satte rikskansleren ögonblickligen i gång med ett åtal mot föreningsstyrelsens medlemmar och mot tidningens utgifvare, ehuru desse ej gjort annat än protesterat mot en offentligt sagd oförskämdhet samt publicerat sin protest.

Sistlidne lördag behandlades saken inför rätten i Vörde. Allmänne åklagaren utvecklade, att det af furst Bismarck brukade ordet »förståndsslöe Höder» icke vore förolämpande; deremot vore det i mötesbeslutet använda uttrycket »beklaglig förmätenhet» en så svår förolämpning, att han måste yrka *6 månaders fängelse* för de fem styrelseledamöterna och 3 månaders fängelse för »Hagener Ztgs» utgifvare. Rikskansleren måste under alla förhållanden veta allt bättre. Framstegspartiets valagitation i kretsen Hagen öfverstiger i hänsynslöshet alla föreställningar, och han trodde sig böra, genom att yrka dessa höga straff, uppträda mot »vigtighetsmakeriet hos män, hvilka, såsom de åklagade, vilja vara mer än de i verkligheten äro».

Försvararne påvisade det förolämpande i furst Bismarcks ord och sågo i det öfverklagade uttrycket endast det berättigade utbrottet af harm öfver den förolämpning man rönt och af känslan, att man vore skyldig att visa den tillbaka. De åklagade vore för visso i sin goda rätt, om de till gengäld åtalade rikskansleren; men de brydde sig icke derom, emedan de ansågo, att det icke höfves en fri tysk man att för hvarje hårdt uttryck eller skarpt ord löpa till domaren.

Rätten öfverlade i halfannan timme. Derefter fäldes det utslag, att rikskanslerens uttryck »förståndsslöe Høder» icke vore någon förolämpning, men deremot var rikskansleren förolämpad genom orden »beklaglig förmätenhet», hvadan svarandena dömdes till böter — de fem styrelseledamöterna till 500 mark hvardera och tidningsutgifvaren till 200 mark.

Således har furst Bismark nu fått prejudikat på att vara hur fräck som helst i sitt uppträdande mot politiska motståndare.

Fast det knappast hade behöfts.

Herr von Bismarck är för öfrigt nu så till åren kommen, att han antagligen med lugn kan göda sitt sämre jag och med en annan »folkföraktare» säga: »après nous le déluge.

En frihetshjelte mindre.

I torsdags morse strax efter kl. 8 afled i närheten af Saratoga vid Newyork general Grant lugnt och stilla omgifven af hela sin familj, saknad och sörjd af det amerikanska folket.

Utan vidare begåfning, men med omutlig rättskänsla och pröfvad tapperhet hade han lärt sina landsmän att älska och vörda sig. Också gjorde de honom tvenne gånger till sin president. Och minnet af Grants seger öfver general Lee skall vara bland dem, som senast blekna i samtidens frihetshistoria.

Den åldrige presidenten var det ej förunnadt att i frid njuta sin lefnads afton, och af den stora popularitet han en gång egt återstod föga vid hans död. Men med förlusten af sitt lif återvann han densamma, och president Cleveland gaf endast uttryck åt folkets vilja, när han dekreterade, att alla offentliga bygnader i Amerika skola vara dekorerade i svart under 30 dagar och stängas under begrafningen såsom uttryck för Amerikas sorg vid förlusten af en af sina ädlaste män.

Medborgarvärde och medborgarrätt.

För Blänkaren
af
Ess.

»Prolog».

Se denne pösande embetsman, hur han kråmar sig lik en kalkontupp och tar på sig en min, som »rådde han om hela stan»! Kunna vi månne våga att gå på denna gata, då han passerar fram här? Han har kanske abonnerat den för sin räkning? Hvart ämnar han sig nu? Han tyckes ställa sina steg mot rådhuset.

Gif akt! Ur vägen för detta lysande ekipage, som far förbi! Hvilka ståtliga, frustande hästar! Till och med de tyckas »se an oss vandringsmän som agnar». Hvilket smäckert åkdon, hvilket seltyg, glittrande som af ädelstenar! Och märk detta öfverlägsna, majestätiska väsen, som »vräker» sig i vagnens kuddar! Det ser ut som en halfgud. Är det månne någon Jaggernaut? Det är mer än Jaggernaut. Det är ortens mäktigaste godsegare, egaren till flere fabriker af olika slag, innehafvaren af 200 aktier i Götes och Vendes enskilda sedelutgifvande bank och af 250 aktier i lif- och brandförsäkringsaktiebolaget »Smörtjernan» m. m., hr baron von Procent.

Ekipaget stannar vid rådhusets trappa. Halfguden stiger ur. En grupp distingerade, välmående och förnämt klädde personer omringa och välkomna honom. De utgöras af stadens »honoratiores»: handelsmän, fabriksegare och tjenstemän.

Flere sådana infinna sig. De igenkännas på sin värdiga hållning, sina vårdade drägter och de ödmjuka helsningar, som egnas dem af mötande individer ur yrkesidkarnes klass eller af matvaru-säljarne och köparne på torget.

Det är valdag i dag; derför samlas man på rådhuset. Fjorton hrr stadsfullmäktige skola utses. Vi gå in och betrakta tillställningen. I vallokalen och dess förrum finna vi ett trettiotal personer församlade, mest ur öfverklassen, hvilket framgår af de obesvärade ansigtsuttrycken, rörelserna och samtalen. Dock påträffa vi äfven ett par handtverkare, som skyggt hålla sig i närheten af dörren och, då deras namn uppropas, med osäkra steg närma sig valurnan. De buga sig vördnadsfullt och tafatt, och man besvarar deras bugningar med nedlåtande nickningar på hufvudet. Inga arbetare äro synlige.

— Undrar, hvilka som skola bli valde i dag? frågar jag liksom för mig sjelf.

— Det stod visst i tidningen i går, tycker jag mig minnas, svarar rådhusvaktmästaren. — Det skall visst bli de samme, som ha varit fullmäktige förut.

— Stod det i tidningen i går, hvilka som skola bli valda i dag? frågar jag förvånad. Hur kunde tidningen veta det?

— Jo, se redaktören har naturligtvis inte sjelf hittat på det, utan listan har blifvit inlemnad af herrarne här uppe. Ty det är ju de, som välja.

— Ja, det är märkvärdigt, att inte fler personer infinna sig vid en så vigtig förrättning. Hur kan det komma till, att allmänheten ej deltar mer mangrant i valen? Här fins nu omkring 1,600 valmän i sta'n.

— Å, hvad skulle de här uppe? invände den språksamme vaktmästaren. — De flesta ha ju endast en eller ett par röster, några kanske 10 eller 15. Men om de också alla deltoge i valet, komme detta ändå att utfalla på samma sätt; ty då ginge naturligtvis också alla de upp, som ha 100 röster — här fins en 25 sådana — och likaså alla, som ha t. ex. 25 röster och der öfver — vi kunna ställa upp ungefär 100 af den sorten — och de hålla tydligtvis i allmänhet i hop med de öfriga storgubbarne. Mot desse 125 kunna alla de återstående 1,500 omöjligen stå sig, så länge det gäller att bara slåss med valsedlar; det har den bråkmakaren »Ess» t. o. m. för ett par år sedan tydligt visat med siffror.

— Men det är ju förfärligt, inföll jag. Skämdes icke herrarne, när dessa siffror framlades?

— Nej, de bara svarade, att det var osanning.

— Emellertid är det under sådana förhållanden omöjligt för den stora massan att få sina åsigter och meningar förfäktade eller sina intressen bevakade.

— Nej men är det ej. Herrarne bruka alltid välja äfven ett par handtverkare in i fullmäktige, och de kunna föra den stora massans talan.

— Jo vackert! Inte ha handtverkarne reda på t. ex. arbetsklassens önskningar och behof. Och hur skola »ett par» kunna reda sig mot 13 gånger så många? För resten söker man alltid ut sådana beskedliga och likgiltiga personer, som hvarken hafva en egen mening eller våga säga hvad de tänka.

— Ja så kan det också vara detsamma; ty hvad har väl den stora massan för intressen? Herrarne här uppe förstå nog bäst, hvad som länder både till samhällets och massans sanna väl. Derför går det säkrast så länge de sjelfve få råda.

— Det tillåter jag mig betvifla i hög grad. De egna fördelarne, hvilket här vill säga det samma som klassfördelarne, förvexlas så lätt med det allmänna bästa. Derför, när blott en klass representeras inom styrelsen, skola den klassens egennyttiga syften ovilkorligen tillgodoses på flertalets bekostnad. Erfarenheten bestyrker detta. Får man ej t. ex. bevitna, hur hrr fullmäktige i somliga städer reservera offentliga lokaler för den förmögna klassen, att den der må delvis kostnadsfritt hafva supnöjen och danstillställningar, medan handtverkare och arbetare ej ens mot betalning få komma dit? Lemnar man icke enskilda personer tillåtelse att på allmänna platser — i promenader och parker — uppföra schveitzerier och sup-paviljonger med inhägnade områden, inom hvilka underklassen icke kan komma eftersom den ej har råd att erlägga in-

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

trädesafgiften? Beviljar man ej anslag åt badhus, som endast äro tillgängliga för »bättre klädde» personer, eller åt »högre elementarläroverk för flickor, der öfverklassdamer tillverkas», för att tala med Aug. Strindberg, eller åt pantbanker för att bereda någon gynnad person en befattning med ty åtföljande lön? O. s. v. Deremot gör samhället högst sällan något för underklassen; kommer här och der t. ex. något arbetareinstitut i åtnjutande af anslag, så vidfogas sådana vilkor, att institutet både förhindras att meddela verklig upplysning och urståndsättes att väcka arbetarnes kunskapsbegär. Ofta vidtagas t. ex. vid gaturegleringar och afvägningar, åtgärder, som äro rent af bakvända, just emedan inom styrelserna saknas personer med sundt, praktiskt förstånd. Taxeringskomitéerna erhålla vanligen en sådan sammansättning, att alla medlemmarne tillsamman icke känna till inkomsterna för fjerdedelen af de personer, hvilkas beskattningsmän de blifvit. Och om vi gå utom det kommunala området: hafva ej våra förmögne lagstiftare skänkt oss lagar, som gynna några få? Detta gäller både om grundlagarne, skollagen, brottmålslagen och bevillningslagen m. fl. Sådant skulle ej kunna gå för sig, om mängden hade ett ord med i laget. Derför vore det allt behöfligt, att den blefve bättre representerad, d. v. s. att vi finge allmän rösträtt utan några graderade skalor.

— Nej, *det* vore tvärt om orättvist mot den förmögna klassen, så mycket tycker jag herrn skulle förstå, invände den envise vaktmästaren, som till slut föreföll mig lika lärd som sjelfva borgmästaren. Herrn tycks vilja fordra ej blott allmän likhet inför lag utan äfven allmän likhet i allt, som rör det offentliga lifvet. En sådan fordran är, som sagdt, orättvis och obillig. De, hvilka göra samhället mest gagn, böra ock ha de största förmånerna inom samhället; de böra ha mest makt och mest att säga; och begagna de sitt inflytande till sin fördel, så är detta icke mer än hvad de äro berättigade till just på grund af sin för samhället i högre grad gagnande verksamhet. Ty hvilka är det väl, som upprätthålla samhället, om ej de förmögne, hvilka betala de stora skatterna?

— Om förlåtelse! *Icke* de förmögne betala mest skatt, utan det gör underklassen. Visserligen stoltsera grossörer, fabrikörer och kapitalister med de största siffrorna på debetsedlarne, men dessa upptaga endast de direkta skatterna. De *indirekta*, som uttagas smygvis och utgöra 7 ggr så stort belopp som de direkta, betalas lika af alla utan hänsyn till förmögenhet. Och då underklassen är talrikare än öfverklassen, blir det allt den förra, som får draga de tyngsta bördorna

(Forts).

Här hemma.

Vesterviks poliskonstaplar ha blifvit lifförsäkrade delvis på stadens bekostnad. Exemplet manar till efterföljd.

———

Bra enkel måtte en vaktpost i Karlskrona ha sett ut här om dagen, då han för att bispringa ett par öfverfallna personer blandade sig i ett slagsmål med påföljd, att han vardt frånryckt sitt gevär.

Mannens hjelpsamhet inbringar honom, utom en »dragt prygel», kanske också några dygns arrest.

———

Allt är förgängligt. Nu har ock den från August Blanches berättelser bekanta villan högt uppe på Regeringsgatan med sina syrénhäckar och hängande trädgårdar jemnats med jorden. I dess ställe skall snart resa sig en väldig femvåningars stenlada.

———

Har du sett mig flyga? är en fråga som man hädanefter icke behöfver framställa på skämt, om eljes de amerikanska tidningarne inte narras. En flygmaskin, genom hvilken det verkligen skall vara möjligt att färdas genom luften, påstås nemligen vara uppfunnen af en amerikanare vid namn Booth. Tidning för Idrott är vår sagesman.

———

Nu låter det, som det icke skulle vara så farligt med de stora bränvinsförsnillningarne i Småland. En af ortens tidningar söker förklara rapporterna från jernvägsstationerna om de stora bränvinsförsändelserna dermed, att i förteckningarne användas samma förkortning, brv, för både bränvin och — barrved.

Det skulle således varit barrved, som afsändts. Det är ju möjligt, men föga troligt.

Göteborgarne gjorde stora ansträngningar att få se på Munkacsys' »Kristus inför Pilatus», innan densamma skickades till Danmarks hufvudstad. Och deras försök hade verkligen krönts med framgång. Det gällde endast anskaffa lämplig utställningslokal. I detta syfte vände sig några af krämarsamhällets konstvänner till t. f. rektorn vid Göteborgs högre latinläroverk med vördsam anhållan att få hyra skolans solennitetssal. På denna begäran afgaf lektor Ullman följande svar:

Det kan icke gå för sig. Munkacsy är ingen kristen och har således ej kunnat måla en verklig Kristus. Men då taflan icke föreställer en verklig Kristus, kan salen icke upplåtas.

Eforalstyrelsens præses, hos hvilken det löjliga förbudet öfverklagades, fann naturligtvis ej skäligt ändra herr Ullmans beslut. Biskop Björk är sig lik.

Ullman har ännu ej fått den Nassauiska husorden. Hvadan detta?

———

Hur ängsliga höga vederbörande och vederlikar äro för allt, som möjligen skulle kunna upplysa underklassen om det vedervärdiga och orättvisa i den nuvarande samhällsordningen visar bland annat ett yttrande af en grötmyndig Göteborgsgrossör.

Edvard Fredin, den bekante öfversättaren och folktalaren, hade blifvit ombedd att hålla ett eller ett par föredrag i Göteborgs arbetareinstitut. När detta blef bekant, uppvaktades institutets föreståndare af den fint bildade millionären, som tillika var framstående stadsfullmäktig; han upphof sin röst, talade och sade: skall herr F. hålla föredrag i institutet och i dess namn, då kommer ock anslaget till detsamma att indragas af stadsfullmäktige.

Det lär ej vara tvifvel om, att den värdige stadsstyresmannen blir omvald.

———

Den strejk, som utbrutit bland bagare Reinholds arbetare, skall enligt de konservativa tidningarne ha till orsak endast det, att arbetarne en dag bjödos på sillbullar till middag, och häraf funno dessa blad genast en anledning att tala om arbetarnes oerhörda oförsynthet.

Nu har man emellertid i detta fall som så ofta annars tagit — sak på bak, ity det *icke*, enligt hvad vi på ort och ställe gjort oss underrättade om, är sillbullarne som orsakat strejken, utan den omständigheteten att kosthållet genomgående varit klent, att hr Reinhold lofvat, att en förbättring härutinnan skulle ske, men att sådan ej inträdde, hvilket af arbetarne tillskrefs hushållerskans oduglighet och ogenhet.

Man har således icke strejkat på grund af ett tillfälligt missnöje, utan med anledning af ett fortvarande missförhållande.

Det är andra bullar.

Strejken är emellertid för hr Reinholds envishet ett kännbart bakslag.

———

Det österrikiske gosskapellet gjorde här om dagen i alla afseenden skäl för detta namn. Vi öfverraskades vid ett besök hos Berns af att se en af gossarne föra taktpinnen; gamle barske herr Lambert syntes alls icke till. Ynglingen som anförde igenkände vi som en af flöjtisterne. Det var ett verkligt nöje att se honom derigera. Han hade inga noter framför sig, utan kunde hvarje stycke — och de tillhörde ingalunda den lätta genren alla — utantill. Takten markerades i allo väl, och nyanseringen lemlade föga öfrigt att önska. Att han var debutant som orkesteranförare märktes egentligen endast på den något osäkra och generade hållningen, brist på den grandezza en rutinerad derigent kan utveckla och — så gerna utvecklar. Vi efterfrågade ynglingens namn och erfora att han hette Georg Steiner, är 19 år gammal och son till kapellmästare Lambert Steiner.

———

Polismyndigheternas förordning, att musiken i Strömparterren skulle upphöra kl. 10 om aftnarne, öfverklagades af hr Berns, men har stadfästs af öfverståthållareembetet. Det faller af sig sjelft, att polisen alltid har rätt, att det tjenar till intet att vädja mot dess godtycke och att den inskränkning i medborgares fri- och rättigheter, som icke kan ske på laglig väg, således beqvämt låter sig åstadkommas på det administrativa godtyckets.

Det går knappt en dag, utan att man får nya bevis på hur stor vidskepelsen, denna naturligtvis alstrad af okunnighet, ännu är bland folket. Bland de nyaste galenskaperna må nämnas, att en gumma i Upsala skurit öronen af sin ko för att sedan låta kon dricka sitt eget blod i tanke, att hon derigenom skulle komma att mjölka bättre.

Det kan ej bli annorlunda, så länge barnen i skolorna få studera katekes och biblisk historia i stället för nyttiga saker, så länge humbug, vidskepelse och lögn offentligen förkunnas under namn af religion.

———

Vid Lundastudenternas nyligen hållna kyrkokonsert i Jönköping kunde stadens gode invånare ej lägga bättre band på sin entusiasm än, att de vanhelgade templet genom frenetiska handklappningar.

En platstidning, Jönköpingsposten, vardt häröfver mägta förgrymmad och utbrister bland annat i följande poetiska strof:

Huru fint och öfverensstämmande med en ädel sångs och musiks natur skulle det ej varit att i stället för dessa bullrande stampningar och handklappningar taga upp sin näsduk och vifta bifall.

Smakfullt så'nt der!

———

Sent omsider har hr K. P. Arnoldsons organ, Stockholm, kommit sig för att svara på Tidens och våra anmärkningar mot det oförsvarliga sätt, hvarpå Stockholm handskas med sanningen så snart den tror sig kunna få tillfälle att göra propaganda för absolutismen. Svaret, med hvilket vi ej behöfva närmare sysselsätta oss, då det ingenting säger i sak, men väl medgifver, att tidningen tog efter skvaller, företer emellertid en mängd slingringar, som visa att red. har anlag för advokatyr.

———

Tivoli firade i söndags Bellmans minne med en af sina så gouterade festaftnar, illustrerad af paradtåg, menuetter, storartad illumination, fyrverkeri och god sång. Etablissementet kunde också glädja sig åt en till 4 à 5 tusen personer uppgående tacksam publik.

———

Bellmansdagen firades af cirkus Hollande på ett särdeles tilltalande sätt. Man öfverraskades genast af att finna samtlige de tjenstgörande uppträda i galadrägter af rödt sammet med guldbroderier och krås — hvarför icke också pudrade peruker, så hade det varit fullständiga habillé?

Programmet var särdeles omvexlande och intressant samt framkallade lifligt bifall af den tyvärr icke mycket talrika publiken. Efter det wienerfäkterskorna hamrat takt till musiken en stund samt öfvat sig i att salutera och göra appeller, framträdde den unge bildhuggaren Amicelli för att modellera Bellmans bröstbild i relief.

Det gick som det var smordt. Medan han höll på med sitt arbete framburo tjenare lagerträd som grupperades kring bilden under det lilla Resa, ståltrådskonstnärinnan Ni vet, klef upp på en ställning, bredde ut vingarne, fina vackra hvita vingar, och spelade genius. Svartklädde gentlemän stego fram på fäkterskornas estrad, och in tågade hela skaran af artister och — artistinnor, de senare 16, de förre en skara den ingen räkna kunde, samt togo plats på ömse sidor. Hvarpå de sex gentlemännen sjöngo Bellmanssånger, och tjenare kringbjödo champagne — riktig champagne, hela tjugu buteljer — och publiken applåderade och direktör Robinson utbragte ett: »Karl Mikael Bellmans minne lefve!», och artisterna stämde i med hip, hurra!

Allmänheten var förtjust öfver den vackra hyllningen, och entusiasmen var ej ringa, då orkestern göt ett ämbar vatten öfver flamman genom att spela upp — kungssången.

Lite hvar tänkte med Ehrensvärd: kolonner, hvad gören I här? Men hr Czapek, musikanföraren, mente väl, ity att han trodde att vi egde en folksång och att han just spelade den. Derför hyssjade man visserligen, men hvisslade icke.

Detta var i lördags: i söndags lär man ha tagit gifna råd ad notam och spelade *icke:* Ur svenska hjertans djup.

Huru hatet förblindar ej blott menniskan, men ock de »umælende Dyrene» framgår af en berättelse, som i dagarne vandrat genom pressen om en ufunge någonstädes i Småland, på hvilken traktens kråkor voro så ilskna, att de i stora flockar samlade sig kring den plats, der den stackars ugglan var tjudrad och blefvo så i följd af sin oförsigtighet nerskjutne i hundravis.

Lärdom af fabeln må läsaren sjelf draga.

———

Ryktet betecknar friherre Åkerhjelm på Margretelund som blifvande utrikesminister.

Kungens enskilde affärer har hr Å. visat sig kunna sköta bra; som finansminister lät han föga tala om sig, och i utrikeshotellet bör han bli en präktig värd. Det är det vigtigaste.

———

K. m:t har genom ett i dagarne gifvet utslag erkänt, att en förbindelse mellan man och kvinna, äfven der icke vigsel egt rum, är att betrakta som äktenskap, och att skiljobref måste utfärdas, för att förbindelsen skall kunna upplösas.

———

Snarstucknare teaterdirektörer än hrr Bosin och Wagner finner man ej lätt. Så snart deras val af repertoir eller sällskapets spel utsättas för minsta klander, vips äro de framme med en reklamation. Att Nisse öppnar sina spalter för alstren af deras lynnes-yra, förvånar oss.

Bric-à-Brac.

Innehåll: En skön Bellmansdag. — Hur en försigtig man rustar sig. — »Jag ser många som icke äro här.» — En bekant personlighet och flera bekanta personligheter. — »Lustig Blut und»... — Ingen riktig Bellmansdag!

Jaha, det var som sagdt Bellmansdagen jag skulle skildra. Muntert folklif, brusande musik, ett stänk af hänförelse, stängda butiker, öfverfylda ångslupar, leende ansigten, festliga processioner, jubel och hurrarop, poesi genomträngande, undanträngande hvardagslifvets prosa, solstrålar som sila sig genom löfskogens hvalf och granarnes mörka grönska, härlig solnedgång med spel af färger, luften vibrerande af smältande toner, evigt ungdomsfriska sånger och smattrande, klingande harmonimusik; allt smältande tillsammans i ett dityrambiskt: Hvem är som ej vår broder mins?

Och i bakgrunden Karl Mikaels ekskogomgärdade byst!

Ack ja, under vanliga förhållanden — en vanlig Bellmansdag.

Men inte i dag. Ty dagen var original. Hvarför ock festreferatet blifver i någon mån säreget för att vara festreferat.

Det första man tog sig för i dag — märk väl: detta skrifves lördagsnatt, hvilket nogsamt visar, att feststämningen icke varit så stor, att den tagit på krafterna; och visar desslikes, att eder referent är en man med betydligt uppdrifven pligtkänsla — det första man som sagdt tog sig för i dag var att väpna sig med tålamod, hopp och paraply, ty det regnade som himlen, eller hvar allt det våta kommer ifrån, var öppen. Men tålamodet tog slut, och hoppet lemnade man hemma, men paraplyet fick följa med till Djurgården, ty till Djurgården *skall* man, när det är Bellmansdagen, det må nu bära eller brista.

Man tar på sig sjöstöflar, regnkappa, hjertvärmare, maggördel, renskinnshandskar, resmössa och respirator; så änträr man en spårvagn, och så låter man det gå. Spårvagnskusken plirar med ögonen och »gör gubbar», när regnet piskar honom i ansigtet; konduktören ser ut, som om han tänkte att omedelbart efter hemkomsten lägga in om afsked med pension, vattnet bildar små floder ned för hästarnes länder, deras traf är så oändligt enformigt och dystert: plask plask! eller sjap sjap! låter det; smutsen stänker upp på deras sidor; passagerarna betrakta hvarandra förstulet och undra på, om de andra äro galna, som ge sig ut i ett sådant väder; Djurgårdsbrunnsviken är ett enda grått i grått; i Alkärret står ångkarusellen stilla, »den sväfvande hemligheten» har gått och lagt sig, inga gardister bjudas af sina kärestor på öl, Kasper låter fan och värfvaren slippa smörj för en gångs skull, den blinde gubben och positivhalarne ha sagt farväl åt tanken på recett, men Djurgårdsteaterns direktörer äro visse om, att de skulle fått en god recett, om de bara haft det förståndet att spela och hålla just på att plita ihop en skrifvelse till Nisse, hvari de ämna läsa lagen för vår herre, ännu varande »chefen för väder- och vinddepartementet.» Utanför Alhambra hålla ekipager, väntande att föra smårummens glada gäster till nya raffinerade fröjder; de hålla der en timme, de hålla der två; det är inte så godt för dem der uppe att afbryta tête-à-têter, som gifva så mycket och lofva än mer.

Men en fins som är belåten med dagen; det är J. B. Westenius, som vandrar här fram och åter. Han är glad, ty han har aldrig sett så mycket vatten, sen den gången han reste från Malmö till København för att höra på Grundtvig, hvarom han väl berättat Er; i Sundet fans der visserligen ännu mer. Åh, det gör folk så godt, så godt att bli riktigt spolade... in- och utvärtes.

* * *

Och han sjelf, hvilkens dag det är? Han står kvar i sin lund, men är grön i synen af ärg och förargelse öfver strejken. Ty hvad kan det vara annat än strejk, att stockholmarne, hans egna glada kära stockholmare, som så gerna dricka och sjunga och le och ropa hurra, icke denna dag, hans hedersdag, bringa honom deras sedvanliga hyllning?

Gubben börjar allt tycka, att tiden är ond, samt misstänka att vi samt och synnerligen gått in i frälsningsarmén eller tagit blå bandet eller...

Inga guirlander, inga blomsterbuketter på piedestalen, icke ens en lagerkrans! En sådan nedlades vid bysten en Bellmansdag för åtskilliga år sedan, enligt hvad en nyhetstidning dagen derefter visste att meddela. Nog var det en lagerkrans — på sätt och vis. Det förhöll sig så, att nämda tidnings festbeskrifvare kände sig så angripen af solhettan, den långvariga väntan på general Grant, expresidenten, som då gästade Stockholm, och den hardt när olidliga trängseln, att han såg sig tvungen att draga sig tillbaka till Hasselbacken för att der rekreera sig en smula. Han vidtalade derför en orädd kollega, som tillika råkade vara en konkurrent, hvilken nog också var trött och törstig, men hade giltig anledning att icke besöka Hasselbacken, att hålla utkiken på, om något skulle inträffa. Mycket riktigt, om en stund anländer generalen i dåvarande amerikanske ministern Stevens ekipage, åtföljd af denne och hans tvänne förtjusande vackra döttrar. Till sällskapet slöt sig snart amiral Lagercrantz, som, alltid något gåpåare, ogeneradt slog sig ner att hvila på piedestalens framskjutande kant, midt ibland de ditlagda blomstren.

När våra båda festskildrare åter möttes och han som hade läskat sig tillsporde den andre, om något märkligt passerat, erhöll han den temligen sanningsenliga upplysningen, att en Lagercrantz placerats bland blommorna vid bysten. Och så var en anka strax framkläckt. Vid serveringen tillades, att den var ditlagd af den store presidenten, som sålunda — — — (Lyriskt utbrott!)

Och allmänheten vardt förvånad öfver, att *den* ingenting sett.

* * *

Man *skall* till Djurgården på Bellmansdagen, kosta hvad det vill, påstod jag nyss. Icke den publik som roar sig bara en gång i veckan, men »hela Stockholm», det som vill ha roligt alla dagar från årets början till slut, det Stockholm som syns på premièrerna, vid konserterna, i Carl XIII:s torg om middagen, som egentligen inte borde finnas här vid denna årsens tid, men som delvis fins här ändå.

Hvart ha de då tagit vägen, mina olyckskamrater å spårvagnen t. ex.?

Vi skola titta in å Tivoli till en början. Der är man lofvad karnevalståg af Bellmansfigurer, Bellmanssånger, Bellmansdans, Bellmansfyrverkeri och gud vet ej allt. Och man bjudes på mr Tholen i frack, den har ej riktigt bra uppbär, gröngul peruk, som synes vara anlupen af mögel, lackerade skor samt tyska visor, som han ej sjunger, utan framsäger med understrykning af hvart och hvart annat ord. Kanske han tror, att »die Schweden sind so dumme», att de annars icke sentera lustigheterna.

Och så systrarne Schmidt, feta och trefliga, den ena klädd som page, den andra som grisett, den ena sjunger, den andra gör gesterna. »Ein, zwei, drei, vier» och »wir lieben die Stockholmerin, hoch, hoch, hoch, hoch!» applåderas ursinnigt. Och få tagas dacapo. Då le flickorna sitt bredaste, mest germaniskt-gemytliga leende.

* * *

Under tiden är det sorl i salongen; man pratar med sitt sällskap, studerar programmet, smuttar på sitt punschglas och svär en stund öfver dålig vara. Får syn på Soto Majo, som nyss kom i sällskap med Hochschild, utrikesministern, men har skilt sig från denne och slagit sig ner jemte en ung dam — jag tror det är regissören hr Adackers dotter — och hennes lilla flicka. Vicomten har icke åldrats, sen jag för ett tiotal år sedan såg honom för första gången. Då som nu såg han ut att vara ett par hundra år gammal, — minst. Men han har icke ett hår mindre å sitt snöhvita hufvud, icke en rynka mer kring ögonen, som spela lika friskt och käckt som förr, precis som han ännu hade en verld — eller åtminstone en half-verld — att eröfra. Äfven nu lägger han an på att vinna en kvinnas ynnest, men kvinnan är mycket ung, så der en tre år gammal. Hennes konversation erbjuder ingen större omvexling, så derutinnan företer hon en utpräglad likhet med vuxna fruntimmer, men hon jollrar fram något, och gamle vicomten glömmer i glädjen, att han icke kan svenska, att han aldrig kunnat lära sig ett enda svenskt ord, och pratar med henne och leker för henne och utvecklar en älskvärdhet, som gör gubben riktigt rar.

Stackars gamle Soto Major, kanske tycker du, att ditt lif, när allt kommer till allt, ändå varit bra fattigt, bra glädjetomt, nu i detta ögonblick då din hela sträfvan går ut på att få flicktultan på ditt knä att skratta. Och så innerligt förnöjd du ser ut, när det lyckas dig.

Ja, lorgnettera gerna gamle vicomten; han tål att se på. I denna situation är han oemotståndligare än någonsin, trots den väldiga blomsterrabatten å rockuppslaget, trots guldarmbandet, trots hans genombrutna skor med silkesstrumporna som lysa fram.

Och skämta öfver honom, om det behagar Er! Han tar det inte illa opp.

En menniska från scenen, professor (naturligtvis!) Amann, visar en »allmänt känd person»; skratt och applåder, men den som skrattar mest och applåderar ifrigast är vicomten sjelf.

* * *

Nu ha systrarna Franklin uppträdt och vi ha, en passant, funnit deras ben briljanta och deras armar utomordentliga, men det är ändå inte den riktiga variétéstämningen, förrän Valerie kommer rusande in. Orkestern för ett afgrundsbuller; hesa trumpeter, skrikiga flöjter täfla om, hvilka som först kunna sönderslita våra örhinnor.

Skall detta vara sång? Hon är ju bas! Det är en furie, en rasande bakkantinna. Hon är vild. Hon vrålar fram sin visa:

Lustig Blut und frisches Sinn!
Fort ist fort hin ist hin!

Och det silfverglänsande pansaret kring hennes lemmar, som kunde anstå en atlet, blixtrar, guldfransarne som dölja eller afslöja underlifvets former, hvilket man vill, svänga fram och tillbaka under hennes kastningar, hennes språng. Men munnen har ett så smittande muntert löje, och de svarta ögonen tala om en så jäsande lifskraft, om en så otämd lifsglädje, om frisk oreflekterad sinlighet, att man måste bli vid godt humör, när man ser och hör henne.

Herrarne äro inte längre ointresserade; de klappa ursinnigt; de vilja ha mer, mer; åtminstone skall hon visa sig en gång till, bara en enda gång till. Men damerna vifta med programmen och finna henne afskyvärd.

Nåja, som värst kvinlig är hon icke. Hon är som en yster obändig fåle från Ungarns stepper. I Ungarn har också hennes vagga stått, kanske är der zigenarblod i hennes ådror; jag anser det icke osannolikt.

Vill ni höra henne tala om sitt lif. Det gör hon gerna vid supèn eller une petite verre. Hon har i det hela taget alltid haft roligt, bekymmersamt också någon gång, men öfverhufvud ha menniskorna öfverallt varit mycket snälla. Och är det någon som hon är förtretad på — så Gud nåde den. För när Valerie rynkar ögonbrynen och tar till sin djupa bas, då syns hon inte vara riktigt god att bits med.

Hon har någon slags man; uppriktigt sagdt ville jag inte gerna vara i hans kläder. Nå, molnet är snart öfver, hon kastar på dig en skälmskt utmanande blick — akta dig, ty den bräns! — klatschar med tungan och trailar åter:

Lustig Blut und frisches Sinn!
Fort ist fort, hin ist hin!

»Se, det är min favoritvisa; den har jag snart sjungit i hela verlden!»

* * *

Jag hade mycket mer att tala om dessa tribunens och arenans folk, men platsen räcker inte till. Jag ville tala om Adèle Seyffert, ett förtjusande älskvärdt barn om 16 vårar, om lilla Erczike, som är alla fruntimrens gunstling, om ... men det får bli en annan gång. Jag kan emellertid icke neka till, att ämnet intresserar mig, och att jag tycker om dessa menniskor; de ha så föga hos sig af denna godtköpscivilisation, som gör oss andra så fördömdt lika hvarandra. De ha mer kvar af det ursprungliga stoffet, af de grundämnen, hvilka tillsammans bilda ett menniskolynne, och hvilka hos dem icke äro så

väl knådade, så väl blandade med hvarandra som hos oss, men just derför öfva de större dragningskraft på iakttagaren och skildraren.

I. N.

P. S. Hur såg jag? Och hur hörde jag? Der *fans* kransar kring Bellmans byst i lördags, der *var* musik, der *utfördes* sång af Brikollisterna.

Men då var jag inte der.

Jag tvår mina händer.

Och en sak till: i lördags var det inte den riktiga Bellmansdagen, utan det var i söndags, och då var det etwas anders. Då var det »all right.»

Blänkare.

Skandinavism.

Den tid är längesedan försvunnen, då studenterne, heta af punsch och sång och oklar entusiasm, drogo till grannlandets hufvudstad för att med en Carl Ploug till ordförande utropa »nordens enhet», då ännu hrr diplomater gjorde i samma vara, om drifne af idealistiska, men opraktiska fantasier eller egennyttiga beräkningar må vara osagdt. Under tiden stodo folken, utom de få, som hade »lyckan» att vara studentvärdar, samt politici till yrket, främmande för hvarandra, ovilligt stämda mot hvarandra till och med.

Så kom Danmarks olycka, om det verkligen var en olycka; då kröpo de skandinaviske statsmännen hvar i sitt ide och läto grannen sköta om sitt hus, bäst han gitte och förmådde; och studentsången tystnade och studenterna stannade hemma och läste på sina kollegier. Och de stora orden och de stolta drömmarne torkade ihop, så att af dem stod kvar — ingenting.

Men till Danmark kommo nya, djerfva idéer från den vida verlden utanför »Skandinavien», den verld från hvilken vi hållit oss så obesmittade, derför att vi voro så sjelftillräcklige, derför att allt som var svenskt eller norskt eller danskt — med ett ord: nordiskt, hvilket egentligen borde sättas med fetstil — redan i och för sig var så öfvermåttan stort och ädelt och skönt.

Dessa nya idéer verkade som ett jäsningsämne. Det kom oro i sinnena, nya krafter trädde fram, utan så bålstora fraser, men rikare på lifskraft, handlingskraft, och en ny tid vardt. Först i Danmark. Den skönjdes främst i literaturen, i konsten och till sist i samfundslifvet. Den har i politiken skapat en opposition som, hur starkt motståndet är, dock till sist med en naturlags nödvändighet måste segra; och den har framför allt skapat en arbetarerörelse, som väl ännu ligger i sin linda, men af hvilken vi för vår del vänta stora och välsignelserika resultat. Ty för hvarje tänkande står det med hvarje dag allt klarare, att det mesta onda i verlden, hvaröfver pessimisten beklagar sig men frihetsvännen vill försöka bränna bort, utmynnar i ett ekonomiskt spörjsmål. Den ene har för litet, den andre har för mycket. Den ene får arbeta värre än ett djur, den andre arbetar icke alls. Den enes tillvaro går ut på att njuta, åter njuta och uppsöka nya njutningsmedel; den andres enda njutning är nattens hvila och sömn, om ens de förunnas honom.

Mot dylika missförhållanden, för att icke säga skändligheter, måste der rådas bot. Men botemedlet kan ej väntas från dem, hvilka se sin fördel i att allt får stanna vid status quo; desse antingen se och känna icke de lidanden, som böja fattigmans rygg, suga musten ur hans märg, fräta hans husliga lycka och lugn, stjäla hans barn ifrån honom; eller tro de (säga åtminstone) att det måste så vara, det kan ej hjelpas, det är verldens gång så eller försynens outransakliga rådslut.

Hjelpen skall komma från arbetarne sjelfve. Och der den enskilde intet förmår, der förmå de många i förbund. Må regenterne göra i högre politik, må statsmännen spinna kabaler, må riksförsamlingarne besluta om isoleringsåtgärder, de må kallas för skydd åt den inhemska produktionen eller annat — allt det der betyder så litet, om der kommer en samverkan till stånd mellan nationens djupa lag. Då krymper allt det andra ihop till rena bagateller.

En mäktig internationel arbetarerörelse är det enda, hvaraf vi kunna vänta, kanske en omstörtning, men då förvisso ock ett omskapande af samhället till något friare, renare och bättre. Der hafva visserligen gifvits uppslag till en sådan i Tyskland, i Frankrike och England. Men hos oss har icke något i den vägen försports förrän då Kjöbenhavns maskinarbetares fackförening i förra veckan hitsände sin ordförande, hr Hurop, för att utbedja sig våra svenske arbetares understöd i syfte att göra det möjligt för de danske arbetarne att hålla ut i kampen mot ett fåtal millionärer-fabrikanter, som satt sig i sinnet att hindra arbetarnes organisation.

De danskes vädjan till vår heder och rättskänsla skedde ej förgäfves; från alla håll hopsamlas medel åt dem, ammunition till striden. Liksom danskarne i fjor kraftigt understödde förorättade arbetare i Malmö vintren 1884, då stora summor hopsamlades och öfversändes till Sverige hvar lördag.

Här ha vi *framtidens skandinavism;* den skall lefva längre och verka mer än studentskandinavismen.

Linieeld.

I förra veckan hade prins Oscar hjertlidande, i denna veckan är det näskatarr.

Verldsomseglingar måste inte vara riktigt bra.

* * *

Utom af näskatarr lider prinsen af ensidig hufvudvärk. Det är allt det enda ensidiga, som fins i vår kungafamilj, som ju snart är verldsberömd för att vara så förskräckligt mångsidig.

* * *

Rekreationsresor på de skattdragandes bekostnad pågå alltjemt. Hvad vi senast ha att notera, är att öfverfältläkare Edholm rest till Ryssland för att taga kännedom om kaserner och militära sjukhus.

Det vigtigaste han torde kunna inhemta är, att entreprenören bestjäl staten alldeles oförsynt vid uppförandet af dessa bygnader.

* * *

Hr K. P. Arnoldson har behagat ta humör och bli stött på oss derför att vi ej kunnat skänka erkännande åt hans offentliga verksamhet; han påstår, att vi mot honom riktat personliga angrepp.

Det är icke sant; det ha vi icke gjort.

Vore det vårt fack att syssla med menniskors privata förhållanden, så nog egde vi stoff, äfven hvad hr Arnoldson anginge. Men det är som sagdt icke vår sak. Som offentlig person får hr A. emellertid vara nog vänlig att hålla till godo med kritik.

* * *

Efter det de reaktionära tidningarne under mer än en vecka grufveligen rasat mot den nye norske ministern — som väntades, och omvexlande vändt sig mot amtman (af vissa tidningar döpt till polismästare) Michelet, rektor Steen och grosshandlare Astrup, ha de nu fått slå till reträtt längs hela linien, i ty ingen ny minister blifvit utnämd.

Det är ändå bra förargligt att ha ilskat upp sig onödigtvis, och känna vi de tidningarne rätt, komma nog nämde herrar att hädanefter få höra för, att de *icke* blefvo ministrar.

* * *

I reklamen, om ej i annat, äro våre unga författare mästare. Förr gjordes det notis om böcker, som utkommit, för så vidt de ansågos förtjenta af ett omnämnande; nu för tiden berätta tidningarne långa historier, om att den och den unge bekante eller framstående eller lofvande författaren arbetar på ett så och så benämdt arbete. Sedan blir det en fråga för sig, om arbetet verkligen skrifves, om det utkommer samt — i sista hand — hvad der står i det.

Den som senast låtit stöta i trumpet för sig är en herr Ola Hansson, enligt D. N. en »bekant författare». Ja, möjligen i Lund och i trängre literära kretsar, der man vet, att hr H. är en af Bååths oförsyntaste efterhärmare. Annars icke.

Snart bör det hafva kommit så långt, att en person kan bli en stor författare, utan att han någonsin skrifver en rad.

* * *

»Organet» Figaro går längre i fräckhet gent emot arbetarne än någon af de andra konservativa tidningarne. Inom parenthes anhålla vi om ursäkt hos de senare, derför att vi tala om dem på samma gång som om Figaro! I sitt lördagsnummer går han bagare Reinholds ärenden till den grad, att han hotar, det arbetarne en dag kunna komma att befinnas öfverflödiga (!) och förklarar dessutom, att »de arbetsgifvande hafva *mycket* större bekymmer, och att deras hela arbete oftast går ut på att skaffa aflöningarna åt arbetarne».

Figaro vet kanske, hvar skon klämmer?

Jo jo, det är nog inte så roligt att i droska jaga staden rundt för att med lock och pock skramla ihop rörelsemedel.

* * *

En mystisk notis stod att läsa i fregens nummer af Dagens Nyheter. Den hade följande lydelse:

»Norske statsministern Richter lär, ehuru hans afskedstagande är afgjordt, blifvit öfvertalad att tills vidare nominelt bibehålla sitt embete, dock med vilkor att erhålla 2 à 3 månaders permission för skötande af sin helsa».

Så många motsägelser ha vi aldrig förut funnit hopade på så få rader.

Hr Richters afskedstagande är afgjordt, d. v. s. han har tagit och erhållit afsked, men bibehåller sitt embete efter öfvertalning, d. v. s. har hvarken tagit ej heller erhållit afsked och får några månaders permission från den plats, der han begärt och erhållit, men ej erhållit och begärt afsked, och som han sköter nominelt d. v. s. icke sköter.

Och allt detta »tills vidare».

Är det tills vidare han tagit afsked eller tills vidare han stannar kvar eller tills vidare han sköter den nominelt, d. v. s. icke sköter den, fast han sköter den, fast han erhållit afsked, som han icke erhållit?

* * *

Den i oktober sammanträdande riksdagen i Köbenhavn lär få ett styft stycke arbete, skrifver en af Blänkarens vänner i den danska hufvudstaden. Det lär nemligen gälla ingenting mer och ingenting mindre än att ändra den nuvarande grundlagen. Regeringen ämnar framlägga förslag om återinförande af grundlagen af 5 juni 1849, dock med några små estrupska modifikationer.

Som belysande exempel på den nya lagen lemnas följande:

I. § 1. Regeringsformen är inskränkt-monarkisk. Regeringen oinskränkt — byråkratisk.

§ 2. Konung och riksdag stifte i enighet landets lagar. Skulle dessemellan meningsskiljaktigheter uppstå, vare det regeringen förbehållet att ensam stifta lagarne, hvilka då skola benämnas — provisorier.

§ 3. Folkets religionsbekännelse vare staten likgiltig. De skolor, i hvilka det undervisas i tron på regeringen, åtnjuta statsunderstöd.

— — — — — — — — — — —

III. § 18. Konungens person är helig och okränkbar, hans handlingar fria från allt ansvar. Likaså ministrarnes.

§ 19. Konungen utnämner och afskedar sina ministrar, när han och den regerande ministèren så för godt finner.

§ 20. Ministrarne kunna tilltalas för sin embetsförvaltning, men riksrätten får ej döma utan måste frikänna.

— — — — — — — — — — —

V. § 52. Vid hvarje ordinarie riksdag framläggas förslag till följande års finanslag.

Finanslagen behandlas först i folketinget; men skulle den icke oförändrad antagas af detsamma, anses folketinget för skarfvigt och går för denna riksdag miste om sin lagstadgerätt. — — o. s. v.

Man lär äfven från åtskilliga håll ha önskat några modifikationer i tryckfriheten, men uppgifvit desamma. Nu är det att hoppas, att folketinget till hösten skall visa sig medgörligt och mottaga den till försoning utsträckta handen, så att våra bröder danskarne ändtligen en gång må få frid och lugn under en kraftig styrelse, bygd på den gamla goda grundlagen!

* * *

Det var det förskräckligaste vi hört på länge. När kungen for prins Oscar till mötes efter dennes Vanadislustresa, grep honom återseendets glädje så djupt, att han enligt sanningsvittnet K. R. gret oafbrutet i 5 timmar, den styfvaste prestation i den vägen, som hittills åstadkommits. Ett nervöst fruntimmer lär inte kunna gråta mer än 2 timmar 40 min., utan att hon behöfver hvila sig.

När man så betänker, att konungen är landets fader och såsom sådan naturligtvis djupt röres af sina barns olyckor och sorger, är det lätt att räkna ut, hur många dagar i kungens lif, som förgå utan nederbörd. Det lär vara precis lika många som det är torrväder i Bergen. Der regnar det 365 dagar om året.

* * *

Tysklands enhet gick förlorad under invasionen i Sverige. Ej om ölet, ej om politiken, ej om filosofien, inte ens om kvinnorna kommo de gode germanerne i lufven på hvarandra, utan om musiken. Hvar och en lär velat ha den för sin privata familjeräkning.

Bismarck — det var förmodligen han, ty han skall ju allting bestyra — gjorde slag i saken genom att vinka åt musikanterne: kommen Sie herein!

Och så återvände de till Tyskland, och det gick prestissimo kan man väl begripa.

* * *

För ett par veckor sedan dömdes några pojkar till rätt dryga böter med anledning af att de inträngt i ett fruntimmersbadhus under den tid badningen pågick.

Rätt så! Men om en kunglig eller furstlig person gör sig skyldig till samma brott mot seder och anständighet, tror någon att han blir åtalad?

* * *

Vi äro skyldige våra läsare en korrespondens från Trosa. Den skall komma Vi ha blott icke hunnit att kontrollera hvarje detaljs riktighet. Och vilja ej hetas fara med osanning.

Rent språk.

Medan den »liberala» pressen alltid, så snart det är fråga om ett djupt kräftsår hos samhället eller en skändlighet begången af en af desse, som slumpen satt högst på samhällsbygnadens tinnar, finkänsligt och ängsligt drager sig inom sitt skal under förklaring, att »det passar sig icke», »det går ej an» o. s. v., gör det en riktigt i hjertat godt att se åtminstone en tidning känslolös, fri från alla hänsyn, taga bladet från munnen och säga, hvad som måste sägas, hvad som bör sägas.

Det som *icke* bör sägas, kommer nog sedan, när arftagaren till Englands krona kommer hit för att mottaga beställda eller icke beställda rökoffer, hyllning åt förtjenster han icke eger, dygder som han icke har en aning om.

Under rubriken »Samhällets ypperste» yttrar Tiden:

Det är nu en offentlig hemlighet att *prinsen af Wales*, Englands blifvande konung och redan förut känd i hela Europa för sitt utsväfvande lif, varit med äfven om de oerhörda skändligheter, som nyss afslöjats af *Pall Mall Gazette*.

Det var icke för intet »verldens förste gentleman» — som aristokraten Paul Vasili kallar honom, — protesterade mot att gemenheterna drogos fram i dagen, genom att sända tillbaka sin prenumerationssedel på tidningen.

Men denna hycklande protest i anständighetens namn räddar honom icke. I London bäras nu kring på gatorna plakater, på hvilka läsas prinsens af Wales namn och hänsyftningar på hans förbrytelser.

Folket skall få aktning för sin blifvande herre och konung!

Om några veckor kommer denne man, hvars förbrytelser offentligt slungas honom i ansigtet i hans egen hufvudstad, att »hedra» vårt land med sitt besök.

Han kommer för att i godt och passande sällskap, tillsammans med kung Oskar och hans söner, idka den ädla sporten att slagta vildsvanor vid Ekolsund.

Offentligen stämplad som en skändlig förbrytare, följd af det allmänna föraktet, reser han hit och välkomnas här af den svenska statsreligionens öfversteprest och hans söner.

Ty kungadömet är sedlighetens och moralens väktare. Och kungadömet är religionens stöd.

Derför, vördnad och ära åt kungadömet! Böj Dig, folk, för *samhällets ypperste!*

En skandal i Ramlösa.

Ja, det är icke så farligt som det låter. Man har icke föröfvat en skandal derstädes, endast spelat Otto Benzons pjes med detta namn, hvilken icke torde vara våra läsare obekant. Representationen, som egde rum i brunssalongen, hvilken apterats till en — mycket primitiv — teater, synes ha haft en temligen egendomlig prägel, men har dock tilldragit sig en icke ogynsam uppmärksamhet äfven af mycket konstförståndige tidningsmän i Köbenhavn.

En af dem, hvilken uppträder under den något allmänna pseudonymen Spectator, egnar i Dags-avisen en spaltlång, särdeles spirituelt skrifven artikel åt föreställningen; och kunna vi icke neka oss nöjet att till svenska öfverflytta densamma, då der förekommer en och annan anmärkning, som är af stort intresse för såväl allmänheten som — våra herrar recensenter.

Det heter:

»Ett enkelt draperi skilde de hundra badgästerna från scenen, det vill säga en del af Ramlösas festsal, der ett par smakfulla kulisser bildade etatsrådet Hansens salong, skådeplatsen för »En skandal». När de spelande kommo i lifligare rörelse, kunde det hända, att de kommo oss på några fot nära, så att man nästan kunde stöta till dem. Och under det samtalet försiggick i statsrådets hvardagsrum lugnt och säkert, ostördt af sufflörs mellankomst, gifvande sig god tid som ett vanligt samtal, der man stannar och faller i tankar och försjunker i förvåning allt emellanåt och sitter och tummar på ett af sina egna ord; under det samtalet sålunda fördes lugnt och stilla i dämpade mellantoner, kändes det så hemtrefligt för oss, som sutto och hörde på, att vi fingo lust att ha ett ord med i laget, både rikta frågor och gifva svar.

Det är ett mycket stort loford detta. Ty det är i sanning farligt att på detta sätt jemna scenen med åskådareplatsen. För att gifva det hela lif tarfvas der först och främst den fullkomligaste frihet från affektation. Äfven den obetydligaste af de många teaterlögnerna, som är född af teorien om »scenen som är tre fot högre än lifvet», skorrar i öronen, när den höres på så nära håll, och hvarje bjert färgton i den sceniska bilden skär oss i ögonen. När man då har att göra med ett stycke som En skandal, der ytans sanning alltför ofta genombrytes af de starkare sinnesrörelsernas egendomliga teatermässighet och den underliga tomheten bakom uppskrufvadt patos — då stiger faran. När pjesen icke desto mindre verkar underhållande, har man derför att tacka de förträffliga lustspelsfigurer författaren har tecknat; och när det i Ramlösa, trots dess oäkthet i den del deraf som föreställer drama, understundom nästan gjorde oss rörda, måste man härför tacka Pauls unge representant: en alldeles okänd, för öfrigt af den driftige och kunnige direktör Josephson redan upptäckt och fångad skådespelare, herr Bror Olsson gaf Karen Wahls atrappmässige älskare med så god karaktäristik, så mycken känsla, så stilla djup sorg, till slut med ett hetsigt uppbrusande, en våldsam bestämdhet, som icke vill vika en enda tum, men *vill* ha räkenskaperna klara, att ensamt hans spel göt blod i blodlösheten och höjde genom makten af skådespelarens personlighet teaterupptågen till lifsbilder, deri menniskor ledo och öden afgjordes. Den som icke känner alla skådespelarekonstens svårigheter, skulle icke kunna veta, hur mycket här riskerades eller hur många faror en stark sanningssträfvan beredt skådespelaren, hvilkens talang lyckligt öfvervann dem.

Herr Bror Olssons spel var aftonens stora öfverraskning. Men hela föreställningen med sin mönstergilla säkerhet och sin öfver allt klander höjda jemnhet — en jemnhet som icke blott visade sig i replikskiftet, utan äfven och framförallt i hvar enskild figurs harmoniska sammansmältande med de öfriga figurerna, i den fullkomligt korrekta ställning hvar enskild intog i den sceniska planen — hela föreställningen var en heder för teaterns ledare, hr Albert Ranft, som visade sig hafva bevarat och fortsatt de traditioner, Lindberg vid sitt sällskap skapat, och som voro på väg att göra hans trupp till en mönstertrupp, framstående genom inteligens, utmärkt genom en aldrig svigtande disciplin, pietetsfull gent emot de konstverks ande, som af densamma fördes öfver scenen.....»

Löst krut.

— Ä' herrn P. B:are?
— Ja, det är jag.
— Hvilken grad?
— Till den grad, att jag aldrig dricker annat öl än med P. B. (Per Bjurholm) på korken.

* * *

Löjtnanten: Jag har tänkt på dig till min kalfaktor, men först vill jag fråga dej, om du super?

Gardisten: Gu' bevare löjtnanten, nej!

Löjtnanten: Men för tusan, du är väl ändå karl nog att tåla ett glas?

Gardisten: En hel ankare, om det kniper, hr löjtnant.

* * *

Tapetseraren: Jag försäkrar, att soffan är stoppad med äkta hästtagel.

Spekulanten: Hm. Det käns så många knölar, att man skulle kunna tro, att herrn har stoppat dit hela hästen.

* * *

I fruntimmersveckan. Kära Karl, hur kan du gå så der och stampa i alla vattenpussarne. Du blir ju våt om fötterna.

— De' ä' inte farli't mamma, för si jag har hål på kängan, så de' rinner ut.

* * *

Domstolscen. — Ert namn?
— Anna Karlsson.
— Jungfru eller madam?
— Åh, gubevars, jungfru förstås.
— Har ni barn?
— Bara två, nådig lagman.

* * *

— Nu vet ja' hvar necken bor, du.
— Nå, hvar bor han?
— I »Klara sjö» bor han.
— Och hur vet du de?
— Jo, jag hörde, hur tant Emma sjöng om honom i går kväll:

»Ägirs döttrar honom sakteliga
Gunga fram på den Klara sjö.

* * *

En tiratjörssalva.

Mannen talar om sin kärlek långt innan han känt den; kvinnan erkänner icke sin förr än hon visat den. *(Latena)*

* * *

Kvinnorna gifva åt den älskade flerdubbelt mot hvad de lofva. *(Desnoyers)*

* * *

Ett fruntimmer, som slår sig på literaturen, gör dubbelt orätt; hon förökar antalet af böcker och förminskar antalet af kvinnor. *(Alphonse Karr)*

* * *

Kvinnorna likna i det fallet sjömän, att de icke anropa den högste om hjelp, förr än allt är förloradt. *(Alphonse Karr).*

* * *

Det som en kvinna kan bäst är det, som man aldrig lärt henne. *(Stahl).*

* * *

Så snart en kvinna fyllt 40 år, är hon alltid dygdig af öfvertygelse. *(Stahl).*

* * *

Den första svaghet en kvinna visar är som prologen till ett drama. *(Chabanon).*

* * *

Om en kvinna blir förtretad och säger: »Du gör mig galen» — så glömmer hon alltid att tillägga — »i en annan».

Den hemlöse.

Skiss

af

Rien.

(Forts.)

Olga var helt upprörd. Hur kom det sig, att han kunde tala så till henne, så främmande som de voro för hvarann.

— Hemlös — stammade hon. Hon visste inte hvad hon skulle säga.

— Ja, jag kommer att tänka på det, ser ni, när jag varit borta i en familj som er, och så skogen och månskenet... Man känner sig så besynnerlig... Det är i alla fall ett elände bara att lefva — utbrast han och slog med käppen mot marken — och isynnerhet att fortsätta ett förspildt lif, eller hur? Hvad säger ni, finns det något hopp för en, som öfverleft sig sjelf?

Ibland kunde hon inte rigtigt följa med honom. Det var någonting förvirradt

hvad han sade, men hon förstod ändå, att det var något, som marterade honom, att han var gränslöst olycklig, och att han ville lindra sina kval genom att förtro dem åt någon, hvem som helst, när han nu inte hade någon som stod sig nära. Hon kände sig fattad af ett outsägligt medlidande.

— Hur kan ni tala så — sade hon tvekande men med en uttrycksfull blick — det finns ju så få olyckor, som äro ohjelpliga.

— Ja, det förstås, men min, min...

Han talade förströdt och såg ned i marken, men plötsligt stannade han och fästade på henne sina onaturligt stora ögon.

— Jag skulle ha blifvit konstnär, ser ni. Jag skulle ha hänryckt verlden. — Och så gjorde de mig till bryggare. Och så gjorde jag mig sjelf till hvarken bryggare eller konstnär eller någonting annat.

De gingo tysta några ögonblick, men strax derpå började han tala igen, berättade en lång, sorglig historia om tvång och strider mellan kallelse och föräldratyranni. Det var, som om hela denna egendomliga bekännelse måste ut för att inte kväfva honom. Han talade fort och flämtande, med lågande ögon, men som det tycktes utan att vidare fästa afseende vid hvad intryck det gjorde på henne, ty han svarade aldrig på hvad hon sade, hemtade endast andan ett ögonblick, och fortsatte åter med sin dystra sjelfbiografi.

Så voro de hemma igen. De båda herrarne hade gått ned åt bryggan, men Olga och Krygert väntade dem i backen för att säga godnatt.

Han hade slutat att tala och stod der stelt seende rätt framför sig. Hans ansigte hade blifvit lugnare och återfått sitt drömmande uttryck. Men Olga hade svårt för att dölja sin rörelse. Så mycken sorg och så mycket hjelplöst lidande hade hon inte anat, åtminstone aldrig skådat vidden af. Men han kunde inte få gå och vara så olycklig. Det förekom henne, som om det skänkta förtroendet berättigade honom till tröst och hjelp. Hvad skulle hon säga? Tårarne ville tränga sig upp i hennes ögon. Nej, hon kunde inte stanna längre.

Hon räckte honom handen.

— God natt!

Fattad af en oemotståndlig ingifvelse, löste hon hastigt en skär ros från sitt bröst.

— Vill ni ha den?

Han tog emot den, men hon hörde inte hvad han sade, ty liksom rädd för hvad hon gjort, sprang hon genast sin väg som en äkta, liten skolflicka. Ja, hvad hade hon gjort! Nu skämdes hon. Hvad skulle han tro!

Kommen i säng låg hon och tänkte. Allt hvad han sagt kom hon ihåg nästan ord för ord, och ju flere gånger hon upprepade det för sig, ju tydligare tyckte hon sig kunna läsa i hans själ. Han växte för hennes inbillning. Den som egde så mycken varm känsla som han och hade en sådan förmåga att uttrycka den i ord och musik, han måste vara ett snille, om också doldt för mängden. Men så skulle det inte förbli. Han måste utveckla sig och framför allt få hvad han behöfde, solsken, vänner, kärlek...

Det dröjde långt in på natten, innan hon somnade, och dessförinnan hade hon drömt början till en dröm, som sedan fortsatte in till morgonen, och som rörde sig kring hur en ung flicka räddade en ung mörkögd man åt konsten — och sig sjelf.

* * *

Först klockan tio följande dag var hon nere vid frukostbordet. Det stod öfvergifvet. Alla kuverter voro borttagna, så när som på hennes och ett till. Och när hon frågade efter, hvems det var, fick hon veta, att det var Krygerts. Den andra främmande herrn hade farit, men han låg ännu och sof, fastän jungfrun gått och knarrat i dörren mer än en gång.

Sof ännu! Det föreföll henne litet märkvärdigt, att han kunde sofva så godt. Men han hade kanske gått uppe och promenerat på natten, och då var det ju inte så underligt, att han var trött.

— Ja, det är då inte så underligt heller — fortsatte jungfrun med ett visst förtroligt småleende, och liksom följande hennes tankegång — han satt väl en timme ute på gungbrädet, se'n herrskapet gått in, och skojade med Anderssons Sofi.

Olga såg upp. Hon blef så bestört, att handen darrade på gaffeln.

— Nu kommer Charlotte med sina dumma historier igen — sade hon.

— Dumma historier! Fråga flickorna i köket, så får fröken höra, om det inte är sannt. Sofi satt och väntade för att få sällskap hem med grindstu' Sofi, som torkade diskarna, och så sannt jag står här, satt han inte der och bråka hela tiden och lät henne inte vara i fred, fastän hon sa' åt honom att gå sin väg flere gånger om. Fråga får fröken höra.

Det var slut med aptiten. Hon steg upp och gick, och var högeligen uppretad på sig sjelf öfver, att hon nedlåtit sig höra på hvad den pratsjuka pigan slamsade om.

Ute i trädgården träffade hon sin bror, som gick och rökte sin morgoncigarr i allsköns lugn och ro. De pratade litet hit och dit om gårdagen, men bäst det var, drog han henne ett tag i hårflätan.

— Hör du Olga — sade han — hvad talade ni om för intressant i går kväll, du och Krygert? Du må tro, jag kan nog se, både fram och bak, jag.

Han skrattade så förargligt, att hon blef rigtigt ond, allra helst som hon inte kunde afhålla sig från att rodna.

— Åh, det var litet af hvarje. Hur skall jag kunna minnas allt, hvad vi sa' — svarade hon kort.

— Då har jag kanske bättre reda på det än du. Ska vi slå vad om, att jag vet hvad han sa'?

— Har han sagt dig det då?

— Nej bevars.

— Hur skulle du då kunna veta det?

— Åjo. Talade han inte litet om sina konstnärsanlag?

— Jo, det gjorde han verkligen på sätt och vis.

— Ser du! Och så litet om sina tyranniska föräldrar, som förstört hans lefnadsbana och gjort honom till bryggare.

Olga såg på honom alldeles bestört.

— Jo — sade hon ovilkorligt. — Det gjorde han.

— Och sen kom han fram med en hel ramsa, om hur ensam han var, sitt förspillda lif, och att det inte var värdt att lefva en gång. Va?

— Hörde du, hvad han sa', Karl?

— Nej, inte just, åtminstone — försäkrade han och brast med det samma i gapskratt åt hennes högtidligt allvarsamma min.

— Ja, ser du Olga — fortsatte han ännu småskrattande — du skall akta dig för sådana der sentimentala herrar. Jag skall säga dig, att det var en god dosis punsch i den der poesien.

— Punsch! Hon visste inte, om hon förstod rätt.

— Ja, just det. I hvardagslag är herr Rolf Krygert den trögaste och beskedligaste menniska, man kan se. Han måste ha i sig en liten droppe för att få fantasi, och den rör sig enformigt nog oftast om den der förspillda framtiden, åtminstone, om han kan få tag i någon främmande att slå sina dalkarlar i. Visserligen är han inte utan skäl att grubbla öfver ett förspildt lif, men det är då synd att skylla det på föräldrarna, som hvar månad skickat honom en present af hundra kronor. Eller hur? — Han sitter här i Stockholm och njuter sin goda mat och goda sömn, har tid att lära sig spela så många instrument han vill, men föredrar att dricka öl och slöa till. Jo, det är en martyr, det der!

Herr Malmgren stack skrattande händerna i byxfickorna.

— Jag vill visst inte neka till, att det fanns en tid, då den vackre herr Rolf också hade vackra anlag till att bli någonting och någonting utmärkt till på köpet, men det har för länge sedan nötts bort i dagdrifvarlifvet och i lag med liksinnade kamrater. — När man tänker på all slöhet och allt förfall, kan man verkligen börja tro på menniskoslägtets degeneration.

Olga gick tyst bredvid honom sandgång upp och sandgång ned. Hon hörde knappt hvad han sade, så upptagen var hon af sina egna tankar eller rättare en enda känsla, en djup blygsel. Hon blygdes öfver allt, hvad hon tänkt och känt under natten och kvällen, öfver sitt öfversvallande medlidande, sin beundran och hon kunde inte neka det, sitt svärmeri. Allt detta hade väckts till lif hos henne genom en förslöad hjernas sprituppdrifna fantasier. Och hon hade låtit narra sig så! Det förekom henne, som om hon blifvit andligt nedsölad. Skulle hon någonsin mer utan misstro kunna drömma så ljuft och skönt.

Ah, det äcklade henne!

* * *

Då de slutligen stodo i begrepp att gå in, mötte dem Krygert på sandplanen utanför huset. Han var nästan blekare än dagen förut och hade ett omornadt utseende. I ett af knapphålen satt Olgas ros. Han hade gudskelof inte haft nog uppfattning att förstå, med hvilka känslor hon gaf sin lilla skänk, ty då skulle han säkert gömt den.

Hon böjde sig ned och plockade några blommor från rabatten.

— Inte skall ni gå med vissna blommor, herr Krygert — sade hon. — Kasta bort den der, så skall ni få friska.

Han lydde småleende och tog emot de nya blommorna med några tacksamhetsfraser, ovanligt fadda och dumma, tyckte Olga.

Och der på marken låg hennes vissna ros. Då herrarna vändt om och gått några steg, satte hon foten på den och trampade till, så att bladen lossnade och skiljdes. Sedan myllade hon tjockt med sand öfver den. (Slut.)

Depescher.

Ess. Redaktionen hembär eder ett aktningsfullt *tack!*

Berti. Beklagligen lida edra verser af samma brist på form som eder prosa på innehåll. Omöjliga — med ett ord!

Thure N—g. Manuskriptet ej ännu läst. Se nästa breflåda.

Ingågna redovisningar: Norrköping (S.); Grästorp (K.) Malmö (H.)

Leveranser af

Stålräler

och

Stålplåtar

till alla svenska hamnar af **Bolckow Vaughan & Co. Limited** **Middlesbrough** utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent

HERMAN RHODIN,
Stockholm.

Passa på tillfället!!!

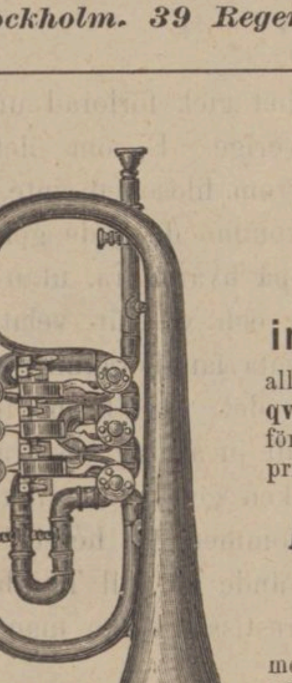
Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.
Norrmalmsgatan 28, n. b., till venster.
STOCKHOLM.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

Messings- och **Trä-Blås-instrumenter,** alla slag, af **utmärkt qvalité** och med nyaste förbättringar till billiga priser hos

A. E. Anderson,
Vingåker.

Illustrerad Priskurant mot insändande af 2 st. 10 öres frimärken.

Från **Aktiebolaget Hiertas Bokförlag** finnes utgifven:

Svenska Meterboken
af **Karl Lindstedt.**

Pris kart. 1 kr. 25 öre; bunden i klotb. 2 kr.

Denna meterbok är den *lättfattligaste, fullständigaste* (öfver 46,000 uträknnigar) och *billigaste*, som utkommit.

"*Uppställningen är särdeles praktisk* och upplysningarna så rikhaltiga, att hvar man kan finna sig till rätta hvar som helst i boken."
A. B.

„Omdömet om föreliggande meterbok kan e blifva annat än detta, att af alla de hittils utkomna är denna *ovedersägligen den lättfattligaste och fullständigaste* samt derjemte *den billigaste*, hvadan den är att rekommendera *framföralla andra.*" (J. P.)

Pröfva lyckan!

å **Svenska obligations lotteriet** i Stockholm. En hel *Lott* eller *Obligation* säljes såväl *kontant* som på *mindre* afbetalningar. *Alla* nummer blifva utdragna med *mindre* eller *större* vinst t. o. m. *27,000 kronor.* Vidare meddelar Bankfirman **J. S. Rüter & Comp.**
St. Kongensgade 46.
Köpenhamn.

OBS. Redbara Agenter antagas.
[G. 9081×3]

Aktiebolaget
Stockholms Pant-Aktie-Banks
Afdelningskontor:

A. *Stora Badstugatan* 4 å Norr,
B. *Grefturegatan 9* å Ladugårdslandet, med ingång jemväl från Styckjunkaregränd vid **Normalmstorg.**
C. *Skärgårdsgatan 4,* med ingång från Kindstugatan,
D. *Katrina Högbergsgatan,* med ingång från Kapellgränden 3.
E. vid hörnet af *Gamla Kungsholmsbrogatan* och *Munklägersgatan* belåna:

Gångkläder, Manufakturvaror, Guld, Silfver, Obligationer, Aktier och annan lösegendom.

Låneafgiften är:
1, $1\frac{1}{2}$ eller **2 öre** på **kronan** i månaden.

Expeditionstid **söckendagar** från kl. 9 f. m. till 2 e. m., från kl. 4 till 7 e. m.; **sön- och helgdagar** från kl. 9 till $\frac{1}{2}$ 11 f. m. utom under *Juni, Juli* och *Augusti* månader, då kontoren i stället hållas öppna Lördagar till kl. 9 på aftonen.

Hjelp den sjuklige Ynglingen!

En fattig yngling som lider af lungsot och är oförmögen till arbete samt i saknad af det nödvändigaste, men har håg och fallenhet för porträttering, hvaraf porträtt af H. M. Drottningen insatt i ram och glas, är utstäldt å Svenska Dagbladets kontor vid Mynttorget, i förhoppning att få det såldt och derigenom få någon liten hjelp i sin nöd, beder ädla menniskor som ömmar för nöden, att räcka honom en hjelpsam hand med en liten skärf. Gören hvad I kunnen till lindring i hans oförvållade nöd, och Guds välsignelse blifver eder belöning.

Lista för anteckning af de ädla gifvarnes bidrag är utlagd i Svenska Dagbladskontoret vid Mynttorget.

I bokhandeln kan nu köpas **tredje** delen af

MEDBORGARENS BOK.

Handledning för menige man i

SVERIGES ALLMÄNNA LAG.

Utgifven af **Gustaf A. Aldén.**

På 160 sidor, för endast **en krona,** redogöres här redigt och lättfattligt för **allt det vigtigaste,** som **en hvar,** både man och kvinna **bör känna af lagens föreskrifter** rörande lifvets alldagligaste förhållanden, såsom om **trolofning** och **äktenskap, makars rättsliga ställning, bouppteckning, urarfvagörelse arfskifte, testamente** och **förmynderskap;** om **husbonde** och **tjänare;** om **fastighetsköp, arrende, hyra** och **inteckning;** om **olika jordnatur, egoskifte, stängsel, jagt** och **fiske;** om **lösöreköp, pant, lån, borgen, förmånsrätt, utmätning, konkurs** och **handelsbok;** om **olika brott och straff; ting, domare** och **parter, stämning, laga bevis, dom, utslag, vad** och **besvär** m. m.

En menige mans lagbok, bör **detta arbete alltså vara högligen välkommet och oumbärligt för en hvar, som ej har något större lagverk.**

Föreg. delar af **Medb:s bok,** innehållande: **I. Statskunskap, II. Kommunalkunskap,** bägge lättfattligt framstälda för menige man, säljas också, **hvar för sig,** till **1 krona.** Bägge ha af tidningspress och allmänhet mottagits med de amplaste loford, och af bägge har **på kort tid ny upplaga** måst utgifvas.

På **E. A. Tegnérs** förlag:

Den moderna

Bildningshumbugen

i skolan, familjen och det dagliga lifvet.
Af
Jens L. Christensen.
Bemyndigad öfversättning.

Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".
Söndagsnisse.

"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".
Budkaflen.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Bell 789. **Ved.** Allm. 4817.

Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:

1:ma 6 kv.	**Björkved**	**30**	**kr.,**
„ „	**Alved**	**25**	„
„ „	**Barrved**	**21**	„

allt pr hel famn.

All ved iläggés i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.

Stockholm den 2 Juni 1885.
Carl Andersson.

Rådgifvare för Badgäster
af
D:r Alfred Levertin.
à 50 öre, uti alla boklådor.

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska, Belgiska & Tyska
Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster.
22 Södra Humlegårdsgatan 22.
Stockholm.
(22)

I Holmbergska Bokhandeln,
75 Regeringsgatan 75,
samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"

2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.
OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags äro båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. $\frac{1}{2}$ 2—$\frac{1}{2}$ 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. $\frac{1}{2}$ 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abonnenter kunna lösa biljetter för vecka eller längre tid till moderat pris.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förorening den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkan på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontrollerad** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längs stäfven **Hylin & C:o., allt i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagsvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor
63 B Slussplan 63 B
samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor.
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,
17 Hamngatan 17.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna telefon 6039.

Liljeholmens Ritkontor.

Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.

Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.

Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen insända redovisning för det tilländalupna kvartalet.

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Onsdagen 5 Augusti

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm*, Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel).

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 19

Prenumerationspris:
Till årets slut Kr. 3: 75
För halfår „ 2: 50
„ kvartal „ 1: 25
Lösnummer 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.
Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Theodor Blanch's
Konst-Salon
Kungsträdgården.
Utställning
af
den berömde Nordpolsfararen
Julius von Payer's
storartade sensationsmålning
Dödens vik
(Franklin-Expeditionens undergång.)
OBS. Inträdesafgiften är nedsatt till
endast 50 öre
Barn under 14 år betala half afgift.
En broschyr om konstverket finnes till salu i lokalen.
Utställningen hålles öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.

25 st. Cigarrer à 1 krona
i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000.
Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.
Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Der ute.

Röster från Danmark.

(Bref till Blänkaren).

III.

Det är ju endast konsekvens, att när de, som stulit makten, till den grad missbruka densamma som Estrup, Scavenius & comp. göra, detta skall hafva ett olyckligt inflytande på hela vårt administrativa lif. Vi ha visserligen aldrig varit lyckliggjorda med någon vidare utmärkt embetsmannakår, men maken till de missgrepp och oförsyntheter, som hvarje dag göras af provisoriets lydige kreatur, har vårt folk ej skådat under detta århundrade.

Och särskildt är det rättvisans handhafvare, som hedra sig, enligt hvad ni torde finna af nedanstående artikel i en dansk tidning, hvilket väckt ett ej ringa uppseende och är fullkomligt korrekt.

I ett land med ett så bedröfligt rättstillstånd som vårt måste der ovilkorligen fällas orättvisa domar. Det kan icke vara annorlunda. Domarena äro fullkomligt okontrollerade, en stor del af dem äro icke öfverdrifvet skickliga, och dertill ha de hugnaden att, om något af deras missgrepp blifver uppmärksammadt, slippa särdeles lätt från ansvaret.

Men så vansinniga domar som de der nyligen fälts på Fejö, borde dock icke afkunnas. Der har nu i lång tid suttit i Kristianshavns fängelse en kvinna, som var dömd till lifstids straffarbete, och som endast genom konungens nåd fått detta straff för sig faststäldt, enär högsta domstolen dömt henne till döden.

Och denna kvinna satt der inspärrad utan att vara skyldig till det barnamord, för hvilket hon var anklagad. Äfven hennes dotter satt i samma fängelse, dömd till 5 års straffarbete, likaledes för en förbrytelse som hon icke begått.

I dessa dagar ha de bägge blifvit frigifna, efter det månader förflutit sedan man upptäckte »misstaget», detta misstag som på ett hår när hade kostat en menniska lifvet.

Samtidigt uppdagades det, att i samma tukthus funnos ännu tvenne kvinnor, som oskyldigt blifvit dömda för barnamord. Äfven dessa voro från Fejö. De lösgåfvos med samma.

Men Fejös domhafvande, hr Freuchen, sitter lugnt kvar på sin plats. Han blir icke åtalad.

I andra land skulle man åtminstone suspendera en sådan domare. Samtidigt med att de fyra kvinnorna vandrade ut från fängelset, skulle man låta honom lemna sitt embete. Man skulle kunna tycka, att det vore en helt enkel skyldighet mot folket i hans distrikt, som nu måste gå i ständig dödsångest eller åtminstone med tukthuset i expectans. Äfven af hänsyn till det man kallar rättvisa skulle en sådan åtgärd ha blifvit vidtagen.

Men i Danmark få ministrarne inga sådana idéer. Herr Freuchen skipar fortfarande rätt på Fejö.

Och allmänheten som dock icke bör vara alldeles ointresserad af att erfara, huru det går till, när man utan skäl dömes till döden, får nöja sig med en liten notis i högerbladen om att oskyldiga blifvit lössläppta och erhållit understöd af allmänna medel.

Länge har man vetat, att oskyldiga hvart ögonblick anhöllos, och att många domare hade en ren mani att anhålla menniskor, somliga en viss förkärlek för att framtvinga bekännelser. Folk som kände till förhållandena har heller icke betviflat, att det stundom inträffade, att oskyldiga blefvo dömda. Men att under loppet af kort tid fyra personer dömas oskyldigt i samma sak, det har man icke velat tro, aldraminst när denna sak var af så allvarlig natur att den ena blef dödsdömd.

Och när sådant inträffar, kan allmänheten verkligen ha skäl att spörja hur det egentligen förhåller sig, ty ett liknande öde kan ju drabba enhvar af oss, och det vore behagligt att veta, hur man bäst skulle kunna undvika det.

Det är visserligen en tröst, att det i slika fall lemnas understöd af allmänna medel, men hvem vet, hur länge ens detta kommer att fortfara. Och dessutom — antag att sanningen aldrig kommer i dagen. Det beror ju i flesta fall på en ren slump, och sorgligt är att endast ha den att trygga sig till, när det gäller tukthus.

Kanske skulle det dock ha den effekt, att våra underrätters domare blefve hållna med litet stramare tyglar och finge bättre tid att sköta sina embeten. Nu ha de så brådtom med att vara referenter vid politiska möten.

Hvad högsta domstolen beträffar, kan man ej vidare lita på, att den skall rätta de vansinniga domarne; tvärtom, den har i stället fastställt hr Freuchens dom. Vår högsta domstol dömer helt naturligt endast efter de upplysningar, som underrätten lyckats bringa i dagen, och om denna ger falska upplysningar, dömer också högsta domstolen orättvist. Våra underdomares ställning är derför långt mera ansvarsfull, än folk i allmänhet tror och många af de värda herrarne äro mäktige till att uppbära.

* * *

En annan dom, som ej heller talar synerligen till beröm för våra underrätters domhafvande, låter just i våra dagar tala om sig. Det är den bekanta »Løvel-sagen», som blifvit afgjord vid Viborgs öfverrätt; till högsta domstolen når den väl aldrig, ehuru det ej skulle skada, om den komme ända dit. Öfverrätten har gjort, hvad den kuunat för att hålla sin skyddande hand öfver herr van Wüllich, i det den kasserat hans premisser, men hållit för god den slutsats, till hvilken han kom i sin försarsskrift. Man har alldeles utelemnat alla skällsorden mot vensterns ledare, och efter Viborgs öfverrätts mening, är det ännu ej värdt straff att underlåta att pryda konungens bild.

Men vi gå ju alla hän mot en utveckling, äfven domstolarne. Under det kommande provisoriet skall säkerligen en dylik underlåtelse medföra minst tukthus.

Business.

Den 30 juli telegraferades följande från London!

I dag tågade omkring 200 personer tillhörande frälsningsarmén, företrädda af en musikkår från Congress Hall för att till parlamentet framlemna en petition om skärpt lagligt skydd för unga flickor. Petitionen var tre engelska mil (16,500 fot) lång och undertecknad af 500,000 personer. Han fördes på en särskild vagn som bar följande inskription:

»I Guds, folkets och drottningens — landets moder — namn begär frälsningsarmén att denna orättfärdighet skall upphöra.»

Frälsningsarméen, denna moderna institution, som synes vara till endast och allenast för att skaffa någon ringa mängd af andlig njutning åt stackars förolyckade, uppmjukade hjernsubstanser, låter i regeln intet tillfälle gå sig ur händren, på hvilket den kan förtjena mynt till sin vidriga verksamhet. Och upprörande är det i sanning, att se general Boths och hans följes oförskämdheter. Nu senast ha de, som ofvan synes, slagit mynt af den storartade rörelse af harm och ursinne, som uppkommit genom *Pall Mall Gazette's* afslöjanden. Det sorgligaste och det mest förödmjukande för Englands folk måste det dock vara, att armén genom sitt sista fina shackdrag förskaffat sig ett visst anseende, ity att den sak, för hvilken den säger sig sträfva, otvifvelaktigt är i och för sig god och högeligen beaktansvärd. Hvad månne man skall säga om en nation, som visar sig ega så ringa lifskraft, att den med lugn och utan eget ingripande låter sin moral handhafvas och beskyddas af en hord vansinnige och yrkesreligiöse? Ej talar detta till beröm för Europas friaste statsskick.

Emellertid har generalen gjort en god affär på Londons osedlighet, kanske lika god som den sig så kallade *Figaro*, vår synnerligen aktningsvärda och frälsningsarmélika tidning, gjort på öfversättningen af *Pall Mall Gazettes* artiklar, så vida man får sätta tro till en landsortskorrespondents meddelanden från »säkraste källa».

Som man ser har humbugen äfven den en viss betydelse.

Dock är att hoppas, att höstvalen i England skola skaffa rent hus, så att frälsningsarméen må få svårare att göra bussines.

Medborgarvärde och medborgarrätt.

För Blänkaren
af
Ess.

Prolog.

(Forts.)

— Medgifves, i fråga om skatterna till staten; men beträffande utskylderna till kommunen är det säkert, att en hvar får betala precis i förhållande till sina inknmster.

— *Precis?!* Å det tror jag skall bli svårt att bevisa.

— Ja, ja, *ungefär* då. — Och sedan bör man komma ihåg, att de förmögne äro mest bildade, hvilket ger dem förmåga att i högre grad än småfolket blifva till nytta för samhället genom gagneliga företag och inrättuingar. Funnes ej den insigtsfulla och bildade öfverklassen, skulle all samhällsordning försvinna, och vi finge svälta i hjäl af brist på arbete.

— Såå! det tror jag inte ändå. — Men hur kan det vara, att öfverklassen har mer bildning än underklassen? Äro kanske de, som tillhöra den förra, födde med större anlag till bildning? Nej, men deras förfäder hafva lagstiftat så, att endast deras klassförvandter skola få tillfälle att skaffa sig »högre bildning». Vi underklassare utestängas derifrån och få nöja oss med, hvad vi kunna »snylta» oss till i tidningar och lånbibliotek. Man gör, hvad man kan för att hålla oss i okunnighet. Och så anför man sedan bristen på bildning som ett skäl, hvarför vi böra förmenas medborgarrätt. Det är hvad man kallar *macchiavellism,* den baksluga, samvetslösa statskonst, som öfverklassen tillämpar. Samma statskonst är det som gör, att folkens flertal hållas i egendomslöshet, hvilket sedan anföres som skäl, hvarför de ej böra hafva lika rättigheter med samhällenas fåtal. Se der både följden af att endast en samhällsklass representeras och förklaringen, hvarför blott några få ega bildning och förmögenhet att gagna samhället med.

Här afbröts det i halft hviskande ton förda samtalet af magistratens sekreterare, som uppläste listan öfver de valde stadsfullmäktigledamöterna. Den öfverensstämde fullkomligt med den förteckning stadens tidning dagen förut meddelat.

Dispyten med vaktmästaren gaf mig emellertid anledning att genast gå hem och sammanskrifva några uppsatser för att visa, det öfverklassen hvarken genom sina skatter och sin förmögenhet eller genom sin bildning gagnar samhället mer än underklassen, och att den således ej på grund deraf har någon rätt att vara *öfver*klass.

Dessa uppsatser ställas härmed till redaktionens förfogande.

I.

Förmögenhetens ursprung eller hvem betalar egentligen skatterna?

I en artikel om »Klass-samhället», som för någon tid sedan meddelades i denna tidning, äfvensom i artikelserien »Är fattigdomen ett oundvikligt samhällsondt?» hafva vi sett, att klass-skilnaden ytterst har sin grund i den ojemna egendomsfördelningen. Nu är det emellertid både inom öfver- och underklassen en ganska allmänt gällande åsigt, att skilnaden i förmögenhet också fullkomligt *berättigar* klasskilnaden. Det är alldeles i sin ordning, menar man, att den förmögne ej blott har mer »socialt anseende» och större inflytande, utan äfven att lagen tillerkänner honom vidsträcktare medborgerliga rättigheter, större rösträtt och dermed större makt. Ty det är den förmögne, som betalar mest skatt till samhället; det är han, som sätter i gång nyttiga företag, hvarigenom dels förnödenheter af alla slag frambringas, dels den öfriga befolkningen erhåller sysselsättning och arbetsförtjenst. Dess utom har han större bildning, fler kunskaper, så att han, bättre än vi, okunniga småkryp, kan se, hvad som är nyttigt eller ej, och lättare förmår utfinna nya utvägar och metoder. Derför »all right!» Må vi icke förarga oss öfver eller afundas våra högfärdige, dryge och despotiske handelsmän, fabrikanter, bankirer och godsägare eller våra pösande, vräkige och ohöflige embetsmän utan snarare glädjas, att sådana finnas. De tillegna sig visserligen så många för» måner inom samhället de kunna och utestänga oss andra från dem. »De älska högsätet vid gästabuden och främsta platserna i synagogorna och helsningarna på torgen och att af menniskorna kallas Rabbi». De förbehålla för sin räkning rätten till lagstiftning, lagskipning, beskattning, förvaltning och bildning. Men de utgöra också landets blomma och vår välsignelse. Vi kunna tacka *dem,* att vi icke ha det ännu sämre än vi ha det. De tjenster de göra samhället böra uppvägas af motsvarande fördelar. »Den, som med penningar eller kunskaper bidrager mest till att åstadkomma och underhålla offentliga anläggningar, bygnader, skolor, parker, gator och kloaker, bör ock njuta mest af dem», sade för några år sedan en ryktbar föreläsare.

(Forts.)

Här hemma.

Ännu lefva vi i jubileernas tidehvarf. Å Eslöf—Landskrona—Helsingborgsjernvägen ha tåg rullat i 20 år; deraf tog man sig en osökt anledning att anställa jubelfest i Helsingborg sistl. lördag. Den började kl. 9, men skulle sluta kl. 12, så att riktigt jubelfestligt blei det inte.

Men vänta bara, tills banan fyller sitt 21-års jubileum.

———

Hr Hugo Berns har öfverklagat öfverståthållarens stadfästelse å förbudet att låta utföra musik i Strömparterren efter kl. 10 e. m.

Men hvad öfverståthållaren vill, det vill drottningen, och hvad drottningen vill, det vill kungen. Och det blir derför inte spela af efter kl. 10.

Så hr Berns skall försöka att vara lugn!

———

Klara nya kyrktorn är det högsta i Sverige och mäter 350 fot.

Ur estetisk synpunkt kan man icke invända något emot uppförandet af dyrbara kyrkor och tornbygnader; ty de ta sig bra ut; annars skulle man kunna säga, att det är bortkastade pengar att nedlägga dem i bygnader för en institution, som är dömd att ramla.

———

Det är alldeles märkvärdigt, så rojalistiska vi svenskar äro efter en festmiddag. För en tid sedan vardt en Ystadstidnings redaktör öfverfallen med anledning af, att han vägrade instämma i kungssången. Och vid en fest i måndags förra veckan till minne af jordbruksförbättraren Maclean i Skurup (Skåne) blef en student Samzelius utkörd på grund af att han, vid hemställan om ej telegram borde afsändas till konungen, svarade: Nej, det kan väl inte behöfvas.

Vi undra storligen, hvad konungen sjelf tycker om dessa rojalister, som begagna honom till förevändning att begå dumheter. Om det ändå vore vid andra tillfällen, som deras känslor gåfve sig luft! Men just vid festmiddagar. Det är litet ominöst och leder osökt på den tanken, att »der vinet går in, går vettet ut.»

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

Fackföreningsidén vinner allt mer terräng. Senast hafva föreningar af detta slag bildats i Malmö och Linköping.

———

Isidor Kjellberg har varit kapten. Som sådan blef han åtminstone enrollerad å Kinda kanalkontor, då han här om dagen uttog frisedel för att lustresa å diverse insjöar, från hvilka han skrifvit resebref i senaste numret af Östgöten.

———

Söderteljekringlor skola hädanefter utbjudas af flickor iklädda »någon nationalkostym.»

Man gissar hottentottisk; den är så billig och ganska smakfull dessutom.

———

Svag för popularitet, i enlighet med högt stående mönster, är villatjufven Johansson. Han aflade här om dagen en visit i Östersund och uttalade då sin missbelåtenhet med, att så få menniskor voro honom till mötes vid stationen. »I Nyköping var hela sta'n nere.»

Store män få nu inte ha ens sina små svagheter i fred för efterapare.

———

I Bohuslän förberedes en agitation, vid landshöfding Ehrensvärds afskedstagande, att få landshöfdingeresidenset flyttadt till Uddevalla och få Göteborg omvandladt till ståthållarskap.

Saken berättas som en nyhet af tidningarne, men i sjelfva verket ha Uddevalliterna hallucinerat derom under en följd af år.

———

Den minst framstående — för att uttrycka oss öfver måttan höfligt — af Sverges landshöfdingar, grefve Ehrensvärd i Göteborg är af Svenska Dagbladet påtänkt till utrikesminister. Arrangementet vore dock icke riktigt lämpligt, enär en utrikesminister genom sin ställning tvingas att komma i beröring med belefvadt folk.

———

Att Stockholms kommunala myndigheter äro ytterst långsamma i allt hvad de företaga sig, är ett vanligt påstående. Men det är bara ett nedrigt förtal, såsom nogsamt visar sig deraf, att då å ena sidan af Kungsträdgården gasledning i förra veckan blef inledd, arbetet utfördes å en dag och tvänne nätter.

Hvarför man skall behöfva ett par veckor för att stensätta en gata, det förstå vi icke; det måste bero på distraktion hos vederbörande.

———

Apropos den onyktra rojalismen i Skurup, så läses i Svenska Dagbladet:

En skånsk tidning undrar ej utan skäl hvartill hr Hallenborgs fråga (om kungstelegram skulle afsändas) skulle tjena, om det icke var meningen, att enhvar skulle få besvara den efter sitt godtfinnande.

———

I de flesta orterna i Blekinge stå många tomma boningshus, hvilkas egare flyttat till Amerika och lemnat sina gamla hem att förfalla.

Detta tycka svensk-svenska reaktionärer vare så märkvärdigt, men vi finna det icke underligt alls. En så platonisk kärlek till fädernetorfvan, som den dessa herrar förutsätta, fins inte mer än i poeternas och Svenska Dagbladets drömmar. Och vi gå så långt som att påstå, det hrr Jäderin & Norén, om de inte finge sitt anständiga lifsuppehälle af det organ, som sökt patent på att blåsa upp till klar låga den flämtande fosterlandskärleken, och dertill trakasserades af en dum och oefterrättlig styrelse med en massa kitsliga kontrollanter, så skulle också de skudda den svenska jorden af sina fötter, insvepa sig i resignationens sjubbskinspelsar och draga åstad att söka nya äfventyr.

———

Priset på potatisen vid brännerien i Småland har de föregående åren betingats af — hvilken kontrollör man fick. Reflexionerna göra etc.

Om inte Sverige varit ett konservativt land, så blir det väl, sedan nu hela fabriker för konserver anlagts både i Göteborg och Stockholm.

Konservatismens sak uppbäres af fruntimmer. Det faller af sig sjelft.

———

Inträdespriset till Blanchs konstsalong har blifvit nedsatt för att bereda den stora allmänheten tillfälle att se Paeyers uppskakande målning, som bekant en skildring af Franklinska nordpolsexpeditionens undergång.

———

En bibliografi öfver Sverges periodiska press kommer, som förut meddelats, att på publicistklubbens föranstaltande utarbetas af amanuensen d:r B. Lundstedt.

Enligt planen för detta arbete skall för hvarje periodisk skrift meddelas ej blott dess fullständiga titel, uppgift om tyckort och boktryckeri, när den började (och upphört) utgifvas, samt format och pris, utan äfven, så vidt material kan erhållas och utrymmet det medgifver, upplysningar rörande skriftens öden i öfrigt, dess utgifvare, medarbetare, deruti förekommande signaturer och pseudonymer m. m.

Publicistklubben riktar nu en uppmaning till alla tidningsmän, och särskildt hufvudredaktörerna för resp. tidningar, att före oktober månads utgång till d:r B. Lundstedt, K. Biblioteket, Stockholm insända meddelanden af ofvan angifna slag.

Hvilket vi härmed till vederbörandes beaktande meddela.

Bric-à-Brac.

Innehåll: Hur en anka skall serveras. — Något som borde blifvit ett evenemang. — De unge hos Blanchs och de gamle vid Röda bodarne. — Deras belåtenhet och deras bryderi. — En genialisk men fräck idé. — Hvad de tre komitéerna uträttade. — Hvad kungen sa', och hvad Nyblom sa' och hvad clownen Nelson sa'.

Veckans evenemang? Ja säg det. Det fins åtskilligt att välja på. Astrup som minister t. ex.

— Inte. Låt honom först bli statsråd, så få vi talas vid om saken.

— Bagarestrejken då?

— Duger inte.

— Importen af kineser?

— Bah! Skrämskott som det inte är värdt att sysselsätta sig med. Annars är det en rätt rolig historia, hvilka omvägar notisen derom tog, för att den skulle förefalla trolig och göra åsyftad verkan. Åh, den Figaro, han är »skarp» sen han började använda »korsets stam» som strigel! Men hur påhittuger barberaren än var, tjente det ingenting till. Man bara skrattade åt historien och ryckte på axlarne åt mediet för tankeöfverföringen. Det ser ut, som den gamle grå vore slö och inte längre egde lust eller förmåga att ta hand om de sina.

— Än tandläkaremötetet?

— Tst! Tand för tunga.

— Prins Eugens födelsedag med ty åtföljande festmiddag?

— Det är ingenting för oss. Fira födelsedagar har han nu gjort i tjugu år och alla åren bjudits på festmiddag af sin pappa utom det första och kanske det andra, då han fick hålla till godo med, hvad hans »dadda» hade att bjuda på.

Nej, men konstakademiens utställning, det är ett evenemang... och om det inte är, hvilket det verkligen inte är, så borde det vara, och det är synd att det icke blef, ty det var så vackert tillämnadt. Men der kom förhinder, ett ohjelpligt förhinder. De som kunde måla, ville icke utställa; och de som ha utställt kunna icke måla.

* * *

Ni skall få höra hur det gick till.

Det var redan i våras, då trikoloren, den vackra franska trikoloren, svajade öfver Blanchs konstsalong. Alla menniskor, som höllo af att se lifvet i konstens belysning, strömmade dit för att se och njuta af unga snillrika dristiga konstnärers lek. Ja, det såg ut som lek bara, ty det var så öfverdådigt käckt, så muntert, så friskt. Men det var i sjelfva verket arbete, men ett sådant arbete som den kraftige förälskade mannen nedlägger för att vinna henne som han håller kär. Det får så lätt intryck af omedelbar inspiration, och der är ingen som märker, hur han måst gnugga hjern-molekylerna. De hade kämpat för att nå det högsta i all konst, sanningen; de hade lidit, när de sågo idealet glida undan och undan för hvar gång de trodde sig vara det så nära, att det kunde nås och gripas med handen; de hade kanske också jublat någongång, när midt i sorgsna stunder, medan tryckande tunga tankar snörde till hopa deras bröst och tycktes vilja kväfva dem, det plötsligt som med ett slag stod klart för dem, hvart de skulle gå, hur de skulle göra, då med ens allt omkring dem var så skimrande ljust och fagert — omkring dem och inom dem. Och så kom segerns dag, då de skördade lönen för sina tysta strider, sitt hängifna arbete, i sitt folks bifall och hänförelse.

* * *

Gubbarne vid Röda bodarne läste sitt Dagens Nyheter och funno, att G. af G. var förtjust, men det var nu ingen att rätta sig efter, ty han var sjelf biten af en galen realist och dyrkade det nya i konsten och literaturen. Han *skulle* naturligtvis berömma.

Och dermed lugnade de sig, gingo upp på sina embetsrum, granskade stadgar och skrefvo betyg, författade inlagor till kunglig majestät och justerade protokoll. Och så gingo de hem igen, Palm för att drömma om »en himmel blå, blå som en engels öga», Italiens himmel förstås; och som det var en regndiger, mulen dag, så skum att man behöfde ha lampan tänd för att kunna se att äta, ställde han sig vid staffliet och uppfriskade sina hågkomster och sitt humör med att måla en utsigt öfver Capri. Den blef briljant, må ni tro.

Winge grep till Odhners historia för att få ett motiv, som var tilltalande för fosterlandskänslan, men det lilla vi ha i svenska historien, som verkligen är ståtligt, är för länge sedan uppmåladt.

Rosen gick försänkt i tankar, undrande huru bröllopet i Kana skulle kunna ta sig ut i medeltidsdrägter och med scenen förlagd till Siljans strand.

Malmström ämnade ett ögonblick kasta en blick på sitt Bråvallaslag, som han hållit på med i 32 ½ år, men den taflan äcklar honom så obeskrifligt, så att han *tål* inte att se den.

Så kommo aftontidningarne, och de sade ingenting, hvadan alla professorerne drogo en suck af lättnad och utbrusto: nå gudskelof, det var således ingenting med de der pojkarnes utställning! Och det kunde man väl tro, för se här —! Se i katalogen. Inte en grefve, inte en baron eller en simpel adelsman ens. Fins der en enda riddare? Är der *en* af dem som har rätt att efter sitt namn teckna »ledamot af akademien?» Visa mig så mycket som en agréé!

Der komma deras skrikhalsar till vänner bland tidningsskrifvarne och göra affär af, att de sålt taflor till franska staten, till Luxembourgsmuseet, att de fått medalj på salongen.

Tja! Det är ju möjligt, mycket möjligt, vill alls inte betvifla det, men hvad bevisar det? Ingenting. Bara att de haft flax, en oförskämd flax, kan inte vara annat än flax.

Salongen — parisersalongen...! Fan har inte sett någon parisersalong på tjugu år och kan inte påminna mig, att det var något så särdeles. Nej, mina herrar Larsson, Josephson, Birger, Hagborg och hvad ni nu heta för slag, gammal är ändå äldst, och akademien — är — ändå — a-ka-de-mien!! Tja!

* * *

Så en dag stängdes parisarnes utställning, och dagen derpå kommo aftontidningarne och Dagbladet, det hyggliga Dagbladet, inte det der andra, och lemnade en orienterande skildring af expositionen. Det var jemt lagom, för att ingen skulle kunna komma och slå hrr recensenter på fingrarne med påvisande af, att de sett oriktigt och dömt orätt. De voro makalöst väl såverade.

Jag vet inte, om det grämde dem i själen att tillstå det, men de kunde inte neka till, att det var med äkta gedigen fullblodskonst man här hade att göra. Det tog skruf. De gamle männen vid Röda bodarna blefvo oroliga och sade för sig sjelfva och till hvarandra: här måste något göras! Men hvad? Det var en kinkig fråga. Man funderade hit, och man funderade dit; man skref till Nyblom och frågade sig för. Men icke heller han visste råd. För ty det skulle vara något nytt, något som verlden aldrig förr skådat. När uppfinningsförmågan var uttömd och alla förslag blifvit förkastade såsom opraktiska och orealisabla, var det någon som i ett anfall af galgenhumor, halft på skämt framkastade ett propos: om vi också skulle arrangera en utställning.

Tanken var så häpnadsväckande fräck, att medlemmarne af den akademiska församlingen höllo på att bli arga; sen fingo de syn på den humoristiska sidan hos saken och skrattade rätt godt åt karlens galna idé. Men lite längre fram erinrade de sig ett uttryck som heter: »anch' io son pittore», det kan också sjungas och går på samma melodi som: »Jag är morske Akilles».

I betraktande häraf tog man fasta på orden och resonnerade som så: »ingalunda behöfva vi vara de sämsta»... ja, och i lördags öppnades utställningen i Fria konsternas akademi högtidligt af konungen, det kungliga huset, en del trogna embetsmän, representanter för krigsmakten till lands och vatten, men icke rikets öfriga innebyggare som få komma, när de kunna, när de ha tid och råd.

Öfver dörren har man glömt skrifva: »skam den som tänker illa derom och skam tar framförallt den som *talar* illa derom!

I så fall hade man vetat, hvad man hade att rätta sig efter, men nu vet man ingenting.

* * *

Nu är att säga, hur man fick ihop utställningen. Der tillsattes tre komitéer, af hvilka den första var den vigtigaste. Den hade att ombesörja reklamer i beskedliga tidningar för utställningen. De togo till biträde en person som varit i Amerika och målat skyltar åt Barnum, och tack vare honom fick man dag efter annan läsa tillkännagifvanden såsom:

»Till deltagande i akademiens utställning hafva redan samtliga professorer anmält sig».

»Akademien har utsett en nämd inom sig som skall granska alla arbeten som anmälas till deltagande i dess utställning, hvarför man kan vänta sig något riktigt superfint».

»Samtlige professorer vid akademien försöka sig i målning; en del af dem begagna sig under tiden med stor framgång af den undervisning i teckning, som af åtskilliga elever i principskolan meddelas under sommarmånaderna».

Men då vardt Barnums förra biträde afskedadt, efter han befans skvallra ur skolan. Somliga påstå, att han blef kuggad på arvodet för sitt mödosamma arbete.

Så fick man åter läsa:

»Professor Holm kommer att bidraga med en teckning om 2 × 3 centimeter, afsedd för årets Svea».

Då fröjdades alla konstvänner i hjertat.

»999 konstnärer hafva nu anmält sig till deltagande».

»Till fullständigande af gårdagens notis må nämnas att anmälningarnes antal i dag uppgår till 999 ½».

»Samtlige akademiens elever äro vid vite af grefvens onåd och förlust af stipendier ålagda att inlemna allt skrap, de kunna upptäcka i sina portföljer. Detta är af stor vigt såsom bidragande till kännedom om akademiens utveckling».

»Utställningen lofvar att blifva storartad. Icke allenast en mängd nulefvande in- och utländske konstnärer ha lofvat bidrag, men också åtskilliga aflidna storheter såsom Carl Skånberg, Alexander Carlsson och Michael Angelo Buonarotti hafva genom herr Francisco Cettis, född Sörensen, bemedling blifvit vidtalade. Den sistnämde har dock ej låtit sig afhöra, men man tillskrifver denna uraktlåtenhet hans något sjukliga och dystra lynne». O. s. v.

* * *

Den andra komitén gjorde, hvad den kunde för att få så många väggar som möjligt i le palais de roedes Bodes fullhängda; och den tredje ordnade det hela. Det gjorde den så bra, att den första komitén fann sig föranlåten att gifva densamma mention honorable för den smak, som utvecklats.

Ni kan tänka er, hur stor smaken var, när Gellerstedt som särskildt utpekades blef arg och ögonblickligen skref till gamla Allehanda:

»Tag tillbaks, det säger jag er. Jag har inte haft med arrangemangen att skaffa och vill inte bära hundhufvudet för dem. Det är Holm som har gjort det».

Och Holm teg.

* * *

Och i lördags öppnades det. Af kungen. Som läst igenom alla de recensioner lille Karl David skrifvit ihop på fem år. För att kunna åstadkomma något vackert. Och han sa', att man inte skulle döma Carl Larsson och Josephson och Birger och Hagborg och de andre, som kunna måla, för hårdt, ty det var ju icke allom gifvet att vara professorer och icke kunna måla. Och så sa' han, att man skulle måla med hjertat, hvilket de flesta på utställningen tyckas ha gjort, ty det märkes föga af öga och hand.

Och Nyblom som är för— hm! — för enkelt anlagd för att kunna narras med smak, utan derför råkar att tala sanning ibland, påvisade i tydliga och klara drag, att akademien till en början varit en usel inrättning, tillkommen genom en konungs nyck, att det sedermera funnits stora konstnärer som icke hade akademien att tacka för sin storhet, att akademien icke kunnat sjunka tillbaka från någon höjdpunkt, enär den aldrig intagit en sådan, och att den derefter stod ganska lågt, att måleriet var en starkt utvecklad konst i Sverige, och att akademien snart åter skulle intaga samma höga ståndpunkt som den alla tider innehaft.

Hvilket var visligen taladt.

* * *

Jag har inte tid längre, men jag säger som Nelson, den der rolige clownen ni kanske mins:

»Det är inte schlut ännu!»

En annan gång skola vi tala om de utstälda taflorna, jag eller min gode vän, Blänkarens »konstberidare».

I. N.

Blänkare.

Ett kungligt recept.

Vår konung har namn om sig att vara en stor vältalare, och det är ingalunda vår afsigt att nedsätta hans värde som sådan, utan erkänna tvärtom med nöje, att han bättre än de fleste i vårt land förstår att lägga sina ord väl och svarfva ihop fraser, hvilkas klangfullhet lätt kommer en att förgäta bristen på innebörd. Ty ofta kan med fog sägas om hans vältalighet, att den väl starkt påminner om »en ljudande malm och en klingande bjellra.» Någon egentlig mening skall man fåfängt söka deri.

Och likväl äro vi mera vänner af denna ordens sport än då högstdensamme stundom behagar att gifva sin kungliga mening tillkänna, göra ett inlägg i en dagens fråga. Ty det kan ej nekas till, att de åsigter som dervid framkomma stå i skarp motsats till det bästa i den moderna tidströmningen, och att talaren visar sig icke kunna förstå de moderna sträfvandena, äfven om dessa äro af ädlaste och upphöjdaste slag.

Man har nog vetat detta förut, men det gör ett obehagligt intryck hvargång man särskildt blir påmint om, att regenten står främmande för sin tid och derigenom på visst sätt fiendtlig mot de bästa elementen af sitt folk.

Ett dylikt pinsamt intryck gjorde på oss och säkerligen på många det tal, som konungen uppläste å Fria konsternas akademis högtidsdag i lördags; och intrycket stärktes, då en obetänksam kungadyrkande tidning i måndags återgaf detsamma in extanso.

Det är mer än ett högtidstal, det är en proklamation och, hvad värre är, en reaktionär proklamation, som nog icke skall underlåta att göra effekt, men effekten tro vi skola blifva den åsyftade alldeles motsatt.

Den skall lära konstnärerne, att de icke ha sitt stöd vid tronen, att konungen icke är de fria konsternas och deras idkares beskyddare, utan för så vidt deras arbete går i en viss af honom angifven riktning; den skall än mer nedsätta akademiens anseende, då man nu fått höra bestämdt förklaras, att den icke något annat skall vara eller får vara än en broms för utvecklingen; den skall revolutionera vår konst mera och snabbare än exemplen från utlandets konst förmår göra — och konstnärerne till på köpet, enär desse äro ett oroligt, lättrördt, lättretligt slägte som beträffande sin lifsuppgift, sitt arbete helst hylla satsen: noli me tangere.

Hittills ha de i det hela taget stått temligen likgiltiga för allmänna angelägonheter, politiska intressen. Men fara är värdt, att nu också de sluta sig till och förstärka den liberala oppositionen inom landet. Icke äro vi de, som beklaga, om så sker; men för kungadömets och det beståendes egen skull borde dess högste målsmän vara något försigtigare och icke begagna sig af hvarje tillfälle att göra proselyter för vår sak.

Då vi här ofvan tilläto oss benämna talet i fråga för »ett kungligt recept», måste vi för en sådan benämning gifva skäl, och vi ha då till vårt förfogande ett rikt urval; vi behöfva för ändamålet endast meddela ett och annat utdrag utan att besvära med utförligare kommentarier.

Efter att hafva lemnat en supra-idealistisk beskrifning öfver de tvänne makter som lära strida om herraväldet öfver menniskoanden, och af hvilka den ena lär tjena det evigas, oförgängligas idé, under det den andra endast sysselsätter sig med hvad som hörer sinneverlden till yttrar han:

»Hvarje ädel konstnärssjäl kämpar en sådan strid, förd med vapen af särskild art, och den segrande makten sätter sin stämpel djupt och skarpt på hvarje hans verk.

Den s. k. bildande konstens uppgift är ju att tolka och afbilda naturen Men huru förstå denna stora uppgift? Huru uppfatta naturen? Med hvilket öga betrakta henne, med hvilken hand återgifva hennes former och drag? Hvilkendera makten skall råda öfver uppfattningen, öga och hand? Är det den, som förklarar naturen vara en afspegling af verldsskaparens makt och glans, en ofullkomlig, men dock om sitt höga ursprung vittnande och till Honom hänvisande skönhetsafbild, sedd likasom i ett mörkt tal, men bärande omisskänliga drag af Hans allmakt och vishet? Eller är det den andra, som vid naturåskådningen blott söker och vill låta gälla mera tillfälliga stämningar och förnimmelser, detaljer vare sig i form eller färg, sådana de tyckas framträda för tillfället? Är det den makten, som yrkar att blindt följa strömmen af en förmodad tidsriktning, emedan detta skall betala sig bäst och skänka största anseendet eller emedan vid guldets och ryktets glans hvarje ideal förmenas böra förblekna?»

Den konstfilosofiska åskådningen är ej mycket djup, men det må vara talarens ensak. Betänkligare är den beskyllning han utslungar mot konstnärerne af en viss riktning, att de skulle låta sig bestämma af så lumpna motiv som ensamt vinstbegär och fåfänga — en oförsynt anklagelse som på det bestämdaste måste tillbakavisas, och för hvilken det ej gifves ringaste skäl.

Sedermera söker han häfda traditionens berättigande, en tradition som naturligtvis icke får »kväfva personlighetens frihet» men som skall utgöra en »kompass hjelpande att undvika farliga blindskär, dolda under tidens vågar.»

Der ha vi det.

Intet personligt sanningssökande, ingen forskningens frihet! Den skall akademien sätta dam för, och man kan ej neka till, att den samvetsgrant fyller denna sin uppgift.

Vensterman-minister.

Telegrafen bragte i går underrättelse om, att grosshandlaren H. R. Astrup inträdt i norska regeringen såsom chef för det nya departement, som inrättats för offentliga arbeten. Denna underrättelse bör vara välkommen för alla, för norrmän och svenskar, för dem som äro vänner af unionen och för fienderna till densamma. Den första kategorien, så på ena som på andra sidan Kölen, skall erfara tillfredsställelse öfver, att Norges regering blifvit förstärkt med en dugande förmåga, ty hvad man än må säga om statsrådet Astrup — af alla erkännes det dock, att han är en man med en ej vanlig energi, rik begåfning vidtomfattande kunskaper och stor erfarenhet på en mängd områden. En ytterligare fördel, han har vid inträdet i norska regeringen, är att han ej förut varit embetsman och derför är fullkomligt oberörd af all byråkratisk slentrian. Bäst af allt är dock, att han genom hela sitt föregående uppträdande visat sig vara en varm frihetsvän och nitälska för folkets sak, dess utveckling och höjande i alla hänseenden. Och med den karaktärens fasthet, som städse varit utmärkande för herr Astrup, äro vi förvissade om, att han som konungens högt betrodde embetsman och medlem af sitt lands regering ej skall blifva de åsigter otrogen, hvilka han som privatman hyllade och för hvilka han offrat ej ringa.

Å andra sidan få unionens fiender, högern i Sverige och Norge, en kärkommen anledning till nya bäska utgjutelser, af hvilka naturligtvis de, som se dagen hos oss, mest intressera oss. Gallblåsan började sina, men nu bör den ha fått påspädning, så att förrådet bör kunna räcka en tid. Vår fantasi är ej tillräckligt liflig, för att vi skulle kunna imaginera oss, *hvad* man skall säga, *hvilka* tillvitelser man skall framkasta mot mannen, *hvarest* man skall söka skälen till den riksolycka som naturligtvis kommer att drabba Sverige ej mindre än Norge genom hr Astrups utnämning.

Men det är för dessa tidningar och deras eko alldeles tillräckligt, att hr Astrup hyser frisinnade åsigter, för att han skall stämplas som en olycksfågel. En vensterman på ministertaburetten! En man som hyllat samma åsigter som de Tiden förfäktat och till och med, enligt hvad det påstås, understödt detta blad! En man som sympatiserar med våra egna radikaler! Ja, nog är det himmelsskriande.

Detta bör dock öppna folkets ögon för en sak, den vi flerfaldiga gånger påpekat, nemligen att de norsk-fiendtliga bladen banna Norge, dess regering och representation, derför att de vilja åt den liberala rörelsen i Sverige. Derför gäller det ock för den frisinnade delen af vårt folk att ärligt och förtroendefullt sluta sig till det norska, ty det är samma fiender vi ha att bekämpa.

Och så skall man förebrå herr Astrup, att han är en god fosterlandsvän. Det skola de göra, hvilka dagligen lamentera öfver att fosterlandskärleken i Sverige ej är så brinnande, som den borde vara, och att våra ledande personligheter ej eldas af dess låga. Men en norrman får ej vara fosterlandsvän, han får icke se på sitt lands intressen, dess bästa.

Det är hvad man kallar rättskänsla och — konsekvens.

Emellertid böra alla parterna nu vara belåtna.

Linieeld.

C. L. går ännu och gäller för humorist. Behöfs det ett bättre bevis för, att vi lefva i ett fattigt land?

* * *

Teaternytt: hrr Bosin & Wagner ha föregående vecka icke hunnit expediera mer än en »insändare», denna riktad mot D. N.

Det visar sig hafva varit bara ett löst rykte, att nämda herrar gjorde i ordning en skarp skrifvelse med anledning af det dåliga vädret å tillförordnade Bellmansdagen.

* * *

Kungen har varit på Djurgårdsteatern. Kungen har varit och sett på Anna Pettersson, och prins Karl var med och Nerikeshertigen och flera af hofvets kavaljerer.

Kan fröken Pettersson bära en sådan lycka utan att bli kollrig i sitt vackra hufvud, då är hon mer än en täck och retande aktris — då är hon en förnuftig kvinna.

* * *

Aftonbladet, som fortfarande bedrifver boleri med liberala idéer, har i sitt lördagsnummer en allvarligt hållen notis med anledning af att kungen och medlemmar af hans familj fördrefvo en regnig och tråkig afton å Djurgårdsteatern.

Hvad rör nu den saken allmänheten? Och om den vidkommer folket, hvarför ej som Allehanda omtala, hvar den kungl. buffeten var inredd, samt gå ett steg längre och nämna, om högstdensamme tog sig en sup och en smörgås eller om han bjöd på en half punsch?

* * *

Århundradets sjukdom, pessimismen, har kräft ett nytt offer i en ung rikt begåfvad man, Knut Östergren, student, f. d. kurator för Westgöta nation i Upsala, hvilket under trycket af tungsinne beröfvat sig sjelf lifvet.

»Vi sejler med et Lig i lasten», säger Ibsen. Fins det då ingen som kan vräka kadavret öfver bord?

* * *

Som något hårresande omtalar en kritiker, att en norsk filosofisk skriftställare, professor Lyng (ej Lynge som Sv. D. skrifver), som exempel på store män anfört hrr Alexander den store, Harald Hårfager och Johan Sverdrup.

Om exemplets riktighet skulle väl kunna disputeras, men i så fall endast för unga Alexanders vidkommande, ty oss veterligen ställde han bara till elände och bråk i verlden, drack goda viner samt efterlemnade en mängd arftagare på babords sida.

De två andra deremot samlade en nation och förde den till seger och frihet.

* * *

Att ingen är profet i sitt fädernesland, är en gammal sats, hvars riktighet ånyo bevisas derigenom, att August Strindberg, som det hör till god ton här hemma att rycka på axlarne åt, uppmärksammas af de förnämsta utländska tidningar. Så t. ex. har Neue Freie Presse i sin följetongsafdelning upptagit hans berättelse Samvetskval.

Här hemma hakar man sig fast vid de små felen och glömmer de stora förtjensterna.

* * *

Gammal-liberale Hedlund i Göteborg och oberäknelige samt otillräknelige Ridderstad i Linköping säga hvarandra sottiser på samma gång de agera goda vänner.

Ridderstad pådyfjar H. att vara besmittad af psykisk kolerin, som yttrar sig i ett aldrig sinande fraseologiskt ordflöde, och Hedlund svarar: »Käre R—d! Tack för ditt deltagande. Sjukdomen lär ej vara farlig, innan man kommit derhän, att man blifvit barn på nytt. Det är denna omständighet som gör, att du bör vara försigtig».

* * *

Tänk! Der är utsigt till att en jernväg skall kunna upplåtas för trafik utan kunglig »öppning». Riksdagsmannen Ivar Lyttkens har åtminstone föreslagit, att konungen icke skall inbjudas till invigning af den snart färdiga Skåne—Hallandsbanan. Det är så dyrt, menar gubben Lyttkens.

Men hur skall det då gå med ordensdekorationerna?

* * *

Vi tittade efter härom dagen, då konstutställningen öppnades, om herrar professorer kunde se hvarandra i ansigtet utan att skratta som Roms augurer.

Det kunde de verkligen.

Men saken är den, att Roms augurer voro begåfvade, kvicka karlar.

* * *

En stor del af de utställda konstverken äro till salu, och för flertalet af dessa angifvas prisen i katalogen. De uppgå tillsammans till 87,075 kr. Af dessa betingar bildhuggaren Alfred Nyströms grupp: »Hagar och Ismael i öknen» ej mindre än 20,000 kr.

* * *

Hur liten aktning artisterna sjelfve hysa för akademiens jubelfestutställniug visar sig deraf, att t. ex. Ernst Ljungh ej vårdat sig om att utställa ett skulpturarbete, utan bara klippt några gubbar och hästar, eftersom han dock måste med på ett hörn i egenskap af en — låt vara — i hög grad missgynnad stipendiat - i exspectans.

* * *

Nog bör man gå upp och se på utställningen. Det kostar bara 50 öre, och det har man sannerligen roligt för.

* * *

Utställningen skall hållas öppen länge, men måste ovilkorligen vara stängd före riksdagens sammanträdande. Ty få riksdagsfarbröderna se de verkliga resultaten af akademiens verksamhet, så är det rakt slut med anslaget.

* * *

Man kan ej neka till, att det fins åtskilliga goda taflor å utställningen, men de drunkna i mängden af krafs.

* * *

Man gjorde så mycket väsen af att den bekante norske juristen Walter Scott Dahl förmåddes — enligt hvad det sades — att anlägga blå bandet, innan han vardt utnämd till häradshöfding.

Hvad skall man säga om och hvad skall man göra vid landshöfding Ehrensvärd, ifall han blir utrikesminister?

Man får väl ge honom serafimerorden med tillsägelse att aldrig lägga detta blåa band, äfven om han skulle förirra sig ut på Tivoli eller ner i Berns. Ty annars kan det gå galet.

* * *

Hur långt råheten och oförsyntheten kunna gå visar sig af en annons, som nyligen förekom i en dansk högertidning, Nestved Avis, och deri det heter:

»C:a 30 strejkande maskinarbetares hustrur (unga och vackra) kunna under strejken tå engagement hos åtskilliga ungkarlar och enklingar i Sydsælland. Biljett, märkt »N:r 138» torde insändas till denna tidnings kontor».

Detta ha ortens högermän förmodligen ansett för ett synnerligen lyckadt skämt, men det är för visso ett farligt skämt, som kan bekomma högern och storborgarne i allmänhet mycket illa.

Recenserade recensenter.

Anteckningar från förra teatersäsongen af—n.

Det som kanske mest karaktäriserar vår tid är den ställning den tredje statsmakten, pressen, intager till det stora kulturarbetet. Förra århundradets veckoblad, endast innehållande annonser och recensioner, ha efterträdts af dagliga politiska och vetenskapliga tidningar, hvilka förmedla oliktänkandes diskussioner, upplysa de fåkunnige, kriticera de offentliga personernas handlingar, öfvervaka de enskildes moral, är med ett ord, enligt M. Nordau, medborgarnes offentliga samvete.

Det är en glänsande maktställning, denna, som pressen har eröfrat åt sig, glänsande och — ansvarsfull.

Pressens största betydelse finnes otvifvelaktigt i de spalter, som behandla det politiska lifvet och affärsförhållandena. Och det är ju tendenserna på dessa områden, som anvisar organet dess plats, gifvet det dess namn, såsom t. ex. högertidning, centertidning o. s. v.

* * *

Lika som det var nutiden förbehållet att mottaga eller rättare upptaga skådespelaren i den sociala ringen och gifva honom socialt anseende, är det också i vår tid som teaterkritik fått sig anvisad en framstående och bestämd plats äfven i den mest utpräglade affärstidning. Att detta ej haft en på långt när så stor kulturbetydelse, som man borde kunnat vänta, härrör helt naturligt från dem, som haft och ha sig anförtrodda det svårskötta och utan individuel påvisning alldeles omöjliga värfvet att — klandra och berömma.

* * *

Ty inom de trånga gränserna af »beröm eller klander» har i de allra flesta fall vår teaterkritiker placerat sin uppgift. Har han härigenom fyllt sin pligt?

* * *

Hvad är en kritikers uppgift? Är det att säga, att den och den författaren skrifver enligt mitt förmenande bra eller dåligt, eller att herr X duger ej till den der — rolen, som synes vara skrifven för herr Y och dylikt?

* * *

En ärlig kritiker får aldrig komma fram med en sådan banalitet som »enligt mitt förmenande», så vida ej skälen till detta »förmenande» angifvas. Huru ofta sker väl detta?

* * *

Främst bör smakdomaren upplysa sin läsekrets, hvad författaren menat med sitt verk, hvilka idéer han förfäktar, hvilka tendenser han eger; med ett ord förklara författaren. Sedan skall denne kritiseras, d. v. s. idéernas och tendensernas berättigande eller oberättigande påvisas under anförande af allmängiltiga skäl. Så kommer recensenten till utförandet. Innan detta kan bedömas, är alldeles nödvändigt, att kritikern så vida han, som oftast är fallet här i hufvudstaden, har att göra med utpräglade artister, gör klart för sig och sina läsare, hur skådespelaren fattat sin uppgift, och om uppfattningen eger för sig talande skäl; är ej det senare fallet, måste kritikern upplysa och förklara, på hvilket sätt artisten, hvars resurser han naturligtvis måste känna, borde förstått och utfört sin rol, men skall icke desto mindre recensera enskildheterna i spelet, sådant det är, sedda från skådespelarens egen uppfattning. Har framställaren träffat den riktiga karaktären, d. v. s. den, som för sitt berättigande eger det största antalet skäl, skall kritikern analysera hans spel med afseende å denna karaktär. Jag menar dermed, att han skall påpeka och belysa spelets nyanseringar d. v. s. de karaktäristiska enskildheter, hvarigenom författarens afsigter komma till sin fulla rätt. Han skall vara ett slags andligt medium, som sammanbinder menniskorna på begge sidor om rampen. Har skådespelaren ej mäktat utarbeta sin karaktär till full harmoni, ligger ej synnerlig vigt på att klandra de minst stötande felaktigheterna; ty detta sker lämpligare på enskild väg än i en tidning. Kritikern skall alltid minnas, att han skrifver och arbetar för den stora massan, för folket såsom sådant, ej för skådespelarne. De ha en regissör till tuktomästare.

* * *

Det är, som synes, ett ganska betydande kraf, som ställes på en teaterkritiker. Men höga uppgifter fordra också ärlige, dugande arbetare. Och kritikern arbetar för menskligheten. Derför måste han stå öfver de små sinnena, de små tyckena. Gör han då, hvad han *måste?*

* * *

Herrar kritici taga i allmänhet sin uppgift på ett skäligen lättvindigt och, hvad värre är, alldeles betydelselöst sätt, i det de lexa upp eller berömma skådespelarne och författarne, utan att angifva belysande skäl, utan att tänka på att låta sina läsare få insigt i den för dem bestämmanda tankegången. Några exemel skola bättre visa, hvad jag menar.

Aftonbladets kritiker G. af G. recenserade i höstas Lady Tartuffe, och jag vågar säga, att det arbete han nedlagt på denna recension är helt och hållet bortkastadt, samt att hela kritiken är värdelös. Detta är ju ett hårdt tal, men förvisso ett sant. Se här skäl! Efter ett uppmärksamt genomläsande af G. af G:s alster är det omöjligt att få ens en aning om det spelsätt Dramatiska teatern använde eller rättare, hur pjesen spelades, samt en högst ringa om sjelfva pjesen. I stället gör kritiken på den reflekterande läsaren ett olustigt och enerverande intryck, emedan den består af upplysningar, hvilka för andra än G. af G. äro fullkomliga gåtor. Der säges bland annat, att »herr Törnqvist misslyckades just i sin uppgifts tacksammaste ögonblick nämligen i fjerde aktens sortie.» Ja, man får väl antaga, att Aftonbladets kritiker ej är nog elak att vilja föra läsaren bakom ljuset, och således har läsarens kunskap ökats — med hvad? Jo med en misstanke till herr T:s talang. Och detta är sannerligen en onyttig börda att bära på. Men att lära oss, *hvarför* herr T. misslyckades, hur han borde ha spelat, men ej spelade, med ett ord anvisa ett skäl, förutom recensentens auktoritet, det faller ej G. af G. in. Han säger äfven, »att skulle man anmärka något mot fru Bosins spel, skulle det vara i enskildheter.» Stränge G. af G., hvarför skall det nödvändigt *anmärkas;* bättre hade varit att omtala, hur fru B. spelade, och på hvilka grunder hennes spelsätt var i det närmaste korrekt. Men i det stället bjudes man på fraser sådana som »beherskad konst» och andra, och får intet hvarken veta eller lära. Deremot göres man underkunnig om, hur spel och pjes slagit an på och behagat G. af G., och detta är ju något, som är den stora allmänheten alldeles likgiltigt. Nej, snarare borde de der Aftonbladsunderrättelserna i bref tillsändts respektive artister, hvilka, om de hysa förtroende till G. af G:s smak, möjligen kunnat haft nytta af dem.

Erkännas måste dock, att i anmälan af förf. och pjesen spåras några försök till ärlig och upplysande kritik, men de äro tyvärr endast försök.

* * *

(Forts.)

(Insändt.)

Högtärade Redaktion!

Vid läsningen af annonsen i Dagens Nyheter om Fria konsternas akademis hundrafemtio års fest fattades jag af önskan att se, huru slik festlighet tillgår; och i den enfaldiga men lätt förklarliga tron att, då inga särskilda föreskrifter eller vilkor voro angifna i annonsen, festen var öppen för alla, larfvade jag kl. 12 i lördags middag till Röda Bodarne. Men jag fick snart veta annat! Inkommen å gårdsplanen till akademiens hus, möttes jag af tvenne med akademiens stora belöningsmedalj i guld dekorerade herrar, hvilka utan att lyssna till hvad jag kunde andraga rörande anledningen till att jag vågat inträda, skyndsamt motade ut mig genom porten, der polisen tog mig om hand och icke tillät mig att stanna hvarken å trottoaren eller derinvid å sjelfva gatan. Först då jag tog min tillflykt invid den snedt emot och å andra sidan gatan belägna inrättningen, blef jag åter lemnad åt mitt öde. I detsamma kommo utför Fredsgatan några granna vagnar, lastade med om möjligt ännu grannare herrar och damer, förmodligen ett antal af våra snillrika konstnärer och konstnärinnor, hvarom jag läst i tidningarne. Att de voro bekanta på stället, slöt jag af den vänlighet, hvarmed de mottogos af de guldmedaljerade herrarne, och äfven andra personer helsade rätt höfligt på dem. Näst efter vagnarne kom en åkare, körande ett lass björkved, som jag trodde skulle användas att hålla de granna målarne och målarinnorna varma med under festen på den ruskiga och regniga dagen, men åter misstog jag mig, ty han körde förbi.

Ödmjukeligen

Landtbo.

Depescher.

Ingångna redovisningar: Engelholm (K.); Gefle (G.); Örebro (L.); Åmål (B.); Falun (U.); Lund (N.); Kristianstad (J.)

Våra kommissionärer i landsorten, hvilka ännu ej redovisat, torde i och för tidningens fortfarande sändning, med omgående insända redovisning för andra kvartalet.

Kommissionärer i landsorten behagade returnera osålda exemplar per korsband, såvida de ej öfverstiga 100 ex., då ilgodssändning torde användas.

Hur man uppfostrar sin pappa.

Radering af P.

Gissa hvem det är!»

»En satbyting förstås!» Löjtnant Murk grep om och drog bort två små stretande händer, som höllo för hans ögon och upptäckte Lisen, den äldsta af hans sju döttrar, hängande på ryggstödet bakom honom.

»Hvar har du hållit hus, jänta?» frågade han barskt.

»I skogen och ätit blåbär.» Hon sträckte fram hufvudet öfver hans axel och visade ett stort, alldeles svart gap.

»Fy fan, gå och gör dig ren.» Löjtnanten spottade.

Unga fröken torkade sig lakoniskt om mun' med fingrarne; derpå steg hon fram och sade majestätiskt:

»Att du alltid ska' svära, pappa. Om du viste hur fult det är.»

»Hvad tusan nu då!»

»Och så mamma se'n, som är så klen, hon blir alltid så nervös, när du börjar på så der.»

»Åh, sjutton, har hon stått ut med det i aderton år, så kan hon tåla det nu med.»

»Ja, men nu har hon varit sjuk, vet du ju, och hon är inte bra ännu. För resten har det alltid plågat henne. Du gör henne sjuk igen. Söta, rara rara, älskade, lilla pappa...!» Hon slog armarna om halsen på honom och borrade in hufvudet under rocken. »Man kan allt. hvad man vill. Lofva mig att låta bli att svära?»

»Nej, så fanken heller! Opp med dig. Är du galen, tös!»

Lisen stälde sig upp med armarna på ryggen framför honom.

»Är det så roligt, då?»

»Det är språkets must och krydda, begriper du. Hvad vore biffstek utan lök, gädda utan pepparot? Vattvälling allti hop!»

»Ja men, jag svär inte och lefver lika bra ändå», inföll Lisen skälmaktigt.

»Det är din ensak. Var så god. Det rör mig inte.»

Han spottade igen. Det gjorde han alltid, när något misshagade honom.

Lisen stod tyst och tuggade på sina naglar en stund; så knäppte hon med fingrarna.

»Hör du pappa», sade hon, »om jag lär mig tredje boken i geometrien inom den här veckan, låter du bli att svära under en månad då? För se'n är nog mamma bra.»

»Ta mig sjutton hakar, är du inte kvar ännu», utbrast löjtnanten, som glömt bort henne för tidningen framför sig. »Och hvad är det för gallimatias, du pratar? Läs du, och gör hvad som du vill, bara du lemnar mig i fred!»

Han skramlade med tidningen och såg ond ut.

Lisen knöt händerna och gick ut med gråten i halsen. Hon var bara femton år och mycket bortskämd. Då hon kom upp på sitt rum, kastade hon sig raklång på sängen och låg en halftimme och bara stirrade i taket. Så for hon upp som en raket, samlade ihop sina syskon från alla kanter upp på höskullen och höll der ett hviskande tal till dem, oupphörligt afbrutet af halfkväfda skratt, frågor och utrop, och de skildes ej, förrän det ringde till kvällsvarden, då de begåfvo sig in, tysta och hemlighetsfulla, men med tindrande ögon och ryckande mungipor.

Då Lisen sade godnatt till fadern, tog han tag i hennes hårfläta och drog hennes hufvud bakåt, så att hon ej kunde röra sig.

»Nåå?» sade han.

»Hvad då?»

»Jag tror, man kan inte *allt*, hvad man vill, eller hur? Han skrattade gäckande och släppte henne.

»Jo», sade hon med eftertryck, »men skrattar bäst den, som skrattar sist». Derpå sprang hon till sin mor, som satt i sin hvilstol, och rullade in henne i sängkammaren. Hon satte sin ära i att vara hennes sjuksköterska och vakade svartsjukt öfver att ingen ingrep i hennes sjelftagna rättigheter.

———

Innan klockan slagit nio morgonen derpå, var hela ungherrskapet Murk, från Lisen till Nuppan, fyraåringen, mangrant församladt vid frukostbordet, något som annars aldrig hände.

»Nej, men, se på sju tusan! Jag tror, ni är oppe allihop», utbrast löjtnanten, då han ett par minuter derefter öppnade dörren från sitt rum och kom ut. »Hvad blåser det då för vind?»

Alla flickorna hade sprungit upp och omringat honom för att helsa godmorgon, så att han fäste ej någon vigt vid, att ingen svarade; ej heller märkte han, hur de skrattade i mjugg och tittade på hvarann' med betydelsefulla miner.

Alla sutto tysta en stund. Löjtnanten knackade sönder och slukade några ägg, och barnen sörplade i sig sin mjölk.

»Så'nt satans regn», mumlade löjtnanten och hällde i kaffe åt sig.

»Åh tusan, det gör godt för jorden!»

Löjtnanten hejdade sig, han skulle just breda sig en smörgås, och såg upp.

Alla flickorna sutto med nedböjda hufvuden, så att han ej kunde observera deras ansigten, men det lilla, han såg, var rödt som blod.

»Sa' du något», frågade han Lisen, han tyckte, det var hon, som talat.

Och det var hon, och hon upprepade samma fras, men tittade spändt ner i mjölkkoppen.

Men nu var det slut med de andras sjelfbeherskning; de sprungo upp från stolarna och rusade som en skock skrämda får med händerna för munnen ut på verandan, och der bröt det löst, ett länge kväfdt, stormande, ihållande skratt, medan de böjde och vredo sig, som om de hade kramp.

Nuppan var den förstas, om återvände; hon var så nyfiken, hur det skulle gå. Skulle Lisen få smörj?

De andra följde,

Löjtnanten hade stigit upp från bordet. Han dundrade och svor värre än nå'nsin. Viste hon inte hut? Var det fasoner för en flicka, det? Det såg ut, som om hon inte fått någon uppfostran. Men han skulle lära henne, han. Så, gå med sig!

Och Lisen gick. Hon var upprörd, men nöjd ändå. Om hon fortsatte på det viset, så skulle det kanske gå. Men hon fick inte vara rädd, utan bara gå på. Det kostade henne mycket att göra sin far emot, men hon satte sin innerliga kärlek och ömma omsorg för modern till sköld mot alla samvetsförebråelser. För resten gjorde hon intet ondt. Hvarför skulle det vara illa gjordt af henne, men inte af fadern, det kunde hon alls inte förstå. För öfrigt hade han ju så godt som gifvit henne sin tillåtelse. Och hon *skulle* fortsätta.

Det värsta var, att det skulle komma främmande till middagen. Eller — kanske det var det bästa? Då skulle han skämmas. Men — hon visste inte, hur hon skulle kunna göra det då. Hon skulle skämmas för honom, gästen, i sin tur; det var en baron Lager, som bodde der i trakten, men som endast sällan besökte hennes hem. Åh, vänta, hon skulle gå i komplott med honom! Hon kände honom ganska väl, hade många gånger träffat honom ute i skog och mark, han hade alltid varit så vänlig mot henne, hade räddat henne från en ond ko en gång, hjelpte henne ofta samla växter till herbariet, och så vidare. Hon skulle tala om alltsammans för honom, och han skulle nog hjelpa henne igen!

Då det led framåt middagen, slängde hon hatten på sig och och sprang framåt landsvägen. När hon kom tillbaka, var hon i sällskap med baronen; de voro mycket upprymda.

Lisen presiderade som värdinna vid middagen; fru Murk var allt för klen att orka deltaga i den.

Löjtnanten var vid ett briljant lynne, han tycktes helt och hållet ha glömt bort morgonens uppträde. Han var för resten alltid glad, då han åt god mat och drack fina viner.

»Se här, baron, smaka på det här rödvinet, det är en ny sort, jag fått hem, som blifvit mig rekommenderadt, men jag har ännu inte afprofvat det. Nå, hvad säger ni?»

De drucko.

Baronen skakade på hufvudet och teg artigt.

»Ta mig sjutton hakar, tror jag inte, jag tagit miste på butelj», utbrast värden förargad och granskade etiketten.

»Fy fan, så surt!» Det var Lisen. Hon satte ned det tunna glaset så häftigt, att det gick sönder och flödade ut öfver duken.

»Lisen!» röt löjtnanten.

»Jag ska' strö salt på, snälla pappa, så gör det ingenting.» Hon var alldeles blossande röd och såg jämmerligt förlägen ut.

Baronen skrattade.

»Sådant hör till en god middag», sade han.

Löjtnanten beherrskade sig, men det dröjde en god stund, innan hans vrede hann dunsta bort. Men han intalade sig, att baronen ingenting hade hört, och slut-

ligen lyckades han i sina energiska ansträngningar i förening med baronens älskvärdhet att locka fram något så när samma glada stämning som förut.

Men Lisen satt nästan alldeles tyst och iakttog med hemlig glädje och bäfvan faderns förändrade språk. Hon visste, hvad som sedan skulle komma. Men, i alla fall — han var rädd för henne! Och hon triumferade. Inte en enda gång sade han: »Fördömme mig» eller »djekeln annacka» eller något sådant der.

Så fort middagen var öfver, sprang hon in till sin mor och talade om alltsammans. Hade hon gjort orätt? burit sig dumt åt som vanligt? Åhnej, hon kände sig så glad — men ändå allt litet rädd ändå. Men nu skulle han nog låta bli sådana der grofva, simpla, otäcka ord, och hennes stackars älskade mamma skulle slippa höra dem. Säg, var det inte bra?

Hennes »stackars, älskade mamma» hörde lugnt på, tills Lisen slutat, men då tog hon vid och höll] ett långt, mildt, men ändå strängt tal till henne, förehöll hennes olydnad och sjelfsvåld och visade, hvilket dåligt exempel, hon var för sina syskon, hvilka följder hennes uppförande kunde ha m. m., m. m. och slutade först, då Lisen olycklig och förintad af de oväntade förebråelserna från *henne,* kastade sig ned framför henne och bittert gråtande gömde sitt ansigte i hennes knä.

I detsamma kom fadern in. Han hade lemnat baronen i en hängmatta nere i trädgården och passade nu på för att, medan minnet af episoden vid bordet ännu var färskt, gräla på Lisen. Men han stannade till hälften afväpnad vid synen framför honom.

»Hvad är det med Lisen?» frågade han förvånad och orolig. Hon var hans älskling sbarn, och han hade den lilla svagheten att ej kunna tåla se henne gråta — notabene, om han ej sjelf var orsaken till hennes tårar.

Ingen svarade.

»Hur är det, min lilla flicka?» fortfor han ömt och smekte hennes hår. »Hvad är det, som har händt?»

Lisen drog en djup suck af lättnad. Nu var det öfver för denna gång. Hon hade sin far på sina fem fingrar och visste, att hade han bara sagt ett enda godt ord, så var det omöjligt för honom att slå in på den vreda tonen igen.

Hon tittade upp med ena ögat.

»Pappa», sade hon halfhögt, »vet du, hvad mamma säger?» — Nu lyfte hon upp hufvudet helt och hållet och reste sig. »Hon säger, att du och jag — nej, bara jag, menar jag naturligtvis, ej kan umgås med bildadt folk för mitt språk, att vi, — nej, *jag* förstås, har en simpel, rå smak, och att jag är ett dåligt sällskap och exempel för flickorna och alla, som höra mig. Är det sant?»

Tårarne glänste ännu på hennes kinder, och ögonen voro alldeles röda, men undermeningen i hennes ord och det inmariga uttrycket kring munnen och blicken stod i en sådan komisk kontrast till det andra, att löjtnanten ej kunde låta bli att skratta. Och så var allting klappadt och klart.

Han luggade henne först och kysste henne se'n.

»Ja, det kan du lita på, då mamma säger det. Och lofvar du nu att bättra dig också?»

»Ja, vi ska' hjelpa hvarann', säg pappa? Du får inte fresta mig. För nu, när jag en gång börjat på, så kan du inte tro, hur svårt det är att lägga bort det. Och så skall du veta, att det är språkets must och krydda. Hvad vore biffstek utan lök och gädda utan...»

»Tyst, näsperla, vill du, jag skall bli ond igen!»

»Hvarför det?» Hon såg så menlös ut som ett lam. »Vill du inte hjelpa mig? Annars så vet jag inte... Söta, älskade, rara, rara, lilla pappa!»

Han skrattade.

»Så tig då. Och släpp mig. Du kväfver mig ju, jänta. Ja, ja. Vi få väl se, vi få väl se.»

Han visste, hon var envis som synden.

Singers Original-Symaskiner.

Nålar Olja Tråd Delar

Singers Filial
15 Fredsgatan 15.

Försäkrings-Aktiebolaget
SKANDIA
STOCKHOLM
meddelar
Brandförsäkring dels på viss tid, dels för all framtid;
Lifförsäkring på lifstid med andel i bolagets vinst å motsvarande försäkringar: dels **halfva vinsten,** utan förhöjda premier,
dels **tre fjerdedelar af vinsten,** mot förhöjda premier;
Lifförsäkring på kort tid, *Lifräntor, Kapital-* och *Utstyrselförsäkring.*

Lifförsäkrings-Aktiebolaget
NORDSTJERNAN
STOCKHOLM

På **Albert Bonniers** förlag är under utgifning:
Henry Stanley's
nya med spänning motsedda, intressanta arbete
KONGO.
Den nya fristaten i de svartes verldsdel.
En skildring af forskningsfärder och koloniseringsarbete vid dess grundläggande.
Autoriserad svensk öfversättning.
Med omkring 100 illustr. och flera kartor.
I denna bok har *Stanley* på sitt vanliga *flärdfria men talangfulla sätt* berättat hur det stora värfvet att öppna det inre Afrika för Europeisk odling och Europeisk handel steg för steg kommit till stånd, samt om de derunder inträffade omvexlande händelserna. Hans skildring är *rik på intressanta episoder* och läsaren skall med nöje i detta hans nya verk, *som samtidigt nu tryckes på 8 europeiska språk* återfinna honom som *samme liflige och underhållande berättare,* som man redan lärt känna i hans tidigare arbeten: ***Huru jag fann Livingstone*** och ***Genom de Svartes verldsdel.***
Arbetet utkommer i 20 à 24 häften à 50 öre.
Subskription mottages i alla boklådor.

Arbetarebanken
(Aktiebolaget Arbetareringens Bank).
Kontor: ***Triewaldsgränd 2,*** *(vid Kornhamnstorg. Öppet kl. 10—3 och 7—9.)*
Depositionsränta 4—4 1/2—5 %
Upp- och **Afskrifningsränta** 3 »
Sparkasseränta 5 »
Banken beviljar lån och diskonterar vexlar.
Teckning och inbetalning af aktier fortgå.

"Nya Annonsbyrån"
(Sveriges äldsta annonsbyrå)
anhåller att, till undvikande af förvexling, adressen: **S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm,** måtte användas för annonser och andra meddelanden till **Nya Annonsbyrån, Stockholm.**
S. Gumælius.
(G. 6059.)
Annonstaxans 17:e uppl. har utkommit.

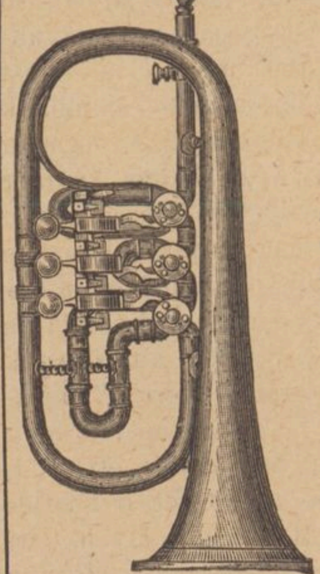
Wolin & Pettersson,
Skrädderi-Affär,
71 Regeringsgatan 71.
Genom att vi direkt från fabrikerna mot kontant inköpa våra tyger, kunan vi lemna våra varor till de billigaste priser.
De starkaste och modernaste tyger, som tillverkas, finnas hos oss.
Välgjordt arbete och nyaste fason.
Paletåer af Helylle från 30 till 45 kr. samt till högre priser.
Kostymer från 40 till 60 kr.
Beställningar utföras på ett dygn om så fordras
Allm. telefon n:r 42 14.

Grafvårdar,
stort lager, af grå, röd, grön och **svart** granit, marmor etc., billigast hos
F. A. Lemon & C:o,
Stockholm.

Leveranser af
Stålräler
och
Stålplåtar
till alla svenska hamnar
af **Bolckow Vaughan & Co. Limited Middlesbrough** utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent
HERMAN RHODIN,
Stockholm.

Passa på tillfället!!!
Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress
C. J. Carlander.
Norrmalmsgatan 28, n. b., till venster.
STOCKHOLM.

Jernrör,
Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos
A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

Messings- och **Trä-Blås-instrumenter,**
alla slag, af **utmärkt qvalité** och med nyaste förbättringar till billiga priser hos
A. E. Anderson,
Vingåker.
Illustrerad Priskurant mot insändande af 2 st. 10 öres frimärken.

Från **Aktiebolaget Hiertas Bokförlag** finnes utgifven:
Svenska Meterboken
af **Karl Lindstedt.**
Pris kart. 1 kr. 25 öre; bunden i klotb. 2 kr.
Denna meterbok är den *lättfattligaste, fullständigaste* (öfver 46,000 uträknnigar) och *billigaste,* som utkommit.
"*Uppställningen är särdeles praktisk* och upplysningarna så rikhaltiga, att hvar man kan finna sig till rätta hvar som helst i boken."
A. B.
„Omdömet om föreliggande meterbok kan e blifva annat än detta, att af alla de hittils utkomna är denna *ovedersägligen den lättfattligaste och fullständigaste* samt derjemte *den biligaste,* hvadan den är att rekommendera *framföralla andra.*"
(J. P.)

Pröfva lyckan!
å **Svenska obligations lotteriet** i Stockholm. En hel *Lott* eller *Obligation* säljes såväl *kontant* som på *mindre* afbetalningar. *Alla* nummer blifva utdragna med *mindre* eller *större* vinst t. o. m. *27,000 kronor.* Vidare meddelar Bankfirman **J. S. Rüter & Comp.**
St. Kongensgade 46.
Köpenhamn.
OBS. Redbara Agenter antagas.
[G. 9081×3]

Aktiebolaget
Stockholms Pant-Aktie-Banks
Afdelningskontor:
A. *Stora Badstugatan* 4 å Norr,
B. *Grefturegatan 9* å Ladugårdslandet, med ingång jemväl från Styckjunkaregränd vid **Norrmalmstorg.**
C. *Skärgårdsgatan 4,* med ingång från Kindstugatan,
D. *Katrina Högbergsgatan,* med ingång från Kapellgränden 3.
E. vid hörnet af *Gamla Kungsholmsbrogatan* och *Munklägersgatan* belåna:
Gångkläder, Manufakturvaror, Guld, Silfver, Obligationer, Aktier och annan lösegendom.
Låneafgiften är:
1, 1 1/2 eller **2 öre** på **kronan** i månaden.
Expeditionstid **söckendagar** från kl. 9 f. m. till 2 e. m., från kl. 4 till 7 e. m.; **sön-** och **helgdagar** från kl. 9 till 1/2 11 f. m. utom under *Juni, Juli* och *Augusti* månader, då kontoren i stället hållas öppna Lördagar till kl. 9 på aftonen.

Hjelp den sjuklige Ynglingen!
En fattig yngling som lider af lungsot och är oförmögen till arbete samt i saknad af det nödvändigaste, men har håg och fallenhet för porträttering, hvaraf porträtt af H. M. Drottningen insatt i ram och glas, är utstäldt å Svenska Dagbladets kontor vid Mynttorget, i förhoppning att få det såldt och derigenom få någon liten hjelp i sin nöd, beder ädla menniskor som ömmar för nöden, att räcka honom en hjelpsam hand med en liten skärf. Gören hvad I kunnen till lindring i hans oförvållade nöd, och Guds välsignelse blifver eder belöning.
Lista för anteckning af de ädla gifvarnes bidrag är utlagd i Svenska Dagbladskontoret vid Mynttorget.

I bokhandeln kan nu köpas **tredje** delen af
MEDBORGARENS BOK.
Handledning för menige man i
SVERIGES ALLMÄNNA LAG.
Utgifven af **Gustaf A. Aldén.**
På 160 sidor, för endast **en krona,** redogöres här redigt och lättfattligt för **allt det vigtigaste,** som **en hvar,** både man och kvinna **bör känna af lagens föreskrifter** rörande lifvets alldagligaste förhållanden, såsom om **trolofning** och **äktenskap, makars rättsliga ställning, bouppteckning, urarfvagörelse arfskifte, testamente** och **förmynderskap;** om **husbonde** och **tjänare;** om **fastighetsköp arrende, hyra** och **inteckning;** om **olika jordnatur, egoskifte, stängsel, jagt** och **fiske;** om **lösöreköp, pant, lån, borgen, förmånsrätt, utmätning, konkurs** och **handelsbok;** om **olika brott och straff; ting, domare** och **parter, stämning, laga bevis, dom, utslag, vad** och **besvär** m. m.
En menige mans lagbok, bör **detta arbete alltså vara högligen välkommet och oumbärligt för en hvar, som ej har något större lagverk.**
☞ Föreg. delar af **Medb:s bok,** innehållande: **I. Statskunskap, II. Kommunalkunskap,** bägge lättfattligt framstälda för menige man, säljas också, **hvar för sig,** till **1 krona.** Bägge ha af tidningspress och allmänhet mottagits med de amplaste loford, och af bägge har **på kort tid ny upplaga** måst utgifvas.

På **E. A. Tegnérs** förlag:
Den moderna
Bildningshumbugen
i skolan, familjen och det dagliga lifvet.
Af
Jens L. Christensen.
Bemyndigad öfversättning.
Pris: 2 kronor.
"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".
Söndagsnisse.
"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".
Budkaflen.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
☞ Promenaden lönar sig. ☜
95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Bell 789. **Ved.** **Allm. 4817.**
Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:
1:ma 6 kv. Björkved 30 kr.,
„ „ Alved 25 „
„ „ Barrved 21 „
allt pr hel famn.
All ved ilägges i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.
Stockholm den 2 Juni 1885.
Carl Andersson.

Rådgifvare för Badgäster
af
D:r Alfred Levertin.
à 50 öre, uti alla boklådor.

W:m Wrangen
STOCKHOLM.
Lager af
Holländska, Belgiska & Tyska
Cigarrer.
Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

John Wikander,
Tapetaffär.
Nya smakfulla mönster.
22 Södra Humlegårdsgatan 22.
Stockholm.

I Holmbergska Bokhandeln,
75 Regeringsgatan 75,
samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:
Strindbergs "GIFTAS"
2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.
OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Nya Ångköket,
17 Södra Humlegårdsgatan 17,
bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags äro båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.
I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. 1/2 2—1/2 5, Qväll kl. 8.
Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. 1/2 3.
I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.
Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.
Abonnenter kunna lösa biljetter för vecka eller längre tid till moderat pris.

"Den som köper dyrt – köper billigt!"
Kontrollerad Såpa,
tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.
Kontroll och Garanti:
Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förorening den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkan på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontrollerad** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längs stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**
Användande:
Bestryk ej kläderna annat än undantag vis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.
Försäljes i parti å vårt Kontor
63 B Slussplan 63 B
samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.
HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Orientaliska Magasinet
säljer billigt:
Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, broderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.
M. S. Beylikdjian,
17 Hamngatan 17.

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus
☞ *Allmänna telefon 6039.* ☜

Liljeholmens Ritkontor.
Kopiering och Transportering af **Maskin-, Byggnads-** och **Kartritningar** emottagas och utföres arbetet noggrant och fint hvad såväl Ritning som Färgläggning och Textning angår samt till billigaste pris.
Äfven emottagas Geometriska mätningar samt afvägningar.
Post- och Telegrafadress: **Liljeholmen.**

☞ **Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen insända redovisning för det tilländalupna kvartalet.**

☞ **Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.**

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

N:o 20

Prenumerationspris:

Helt år	Kr. 5: —.
Trefjerdedels år	» 3: 75.
Halfår	» 2: 50.
Kvartal	» 1: 25.

Häri är postarvodet inräknadt.
Lösnummer: 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekorativ skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Theodor Blanch's Konst-Salon
Kungsträdgården.
Utställning
af
den berömde Nordpolsfararen
Julius von Payer's
storartade sensationsmålning
Dödens vik
(Franklin-Expeditionens undergång.)
OBS. Inträdesafgiften är nedsatt till
endast 50 öre
Barn under 14 år betala half afgift.
En broschyr om konstverket finnes till salu i lokalen.
Utställningen hålles öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.

25 st. Cigarrer à 1 krona
i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000.
Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.
Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Våra kommissionärer i landsorten, hvilka ännu ej redovisat, torde i och för tidningens fortfarande sändning, med omgående insända redovisning för andra kvartalet.

Der ute.

Gammal kärlek.

Det Finland, som blödde hjerteblod när Ryssland slet detsamma från åldriga fruntimret Svea, detta Finland, som högt älskade Sveriges konungar, derför att de i århundraden förtryckt och utarmat »de tusen sjöars land», det jublar i dessa dagar af glädje öfver äran att räkna alla moskoviters sjelfherskare som gäst.

Med hvilken fröjd böra ej våra svenska tidningar meddela notiser om zarens finska triumftåg. Ty finnarnes hurrarop och blomsterkastningar äro ju en den ypperligaste illustration af det värde man bör tillvita idealiska skrikhalsars skrän om patriotism o. s. v. Det visar så tydligt hur folket hatar moskoviten och älskar Sverige, det gamla kära fosterlandet, hvars dalar och fjällar genljuda af det språk, på hvilket deras störste män talat och sjungit.

Nej, det jubel, med hvilket zaren helsas, visar endast och allenast det, att Finland befinner sig vida bättre under sitt nuvarande ordnade statsskick, än under den tid det begagnades af ärelystne svenska kunganarrar. Det visar också att den mångomsjungna fosterlandskänslan icke yttrar sig hos de djupa lederna i form af ett delireradt frasspottande till ära för fädrens stora minnen och alla de fånigheter de begått, utan framträder som ett fast hopp på utveckling och lycka. Detta är den enda rätta grund, på hvilken man kan förklara finnarnas för öfrigt något löjliga jubel.

Ett lyckligt folk.

Det förslafvade Irlands rop på rättvisa har af England bemötts med tvångsregimente i stället för hjelp.

Att tillståndet är förtvifladt på »smaragdön» framgår otvetydigt af följande meddelande från en brefskrifvare i England.

Leinster är en af de rikaste trakter i Irland, och redan der hade befolkningens lefnadsförhållanden förefallit mig upprörande, men det var ingenting mot hvad jag såg i Connaught, härden för allt det elände, som det engelska godsegareregimentet med lorder, hvilka lefva högt i London, och agenter, som samla förmögenheter i Irland, för med sig. Jag undrar öfver, hvar det irländska bondfolket får pengar ifrån. Några få hjelp från sina slägtingar och vänner i Amerika, andra begifva sig om sommaren till Wales för att söka arbete. Det fins de, som hafva några höns och ett par gäss. Tro blott icke att de äta dem, att de sjelfva smaka äggena. Till staden med så väl hönsen som äggen, när betalningsdagen kommer, för att få summan full. De veta, hvad som väntar dem, om de ej betala i rätt tid. De blifva jagade ut ur hyttan, deras egendom, som ofta icke är värd 10 shillings, tages ifrån dem. Med hustrur, föräldrar och barn måste de tigande genomvandra landet.

När en man eger en ko och en kalf, är han stolt. En man, som har tre kor, anses som mycket välmående. Hans barn kunna få mjölk i tillräcklig mängd. Men det är högst få, som äro så väl lottade.

Den vanliga födan är mjölk och majsmjöl för de bättre lottade, potatis för alla. Bröd fins sällan i husen, kött ha många af dem aldrig smakat, the, öl och tobak äro lyxartiklar, som de måste undvara. De få dessutom vara glada, om de ha potatis hela året om, glada om potatisskörden i mossjorden icke slår fel. Sådant händer. Då kommer nöden i sin hemskaste gestalt. Vissna kålblad och potatisstjelkar röras tillsammans till en gröt. Af sådan föda få de lefva flera veckor i rad. Det kan blifva ännu värre på sina ställen, så dåligt, att både menniskor och kreatur måste lefva af tång.

Tång! Att nödgas lefva af detta benikemaskliknande ämne, fuktadt och genomdränkt af saltvatten! Irländarne måste göra det. Och hvad mera är, de anse det icke så svårt, som man skulle tro. De äta det t. o. m. i goda tider som ett slags desert. På Limmericks och Galways gods har jag sett utsvultna, tärda menniskohamnar köpa för en penny tång, gå med den genom gatan och sluka i sig den, som hade de aldrig fått bättre föda. Jag har smakat på varan och ansträngt mig för att kunna svälja en tugga af den, men spottat ut den med vämjelse. Jag har kastat det jag köpt på gatan, och smutsiga ungar ha genast annekterat det allt sammans såsom ett godt kap.

Så långt brefskrifvaren.

Nu frågas, är det det ringaste märkvärdigt, om ett folk, som lefver under så gräsliga vilkor, som de här ofvan skildrade, om ett sådant folk begagnar mord och brand, alla medel för att komma ur sitt elände.

Nej, snarare är det beundransvärdt, att irländarne ännu besitta en så hög grad af lifskraft, att de känna sin förnedring och vilja arbeta sig ur densamma. Och vedergällningens dag för England kan ej vara synnerligen långt borta.

Medborgarvärde och medborgarrätt.

För Blänkaren
af
Ess.

(Forts.)

Är nu detta sant, att vi hufvudsakligen bland de förmögnare klasserna finna sådana samhällets »välgörare», så må det det ock i hågkommas, att man äfven nästan uteslutande bland dessa har att söka vexelförfalskare, efterapare af varumärken, processmakare m. fl., hvilka i allmänhet den fattige arbetaren får vara i fred för. Dessutom är det ett ganska allmänt kändt förhållande, att jorden genom samhällenas tillväxt och utveckling ständigt stiger i värde. På grund af allt detta äro den förmögna klassens högre skatter tydligen att betrakta endast som afbetalningar af — större skulder till samhället och icke som gåfvor, hvilka berättiga till diverse namnam.

Allt sådant namnam — en hundragradig kommunal röstskala, ett åttahundrakronors politiskt streck, ett öfverklasskolväsen m. m. — kalla vi derför rätt och slätt orättvisor; och det kan också med matematisk bestämhet ådagaläggas*), att öfverklassen icke har mer verklig rätt till de förmåner de innebära för denna klass, än en reversförfalskare har till de penningar han på ett falskt papper erhåller. Låtom oss gå förhållandena in på lifvet!

Vi börja med frågan om de förmögnes högre skattebelopp, hvilka påstås berättiga till vidsträcktare medborgerliga förmåner.

Med skatt menar man den del af medborgarens förmögenhet, som han ställer till samhällets förfogande och användning. Men hvad är då förmögenhet? Ingenting annat än de frukter arbetet frambringar. Det finnes icke det ringaste föremål med värde, som ej har sitt värde genom arbetet. Man räknar t. ex. obligationer, aktiebref, inteckningshandlingar, reverser, sedlar o. dyl. för förmögenhet. Misstag! De hafva ej det ringaste sjelfständiga värde; de äro ett slags fullmakter, mot hvilka man kan komma i besittning af förmögenhet. Den verkliga förmögenheten utgöres af landtbrukets och ladugårdens alster (hvilka tillkomma genom arbete: plöjning, såning, skördearbete, tröskning, ladugårds uppförande, kornas mjölkning, mjölkens förvandlande till ost och smör, fårens klippning m. m.), vidare af matvaruhandlarens artiklar, af klädesbalar, färdigsydda kläder, timmerförråd, jerntackor, möbler och annat husgeråd, böcker, verktyg, lyxartiklar, o. s. v., således af alla sådana för lifvets uppehållande och trefnad nödiga eller nyttiga saker, som endast genom arbete kunna åstadkommas.

Man gör oss uppmärksamma på, att några saker dock hafva ett eget värde, beroende icke af något arbete utan af deras sällsynthet, t. ex. ädla metaller, diamanter och andra ädelstenar, hvilka således böra räknas som verklig förmögenhet. En ringa eftertanke säger oss dock genast, att äfven de hafva uteslutande arbetet att tacka för det pris man sätter på dem. De äro värda något, blott emedan det finnes personer, som äro benägna att för dem utföra eller låta utföra en mängd arbete, eller med andra ord: emedan det finnes personer, som vilja gifva stora förråd af nyttighetssaker för dem. Om någon i en af Sverges grufvor hittade för 10 mill. kr. diamanter, så hade han visserligen blifvit 10 mill. kr. rikare, och äfven Sverge kunde sägas hafva gjort en vinst af 10 mill. kr., eftersom man för dessa diamanter kunde af andra land byta sig till nyttigheter för 10 mill. kr:s värde; men verldens, mensklighetens förmögenhet hade icke genom fyndet ökats med ett enda öre. Om deremot 10 mill. arbetare företoge sig att, om också blott för en enda gång, arbeta en timme öfver den vanliga tiden, skulle dermed ett stort plus vara lagdt till verldens förmönenhet — förutsatt att de arbetade på nyttiga ting.

Men penningar måste väl vara förmögenhet och hafva ett sjelfständigt värde utan afseende på arbetet? De ha ju förmåga att »förränta sig», tillväxa, så att en viss summa efter några år fördubblas. Nej icke ens penningar hafva annat än ett skenbart värde. De äro värda något endast som bytesmedel; man kan för dem erhålla andra saker, som man önskar. Slantarne i och för sig duga snart sagdt till ingenting, utom i kopparslagarns och guldsmedens verkstäder. Ingen samlar heller slantar för att blott se på dem eller leka med dem. Ingen lånar penningar för gömma dem i en låda eller bära dem i fickan, utan för att byta sig till ett eller annat för dem. Banken, penningsmäklaren och girigbuken använda penningar till att förtjena fler penningar dermed. Och hemligheten af penningars förmåga att genom räntor föröka sig är helt enkelt följande: för att förökas måste de lånas ut; de tillväxa icke i penningsskrinet. Den, som lånar dem, gör det, emedan han för dem vill skaffa sig något han behöfver eller önskar; matvaror, kläder, materialier eller redskap för sitt yrke. Räntan, som han betalar, kommer icke af sig sjelf; han måste förtjena den antingen genom att sjelf arbeta såsom dagakarl, handtverkare, affärsman, eller genom att låta andra arbeta för sig och taga en del af deras arbetsvinst, samt lemnar den åt långifvaren. Den ränta denne erhåller är följaktligen ingenting annat än en frukt af det arbete låntagaren eller i hans tjenst varande personer utföra. Allt det värde, som tillskrifves penningen, härleder sig således från arbetet.

Luft och vatten ega för vår tillvaro ett värde, som ej kan uppskattas, men i ekonomiskt hänseende äro de dock fullkomligt värdelösa, endast emedan de förekomma i så riklig mängd, att deras tillgodogörande ej kräfver något arbete.

Jorden och de s. k. begränsade naturkrafterna (vattenfall, bergverk, fiskvatten) utgöra icke heller i sig sjelfva någon förmögenhet. De hafva intet värde, så länge de utan understöd af arbetet frambringa produkter i tillräcklig mängd för befolkningens behof, så vida ej en del af produkterna genom handel — hvartill fordras arbete — kunna utbytas mot andra lands alster. I flera af de varma landen gifver naturen utan bistånd af menskligt arbete näringsmedel i öfverflöd. Der betalar man också ingenting hvarken för föda eller jord, men kommer ett utbyte med andra delar af verlden i gång, blir det snart pris på både naturprodukter och jord. Ursprungligen har jorden i alla land varit utan något handelsvärde, men i samma mån samhällena utvecklats och tillväxt, och man således måste nedlägga arbete på äfven de sämre landssträckornas förvandlande till åker, har jorden fått allt högre värde. Sålunda höjer alltid anläggandet af städer, jernvägar och fabriker jordens pris, emedan efterfrågan på jordbrukets alster eller på tomter till bygnader genom dem ökas. Men både städer, jernvägar och fabriker äro verk af arbetet; ja sjelfva befolkningstillväxten har sin grund i ökad tillgång på arbetsprodukter. Följaktligen är äfven jordens värde ur alla synpunkter ytterst en följd af arbetet.

Åt hvilket håll vi än vända oss finner vi samma sanning bekräftad; förmögenheten är arbetets verk; utan arbete ingen förmögenhet. Hvilken ofantlig trollmakt arbetet i detta afseende eger visar ett ofta åberopadt exempel: »det bästa engelska stål, som kostar högst 150 kr för centnern, stiger förarbetadt till spiralfjedrar för fickur, till ett värde af 75,000.000 kronor,» (oaktadt arbetspriset inom de schveitziska urfabrikerna äro ytterst tryckta.)

(Forts.)

*) Med »öfverklassen» mena vi här och i det följande de medlemmar af samhället, som på grund af sina inkomster innehafva makten, och i enlighet med hvilkas intressen samhället styres och förvaltas. Utom dem finnes det en mängd personer, som med hänsyn till skolbildning, yrke eller åsigter också sällar sig till öfverklassen. De äro dock egentligen endast att anse som dess »svans».

Adelmodigt. Frun (till en fattig kvinna): »Det gör mig ondt, att jag ingenting förmår göra för att lindra er nöd; men bed vår Herre, att jag vinner högsta vinsten, så skall ni också få något deraf om edra böner höras».

Här hemma.

Konungens stora stab — ni tror att medlemmarne deraf uppräknas i statskalendern? Ingalunda. Men vill ni veta, af hvilka den består, så studera den »matrikel öfver frimurareordens IX provins» som väntas snart utkomma. Den upptager 3,000 namn.

———

För dem som vårdas eller aflider i kolera har allmänna sjuk- och begrafningskassan i Stockkolm beslutit nedsätta sjuk- och begrafningshjelpen. Ett ytterligare skäl att göra allt för att hålla den obehagliga gästen borta. Och man gör — hvad?

———

I komiteernas tidehvarf tycks det vara alldeles ogörligt för regeringen, hur många sakkunnige den ock kan disponera öfver, att sjelf utreda en fråga. Så har den nyligen tillsatt ett niomannaråd för att uttala sig om det system, som bör följas vid anläggande af en stambana genom öfre Norrland till Luleå. Funnos då inga myndigheter kompetenta att ta denna fråga om hand?

———

Södermalm torde inom kort upphöra att vara ett terra incognita för sannskyldige Norr- och Östermalmsbor, de der på sina upptäcktsreser söderut sällan hunnit längre än till Södra teatern och Mosebacke. Nu blir det annorlunda, sedan ej blott *en* utan två hissar leda dit och Södermalm får spårvägar, till hvilkas byggande inbjudning nu utfärdats af 12 herrar med sjelfver öfverståthållaren i spetsen.

———

»Spinn, spinn, dotter min!» utropade bondgummorna i Vimmerbytrakten, då de kommo underfund med, att de kläder som tillverkades af ull som förarbetats å ullspinnerierna icke räcka mer än hälften så länge som de, hvilka tillverkats af hemmaspunnen ull.

Och flickorna svara: »Jag kan spinna, tvinna »etc., upphöra med sina flirtations och idka flit.

Detta meddelas som ett efterföljansvärdt exempel för flickorna i andra orter.

———

Jönköpings tändsticksfabrik sysselsatte i fjor öfver 1,000 personer, utom de många som i hemmen tillverkade tändsticksaskar, och aflöningarne uppgingo till 574,800 kr. i jemt tal. Med andra ord: arbetarne förtjenade i medeltal 500 kr. hvardera.

Tidningarne underlåta att omtala, hur stor vinst de få delegarne i fabriken hade att lyfta. Det borde varit ett rätt intressant kapitel i arbetets historia.

———

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

Våra debetsedlar, som genom höjningen af existensminimum i fjor gåfvo anledning till missförstånd, så att en och annan, hvilken betalade skatt för 200 kr. men var taxerad till 800 kr. inkomst, förmodade att han ej egde rösträtt, äro nu ändrade så att hela det belopp för hvilket en person är taxerad, står på skattlappen upptaget.

———

Cirque Hollandé håller sig fortfarande kvar i den stora publikens gunst. Bland anmärkningsvärda nyheter, som det väl dirigerade sällskapet bjuder på, må särskilt nämnas gymnastfamiljen *d'Osta* och saltomortalryttaren *Bénoit*. I d'Osta har herr Robinsson erhållit ett akrobatsällskap, som ställer nästan allt hvad vi sett i den vägen i skuggan, och herr Bénoit öfverträffas i sina djerfva och vackra språng endast af den unge *Delbos*, hvilken också vid hvarje uppträdande tilljublas stormande bifall. Att den elegante clownen *Delbos* och den lilla förtjusande elfvan *Adèle Seyffert* ej förlorat det minsta af publikens sympatier, behöfver naturligtvis ej särskilt nämnas. När dertill kommer att cirque Hollandé förfogar öfver en så god ryttare och dressör som direktör Robinsson, så är tydligt att ett besök i Mothanders gamla manège alltid måste vara mycket angenämt.

———

Af L. O. Smiths storverk, arbetareringarne, återstå nu endast ett fåtal. I förra veckan gick ringen i Mariefred sönder. Skola arbetarne af dessa såpbubblor lära sig inse, att ekonomiskt oberoende ej vinnes genom vare sig den ene eller andre trollformeln? Eller skola de i morgon lyssna till nya hugskott?

———

Waldenström varnar mot undergöraren Botzius; detta fattas naturligen af de riktigt troende som en yttring af afundsjuka, eftersom W., hur begåfvad han ock är, icke erhållit helbregdagörelsens gåfva.

———

Skånes Nyheter har, en ny Phoenix, uppstått ur askan. Man säger att elden renar. Måtte så här hafva skett gent emot en Janne Damms dumheter.

———

Villatjufven Johansson han slagit sig på författarskap. Förmodligen kommer han att sluta sig till den Herman Bangska, kvasipsykologiska skolan och i sin sjelfbiografi visa, att han varit dålig ända från begynnelsen.

Det är ju intet annat den gör.

———

Pigmarknaden i Westerås i söndags åtta dagar var besökt af 14,000 personer. Om det gjordes några mera betydande affärer förmäla icke tidningarne.

———

I Helsingborg ha danske lotterikollektörer tagit sig för att gå omkring och *tappa* lottsedlar på gatorna. Mycket bättre vore, om de ville gå och tappa större och mindre vinster.

———

Kockums snusfabrik i Malmö har några arbetare som varit der i tjenst i 50 år. Klart är att de högtidsdagen fingo pris.

Bric-à-Brac.

Innehåll: Från Nordsjö och Mälarvåg. — I naturens sköte och i en odlingens brännpunkt. — Kungaståt nu och förr. — Kinesiskt alltigenom. — Framtidsvyer.

Jag kommer just utifrån sjön. Det var ej min stolta, vilda, oroliga Nordsjö, detta Vesterhaf som Alexander Kjelland, hänförd, har besjungit i ord, ej bundna af meter och rytm, ej tyngda af rim, men glödande, smekande, bevingade.

Ni skulle se *den*, när den håller på att ilskna till: små fräsande skumtoppiga vågor förfölja hvarandra, bita ihjäl hvarandra, tumla sig öfver hvarandra och försvinna i det sjudande djupet; och det går så fort, undan för undan, till dess stormen bryter lös, och små vresiga vågor torna sig på hvarandra till bålstora blygrå böljor, som rulla framåt med dån af åskan, sökande i sitt jättefamntag krossa det lilla spån, hvaråt du anförtrott ditt lif. Men de lyfta det endast, kasta det som en bilboquetkula och mottaga det åter i starka armar. Och så nå de strandens tvära branta klippväggar, mot hvilkas buttra konservatism de fåfängt pröfva sitt raseri. Mot dem är deras kraft förspild; de studsa, klänga som kattor uppåt fjällets sida, haka sig fast vid hvarje remna, men splittras, malas sönder till skum och stänk, och draga sig tillbaka, för att nästa ögonblick förnya angreppet med samma våldsamhet.

Eller se Nordsjön en lugn vacker sommarafton från verandan å Lysekils badhus t. ex. eller från Hållö fyr. Hafvet är då som en oändlig duk af stålblått vattradt siden, genomväfdt af gyllene strimmor, som ju längre solen sänker sig i vester omärkligt öfvergå i orange och rödt. Under det bergen, som omsluta fjorden, äro öfvergjutna af varm bronz.

* * *

Jag kommer just utifrån sjön, men från Mälaren. I vacker månljus augustikväll. För en sakta, nästan omärklig bris glider båten framåt, tätt under land, förbi alla villorna som ligga strödda å stranden, inramade af skog, höljda af yppigt vildvin. Fönstren stå öppna här och der, dämpadt lampsken tränger sig fram mellan gardinerna, en egendomligt ljus vacker kvinnostämma sjunger och ackompagnerar sig å pianot: »Bland rosor och däjliga blader.» Det unga hjertats kanske ännu ej medvetna trånad uppenbarar sig i sången, som hon efter ett kort bizarrt mellanspel återtager och fortsätter, till dess vi om en stund äro utom hörhåll.

Nu framdyka Stockholms tusentals lyktor, och snart förnimma vi detta egendomliga sorl, som är utmärkande för en stor stad. Intet särskildt ljud kan uppfattas, det hela smälter tillsammans till ett oredigt doft buller, likt tunga rosslande andedrag eller ett jättedjurs aflägse brummande. Det är civilisationen, det är lifvet, det ansträngda rastlösa lifvet, hvars pulsslag vi höra, som aldrig har fullständig hvila, aldrig ro, som fortgår år efter år, dag och natt, jägtande att ernå — hvad? Föda till nästa dag, medel att tillfredsställa sinnenas drifter, några timmars rusande njutning? Hvad vet jag? Kanske ock för att bereda dem, som skola öfvertaga arbetet efter oss, dem som vi bragt till verlden och som icke ha skäl att tacka oss derför, en behagligare tillvaro, en sorgfriare existens än vår egen. Utan att vi veta hur, rinner oss i tankarne Holger Drachmanns dikt »Misericordia», detta gripande nödrop från eländets och lastens hålor:

»Og Raabet er altid detsamme: Bröd,
Og Svaret detsamme: Stene.»

* * *

Jag kommer utifrån sjön, jag har varit på Drottningholm, den stolta kungaborgen med kopparklädda, oxiderade kupoler, gräsplaner så vidsträckta, att flera familjer af denna jord kunde finna bergning, skogsparker som det uttröttar en att genomvandra, silfverbeslagna drängar som stå och hänga vid knutarne och med illa doldt förakt mönstra hoparne från staden, hvilka kommit hit för att bländas af den kungliga härligheten, luftiga höga finputsade stallar, mot hvilka grändernas folk gerna skulle utbyta sina s. k. bostäder, ridhus som folket har betalat, nakna gudar och heroer i hvit marmor eller zinköfverdragen gips, ämnade att med sina kraftiga harmoniska lemmar utgöra ögonfägnad för hofvets nöjesmätta kavaljerer och damer, konstskatter samlade ett par århundraden igenom, af målningar och praktfullt porslin som, behagligt ordnade, skänka sin innehafvare anseende för att vara en man med genomförfinad smak, storartade springbrunnar, som dock ej få spela, förmodligen derför att det i dag är »herrans dag», som skall vara en hvilodag äfven för springbrunnar.

Här ha vi den store komedianten Gustaf 3:s, fordom »tjusarkungen» kallad, sommarteater. Något mer än manshöga, nu glesnande häckar, af trädgårdsmästarens sax hindrade att utveckla all sin naturs lifskraft, bilda väggarne till »salongen», i hvilken kungen och hans smickrare, de der sedermera voro med om att förpassa honom till odödligheten fortare än det var den enväldiges egen tanke, retade slappa nerver vid åsynen af läckra herdespel, der brunsten omsorgsfullt var insvept i slöja af sirliga ord. Öfverallt omkring mörka hemlighetsfulla gångar, der hofvets herrar och damer kunde utbyta ömma förtroenden, eldiga försäkringar, heliga löften, som icke voro menade och icke blefvo trodda och som kunde förnyas nästa dag inför ett annat föremål, och der det möjligen äfven gick för sig att bringa köttsliga offer åt den uraniska kärleksgudinnan. Här är scenen, af storlek som våra varietéteatrars, och sidokulisser af åldrig, mossbelupen, liksom skäggig lind, och klädloger, väl dolda för nyfikna blickar, men till hvilka det dock helt visst gafs ett »Sesam, öppna dig», då som nu. Och i fonden vid slutet af en öppen gång står den gudomlige regissören kvar, Apollo sjelf, men alla de spelande äro borta, förmultnade, förintade. Och skådeplatsen för deras verksamhet, deras gyckel, deras intriger, deras triumfer — deras fåfängas marknadsplats ligger här som en kyrkogård, halft eller helt förfallen, deri ett skede af vår historia blifvit jordadt, ett förnedringens skede.

Käre Apollo, du är nu så ensam, du ser ut att ha ledsamt, stig ner från din piedestal, stå ej och bliga efter lindansarkungens följe, deras maner dväljas annorstädes, de skola aldrig stämma möte kring dig; gå och lägg dig att sofva och sof till Ragnarök! Vi dyrka andra gudar.

* * *

Följer du med fram till Kina? Du är visserligen stockholmsbo, men jag känner din obenägenhet att gå och se på »märkvärdigheter», hvarför jag tar för gifvet, att du aldrig tagit detsamma i närmare skärskådande. Vägen dit är bekväm, en vacker skuggrik allé leder upp till gårdsplatsen. Kastellet der med sina gluggar, hvari man kan befara kanonmynningar? Det är liksom allt det andra en leksak, en kuliss, är något som skall föreställa något annat. Det är en vinkällare och har en air af fästning. Portarne äro ogästvänligt slutna och fönsterna i Kina ha till hälften fördragna hvita skynken. Men gårdvaren der i gråa rocken och det mumieartade ansigtet skall kanske finnas vara benägen att öppna. Särskildt om han tror sig få en slant med konungens bröstbild att i fickan bäras. Så är det ock. Han för oss in, vallar oss genom alla salarne, beskrifver för oss alla de s. k. sevärdheterna. *Det* är kvar sedan Adolf Fredriks tid, och *den* vagnen har Gustaf III som barn haft att leka med, och dessa vägmålningar äro utförda af den franske mästaren — — — gud vet hvem? och dessa kinesiska gubbar och allt det andra skräpet äro direkt införskrifna från Kina, och här är drottning Lovisa Ulrikas sängkammare; och vi gå med hattarne på och skratta åt de hundratals burleska barocka saker, man här samlat; våra steg ge ett obehagligt genljud i de tysta döda gemaken, och vaktaren af relikerna förefaller oss som en gengångare från ett tidehvarf som längesedan flyktat, då han rabblar upp sin lexa, som han upprepat väl tusen gånger, innehållande förklaringar och upplysningar dem vi ej orka lyssna till. Så var der någon som framkom med en sarkastisk anmärkning, på hvilken gårdvaren svarade med en ny sådan. Hvad, gamle Cerberus, hyser icke heller du aktning för den kungliga helgedomen, du som har din lön för att respektfullt tälja dess saga? Hvad skola då vi ha, vi barn af ett annat slägte.

»Om man vore egare af allt detta!» önskade en medlem af sällskapet.

»Då skulle jag sälja alltsammans, erbjuda Hammer de kinesiska kuriositeterna, stycka jorden i lotter, till köksträdgårdar och jordland», svarade en ung dam, som icke är öfverklassemanciperad, men har radikala åsigter och derför ej tycker om lustslott åt de kunglige, så länge folket lider nöd.

»Och när vi få republik, hur länge det nu kan dröja, inreda vi Drottningholm till en ålderdomsförsörjningsanstalt för nyttiga uttjente medborgare», tillade en tredje.

Och dermed togo vi farväl af Drottningholm och foro till vårt land igen, ej förtjuste, ej bländade, ej ens glade till sinnet, såsom nogsamt kan märkas af detta Bric-à-Brac. *I. N.*

Blänkare.

Lif eller död.

För kort tid sedan har en dödsdom afkunnats i vårt land. Den har öfverklagats i högre domstol och varder sannolikt, om der stadfäst, än ytterligare öfverklagad, till dess det ändtligen kommer att bero af konungens nåd, om den skall blifva fullbordad eller icke. Men vi vilja ej vänta ända till dess för att inlägga vår gensaga mot dödsstraffet i allmänhet, här vid lag alldeles frånsedt den nu dömdes större eller mindre brottslighet:

I detta hänseende måste visserligen medgifvas, att den förbrytelse som den blinde mördaren Johansson begick är af hårresande beskaffenhet; men han måtte nu hafva utfört det hemskaste illdåd som brottmålsannalerna veta att förtälja, skulle vi dock känt oss manade att motsätta oss hans bestraffande genom förlust af lifvet.

Detta straff kan endast försvaras ur en enda synpunkt, men den är ju i princip längesedan öfvervunnen och förkastad såsom icke ledande till något resultat och den menskliga rättskänslan ovärdig. Det är den gamle judiska rättsnormen, som finnes kortast uttryckt i orden: öga för öga, tand för tand!

I följd häraf skulle det ock heta: lif för lif.

Men denna grundsats är ju som sagdt nu betraktad som fullkomligt oriktig af alla; följaktligen bör ock en tillämpning af densamma i hvad fall som helst anses som oriktig.

För öfrigt är satsen praktiskt omöjlig att konsequent genomföra.

Kanske vill någon säga, att en förhärdad brottsling måste oskadliggöras, sättas ur stånd att vidare tillfoga andra menniskor ondt. Och att för den skull dödsstraffet måste tillämpas.

Det förra är nog sant, men den slutledning man deraf tör hända skulle vilja draga låter ej försvara sig.

Ty det kan väl ej förnekas att en brottsling kan absolut oskadliggöras utan att man derför behöfver afklippa en lifstråd, öfver hvars längd han enligt vanliga religiösa begrepp ej ens sjelf, än mindre någon annan är herre eller har rätt att göra sig till herre.

Här komma till hufvudpunkten af de skäl som enligt vår uppfattning tala emot dödsstraffet.

Har den enskilde icke rätt att förkorta sitt eget lif, än mindre taga en annans, så tillkommer en sådan rätt icke heller samlingen af medborgare, staten. Den träder då utom sin rättssfer. Dess uppgift är att lemna sina medlemmar skydd, men den har lika litet som den enskilda rätt att utkräfva hämd.

Och hämd skall ju heller icke vara straffets syfte; utan detta är ju dels den brottsliges förbättring, dels samhällets betryggande. Men om ett den brottsliges förbättrande kan det icke bli tal, då man tager hans lif. Och likväl har man icke anledning att antaga annat än, att det inom hvarje menniskas bröst slumra anlag till något godt, som genom lämplig behandling kan utvecklas. Och om vi betrakta saken från vanlig religiös synpunkt, så skulle ju en sådan menniska, som midt i sina synder förflyttas ur tiden in i det stora okända på andra sidan grafven, vara hemfallen åt evig fördömelse. Hur vill man försvara något dylikt? För en prest eller i allmänhet en kristen måste sjelfva denna tanke vara fasaväckande.

Af ännu ett skäl borde samhället ej gå till väga med för stor stränghet vid utkräfvande af straff. Kan det nemligen nekas till att en mängd brottslingar beträda brottets bana just i följd af de omständigheter i hvilka han utan eget förvållande blifvit inkastad och från hvilka aldrig eger makt att frigöra sig. Genom sin födsel, bristen på uppfostran, pauperismen, den hjertlöshet hvarmed samhället stöter ifrån sig enhvar som en gång träffats af lagens arm.

Måste icke allt detta tagas med i räkningen, då en så förfärlig sak som fällandet af en dödsdom föreligger? Men det är något som icke göres, utan man behandlar brottslingen helt enkelt som ett vildt djur.

Vi hafva sökt att med det största lugn orda i denna fråga, för att ingen skall kunna beskylla oss för en otidig sentimentalitet, men finna säkerligen anledning att återkomma till densamma, då den konservativa pressen väl någon gång skall bryta sin egendomliga tystnad.

Bestraffad brutalitet. Scenen: en bankinrättning.

— Herr kassör, det stämmer inte!

— Det kunde ni sagt förut; efteråt kan hvilken narr som helst säga så.

— Nåja, de fem kronorna som ni gifvit mig för mycket, kunna då inte göra mig olycklig.

* * *

Ett nytt sätt. Under gudstjensten i en småstad plägade alltid en skara barn leka på kyrkplanen, men en dag öfverraskades de af ett häftigt regn, som gjorde, att de togo sin reträtt in i kyrkan. Presten stod redan på predikstolen och tillropade nu den förbluffade skaran:

— Skäms ni inte! Nu, emedan det regnar, söken i skydd i Herrans hus. Dåliga menniskor pläga nog begagna religionen som täckmantel, men I ären ännu sämre, ty I viljen använda den som paraply!

Linieeld.

När prinsen af Wales om kort tid hitkommer för att nedgöra vårt ädlaste villebråd, hoppas vi, att det svenska folket skall gifva prinsen, om hvilkens mandater Pall Mall Gazette skulle kunna meddela ett och annat, ett denne värdigt mottagande, genom att oförtydbart lägga i dagen den stämning ett hjeltelif som hans bör framkalla.

* * *

Prinsen af Wales hade ej tillfälle att öfvervara folkmarknaden i Westerås. Men han försummade den ytterst ogerna, enär han är lifligt intresserad af priset på lefvande kött.

* * *

Der prinsen af Wales under sitt jagttåg genom Sverige kommer att draga fram, bör folket skaffa sig säkerhetslås samt bastanta luckor för fönsterna — alla de åtminstone, som ha döttrar öfver 4 år gamla.

* * *

»Redliga svenskar» är det nyaste politiska slagordet. Det är hrr Liljestrand, Jäderin & Norén som kalla sig så.

* * *

Malle har roat Söderteljeboarne med en af honom författad tillfällighetspjes: »Ett äfventyr i badrummet n:o 24», i hvilket de uppträdande voro grosshandlare Krank, fröken Skavank och badmadamen Tjugufyra.

Hur långt man gick i realism vid iscensättningen visar sig deraf, att t. o. m. äkta gyttja serverades.

Herr Harald Molander är öfverträffad; han har aldrig kommit längre än till »äkta empire».

* * *

Det nyaste namnet på att begå en dumhet är »att göra en studie». Som sådan betecknar franska tidningen Temps en mot Tyskland riktad ovettig artikel, deri det hotades med krig.

»Det var bara en studie», säger tidningen när den tages vid örat.

* * *

En tullallians mellan Tyskland och Österrike bebådas. Härigenom skulle nedsättning af dessa lands ömsesidiga tullsatser ega rum.

I Sverige tänker man samtidigt att resa en mur af tullar mellan sig och hela den öfriga verlden och hoppas bli fet på den affären.

* * *

»En flanör» har gjort den upptäckten, och offentliggör den i Figaro, att Gustaf II Adolfs lif var en hjeltedikt, hvars välljud ännu klingar, med skärande stygga toner uti.

* * *

På retur är otvifvelaktigt den store sedelgudens förut temligen klena anseende. Det är ej nog med att det sig så kallande »liberala» Aftonbladet sagt vissa bittra sanningar till hr Wallenberg; nu har den norska högern genom sin tidning »Morgenbladet» förklarat i en redaktionsartikel, att Vikingen, den enda tidning som f. n. kan skryta med att mottaga besök af hr W. på sin byrå, icke är mycket ansedd.

Stackars herr Wallenberg! utbrister Tiden.

* * *

Strömsholmsofficerarne ha företagit en ridtur till Örebro.

Naturligtvis söpo de sig fulla, förde oljud och ställde till slagsmål i den goda Nerikestaden. Polisen måste inskrida.

* * *

Det är förskräckligt hvilka svårigheter höga vederbörande måste utstå för att skaffa den nya Kongostaten statsskuld. Stanley har varit öfver i Amerika för att negociera upp mynt, men misslyckats. Nu förmäler ryktet, att kung Leopold sjelf skall resa till England, bocka sig för City's kassakistor och dymedelst få medel att civilisera det utan tvifvel högeligen tacksamma kongofolket. Och då måtte det väl gå.

* * *

Det är onekligen komiskt att i den »smarte» Figaros spalter läsa sådan notis som denna:

Pall Mall Gazettes afslöjanden. Den tyska öfversättningen af Pall Mall Gazettes afslöjanden har konfiskerats.

Barberaren njuter något extra vid medvetandet af att hans smutsiga ocker på lasten ostördt får fortfara.

* * *

Frans Hedberg, hvars produktivitet närma sig kaninernas, har fullbordat ett nytt stycke som kallas »Vernerska strejken». Det tyckes af titeln att döma komma att röra sig om ett allvarsamt ämne, hvarifrån hr H. borde hålla sig fjerran. Ty till behandlingen af ett sådant kräfves det ej blott savoir faire, men ock karaktär och öfvertygelse.

* * *

När sångmön i likhet med hr Frans Hedbergs faller i barnsäng hvar tredje månad eller så omtrent, bör man icke begära mycken lifskraft hos fostret.

* * *

Blänkarens redaktion gjorde i söndags i sällskap med en del af svenska folket en utflykt till vårt (svenska folket) egande och af statschefen disponerade slott, Drottningholm. Som vi ditkommo under högmessogudstjensten var det just ej vidare egendomligt, att vi ej lyckades få se en skymt af det »dyrbara» konungahuset Bernadotte-Nassau. Men vi träffade i stället på stockholmska poliskonstaplar. Ja, vi sågo dem, undrade och interpellerade. Och poliskonstapeln svarade: Drottningholm ligger ej under hufvudstaden jurisdiktion, men under den tid kungen med hustru och barn i nåder behagar bo på platsen, kommenderas vi hit ut.

Af hvem, frågade vi.

Det visste han ej så noga, blef smått arg och förklarade, att efter han var der, var han naturligtvis kommenderad.

Att här sker ett af dessa sjelftagna öfvergrepp, utan hvilka kungligheten ej vore så stor, så skön, som den är, ligger i öppen dag. Och vi undra storliga, om herr öfverståthållaren verkligen vill på allvar drifva den satsen, att Stockholms kommun håller en poliskår, som mången gång är svår att rekrytera, för att vakta på kungen eller kurtisera hans pigor. Statschefens lön är så tilltagen och hans stab af galonerade drängar tillräckligt stor för att dylika tilltag kunna få ens en skymt af berättigande.

Äro Bernadotterna rädda för svenska folket, må de då sjelfva leja sina försvarare!

* * *

Fröken Marie A. Brown torde snart vara »färdig» i Sverige. Det fins numera ej mer än en svensk tidning som vill förläna plats åt hennes utgjutelser.

Det är Vikingen, hvilket väl knappt behöfver sägas.

Der har hon emellertid lyckats få publicerad en uppsats, som är märkvärdig så till vida, att den yttersta grad af fräckhet deri går hand i hand med den yttersta grad af naivité, egenskaper som eljes bruka vara åtskilda.

Afsigten med densamma är att tillbakavisa hvarje misstanke, att fröken Brown skulle hysa några andra känslor »för norska nationen och folket än afsky och förakt».

Nu är det verkligen så, att ingen hyst hvarken den ena tanken eller den andra vis-à-vis B. och hennes känslor, enär dessa äro alla komplett likgiltiga; men det är i alla fall betecknande för B:s bildningsgrad och sedliga ståndpunkt, att hon gent emot ett helt folk ej kan känna något annat, och att hon ej tvekar att till den grad blotta, prostituera sig sjelf. Hon har visserligen förr skrifvit åtskilligt vackert om norrmännen — förr, men det ber hon Vikingens redaktör om förlåtelse för på

sina bara knän. Hon kände den nemligen icke... fast hon skref långa artiklar om dem. Men nu känner hon dem. Allt sedan några norrmän i Amerika förklarat, att hon ej kunde lemna ordentliga öfversättningar från svenska och norska språken till engelskan. Deri hade de troligtvis fullkomligt rätt, ty så bristfällig vi funnit fröken B:s kunskap i vårt språk vara, de gånger hon besvärat oss med besök och åtnjutit förmånen att ej bli utvisad, är det mer än sannolikt att hon ej heller kan öfversätta derifrån.

Som sagdt: i hysteriskt raseri öfver ett ofördelaktigt, men säkerligen välförtjent bedömande af B:s literära verksamhet, tager hon sig för att skildra Norges *folk* såsom egenkärt, sniket, hänsynslöst, outveckladt, obehagligt och trolöst.

Sniket och obehagligt!

Det är naturligtvis obehagligt och bevis på en förskräcklig snikenhet att norske hotellvärdar velat hafva ersättning för den tid fr. B. välvilligt tagit deras gästfrihet i anspråk, en ersättning som, enligt hvad ryktet haft att mäla, det varit stridande mot hennes principer att lemna.

Emellertid skall fr. B. helt visst göra samma ledsamma erfarenhet här, så vida det nemligen fins någon svensk hotellvärd, som vill öfver hufvud taget hysa henne.

Vi kunna följaktligen snart vänta annat ljud i skällan, och då är det rakt slut med »den djupaste, varmaste aktning för Sverige, dess konung och dess folk», som fr. B. nu hyser, och hon skall med den företagsamhet, som är hennes nation egen, snart se sig om efter annat »lifsändamål» än hennes nuvarande att »skaffa detsamma kärlek och aktning hos sina landsmän och andra».

Det är vackert och vänligt af fr. B., men kärlek och aktning skola vi söka till att förskaffa oss sjelfva utan någon mellanhand.

Emellertid torde fr B. snart börja inse, att det vore på tiden för henne att draga till andra land. Här är klimatet för kyligt, mottagandet blir derefter.

* * *

En glädjande underrättelse har ingått från arbetarnes hufvudkvarter i Köpenhamn, nämligen att fabrikanterna, som ställde till den skändliga lockouten, äro nästan fullständigt sprängda och utsigten för dem att segra ingen. Härtill har onekligen bidragit att firman Koefoed & Comp. offentligen protesterat mot det sätt, hvarpå nämda firma blef af arbetsgifvarne narrad in i lock-outen. Nu har arbetet blifvit upptagit hos K. & Comp. och allt tyder på att i denna strid mellan kapital och arbete, arbetet skall afgå med seger.

Många sådana segrar till behöfvas det ej, för att arbetarne skola få den maktställning erkänd, som dem med rätta tillkommer.

* * *

Förberedelser till prinsens af Wales mottagande pågå för närvarande i pressen. Nya Dagligt Allehanda återgaf i måndags grefve Paul Vasilis skildring af denne man, om hvilken man vet att han är sölad i de smutsigaste laster, som kunna fläcka en menniska.

Det bästa Paul Vasili och efter honom N. D. A. kan säga om honom är, att han kan utveckla en oemotståndlig älskvärdhet när han vill, och att han kläder sig med oöfverträffad elegans.

Dessa egenskaper i kompani göra honom till verldens förste gentleman.

Om det förra är sant, böra de kvinnor prinsen förnedrat bäst kunna lemna besked; det sistnämda är hans skräddares förtjenst.

* * *

Vikingen sammanställer Aftonbladet, Stockholm och Blänkaren m. fl. tidningar såsom meningsfränder i den norska frågan, som finnes till endast i delirerande fantasier.

När Vikingen skall se sig sjelf om efter bundsförvandter träffar den endast på gamla slöa Östgöta Correspondenten samt — Svenska Dagbladet.

Arme skeppsbrutne Viking på ensliga klippans häll!

Kvartettsångarförbundet gaf i torsdags afton konsert å Hasselbacken som var besökt af en mycket talrik publik. Den manstarka kören, som står under direktör A. Edgrens ledning utmärkte sig för god samsjungning och ganska fin nyansering, hvarjemte den förfogade öfver flera utmärkta röster. Men hvad som skilde dess sång från den Upsalastudenterna prestera, var föredraget. Icke så, att det var mindre vårdadt, men det saknade den friskhet, den fart, den kläm som utmärker studentkören och som förlänar dess sång sitt största behag. Denna brist framträdde märkbarast i Wennerbergs båda stycken: »Så contigit in Lenom» och »Hör oss Svea».

En annan anmärkning vi skulle vilja framställa rör programet, som nog företedde omvexling men som upptog stycken af afgjordt underhaltig beskaffenhet såsom den banala slentrianmessiga marschen i andra afdelningen och ett par stycken af nog flack och sliskig sentimentalitet. Någon förvåning väckte det ock, att den genialiske Aug. Söderman ej var alls representerad. De skatter han efterlemnat i sina kompositioner äro dock så värdefulla, att de med den största omsorg borde tillvaratagas, och det borde vara en hederssak för svenske sångare att visa, det vi ha åtminstone en stor kompositör som värdigt kan ställas vid sidan af de framstående norske tondiktarne.

* * *

Ändtligen har man stämt löjtnanter för fylleri i — Ystad.

* * *

Generalmajoren Gustaf Bernadotte börjar i tid vänja sig vid att bära kungakronan. Han uppträdde nämligen här om dagen på sin hustrus födelsedag såsom zigenarkung.

Zigenare äro sådana der, som vandra verlden rundt, utan fast bostad.

Omen accipio.

* * *

I Norge har Sverdrups regering nödgats att i öfverensstämmelse med landets lagar fälla tvenne dödsdomar; men der har den liberala pressen med Verdens Gang i spetsen med skärpa uttalat sig emot ett så drakoniskt straff.

I Sverige har ock helt nyligen en person blifvit dömd till döden; här tiger den frisinnade pressen. Hvadan detta?

Recenserade recensenter.

Anteckningar från förra teatersäsongen af—n.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Herr C. L. skref för i vintras i en teaterrevy angående fröken Zetterbergs Ofelia, att den gjordes med all den förmåga, som skådespelerskan besitter, fast sorgligt nog förmågan icke sträcker sig synnerligen långt, hvilket icke härrör af bristande begåfning, utan af yttre naturhinder o. s. v. Innehållsbristen i detta slag af kritik behöfver väl näppeligen påvisas. För att läsaren skall få ens det svagaste intryck af fröken Z:s spel som O. fordras det sålunda, att han på förhand har klart för sig denna skådespelerskas »hela förmåga» (hvad menas?), och så får han då veta, att hon använde denna helt och hållet i Ofelias rol. Med andra ord, man får intet annat klart för sig, än att han C. L. tycker synd om fröken Z., som lär lida af naturhinder eller något dylikt.

* * *

Nu invänder man måhända: är det tänkbart, att någon så kan döda sin individualitet, att han blir i stånd att recensera ett arbete från annan synpunkt än det subjektiva tyckets? Härpå svarar jag obetingadt: *nej.* Men för att en persons smakriktning skall göra honom till dugande kritiker, kräfves det otvifvelaktigt, att denna smak göres så att säga universel just genom anvisandet af skäl. En fullblodskritiker, den unge dansken Herman Bang, recenserar herr Fredrikssons räsonnörsförmåga i Falska Juveler med följande: Hans Stemmeklang var höflig undvigende overfor Raymond i förste Akts Begyndelse, han gled uafbrudt af Vejen for Raymonds Robusthed, gled ud; overfor fru de Santin talte han med en vis slöjfende Spot, der aldeles udviskede henne af Tilværelsen; overfor d'Ange var han som oftest impertinent — karesserende, hans Stemmeklang var halvvejs öm, en indiskret, uartig Ömhed, der indeslutter et Haan, hvor hver Tone maa saare d'Ange som et Knappenaalsstik. Og denne Tone bevarer han overfor Suzanne lige till fjerde Akt i Scenen, hvor Fru de Lornan er kommen for att besöge d'Ange. Man fik ved de Ord, han i det Öjeblik slynger med Baronessen, et Indtryk, som söndertraadte han ett usselt Kryb med sin Hæle. Han spotter Marcelle, men ligefra Begyndelsen skjuler hans Spot en hemmelig Deltagelse, som siden præger hvert Ord, han taler till hende.» Och så vidare. Här spårar man subjektivitet, men analysen är dugande och allmängiltig och berättigad just genom utförandet, påpekandet för läsaren af de nyancer, som annars vanligen undgå hans uppmärksamhet; han blir så att säga underrättad, hvarför totalintrycket af herr F:s spel gjorde så stor verkan. — Aftonbladets teateranmälare deremot yttrar om samme herr Fredriksson i Lady Tartuffe: »Att herr F. kan spela en replikrol(?) är något, som ej behöfver upprepas. Ett karakteristiskt drag för denna var, att han är ekonomiskt beroende af en kvinna, som blyges deröfver, och detta drag kom på utmärkt sätt till sin rätt, hvarjemte replikföringen(?) utmärkte sig för en enkelhet, som endast förhöjde dess verkan.» Först och främst — är detta begripligt? Kunde herr F. genom sitt spel eller sin replikföring låta kvinnans blygsel komma till sin rätt. Men frånseende detta, har ju intet blifvit påvisadt eller förklaradt genom G. af G:s fraser. Detta ville jag kalla kritikerns subjektiva och — onyttiga smak. Herman Bang lärde och upplyste.

* * *

Jag väntar mig äfven en annan anmärkning, nämligen den, att ej nog utrymme alltid finnes i tidningen för en uttömmande analys. Detta kan vara fallet i de egentliga nyhetstidningarne t. ex. Dagens Nyheter och andra, men i de stora dagliga här i hufvudstaden står vanligtvis *en* spalt till recensentens förfogande, och den bör i flesta fall sannerligen räcka till. Och annars så — dela på kritiken. Så gjorde C. L. i Stockholms Dagblad. Kritiken skulle vinna derpå.

* * *

En recensent får ej, som N. D. Allehandas Hj. Sdg. ofta gör, komma med en massa lösryckta och endast för literaturhistorikern par préférence njutbara underrättelser angående en författares verkningskrets. Jag menar härmed enkannerligen utländske skriftställares arbeten och den vana nämde anmälare har att räkna upp en massa namn på pjeser, att göra jemförelser med det för handen varande arbetet och några andra främmande författares, om hvilkas tillvaro mängden ej eger en aning, samt användandet af estetiskt vetenskapliga termer, som högst få förstå sig på. Detta vanställer en för öfrigt god kritik, gör, att läsaren blir trött och olustig, när han råkar på en mängd sakförhållanden, hvilka äro för honom obegripliga, ej upplysande. Sådant förfaringssätt är endast ett olämpligt koketteri med häpnadsväckande kunskaper. Det är ej populärt, och populär framför allt måste en dugande kritik vara.

Förståsigpåaren frågar litet efter, hvad tidningarne säga; han skaffar sig sjelf ett för honom väl grundadt omdöme.

* * *

Alldeles sjelfklart är, att det från kulturnyttans ståndpunkt betyder intet, hvilken literär skola en duglig recensent tillhör, enär alltid hvarje betydande skola blir representerad i de olika lägrens respektive organ, och emedan »hvad förmultnadt är, skall ramla.» Partiernas lugna och ärliga strid är ej endast nyttig, utan, hvad mer är, nödvändig genom pressens nuvarande ståndpunkt.

* * *

Vår ytterligt gående och raffinerade tid kräfver af teaterdirektören, att prakt och omsorg nedläggas på iscensättningen, och herrar kritici äro i allmänhet och med rätta noggranna om densammas ypperlighet. Men hvad som dock måste anses som ett *fel*, är det beröm, som slösas på praktfulla scener, när just det praktfulla har en störande inverkan på sjelfva spelet. T. ex. i Ministern på Nya Teatern, akten, som spelar i festvåningen under balen. Det var ju en ganska rörlig och smakfull menskofond herr Molander der bjöd på, och den lofordades allmänt. På mig gjorde den ett obehagligt intryck just derigenom, att den med sitt brokiga lif och dörravårdarens idkeliga upprop af bekanta och obekanta storheter alldeles afgjordt försvårade ett uppmärksamt medföljande af spelet. Ja, understundom hördes ej ens hr Hillbergs repliker till följe af betjentoväsenet och sorlet. Denna granna tafla var ett regissörsmissgrepp derigenom, att den hindrade åskådarne att följa med hufvudhandlingen i pjesen. Men publiken, som får sin smak af kritiken, fann den vacker och storartad, samt slösade beröm på den unge, intelligente iscensättaren. En kritiker bör ega nog sans att ej bländas af grannlåter och allra minst, när dessa hämmande inverka på pjesens gång. Han bör då påpeka det felaktiga i det ståtliga.

(Forts.)

I kronans kolt

Bref från gärdet.

(Forts.)

Det kunna vi komma öfverens om, att lefver man i ett struntsamhälle, ska man inte visa sej grön och pladdra idealik eller göra sej till nån slags martyr. Det är vackert, men förbaskadt narraktigt. Nej, gören som jag I ridderliga sanningssökare! Jag hurrar för generalen och löjtnanten och ber för resten gud bevara hela bundten. Och det är också vackert gjort, ty det är rent utaf ett barmhertighetsverk. Eljest redo de stackrarna rakt in i »det bleka», i stället för att de nu få en salig hädanfärd på ändan, Tack vare de hundrade munnar, som dagligen bedja för deras arma själar.

Vi äro alla födda syndare, säjer »skriften», och tycker du inte det då är klokast, att vi hjelpa hvarann att knuffa oss in i de saligas boningar, der lifvet allt är ett strå hvassare än här ute på gärdet. Förstås, så vida heliga Johannes var sanndrömmare. Men har han lurat oss, å vi i stället få slafva som gardessoldater deroppe, då må hin ta honom. Ty den erfarenheten har jag gjort, att är det djäkligt att vara beväring, så må det deremot vara blixt förbannadt att vara soldat. Det tycks folk inte vidare reflektera öfver, och derför får man också ty värr så ofta höra t. ex. stockholmare tala med ett sådaut förakt om svea — och andra — gardister. Det är lättsinnigt och dumt af de hederliga stockholmarna å de skulle nog ta sig i akt, om de tänkte på huru litet de känna dessa, som de smäda. Visst och sant är, att det inom garnisonen fins stora drumlar (och hvar finnas inte sådana?), men att döma alla öfver en bank det är minst sagdt orättvist. Jag känner många, många gardister, som jag värderar och aktar högt, och hvilka jag endast kan beklaga, att de skola behöfva lyda hundlagar och krusa strama rackare till befäl. Och jag vet tillika med bestämdhet, att de friska vindar, som stryka fram öfver jorden, också kasta flera och allt flera svallvågor in i kasernerna. Det jäser och sjuder i sinnena, fast ingen anar det. Der hviskas »farliga ting» bland vapengny och trumhvirflar. Så det är att hoppas, att *om* en revolution en dag bryter ut här i det fredliga, lyckliga gamla Sverige, att gardisterna då inte skola vara de sista att rigta sina vapen emot oförskämdheten, lögnen och falskheten, att samvetsgrant hämnas de oförrätter, som de s. k. »lägre» städse måst underkasta sej. Huru, frågar du, kommer det sej att gardisterna äro så radikala. Jo, tack vare en del af det höga befälet. Tro nu inte strax, att det fins officerare, som agitera för frisinnade åsigter, gud bevare oss, nej; men många af dem äro, som jag förut nämnde, *kitsliga rackare.* Förstår du nu! — —

En löjtnant ska ju anses ega en viss bildning samt vara en temligen hyfsad karl. Naturligtvis är han det. Fast jag nu haft olyckan att träffa fullt opp med »söta» militärer, som gjort skäl för att kallas gentila sluskar. Jag mins en gång förra året. Jag var på väg från gärdet till staden, då jag mötte en åkare, som jag »friade» till. Nåja, allt var godt och väl; men åkarn fick en stund vänta på mej. När jag slutligen kom, ropade en löjtnant an åkarn, som svarade att han var upptagen. »Af hvem?» Af en beväring». »Det ger jag fan», och den morske krigarn slängde sej opp. Vanligt vett är inte att räkna på af en sådan, det visste jag och derför gick jag lugnt fram, gjorde honnör och bad att få betala skjutsen, eftersom det var jag som tagit droskan. Der slog jag på en ömtåligare sträng och den bildade officern visade sej ega så pass hut att han hoppade ur och lomade som en hund, som fått ett slag på truten. Detta är dock blott ett obetydligt exempel, som händelsevis rann mej i minnet nu. Tänker jag efter, kunde du få en hel förteckning på slika herrars meriter.

Den misstar sej dock högeligen, som menar att till slika herrar höra *alla de,* som gå här på gatorna och se gentila ut. Underlöjtnanten på »vårt» kompani bär sitt hufvud så högt som någon, går vräkigt och kallas nog allmänt för snobb. Men mot oss och äfven mot gardisterna uppför han sej som en gentleman och då har fan i mej ingen rätt att klandra honom för hans svaga sida att vara en smula för kokett. Hvad säger du om ett så fint drag som detta? Några beväringar hade »tagit bond», blifvit ertappade på bar gerning och i hastigheten ljugit ihop, att de fått permission af i fråga varande löjtnant. Då de kommo hem, talade de om för honom, hur det hängde samman, och han tog ansvaret på sej, fast han visste han utsatte sej sjelf för en skrapa. Kanske tänkte han som så: »det kan hända den bästa: det har händt mej, sa' generalen, då han fick höra att korporalen blifvit utkörd.» Hur som helst du kan inte neka till att det är värdt beröm, ett sådant handlingssätt.

Det behöfs dock att det rensas och vädras i kasernerna, men framför allt annat är det af behofvet påkalladt, att befälet under sin utbildningstid får lära sej veta hut samt undervisning om hur en *menniska* bör uppföra sig mot sin nästa. Då kanske officerare också kunna komma och göra anspråk på att kallas bildade. Och då skulle de alla med en mun rösta för krigslagarnas totala omarbetning i humanare anda. Måtte det ske snart, hoppas af allt sitt hjerta

n. v. beväringssoldaten 77.

———

(Brefkort). d. 2/7 85.

Då jag kom till lägret i natt, fick jag vara vittne till hur en halfgalen, fjantig löjtnant bär sig åt, då han vill sätta sej i respekt. Det var både ynkligt och löjligt att se på; han påminde bestämdt om Karl 12. Emellertid var det jemförelsevis lugnt hela natten ända till kl. 3, då reveljen gick och halmen tändes på. Då vardt det lif och väsen. De flesta beväringarna hade kastat af narrdrägterna och uppenbarade sej nu som vanliga hyggliga menniskor, lyckliga att ega sin frihet igen. Och då vi ryckte ut, fingo vi som afskedsord den uppmaningen af vår kapten, att vi aldrig skulle glömma, att vi tjenat Sveriges första garde, »det regemente på hvars fana fäderneslandets lysande krigshistoria är skrifven». Han talade eldigt och vackert — för döfva öron. Ty ungdomen nu till dags är så förderfvad, att den ger tusan i hvad Gustaf Adolf och andra fördettingar skördat för ära af att slå ihjäl medmenniskor.

Högt till väders på en rustvagn for jag från gärdet. Och då jag såg det »härjade» lägret och tänkte tillbaka på de 17 dagar, som gått, skrattade jag för mej sjelf åt hur finurliga de styrande ändå äro, som proklamera guds existens, för i annat fall vete fan hur det skulle gå med det kära samhället. På honom kunna de bygga, det kan man sannerligen säga. Men hur ha de kunnat vränga ihop, att han, gud, tillstädjer krig? »Det har visst gått till fiffigare än jag kan begripa't sa bond' om skapelsen» och så måste jag säga om det här. Han, som är kärleken, ser med välbehag på hur menniskorna sticka ut ögonen på hvarandra o. s. v. Jo jo, han har ju alla möjliga goda egenskaper, han! — — — Jag satt uppå rustvagnen och undrade på, hur länge det kan dröja innan de förtryckta ska vakna.

Hasteligen
din gamla vän
f. d. beväringssoldaten 77.

Från Göteborg.

Meddeladt af Blänkarens korrespondent.

Söndagen den 2 i denna månad hölls här ett folkmöte, bevistadt af cirka 4,000 menniskor. Att tilloppet blef så stort torde kanhända till en icke obetydlig del kunna tillskrifvas den omständigheten, att mötet hölls i den vackra slottsskogsparken och det herliga vädret utlockat från staden nästan alla dem, som icke redan förut företagit längre utflygter. Hufvudtalarne voro skomakare Fryckholm och skräddare Heurlin; mötets ändamål var att förmå arbetarne att bilda fackföreningar. Man säger: kriget uppfostrar generaler, man kan ock säga: folkmöten uppfostra talare. Det visade sig tydligt, att dessa två unga handtverkare voro skapade för talarestolen. De egde en makt öfver språket, som ingen kunnat vänta af dem. De beklagade, att arbetslönerna i allmänhet tilltagas så knappa, att det hardt nära är omöjligt att lefva af dessa, och ännu omöjligare att göra besparingar för framtiden. De beklagade dock ännu mera, att kroppsarbetarne i vår tid, som ju skulle kallas upplysningens, i allmänhet betraktades och behandlades af öfverklassen icke som frie arbetare utan som trälar. De periodiskt återkommande krigen voro ock en af arbetarnes stora lyckor, genom de ofantliga skatter som deraf äro en gifven följd.

Genom ett i allmänhet nyktrare lefnadssätt skulle arbetarne kanske kunna förvärfva sig ett bättre bemötande från öfverklassens sida, genom fackföreningar få någon röst med i fråga om bestämmandet af arbetslöner, åtminstone vid sådana tider och tillfällen då fabrikationen, som icke sällan är fallet, gifver åt arbetsgifvaren en årlig nettovinst af öfver hundra för hundra. Om fackföreningarna antaga likartade stadgar inom alla länder, fackföreningarnes öfverstyrelser i alla länder sätta sig i förbindelse med hvarandra, så att *folket,* de djupa lederna, i alla stater kunde bilda ett fast brödraförbund, så skulle krigen, detta mensklighetens afskyvärda plågoris, slutligen varda en omöjlighet, skatterna minskas, kroppsarbetarnas menniskovärde varda erkändt, och en lyckligare tid för folken i allmänhet inträda.

Man beslutade att bilda fackföreningar, hvarmed en del arbetare gjort en början.

* * *

Härvarande utskänkningsaktiebolags inkomster af sin nobla rörelse minskas mer och mer, så att oaktadt bolaget ännu har 4 à 5 tusen stamkunder, man likväl kan se, att dryckenskapen bland kroppsarbetarne är i stadigt aftagande. Till detta för fosterlandsvännen glädjande resultat torde väl många faktorer hafva samverkat, såsom en bättre folkupplysning genom folkskolor, de offentliga föreläsningarne på arbetareinstitutet, Goodtemplarrörelsen icke att förtiga, men kraftigaste verkan torde dock de många härvarande sjelfhjelpsföreningarne i detta fall utöfva. Här finnas nämligen mer än hundra föreningar med olika namn, men med lika ändamål näml. att bereda åt medlemmarne sjuk- och begrafningshjelp. Den som af uppenbar vårdslöshet, fylleri eller annan last ådrager sig sjukdom eller vanära varder ur föreningen utesluten. Detta är ett medel som visat sig kraftigare än alla nykterhetspredikningar. Den under sistlidne vinter rådande arbetslösheten torde ock hafva gjort något till. Omöjligheten för en del krogkunder att under vintren skaffa sig brännvin, gjorde att de tvingades att bekämpa sitt begär och som de befunno sig väl deraf, så fortfara de att bära hem sina små arbetsförtjenster, i stället för att, som förut, lägga dem på krogen.

Detta lyckliga förhållande tyckas dock icke alla skåda med blida ögon. Lördagen den 1 aug. fick man läsa i en af platstidningarne ett förslag att stänga alla nykterhetsvärdshus, och som skäl dertill anfördes: »att den som vill dricka öl kan lika väl få denna vara på — bolagskrogen». Några kroppsarbetare, som med förargelse sågo detta försök att missleda allmänna opinionen, tänkte: inled oss icke i frestelse, och så protesterade de i en den 6 i samma tidning intagna artikel, mot det baksluga försöket att skaffa bolagskrogarne kunder.

* * *

Arbetarnes ring, som för två år sedan gjorde så mycket väsen af sig, är nu i det närmaste upplöst. Af 5,000 medlemmar, som den räknade då, äro nu blott 270 kvar. Orsakerna till detta förhållande äro dels arbetsgifvarnes skuggrädsla, som gjorde att de trodde sig böra förfölja sådana arbetare som tillhörde ringen, dels platstidningarnes utfall mot hela ringväsendet, men hufvudsaken var dock ledarens fullkomliga olämplighet att leda rörelsen i den rätta riktningen.

Boardinghouse-life.

Skizz af

Rien.

Kära kusin!

Jaså, du vill verkligen ha reda på hur jag hår det nu för tiden och förmodar, att jag är alldeles betagen i det här dimmiga, rökiga London, eftersom jag kunnat undvara gamla Sverige i så många år.

Ack kära kusin, det är så med mig, att jag har principer. Hvad jag föresatt mig, tänker jag utföra. Och efter som jag nu kommit hit för att plocka de gamla gnidarna till engelsmän på deras monney, men inte fått ihop så mycket att det ens räcker till hemresan, lär jag väl få stanna kvar litet till.

Emellertid gör jag hvad jag kan af mina små talanger, ger lektioner i musik på åtskilliga håll, i språk på andra, målar miniatyrporträtter åt mindre kinkigt folk och spelar dansmusik på soaréer.

Ibland är det likväl ondt om arbetet, och då sitter jag i mitt lilla kalla rum och rustar upp mina gamla klädningar och hattar i väntan på ädlare sysselsättning. Du skulle se hur jag bor. En skrubb så stor som en kajuta. När jag drar ut mina byrålådor, stöta de till sängen vid väggen midt emot. Och när vinterkylan pustar in genom fönstret, så att kattunskappan fläktar halfvägs upp mot taket, vet jag inte hvar jag skall gömma mig för draget. Jag brukar krypa in i vrån mellan sängen och den iskalla spiseln, sätta fotogénköket på en stol framför mig för att koka upp litet té, och så försöka inbilla mig, att jag sitter och gassar mig vid en riktigt skön hemlandsbrasa.

Ja, det är under de dystra tiderna det, och då är det allt litet svårt med humöret. Men har jag bara så mycket i portmonnän, att jag kan kosta på mig min ordentliga middag nere hos mrs Mathson, så reder jag mig alldeles förträffligt. Det är mrs Mathson som håller det boardinghouse, der jag bor. Hon har en mängd gäster i maten, men så kunna också sådana som jag, som endast hyra rum, få vara med vid bordet för två shillings per gång, om man skickar ned jungfrun och säger till på förhand.

Det sätter en genast i godt lynne bara att komma in i den der matsalen. Det långa och breda bordet står der så inbjudande höljdt i sitt hvita linne och dukadt med silfver, blomsterkorgar, kristallskålar med drufvor och oranger samt röda och gröna vinglas vid hvarje kuvert. Ett stort bågfönster draperadt med tunga plyschdraperier upptar den ena kortväg-

gen och gårdsträdens susande grönska vajar fram och tillbaka tätt intill rutorna. Här brinna glöd i spiseln, och de låga, bekväma stolarna hålla en kvar till långt efter sedan bordet blifvit afdukadt. Man pratar och skämtar, gör till och med litet musik ibland, och så går kvällen tills klockan blir tio, ja elfva.

Här har man trefligt och angenämt, och det är här, som jag också på sätt och vis sörjer för min framtid. Man gör oupphörligt nya bekantskaper, skaffar sig relationer, och får på så sätt en och annan lektion eller sysselsättning Dessutom är det alltid godt att ha vänner, om det också inte skulle ha någon omedelbar nytta med sig. Och utan egenkärlek kan jag verkligen säga, att jag har en viss lätthet för att vinna folks sympatier. Jag är ingen ung skönhet, som man måste kurtisera och ingen sipp gammal dam, som begär uppmärksamheter. Jag kan skämta och tala med alla om allting, sätta ett samtal i gång, tysta ned en dumhet, närma folk till hvarann. Med ett ord jag är en förenande länk. Och du kan inte tro, kära kusin, hvad en sådan behöfs väl i ett boardinghouse.

Hvarför är man väl der? Jo, för det första, förstås, för att bo och äta, men för det andra för att lära känna verlden.

Men hur skall nu den här unga fröken från landet, som kommit in för att taga lektioner, kunna lära känna den der medicine kandidaten, som sitter två platser ifrån henne? Hon är blyg och han förstår sig inte alls på unga damer. De skulle sitta der i evighet och beundra hvarandras profiler i smyg, om jag inte hjelpte dem. Men det gör jag naturligtvis, ty jag vill alltid ställa det så godt och bra för menniskor, som jag kan. Och det är också mer än ett par lyckliga menniskor, som kunna tacka mig för, att de förstått hvarann. Fastän tacksamhet är det gunås inte godt om här i landet. Åtminstone har den just inte burit mycken frukt åt mig.

Men tyst, nu är det jag, som är otacksam, och jag har lust att slå mig sjelf på fingrarna, ty under den sista tiden, har jag verkligen varit så lycklig att få spisa och vistas dernere — gratis — och det just genom vänskapens frikostighet.

Du skall få höra hur det kom sig.

En dag, då jag kom hem till en af mina nya bekantskaper, mrs Thornsy, (enka med femtiotusen pund) för att afsluta ett porträtt af hennes lilla knähund, fann jag henne sittande i en länsstol framför kaminelden.

— Det är fasligt, hvad det är kallt i dag, miss Qvisteblad, — sade hon och vred sina mjuka, hvita händer öfver elden, så att alla juvelringarne blixtrade.

— Ja — sade jag — man skulle inte kunna tro, att det är vår.

— Nej, hu! — Hon ryste till och blundade. — Och så hålla de på att taga lifvet af mig med sina hammarslag deruppe — fortsatte hon gäspande — Reparationer äro ett syndastraff.

— Vet ni mrs Thornsy, ni borde inte stanna kvar här. Det är verkligen nervretande, och ni måste tänka litet på er helsa.

Hon sträckte ut sig i stolen och vred fortfarande sina hvita händer.

— Men hvart skall jag fara då? Till en badort är för tidigt, och till Paris är också för tidigt.

— Mrs Thornsy — sade jag plötsligt — fattad af en ljus idé — vet ni hvad, ni skulle flytta till mrs Mathsons boardinghouse på några veckor, tills allt blir i ordning här igen.

— Der ni bor?

Hon värdigades inte en gång se upp.

— Der fins alldeles utmärkt trefliga rum med utsigt åt Tottenham Coart Road.

— Jaså... Ja, men jag tror inte...

— Och der är så mycket fint folk vid middagsbordet, att man verkligen skulle kunna tro sig vara bland den allra förnämsta societeten.

— Ne—ej!

Hon såg upp en smula.

— Bland annat en mycket angenäm godsegarfamilj från Sussex, mor och två döttrar. Och hvad herrarna beträffar, kan man inte råka på mera distinguerade personer. En parlamentsledamot i underhuset, mr Curreton, en spansk officer utskickad af sin regering för att studera vattenbyggnadsverken, en tidningsredaktör dr Slotter, två medicine kandidater, mycket älskvärda, och så flere andra, också mycket hyggligt folk.

Mrs Thornsy hade så småningom blifvit helt och hållet vaken. Hon vände sig till och med om, såg på mig och log.

— Åh verkligen — sade hon med sitt långsamma, släpande uttal. Och innan jag gick, var det öfverenskommet, att hon skulle flytta till numro 95 Tottenham Coart Road.

Ja, så gick det till att mrs Thornsy kom hit, bjöd mig för sällskaps skull på middag hvarenda dag och förvred hufvudena på alla herrarna kring mrs Mathsons middagsbord. Man fann henne charmant. Hennes lilla trinda figur prisades som välformad, hennes väl tuschade ögon kallades två solar och hennes något prålande toaletter utpekades som mönster af elegans och pikant smak.

Vår lilla nätta Mary, som trippar omkring oss i sin nystärkta bomullsklädning och tyllmössa på hufvudet, fick annat att göra.

(Forts).

Löst krut.

»*Psykologiskt delirium*» är ju någonting ganska ovanligt. Men »det fins der ändå». Eller hvad skall man kalla följande tirad?

»Om Homero's hjeltedikt verkligen är hvad man med skäl förmodar, en psykologisk allegori, hvaruti på klingande hexameter Hellas sagoålder i typiska bilder förevigas, — då är molnomtöcknad Olympos ej längre ett berg i Thessalien, utan det lagerkrönta hufvud en hvar af det trojanska krigets ryktbare uppbär på sina hjelteskuldror. Må emellertid Homeros i sina epopeer hafva underförstått hvad och hur mycket som helst, säkert är, att inför vårt medvetande ingen annan Olymp existerar förutom den vårt hjesshvalf kringsluter, d. v. s. tankarnes. Men den existerar, och det är intressant att se hur alla de egenskaper Olympens gudar personifiera hafva sina motsvarande initiativ-organ uti menniskokjernan.» — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Sådan är början till det etter befängdaste vi läst senaste veckan. Tilläte utrymmet skulle vi citera ett par spalter vansinne till.

Depescher.

Saul. Kanske. Få se nästa nummer. Det begärda skall ombesörjas. Äro ej för tillfället i stånd att komma åt manuskriptlådan. För öfrigt — tack!

Ingångna redovisningar. Göteborg (B); Helsingborg (K); Luleå (H); Visby (N); Trelleborg (L); Vesterås (W); Norrtelje (S); Nyköping (B); Vingåker (K);.

På **Albert Bonniers** förlag är under utgifning:

Henry Stanley's

nya med spänning motsedda, intressanta arbete

KONGO.

Den nya fristaten i de svartes verldsdel.

En skildring af forskningsfärder och koloniseringsarbete vid dess grundläggande.

Autoriserad svensk öfversättning.

Med omkring 100 illustr. och flera kartor.

I denna bok har *Stanley* på sitt vanliga *flärdfria men talangfulla sätt* berättat hur det stora värfvet att öppna det inre Afrika för Europeisk odling och Europeisk handel steg för steg kommit till stånd, samt om de derunder inträffade omvexlande händelserna. Hans skildring är *rik på intressanta episoder* och läsaren skall med nöje i detta hans nya verk, *som samtidigt nu tryckes på 8 europeiska språk* återfinna honom som *samme liflige och underhållande berättare,* som man redan lärt känna i hans tidigare arbeten: ***Huru jag fann Livingstone*** och ***Genom de Svartes verldsdel.***

Arbetet utkommer i 20 à 24 häften à 50 öre.

Subskription mottages i alla boklådor.

Hjelp den sjuklige Ynglingen!

En fattig yngling som lider af lungsot och är oförmögen till arbete samt i saknad af det nödvändigaste, men har håg och fallenhet för porträttering, hvaraf porträtt af H. M. Drottningen insatt i ram och glas, är utstäldt å Svenska Dagbladets kontor vid Mynttorget, i förhoppning att få det såldt och derigenom få någon liten hjelp i sin nöd, beder ädla menniskor som ömmar för nöden, att räcka honom en hjelpsam hand med en liten skärf. Gören hvad I kunnen till lindring i hans oförvållade nöd, och Guds välsignelse blifver eder belöning.

Lista för anteckning af de ädla gifvarnes bidrag är utlagd i Svenska Dagbladskontoret vid Mynttorget.

Wolin & Pettersson,

Skrädderi-Affär,

71 Regeringsgatan 71.

Genom att vi direkt från fabrikerna mot kontant inköpa våra tyger, kunan vi lemna våra varor till de billigaste priser.

De starkaste och modernaste tyger, som tillverkas, finnas hos oss.

Välgjordt arbete och nyaste fason.

Paletåer af Helylle från 30 till 45 kr. samt till högre priser.

Kostymer från 40 till 60 kr.

Beställningar utföras på ett dygn om så fordras

Allm. telefon n:r 42 14.

Grafvårdar,

stort lager, af grå, röd, grön och **svart** granit, marmor etc., billigast hos

F. A. Lemon & C:o,

Stockholm.

Ved till billigaste priser vid G. A. Ullmans vedsågeri, *13 Ladugårdslands-Tullgata.*

Telefon 62 69.

Importerade CIGARRER.

La Salvadora	pr 100 st.	Kr.	7:	—.
La Gloria	„ „ st.	„	8:	—.
La Claridad	„ „ st.	„	5:	50.
El Combàte	„ 50 st.	„	6:	50.

Allt netto.

Natalia	pr 100 st.	Kr.	8:	—.
Amanda	„ 100 st.	„	12:	—.

med 25 proc. rabatt.

Ordres från landsorten expedieras mot efterkraf.

Försäljning genom Ivar Nelin.

16 Linnégatan, Stockholm.

Leveranser af

Stålräler

och

Stålplåtar

till alla svenska hamnar

af **Bolckow Vaughan & Co. Limited Middlesbrough** utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent

HERMAN RHODIN,

Stockholm.

Passa på tillfället!!!

Den mycket berömda och intressanta romanen **»Ryska Mysterier»**, kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.

Norrmalmsgatan 28, n. b., till venster.

STOCKHOLM.

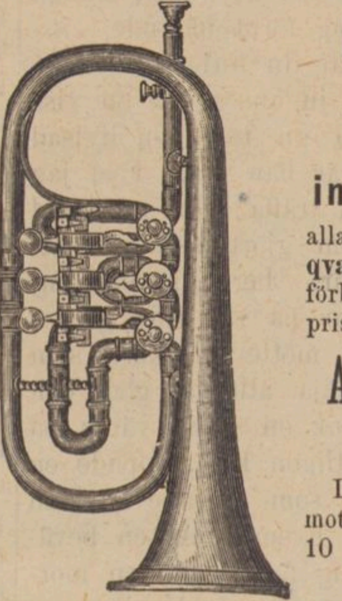
Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,

Gas- och Vattenledningsentreprenörer,

Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

Messings- och **Trä-Blås-instrumenter,**

alla slag, af **utmärkt qvalité** och med nyaste förbättringar till billiga priser hos

A. E. Anderson,

Vingåker.

Illustrerad Priskurant mot insändande af 2 st. 10 öres frimärken.

Pröfva lyckan!

å **Svenska obligations lotteriet** i Stockholm. En hel *Lott* eller *Obligation* säljes såväl *kontant* som på *mindre* afbetalningar. *Alla* nummer blifva utdragna med *mindre* eller *större* vinst t. o. m. *27,000 kronor.* Vidare meddelar Bankfirman **J. S. Rüter & Comp.**

St. Kongensgade 46.

Köpenhamn.

OBS. Redbara Agenter antagas.

[G. 9081×3]

Aktiebolaget

Stockholms Pant-Aktie-Banks

Afdelningskontor:

A. *Stora Badstugatan* 4 å Norr,

B. *Grefturegatan 9* å Ladugårdslandet, med ingång jemväl från Styckjunkaregränd vid **Normalmstorg.**

C. *Skärgårdsgatan 4,* med ingång från Kindstugatan,

D. *Katrina Högbergsgatan,* med ingång från Kapellgränden 3.

E. vid hörnet af *Gamla Kungsholmsbrogatan* och *Munklägersgatan* belåna:

Gångkläder, Manufakturvaror, Guld, Silfver, Obligationer, Aktier och annan lösegendom.

Låneafgiften är:

I, I½ eller **2 öre** på **kronan** i månaden.

Expeditionstid **söckendagar** från kl. 9 f. m. till 2 e. m., från kl. 4 till 7 e. m.; **sön- och helgdagar** från kl. 9 till ½ 11 f. m. utom under *Juni, Juli* och *Augusti* månader, då kontoren i stället hållas öppna Lördagar till kl. 9 på aftonen.

På **E. A. Tegnérs** förlag:

Den moderna

Bildningshumbugen

i skolan, familjen och det dagliga lifvet.

Af

Jens L. Christensen.

Bemyndigad öfversättning.

Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".

Söndagsnisse.

"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".

Budkaflen.

Glöm ej adressen

till billigaste

Tapetserareverkstaden,

der allt arbete utföres noggrant.

☛ Promenaden lönar sig. ☚

95 D Drottninggatan 95 D.

(lilla huset).

Bell 789. **Ved.** **Allm. 4817.**

Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:

1:ma 6 kv.	**Björkved**	**30**	**kr.,**
„ „	**Alved**	**25**	„
„ „	**Barrved**	**21**	„

allt pr hel famn.

All ved ilägges i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.

Stockholm den 2 Juni 1885.

Carl Andersson.

Rådgifvare för Badgäster

af

D:r Alfred Levertin.

à 50 öre, uti alla boklådor.

W:m Wrangen

STOCKHOLM.

Lager af

Holländska, Belgiska & Tyska

Cigarrer.

Profver om 100 st. expedieras til landsorten med högsta rabatt mot efterkraf.

Arbetarebanken

(Aktiebolaget Arbetareringens Bank).

Kontor: ***Triewaldsgränd 2,*** *(vid Kornhamnstorg. Öppet kl. 10—3 och 7—9.)*

Depositionsränta 4—4½—5 %

Upp- och **Afskrifningsränta** 3 »

Sparkasseränta 5 »

Banken beviljar lån och diskonterar vexlar.

Teckning och inbetalning af aktier fortgå.

I Holmbergska Bokhandeln,

75 Regeringsgatan 75,

samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"

2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.

OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags äro båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. ½ 2—½ 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. ½ 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abonnenter kunna lösa biljetter för vecka eller längre tid till moderat pris.

"Den som köper dyrt – köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förorening den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkan på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontrollerad** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längs stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagsvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor

63 B Slussplan 63 B

samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,

Stockholm.

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,

D:o **Antimakassar** "

D:o **Lampmattor** "

Antika **Linnebroderier,**

Damskor, brodderi på sammet,

Badhanddukar,

Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),

Rökbord,

Rökmössor,

Äkta Turkisk

Tobak och

Cigarretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,

17 Hamngatan 17.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant

3 Jakobs torg 3.

Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus

☛ ***Allmänna telefon 60 39.*** ☚

Arbetarebanken.

Aktietecknare, som icke inom ett år efter teckningsdagen till fullo erlagt tecknade belopp, erinras derom att enligt senaste bolagsstämmas beslut auktion å de delvis inbetalda aktierna kommer att ega rum omedelbart efter den 10 nästkommande Augusti.

Styrelsen.

☛ **Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen insända redovisning för det tilländalupna kvartalet.**

☛ **Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.**

Onsdagen 19 Augusti

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Redaktionsbyrå och Expedition: *Stockholm*, Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 21

Prenumerationspris:

Helt år	Kr. 5: —.
Trefjerdedels år	» 3: 75.
Halfår	» 2: 50.
Kvartal	» 1: 25.

Häri är postarvodet inräknadt.
Lösnummer: 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Theodor Blanch's
Konst-Salon
Kungsträdgården.
Utställning
af
den berömde Nordpolsfararen
Julius von Payer's
storartade sensationsmålning
Dödens vik
(Franklin-Expeditionens undergång.)
OBS. Inträdesafgiften är nedsatt till
endast 50 öre
Barn under 14 år betala half afgift.
En broschyr om konstverket finnes till salu i lokalen.
Utställningen hålles öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.

25 st. Cigarrer à 1 krona

i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000. Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.

Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Våra kommissionärer i landsorten, hvilka ännu ej redovisat, torde i och för tidningens fortfarande sändning, med omgående insända redovisning för andra kvartalet.

Der ute.

Ferier.

Kejsarmötenas tid är inne. Och samtidigt med monarkernas lustresor till badorterna, omfamningar och kindkyssningar, sluta folkets representanter i Europas företrädesvis »liberala» land sina sessioner. De engelska och franska folkförsamlingarna ha ferier till hösten, då nya val skola sända delvis andre män att värna landens intressen.

Det engelska parlamentet afslutade i fredags sina sammanträden, och med underhusets hemförlofvande har ett vigtigt skede i Englands utvecklingshistoria gått till ända.

Den 23 April 1880 bildade *Gladstone* sitt kabinett och *Beaconsfield* afträdde. Under de fem år, som sedan dess förflutit har alltjemt *Gladstone* stått i spetsen för regeringen, hvilken särskildt utmärkt sig derigenom, att det var den första monarkiska regering, som räknade *radikale* bland sina medlemmar.

Vi ha nyligen i Blänkaren skildrat i korta drag *Gladstones* lifsgerning, hvilken i sig innesluter allt det, som det femåriga liberala underhuset verkat. Här nämnas endast: bland de mera framstående lagändringarne: den irländska jordlagen och valreformen, och — främst bland allt — den grånade statsmannens orubbliga fasthållande vid freden, trots tanklösa skrän om Englands förbleknade ära och dylikt.

Helt nyligen trädde, som bekant, ett torykabinett till styret, men hvad det uträttat för det administrativa var nästan helt och hållet utarbetadt och framlagdt af Gladstones ministèr.

Nu ha ferierna inträdt. Och mellantiden skall användas till att förbereda de kommande valen, hvilka efter alla tecken att döma skola föra makten åter till de liberale. Ty det är ej nog med att en del af förra kabinettets medlemmar enkannerligen *Chamberlaine*, under stort jubel framlägga sina radikala åsigter, utan äfven aspiranter till platser i underhuset, hvilka måste ega så stort anseende som drottningens egen svärson, *markisen af Lorne*, förfäkta på valmöten den yttersta vensterns fordringar. Särskildt har den sistnämnde visat sig så »fremragende», för att vara slägt med det kungliga regerande huset, att han föreslagit, ehuru indirekt, statskyrkans afskaffande.

Såsom exempel på det åskådningssätt, som är utmärkande för den forna, delvis radikala ministèren, anföra vi följande yttrande af *Chamberlaine* vid ett af den radikala klubbens i Hull anordnade valmöte.

Han sade bland annat:

Jag kan lyckönska eder till den ställning radikalismen numera intager i vårt land. Han lefver icke längre på nåder, och vi behöfva icke längre tala med halfdragen ande och i hviskningar. (En röst: »Tack vare er!») Han är nu en makt i staten, som ingen kan sätta sig öfver eller förakta. Jämför, exempelvis, vår ställning nu och våre föregångares för 50, eller till och med blott 30, år sedan. Vi hade då också radikaler, allvarlige, intelligente och kunskapsrike män; men de hade alls intet inflytande på lagstiftningen och mycket litet å allmänna meningen. Man betraktade dem som frasmakare och drömmare. Nu åter hyllas radikalismen uttryckligen af en stor del af det liberala partiet. Hans anhängare, eller de fleste af dem, äro de viljekraftigaste, och jag tror ibland, att de äro de intelligentaste. Anledningarna äro den politiska rösträttens uisträckning till en större massa af folket och den stigande politiska uppfostran, som pågår öfver allt.

Men jag tror också, att orsaken ligger i den politiska karakter, radikalismen antagit både inom och utom parlamentet. Då vi nu nått denna nästan triumferande ställning, hoppas jag att vi skola fortsätta i samma riktning, hvari vi slagit in. Må vi icke i mängden af våra sträfvanden glömma mr John Brights visa råd, då han varnade oss att icke tvinga för många omnibusar genom Temple bar (en numera rifven, trång gammal inkörsport till City i London) på en gång. Må vi icke låta en mångfald af planer och förslag armbågas med hvarandra om att komma fram, utan samla vårt inflytande på de mest trängande och praktiska, utan att på något sätt förstöra vår ställning till andra frågor, hvilkas tur kanske kommer längre fram. Jag har ingen sympati för hvad min vän John Morley kallar den skränande radikalismen. Det är de personers radikalism, som vilja vara långt före de andra. De göra verklig skada. De deltaga icke i förhandlingarna om föreliggande ärenden; men då tiden kommer för att taga i tu med något, äro de långt borta i skogen och äro hvarken till hjelp eller stöd. Det är de personer, som afvisa rösträttens utsträckning, emedan reformen icke medför allmän rösträtt; som förakta hvarje ändring af jordlagarne, hvilken icke lägger all jord i statens hand; som icke vilja vara med om en utsträckning af den lokala sjelfstyrelsen, emedan de icke få en republik. Hvar och en må gerna för mig hafva sin mening; men jag är icke med om att afråda arbetarne från att antaga en partiel bättring af deras ställning, emedan det finnes personer, som drifva på fordringar, hvilka, vare sig befogade eller icke, dock för närvarande icke röna sympati hos det stora flertalet af folket och i denna stund äro lika långt från oss som mannen i månen.

För oss alla äro många uppgifter förelagda. Må vi göra vårt verk af all vår förmåga, det verk, som står oss närmast. Då kunna vi gå i vår graf, nöjde med att vi hafva, hvar i sin mån, hulpit till att bättra det sakernas tillstånd, vi vunno, då vi kommo till verlden; och vi behöfva icke blygas, om vi lemna något kvar åt våra efterkommande att göra. (Bifall.)

Om man än ej kan fästa stort afseende vid det jubel, som i allmänhet helsar de frisinnade talarne, synes det dock som, synnerligast genom den utsträckta valrättens tillämpning, det ej kan vara tvifvel underkastadt, att de liberala afgå med seger vid valen i höst.

* * *

Franska deputeradekammaren har också ferier, ty den 6 dennes afslutades dess sammanträden. Presidenten *Floquet* höll hemförlofningstalet och påpekade i detsamma, att republiken efter valen skulle bli starkare representerad än någonsin och bättre rustad till socialt och politiskt framåtskridande.

Svårt är att förutsäga, huru verkligen valen i Frankrike skola utfalla, men antagligt är, att Bismarcks nervretlighet, som fann sitt uttryck i den famösa artikeln i *Norddeutsche Allgemeine Zeitung,* skall i någon mån påverka valmännen i sådan riktning, att de än mera än förut få klart för sig, att inre små tvister måste vika för det stora målet, som sammanfattas i ordet: fosterland. Och i så fall blir den republikanska listan allt framgent segrare.

Medborgarvärde och medborgarrätt.

För Blänkaren
af
Ess.

(Forts.)

Vi kunna åskådliggöra detta på ett ännu mer afgörande sätt genom att föreställa oss verkan af att allt produktivt arbete på jorden upphörde. Om bagare, slagtare, mjölnare, mejerister, fiskare, landtbrukare och alla handtverkare upphörde med sin verksamhet, om jernvägstågen, ångbåtarne och segelfartygen instälde sina turer, om fabriker och verkstäder stängdes o. s. v., skulle allt, som icke vore användbart för lifvets uppehälle, blifva fullkomligt värdelöst. Efter några dagar skulle en allmän hungersnöd uppstå, från hvilken millionären lika litet som tiggaren kunde reda sig. En potatis skulle snart få högre värde än verldens dyrbaraste diamånt, och en sill skulle uppväga den rikaste banks alla värdehandlingar, sedelpackor och guldförråd. Ty hvad gagn kunde man väl göra sig med diamanter, papper och guld? Man kunde icke äta dem, icke kläda sig med dem och icke byta sig till nödvändighetsartiklar för dem.

Men då arbetet är källan till all förmögenhet, måste det vara källan äfven till den förmögenhet, som i form af skatter öfverlemnas åt samhället, den må kallas direkt eller indirekt skatt. De store skattdragarne hafva icke sjelfve frambringat de värden, samhället af dem erhåller. De betala skatt för en förmögenhet, som, moraliskt och samhällsekonomiskt taladt, icke är deras egen. Ursprungligen kommer skatten från alla dessa jordarbetare, dragare, fabriksarbetare af alla slag, smeder, bagare, skomakare, skräddare, snickare, sömmerskor m. fl., som skapa förmögenheten. Arbetarne är det, som samhället har att tacka för alla sina inkomster. Den, som utför det mesta och värdefullaste arbetet, hvilket är det samma som bidrager mest till förmögenhetens ökande, lemnar ock dermed åt samhället det största skattebeloppet. Ty det kan icke påstås, att man härvid har att fästa mer afseende vid sjelfva *betalandet* af skatten än vid *frambringandet* af de värden, hvarur den tages. Derför om man vill, att de medborgerliga förmånerna och rättigheterna skola afvägas efter hvad man gifver samhället i skatt, nödgas man tydligen tillerkänna arbetsklassen främsta rummet. Ty öfverklassens arbete består nästan uteslutande i att skrifva varunamn och siffror, uppsätta handlingar och bref — allt efter inlärda formulär — göra resor, taga promenader, gå på restaurationer och teatern, deltaga i festmåltider, »kläda sig i purpur och kostbart linne samt lefva hvar dag i glädje och prakt».

III.

Kapitalisten är icke oumbärlig.

Med stöd af den »storborgerliga» statsekonomien försäkra öfverklassens sakförare vidare, att samhällets förmögne medlemmar äfven på *den* grund förtjena vidsträcktare medborgerliga förmåner, att de i samhällets hela hushållning och lifsverksamhet spela en betydelsefullare rol än andra samhällsmedlemmar: om icke kapitalister funnes, som med sin förmögenhet stälde sig i spetsen för hvarjehanda företag, skulle ingenting blifva uträttadt, ingen sysselsättning finnas för arbetet och ingen förtjenst för arbetarne, hvilka således komme att svälta ihjäl. Dessutom utsätter sig kapitalisten, genom att på detta sätt understödja arbetet, för en stor »risk» att förlora sitt kapital, hvilken risk väl behöfver uppvägas med högre medborgarrätt.

Denna uppfattning är allt igenom en villfarelse, som på sin höjd kan tjena att hålla arbetsklassen i en ödmjukhets- och underdånighetsställning gent emot kapitalisterne. Först och främst är det nämligen en allbekant sak, att kapitalisten i de allra flesta fall tager rundligt betalt, för det hans kapital blir anlitadt; och i och med denna betalning förfalla alla anspråk på extra belöning. I fråga varande betalning (räntan för det utlånade kapitalet eller vinsten på det i gång satta företaget) erkännes vanligen äfven utgöra godtgörelse för risken. För öfrigt är denna sistnämda i allmänhet mer ett tomt ord än verklighet. Endast sällan insättas kapital i företag, som misslyckas, och när det emellanåt sker, visar det sig oftast gälla svindelföretag, som snarare förtjena straff än belöning. I alla händelser är kapitalistens risk icke att jemföra med arbetarens, ty denne vedervågar ofta sjelfva lifvet, och i de flesta yrken är, såsom statistiken visar, hans verksamhet egnad att i betydlig mån minska hans lifslängd. »Vid 70 års ålder återstå af 100 födda förmögna ännu 23 af 100; af födda fattiga åter endast 6.» Vissa filare i de stora smidesfabrikerna i England dö vid en medelålder af 17 à 18 år, förutsatt att de börjat arbeta vid en medelålder af 14 år. Alltså hålla de ut endast 3 à 4 år. »Glasblåsarne i Belgien dö under enahanda förutsättning vid ungefär samma medelålder.» »Vid en porslinsfabrik i vårt land har sedan dess första grundläggning medellifslängden varit enormt låg och omkring 80 procent af alla dödsfallen förorsakats af en bestämd lungåkomma, som i speciela fall på 2 à 3 år störtat den kraftigaste man i grafven.» (Strömer, »Framtidsvinkar».) Bedömes samhällsmedlemmarnes värde efter den risk deras verksamhet medför, torde således arbetaren komma att tillerkännas högst värde, ty att blottställa lifvet innebär dock mer än att sätta några tusental kronor på spel.

Men äfven den höga betydelse *för samhällslifvet*, som tillskrifves kapitalisten är ren dikt. Kapitalisten är icke alls oumbärlig hvarken för produktionen eller för att arbetaren skall erhålla sysselsättning. Ja, icke ens kapitalet sjelft utgör någon oundviklig förutsättning för arbete och företagsamhet. »En fullkomligt naken menniska, utkastad på en ö, som aldrig någon menniskofot förut beträdt, kan samla fågelägg och plocka bär», säger Henry George. Sänd ett hundratal personer utan något som helst kapital ut på en obebodd ö, der icke heller kapital finnes, och de skola snart hafva sysselsättning fullt upp. Några samla ägg, rötter bär o. dyl. till föda, andra fånga fisk eller villebråd, andra bygga hyddor af grenar och kvistar, medan andra tillverka pilbågar eller med tillhjelp af lösbrutna trästycken rödja jorden, plöja upp den och kanske beså den med möjligen befintliga, till näring användbara växtfrön o. s. v. — Åtskilliga yrken drifvas också ännu i vissa trakter utan något kapital, t. ex. skrädderi och skomakeri.

(Forts.

Här hemma.

En antikrinolinförening skall vara bildad i Norrköping. Den får det styfvaste och otacksammaste arbete på jorden. Ty att strida mot modegalenskapen är värre än något annat.

———

Fackföreningarnes centralkomité består af ombud för 16 föreningar, hvilka erlägga i årsafgift 5 kr. för hvarje ombud.

———

Och Drottningholm som höll på att gå upp i rök just som vi sutto och talade illa derom. Tack vare en oförsigtigt placerad lampa.

Hade det varit i Ryssland, hade man tagit för gifvet, att här förelåg ett attentat af illasinnade nihilister, och för säkerhets skull skickat Blänkarens gossar till Sibirien.

———

Strindbergs *Giftas* leker fortfarande vederbörande i hågeu. Sedan det famösa åtalet hindrade lagens väktare från att, som de önskade, misshandla den hatade volymen, ha våra kungliga prester tagit den om hand. Nu senast ha presterna på Vikbolandet enligt Östgöten börjat infläta betraktelser öfver Giftas i sina högmessopredikningar samt varna allmänheten för dess styggelser.

Att detta högeligen gläder förläggarne, är ju alldeles klart.

———

Isidor Kjellberg får fortfarande »kärleksbref» från intelligente och bildade män, som ännu ej kunnat förlåta honom den insats i vår liberala utveckling hans Östgöte åstadkommit. Såsom prof på dessa »brefs» humana och tolerant-kristliga anda meddelas följande utdrag:

»Med anledning af de dåliga yttranden, som fått plats i skandaltidningen Fäderneslandet och Tiden m. fl. af tidsandans missfoster, tveka vi ej att utan att blinka för mothuggen nämna eder icke så väl kända redaktion vid rätta namnet, ty af sämre skrot finnes väl icke någon tidning än just Östgöten. Att en sådan spyfluga fått så stor spridning beror väl af, att den gudlösa massan i vår tid känner sig lifvad af edert gudlösa tal icke mindre mot statskyrkans prester än mot svenska regeringen, men det skall visst icke blifva så svårt, som herr redaktören af den kända skandaltidningen inbillar sig, att än en gång bryta vingarne af odjuret. Lika säkert som Farao med hela sin här drunknade i Röda hafvet, så skola ock socialisterna med sin röda fana dränkas i tidens haf och slutligen med afgrundsdjuret få det eviga förderfvet, om hvilket redaktionen kan läsa i Uppenbarelsebokens 19:de kap. — — *Justinus*».

———

Jurys införande i brottmål har länge utgjort ett önskningsmål, som af de frisinnade många gånger uttalats, utan att de derför vunnit vidare gehör. Folket börjar emellertid komma till insigt af

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

dess nödvändighet; Norrköpings arbetareklubb har beslutit att vända sig till samtliga arbetaresamfund i Sverige för att få veta deras mening om saken och sedan delgifva förstärkta lagberedningen resultaten.

Det vore nu tid för den liberala pressen att börja agitation i samma syfte.

———

Första svenska sakföreningsmötet skall hållas den 22 september i riksdagshuset. Man väntar att bland deltagarna få se flera justitieråd och framförallt underståthållaren Bråknnhjelm, hvilka »praktisera» värre.

———

Skall Göteborgs och Bohusläns landsting, som räknar inom sig åtskilligt folk med frisinnade åsigter, i Förste kammaren återinsätta landshöfding Ehrensvärd, ärkebiskop Sundberg och landtmäterichefen Nordenfelt?

Ingen af landstinget håller på hr Ehrensvärd, ty man känner honom så väl, men man tycker förmodligen, att han för skam skull får vara med på ett hörn; hr Sundberg är en arg konservativ, men han är dock en treflig karl och en dugtig karl och dertill af Bohuslänsslägt, så han *måste* återväljas. Och då är det inte skäl att splittra klöfverbladet, hvarför hr Nordenfelt får göra sällskap.

Få nu se om vi bli sannspådda.

———

De konservativa bladen gå så långt i fjeskighet, att de ej blott omtala, när höge herrar och ämbetsmän företaga sig rekreationsresor, utan ock när de behaga afsluta desamma och återvända hem. Exempelvis öfverfältläkare Edholm.

———

I en af vestkustens större städer, hvilken ock lär drömma om att i en snar framtid blifva residensstad, finnes såsom för öfrigt nästan öfverallt i vårt lyckliga land en procentarinrättning, som går under det ståtliga namnet privatbank. Mycket ondt vore visserligen att säga om denne sedelskapare lika väl som om öfrige dylika, men det lemna vi derhän så länge, ity att en fullständig utredning af bankfrågans ställning i vårt land snarligen varder synlig i Blänkaren. Men den omtalade banken företer vissa andra egendomligheter, som äro förtjenta af uppmärksamhet, fast vi denna gång inskränka oss till att anföra ett drag, betecknande för dess embetsmäns humanitet, samt hur man tillrättavisar sådant folk. En brefskrifvare till Blänkaren berättar:

En dag, då stängningstimmen slagit, funnos ännu i lokalen flere personer, som ville vexla, och bland dem en medelålders herre.

Kassören expedierade honom och interfolierade sin räkning: »1, 2, 3, jag tycker att då kassan är öppen flera timmar, så kunde man laga sig hit i tid, 4, 5, 6, men det skall pratas i gathörnen gubevars... 7, 8, 9 och jag skall naturligtvis stå till tjenst 10, 11, 12 sakramenskade pratsjuka ... 13, 14, 15, måtte fan ta alla sengångare... 16, 17, 18, så att folk en gång kunde vara i fred 19, 20».

Den vexlande stod lugn och hörde på men då han fått sina pengar började också han att räkna dem högt: »1, 2, 3, ... jag kan just undra, hvad direktionen skulle säga 4, 5, 6, om den visste hvilken oförskämd herre 7, 8, 9 ... som blifvit satt i Vexlingskassan att vara allmänheten till tjenst, 10, 11, 12... men som i stället öfveröser folk med ovett 13, 14, 15 råbarkade slyngel 16, 17, 18 måtte fan ta honom 19, 20, så att folk kan få vexla i fred». —

Den vexlande stoppade sina penningar på sig och gick utan att med en blick bevärdiga tjenstemannen, som stod som fallen från skyarne, under det att de innevarande icke kunde tillbakahålla sitt skratt. —

Från den dagen lär också »bitvargen» ha blifvit höfligare mot den vexlande publiken.

———

Ett tusen par hvita byxor — hvad sägs om det? Det är hvad en kadett i West Point militärskola i Förenta staterna är egare af.

Variatio delectat, måtte myndigheterna tyckt att döma af följande: taxeringskomitén anslog bryggeriaktiebolaget St. Eriks inkomst till 27,900 kr., pröfningskomitén ökade på summan till 80,000 kr., och k. m:t gick en medelväg, i det han bestämde den till 62,480 kr.

Hvem har nu rätt? Eller ha alla orätt?

———

För att underlätta telefonisternas arbete anhåller Allmänna telefonbolaget att följande förhållningsregler måtte noggrant iakttagas:

att efter påringning inväntas svar från stationen i 30 sekunder innan ny påringning göres;

att, sedan svar från första stationen ingått, likaledes under 30 sekunder invänta ytterligare meddelande från stationen (»klart» eller »hur var numret»), helst en påminnelse genom ringning nu lätt missuppfattas och således vållar att expeditionen försenas;

att såvidt möjligt alltid begära *nummer* ej enäast *namn* å den, till hvilken samtal önskas samt

att, efter slutadt samtal, afsingningen göres tydligt från båda de talande.

———

Den misstro som från ett och annat håll uttalas mot fackföreningarne, hvilka man föreställer sig göra i socialism, bör lägga sig, antaga vi, då man lär känna deras gemensamma program, som nära öfverensstämmer med de fordringar, som den liberala pressen i allmänhet redan länge framställt.

Programmet har följande lydelse:

1. *Förkortning af arbetstiden, så att den icke i något yrke öfverstiger 10 timmar per dag.*
2. *Åstadkommandet af friska och sunda verkstäder och fabrikslokaler samt sanitetskontroll deröfver, af särskilda tillsyningsmän.*
3. *Anskaffandet af en allmän pensionskassa för Sverges ålderstigna och orkeslösa arbetare.*
4. *Anskaffandet af en arbetarebörs.*
5. *Statsunderstöd åt associationer och arbetarebolag medelst lån på billiga villkor.*
6. *Höjandet af statsanslaget till resestipendium åt de arbetare, som önska resa till främmande länder för att förvärfva ökad yrkesskicklighet. Vid utdelandet af så beskaffadt stipendium böra myndigheterna taga hänsyn till de arbetare, som blifvit förordade af fackföreningarna.*
7. *Bistånd emellan yrkena i moraliskt och ekonomiskt hänseende.*
8. *Främjandet af ett godt och rättvist förhållande emellan arbetsgifvare och arbetstagare, så att strejker må kunna undvikas, samt när stridigheter uppstå söka att bilägga dessa genom en förlikningsnämd bestående af 7 ombud, af hvilka 3 utses af arbetarne och 3 utses af arbetsgifvarne; dessa 6 välja den 7:de.*
9. *Främjandet af nykterhet.*
10. *Direkt och progressiv beskattning med rättvist afpassad skattefrihet för oundgängliga lefnadsbehof.*
11. *Strafflagens omarbetande i en humanare riktning; jurys införande i brottmål.*
12. *Försvarslöshetsstadgans omarbetande i human riktning.*
13. *En förbättrad folkundervisning.*
14. *Allmän rösträtt vid alla politiska och kommunala val, åt alla myndiga och välfrejdade män som fullgöra sina skyldigheter till stat och kommun.*

Bric-à-Brac.

Innehåll: Handlar om idel fint folk såsom ministrar och en president samt det bråk den senare vållade undertecknad, när han var i Stockholm. Och ingenting vidare.

Blixt och dunder!

Det var föregående veckans lösen. Och ej blott föregående veckas, utan äfven veckans dessförinnan. Man knallade på från morgon till kväll, från lilla kastellet och Pensacola omvexlande. Än var det visst en prins som fyllde år, än gick den hedersgubben Elfving ner till sjön och lät ro sig öfver för att ta en grogg med gamla kamrater från den stora ofredens dagar; än gjorde kungen en kunglig visit och än Rufus Magee.

Känner ni Rufus Magee?

Ja, inte jag heller. Jag vet blott, att han är det nya amerikanska sändebudet, och så har jag en dunkel aning om att han varit tidningsman i yngre dagar. Det har nu allt fint folk varit i de stora landen. Men i Sverige var det motsatsen. Förr. Då blef en menniska tidningsman, när hon ej kunde bli något annat. Och blef derefter. Det hände i småstäderna. Men inte i större samhällen. Om det fans några sådana. Så vidt jag vet. Men jag vet ej så noga. Ty jag var inte riktigt med på den tiden. Utan satt på skolbänken. Och läste latin, grekiska och hebreiska.

Allt för att tala med Jörgen, som inte blir ond öfver, att man parodierar hans uttryckssätt, som är lustigt nog.

Ja, apropos Rufus Magee, så honom känner hvarken Ni eller jag, men Thomas kände vi allesammans. Nu lär han visst vara definitivt rest, men så länge sedan är det inte sen jag såg hans jovialiska ansigte, med de glada strålande ögonen och det böljande skägget, nere i torget. Och alla helsade honom, och han helsade på alla, och alla höllo af honom, ty han var så god och på samma gång så glad.

* * *

Och så reste han visst, om jag ej sett galet i tidningarne. Och röd- hvitrandiga baneret med stjernorna i blått och hvitt svajade på half stång, från ministerhotellet vid Trädgårdsgatan och generalkonsulpalatset vid Sturegatan. Men det var visst inte för det Thomas var rest till Amerika, utan för det Grant rest till en bättre verld. Förutsatt att det fins någon sådan, hvilket hvarken Ni eller jag vet, men man har rättighet att tro hvad man vill.

Det var honom på gamla dar förbehållet att försörja sig med pennan, han som en gång varit förste man i ett af jordens mäktigaste riken, en upprätthållare af Förenta Staternas enhet, en af de förnämste målsmännen för slafveriets undertryckande. Det är ju fint att svärma för antiken. Hans öde har sin motsvarighet der. Från att ha varit det högsta — att draga sig tillbaka och föra den enskilde arbetsamme mannens anspråkslösa lif. Det är stort, tycker jag.

Jag mins honom från hans krafts dagar, då han gästade Sverige. Jag hade då den icke alltför lysande, men icke heller alltför obehagliga lifsuppgiften att förse ett då som nu mycket exemplariskt och hyggligt dagblad med uppgifter om hvad af vigt som tilldrog sig i den kungliga hufvudstaden Stockholm. Och när Grant var här, koncentrerades mina sträfvanden i att följa hans görande och låtande. Och det var temligen lätt, ty han var en stabel karl. Och så hade jag gamle Knut Tersmeden i sällskap. Han som är bror med kungen, öfverståthållaren och kommendanten ända till stadsbuden — hvilka jag härmed icke vill ha sagdt en ohöflighet, men jag håller mig till den officiela rangskalan. Jag satt kvar i droskan, och gamle Tersmeden, som var något äldre då än nu enligt hvad jag tyckt mig finna, skötte interviewet.

Och hade vi ej annat att ta oss till, så hade han alltid upptäckt ett nytt slags porter, som skulle afprofvas. För si, han var porteramatör och porterkännare såsom ännu ingen jemte eller före honom har varit.

Men en dag gick jag ensam ner till Grand, der Grant bodde. Han var nere i gropen, svarades det. Och längst inne i porslinsrummet satt han, uppkrupen i ett hörn, hade en flaska cognac och bilinervatten framför sig och rökte, rökte intensivt, så att det stod som en molnstod i rummet. Han rökte och läste tidningar, och jag rökte och låtsades läsa tidningar. Nu tände han sin fjerde cigarr, och jag min andra, blandade sin sista grogg, tömde den och gick upp till sig.

Således efter två timmars väntan ingenting att rapportera!

Jag fick emellertid veta riktigt, hur han såg ut. Närmast som en förmögen borgare, som dragit sig från affärerna och nu uteslutande mår godt. Han var temligen korpulent, hade ett stort rundt rödbrusigt hufvud med kort gråsprängdt helskägg. Blicken var skarp men ej liflig. Det låg något flegmatiskt och tungt öfver hela hans uppträdande.

Snart skulle jag höra honom tala. Stockholms arbetareförening hade beslutit att bringa honom sin hyllning, och det hade trängt ett rykte ända upp på de konservative redaktionsbyråarne, att hufvudstadens befolkning ämnade företaga en demonstration, som skulle gälla den republikanske statschefen. Man började redan då bli smått liberal, fast det ej fans någon sammanhållning mellan de frisinnade elementen. Och man var ej så durchdrifven i konsten att demonstrera, som man sedermera blifvit, tack vare L. O. Smith, Strindberg och Hedin, för att icke nämna Oscar II.

Men man gjorde så godt man kunde, och resultatet blef ståtligt. Folkmassorna fyllde hela platsen framför hotellet, hela Strömgatan, en del af Kungsträdgården och hela Skeppsholmsbron. Det var ju ganska vackert det. Om hurraropen icke voro öfverväldigande, så kom detta sig deraf, att folkmassan ej fick se generalen, som i hotellets vestibul mottog den deputation från arbetareföreningen som hade att tolka de känslor af beundran etc. som m. m. i den vanliga stilen. Adressen var affattad på engelska och besvarades af generalen på samma språk. Det kunde man ju vänta, men sanningen att säga gjorde det mig icke glad. Ty jag råkade ju nyss att röja hemligheten — väl hade jag genomgått tortyren att läsa Ciceros och Xenophons språk, men icke kunde jag verldsspråket engelska.

Och det skulle icke synnerligt ha generat mig, ty i kinkiga fall anlitar en någorlunda företagsam referent sin fantasi, och man kan i det hela taget hålla hundra mot ett på, att de ord han lägger i en talares mun äro betydligt förnuftigare och med långt större smak valda än de den ärade oratorn sjelf hittat på och yttrar. Det är en gammal erfarenhet som jag gjort på riksdagsläktaren, i hushållningssällskap, vid skolhusinvigningar och å festmiddagar.

Men här tillkom en försvårande omständighet. Vid min sida stod en afhållen vän och på samma gång hatad konkurrent, assisterad i mån af behof af sin vidtbereste och språkkunnige chef. Och han noterade, den bofven, ord för ord allt, hvad ex-presidenten hade att anföra och gaf mig allt emellanåt en sarkastisk blick, mot hvilken jag sökte väpna mig med en kristens tålamod och en filosofs resignation.

Talet var slut, hurrarop höjdes, sången skallade ånyo, och generalen drog sig tillbaka. Då uppstod en tvist mellan referenterne, hur stor folkmassan kunde anses vara. De liberala ansågo att 25,000 voro det allra minsta, under det de konservative ej ville sträcka sig längre än till 10 à 15,000. I detta fall som i så många andra ingicks en kompromiss, enligt hvilken folkhopen anslogs till 20,000 ex.

Öde voro snart gatorna och torgen, för att uttrycka mig lyriskt med Tegnér, och jag stod ensam kvar, i mitt sinne förbannande generalen, arbetareföreningen, tidningspressen och framför allt konkurrensen. Då jag plötsligen fattade ett beslut: general Grant skulle sjelf skrifva referat åt mig!

Om han det ville?

Han skulle, förstår Ni. Det var ett kategoriskt imperativ, som filosoferna säga.

En biljett skrefs till honom i bestämda men förbindliga ordalag, upplysande honom hvad hans och framför allt min frid tillhörde. Med tillhjelp af hotellets portier öfverflyttades denna biljett till engelska, och jag stod i begrepp att trots varningar och råd låta tillställa adressaten densamma, då portiern plötsligt utbrast: men se der går presidentens sekreterare.

Räddad! utbrast jag med Thyra... eller rättare: utbrister Thyra efter mig. Och i bevingade, men delvis knaggliga ord, i perioder som gjorde de vildaste kullerbyttor öfver hvarandra, skildrade jag för den unga elegante fransmannen min nöd och mina bekymmer, med påföljd att denne log och följde mig in i vestibulen, der han förklarade, att han sjelf uppsatt generalens tal och desto bättre visste hvad han yttrat, och orden hade fallit ungefär så: — — —. Redogörelsen afgafs på franska, men detta vållade mig nu ingen oro, och derför kunde jag kl. half 11 på aftonen med spänstiga steg och högburet hufvud gå ner till Strömsborg, der min barndomsvän och hatade konkurrent stämt möte med mig för att, som jag säkert visste, grundligt håna mig.

— Nå, hur gör Ni med generalens tal? skyndade han att fråga, till utseendet så ointresserad som möjligt.

— Vi beslöto att ta det in extenso.

— Ni vet väl hut... hvar skulle Ni ta det ifrån?

— Ja, det är min hemlighet.

Och så fick han fritt invagga sig i det ljufva hoppet om att han tillhörde beati possidentes, men icke jag. Ty se, för en referent är det att vara i besittning af en faktisk uppgift, som kollegan ej fått korn på, detsamma som om han funnit perlor och guld och svenska statens obligationer.

* * *

Det är en ryslig struntsak, jag berättat Er. Men hvad vill Ni man skall göra? Regnat har det gjort från morgon till kväll; ingenting händer, och det lilla som verkligen händer ter sig så bedröfligt i slik grådaskig belysning, som vår herre nu en tid bestått, att jag icke orkar titta på det, ej mindre tala om det eller skrifva om det. Utan sluter mig inom mig sjelf som snigeln i sitt skal, tänder en cigarr och låter tankarne fara hvart de behaga.

Så gör jag, så göra andra.

Somliga ha då Haparanda att hålla sig till, andra åter ljufva minnen från fädernehöskullen, stolta minnen från Wernamo marknad. Och jag... ja, det vet Ni redan. *I. N.*

———

Till följd af olyckhändelse, när tidningen skulle läggas i press, har detta nummer blifvit försenadt.

———

Blänkare.

Strejk i Göteborg.

Förhållandet har varit det i Göteborg som på andra större hamnplatser, att ett fåtal personer åtagit sig allt lossnings- och lastningsarbete för fartygen och derför betingat sig mycket hög betalning. Arbetet ha de så låtit utföras af andra som fått mycket ringa ersättning för sitt slit. Detta har utan knot fördragits af hamnarbetarne under en följd af år. Men då nu fackföreningsidén hos oss börjat göra sig gällande, vaknade Göteborgs stufveriarbetare till insigt af det orättvisa deri, att de som finge bära dagens tunga och hetta ej skulle skörda mödans lön, utan att denna skulle tillfalla personer som ingenting uträtta.

Hvad var naturligare än att de sammanslöto sig och erbjödo resp. rederifirmor sina tjenster under af dem sjelfve valde förmän, i hvilket fall all vinsten med undantag af några procent till förmannen skulle tillkomma arbetarne sjelfve. Häri kan man väl svårligen finna något för rederierna kränkande, men de ha icke desto mindre lemnat ett nekande svar på framställningen. Om skälen härför är det svårt att döma, ty icke kan det skäl tagas för godt, som öppet angafs, nemligen att förmännen ej vilja lemna sina principaler. Det skulle ådagalägga en ömhet om dessas väl, som förefaller högst otrolig

Sannolikare är då, att rederierna ansågo sig och stufvarne hafva solidariska intressen, såsom varande arbetsgifvare båda, hvarför man borde göra gemensam sak mot stufveriarbetarne såsom arbetstagare.

När öfverenskommelse ej kunde ernås, har strejk utbrutit med påföljd att hr J. W. Wilson såsom redare för Hullbåtarne införskrifvit stufvare från Fngland.

Strejkens utgång är det naturligtvis omöjligt att förutsäga, och på denna kan pressen svårligen inverka, men det bör vara densamma angeläget att öppna allmänhetens ögon för hur med saken i verkligheten förhåller sig, så att folk ej måtte få det fullkomligt oriktiga intryck, att här allenast föreligger en yttring af bråkighet hos arbetarne eller ett försök å deras sida att öfva tyrrani.

Vi lida lika litet som t. ex. Figaro tyranni, å hvilket håll ock sådant skulle yppa sig; men vi hålla före, att hvarje sak bör få gälla för hvad den är. Och då måste man medgifva, att den fordran är billig och rättvis, att arbetarne skola få associera sig och associationsvis arbeta. Detta kommer ju ej att kosta rederierna ett enda öre mer än som under de hittills varande förhållandena var fallet, under det arbetarne få skälig lön och ej som nu c:a 2 kr. om dagen.

Hvem som här vid lag spelar öfversittare, för att begagna nämda tidnings uttryck, icke är det arbetarne. Det vore derför kanske skäl att uppskjuta med hotelserna och talet om att »måttliga korfvar äro bäst», till dess giltigare anledning förekommer.

———

Linieeld.

60 kr. kuvertet skall den middag kosta, som svenska segelsällskapet ger »till ära» för prinsen af Wales.

Kors, kvad läkarne skola få praktik!

* * *

60 kr. personen för en middag! Det är hvad fyra arbetarefamiljer få lefva af under en vecka.

* * *

60 kr. kuvertet — sådana middagar afäter öfverklassen för att få underklassen att inse, det skäl finnes för socialismens fordran på omgestaltning af eganderätten.

* * *

60 kr. kuvertet — det bör kunna bli en fin middag, och hvilket nachspiel sedan! Figaro skall passa på; den torde kunna få ett rasande pikant kapitel för sina beramade svenska Pall-Mall-Gazetteskildringar.

Vi lära bli slägt med prinsen af Wales. Vår Gotlandshertig skall nemligen gifta sig med dennes äldsta dotter. När han hemtat sig efter Vanadis-strapatserna, hvilket icke tycks gå fort.

* * *

Att vara frihets- och folkvän — med modifikation har Dagens Nyheter alltid förstått, och det har varit ett godt geschäft. Men om det alltjemt blir lika lönande, är en annan fråga. Åtminstone ha fackföreningarnes centralstyrelse icke särdeles vänligt upptagit tidningens förslag att för dess räkning anskaffa uppgifter om arbetslönerna och arbetstiden inom de olika yrkena. Man frågade helt enkelt: hvadan detta plötsliga intresse för våra sträfvanden?

Och D. N. höll god min i dåligt spel och sade, att fackföreningarne voro »på goda vägar, som voro både lojala och förnuftsenliga», hvilket inbragte bladet en ironisk komplimang af Tiden.

* * *

L. O. Smith och hans ringrörelse har funnit en försvarare i Fäderneslandet, som man väl kan gifva rätt derutinnan, att den åsyftade förbättringen i arbetarnes vilkor icke visar sig så mycket i påtagliga resultat, utan än mer i hela arbetarnes uppfattning af sin ställning och sina förhållanden; och icke utan skäl antager tidningen att fackföreningsrörelsen, af hvilken man kan vänta sig verkliga och påtagliga resultat, har ringrörelsen att tacka för sitt uppsving.

* * *

Tvättinrättningen på Helgeandsholmen skall försvinna; med den en skamfläck för Stockholm.

Jo vackert, den skall ersättas af vedbodar.

* * *

Sista paret ut! har man lekt vid danska hofvet med den lyckliga utgång, att kungaparets yngste son, prins Waldemar, blifvit förlofvad med en ättling af f. d. kungafamiljen Orleans.

* * *

Det ruskiga Mecklenburgska målet har inträdt i ett nytt skede af än betänkligare art. En person har nemligen, naturligtvis af samvetskval, angifvit sig som föröfvare af det brott, för hvilket unga Mecklenburg ådömdes straffarbete. Envisare försök att huttla med lagen kan man svårligen föreställa sig.

Figaro jublar för ögonblicket.

* * *

Roliga signaturer är det godt om Tiden har en Vox och Svenska Dagbladet en Mox, Blänkaren har bjudit på anrättningar af Nyx, och någonstädes, hvar det var, funno vi Styx.

En viss småländsk skämtare borde teckna sig: Kom-ox!

* * *

Så motbjudande frälsningsarméns uppträdande än är, måste vi dock alltid vara motståndare till hvarje slag af förföljelse mot densamma för dess religiösa åsigters skull. Så visst vi vilja hafva våra egna meningar tolererade, lika visst måste vi fordra tolerans för andras räkning. Det är derför med ledsnad vi erfara, att folkmassorna i Malmö tillåta sig våldsamheter mot arméns dervarande medlemmar, och de uppträden der förekomma synes vara af den mest motbjudande art, så att polisen måst med dragna sablar eskortera arméns soldater.

* * *

En vän i Wijken som landshöfding trodde sig bohusläningarne få. Men det blir ingenting af. Ty herr Wijk kan inte ha den äran.

* * *

Lojala, högstämda svenske skalder hade redan stämt sina lyror för att besjunga Wijkingasäten i Göteborg. Men de äro åter nedstämda.

* * *

Bibliotekarien Stenfelt har afsagt sig honom erbjuden plats som tjensteman i statsrevisionen. Det var den största öfverraskning han kunde bereda menskligheten. Alldeles otroligt för den som känner denne mångsidige och mångbetrodde man.

* * *

Våra landsförsvarare ge fortfarande anledning till oordningar. Så beredde sig i måndags afton en gardist tillfälle att rymma från arresttältet vid Södermalmstorg. Då karlen ånyo blef anhållen, blandade sig en hop folk, som under tiden samlats, i tumultet, så att vakten fick träda i gevär, och trafiken på angränsande gator måste afstanna för en timmes tid

* * *

Allmänna nordiska fredsmötet, som tog sin början i måndags, är ytterst fåtaligt besökt. Det är synd på en god sak, att dess medlemmar visa så ringa intresse, och att till och med dess förtroendemän så nonchalant fatta sina uppdrag.

* * *

Betecknande är, att det första ångköket i Stockholm öppnades med stekar, tal och champagne; i Kristiania åter med bordsbön, kålsoppa och salt kött.

Det senare är en lysande affär och omsätter dagligen närmare 2,000 matportioner; det förra går icke alls.

* * *

Det varder en glädje i Jerusalem och en glädje i Bethlehem.... nej, det varder en glädje i Upsala och i alla landsändar öfver att professor Ribbing ansett tiden vara inne för att taga afsked. Man vågade knappt tro på en så lycklig tilldragelse, men ryktet har vunnit bekräftelse.

Sjungom studentens lyckliga dag! kommer det nu att heta.

* * *

Hvad sägs om en konkurs, der tillgångarne äro inga och skulderna 5 kronor?

Det var en Göteborgsskräddares »stat», som han här om dagen inlemnade.

* * *

Det tros, att Frälsningsarmén spelar en ful rol i Pall Mall Gazettehistorierna. Icke vore det illa, om arméns humbug blefve afslöjad, så att den kunde ombändertagas som förbrytare mot den allmänna lagen.

* * *

Vikingen stryker publiken om munnen med den läskande underrättelsen, att bagare Reinholds förre arbetare tuggade tobak och ej voro nogräknade, huru de anbringade saliven, men att de importerade tyske arbetarne på sin höjd röka sin lilla pipa.

Det var då förinnerligt väl att vi fingo tyskarne hit.

* * *

Herr Reinhold har, för att stämma publiken välvilligt mot sig, låtit Vikingen redoröra för hur mycket mjöl, mjölk, smör, socker etc. som åtgår i hans bageri om året.

Ja, nog vet man, att hr R. drifver en omfattande rörelse, men han får väl vara menniska för det.

* * *

Ett oskick, hvars rätta namn egentligen borde vara förfalskning, pågår opåtaldt sommar från sommar. Vi mena fotografen Gösta Flormans tilltag att exponera i boklådsfönstren, enkannerligen för att locka utlänningars köplust, statister och hvad det nu kan vara för damer i vackra allmogedrägter. Naturligtvis gå dessa porträtt och gälla för trogna afbildningar af våra fagra bondtöser. Och så luras den godtrogne främlingen; och herr Florman förtjenar pengar.

Vårt bondfolk är för öfrigt så typiskt vackert, att det sannerligen ej behöfs öfverklassansigten, för att förmå resande engelsmän att köpa deras porträtt. Herr F. borde åtminstone hålla sig för god för dylik — förfalskning.

Aug. Strindbergs bitande satir öfver *Salomans* stora benägenhet att poträttera aktörer och andra remarkabla personer i sina så kallade historiemålningar, gjorde synbarligen ingen effekt på herr professorn. Se på hans usla duk, som skall föreställa Gustaf Vasa, och hvilken är konstakademiutställningens (usch så långt!) skamfläck, och man skall ofelbarligen känna igen vår tragiske herr Elmlunds icke allenast ansigte och figur, utan — hvad mera är — hans konstlade, lockskakande »utgångsställning.» Nog är modell nödvändig, men....

Från utställningen vid Röda bodarne.

Strödda anteckningar.

I.

Redan i bibeln gifves det goda rådet, att om man vill börja ett krig, så bör man först räkna efter, om man har några stridskrafter till sitt förfogande, samt hur dessa äro beskaffade, om de utgöras af uttjent landtstorm med skröpliga föråldrade vapen, frivillige utan öfning samt ungdomar af första utskrifningen, hvilka väl instuderat de första handgreppen, men derför ej kunna anses krigsdugliga. Eller man har fullt utbildade soldater, väl rustade, af hvilka lite hvar kan aspirera på officersepåletterna.

Men då fria konsternas akademi inlät sig på täflan med de opponerande elementen inom konstnärskretsen och beslöt sig för att slå opponentena med deras egna vapen, så glömde den ledsamt nog alldeles att mönstra sina leder och granska sin arsenal. Den såg efter i sina rullor, och den fann en talrik armé på papperet, och den inkallade till förstärkning både aflidne konstidkare och utländingar, hvarför nu katalogen med sina 234 nummer gör ett rätt ståtligt intyck.

Men icke desto mindre torde kanslirådet Zander, som lär dirigera akademiens motstånd mot den revolutionära horden och som derför, liksom kejsarinnan Eugenie år 1870, kan tala om »sitt eget lilla krig», få sorgen konstatera ett ömkligt fiasko, hvars bitterhet föga mildras af de tröstens och medlidandets ord, hvarmed de konservativa bladen insockra den oundvikliga förkastelsedomen.

* * *

Ty det kan ej nekas till, att hur lysande undantag utställningen än må förete, totalintrycket af det hela är ofördelaktigt; man erfar en känsla af något tillfälligtvis hoprafsadt, något genomgående medelmåttigt, som verkar helt enkelt nedslående på betraktaren, i detta hänseende som i så många andra en diametral motsats till parisarnes utställning, som allt igenom ingaf en stämning af fest.

Den saknar vidare karaktär; det fins ingen enhet som sammanhåller det hela. Ej så att förstå som skulle vi se illa på, att hvar konstnär målade efter sin uppfattning, betraktade och återgaf lifvet så som det påträngt sig honom. Men parisarne, hur sinsemellan skiljaktiga de voro, hade ett gemensamt: den nära anslutningen till naturen, det inträngande studiet af verkligheten.

Detta gemensamma drag är det vi kalla utställningens karaktär, och en sådan fins intet spår af vid Röda bodarne.

Men åtskilliga goda dukar fins här ju; det vore synd att förneka. Några äro till och med alldeles förträffliga. Men det hindrar icke, att utställningen är dålig.

Det vore att begära för mycket af oss, om man önskade en genomgående kritik af de utstälda arbetena; vi kunna ej åtaga oss mer än att för en stund tjenstgöra som guide, påpeka ett och annat som det är värdt att stanna framför och kanske äfven ett och annat, som är alldeles särskildt vansinnigt och löjeväckande.

Men ingen ordning i sakerna! Det utbe vi oss. Vi ta dem, hur det faller sig.

* * *

Porträtten äro onekligen denna utställnings starka sida; hade samtliga porträtten varit samlade i ett rum, skulle man aldrig gå längre än till detta, hvarpå man skulle säga till sig sjelf, att de ärade akademikerna, herrar och damer, ändå äro dugtiga målare. Der fins t. ex. grefve Rosens porträtt af sin syster, fru Dickson i Göteborg. En präktig duk, fin i uppfattning och briljant i utförandet. Nästan för briljant. Ty det ser ut, som målaren ville låta publiken förstå, att vederbörande egare icke såg på priset, att man icke fäste sig vid kostnaderna, bara det blef fint. Och det har heller icke sparats på siden och sammet och perlor och juveler och — färg.

Mot ett rödt draperi som bakgrund presenterar sig den förnäma och ganska vackra damen; hon intar en osökt elegant hållning och ler förbindligt mot betraktaren. Teinten är något gulaktig, men det kan komma sig af hennes till hälften grekiska ursprung. I håret bär hon en röd plym, och i handen håller hon en röd solfjäder, bär för öfrigt en mörk klädning med gul besättning.

Taflan gör sig utomordentligt godt, och färgsammanställningen förråder en konstnärs uppöfvade blick. Ansigtet är svagast utfördt; der är liksom ett slags dimma deröfver.

Men midt emot hänger en annan tafla i samma format, också det ett dampporträtt. Enligt vår öfvertygelse ett ännu styfvare stycke arbete. Derför att konstnärens hjelpmedel äro ojemförligt enklare och han ernått lika stor om ej större verkan. Den förra duken bländar oss genom sin prakt; denna intager oss genom sin själfullhet, sitt lif, sin styrka i karaktäristiken. Det är på Oscar Björcks porträtt af sin unga fru jag syftar. Hvad han i främsta rummet sökt få fram är föremålets personlighet. Det andra såsom bakgrunden och accessoirerna, fäster han ingen vigt vid.

Jag vet knappt, hvad det skall föreställa. Men hennes enkla svarta drägt är utomordentligt väl gjord.

Med desto större innerlighet äro emellertid hennes drag återgifna; det fina hufvudet, prägladt af sådan intelligens, träder från duken så karaktäristiskt. Och det är ej blott de yttre dragen konstnären framtrollat, utan det är hennes själslif, hennes skaplynne — hennes hela personlighet han vetat skildra. Derför är detta porträtt så intressant som en god roman, och man har svårt att skilja sig från detsamma, fast det icke i minsta mån mutar omdömet genom några falska eller sökta effekter. Men just derför torde det ock kunna anses ha uppnått höjden af framställningskonst.

* * *

Vill Ni se, hur en målare rör sig med falska effekter, så betrakta i samma rum Knut Ekvalls äckliga målning: Efter midnatt.

Ett halfnaket fruntimmer öppnar dörren till ett rum, i hvilket en karl sitter lutad öfver en bok och håller i ena handen ett kranium. Katalogen innehåller en förklarande text som icke kan anses fullkomligt obehöflig; i sin naiva stilisering har den följande lydelse:

»Vid sitt arbetsbord sitter en antropolog, sysselsatt med mätningar af sällsynta skallar. Det är sent på natten och den ifrigt studerande mannens unga hustru synes i dörren för att erinra om nattens sena timma samt uppfordra honom att gå till hvila».

Men det är här rakt inte fråga om, hvad taflan föreställer, hvad den berättar för oss; ingen menniska ser på något annat än kvinnan som inträder och med handen skuggar för ett ljus, så att dess strålar samtliga falla på hennes blottade barm och det fina, nerfallna linnet genom hvars spetsar man skönjer det läckra hullet. Hade målaren varit ärlig, så hade han sagt rent ifrån, att han ville måla en kvinnokropp i stark belysning, och då skulle vi ingenting haft att säga. Men nu ger taflan sig ut för något annat än den är; den koketterar, och det är otäckt.

Herre Gud, det är ju en förtjusande familjescen! säger man.

Vacker familjescen! När åskådarne slicka sig om mun af åtrå vid betraktandet af den och le menande, så vet man någorlunda, hur den är, hur den verkar. Det är prostitution i den; den är dålig, dålig i alla hänseende. Ty trots den yppiga karnationen är den till på köpet dåligt målad.

I. N.

Från den verld der man roar sig.

Af **Albert Wolff.**

Öfversättning för Blänkaren.

När en indisk nabob vill visa sig riktigt elegant i sin kärlek, hänger han en liten fogel i en bur under taket. Helt visst fins det de, som slå på stort och förära sina älskarinnor värdefulla smycken och några diamanter, men då dessa älskarinnor i regeln äro slafvinnor, tager herr'n sina presenter tillbaka, när han är mätt på henne.

Hos oss skulle ett sådant tillvägagående betraktas som absolut brist på finkänslighet.

En parisisk nabob kostar en liten kärlekshistoria helt andra summor. Älskarinnan, som naturligtvis vill ha ett hus, låter till en början förära sig en tomt i stadens finaste kvarter. Med arkitekt, tapetserare, hästhandlare och konstsaker, som naturligtvis höra till, måste den parisiske naboben till en början punga ut med femtonhundratusen francs. Lägg nu härtill en villa på landet för sommarmånaderna, så kommer man till belopp, som äro alldeles okända i Indien. Härtill kommer vidare en daglig summa af 1,000 francs i hushållspengar, för att alldeles icke tala om skräddarens räkningar, som uppgå till 50,000 francs om året, och modistens, som utgör 3,000 francs i månaden. Ni ser sålunda hvad en parisisk nabob är i stånd till, under det hans indiske kollega slipper undan med att fästa en blomma i sin lilla vackra papegojas rika lockar.

Och så kommer man till oss och talar med hänryckning om de förnäma främlingar, som köra omkring i Paris i hyrkuskvagn.

Vårt »positiva» århundrade kan icke tro på dessa berättelser om indiska rikedomar, som förra tider blindt satte lit till. Vi törsta efter sanning och »menskliga dokument.» Det är hög tid, att en naturalist, som saknar anställning, reser till Indien och låter oss veta sanningen om den yttersta österns »rike». Jag är viss på, att de äro bara barn mot våra parisiska mång-millionärer, hvilka då deras österländske kollega sänder sin sköna en flaska rosenolja, pomaderar den älskades hår med sina aktionärers märg.

Detta »menskliga dokument» skulle nog en eller annan dag lemna bevis för riktigheten af mina tvifvelsmål gent emot de gamla österländska sagorna. Jag tillstår öppet, att Indien är för mig något fullkomligt obekant, och det är mer än sannolikt, att jag aldrig kommer dit, ty för mitt vidkommande har Saint Germain det oemotsägliga företrädet framför urskogarne, att hurdant vädret är, så träffar man aldrig några pantrar i Seine och Oise-departementet.

Min bestämda åsigt är den, att det ingenstädes i verlden finnes större förmögenheter samlade än i Paris, och att man ingenstädes slösar bort dem med större sorglöshet. Och hvem vet? Under det vi fortfara att invagga oss i våra barnsliga drömmar, intaga kanske vi i hinduens inbillning samma plats vi gifva dem i våra sagolustspel.

Om man en vacker dag berättade mig, att det på en indisk teater uppfördes ett feeri, hvari en parisare i jacka, en liten brun hatt och sommarbyxor spelade nabobens roll skulle jag icke alls bli öfverraskad. Jag kan se, hur hinduiskornas svarta ögon gnistra vid åsynen af denna parisernabob, som kastar ut penningar genom fönstret.

Låt narrarne flocka sig om de Croesusar, som ge ut 500 francs om dagen. Det är alldeles för litet att falla i förvåning öfver. Hvad som föregår i de kretsar, der det glada Paris roar sig, har länge sedan fördunklat de anekdoter, som gått i arf från slägt till slägt om österländingarnes rikedom. De indiska furstarnes gamla kalkrappade palats kunna ej täfla med våra moderna hotell, det fins icke något ställe i verlden der penningar »springa» med större lätthet än i Paris. Vi leka alla mer eller mindre med tusenfrancssedlar som jonglören med sina kulor. Slöseriets och alla galenskapers land är fortfarande Paris. Det är vi som äro Croesusar, och när en indisk magnat som Vikar ul Omra hedrar oss med besök, måste han skynda att lemna oss, om han ej vill förlora sin glans. Den ringaste parisiske börsspelare kan upptaga täflan med honom. Om herr indiern ville göra mig äran att intaga frukost hos mig skulle jag i trakten af Saint Germain hafva visat honom män, som ega sina 200 millioner. Man snafvar öfver nabober i Seine och Oise-departementet, under det jag har en dunkel aning om, att det skulle vara mycket lönande att upprätta en inkassobyrå i Indien. Att kalla en man för nabob, som visserligen anses för en bland de rikaste af sin nation, men likväl ej generar sig för att låta sig befordras genom Europa af Cooks resagentur, detta himmelrike för småborgare, hvilka önska för billigt pris skåda Italiens klassiska jord — det är löjligt.

För öfrigt veta vi ju alla, att om det ock har funnits stora förmögenheter i Indien, så fins det icke många kvar. Engelsmännen ha för länge sedan lagt beslag på dem.

Boardinghouse-life.

Skizz af

Rien.

(Forts.)

Vår lilla nätta Mary, som trippar omkring oss i sin nystärkta bomullsklädning och tyllmössa på hufvudet, fick annat att göra än att bara sätta fram och taga bort tallrikarna.

— Mary — skrek en af kandidaterna — drag för draperiet på venstra sidan. Det drar på mrs Thornsy.

— Mary — säger den andra vinkande — litet mera pudding åt mrs Thornsy.

— Mary — befaller spanjoren — ett annat vinglas åt mrs Thornsy. Ett tunnare!

— Mary — hviskar parlamentsledamoten — ställ inte karaffen så der framför mrs Thornsy. Den skymmer utsigten.

Men också jag fick min del af uppmärksamheten. De äro särdeles belefvade dessa menniskor och förstå mycket väl att uppskatta fördelen af att vara vän med väninnan. Man trängdes om mig och fjäsade för mig, som om jag vore femton år yngre. Den ende jag skulle vilja lära litet bättre fasoner, är tidningsredaktören, doktor Slotter.

Mig bryr han sig aldrig om, och första dagarne såg han inte heller åt mrs Thornsy. Som hon inte var van vid en sådan ohöflighet förargade den henne naturligtvis. Och en vacker dag ger hon sig af retsamhet att tala politik med en tysk konsul midt öfver bordet. Hon hade på förmiddagen fått tag i ett exemplar af doktor Slotters tidning Newest News, och den råkade illa ut. Hon nedsablade alla dess åsigter på ett så komiskt sätt, att vi började skratta rundtomkring. Doktorn sjelf låtsade emellertid, som om han inte hört någonting.

Men dagen derpå lagade han, att han fick sitta alldeles bredvid henne och rätt som det var, drog han fram en Newest News för dagen och lade framför henne.

— En föreläsning till, om jag får be, mrs Thornsy, — sade han. — Ni kan inte tro, hvad det är bra för aptiten. Medan ni höll på igår, hann jag med tre skifvor rostbiff och fem skedar sallad.

Om jag varit som mrs Thornsy hade jag gifvit den oförskämde karlen ett förkrossande ögonkast och stigit upp från bordet. Men hon är mild som ett lam, den kära varelsen. Hennes bestraffningsmetod är alltid att vända den andra kinden till, och derför såg hon upp till honom med ett småleende.

— Mr Slotter — sade hon — jag har aldrig träffat på en person med så praktisk blick som ni.

Dagen derpå skar han hennes orange. Den följande svepte han sjalen om hennes axlar, och den tredje höll han på att springa ikull mig för att få följa henne uppför trappan till husets drawingroom, dit hon ville gå för att njuta litet frisk luft på balkongen.

Men då tyckte jag det gick för långt. Här i England är man inte van vid ett sådant der burdust sätt. Det räknas som påflugenhet. Och för öfrigt var det väl ogeneradt att ignorera mig så der, jag som ändå skaffat den älskvärda damen i huset. Han skulle inte fått se en skymt af henne, om inte jag varit, och ändå understår han sig att behandla mig med en sådan nonchalans.

Jag rusade genast efter dem, så att det blef ingenting af med tête-à-têten.

— Mr Slotter — sade jag — mrs Mathsson vill visst tala med er. Hon ropade på er.

— Hörde ni inte vilse, miss Qvisteblad?

— Nej, hur skulle jag kunna göra det?

— Ja, inte vet jag — brummade han och lagade sig ner, men gaf mig i förbifarten en arg blick, som underrättade mig, hur öfvertygad han var om, att han gick förgäfves.

Då jag kom in, begagnade jag tillfället att hålla ett föredrag för mrs Thornsy, förmanade henne att inte utsätta sig för prat, och sade hvad jag tänkte om den ociviliserade menniskan.

— Ni tror således inte, att han är en gentleman, miss Qvisteblad — frågade hon och såg så hjelplöst ängslig ut, att jag lyckönskade mig att ha kommit i tid för att rädda henne. Hon var bestämdt på väg att bli kär i honom.

— Han är en björn — sade jag.

— Ja det förstås, nog är han litet ohyfsad — medgaf hon och fläktade mycket kyligt med solfjädern just som han kom in igen. Så den kvällen blef det inte något fiskafänge.

Dagen derpå var mrs Thornsy illamående, och de följande dagarne i veckan var hon heller icke riktigt kry, så att hon intog måltiderna på sina rum. Jag var hos henne nästan från morgon till kväll, läste högt och pysslade om henne.

En vacker morgon ringde det, och när jag går och öppnar, står doktor Slotter framför mig, färdig att rusa in. Men jag hejdade honom, och han var tvungen att bekväma sig till att fråga mig, hur mrs Thornsy mådde.

— Litet tystare om jag får be — sade jag. — Mrs Thornsy sofver.

— Sofver! Det är sant, det kunde jag väl tro, när ni vakar, miss Qvisteblad. Men låt mig nu bara få gå in på tåspetsarne och lägga den här boken i yttre rummet.

— Hon tyckte i går, att era böcker äro så tråkiga, mr Slotter, så det är visst inte värdt.

— Jaså.... Förlåt.... Förlåt....!

Han var så rasande, att han inte kom sig för att säga någonting mera, och jag tänkte ett ögonblick, att han skulle kasta boken i ansigtet på mig. Men så gick han.

Det var skrifvet i ödets bok, att mrs Thornsy inte mera skulle sitta vid mrs Mathssons middagsbord. Samma dag hon blef rigtigt återstäld var också hennes hus i presentabelt skick, och hon flyttade genast in.

Stor blef saknaden i vårt boardinghouse. Herrarne sutto slutna och talade för sig sjelfva, och doktor Slotter isynnerhet hade en mycket mörk uppsyn.

Men tiden sopar igen alla spår och på en vecka hade jag nästan glömt mrs Thornsys glänsande regeringsperiod, så att jag blef helt öfverraskad, då jag på en morgonpromenad mötte mr Slotter med en fasligt sorgsen och ynklig uppsyn.

— God morgon miss Qvisteblad, hvart skall ni hän?

— Åh, ända bort till National Gallery och kopiera en tafla.

— Då kunna vi ju ta en cab tillsammans. Jag skall också ditåt.

Jag trodde inte mina öron. Han hade ju blifvit en rigtig kavaljer. Naturligtvis tackade jag och steg upp. Han var alldeles ovanligt artig och vänlig, men ändå så sorgmodig. Slutligen brast det ut. Han fick ingen ro hvarken natt eller dag för sin brinnande kärlek till den hulda mrs Thornsy, och nu kom han ödmjukt till mig som sitt sista hopp och tiggde om min bemedling.

Först trodde jag han dref med mig, men sedan kunde jag inte undgå att känna mig rörd. När någon kommer så der förtroendefullt och ber mig om hjelp, skulle jag inte nännas att skjuta bort honom, om han än vore min värsta fiende. Nej, det skulle jag inte ha hjerta till. Jag utrymde på en gång allt mitt agg till honom, och så började vi rådslå.

Om söndag skall mrs Thornsy ha en af sina omtyckta mottagningar, och då skall jag försöka få tillåtelse att införa doktor Slotter i hennes salong. Det är verkligen synd om honom den stackars doktorn. Han ser så hängfärdig ut.

Men nu har jag skrifvit så mycket om andra, att jag inte hinner skrifva något mer om mig sjelf. Det får bli nästa gång. Au revoir.

Din

Anne Charlotte Qvisteblad.

(Forts).

Löst krut.

Det evigt kvinliga. Anna: — Nå, Ida, hur trifs du i ditt äktenskap? Har din man och du ännu inte haft några små tvister?

Ida: — Åh, Gud bevare mig, derhän går det aldrig; ty, jag vet inte hur det kommer sig, men jag har alltid rätt.

* * *

Snilleblixtar, hemtade från skolmötet i Kristiania af den påpassliga Tiden.

»Undervisning i kristendom bör ställas först, dernäst kännedom om naturens bok».

(Folkskolläraren Celander, Arboga).

»Man bör akta sig för att bruka naturens bok till att ställas i strid mot skriften. Kan icke läraren bringa skriften och naturens bok i öfverensstämmelse med hvarandra, bör han låta den sistnämda fara».

Skolläraren Prydtz, Kongsvinger).

»Undervisningsfacken böra stå i följande ordning: 1) religion, 2) modersmålet, 3) naturvetenskaperna».

(Fröken Wetterlind, Jönköping).

»Jag protesterar mot den tanken, att naturvetenskapen skulle vara en väg att finna sanningen. Denna ha vi endast gifven i skriften»,

(Fröken Hilda Hillman, Wasa).

(Dessa båda damer tackades särskildt af den, som inledt diskussionen, öfverläraren Östergaard, Aalborg, för att de »på ett så utmärkt sätt» lemnat bidrag).

»Frågan om sedligheten är så gammal som kristendomen. (Inte äldre?) — — Vid behandlingen af 6:te budet bör läraren visa sann kristlig enfald. — — Framför allt böra de kristliga grundsanningarna inprentas».

(Sogneprest Arnesen, Porsgrund).

* * *

Kungen kommer! Det flaggade från Bellevue och ångbåtsbryggan.

Kungen, hvilken enligt vårt officiella organ med sina tvenne söner, den äldste och den yngste, hade varit på besök å Bjørnemose och som, enligt privattelegram till samma tidning, hade ätit middag kl. 6 på Valdemarslot, hade låtit tillkännagifva sin ankomst till klockan omkring 12.

Det drog upp till oväder. De klara böljorna gjorde sig så småningom i ordning till att blifva skummande vågor, allt under det restauratören i Strandpaviljonen gaf order om massor af smörgåsar till den väntade folksamlingen, och redaktören hade fördubblat sin tidnings upplaga endast för att lojale medborgare skulle få läsa den glädjande underrättelsen om hans majestät konungen, att »han har för afsigt att öfvervara den lilla prinsens af Cumberland döpelse; prinsen skall uppkallas efter hans majestät.»

Men vind och våg, lika oresonliga nu som på Knut den stores tid, gjorde att »Dannebrog» narrade alla de gode borgarne, kommenderande generaler, blifvande inrikesministrar, direktörer för konstakademier, statsråder och eleganta damer, — april. Det fans endast en enda liten flickunge nere vid bryggan, när »Hans Madsen» anlände dit.

Och högerbladens referenter klädde sig i sorgdrägt, derför att de kommo för sent, och gamla »Berlingska» hade ingen aning om, hvad hon skulle fylla sitt aftonnummer med.

(Dags-Avisen).

Depescher.

Radikal. Redaktionen är eder tacksam för det intresse ni visat Blänkaren genom edert bref och kan ej annat än beklaga, att just *ni* skulle råka ut för ett af de exemplar der *Bussines* stod i st. f. *Business.* De voro ej så synnerligen många. Hvad deremot edert föreslagne Lookout beträffar kan red. ej gifva eder rätt. Ni har tydligen missförstått det der ordet. Det het heter Lock-out och kommer af engelska lock = låsas; således lock-out = låsas ute. Baronhistorien är *ej* af oss så reproducerad, som ni tyckes tro.

Att ett och annat korrekturfel förekommer i Bl. lika väl som i andra tidningar, bör ju ej särskildt förvåna. Emellertid är red. tacksam för edert välvilliga anbud.

Frågvis. Vi känna intet om hans framtidsplaner. Om vi ej missuppfattat personens i fråga energi och karaktär, slår han sig nog fram, hvar han än må vara!

Karl O. Var så god!

Ingångna redovisningar: Helsingborg (B); Herrljunga (W); Jönköping (V); Askersund (S); Karlshamn (N); Sala (U): Malmö (W); Arboga (B); Falkenberg (S);.

Försäkrings-Aktiebolaget

SKANDIA

STOCKHOLM

meddelar

Brandförsäkring dels **på viss tid, dels** för all framtid;

Lifförsäkring på lifstid **med andel i bolagets** vinst å motsvarande försäkringar: dels **halfva vinsten,** utan förhöjda premier,

dels **tre fjerdedelar af vinsten,** mot förhöjda premier;

Lifförsäkring på kort tid, *Lifräntor, Kapital-* och *Utstyrselförsäkring.*

"Nya Annonsbyrån"
(Sveriges **äldsta** annonsbyrå)
anhåller att, till undvikande af förvexling, adressen:

S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

måtte användas för annonser och andra meddelanden till Nya Annonsbyrån, Stockholm.
S. Gumælius.

(G. 6000.) Annonstaxans 17:e uppl. har utkommit.

Lifförsäkrings-Aktiebolaget

NORDSTJERNAN

STOCKHOLM

UR!

Vilhelm Heike,

Urmakare och Urhandlare, STOCKHOLM.

Butik: 86 Drottninggatan, Fabrik: 19 Barnhusträdgårdsgatan.

Största och mest sorterade lager af goda och väljusterade

Fick- och Vägg-Ur, Väckar-Ur, Bords-Ur, Skepps Ur, Talmiguldkedjor, Nycklar, Medaljonger m. m.

OBS.! *Alla som önska förskaffa sig verkligt goda och väl justerade Ur till billigaste priser, böra ej försumma att rekvirera. Fullständigt illustrerad Priskurant för år 1885, som på begäran sändes portofritt.* Post- och Telegrafadress endast

Wilhelm Heike, Stockholm.

Klosetter nödvändiga

för sofrummen i allmänhet och särskildt för barn, åldriga och sjukliga personer, och dessutom för alla ställen der *beqvämlighet, renlighet* och *sundhet* värderas mer än en ringa kostnad. Klosetterna äro lätt flyttbara *luftäta* med enkelt vattenlås, **luktfria, nytt patent,** lackerade ut- och invändigt kr. 13. Dito *emaljerade* invändigt kr. 16.

Fjällbäcks Klosettfabriksmagasin.
19 Norrmalmsgatan 19, Stockholm.

Sändes till alla delar i landet mot efterkraf: säljes dessutom i alla *välförsedda* jernbodar och bosättningsmagasin i Stockholm och landsorten. Vid köp af flera på en gång erhålles rabatt. (Telef. 56 29.)

Ved till billigaste priser vid **G. A. Ullmans** vedsågeri, *13 Ladugårdslands-Tullgata.*
Telefon 62 69.

SAFT

från Stockholms Sockerbageri-Bolag.

Hallon, Körsbär, Apelsin, Citron, Svart- och Röd-Vinbär, 1:ma sockrade, i originallådor om 25, 50 och 100 fl. Pr fl. kr. 1: 20. *Fritt glas*

OBS. Priskurant å öfriga tillverkningar gratis på begäran.

☞ Agenter med 1:ma referenser antagas på platser der fabriken förut ej är representerad.

☞ Arbetare observera!

I boden n:r *5 Hötorgsgränd* n:r *5* finnes alltid ständigt lager af nya och begagnade Mans- och Fruntimmerskläder, samt nya och begagnade Möbler till de mest billiga priser.

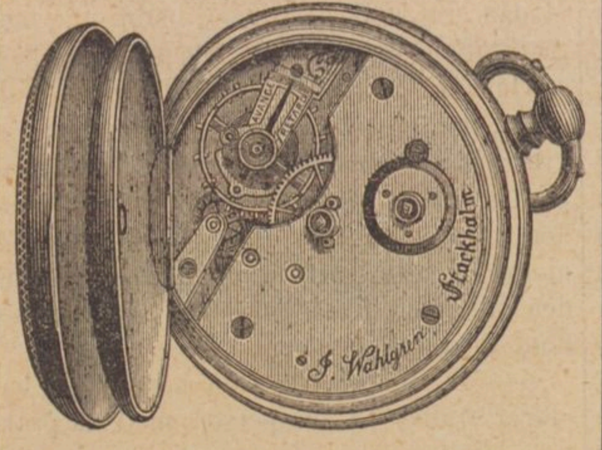
OBS. Bättre Mans- och Fruntimmers kläder samt begagnade Möbler uppköpas af **G. W. Bergström.**

Hjelp den sjuklige Ynglingen!

En fattig yngling som lider af lungsot och är oförmögen till arbete samt i saknad af det nödvändigaste, men har håg och fallenhet för porträttering, hvaraf porträtt af H. M. Drottningen insatt i ram och glas, är utstäldt å Svenska Dagbladets kontor vid Mynttorget, i förhoppning att få det såldt och derigenom få någon liten hjelp i sin nöd, beder ädla menniskor som ömmar för nöden, att räcka honom en hjelpsam hand med en liten skärf. Gören hvad I kunnen till lindring i hans oförvållade nöd, och Guds välsignelse blifver eder belöning.

Lista för anteckning af de ädla gifvarnes bidrag är utlagd i Svenska Dagbladskontoret vid Mynttorget.

Arbetare!

Glömmen icke undertecknads välsorterade urlager då goda och väljusterade ur önskas till billigt pris. 2—5 års garanti. Till inom Stockholm boende personer säljas ur på goda afbetalningsvilkor. Ordres från landsorten expedieras skyndsamt, mot postförskott, i

Wahlgrens Urmakeri- & Urhandel,
26 Södermalmstorg. 26.
Stockholm.

I bokhandeln kan nu köpas **tredje** delen af

MEDBORGARENS BOK.

Handledning för menige man i

SVERIGES ALLMÄNNA LAG.

Utgifven af **Gustaf A. Aldén.**

På 160 sidor, för endast **en krona,** redogöres här redigt och lättfattligt för **allt det vigtigaste,** som **en hvar,** både man och kvinna **bör känna af lagens föreskrifter** rörande lifvets alldagligaste förhållanden, såsom om **trolofning** och **äktenskap, makars rättsliga ställning, bouppteckning, urarfvagörelse arfskifte, testamente** och **förmynderskap,** om **husbonde** och **tjänare;** om **fastighetsköp arrende, hyra** och **inteckning;** om **olika jordnatur, egoskifte, stängsel, jagt** och **fiske;** om **lösöreköp, pant, lån, borgen, förmånsrätt, utmätning, konkurs** och **handelsbok;** om **olika brott och straff; ting, domare** och **parter, stämning, laga bevis, dom, utslag, vad** och **besvär** m. m.

En menige mans lagbok, bör detta arbete alltså vara högligen välkommet och oumbärligt för en hvar, som ej har något större lagverk.

☞ Föreg. delar af **Medb:s bok,** innehållande: **I. Statskunskap, II. Kommunalkunskap,** bägge lättfattligt framstälda för menige man, säljas också, **hvar för sig,** till **1 krona.** Bägge ha af tidningspress och allmänhet mottagits med de amplaste loford, och af bägge har **på kort tid ny upplaga** måst utgifvas.

Aktiebolaget

Stockholms Pant-Aktie-Banks

Afdelningskontor:

A. *Stora Badstugatan* 4 å Norr,
B. *Grefturegatan* 9 å Ladugårdslandet, med ingång jemväl från Styckjunkaregränd vid **Norrmalmstorg.**
C. *Skärgårdsgatan 4,* med ingång från Kindstugatan,
D. *Katrina Högbergsgatan,* med ingång från Kapellgränden 3.
E. vid hörnet af *Gamla Kungsholmsbrogatan* och *Munklägersgatan* belåna:

Gångkläder, Manufakturvaror, Guld, Silfver, Obligationer, Aktier och annan lösegendom.

Låneafgiften är:
1, $1\frac{1}{2}$ eller **2 öre** på **kronan** i månaden.

Expeditionstid **söckendagar** från kl. 9 f. m. till 2 e. m., från kl. 4 till 7 e. m.; **sön- och helgdagar** från kl. 9 till $\frac{1}{2}$ 11 f. m. utom under *Juni, Juli* och *Augusti* månader, då kontoren i stället hållas öppna Lördagar till kl. 9 på aftonen.

C. E. BOBERGS

Skrädderiaffär

Drottninggatan 44, 1 tr. upp, STOCKHOLM

Lager af engelska, franska och svenska tyger för bättre herrkläder.

Som jag drifver min affär endast kontant, så lemnar jag mina arbeten 20 à 25 proc. under andra firmor. Elegant arbete och välpassande snitt garanteras.

OBS.! Särskildt får jag göra herrar uppmärksamma på min specialitet för välpassande Benkläder

Allm. telefon 49 04.

Importerade CIGARRER.

La Salvadora	pr 100 st.	Kr. 7: —.	
La Gloria	„ „ st.	„ 8: —.	
La Claridad	„ „ st.	„ 5: 50.	
El Combàte	„ 50 st.	„ 6: 50.	

Allt netto.

Natalia	pr 100 st.	Kr. 8: —.
Amanda	„ 100 st.	„ 12: —.

med 25 proc. rabatt.

Ordres från landsorten expedieras mot efterkraf.

Försäljning genom **Ivar Nelin.**
16 Linnégatan, Stockholm.

Leveranser af

Stålräler

och

Stålplåtar

till alla svenska hamnar af **Bolckow Vaughan & Co. Limited Middlesbrough** utmärkta tillverkning afslutas genom deras agent

HERMAN RHODIN,
Stockholm.

Passa på tillfället!!!

Den mycket berömda och intressanta romanen »**Ryska Mysterier**», kan erhållas portofritt, då 1 kr. 75 öre insändes under nedanstående adress

C. J. Carlander.
Normalmsgatan 28, n. b., till venster.
STOCKHOLM.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

På **Albert Bonniers** förlag är under utgifning:

Henry Stanley's
nya med spänning motsedda, intressanta arbete

KONGO.

Den nya fristaten i de svartes verldsdel.

En skildring af forskningsfärder och koloniseringsarbete vid dess grundläggande.

Autoriserad svensk öfversättning.
Med omkring 100 illustr. och flera kartor.

I denna bok har *Stanley* på sitt vanliga *flärdfria men talangfulla sätt* berättat hur det stora värfvet att öppna det inre Afrika för Europeisk odling och Europeisk handel steg för steg kommit till stånd, samt om de derunder inträffade omvexlande händelserna. Hans skildring är *rik på intressanta episoder* och läsaren skall med nöje i detta hans nya verk, *som samtidigt nu tryckes på 8 europeiska språk* återfinna honom som *samme liflige och underhållande berättare,* som man redan lärt känna i hans tidigare arbeten: ***Huru jag fann Livingstone*** och ***Genom de Svartes verldsdel.***

Arbetet utkommer i 20 à 24 häften à 50 öre.

Subskription mottages i alla boklådor.

Pröfva lyckan!

å **Svenska obligations lotteriet** i Stockholm. En hel *Lott* eller *Obligation* säljes såväl *kontant* som på *mindre* afbetalningar. *Alla nummer blifva utdragna med mindre eller större vinst t. o. m. 27,000 kronor.* Vidare meddelar Bankfirman **J. S. Rüter & Comp.** St. Kongensgade 46. *Köpenhamn.*

OBS. Redbara Agenter antagas.
[G. 9081 X3]

Grafvårdar,

stort lager, af grå, röd, grön och **svart** granit, marmor etc., billigast hos

F. A. Lemon & C:o,
Stockholm.

På **E. A. Tegnérs** förlag:

Den moderna

Bildningshumbugen

i skolan, familjen och det dagliga lifvet.

Af

Jens L. Christensen.

Bemyndigad öfversättning.

Pris: 2 kronor.

"En fullblodig realistisk gensaga mot falskheten och snobberiet i de olika samhällslagren".
Söndagsnisse.

"För vår del kunna vi ej annat än på det varmaste anbefalla boken till allvarligt studium af alla och en hvar. Den är ett ord i sinom tid, som icke får förklinga ohördt".
Budkaflen.

Glöm ej adressen

till billigaste

Tapetserareverkstaden,

der allt arbete utföres noggrant.

☞ Promenaden lönar sig. ☜

95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

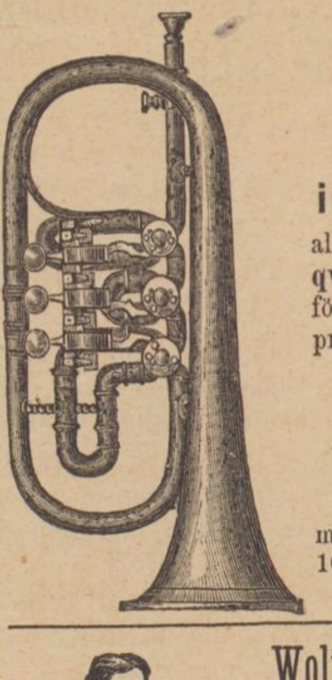
Bell 789. **Ved.** Allm. 4817.

Från ***Carl Anderssons Angvedsågeri,*** *Nybrohamnen 3,* försäljes från och med denna dag Ved, sågad, huggen och hemsänd till alla stadsdelar, till följande nedsatta priser:

1:ma 6 kv. Björkved 30 kr.,
„ „ Alved 25 „
„ „ Barrved 21 „
allt pr hel famn.

All ved ilägges i vanliga vedfamnmått före sågningen, och blifver af en famn ved 3 lass. Som en famn ved sågas på c:a 30 minuter är det lätt för vedkonsumenter sjelfva, eller genom tjenstebiträde, vara närvarande vid vedens expediering.

Stockholm den 2 Juni 1885.
Carl Andersson.

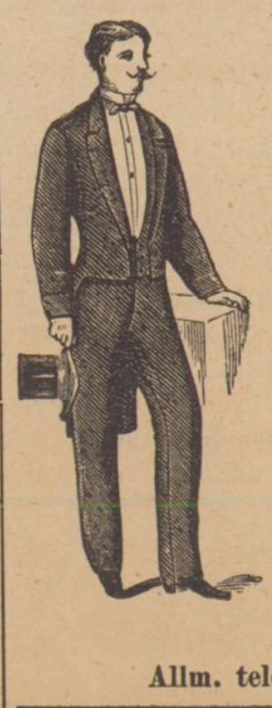

Messings- och **Trä-Blås-instrumenter,**

alla slag, af **utmärkt qvalité** och med nyaste förbättringar till billiga priser hos

A. E. Anderson,
Vingåker.

Illustrerad Priskurant mot insändande af 2 st. 10 öres frimärken.

Wolin & Pettersson,

Skrädderi-Affär,
71 Regeringsgatan 71.

Genom att vi direkt från fabrikerna mot kontant inköpa våra tyger, kunan vi lemna våra varor till de billigaste priser.

De starkaste och modernaste tyger, som tillverkas, finnas hos oss.

Välgjordt arbete och nyaste fason.

Paletåer af Helylle från 30 till 45 kr. samt till högre priser.

Kostymer från 40 till 60 kr.

Beställningar utföras på ett dygn om så fordras

Allm. telefon n:r 42 14.

I Holmbergska Bokhandeln,

75 Regeringsgatan 75,

samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"

2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.

OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags äro båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. $\frac{1}{2}$ 2—$\frac{1}{2}$ 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. $\frac{1}{2}$ 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abonnenter kunna lösa biljetter för vecka eller längre tid till moderat pris.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkal det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förorening den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkan på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontrollerad** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längs stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor
63 B Slussplan 63 B
samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,

17 Hamngatan 17.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus

☞ *Allmänna telefon 60 39.* ☜

Rådgifvare för Badgäster

af

D:r Alfred Levertin.

à 50 öre, uti alla boklådor.

☞ **Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen insända redovisning för det tilländalupna kvartalet.**

☞ **Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.**

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och Expedition: *Stockholm*, Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.
Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

N:o 22

Prenumerationspris:

Helt år	Kr. 5: —.
Trefjerdedels år	» 3: 75.
Halfår	» 2: 50.
Kvartal	» 1: 25.

Häri är postarvodet inräknadt.
Lösnummer: 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekorativ skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar
E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan och
Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.
Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Theodor Blanch's
Konst-Salon
Kungsträdgården.
Utställning
af
den berömde Nordpolsfararen
Julius von Payer's
storartade sensationsmålning
Dödens vik
(Franklin-Expeditionens undergång.)
OBS. Inträdesafgiften är nedsatt till
endast 50 öre
Barn under 14 år betala half afgift.
En broschyr om konstverket finnes till salu i lokalen.
Utställningen hålles öppen hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m., söndagar kl. 1—4 e. m.

25 st. Cigarrer à 1 krona
i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000.
Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.
Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Våra kommissionärer i landsorten, hvilka ännu ej redovisat, torde i och för tidningens fortfarande sändning, med omgående insända redovisning för andra kvartalet.

Der ute.

Ny våldsgerning.

Bismarcks hänsynslöshet har producerat åtskilligt, som borde väckt afsky och harm, men hvilket endast åstadkommit förvåning — och beundran. Det är alltid en försvinnande minoritet, som med klar och oförvillad blick dömt hans skändligheter. Den stora massan har i honom helsat århundradets störste man, hvilken visserligen låtit politiska hänsyn narra sig till diplomatiska vinglerier, men som öfver hufvud taget ansetts för ädel att begagna sig af snuskiga medel att nå sitt mål, sitt väldiga mål — Tyska rikets förslafvande och militär despotismens proklamerande. Under den tid denne jernmenska styrt Preussen och Tyskland har hans egentliga lycka berott på en långt drifven förmåga att — söndra partierna, ej direkt kufva dem. Och detta har bland annat haft till följd att den gode Magdeburgergeneralen en gång för ej så länge sedan uppträdde i tyska riksdagen sjungande berömmelsens visor för Lasalle och socialdemokraterna. Men nu ha desse senare börjat blifva en makt i staten, hvadan Bismarck helt naturligt ej vill tolerera dem längre. Socialistlagen förmådde ej bryta af udden på framtidens vapen; nya våldsgerningar kräfdes, och nu tycks den knipsluge diplomaten hittat på något alldeles ausserordentliches. Han tänker nämligen beröfva socialistriksdagsmännen möjligheten att bevista riksdagen genom att stämpla som brott och inför domstol beifra det, att vissa partigrupper inom tyska riksdagen insamlat enskilda fonder, som anslås till arvoden åt de medlemmar af riksdagen, hvilka i annat fall icke skulle hafva råd att åtaga sig denna förrättning. Riksförfattningen bestämmer, att tyske riksdagsmän ej få uppbära arvoden, och på denna grund är det kansleren vill timra upp sin utrotningsmaskin. Och som stöd för det snygga åtalet anför man en bestämmelse i den preussiska lagstiftningen, enligt hvilken de penningemedel, hvarmed någon eller några bidragit till en ohederlig eller olaglig verksamhet, icke kunna återlemnas, utan indragas till statskassan. Det spörsmål, som domstolen skall afgöra, är alltså det, huruvida riksförfattningens stagdande om riksdagsmännens oaflönbarhet, endast gäller statens medel, eller om det kan utsträckas äfven till privata understöd.

Då författningen på sin tid antogs i den nordtyska riksdagen, väcktes fråga derom, men förbundsrådets representant Bismarck afskar debatten med följande ord: »Jag skall icke inlägga någon annan mening i författningsutkastet än som verkligen finnes deri, men enligt min mening står det deri och ligger i hela vår lagstiftnings anda, att, derest intet kriminelt brott föreligger, regeringarna blott kunna förbjuda de personer något, öfver hvilka de öfverhufvud hafva att befalla.»

Detta uttalanden hindrar naturligtvis ej kansleren, att nu då jordmånen synes lämplig, ignorera sitt föregående yttrande, med andra ord — öka antalet af sina ohederliga handlingar.

Härtill kommer, att tyska riket lemnar sine riksdagsmän fria jernvägsresor, hvilket ju i lika hög grad strider mot grundlagens föreskrifter, att de icke få uppbära arvode. Och för öfrigt, hur skall man väl bära sig åt, om partiunderstöden förvandlas från reda penningar till kost och bostad?

Detta lömska anfall mot ett hatadt och ej ännu kufvadt parti är en synnerligen lämplig illustration till den egentliga framgången i furst von Bismarcks politik, hvilken framgång ytterst härrör från — våldsgerningar.

Medborgarvärde och medborgarrätt.

För Blänkaren
af
Ess.

(Forts.)

För de högre uppgifter arbetet i våra mer utvecklade samhällen fått sig förelagda är dock kapitalet nödvändigt. Vi kunna icke lefva på rötter, bär och fågellägg blott, utan måste för att kunna åstadkomma lifsmedel i mängd hafva plogar, harfvor, liar, tröskmaskiner; vi kunna icke äta sädeskornen sådana naturen lemnar oss dem, utan behöfva vatten-, väder- eller ångqvarnar att mala dem på och bagerier för deras förvandlande till bröd; vi kunna icke bygga jernvägar, ångmaskiner och ångbåtar med blotta händerna utan behöfva afvägningsinstrument, hackor, spadar, kärror, hammare, borrmaskiner, valsverk, svarfstolar o. s. v. Vi behöfva äfven penningar (ehuru dessa, som vi redan sett, icke äro det verkliga kapitalet, utan endast bytesmedel, mot hvilka verkligt kapital erhålles), ty det vore både obeqvämt, tidsödande och förlustbringande, om allt utbyte skulle ske in natura, om snickaren för att erhålla några kilogram bröd, först måste gå till skomakaren och för ett bord byta sig till en rock, emedan bagaren just önskade en sådan för sitt bröd, eller om aktietecknarne i en ångkvarn skulle betala in aktiebeloppen i form och mjöl, fläsk, smör, hudar, tjära, byxor, snus etc., eller om jernvägsarbetarne skulle aflönas med biljetter till den blifvande jernvägen o. s. v.

Men kapitalets nödvändighet är icke det samma som kapitalistens. Det kan finnas kapital utan kapitalister. Med kapitalist förstås ju »en person, som eger betydliga kapital»; men det är icke nödvändigt, att kapitalet skall sålunda hopas i några få personers händer; det kan ganska väl fördelas på ett större antal och ändock göra samma gagn. Sålunda har man många exempel på att arbetareföreningar utan att anlita kapitalister bygt hus, anlagt fabriker eller andra inrättningar. Vi kunna mycket väl tänka oss t. ex. en jernväg bygd mellan tvenne städer, utan att en enda kapitalist dervid behöfver biträda. Antagom att hvarken i någon af de båda städerna eller inom de socknar jernvägen skall genomlöpa finnas kapitalister, endast välbergadt folk. Så väl städerna och landskommunerna som många enskilda personer taga emellertid aktier i jernvägen, Man har ett par sparbanker, som alls icke hafva kapitalister att tacka för sin tillvaro, utan bildats genom insättningar af den arbetande befolkningen. Dessa banker förskottera penningar mot säkerhet. Man anställer ingeniörer och arbetare, anskaffar material m. m., och inom ett par år är jernvägen färdig. På samma sätt med andra företag. Orsaken hvarför denna form för industriel och annan verksamhet, utan anlitande af kapitalister, endast i mycket liten skala förekommer, är den, att flertalet samhällsmedlemmar är alldeles i saknad af kapital, emedan arbetets produkt uppsuges af kapitalisterna, såsom vi visat i artikeln »Fattigdomens verkliga orsaker.»

Kapitalistens betydelse ligger således endast deri, att han uppsamlar det kapital, som från moralisk och samhällsekonomisk synpunkt är arbetsklassens tillhörighet, alldenstund den frambragt det. Härmed gör kapitalisten samhället intet gagn, eftersom kapitalet i producenternes händer skulle spela alldeles samma roll som i hans, ja det skulle t. o. m. spela en vida mer framstående, ty det komme att gifva den stora allmänheten ökad förbrukningsförmåga, så att den kunde tillegna sig betydligt mer af de alster näringsfliten frambringar, hvilket åter blefve anledning både till större omsättning och tillverkning med ty åtföljande ökade arbetsförtjenster. Idealet för alla samhälleliga sträfvanden är ju också *icke* att åstadkomma så stor rikdom som möjligt hos några få, utan att åstadkomma så stort *välstånd*, som möjligt hos *alla*. Egde kapitalisten verkligen den stora betydelse för samhället, som man påstår, skulle tydligtvis detta samhällsideal vara förkastligt, eftersom kapitalets samlande på några få händer icke befordras utan förhindrar allmänt välstånd.

Om alla kapitalister och deras arftagare försvunne från jorden, skulle dermed icke den ringaste skada hafva skett, och till och med om de toge alla sina kapital med sig, vore förlusten icke svårare, än att den efter några år vore fullkomligt botad. Arbete., som skapat kapitalet, kan äfven återställa det, om det går förloradt.

Det är således tydligt, att icke heller den roll kapitalisten spelar i samhällets ekonomi i ringaste mån berättigar till särskilda ynnestbevis och företräden.

IV.

Öfverklassens andliga öfverlägsenhet och dess tankearbete.

I de båda föregående uppsatserna ha vi visat, dels att skatterna till samhället liksom all förmögenhet ha sitt ursprung i arbetet, hvadan mängden och beskaffenheten af utfördt arbete snarare än storleken af skattebeloppet borde bestämma medborgarrätten, dels att kapitalisterna icke för samhället ega sådan betydelse, att den berättigar dem till högre medborgerliga förmåner än som komma andra samhällsmedlemmar till del.

Härmed är emellertid ännu icke öfverklassens advokat afväpnad. Han öppnar mot oss sin kraftigaste mina i form af följande påståenden:

Det är nog sant, att all förmögenhet har sitt ursprung i arbetet, och att kapitalet, om det kunde fördelas på alla, eller om det blefve samhällets egendom, skulle spela samma roll som i några få enskildas händer. Men kapitalet *måste* hopa sig, som det gör; det finnes en naturlag, som tvingar det dertill, och denna naturlag lyder helt enkelt så: förmögenheten måste komma den till godo, som frambragt den. Då ni påstår, att förmögenheten frambringas af *arbetet*, har ni rätt, men ni misstar er, när ni tror, att den s. k. arbetsklassen utför det egentliga arbetet. Nej, den verklige arbetaren är kapitalisten, fabrikanten, arbetsgifvaren. Han utför ett andligt arbete, som är af ofantligt större betydelse än det kroppsliga. Han ensam »förlänar arbetet ett värde,» gör det »i ekonomiskt hänseende nyttigt,» genom att han på det samma »sätter stämpeln af ändamålsenlighet.» Han »undersöker och bedömer handelskonjunkturerna, ombesörjer maskiner och förbättringar, anskaffar arbetare» och ordnar verksamheten m. m. »I fråga om tillverkningen bidrager den s. k. arbetaren icke att frambringa värden mer än maskinerna, vid sidan af hvilka han arbetar.» »Han är i arbetsgifvarens hand endast ett verktyg.» »Hvad vet eldaren vid ångpannan om fabrikens ändamål, och hvad känner väl lärgossen, som bortsopar bomullsaffallet om de handelskombinationer, efter hvilka tillverkningen regleras?» (C. v. Bergen, »Frågor på dagordningen» s. 166,167). Kroppsarbetaren meddelar visserligen åt sakerna deras form, men värdet, således förmögenheten, skapar arbetsgifvaren, »som med sin tankes arbete leder och beherskar det hela.» Och hvad som sätter honom i stånd härtill är hans ötverlägsna egenskaper, hans intelligens och bildning. Derför är det lika rättvist som naturligt, att han blir egare till förmögenheten, och att samhället bereder honom makt och inflytande i förhållande till denna förmögenhet; ty den representerar intelligensen och bildningen. I fråga om de store löntagarne, de högre embetsmännen, gäller detta sålunda, att de utföra ett arbete af så maktpåliggande beskaffenhet, och till hvilket så stora kunskaper fordras, att det nödvändigt måste betinga hög lön.

(Forts.)

Här hemma.

I Täby i Upland har en *adlig* fröken Charlotte af Uhr blifvit vald till *barnmorska*. Så nu veta de gode Täbyborna, hvad klockan är slagen.

———

En ny bok af August Strindberg väntas i dagarne utkomma på Alb. Bonniers förlag. Arbetet bär titeln: Utopier i verkligheten.

———

Vi hade härom dagen tillfälle att å hr Meyers konstgjuteri se porträttmedaljonger i bronz, modellerade af hr Ernst Ljungh. De utmärkte sig för en frappant likhet. Konstnärens pris är endast 40 kr. för hvarje medaljong, hvartill kommer gjutningskostnaden med 15 kr. Det är sålunda för lite hvar möjligt att låta föreviga sina mer eller mindre klassiska drag, och bör ingen försumma detta.

———

Samtidigt med att Bernadottiderna kunde, om de verkligen velat, firat sin 75-åriga svenska, kungliga tillvaro, har en gammal bruksinspektor Sebastian Grave i en ålder af 90 år aflidit. Herr Grave gjorde 1843 on sorglig bekantskap med den store stamfaderns ökända snikenhet, i det Carl Johan, glorvördig i åminnelse, beröfvade honom hans förmögenhet på vanligt kungligt oförskämdt sätt.

Gubben Grave nedslogs ej af sin olycka, utan fortfor att lefva frisk och glad i 90 år.

Undras om Bernadottiderna bli så gamla?

Danske folketingsmannen A. Holck har gästat vår stad. Man misstänker att hans visit står i någon förbindelse med upprättandet af en tilltänkt filial här i Stockholm af *Odd-fellows*, hvars stormästare och grundläggare i Köbenhavn och Malmö herr H. är.

Vi behöfver naturligtvis ej nämna, att hr H. är utprägladt radikal.

Han berättade oss bland annat, att det nyaste nyttet, som användes för att skrämma folket till beundran för herrar Estrup & Comp. och hvilket lär vara ordineradt från högre ort, är detta: skulle Estrup bli störtad, endera genom konungens svaghet (?) eller — en revolution, skulle också ögonblickligen den kejserliga tyska flottan bombardera Köbenhavn, ty Bismarck älskar E. för högt att tillåta honom afdankas.

Somliga tro på barnsagan — och det är synd, andra tro inte — och det är bra.

———

Den talangfulle skulptören Ernst Ljungh har i föreningen för nordisk konst utstält en porträttbyst, som skulle utgjort en verklig prydnad för utställningen vid röda bodarne, der man då fått ett godt tillfälle att anställa jemförelser mellan herr Ljungh som porträttör och den guldmedaljerade professor Börjesson i samma egenskap. Det tillåta vi oss att påstå, att jemförelsen ej hade utfallit till den senares fördel. Men deri har man måhända att söka skälet, hvarför icke hr L:s byst står att finna å nämde utställning, ett drag af vederbörande pröfningsnämd, som ingalunda är hedrande för densamma.

Bysten återgifver en ung flickas drag, och utan att smickra bör det väl kunna sägas, att konstnärens fordringar på skönhet och behag i riklig mån förefinnas; när dertill kommer, att hufvudet är särdeles noggrant studeradt och modelleradt med den omsorg som är utmärkande för alla hr L:s arbeten, faller det af sig sjelft att här förefinnes en perla i skulptur, hvarför konstnären är förtjent af äfven officielt erkännande. Men han tillhör kanske icke akademiherrarnes gullgossar?

———

Sekteriströrelsen och läseriet kräfva äfven offer hos det uppväxande slägtet. Så har nyligen en hemmansegare med hustru, bosatta vid Hultsfred—Vesterviksbanan, hindrat sina barn att besöka folkskolan under förklaring, att folkskolans läroämnen äro till största delen lika onödiga som ledande till ogudaktighet och att, om endast kristendom finge läsas, skulle förhållandet blifva annorlunda.

De hafva flere gånger blifvit varnade, men utan annan påföljd än den att än det ena än det andra af deras barn hållits från skolan. Särskildt förhör anstäldes med äldste sonen vid husförhöret i somras, hvarvid det visade sig att gossen, ehuru hafvande uppnått 12 års ålder, icke

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

kunde läsa rent. Men så har nu ock skolrådets tålamod tagit slut, och vid nyligen hållet sammanträde beslöts, att 51:a paragrafen i folkskolestadgan skall i all sin stränghet tillämpas på det äkta paret; hvilket sålunda torde dyrt nog komma att få betala sin tredska.

De stackars barnen synas hafva varit mycket oförsigtiga i valet af föräldrar.

———

Göteborgs Nyheter har afslöjat den vedervärdige humbugsmakaren *Boltzius*, och man misstänker som författare ingen mer och ingen mindre än sekteristpresten och värnpligtsvännen *P. A. Waldenström*. Hvad säger du nu, *Väktare?* Du som har gjort *Sv. Dagbladet* »verkligt ledsen» genom att försvara herr undergöraren.

Ur den intressanta afslöjningsartikeln meddela vi följande, såsom synnerligen karrakteristiskt för den oförskämde.

— — — — — — Jag gick för att dela broder Boltzii morgonkaffe. Han och hans »tjenande broder» bebodde en våning, upplåten gratis naturligtvis af en bottenrik enka, som var i det närmaste lam och nu ville bli kry och rask på gamla dar. Bordet nästan dignade under rätternas tyngd. Mina bordskamrater, Boltzius och hans tjenande bröder, hade strykande aptit och voro gästvänliga värdar. Men mig smakade maten föga eller intet. Andra känslor tngo öfverhand. Jag hade brutit laget, derest jag icke velat se huru det skulle gå med den blinde. Måltiden tog ändtligen slut, och vi begåfvo oss till »mottagningsrummen» nere vid torget.

Samma syner och samma scener som i går. Mot kvällen tog dock Boltzius i dag i tu med de svårare. En fru Östergren infördes för döfhet. Jag skalf vid tanken på, att hon möjligen skulle höra. I så fall kände jag att min gudsfruktan och mina tankar om Gud voro något falskt... Ett förskräckligt ljud höres inifrån Boltzii rum. Var det en dåres rop? Var det fånads bölande? Var det lejons rytandn? Jag vet ej hvilket. Något liknande har aldrig nått mina öron. Höres så: »Djefvul! Djefvul lemna henne!» och: »Gud! Gud bota henne!»

Boltzius går tyst och skamsen genom rummet. Kuren misslyckades. Jag andades lättare. Kvinnan grät och darrade och gick hem med krossade illusioner, lika döf som hon kom. — Den blinde Johansson fick ovett för sin otro, släpptes slutligen in, smordes, sade sig se och var — blind.

Men hvarföre säga de »behandlade» sig vara botade, då de icke äro det? Just deri ligger knuten till Boltzii storhet eller kanske rättare ryktbarhet. De »behandlade» blifva enligt hans anvisningar friska först i det ögonblick, de ega tro att bekänna sig friska och prisa Gud för sin helsa. Och sedan gäller det att hålla fast» denna bekännelse eller tro, att man verkligen är frisk. Något som emellertid ofta är ganska svårt då plågorna taga öfverhanden. Svigtar denna tro så, att man icke blott känner utan äfven medgifver, att man är sjuk, har ju Boltzius fullkomligt rätt då han säger: »Det är brist på tro», nämligen på tro att man är frisk.

———

Ölänningarne tyckas ej ha synnerligen stora sympatier för goodtemplarrörelsen. I söndags åtta dagar hade Borgholms goodtemplare anordnat en fest, vid hvilken infann sig stora massor folk från främmande socknar. Och just som en skollärare skulle begynna med det oundvikliga festtalet, började folket ställa till ett ordentligt slagsmål, som egentligen utmynnde i icke-goodtemplares försök att dränka goodtemplare genom riklig pågjutning af det älskade vattnet.

Det är nog för dragigt på den smala ön; litet sprit måste användas, bästa herr Westenius. *)

———

Reparationer på kgl. slottet för att öka säkerheten vid möjligen inträffande eldfara pågå med stor ifver. Och konungen har uppdragit åt Stockholms stads brandchef herr Hollsten att öfvervaka det viggiga arbetets *alla detaljer.* Med hvad rätt har konungen kunnat göra detta? Herr Hollsten har nu inträdt i tjenstgöring och eger ej förpligtelse att åtlyda andra befallningar än dem, som gifvas honom af Stockholms kommun. Det är oförsynt af konungen att styra och ställa med Stockholms stads aflönade embetsmän och betjente, som han för godt finner. Hans majestät är god och ber om lof, när han vill låna några af dessa. Och de ha sannerligen andra pligter att fylla än gå kungaärenden.

———

Linköpings kommun är nog lycklig att *ega aderton* löntagare i sin stadsfullmäktigekår.

*) Bläkaren underkänner ej på minsta vis goodtemplarnes ädla sträfvanden, hvilket för missförstånds undvikande meddelas dem, som ej läst tidningens uttalanden i nykterhetsrörelsen.

Kamrer Nordin, alias Nils Person, den afdöde Tornérhjelms skrifkunniga biträde har för andra gången sedan upptäckten af de dubbla aktiebrefven företagit en utländsk resa, från hvilken han näppeligen lär återvända, så vida det icke blir per fångskjuts. Ty nu står ändtligen hans brottslighet i öppen dager. Men detta först sedan stadsfiskal Aschan från Malmö fick undersökningarne om hand. Helsingborgs egne polismän ville ej fara för illa med den konservative förfalskaren, hvilken hade präktiga försänkningar hos de maktegande.

———

Östergötlands läns brandstodsbolag har haft sitt årssammanträde i Linköping. Om detta berättar Östgöten, att brandstodsbolagets bokhållare utan prut fick den af styrelse och revisorer förordade löneförhöjningen, hvilket kanske förklaras af att han är så stor till växten, så att gubbarne tänkte att det behöfs mera för att nödtorfteligen fylla *den* magen. Bolagets kamrer Lundblad hade icke som vanligt hållit sig framme med begäran om löneförhöjning, hvilken begäran herr kamrern, mera stark i räknekonsten än i svenska språkets rättskrifning, häromåret motiverade med, att hans göromål i bolagets tjenst *skenbarligen* betydligt ökats. Bolagsmännen låtsades icke förstå, att kamrern ville hafva sagt *synbartigen*, utan resolverade: Jaså, då kamrern fått endast *sken*bart mera att göra, kan det vara bra som det är. Det skulle väl då knappt hafva hulpit, att någon sökt hjelpa upp kamrerns uttryckssätt med förklaringen att hans »skenbarligen» vore ett derivatum af verbet *skena*, och således vore särdeles betecknande för situationen och berättigandet.

———

Sjelfmord har begåtts uppe i »fyrkanten», i sjelfva rikssalen. Den olycklige, som ej fann lifvet värd ytterligare strid och svält, var 30-årige smedsarbetare Per Andersson, hvilken arbetade vid reparationerna deruppe.

———

En kalkylbok, som utvisar de allmännaste varuprisens förhållande vid det metriska systemets införande, jemförda med prisen under det gamla systemet, har utgifvits af hr *J. L. Lalin.* Den lilla boken, som synes praktiskt uppstäld och presenterar sig i ett beqvämt fickformat, torde kunna blifva till gagn vid många tillfällen. Priset är 75 öre.

Bric-à-Brac.

Innehåll: Hur man kan veta att den döda säsongen är slut och vintersäsongen står för dörren samt hur man rustar sig för densamma — enkannerligen de unge författarne; hvapå följer en kortfattad, men argsint föreläsning om och för dem.

De börja återkomma, flyttfoglarne. Från Furusund, Dalarö, Waxholm, Södertelje, Norr- dito, vestkusten eller hvar de nu hållit hus under de s. k. sommarmånaderna. Jag vill minnas, att de i våras, när solen började gassa på och teatrarne stängdes, sade sig skola lemna den kväfvande hettan på stadsgatorna och i naturens sköte hemta krafter till den förestående vinterkampanjen. Men de gjorde sig onödigt besvär, ty så långt mitt minne sträcker sig tillbaka har det bara regnat och blåst; och så lär det ha gjort lite hvarstans, hvarför det nog icke varit mycket bevändt med omförmälda hvila i naturens sköte. Så framt uttrycket icke är en eufemistisk omskrifning för att bo i en bondby med rang, heder och värdighet af stad med lika dyra, men sämre utrustade restaurationer och dricka »pjoltrar», läsa romaner och spela kort. De som verkligen bott på landet, dem beklagar jag ur djupet af mitt hjerta — jag näns icke ens att beskrifva deras lidanden och försakelser, ty mitt hjerta blöder vid blotta tanken på, hur tråkigt, hur infernaliskt fördömdt tråkigt de haft det.

Men de börja återvända hit, de börja med andra ord att vakna till nytt lif. De kommo hit Josefinadagen, senast. För att få tillfälle gratulera alla små Finor, men först och främst kronan för alla flickor, den snälla fröken, för hvilken fler rökverk tändes än för någon nu lefvande personlighet. Jag antar att Ni fournerar Er med cigarrer i n:r 10 Gustaf Adolfs torg, hos Schmidten eller som det vanligare heter hos mamsell Crona. Hennes cigarrbod är ett slags samlingsplats för hela Stockholm. Skall man ha reda på, hvar en försvunnen god vän håller hus, skall man fråga henne; eller man skall stämma möte med en person eller man vill lemna någon besked — allt skall gå genom henne som mellanhand. Det heter aldrig: »om den eller den kommer hit, skall jag be fröken vara god» . . . utan: »*när* den eller den kommer». Ty att han kommer är absolut gifvet.

Och kommer han ej dit, så kommer han i allmänna tidningskontoret; och söker man honom förgäfves i allmänna tidningskontoret hos fröken Nordquist, så är det absolut gifvet att han pratar bort en stund med Lilly, innan han slår sig till ro i Lagerlunden.

Ty nu har Lagerlunden börjat återfå sin riktiga publik som en tid varit borta. Och dess artistiska traditioner ha måst uppehållas af Pelle Janzon ensam. Och äfven han har varit borta ett par veckor, men ej på sitt gods utan bara i Waxholm.

Har Ni vetat, att Pelle Janzon är godsegare? Det är verkligen faktiskt. Men om det är af kronoskatte- eller frälsenatur hans jord är, vågar jag ej uttala mig om. Det enda jag med säkerhet kan påstå, är att det icke är rusthåll, ty en häst kan omöjligen få fotfäste på Pelleskär — det är domänens namn. Åtminstone icke utan att få våta fötter och reumatism och kvarka. Eftersom hafvet spolar öfver hela besittningen, som mäter sin modiga 6 fot i kvadrat, och hvars inventarier vid högtidliga tillfällen utgjorts af ett par stolar, ett bord samt vexlande antal punsch- och vichyvattenbuteljer, men i vanliga fall äro reducerade till — ingenting.

Nu får egendomen ligga i träda till nästa år, och fiskmåsarne ha benäget lofvat att under tiden egna den tillsyn, medan dess herre ligger i Stockholm och idkar konst. Ty nu skall det tagas itu på skarpen. Alla äro friska och krya och uthvilade. Fru Hartman ser ut som hon aldrig vetat hvad sjukdom ville säga, herr Hartman är oemotståndlig som förste älskare — nu mer än någonsin derför att vi saknat honom så länge. Fröken Björkegren har i Mörsil mottagit storartade naturintryck, som hon skall omsätta i kraftiga gripande lifsbilder.

De ha kommit tillbaka allesammans. Skolofskolonierna och skollärarne (Hammarlund går och ser dyster ut), målarne som gjort studieresor och de unge författarne som inte gjort någonting, landsortsaktörerna som skola ombyta sällskap och direktörerna för honetta sällskap som i hotellen vid Sven Vintapparegränd, Benikebrinken och Göran Helsinges aveny mottaga unga flickor med röst, bra ben och »verklig kallelse» kallelse för konsten, väl till märkandes, konsten att frysa, svälta, pynta ut sig med en gång kasserade trasor, vigilera sig fram och spela komedi.

Säsongen börjar, och då gäller det att nå ett mål, skaffa sig renomé, reparera de under sommaren förstörda redan förut ohjelpliga affärerna, uppnegociera en ny kostym eller skaffa sig en följeslagarinna genom lifvet d. ä. en kompanjon i eländet.

»Manchmal es geht.
Und manchmal geht's nicht».

Målarne äro värst deran. Ty de skola ha sin odödlighet klar till den 15 sept., då opponenterna börja sin utställning hos Blanch. Det är inte lång tid dit. Derför utveckla de också en feberaktig verksamhet. Och man gör sig ingen föreställning om hvilka massor färg der konsumeras, hur der skrapas ut och smetas på igen.

De nya författarne som gått och latat sig under sommaren äro ock i födslovånda. Ty julkalendrarne skola snart vara färdiga. Och derför få de raska på med novelletterna, eskisserna, croquierna, etsningarne, konturerna, etyderna, randteckningarne, skuggbilderna, utkasten eller hvad man nu kan hitta på för en mer eller mindre olämplig, intetsägande och dum underrubrik.

Det är intet lätt arbete de ha, de unga författarne.

Ty de få icke skrifva om något som är behandladt förut. Och när man så vet, att redan på kung Salomos tid intet nytt fans under solen, och det är så länge sedan han lefde, så kan man lätt tänka sig hur etter befängdt galet ställdt det är nu för tiden.

Det gick någorlunda an, så länge det var tillåtet att ösa ur fantasien och variera det gamla hederliga temat om tvänne hjertan, som inte förstodo hvarandra och inte funno hvarandra, till dess de ändtligen på de sista fem sidorna i boken förstodo hvarandra, funno hvarandra och (på sista sidan) makade sig tillhopa och dermed punktum. Det gjorde alltid en viss effekt, ty då fanns det ännu gamla mamseller, som blefvo rörda till tårar, och unga flickor som bestodo sig med idealer och som voro belåtna så fort hjeltinnan var söt och hjelten stilig.

Men sedan någon dålig mansperson uppfann realismen, har det blifvit ett rent hundgöra att skrifva romaner. Ty motiven äro slut. Och det, fast man tyckte sig till en början ha mycket att välja på.

Man gjorde i psykologisk analys och charcuterivaror, företog specialundersökningar af Marinos och Fjällbäcks patenterade tillverkningar, tillgodogjorde sig barnmorskeinstruktionen och Laurentii rådgifvare för unge män.

Men hvad återstår väl, sedan Vermelin gifvit ut sin första bok?

Föga.

Och efter hans andra bok, som väntas, i hvilken hjelten lider af stranguri och hjeltinnan af obstruktion — hvad återstår väl då?

Intet.

Derför gå de unge författarne och äro ledsna och betrakta hvarandra forskande och bry sina hjernor för att om möjligt dra sig till minnes om deras ärade vänner upplefvat något, som det skulle kunna löna mödan att nedskrifva och låta trycka. Det lilla de sjelfva upplefvat ha de länge sedan gjort kål på.

Och med den glädjerika, för vårt folks medelsnittsintelligens smickrande mängden af unge författare, som samt och synnerligen äro lofvande och skola förbli lofvande i hela sitt lif och lofvande ännu efter döden, skall det icke dröja mycket länge förrän vi samt och synnerligen ha avancerat till hjeltar och hjeltinnor i romaner, deri vi förståss skändligt beljugas.

En ära kan det visserligen anses vara, ty det visar eller skulle åtminstone förr ha visat, att vi voro »intressanta» i ett eller annat hänseende; men nog skulle våra sal. mormödrar ha gråtit bittra, blodiga tårar om de lefvat och fått se, hur vi äro afkonterfejade, hvilka erbarmliga stackare, förstockade egoister eller gemena skurkar vi i sjelfva verket äro, fast vi i det dagliga lifvet anses för hyggliga karlar, infria våra vexlar på förfallodagen samt af smak och princip aldrig förfört flickor under 14 år, bitit lam eller stulit i kyrkor. Men i romanen *skall* man vara antingen en stackare eller en skurk, ty modet bjuder så; och vi få tåligt finna oss deri.

I. N.

Blänkare.

En omvändelse.

Under det riksdagen pågick begagnade vi oss af hvarje tillfälle att varna mot antagandet af det densamma förelagda härordningsförslaget, i det vi som skäl framhöllo att stämningen hos folket var afgjordt emot ökade bördor för militärväsendet, att man ej skulle gifva en viss potentat fingret, efter han då snart skulle begära hela handen, att kostnaderna voro för betungande, så att landet skulle till slut ruineras genom dylika utgifter för ej blott improduktiva, men rent af onyttiga och skadliga ändamål, och att vissa tendenser hos tidehvarfvet pekade hän på ett bättre sakernas tillstånd, då tvistigheter nationerna emellan kunde regleras genom fredlig uppgörelse, genom freds- och skiljedomstolar.

Men inom riksdagen gjorde sig vissa för sjelfva saken främmande intressen gällande, med påföljd som är nogsamt känd; och pressen beherskades med ytterst få undantag af militaristisk rabies och var otillgänglig för skäl.

Väl trodde vi icke, att denna stämning skulle bli långvarig, men icke vågade vi vänta att omslaget skulle komma så fort som skett.

Döm nemligen om vår öfverraskning, vår glada öfverraskning, då vi i Aftonbladet finna en artikel under rubriken »Krig och fred», deri pipan fått ett helt annat, oväntadt ljud och icke allenast de skäl vi androgo framläggas till vederbörligt beaktande, utan ock nya, mycket vägande sådana. Vi ha sjeltklart icke med så stort nöje omtalat Aftonbladet som nu, ty som man vet är det större glädje öfver en syndare till värnpligtsvän som omvänder sig än öfver 20 rättfärdiga freds- och afväpningsvänner som ingen bättring behöfva; och som bevis på uppriktigheten af våra känslor lemna vi några utdrag af uppsatsen i fråga, för att allmänheten sjelf må döma öfver, om vi haft rätt eller icke att använda rubriken här ofvan:

»Vi hysa den öfvertygelsen, heter det till en början, att en betydande del af den svenska nationen — detta fordom så krigiska folk, som på slagtningarnes fält vunnit så mycken krigarära — numera öfvergifvit tanken på alla bragder, hvilka afse vapenära och eröfringar. Stormaktstiden är längesedan förbi. Karl den tolftes vansinniga krigslystnad bragte landet nära sin undergång, och endast ett långvarigt, af få krig afbrutet fredstillstånd har åter kunnat läka såren och tillåta vårt fosterland att lugnt utveckla sina inre hjelpkällor. Det svenska folket har en afgjord motvilja mot militarism; om det berodde blott på dess vilja, skulle det helt visst afskaffa härarne och antaga fredsvännernas program».

Det är alldeles hvad vi tänkt och sagt!

Sedan tidningen framhållit att krig är helt och hållet stridande mot kristendomens bud, visar den huru fredsidén allt mer bredt sig, efter att först ha framsprungit bland Englands kväkare, samt huru många af samtidens mest utmärkta personligheter, deribland flera medlemmar af regeringarne, slutit sig till densamma. Det betonas, att fredsligans mål ej är en utopi, utan att flera krig genom densammas verksamhet redan kunnat förekommas.

»Redan detta resultat är ju högeligen lofvande för framtiden och uppmuntrande till fortsatta sträfvanden».

Recte!

Artikelförfattaren anför vidare ett yttrande af den store härföraren general Grant, hvari det heter:

»Jag blickar framåt mot den tid, då en domstol, erkänd af alla nationer, skall bilägga mellanfolkliga tvister, i stället för detta upprätthållande af stora stående arméer, såsom de nu göra i Europa». »En skiljedom mellan tvänne nationer skall måhända för tillfället icke tillfredsställa någondera parten, men den tillfredsställer menskligheten samvete och skall mer och mer anbefalla sig såsom medel att bilägga tvister. Verlden blir allt mera civiliserad och lär sig, att det finnes ett bättre sätt att afgöra stridigheter än genom krig».

Och enligt Aftbl. beror det blott på folken att göra dessa ord till verklighet; och de torde snart få göra en dygd af nödvändigheten, i ty den beväpnade freden »suger ut nationernas kraft så att till slut ingen annan räddning fins än en återgång från detta system». Och så erinras om de »häpnadsväckande siffror» som angifva de europeiska arméernas kostnader. Så t. ex. har Englands flotta under de senaste 30 åren kostat öfver 6 tusen millioner kronor, och likväl är den otillräcklig, och Tonkinexpeditionen har kostat Frankrike 350 millioner, i föjd hvaraf detta land har att dragas med ett deficit för detta finansår af 650 millioner.

Sådana bördor blifva i längden omöjliga att bära. Också höras allvarligt manande röster tillropa folk och furstar sitt: Härintill och icke vidare! Nödvändigheten om icke, annat, skall till sist göra fredsvännernas lära till lag».

Det kära Aftonbladet!

Det har visserligen icke mycket reda på sig och vet ej den ena dagen hvad det säger den andra, men ändå bör man vara det tacksam. Efter ådagalagd bot och bättring är det ej mer än rätt att absolution följer.

Linieeld.

I kongressernas tidehvarf. En kongress af zitterspelare skall från den 28 till den 31 dennes hållas i Dresden. Man väntar minst 200 zittror.

* * *

En af menskoslägtets störste välgörare är onekligen hr C. A. Björnson, verkmästare å Billbergs pianofabrik i Göteborg. Nämde person har nemligen inventerat en »registerknapp» för pianinon, hvilken knapp har till effekt att man knappast sjelf hör tonerna, när man spelar. Heder åt den ädle!

* * *

Det kan verkligen kallas för höjden af blygsamhet att Sv. D., när det låter en insändare delirera om »pressens ogräs», ej låter honom nämna ett endaste litet ord om den svenske »fördettingen» Noréns larmklocka.

* * *

Underståthållaren Bråkenhjelm har, enligt notis i de dagliga tidningarne, åter inträdt i utöfningen af sina embetsgöromål. Högst egendomligt i sanning. Åtminstone har Figaro ej nämt det minsta om hr underståthållarens deltagande i det nya uppslaget i Mecklengburska målet.

* * *

Skåne-Hallands banan är invigd (högtidligen med gudstjenst och festmiddag) utan statschefens och resemonarkens närvaro. Och, hvad mera är, man tyckes till och med att döma af festtelegramen ha glömt dricka konungens skål. I stället dracks riksdagens.

Svenska folket depraveras.

* * *

Etthundratolf tal på fyra dagar är ju ett kraftprof så godt som något annat. Det åstadkoms af gubben *Lesseps* undor de franska artisternas lustresa till Prag.

Oscar den andre, du är öfverträffad!

* * *

Figaro, den sorgligt ryktbara svenska skandaltidningen, har börjat omvexla sina »obekanta» uppsatser i huset Mecklenburgs mål med ledare om »Kinesen såsom arbetare». Är det månne ett specimen för kompetens till lämplig reträttplats i kejsardömet Kina för stackars Hund af Hutlösa, som tycks ha spelat ut sin filantropiska rol här i Sverige?

* * *

Svenska Dagblad, läs och jubla! Vid Kinda kanalstation i Östergötland fins der en tjensteman, som till den grad hatar Norge och älskar sitt minnesrika fosterland, att han, för att visa sitt förakt för unionen och Norge, aldrig hissar kanalflagga utan med unionsmärket nedåt.

En för öfrigt lämplig illustration till hur bakvände de »fosterländske» äro öfver hufvud taget.

* * *

Vid Ekolsund är man sysselsatt med att uppskära skottlinier i vassen, så att den engelske tronföljaren kan få bli sittande kvar i båten, när han och de andre fine herrarne skola skjuta tamsvanorna.

Alltid skall det vara så beqvämt för de store. Fråga lär äfven vara väckt om inrigtande af åtskilliga jagtgevär på lämpliga trägaflar, så att de höge gästerna endast skulle behöfva gå ut och trycka af. Någon »bom» lär ej kunna inträffa, emedan man knapt kan bana sig väg i vassen för — bara svanor.

* * *

Sångaren Johannes Elmbland protesterar energiskt mot beskyllningen att vara någon Don Johannes. Flickan var visserligen verkligt kär i honom, han hade visserligen rest från sin hustru, och han och flickan voro tillsammans i Prag, men för öfrigt så...» Något mystisk syns mig ändå saken.»

* * *

Den statskyrkliga humbugen är under stundom betydligt komisk. Under ett besök på ett fiskläge blef en nuvarande kyrkoherde ombedd att meddela nattvarden åt någon gammal person, som ej orkade komma till kyrkan. Han var genast villig dertill, ehuru han saknade uniformen och ej hade handbok eller sockenbudstrossen med sig. Emellertid visste han att reda sig. Vinet ersatte han med något slags sirapslösning, oblater bakade kan sig sjelf i spisen och stämplade dem med en knapp, prestkrage klipte han sig af papper och ritualen fann han i en gammal psalmbok.

* * *

Den filantropiska inrättningen Stockholms pantaktiebank lånar allmänheten penningar mot den vexlande räntan af från 24 proc. till — 1,440 proc. om året. Allmänne åklagare, hur länge skall du slumra?

* * *

Prof. Sigurd Ribbing, den noble filosofen, som bland annat intilligent karakteriserade naturvetenskaperna som en »vetenskap om loppor och löss»

har skänkt den studerande ungdomen en afskedsgåfva bestående af en — nyredigerad upplaga af Boströms religionsfilosofi. Hu då, de stackars gossarne, som ska tvingas läsa den!

* * *

Sv. Dagbladet har nu börjat ta till vers för att riktigt sätta fart i den svenksvenska rörelsen, som lefver och hafver sin varelse hos nämda organ och Vikingen. En vän till Sv. D. har nemligen varit så vänlig och ställt ett af Kellgrens poem till tidningens förfogande. Det var mycket snällt gjort af vännen. Sv. D. visar också till gengäld sin kolossala brist på sjelfkritik genom att i sitt lördagsnummer aftrycka det till förfogande ställda.

* * *

I Amerika afgöras äktenskap genom tvekamp, enligt hvad de dagliga tidningarne berätta.

I gamla hederliga Sverige börjas tvekampen i och med äktenskapet.

* * *

»Indirek majestätsbrott» är firman Estrup & Comp:s nyaste uppfinning.

»Man» i Danmark har länge gjort förtviflade ansträngningar att få *Hörup*, Politikens redaktör, i fängelse. Och nu har man inventerat något riktigt extra. I Hörups tidning förekom för någon vecka sedan under rubriken »Breflåda» följande:

»1. Om en man begagnar sig af att han blott är 24 år gammal till att vägra att betala mig de penningar han är mig skyldig — alltså använder lagens formella rätt till att göra sig oansvarig — skulle detta då vara en förmildrande omständighet, om jag blef anklagad för att ha tagit en hasselpåk och låtit den dansa på hans rygg?

Om en man i allmänhet, likgiltigt om han intager den allra lägsta eller allra högsta ställning i landet, använder ett lagbud om att han icke är ansvarig för sina handlingar till att uttala sig förnärmande om mig eller andra, skulle detta då vara en förmildrande omständighet, ifall jag blef anklagad för att ha tagit en hasselpåk och låtit den dansa på hans rygg?

Cajus, f. n. Taasinge.

Svar 1 och 2. Juridiskt knappast, moraliskt i hög grad.»

Denna breflådekomposition kombineras nu enligt dansk högeridiotism med kungens uppehåll i närheten af Taasinge, der högstdensamme höll ett tal för högern och mot venstern. Och nu skulle Hörup på detta försåtliga sätt besvarat kungens uttalande.

Hur otroligt det än låter har verkligen Hörup blifvit åtalad för majestätsbrott, och förhör i saken är redan hållet. Under detta förklarade Politikens redaktör att han icke sjelf skrifvit notisen i fråga, och icke ens sett den, förr än han läste den i sin tidning. Dermed faller hela dikten om det utstuderade, försåtliga angreppet från Hörups sida på konungen till jorden.

Hr Hörup förklarade vidare i sin tidning att frågan är *oförändrad* införd, sådan den tillsändts tidningen. På kungen skulle han så mycket mindre ha kunnat komma att tänka med anledning af frågarens adress, Taasinge, som kungen höll sitt vackra tal, icke i Taasinge, utan i Svenborg.

Trots dessa påstående ligger det ej det minsta utom möjlighetens område att Hörup blir fäld. Värre ting än så ha Estruparne åstadkommit.

Hvarför vräker icke Danmark Estrup med anhang i sjön?

* * *

Om viljekraft och pligttrohet påstå de konservativa tidningarne att följande vitnar. Kejsar Wilhelms lifmedikus bad sin beherrskare att för den dåliga väderlekens skull ej bevista aftäckningen af Fredrik Wilhelm I:es staty.

»Då dör jag åtminstone i tjensten», blef kejsarens korta svar. Mycket orolig för monarkens välbefinnande, begaf läkaren sig då bittida på morgonen aftäckningsdagen till kejsaren i Babelsberg och upprepade enträget sin bön. Kejsaren svarade: »En konung af Preussen, som icke längre kan gå med sina soldater och fullgöra sitt ämbetes pligter, är icke mera en konung och borde nedlägga regeringen!»

Blänkaren anser hela historien som ett sorgligt bevis på den gamle monarkens sinnesslöhet, enär han anser som pligt att närvara vid statyaftäckningar och parader, under det Bismarck förstör de stackars skattdragarne, hvilka han tydligen icke anser som pligt att beskydda, så godt en kejsare öfver hufvud taget kan.

Från Göteborg.

Meddeladt af Blänkarens korrespondent.

21 augusti.

Sistliden söndag inkom stufvaren K. på hotel Garni i sällskap med två bekanta, slog sig ned vid ett bord, der tre för honom obekanta personer förut tagit plats och frågade: hvad vilja herrarne dricka? En af dem svarade: det är jag som bjuder mitt sällskap. Stufvaren: nu är det jag som vill bjuda, hvad viljen I dricka? Intet svar. Då sänkte stufvaren »lugnt, helt lugnt sin arm mot bordet och strök det tomt uti ett enda drag». Hvad viljen I nu dricka? Svar intet. De på detta sätt öfverfallne stego upp och gingo. Det är ingenting ovanligt att stufvare uppträda på dylikt sätt, och frågar man hvad kan orsaken vara, att de fara fram med sådan råhet, sådant öfvermod, så är svaret lätt funnet. Om de åtaga sig stufningen af ett fartyg till pris af, till dömes 400 kronor, så lemna de åt arbetsförmännen att samla arbetarne och öfvervaka arbetet. När arbetsförmannen anmäler, att arbetet är färdigt, går stufvaren till kontoret för hvars räkning stufningen blifvit verkstäld, lyfter den betingade betalningen och utdelar deraf högst $1/3$ bland arbetarne och behåller de två tredjedelarne som god pris för egen räkning. Stufvarne, som på detta lättvindiga sätt en eller två gånger i veckan inkassera rätt betydliga summor för arbeten, om hvilka de i allmänhet icke tagit ringaste notis, äro sjelfve f. d. stufveriarbetare, som, i likhet med de karlar dem de nu sysselsätta, fått arbeta mot en dagspenning för liten att anständigt lefva af, men för stor att dö af, svälta ihjäl af. De förstå i allmänhet icke att bättre använda sina lätt förvärfvade penningar. Ingen regel utan undantag, så äfven här. Några stufvare hafva på relatift kort tid samlat betydliga förmögenheter.

* * *

De arbetare, cirka 600 till antalet, som dessa stufvare sysselsätta större eller mindre tid af året hafva emellertid tröttnat på detta. De hafva bildat, äfven de, en fackförening och vid sammanträde, som de höllo i början af denna månad, beslöto de att hos exportörerna anhålla, att stufvareförmännen, med förbigående af stufvarne, måtte få åtaga sig stufningsarbetena, på det att de, som verkställa arbetet, också måtte komma i åtnjutande af arbetslönen. På samtlige kontoren beviljades denna begäran med förbehåll, att arbetslagen välja till förmän sådana personer, som äro på kontoren kända såsom kompetenta att vara arbetsförmän. I enlighet med denna anvisning och glade öfver löftet valde alla arbetslagen till förmän just de personer, som förut tjenstgjort såsom sådana, och som arbetsgifvarne således på förhand godkändt. Alla dessa förmän voro förut kände på vederbörande kontor och kände för insigt i arbetena, nykterhet och ordningssinne. Men nu hade vederbörande arbetsgifvare kommit på andra tankar. Nu var icke en enda tillräckligt känd. Kontoren skulle behålla den gamla ordningen, ville icke underhandla med arbetarne, det kunde stufvarne göra nu som förr. Arbetarne hade emellertid tröttnat på den gamla ordningen, som bestod deruti, att då ett fartyg skulle lossas eller lastas måste samma arbetslag arbeta hela dygnet igenom, med blott en halftimmes rast vid nattens inbrott. Ofta kunde det hända, att arbetet måste fortsättas på detta sätt två dagar och två nätter. När fartyget så är lastadt, äro arbetarne så uttröttade att de icke kunna äta. De äro efter denna öfveransträngning vanligtvis oförmögna till arbete under veckans återstående dagar. Nu tycka arbetsgifvarne, att om arbetarne kunna få 5 kronor för 24 timmars arbete, så böra de vara belåtna och de skulle också vara det, om de hade sysselsättning ständigt och kunde stå ut dermed; men som förhållandet nu är, är det omöjligt. På möte som de höllo söndagen den 16 aug. beslöts en allmän strejk, hvilken började redan påföljande måndag.

Stadens störste skeppsredare, hr Wilson, var beredd på denna utgång af saken och hade pr telegraf reqvirerat hit 35 arbetare från England, hvilka på måndagsmorgonen anlände med emigrantångaren Orlando och genast började att lossa fartyget. Snart fingo dock desse reda på ställningen och de voro mycket ledsna öfver att vara kommenderade till att taga brödet ur munnen på svenske bröder. På måndagen gjorde de så litet arbete som möjligt och på tisdagen uppstod, äfven bland dem, frågan om att göra — strejk. I dag den 21 återvända de till England.

När hr W. såg, att detta försök med Engelska arbetare icke riktigt ville lyckas, befalde han sin disponent, hr D. O. Francke i Mölndal, att derifrån skicka ett arbetslag. De fingo i droskor åka från Mölndal, förbi staden till Långedrag, der gå ombord på hr W:s å strömmen förtöjda fartyg och öfvertaga arbetet.

En mäcenat här på platsen lät i går, utan att uppgifva sitt namn, bland de strejkande utdela 6,000 kronor, och de hafva fått löfte om ett lika stort understöd hvarje vecka under 6 veckors tid, i händelse arbetsgifvarne, genom fortsatt vägran att uppfylla deras billiga önskan, skulle tvinga dem att fortsätta strejken så länge.

* * *

På möte, som socialdemokratiska föreningen höll sistliden tisdag och till hvilket stufveriarbetarnes fackförening beslutat att mangrant infinna sig, uppträdde en af denna fackförenings medlemmar, arbetskarlen Breskovitz, som talare. Som han sjelf vore stufveriarbetare kunde han tala med sakkännedom om sin och sina kamraters lidanden. Rederierna betalade i allmänhet det arbete som verkställdes å deras fartyg ganska väl. Det var icke direkt rederiernas fel, att arbetarne fingo svälta. Den mellanhand de begagna, stufvarne, var det som utsög dem. Är ett fartyg lossadt och lastadt, så stannar vanligen hälften och stundom ännu mer af arbetslönen i stufvarens ficka. Dessa stufvare, som tydligtvis icke befatta sig med arbetet, för hvilket förmannen egentligen får ansvara, lefva på stor fot, ofta tygellöst och samla ändå stora kapitaler, hvaremot arbetarne, de som förtjenat kapitalerna, icke sällan få frysa och svälta. »En gång kom jag hem från 24 timmars oafbrutet arbete, det enda jag haft på en hel vecka. Arbetslönen, 5 kronor, räckte icke till att betala min hela skuld hos hökaren, han ville icke lemna mera matvaror på kredit förr än han fått hela sin fordran betald med ytterligare 2 kronor och till råga på olyckan är ett af mina barn, en liten gosse sjuk. Hvar taga bröd i öknen? var den första tröstlösa frågan och den andra: huru skaffa läkarehjelp åt barnet? Jag tog min bästa rock, söndagsrocken på armen, gick till pantlånaran och begärde få låna 3 kornor. Nej, han var för skral, kunde blott beviljas 2. Två kronor räckte icke till att betala både skjuts till läkaren och medicin. Jag måste gå ensam till läkaren, som godhetsfullt lemnade receptet för intet, annars hade jag ingen medicin fått, ty detta kostade just mina 2 kronor. På hemvägen mötte jag den, som behållit lejonparten af min arbetslön. Han kom åkande efter egna hästar i en elegant vagn, i sällskap med djurläkaren, som han hemtat hem till sin sjuka — katt».

Med dylika historier höll han cirka 1.000 personer vid muntert lynne i mer än en half timmes tid.

* * *

Det är nu på femte dagen som strejken fortgår utan att det ringaste af oljud eller oordningar försports. Alla de strejkande hafva öfverenskommit att så länge de tvingas att gå sysslolösa icke besöka någon bolagskrog.

Den som bryter öfverenskommelsen skall böta med 1 krona, eller varda från arbetslaget skild. Om någon super sig full, skall han utstrykas ur fackföreningen.

Från utställningen vid Röda bodarne.

Strödda anteckningar.

II.

Vi ha på utställningen några prof på s. k. stor konst. Ett ord som ingalunda är liktydigt med god konst.

Hvarför den kallas stor vet jag ej så noga. Om det är för att stora dukar vanligtvis användas eller för det att ämnet gör anspråk på att vara historiskt. Och så fort något är historiskt, har det vissa pretentioner, att man skall ta hatten af derför.

Men det är icke längre bruk att böja sig för dylika anspråk; derför låta vi vår på hatt sitta både inför Gustaf Adolf och hans högt ärade farfar, både inför professor Hellqvist och äfvenledes professor Saloman.

* * *

Den förres tafla heter officielt: »Vid hamnen i Wolgast den 15 juli 1633», hvilket låter lika imposant som för den i Odhners historia mindre bevandrade allmänheten mystiskt, och visar huru Gustaf II Adolfs lik bäres ombord. Detta är nu i sig sjelft alldeles likgiltigt, hvad gipsgubben, som ligger der i en liten målad papplåda, skall föreställas heta; af vigt är endast hur den och de andra figurerna, luften, sjön, trappan, drägterna m. m. äro *målade*, samt hur lefvande konstnären lyckats göra situationen för åskådaren. I sistnämda hänseende lemnar taflan icke mycket att önska. Taflan är bra tänkt.

Figurerna gruppera sig naturligt, och i deras ansigten läser man den officiela dysterhet, som hör till en kunglig jordafärd.

Så väl ställdt är det icke med det kungl. liket. Ja, det har sagts på åtskilliga håll, att det är otänkbart att fyra karlar, om än så yfverborne svenskar och dertill från vårt grand siècle, mäkta bära liket af en så stor och grof karl som Gustaf Adolf; och vi instämma fast sent. Vi finna det dertill förvånande att den usla kistan, af groflek som en cigarrlåda, håller ihop under tyngden af denne man i rustning.

Men är det en man?

Och är det en rustning af jern?

Det är mycket dubiöst. Vi ha alltid haft våra misstankar, att det är bara en mannequin af papp der ligger. Derpå tyder åtminstone »likets» färg.

Är denna hypotes riktig, förklaras mycket som hittills varit obegripligt i herr Hellquists tafla, och många svåra anmärkningar förfalla, hvarför vi rekommendera densamma till hrr esteticis allvarliga begrundande.

Landskapet tar sig godt ut; dock bedja vi få erinra derom, att luft ej bör tillverkas af samma ämne som stentrappor af skäl att den i så fall vore tröttsam vid andhemtningen; till underlättande af navigationen böra äfven fartygens segel göras af mindre svårhandterlig materiel. Detta har herr Hellqvist icke behagat iakttaga, men en detaljanmärkning, som detta är, tillägga vi icke ens sjelfve allt för stor betydelse.

* * *

Iohan Tirén kan visa er, hur ett lik ser ut. När man ser hans duk »Efter snöstorm», så frågar man icke, hur det är fatt med gossen. Han är död. Det är ändtligen säkert. Derför är också målningen som den vore lefvande.

Hr Tiréns lappländska bilder äro genomgående dugtigt målade, men vi undra om man ej snart börjar ledsna på de ledsamma motiven. Man bringas att tro det lapparne icke taga sig annat för än gå ut och råka i olycka, såsom att frysa ihjäl, bryta skidorna af sig o. s. v. Och det är i längden något för trist.

Och är der icke en liten smula sentimentalitet med i spelet å konstnärens sida?

Hvad här sagts om hr Tirén gäller äfven för fru Tiréns vidkommande; de tu äro ett så i förtjenster som i svaghet.

Utom lappmotivet har hon utställt en bild från Grez, en höstdag med silfverhvit dimma, vacker och poetisk, nära beslägtad med några taflor å parisarnes utställning i våras och målad på fransyskt manér.

* * *

Dock — vi ha ännu icke expedierat den »stora» konsten; vi ha ännu ej talat om hr Saloman.

Många rader behöfva vi icke spilla på hans Gustaf Wasa, ty allmänhetens omdöme är så godt som enstämmigt. Detta är en af dessa dukar till hvilken behöfs förklarande text, och sådan är äfven bifogad. Man får deraf veta, att den herre i medeltidsdrägt som står och hofverar sig i midten är kung Gösta, och att de andra herrarne äro dalmasar, som hållit på att supa sig fulla. Men det kan också vara herr Elmlund, som på k. stora teatern håller tal till utklädda lifgardister, hvilka tjenstgöra som »folk».

»Stor i mun men liten i ull'n», brukar det heta; och det kan med skäl sägas här. Hvad behöfves det flera kvadratalnar duk till att skildra en obetydlig anekdot, som är alldeles obegriplig utan Fryxells vägledning? Orsak och verkan stå i alldeles orimligt förhållande till hvarandra, och derför är den effekt som åstadkommes nästan parodisk. För nog är det komiskt, att göra en stor tragedigest, när man icke har annat än en hvardaglig platthet att säga!

Hade man nu haft framför sig en liten tafla med kvick, spirituel uppfattning, skarp i karaktäristiken, med sinne för komiken hos de typer som ämnet kunnat erbjuda, samt naturlig och god i färgen, så hade det kunnat göra detsamma hvad namn taflan haft. Men ingen af dessa egenskaper finnas. Och derför är Gustaf Wasa — alias och riktigare hr Elmlund — misslyckad, mycket misslyckad.

Teater.

Trots de kungliga visiterna och den tillströmning af nyfikne, som dessa hade till följd, kunde det lilla Thaliatemplet å Djurgården likväl ej glädja sig åt hvarken en tacksam, ej heller så synnerligen talrik publik. Visserligen beundrades *Anna Petterssons* figur och käcka uppträdande, men *»Löjtnanten»* var dock ohjelpligt tråkig. Det var modernt att se den. Och så gjorde man det också — och gäspade.

Nu har dock skämtets lifaktiga gudinnor flyttat åter till den vackra salongen, och publiken skyndar med både tacksamhet och glädje att rädda sig undan det eviga regnandet och på samma gång få sig ett hjertligt skratt hos hrr Bosin och Wagner. Det är nämligen August Blanches oförbrännerligt roliga fars »Ett resande teatersällskap,» i förening med Hedbergs »Det skadar inte,» som står på teaterns eftertrycksförbjudna program. Och det är en sann högtid att taga dessa begge representanter för det lilla goda vi ega inom vår dramatiska litteratur i betraktande.

Vi skulle dock önskat att hrr Hedberg hade gjort några små moderniseringar i sitt lustiga »Det skadar inte»», ty åtskilliga scener, synnerligast sista aktens, äro förskräckligt tröttande med sina högtidligt utförda och efter recept tillagade kärleksrepliker och »kärlekssittningar». Men roligt är det — ändå. Och spelet utmärkes synnerligen för sin lustighet och natur. Herrar *Bosin, Lindström* och *Rundkvist* göra sina roler öfver allt beröm och de öfrige medspelande skämma intet af hvad på dem ankommer, utom möjligen fröken *Hodell,* hvilken synbarligen ej passar till *svensk* blåstrumpeingenue, ehuru hon med stor framgång skapat franska ingenuetyper.

I »Ett resande teatersällskap» tar, och detta med rätta, herr *Åbjörnson* lejonparten af åskådarnes ljudeliga bifall och skrattsalvor. Hans *Ölander* utmärker sig för denna torra humor, som arbetar utan vidlyftig apparat och hvilken just derför aldrig förfelar sin verkan. Herr *Wagners Sjövall* var afgjordt dålig. Det är märkvärdigt med denne rutinerade skådespelare, att han aldrig kan lägga i dagen så mycken precense d'ésprit ens, att han låter bli att sjelf flina åt sina kvickheter. Vidare kan hr *W.* ej det ringaste beherska sin organ utan, som t. ex. i *Sjövall,* använder på en kväll i samma akt en fyra á fem olika »röster». Jag skulle vilja tillskrifva detta ett slags älskvärdt slarf. Kanske det härrör af brist på förmåga. Af öfrige medspelande kräfves ej något särskildt, ty det öfverdådigt komiska lustspelet, med sin »dyrbara» karaktärsteckning och framförallt sina till ordspråk vordna apliker, spelar sig sjelft. Man måste sannerligen förvånas öfver att detsamma 1848 blef uthvissladt vår kungl. teater, ty det är obetingadt svenska literaturens mest framstående fars.

Som sagdt — man har *mycket* roligt nu för tiden på Djurgårdsteatern.

—*n.*

Den underliga byn.

Saga
af
Tryggve.

Det var en gång i kung Orres tid en liten by ner i Guldkroken, som hette Jurop. Den bestod af åtta à tio familjer eller så omkring.

En liten bra och vacker by var det, och ännu bättre skulle den varit, om det inte varit så konstigt ställdt med tjenstfolket der i trakten. I hvart hushåll hade man förstås tagit sig en piga, som skulle sköta om hus och barn, medan husbondfolket var ute på åkern och arbetade. Först var man också ganska bra om sams, men hur det led kom det ena mankemanget efter det andra. Det var inte längre någon ordning i husen. Än fattades det, och än det. En vacker dag, när herrskapet Westerman kom hem från ängen, upptäcktes det till exempel, att en god del smör, halfva förrådet kaffe och socker och en mängd andra saker voro försvunna.

Det blef allarm, men pigan satte händerna i sidan och frågade, hvad man bråkade för. Hon hade bara haft visit af pigan från granngården, och då hade hon förstås varit tvungen att riktigt bulla upp, för att det skulle märkas, att det var ett fint hus, som hade någonting att komma med.

Nå, var det på det viset, hade man ju ingenting att säga, för alltid är man förstås angelägen om, att det skall ta sig förmöget ut.

Men när så det öfriga tjenstfolket i byn fick veta, hur bra Westermans piga hade redt sig, så var det inte sent att följa exemplet. Och så blef det ett kalasande så det stod herrliga till under hela förmiddagarna, som herrskaperna voro borta. Varorna gingo åt, och så måste det arbetas hårdare och hårdare på åkern, för att få det att räcka till. Och ändå vågade man inte knorra och beklaga sig för grannen eller göra någon ändring, för då skulle det ju sett ut som vore man så usel, att man måste knussla. Nej, då släpade man hellre litet till för högfärdens skull.

Det förargligaste var emellertid, att man inte sjelf fick något med af kalaset. Aldrig stod der annat än sill och potatis på bordet, när man kom hem, och frågade man, om det ändå inte fanns kvar några öfverlefvor efter festmaten, så upplyste pigan, att dem hade hon gifvit åt stalldrängarne och fåraherdarne. De der herrarne voro som barn i huset och sågo riktigt farliga ut der de gingo och glodde på husbondfolket, så man tordes inte säga något åt dem.

Så var det ändtligen ett herrskap Östergren, som tröttnade på det der regementet och helt sonika beslöt byta om piga. Men då skulle ni ha sett. Samma minut, som hon fick det gråa papperet med afskedsbetyget, hvisslade hon, och in kom alla stall- och fåradrängarna rusande som besatta. De voro rädda att förlora den goda maten, som de blifvit gödda med och skulle pigan gå, så gick nog den också sin kos tänkte de. Derför satte de stallgafflarne och herdestafvarne i bröstet på husbondfolket och frågade hvad det här ville säga. Om det inte förstod, hur bra det hade det, och hur väl pigan skötte om deras hus, så skulle det nog få lära sig det. Det enda husbondfolken behöfde bekymra sig om var att arbeta och vara tacksamma mot sitt tjenstfolk.

Och för att inte få stallgafflarne och herdestafvarne längre in i bröstet på sig, måste det stackars husbondfolket säga ja, ja till allting och gå ut och knoga och sträfva igen för sina vördade tjenare. Samma erfarenhet som herrskapet Östergrens gjorde snart också alla de andra herrskaperna i byn. Det var inte värdt att sträfva emot och försöka bli herrar igen. Ville man ta i med handkraft, hade man inte en gång någonting att slåss med. Pigorna hade gömt undan alla bordsknifvarna, så hädanefter fick man äta med bara fingrarne. Och dermed blef det. Så småningom vänjde man sig också vid det nya förhållandet, tänkte att eftersom det nu en gång blifvit så, så var det väl Himlaherrens mening, att så skulle vara. Somliga tog till och med fram bibeln och förklarade, att det måste vara så der upp- och nedvändt här nere, för att det skulle bli rätt uppe i himlen en gång, ty der står att herrarne skola varda tjenare och tjenarne herrar, och på det viset var ju allting mycket knepigt arrangeradt. Men andra påstodo, att det der var en dalkarl, som fåraherdarne slagit i dem, för att de skulle hålla sig lugna och beskedliga.

Och så fortforo de att äta sin sill och potatis, medan pigorna, stalldrängarne och fåraherdarne åto gödkalfstek och gräddkaka. Det värsta var emellertid, att inte en gång barnen fingo ordentlig mat utan proppades fulla med klivälling och potatis, så de fingo stora magar och små hufvuden. Och så fingo de aldrig komma ut och springa i skog och mark, brottas och härda sig, utan skulle sitta stilla på bänken inne i stugan och karda ull och läsa katekesen. »För att de inte skall få tid att tänka ut dumheter» sade pigorna. Och pigorna skulle de kalla »nådig fru», för att vänja sig vid kristlig ödmjukhet.

Det fanns emellertid en gård i byn, den så kallade Midtgården, der barnen inte läto kuscha sig till den grad som på de andra ställena. Visserligen kunde de inte slippa undan tvånget om dagarne. Men om nätterna voro de uppe och hviskade med sina föräldrar och fick veta hvem som egentligen rådde om gården, och hvilket skändligt röfvarpack de der pigorna och drängarne egentligen voro. Och så växte de upp i de der tankarne, smögo sig ut i skogen och höggo sig knölpåkar, som de pröfvade på träden. Och när föräldrar och barn träffades sågo de menande på hvarann.

På sista tiden hade husbondfolket på Midtgården inte en gång fått sill till sin potatis utan fick nöja sig med bara salt som sofvel. Nåja, man knotade, men åt. Men så kom pigan en vacker dag och sade till, att om man inte var i arbete två timmar tidigare, skulle man inte få salt heller.

Inte salt heller! Arbeta så benknotorna värkte och kroppen böjde sig i vinkel och inte ens få salt till potatisen!

— Inte en gång salt, barn! Inte salt — hviskade föräldrarne under mötena om natten.

Och barnen knöto sina näfvar, som blifvit ganska försvarliga.

— Inte en gång salt — mumlade de mellan tänderna.

Nästa natt var stugan temligen folktom. Föräldrar och barn voro i skogen och höggo ekklubbor. Och när morgonen kom och pigan öppnade dörren, stodo de store utanför och med vapen på axeln. Hon blef så rädd, att hon kröp in igen och skickade ut drängarne för att be dem vara så snälla och lugna sig. Men drängarne fingo mer än de tålde. De unga, kraftiga bondsönerna höggo friskt omkring och rundt om till höger och venster låg stalldrängshufvuden och fåraherdelemmar.

— Släpp ut pigrackarn till oss, eller också slå vi ihjäl er allihop — skreko de.

Och när de inte kunde slippa för bättre släppte de naturligtvis ut henne. Hon fick, så hon stöp. Och sen trängde de in, föräldrar och barn, allesammans, unga och gamla och gjorde rent hus i stugan, sopade, vädrade, lagade ordentlig mat och slungade ut katekesen genom fönstret så alla bladen lossnade och foro bort med vinden.

De skulle nog visa, att de kunde styra sitt hus sjelfva, utan pigor och deras anhang.

Men alla de andra familjerna stodo der rådlösa. Det der var ändå bra okristligt, tyckte de. Och när deras pigor och drängar hemtat sig litet från häpenheten beslöto de hämnas sina ihjälslagna vänner. Först försökte de med stallgafflar och herdestafvar, men när klubborna voro

dem för starka, beslöto de att använda list, ty det gick inte an, att byn fick se, att ett husbondfolk kunde reda sig sjelft utan tjenare. Det vore ett ytterst skadligt exempel. Och hur det var, lyckades de lista in en ny piga och nya drängar. Men som de snart visade samma karakterer som det förra anhanget blefvo de utan vidare bortkörda igen. Så kom åter en ny. Lika oduglig! Och så i väg igen!

— Nej — sade husbondfolket — nu tror jag vi fått nog af det der patrasket — Och så började man på allvar att sjelf sätta sig in i affärerna.

Det gick. Tegarne stodo lika vackra som förut och ändå hade man tid att hålla snyggt i stugan. Hvar och en fick god och präktig mat, och folket på Midtgården repade sig så det blef det kraftigaste och vackraste i hela byn. De andra familjerna betraktade det med riktig afundsjuka. De ville gerna ha det lika bra. Ännu tordes de likväl inte göra slag i saken, ty pigornas regemente hade blifvt hårdare än förr. Men barnen hviskade till hvarann om natten.

— Vänta bara tills vi vuxit litet mer! Vänta bara!

Boardinghouse-life.

Skizz af

Rien.

(Forts.)

Kära kusin!

Tack för brefvet.

Du ber att få veta något mer om den intressanta mrs Thornsy och den slagne mr Slotter. Det skall du visst få, i synnerhet som jag för närvarande inte kan tänka på någonting annat. Ja, det är en snygg historia! Ett rigtigt skönt par det der! Åh du skulle veta... Men jag skall börja från början.

Hos mrs Thornsy hade jag ganska svårt att få min begäran uppfylld. Först kom hon inte alls ihåg hvem doktor Slotter var för en person. Och när hon slutligen påminde sig det, lade hon sig tillbaka i stolen och rynkade på näsan.

— Men kära miss Qvisteblad — sade hon — det är ju ingen rigtig gentleman.

— Ah prat, — sade jag — visst är han det, bara man lär förstå sig på honom. Hon är så musikalisk och vill så gerna höra er sjunga.

Slutligen gaf hon med sig, och jag skyndade att framföra den glada nyheten.

Så kom söndagen. Det var öfverfullt med folk i mrs Thornsys eleganta våning och af folk, som hade roligt. Dessa moderna söndagssoiréer äro en verklig välsignelse för den stackars Londonsocieteten, hvars uppgift är att roa sig, och som således måste plågas dubbelt mer än andra under de långsamma söndagarna, Englands dvaldagar, då allting sofver eller mediterar öfver predikningar. Här sjöngs och deklamerades, spelades piano och diskuterades. Vin och konfektyrer bjödos omkriug, och mellan grupperna smög värdinnan charmantare än vanligt i sin svarta släpande silkessammetsrob.

Men doktor Slotter var märkvärdigt blyg. Inte en enda gång försökte han få tala med henne utan höll sig helst i ett hörn, hvarifrån han följde henne med blickarna eller studerade något album. Jag gjorde alla möjliga inviter till ett närmande, men ingendera parten tycktes förstå mig, och jag uppgaf till sist alla bemödanden.

Vid femtiden troppade man af för att inte komma för sent hem till middagen, och jag följde några goda vänner ut i, tamburen, der vi pratade så länge att jag upptäckte mig vara den sista. Jag skyndade in för att ta afsked af värdinnan och fann henne i inre salongen tillsammans med doktor Slotter, som stod och hängde med ena armen mot kaminfrisen.

— Är ni ännu kvar doktor Slotter? — frågade jag förvånad.

— Som ni ser, miss Qvisteblad. Vi äro inbegripna i ett vigtigt samtal. Men för all del stanna kvar. Det gör ingenting. — Säg mrs Thornsy — sade han sakta och böjde sig öfver henne — får jag inte det.

— Nej — sade hon småleende. — Det får ni inte.

— Ni är grym.

— Grym! Det har ni ingen orsak att säga.

— Om jag ber, ber på mina knän.

— Nej — sade hon bestämdt och sköt honom bort med solfjädern — det kan aldrig komma i fråga.

— Då mrs Thornsy, hviskade han och spände i henne sina falkögon — då mrs Thornsy... Han tog ett steg fram och höll handen på hennes arm — då måste jag göra det ändå.

Och innan jag visste ordet af hade han fattat henne om lifvet och kysst henne.

— Eländiga odjur — skrek jag och störtade fram — hvad tar ni er till... Hjelp...! Hjelp!

Utom mig rusade jag mot dörren, men han hade redan släppt mrs Thornsy och var före mig der.

— Tyst — sade han och grep mig om armen — Skrik inte!

— Rör mig inte, oförskämda karl — flämtade jag och fick fatt i låset.

Han vred det ur handen på mig.

— Miss Qvisteblad — sade han — vill ni vara god och betrakta mrs Thornsy ett ögonblick.

Jag såg bort till henne. Hon hade sjunkit ned i en stol och tryckt näsduken för ansigtet.

— Mrs Thornsy, käraste mrs Thornsy — utbrast jag?

— Ja, miss Qvisteblad — mumlade hon under det hela hennes kropp darrade.

— Försök att lugna er, kära mrs Thornsy. Han skulle bara våga.... —

Hon tog bort näsduken, och jag for studsande tillbaka. Hennes lilla runda ansigte var ovanligt rödt, tårar glänste i ögonvrårna, och hon darrade ännu, men det var af kväfd munterhet. Och på en gång brast hon ut i ett hjertligt klingande skratt accompagnerad af doktor Slotter, som gick fram och tog henne vid handen.

— Har den äran, miss Qvisteblad, att presentera min fästmö, mrs Thornsy. — Jag stod som förstenad. En hel komedi bakom min rygg. En på förhand uttänkt komplott för att göra narr af mig. De borde sannerligen skämmas ögonen ur sig. Men det gör man så sällan i England.

Min förolämpade stolthet svällde inom mig, men som ett fruntimmer med bildning höll jag naturligtvis god min, gratulerade och knöt mina hattband

Hvad säger du kusin om ett sådant uppförande mot en bättre person? Ett nobelt sätt att uttrycka sin tacksamhet mot en menniska, som skapat ens lycka och skaffat en femton tusen pund. Eller hur?

Numera gör jag alltid en omväg för att undvika mrs Thornsys hus, ser i väggen, när jag möter dr. Slotter och bemödar mig att inte ens nämna namnen på dessa egendomlig personager. Derför skall jag också nästa gång tala om någonting roligare.

Din

Anne Charlotte.

Kära kusin!

Du tycker kanske, att det är bra längesedan du hörde något ifrån mig. Men här går allting sin vanliga gång och ännu har jag inte lyckats att plocka de gamla engelsmännen på deras money. Fastän de sitta der med sina fem tusen pund om året, räkna de ändå plommonen i soppan. Det är rigtigt skam. Så ha vi till exempel här mr och mrs Slotter.

Ja, nu äro de gifta förstås. Jag blef bjuden på bröllopet och gick, ty det tillhör endast simpelt folk att visa sig tyckmyckna.

Det var ståtligt, må du tro. Bruden var strålande i sin hvita atlasklädning, öfversållad af myrten och juveler, och brudgummen var högtiden till ära ordentligt kammad, ganska snyggt uppklädd och hade skjortknappar i alla knapphålen.

Nu är jag hos dem på visit åtminstone en gång i veckan för att väcka upp deras samveten, blir bjuden på chocolade af frun, när jag kommer och på champagne när jag går, af herrn, som aldrig visar sig förr än i sista ögonblicket.

Någon annan uppmärksamhet har jag emellertid ännu inte sett till, ehuru jag var nära att hoppas på en härom dagen.

Mr Slotter frågade mig nämligen helt à propos, om jag inte längtade hem till Sverige.

— Ja, — sade jag, — det var en fråga det.

— Då kanske ni skulle vilja resa tillsammans med oss, miss Qvisteblad. Mrs Thornsy önskar så mycket att komma dit i sommar. —

Jag blef så glad, som om jag fått, jag vet inte hvad.

— Tack mr Slotter — sade jag rörd — ni är verkligen bra god.

— Godt, då ta vi hvar för sig och räkna ihop våra små skillingar, tills vi träffas härnäst, så få vi se, om det räcker till. —

Der hade jag hela välgerningen. Den bestod i nåden att få resa på samma ångbåt, som det högförnäma herrskapet. Och ändå är det jag, som skaffat den der karlen femtontusen pund. Medge, kusin, att det finns otack här i verlden.

Men jag tänker inte längre gå och krusa och pleasa de gamla engelsmännen. Nu ska det bli alvar af. Antingen ställer jag till en musikalisk soiré eller sätter upp en porträttmålningsatelier eller hittar på någonting annat, för money skall jag ha. Det kan inte hjelpas.

För närvarande har jag emellertid inte just så trist. Jag är ciceron om dagarna för en ung förmögen dam från landet, miss Catherine Hunter, som är här för att se sig omkring och köpa toaletter. För öfrigt är hon just inte så fasligt ung. De trettio äro öfver. Och vacker kan man heller inte kalla henne. Men det är en vänlig och snäll flicka, blyg, och oskuldsfull, som det anstår en något äldre ogift engelsk dam, begagnar uppstruket hår och mycket kort klädning, koketterar litet och är mycket kär i mr Bagg, en präktig, gammal sjökapten med ungdomligt utseende, trots en faslig massa gråsprängdt hår, som växer på hans stora hufvud.

Han sitter bredvid oss vid bordet och är särdeles uppmärksam, skämtar med mig och tycker om att retas med lilla Catherine.

Sedan vi slutat äta och teet kommit in, brukar han stiga upp och gå omkring i rummet, tills han slutligen slår sig ned i en stol bakom oss, så nära miss Hunter, att han kan lukta på narcissorna, som hon bär på axelstycket till sin urringade klädning. (Man är alltid i granna toaletter härnere.) Och så börjar han prata dumheter, talar om fjärilarnas kärlek till blommorna, och om blommornas längtan efter fjärilarna, frågar miss Catherine, om hon inte tycker om fjärilar och nickar så jovialiskt åt mig, när hon rodnar, att jag brister i skratt och hon kastar en hastig blick bakåt, ler och försäkrar: Mr Bagg, ni är en pappegoja.

(Forts.)

Depescher.

Gammal skämtare: Hjertligt välkommen!
Ingångna redovisningar: Eslöf (C); Hedemora (N:s bokh); Söderhamn (C);.

Löst krut.

Vid skolmötets festmiddag i Kristiania konsumerades 2,000 karbonader, 25 kalfvar, 25 fårstekar, 26 oxstekar, 500 kotletter, 500 kycklingar, 350 höns, 60 färska laxar, 22 rökta laxar, 65 fiskpuddingar, 55 köttpuddiugar, 30 skinkor, 250 liter ärter, 20 oxbringor, 80 oxtungor, en stor mängd korf, ost och sallad, 3,000 »rundstycker», 120 stora bröd, 32 stora »krandsekager», 32 stora gräddkakor, 3,500 »småkakor», 30 meloner, 300 skålpund annat slags frukt, 800 buteljer vin, 2,000 buteljer öl, 500 liter mjöl, 800 buteljer punsch, 1,200 flaskor musserande drycker och 3,000 flaskor selters. Och ändå fins det deltagare, som påstå, att det var skäligen ondt om mat.

* * *

Allas vår vän den glade *Malle*, har varit och påhelsat i Norrtelje, der, bland annat roligt som hände honom, en gammal grosshandlare ställde följande glada visa till hans förfogande, så vida man får tro hans egna ord i D. N.

När som gikten står i kroppen,
Blir en hvar vid misshumör,
Och man är från tån till toppen
Styf, liksom en gärdsgårdsstör.
Utmätt blifver då terrängen,
Ty vid bärstoln eller sängen,
Som Gud vill, man blir still.

Men hvad skall den arme nyttja,
Som ej medför någon risk?
Jo, känn på Norrtelje gytja,
I fall du vill blifva frisk!
Mest gör likväl badkär'ngsnäfven
Vid den åsigten jag äfven,
Om Gud vill, skall stå till.

Uppå badpall'n skön att skåda,
Har jag suttit hvarje dag,
Och när gumman börja' knåda,
Hvad jag ljufligt mådde — jag!
Ej det hjelpte att ge vika,
Ej det lönade att skrika!
Som Gud vill, jag blef still.

Uti karet, styf som pålen,
Stod jag se'n, en svarter en',
Och undfick den varma strålen,
Som min kropp fick tvätta ren.
Så, nu fylles karet redan,
Och i denna smörjan sedan,
Som Gud viil, jag blef still.

Blifva pinad af den lede
Påstå presterna ä' svårt!
Men bli borstad som ett kläde
Är bestämdt ej mindre hårdt.
Fastän såsom eld det svider,
Fast man grymma marter lider,
Som Gud vill, man blir still.

Men nu kommer sista versen
Och den är den värsta — *(rysande)* usch
När man utstå skall den persen
Att på detta allt ta — dusch,
Nog man hisnar, skakar, fryser
Och för kalla strålar ryser;
Men — som Gud vill — man blir still.

Importerade CIGARRER.

La Salvadora	pr 100 st.	Kr. 7: —.	
La Gloria	„ „ st.	„ 8: —.	
La Claridad	„ „ st.	„ 5: 50.	
El Combàte	„ 50 st.	„ 6: 50.	

Natalia pr 100 st. Kr. 8: —.
Amanda „ 100 st. „ 12: —.

Allt netto.

med 25 proc. rabatt.

Ordres från landsorten expedieras mot efterkraf.

Försäljning genom Ivar Nelin.
16 Linnégatan, Stockholm.

Läs!

Solidaste och billigaste möbler tillverkas och försäljas hos undertecknad. äfven mot afbetalning. Särskilt rekommenderas mina välstoppade utmärkta **Turkiska Divaner** och **eleganta utdragssoffor,** de senare till det oerhördt billiga priset af *35 kronor*.

OBS.! Icke Göteborgsarbete.

Otto Wahlenberg,
Tapetserare.
Drottninggatan 95 D. Stockholm.

Hvar tionde lott vinner.

Vinster
i
Nordiska Museets
Konstlotteri
samt i dess
Industrilotteri
äro utstälda i **15** rum
i N:r **68 Drottninggatan,** 1 & 2 tr.
Inträdesafgift 25 öre.
Öppet söknedagar kl. 11—5, söndagar 1—3.
Bland vinsterna äro saker till värde af kr. **5000, 3000, 2500, 2000. 1000,** *o. s. v.*

Lotter säljas i utställningslokalen och i museets särskilda afdelningar, äfvensom i boklådor och många cigarrbutiker så väl i Stockholm som i landsorten, samt genom enskilda ombud och genom komitéer i många delar af landet.

Märk, att priset på hvarje lott är *endast*
1 krona.
Dragningen sker i år.

Beställningar från landsorten, hvilka böra åtföljas af porto och rekommendationsafgift, ställas till **Nordiska Museets expedition, n:r 79 Drottninggatan.**

Gåfvor till lotterierna torde allt fortfarande insändas till nämnda expedition eller till utställningslokalen.

Pålitliga återförsäljare antagas och erhålla rabatt.

Hvar tionde lott vinner.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos
A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

I Holmbergska Bokhandeln,
75 Regeringsgatan 75,
samt i rikets öfriga boklådor har utkommit:
Strindbergs "GIFTAS"
2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.
OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags äro båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. ½ 2—½ 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. ½ 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abonnenter kunna lösa biljetter för vecka eller längre tid till moderat pris.

"Den som köper dyrt – köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkal det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förorening den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkan på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontrollerad** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längs stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor
63 B Slussplan 63 B
samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade **Bordsdukar** på kläde,
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,
17 Hamngatan 17.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna telefon 6039.

Rådgifvare för Badgäster
af
D:r Alfred Levertin.
à 50 öre, uti alla boklådor.

Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen insända redovisning för det tilländalupna kvartalet.

Glöm ej att förnya kvartalsprenumerationen.

Onsdagen 2 September

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Norrmalmsgatan 28, nedra botten, till venster.

Red. mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

N:o 23	**Prenumerationspris:** Helt år . . . Kr. 5: —. Trefjerdedels år . . . » 3: 75. Halfår . . . » 2: 50. Kvartal . . . » 1: 25. Häri är postarvodet inräknadt. *Lösnummer: 10 öre.*	Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.	**Annonspris:** 15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.	1885.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Sthlm, E. Lemkes Boktr.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel).

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekorativ skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar **E. Th. Klemming, 40 Drottninggatan** och **Edw. Björck, 6 Regeringsgatan.**

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

25 st. Cigarrer à 1 krona

i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000. Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.

Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Filialkontor London, 27 Great Tower Street.

I Skandinaviens större städer hos de flesta Herrar Vinhandlare.

John Meisner, Agent, Stockholm.

GEO. SAYER & CO.

Etablerade 1853.

Hedersmedaljer: London . . 1862. Montreal . . 1865.

COGNAC.

(30)

Der ute.

Nya skändligheter.

Knapt har den civiliserade verlden hunnit hemta sig från den fasa och bestörtning *Pall Mall Gazettes* afslöjanden åstadkommo, förr än nya afslöjanden från England med sitt beprisade statsskick och höga folkbildning väcka ny harm, ny bestörtning. Och det är fortfarande de högre, »bildade» klassernas handlingar, som äro underlag för vidrigheterna.

I Homerton hospitalet i London har förefallit en mängd storartade svindlerier, som väcka den största förbittring. Embetsmannaståndets korruption i Ryssland och klickväsendet i Newyorks »Tammany-Ring» ha icke frambragt värre tillstånd än det, som finnes i ett hospital i London. Utan att de sjukas antal ökats, hade hospitalets utgifter under det förflutna året öfverskridit en half million pund sterling! Med dessa penningar, som till största delen kommit från frivilliga bidrag, har styrelsen handskats för sitt eget nöje; den har lefvat högt, hållit lukulliska fester och stoppat resten af penningarne i sin egen ficka. Styrelsen plägade två gånger i månaden gifva en präktig bankett. Men man lät icke nöja sig härmed. De s. k. under-komitéerna samlade sig äfven andra dagar och höllo fester och banketter. Då och då infunno sig styrelsemedlemmarne på hospitalet och intogo »förfriskningar», hvarvid de dyraste och läckraste saker serverades och vinet flöt i strömmar. Sålunda förtärdes under det sista kvartalet 1884 (med ett antal af 239 patienter) af vin: 1,455 but. champagne af finaste sort (för 106 p. st.), 2,571 but. fint portvin (för 192 p. st.), af öl dracks för 86 p. st., af mineralvatten för 112 p. st. och af mjölk för 443 p. st. Dessutom dracks bränvin för — 750 p. st. I en enda afdelning, der de sjuka hufvudsakligen bestå af barn, druckos — påstå man — af de sjuka den 5 oktober 34 but. sherry, men läkaren förklarade, att hela afdelningen skulle ha varit alldeles dödfull, om allt detta vin druckits af patienterna. Hvad beträffar de 750 p. st. för bränvin sade man, att hospitalets 184 uppsyningsmän hade druckit det. I sjelfva verket ha hospitalets läkare och styrelsemedlemmarne förtärt alla dessa dricksvaror vid de månatliga festerna. En af sjuksköterskorna har förklarat, att hon hade skrifvit 2 but. vin på en räkning, men att man hade satt en etta framför talet, så att räkningen kommit att lyda på 12 but. vin till de sjuka. På samma sätt förhöll sig med andra levererade föremål.

Undersökningarna vid detta hospital hade knapt tagit sin början, förrän den offentliga meningen, som hade blifvit misstrogen, äfven började sysselsätta sig med andra hospital, och man upptäckte på S:t Georgs-hospitalet alldeles liknande bedrägerier. Med anledning af dessas afslöjande har nämda hospitals öfverläkare, d:r O. Connor, skjutit sig för pannan för att undgå ytterligare undersökningar. Andra ohyggliga saker ha kommit i dagens ljus. Sålunda anträffades vid ett oväntadt besök en af öfversjuksköterskorna i alldeles berusadt tillstånd, och andra utsväfningar af högst graverande art ha likaledes förefallit. Dessa undersökningar äro för öfrigt ännu icke slutade, och man väntar nya afslöjanden.

Andligt mörker.

För att ännu mer öka det elände, (pest och hungersnöd) som nu herskar i Spanien har det sorgliga inträffat, att munkväsendet, jesuitismen och det religiösa hyckleriet kommit åter i fart.

I midten af detta århundrade började en reaktion mot det klerikala partiet, men denna misslyckades alldeles till följe af den ringa upplysning folket egde, hvilket gjorde, att detta icke kunde uppskatta de »nya tingens» fördelar. Och kyrkans stödjepelare par préférence i alla land, kvinnorna, gjorde sitt till för att spela makten åter i jesuiternas händer. Nu har pesten, guds straffdomar, som presterna så kärleksfullt kalla den, satt ännu mera fart i det »andliga» återfallet.

Öfverallt uppstå nya kyrkor och kloster, ehuru de sistnämda äro förbjudna, och jesuiternas makt växer för hvarje dag. Jesuiterordens moderhus i Loyola uppbygges ånyo, sedan det i öfver ett århundrade stått i ofulländadt tillstånd. Jesuiternas väldiga universitetsbyggnad i Bilbao närmar sig sin fullbordan och lofvar att bli Spaniens största vetenskapliga institut. Jesuiterfäderne äro Spaniens bästa och mest omtyckta predikanter och förstå alltid att hänföra sitt auditorium.

Kronan understödjer kraftigt munkväsendet och papismen. Konungen har öfverlemnat Escurial åt Augustinernes missionssällskap, gifvit dem betydliga materiela privilegier och sålunda förskaffat munkväsendet i en af dess stelaste, mest orthodoxa inkarnationer ett allsmägtigt inflytande.

Spanien har i ett årtusende eller längre kunnat existera utan någon särskild biskop för Madrid, men i år har detta nya biskopsstift skapats och den 3 d:s har den nye biskopen hållit sitt högtidliga, utomordentligt glänsande intåg i landets hufvudstad. Processioner hade så småningom börjat bli sällsynta, men nu, mot slutet af nittonde århundradet, försöker presterskapet att åter införa dem med all deras gamla glans. Helgonbilder bäras i procession genom de stora städernas gator för att afvärja koleran, och den vidskepliga och okunniga befolkningen sluter sig till dessa processioner, i den öfvertygelsen, att munkarnes böner kunna uträtta mera än läkarnes föreskrifter.

Medborgarvärde och medborgarrätt.

För Blänkaren
af
Ess.

(Forts.)

Vi vilja nu se till, i hvad mån dessa satser hålla streck. »Jag har sett mycket raska sättare och mycket långsamma sättare, men det raskaste jag någonsin sett kunde icke på samma tid sätta dubbelt så många bokstäfver som de långsammaste, och jag betviflar, att skilnaden är större inom andra yrken», säger Henry George. Det skall nu visa sig om de, som äro hundra eller tusen gånger rikare än det »sämre» folket och derför ega hundra gånger så stor medborgarrätt, verkligen också äro hundra eller tusen gånger bättre i andligt hänseende.

Vore egendomsfördelningen i främsta rummet beroende af nödig begåfning, intelligens och bildning, skulle dels den förmögna klassen utgöras nästan uteslutande af intelligente och bildade personer, emedan de inskränkte och obildade småningom måste duka under och trängas tillbaka i täflan med de dem andligt öfverlägsne; dels skulle endast sådana personer med intelligens och bildning, som ej använde dessa förmögenheter, behöfva stanna bland de egendomslöse, ty all den stund »det andliga arbetet gifver tingen deras värde», hafva de endast att utföra andligt arbete för att skapa värden. Intetdera förhållandet eger emellertid rum.

Bland de förmögne finnes en stor mängd, hvilkas intelligens och bildning för vårt närvarande samhällslif icke äro värda mer än gatsoparens. Hur mången förmögen jordbrukare saknar ej t. o. m. den begåfning och kunskap, som fordras för att genomgå alla klasserna i en vanlig folkskola? Och ändå sitter han orubbligt kvar som egare till sitt gods. Hur mången rik handelsman finnes ej, som icke förmår på hjelplig svenska sätta upp en simpel annons, ett bref eller ett protokoll, eller som saknar insigter i för hans eget yrke vigtiga delar af lagboken? Han blir emellertid icke fattig för det.

Å andra sidan visar det sig, att ett stort antal personer, oaktadt de hafva lika mycken och samma slags bildning och intelligens som öfverklassen i allmänhet, dock knappast kunna existera. Hubendick lemnar i sitt arbete »Hvad skall man bli?» några upplysningar, som i detta hänseende äro rätt märkliga. Sålunda heter det om den civile tjenstemannen, som ju i regel tagit akademisk examen: »såsom erfarenheten alltför ofta ådagalagt, börja sorgerna först riktigt efter öfverstånden examen. — — — Hur mången har ej dukat under, der ej i rätt tid någon vänlig hand utsträckts till hjelp. — — — En har slutat som tidningsreferent och notisjägare. — — — En annan slutar som renskrifvare. En tredje kastar allt öfver bord och tager värfning o. s. v. Erfarenheten lär oss alldeles otvetydigt, att *utan några medel till underhåll* under de första åren af tjenstemannabanan, bör ingen söka att deråt egna sig.» Om *teknikern,* som måste inhemta en ganska grundlig fackbildning, särskildt riktad på det praktiska lifvet, yttras: »Det är en allt för vidt utbredd, men ty värr alldeles falsk åsigt, att den tekniska verksamheten tillförsäkrar sina utöfvare stora inkomster. Detta är blott undantagsvis händelsen, ty *om ingeniören ej sjelf är fabrikant eller egare af ett företag,* så har han ingen annan vinst derpå än den lön, hvilken han så väl som hvarje annan arbetare åtnjuter.» *Vetenskapsmannens* ställning bedömes på följande sätt: »För sin möda har vetenskapsmannen vanligen föga ekonomisk fördel. — — — *Två faktorer äro derför att taga i betraktande* för den, som vill egna sig åt vetenskapsmannens tålamodspröfvande bana — håg och *penningar.*» Om läraren säges det: »En svårighet af mycket betänklig art är lärarens ekonomiska förhållanden. Att aflöningen på alla stadier från universitetets — till småskolläraren, hittills varit allt för knapp, lär väl ingen på allvar vilja bestrida.» Oaktadt vi ingalunda sakna framstående, ja snillrika *författare* blir dock omdömet rörande dessas förhållanden af följande lydelse: I vårt land kan ej någon lefva ensamt på sin penna, *om han ej hunnit förvärfva sig fast literär plats,* således närmast i en tidning.»

Redan dessa sakförhållanden afpruta betydligt på det inflytande man tillskrifver bildningen och intelligensen i fråga om förmögenhetens fördelning, sådan denna faktiskt förefinnes. Om ett flertal personer utan att innehafva ovanliga andliga egenskaper är i besittning af stora rikedomar, medan ett likaledes stort antal andra personer, som *eger* andlig öfverlägsenhet, *icke* kan ernå förmögenhet, då måste det finnas någon kraft, som jemte bildning och intelligens inverkar på egendomsfördelningen. Och erinrar man sig dessutom, hvad en hvar känner, att den »intelligens och bildning som förefinnes inom öfverklassen, i de fleste fall är en följd af och icke en orsak till förmögenheten — eller med andra ord: att det nu lefvande slägtet af öfverklassmenniskor har sina föräldrars rikedom att tacka för sina större kunskaper och färdigheter — så synes det ganska sannolikt, att denna andra kraft är af djupare inflytande än bildning och intelligens. Och sannolikheten skall öfvergå till visshet, när vi närmare skärskåda beskaffenheten af dels öfverklassens utrustning i andligt afseende, dels det »andliga arbete», som denna klass utför.

Att den i allmänhet i berörda hänseende står framför den öfriga mängden är ovedersägligt. Men dess företräde utgöres icke af någon högre naturlig begåfning, sådan snillet besitter, utan endast af ett genom bättre uppfostran vunnet större mått af vetande och öfning. Det finnes tydligen ingen, som vill påstå, att öfverklassen hvarken i allmänhet eller ens till någon betydligare grad består af snillen, något som dock ovilkorligen skulle vara förhållandet, om dess andliga öfverlägsenhet skulle motsvara dess öfverlägsenhet i ekonomiskt hänseende. Och icke härmed nog; det torde t. o. m. kunna betviflas, att ens talang är något vanligt bland de förmögne, allra helst sådan talang, som spelar någon roll i produktionen. Deras högre intelligens är således en inlärd intelligens, hufvudsakligen bestående af ett på god tro antaget betraktelsesätt, fackmessig öfning i vissa beräkningar etc.

På samma sätt med bildningen. Den utgöres, såsom de ofta upprepade klagomålen gifva vid handen, ingalunda i främsta rummet af praktiskt nyttiga kunskaper, utan fast mer af prydnadskunskaper, hvilka icke ega någon betydelse i fråga om frambringande af förmögenhet. Sålunda studerar man åtskilliga främmande språk, (men icke grundligt, så att man förstår dem, utan endast så att man kan lysa med en och annan fras ur dem); man lär de latinska namnen på växterna, men vet icke hvad dessa duga till, eller hvilka under i naturen studiet af deras lif och egendomligheter yppar; man läser om gamla kungar och forna tiders krig, men glömmer att draga de slutsatser, till hvilka dessa personer och händelser gifva anledning; man skaffar sig några uppgifter om alla högerskalder från Homeros till C. D. af Wirsén, men försummar att lära något om sin egen kropp eller om samhällets beskaffenhet och förrättningar o. s. v. De »bildades» opraktiskhet och okunnighet i fråga om den verld de lefva i äro också bland de obildade ständiga föremål för undran och löje.

(Forts.)

En bonde hade nyligen stämt en annan för ärekränkning. Inkomna för domarebordet, sporde domaren, hvari ärekränkningen bestått. »Jo, han skälde mej verkligen för — nämdeman!» — »Nå, hvarför kallade ni käranden för nämdeman?» — »Joo, dä' gjorde ja' derför, att han en gång bedrat mej ve' e' redovisning», genmälde svaranden.

Nämden kring bordet såg ytterst brydd ut och målet blef afskrifvet.

Här hemma.

Att resa i likkistor tyckes vara kusligt nog. Emellertid har en ung man uppträdt som resande i sådana i Falkenberg. Men det var ej sport utan business, det bör kanske upplysas.

———

Tidningarne veta nästan hvar vecka att omtala personer, som aflidit under jernvägsresor. Det ser ut som skulle våra kungl. svenska statsbanor vara rent af lifsfarliga.

———

Den rättänkande man som till de göteborgska stufveriarbetarens strejkkassa skänkte 6,000 kr. med löfte om samma bidrag under följande 6 veckor, var hr Robert Dickson.

En sannskyldig ädling är den, som minnes, att *richesse oblige.*

———

Pröfningsnämden för Stockholms stad räknar 20 medlemmar. Af dessa äro 6 grosshandlare, 4 militäre och civile tjenstemän samt de öfrige industriidkare. Ingen arbetare har ansetts värdig att inträda i denna nämd, som dock har att sysselsätta sig äfven med arbetarnes inkomst förhållanden.

———

Herr Gustaf Gullberg väckte i lördags åtal mot tidningen Budkaflens »ansvarige» för de smädliga artiklar nämda organ har publicerat om hr G:s verksamhet. Om än vår nu varande tryckfrihetslags många brister göra åtalets resultat synnerligen tvifvelaktigt, bör det åtminstone ha det goda med sig, att det befordrar Budkaflen till den för nämda tidning *nu* lämpliga platsen som Sverges främsta skandalblad.

———

Om än Strindberg gör sig skyldig till betydlig öfverdrift, när han i »Nya Riket» skämtar med Moses, byggmästaren och restauratören, för dennes filantropi och godhet mot samhället, är det dock ett sorgligt faktum, att man måste noga se upp med menskoslägtets välgörare, ity att de snarliga glömma att vara nöjda med skälig ränta på sina penningar, utan förvärfsbegäret spelar vanligtvis så småningom filantropien ett fult spratt.

Är detta ilsket sagdt?

Det är verkligen skrifvet under påtryckning af hungerns tärande kval, den hunger, som numera är ett gifvet resultat af en middag afäten i Forsellska ångköket å Södra Humlegårdsgatan.

Lokalen i fråga är vacker och treflig, uppassningen mönstergiltig — men, nu sedan affären hotat gifva påtaglig vinst, priserna för dyra och matportionernas storlek i ständigt aftagande.

HALLBERG, Juvelerare, Fredsgatan 22

Hvem som bär skulden för detta känna vi ej, men hoppas, att en ändring fortast möjligt inträffar, i annat fall torde ångköket snarliga varda en saga blott.

Ty förtrytelsen är allmän.

———

Antalet barn i Stockholms folkskolor ntgjorde vid innevarande termins början 13,802.

Är det att undra öfver om bildningen utdelas i små, mycket små portioner?

———

Harar som mjölka kor, voro förr mycket omtalade, men blefvo sedermera hänvisade till skrockets gebiet Men nu har »en aktad insändare» till G. H. T. som tecknar sig C. Lmn (godsegaren Carl Ljungman på Tjörn?) omtalat en hare som verkligen hängifvit sig åt den lasten; och det lär ha bekommit honom väl, så att han vardt mycket fet, men till sist blef han skjuten.

Aj, aj! Men hvarför skulle han också hängla med korna.

———

En kännbar förlust har vårt land och särskildt Stockholm gjort i och med prof. *Hjalmar Holmgrens* död. Känd och värderad som framstående och human lärare både vid Upsala forna Lyceum och tekniska högskolan, användes äfven hans talang och rediga hufvud i statens tjenst. Han var nemligen under nio års tid fullmäktig i riksgäldskontoret och ända sedan studentexamens förläggande till elementarläroverken ständig censor.

Flärdfri trots sitt europeiska rykte, bibehöll han ända till det sista samma ifver i sitt kall, samma ödmjukhet i sinnet och samma skarpsynthet, när det gällde vetenskapliga frågor, som när han först vann sitt namn såsom vetenskapsman och lärare.

———

Svamptiden är inne.

———

Linköpings stiftskonvent sammanträder f. n. under domprosten C. W. Charlevilles ordförandeskap. Under konventsmötet har man företrädesvis sysselsatt sig med att utfundera lämpliga sätt att lappa upp och stötta under den fallfärdiga statskyrkan. Men äfven rent verldsliga frågor ha varit framme och diskuterats såsom exempelvis äktenskapsskilnadsfrågan. En hel diskussion utspann sig om densamma, under hvilkens lopp man var i tillfälle höra åtskilliga visdomsord. En komminister påpekade, att presterna för allt i verlden skulle hålla hop, så att den ene presten ej gjorde hvad den andre ej ansåg sig kunna. En kyrkoherde varnade och protesterade mot en kompromiss med verlden, ty guds bud ginge före mensklig lag. Och de allra flesta ansågo äktenskapsskilnad som något syndigt och vedervärdigt.

Ordföranden sammanfattade diskussionen i att alla hafva rätt att lyda guds bud, att man ingens samvete bör tvinga, att man mera måste lyda gud än menniskor, dock måste man förut noga göra sig reda hvad som verkligen är guds bud och ej missbruka detta uttryck om den högre lydnaden, hvilket ju så ofta göres i våra dagar. Måste man någon gång vägra lydnad för ett menskligt bud, som strider tydligen emot guds, så måste man anse detta som en försakelse och icke såsom en förnöjelse.

———

Herr J. B. Westenius har utträdt ur »Stockholms» redaktion. Dermed förlorar tidningen sin hittills hafda karakter.

———

Malmö ämnar att afsäga sig den tvetydiga äran att vara den i sanitärt hänseende sämst lottade stad i vårt land. I och för detta skall man der genomföra ett fullständigt kanaliserings- och dräneringssystem med en kostnad af 770,000 kronor.

———

Ett praktiskt nykterhetsarbete hoppas man att öppnandet af en anstalt för upprättande af drinkare skall visa sig vara. En sådan inrättning har organiserats vid Bie af den bekante d:r P. A. Levin. Dagordningen för dess patienter — oafsedt det absoluta förbudet mot spirituosa, vin och maltdrycker — lyder sålunda:

På morgonen strax efter uppstigningen kl. half 7 erhåller patienten en afrifning med vått lakan, hvarefter förekommer en »brunnsdrickning» — karlsbader eller källvatten — i förening med rörelse utomhus. Härpå följer under en halftimme fristående- eller stafgymnastik jemte handslöjd. Kl. 9 intages frukost, hvarefter tiden får fritt användas till kl. 10. De två följande timmarne användas till kroppseller utarbete samt rörelse. Tiden från kl. 1—half 2 e. m. är anslagen för läsning. Kl. half 2 intages middag, och får hvar och en sedan sysselsätta sig med hvad han behagar till kl. half 5, då åter utarbete och rörelse förekomma. Kl. 5 —7 förekomma enskild eller litterär sysselsättning, föredrag, samtal eller öfverläggning om förelagda ämnen samt onsdagar och lördagar bad. Kl. half 8 intages kvällsmat, hvarefter man samspråkar eller läser till framemot kl. 10.

———

Så särdeles rik stad är icke Stockholm att döma af den redogörelse, som nyligen varit synlig, öfver de bolag och personer, som skatta för en årsinkomst af 25,000 kr. och deröfver. De uppgå inalles till 205. Af dessa äro de högst taxerade: försäkringsbolagen Skandia och Thule, Skandinaviska kreditaktiebolaget, handelsbanken och Stockholms enskilda bank, inteckningsgarantiaktiebolaget, skånebanken, gasverket (högst af alla med 800,000), Dagens Nyheter och Stockholms Dagblad, Normanska boktryckeriet, bankdirektör Lettström, handlanden Simon Sachs, hotellegaren Cadier, L. O. Smith, stadsmäklaren Ekengren, bokbindare Herzog, byggmästare C. O. Lundberg och handlanden J. V. Vallin, grosshandlaren, numera statsrådet H. R. Astrup (af enskilda personer den högst taxerade med 184,000) och grosshandlaren K. F. Ljunglöf, vidare spårvägsbolaget, Bergsunds mekaniska verkstad, Tanto aktiebolag, Liljeholmens stearinfabriksaktiebolag, Bolinders mekaniska verkstad och aktiebolaget Palmcrantz & komp., bolaget Neptun, ångfartygsbolaget Södra Sverige samt Stockholms ångfartygsrederiaktiebolag.

Alla dessa beräknas ha en årsinkomst af 100,000 kr. eller deröfver.

Bric-à-Brac.

Innehåll: Bland good-templare.

Nästa vecka blir det high-life och festmiddagar, kappskjutning och kappsegling, jubel och hurrarop, ståtliga processioner och glänsande fyrverkerier, illuminerade krogar och luminösa tal. Då gäller det att ha ångan oppe.

Den förflutna veckans fysionomi var en helt annan, mycket fredlig, mycket vattenhaltig, men rätt stilfull icke desto mindre. Under förflutna veckan dracks mycket litet champagne, men ganska mycket kaffe med dopp. Det *kan* ha sina behag, det också. Om inte för alla, så för somliga.

Exempelvis alla flickorna och de unga damerna som försökte sig på »magistern», men togo sig vatten öfver hufvudet, hvilket inte hindrade dem att ändå hålla sig uppe. Vattnet var kallt, och de fingo sina eljest så fina hvita armar röda af kölden, och det var nog icke fullt estetiskt, men det är blott en och annan kvasi-europé som tager anstöt deröfver.

Vi andra tyckte om de hurtiga jäntorna på simuppvisningen, vi beundrade deras styrka, smidighet och grace och gladde oss åt, att de skulle bli duktiga, starka mödrar till ett nytt slägte, som icke skulle framkalla Pall-Mall-historier och icke skulle behöfva darra vid hotet om sådana.

Men det är långt till dess.

* * *

Närmare i tiden tro goodtemplarne sig få se sina drömmar förverkligade. Blott icke också de visa sig vara utopier i verkligheten!

Nå, det blir en sak för sig. Men godt hopp ha de, och energi utveckla de, och en viss lifsglädje ger sin pregel åt deras uppträdande.

Jag besökte deras möte i söndags, deras stora förbrödringsfest, som skulle varit ännu större, om den hållits söndagen förut så som beramadt var.

Att det icke då blef något af, berodde på deras klentrogenhet. De kunde och ville icke tro, att det skulle bli vackert väder en söndag, då det regnade om fredagen.

Det *blef* vackert väder.

Hvilket visar, att klentrogenheten är ett svårt fel, som hämnar sig. Nej, Boltzius har rätt: man skall tro, bara tro, tro utaf sjelfva... gör detsamma på hvad. Man kan väl alltid få något att tro på.

För som sagdt, otron hämnar sig. Den höll på att hämna sig på goodtemplarne, ty till den stora förbrödringsfesten var det på vippen, att inga deltagare hade kommit. Der kommo också bara tusen enligt icke-goodtemplarorgan, 4 à 5,000 enligt J. B. W., men han är entusiast och optimist, så på honom kan man icke lita. Fast han aldrig ljuger medvetet. Hvilket är den väsentliga skilnaden mellan honom och de flesta andra tidningsmän.

Det var på Grafslätten. Men ingen må tro, att det är en begrafningsplats, eller att man der sjunger dödspsalmer eller har likbjudarefysionomi på sig. Det är en vänligt leende plats, lindrigt kuperad med vexlande fur- och björkskog. Strax bredvid framgår Wärtabanan. Modern civilisation som bryter sig genom och stör fridfull idyll.

Om civilisation påminnes man ock genom närvaro af tvänne poliskonstaplar, men de ha aldrig haft mindre att göra än här, samt några artillerister, hvilka melankoliserade och spelade dragspel:

»På blomsterklädd kulle satt Hjalmar
och kvad»

Med löpningar, drillar och variationer. Ganska prydligt för resten.

* * *

Det första missödet var, som nämdt, att det kom relativt litet folk, så der mellan 1 och 5 tusen.

Det andra var, att å det storartade programmet, upptagande 10 punkter, n:r 1 till 8 nära nog nästan hade måst strykas. I ty de som skulle ha producerat sig, samtlige lyste genom sin frånvaro, deribland den store C. O. Berg, som åtagit sig att hålla sjelfva freds- och försoningstalet, talet för fred och försoning mellen the malin — och the hickmaniter. Men som jag förut antydt: »den ene hade sin afvelsgård, den andre sin köpenskap att sköta och kunde derför icke komma.» Då framsteg som en räddare i talarenöden ofvan nämde J. B. W., och hvad den mannen saknar icke är det ord, och dess bättre icke tankar heller.

Vännen J. B. W. är ingen vältalare, men han är folktalare. Han känner så väl den idékrets, hvarinom hans auditorium rör sig och lefver; han går ej utom denna, och han talar dess språk. Folket förstår honom, och det är tillräckligt för att de skola tycka om hans ord.

Det fins i det hela intet tacksammare än att arbeta för folket, kroppsarbetarnes stora massa. Ty de äro nöjda med så litet. Om de blott märka att det är oegennytta och ärlighet med i spelet.

På dem kan tillämpas hvad en poet så vackert säger

»Det folket är godt i sin innersta rot
Går du det till mötes, så kommer det
emot.»

* * *

När jag blir en estetisk flabb, skall jag beskrifva för Er fruntimmernas frisyr, hur männen hade klippt sitt hår, hur de voro klädda, om dansen efteråt i spridda lag var oskön eller icke, om deras muskelbyggnad påminte mera om kineser eller mesopotamier.

Men till dess dröjer jag. Vill blott erinra om, att vi röra oss bland idel underklassare, hvilkas ryggar krökts vid städet eller å skräddarbordet, hvars hy gulnat i verkstadens dam, hvilkas ben slagit sig under bärandet af tunga bördor.

Men icke desto mindre kunna de roa sig, ha mycket roligt till och med. Nöjet ler ur deras ögon, spelar på deras läppar. Men det är en tyst, stilla, liksom bunden glädje. De våga icke af hjertats grund hängifva sig deråt, icke bli riktigt uppspelta. Utan det är något dämpadt deröfver. Ett slags sordin.

Är det de dagliga bekymren, som äfven i dag öfva sitt tryck eller är det vårt nationela skaplynne, som förlänar det hela sin prägel? Detta skaplynne som är så stillsamt i sig sjelft, att det aldrig varder bullersamt, bråkigt eller »overgivet» oftare än det särskildt stimuleras. Kanske. Men tilltalande, rörande i sin okonstlade, trohjertade enkelhet är det emellertid.

Se på dem som dansa derborta. Han tar så försigtigt i henne, som han riskerade, att hon kunde gå midt itu, som hon vore sagans förtrollade prinsessa, en fé, som plötsligt kunde försvinna, förintas i hans armar. Och hon är likväl ganska bastant.

Och hon låter sig rullas omkring å den ojemna tufviga marken, medan ögonen med ett frånvarande, men lycksaligt uttryck riktas så långt bort från kavaljeren som möjligt.

* * *

På slätten står talarestolen rest, omgifven af flaggor. I en halfcirkel äro ett trettiotal standar utplanterade, de olika logernas, ofta försedda med kärnspråk ur bibeln.

Den unge mannen, som nu uppträder och för hvilkens skull dansen afstannar och lekarne upphöra, är en af ordens mera framskjutne män, en medarbetare i ett af dess organ. Han talar om för Er bryggarkärrornas gräsliga framfart. Det fins naturligtvis en udd i föredraget, som delvis är ganska humoristiskt och framkallar stor munterhet. Udden riktas mot ölet, bränvinet, konjaken, Lagerlunden, Blanchs, Berns. — Nå, det är nu hans sätt att se på sakerna.

En profbit ur hans tal törs jag väl bjuda på. Det är ett temligen noggrant utdrag deraf. Ni skall medgifva, att det låter väl försvara sig och godt låter höra sig äfven af en anspråksfullare krets än den, som omgaf honom på Grafslätten.

Han vill ge en definition på en stor stad, en verldsstad, ty Stockholm är ju en stor stad, icke den största bland våra småstäder, som elaka skämtare påstå.

Definitionen lyder:

Verldsstad är en stad med höga hus, smutsiga gator, en stad der det aldrig är tyst om nätterna, der det hvimlar af hundar (skattskrifna och lösdrifvare om hvarandra), tiggare, industririddare, fyllbultar, söndagssnobbar och deras vederlikar af det feminina slägtet, yrvakna cigarrbolmande kryddbodbetjenter samt först och sist — de oförbränneliga bryggarevagnarne. Der allt går på sin hals. Der spårvagnar ila förbi hvarandra eller stöta på hvarandra, der luften är tjock af åkareeder och mångelskekvickheter, der bleka ansigten titta ut genom smutsiga fönsterrutor, för att låta blicken fördjupa sig i grändens afskrädeshögar. Der vandraren jemt har för sig en tafla, brokig som ett lapptäcke — ett kaos af siden och trasor, sammet och nersmorda paltor, rockar af senaste parisermod och lappade mollskinsbyxor, allt stadt i en böljande rörelse längs ändlösa gator. Der pisksmällar ljuda dagen i ända, sekunderade af: »se opp», »vet hut», »aj» och »dra åt...»

Der man med minsta besvär kan söka döden under hästhofvar och kärrhjul, och der man äflas om och sätter en ära uti att trampa religionen och trottoarrätten under fötterna.

* * *

Efter honom kommer en yngling med markerade drag och allvarlig, fast, intelligent blick. Han ber att få uppläsa ett poem, som han skrifvit och hvilket handlar om en konung, som bär sig illa åt mot sina undersåtar, ända till dess de komma under fund med, att han kuggat dem på allt hvad han lofvat dem, och derför köra honom på porten och slå ihjäl honom. Det var kung Alkohol förstås.

Den unge mannen talade en afskyvärd skånska, tyckte jag och skämdes å modersmålets vägnar, men så var det icke skånska utan småländska. Men var ej vackrare för det.

Författaren var skomakare till yrket, men blir troligen ingen Hans Sachs. Emellertid var hans opus icke så galet. Det förrådde ovedersägligen goda versifikatoriska anlag, var sundt och förståndigt och slog mycket an. Dess svåraste brist var begränsning och frånvaron af hvad man kallar poesi. Det är inte bra för ett poem, det medgifves.

* * *

Man visade mig en ännu ung, kraftig karl med nya, nästan eleganta kläder, hvilken förde vid armen en ung kvinna, som blickade upp till sin kavaljer med detta uttryck af på samma gång ömhet och beundran i blicken som förråda, att varma, uppriktiga känslor bo innanför klädningslifvet. Det var hans trolofvade. Det har redan lyst för dem, och deras bröllop skall stå inom få veckor.

Det är ej längre än ett halft år sedan denne man en kall ruskig afton påträffades i hemmet för de elända, derute på söder. Han var tillintetgjord af köld, hunger, smuts och — bränvin.

Den, som påträffade honom derute, var en af dessa varmhjertade menniskor, som det fins en och annan af nu och som det i framtidens stat, hvarom vi drömma, blir godt om, hvilkas hvarje sträfvan, hela lit går ut på att rädda der räddas kan, som räcka den sjunkande handen, oafsedt hvem han är, hvad han är, hurudan religion och rock han bär, blott han sjelf *vill*.

Denne man talade länge med stackaren, utverkade tillstånd för honom att få stanna kvar i asylet under ett par dagar, tills han något hemtat sig. Vidtalade så en god vän, sjelf obemedlad arbetare, att taga honom om hand, hvilket denne lofvade.

Mannen från herberget fördes nu till denne, som skaffade honom ett bad, gaf honom en omgång af sina egna kläder och lät honom äta upp sig, som man säger, till dess han inom kort åter var arbetsför. Så förmåddes han att afgifva nykterhetslöftet, erhöll arbete, förtjenade litet till en början, men mera efterhand och är nu en lycklig man med tro på lifvet och hopp för framtiden och har nu byggt sig ett eget litet trefvet bo och fäst sig ett vif.

Det gjorde mig varm om hjertat att se dessa två, så trygga, lugna och glada. Och jag kom att tänka på, att går det fort att komma utför backen här i lifvet, så är det inte heller så rasande svårt att komma upp ur dyn igen, blott det fins någon som hjelper till och tar ett riktigt godt ärligt tag.

* * *

Detta gör nu icke anspråk på att vara en originel eller genialisk reflexion, och historien är också temligen hvardaglig. Men jag berättar den derför att jag vill visa, hvad en ringa man kan uträtta, när hans bröst fylles af lefvande menniskokärlek.

I. N.

Blänkare.

Än en gång Göteborgsstrejken.

Ett telegram till N. D. Allehanda i måndags bragte underrättelsen, att stufveriarbetarnes strejk upphört, och att arbetet återupptagits »på arbetsgifvarnes vilkor».

Detta telegram, som förmedlats af den icke alltid fullt pålitliga Telegrambyrån, innehåller med förlof en del osanning, något som tidningens redaktion möjligen borde vetat, men när det gäller att smeka de kära högerintressena, så är det mindre vigtigt, om sanningen får sitta emellan.

Det förhåller sig nemligen så, att strejken visserligen blifvit nedlagd, men arbetarne ha *icke* fallit till föga, utan en fredlig uppgörelse kom till stånd. Kaptenerna på de resp. ångbåtarne engagerade nemligen sjelfve direkt stufveriarbetarne mot ett visst öfverenskommet pris pr ton, och derigenom uppnådde de senare det resultat, som med strejken åsyftades, nemligen frigörelse från den mellanhand, som, utan att deltaga i arbetet, sög till sig lejonparten af inkomsten.

Det fins således intet skäl för de konservative och arbetarnes fiender bland de s. k. liberale att ta någon hög ton. Ty skall det vara tal, att endera partens vilkor antagits, så nog är det stufveriarbetarnes.

Med den enklaste och mest i ögonen fallande rättvisa är detta öfverensstämmande; derför glädja vi oss öfver, att strejken, som naturligtvis för deltagarne deri medförde stora försakelser, nu upphört.

Men vi vilja ej låta tillfället gå obegagnadt att göra en hemställan till arbetarne, huru de tro att arbetsinställelsen skulle aflupit, om dugliga arbetskrafter i tillräcklig mängd och tillräckligt fort funnits att tillgå.

Tro de, att arbetsköparne, manade af sin rättskänsla, skulle gifvit efter? Vi äro icke nog optimistiske att våga ett sådant antagande. Utan det skulle snarare och med all sannolikhet hetat: »låt vara, att arbetarne ha skäl för sina klagomål, det vilja vi icke bestrida, och att en ändring i den hittills varande ordningen är af behofvet påkallad, men det skall ej ske *på detta sätt;* vi kunna ej låta tvinga oss till det eller det; man skulle kommit med en vänlig (läs: ödmjuk) framställning till oss och låtit *oss* ta initiativ, så möjligen...»

Detta i bästa fall.

Ännu troligare hade varit, att svaret skulle ha blifvit ett sträft, tillbakavisande: nej, blind underkastelse, inga resonnemanger!

Men nu fans det inga vana stufveriarbetare att tillgå, och derför kunde det gå an att kompromissa.

Hur ofta och i hur många fack är emellertid det förhållandet, att brist råder på arbetskrafter?

Hvad vi härmed ville ha sagt var, att arbetarne i allmänhet böra väl besinna sig, innan de tillgripa en sådan ytterlighetsåtgärd som en strejk. Ty en strejk är ett krig, förklaradt mot arbetsköparen, och i ett sådant gäller det nu som alltid: Væ victis!

Men för att ej bringas in under de besegrades kategori är det nödvändigt att de äro väl rustade, innan de börja leken. Och det kan endast ske på så sätt, att de sammansluta sig, att de bilda korporationer, fackföreningar, med sträng disciplin, hvilka tillsammans utgöra en stark obrytbar kedja med förbindelser sinsemellan och förbindelser med utlandet. Samt att dessa fackföreningar sitta inne med kapital. Ty det kan icke jäfvas det gamla uttrycket, att till krig fordras tre ting: pengar, pengar och pengar! Arbetsgifvarne ha i allmänhet kapital till sin disposition; fackföreningarne måste, om de vilja bilda en motvigt mot desse, skaffa sig sådana, hur svårt det än är, och hur långsamt det än går.

Förrän arbetarnes organisation blir något så när fullständigt genomförd, och förrän de ha kapital bakom sig, är hvarje strejk ett vågstycke, som icke alla komma så lyckligt öfver som Göteborgs stufveriarbetare. Det bör besinnas.

Linieeld.

Den nya inkvisitionen är det namn som man gifvit Pall-Mall-Gazettekorståget i England.

Tänk en sådan storinkvisitor vi ha i Sverige! Figaro!

* * *

Pall-Mall-Gazette är åter framme och spökar. Men denna gång kunna vi alla hysa sympati för dess uppträdande, som går ut på att göra hemmet för skandinaviska sjömän i London, en välgörenhetsinrättning af aktningsvärdaste slag, kändt bland engelsmännen.

* * *

Kyrkan är bärare af upplysningen — ett påstående som våra läsare helt visst icke väntat att se framställas i Blänkaren.

Men så förhåller det sig dock. Från och med i går äro urtaflorna i Jakobs och Ladugårdslands kyrkor belysta, den förra med gas, den senare med elektricitet. Så får man veta, hvad tiden lider.

* * *

En ny art af mikrober har upptäckts, hvilken drifver sitt förhärjande spel i aborrarnes njurar. Det vore roligt att veta, hvar man nu *icke* spårar mikrober.

* * *

De svenska husarofficerarnes kontravisit hos kollegerna i Treptow illustrerades af en kapplöpning, derunder såväl värdarne som deras gäster ansträngde sig till det yttersta för att bryta halsen af sig, dock utan åsyftadt resultat.

* * *

Påfven i Roma, nu för tiden en stackars docka blott, förstår sig fortfarande på andligt geschäft. Han har nemligen »plockat» grefven af Chartres på 120,000 frcs, hvilket var priset på den heliges öfvertygelse om olagligheten af »Waldes» giftermål med fröken Chartres.

Inte får Figaro så mycket för sina öfvertygelser, inte.

* * *

Att Svenska Dagbladet är vän af inhemsk tillverkning, har man alltid vetat, men att tidningen drifver sina principer så långt, att till och med dess artiklar betitlade »Svenska affärsförhållanden iakttagna *från landsorten*» äro lavede vid Kungsgatan härstädes, det är nästan för mycket. Det är att utbjuda varor under falsk etikett, och sådant är numera som bekant förbjudet.

* * *

Att »ta harar» har hittills ansetts vara allt utom lätt och i yttersta grad lönlöst, men då nu en 4-års pojke börjat på fullt allvar idka den sporten (lefvande fyrbent hare!) så bör det hädanefter icke anses som ett dåligt skämt, om man t. ex. af en eller annan oförbätterlig gäldenär får en uppmaning i berörda syfte.

* * *

Obskurantismen och vidskepelsen florerar på höjderna. En förnäm dam, hvars son för en tid sedan låg sjuki

Konstantinopel, medförde till hans sjukbädd — af Boltzius välsignade handdukar. Den unge maunen kom sig, och detta tros nu vara Boltzii verk.

Hvad under om den okunniga folkmassan blir fanatisk och galen, då de som sitta inne med bildning gå så långt i fånighet.

* * *

Hvad det svarta gardet bör känna sig lyckligt och stolt! Dumheter som ofvan relaterade äro ytterst dess verk. Det är följden af att tusenåra lögner fått utkolporteras under benämning religion.

* * *

Högerpressen i Danmark klagar öfver att den ej begriper Aug. Strindbergs fabler. Nej, tacka för det! Allt intelligent folk har längesedan slutit sig till venstern.

* * *

Svenska Dagbladet är ändå läraktigt — säge hvad man vill. I lördags innehöll tidningen en ledare om riksdagsmannavalen till Första kammaren, och sysselsätter sig derunder uteslutande med det göteborgska klöfverbladet Sundberg—Nordenfelt—Ehrensvärd, hvarvid den fullständigt, fast i något ändrad och försämrad form återgifver, hvad Blänkaren för ett par veckor sedan yttrade i samma sak.

* * *

Så vacker orlofssedel har väl ännu ingen tjuf erhållit som afvikne ex-kamrer Nordin får i Polisunderrättelser, hvilken yttrar om honom att han »har godt hull och friskt utseende, fint och intelligent utseende, talar flera lefvande språk, har lätt för att yttra sig och fint sätt att vara».

Att man kan ha hjerta i sig till att vilja häkta en så genomgående »fin» man!

* * *

Kunglig sanktion på storheten af sin konst har professor Hellquist nu erhållit, i det kungen inköpt hans tafla: »Från hamnen vid Wollgast»; hvilket icke hindrar att det är en temligen tarflig duk.

Altaretaflefabrikanten Ludvig Frid har ock »hugnats» med ett kungligt inköp.

* * *

Bland de främsta och vigtigaste nyheterna ställer Stockholms Dagblad för i lördags ett meddelande, att grefve Carl von Platen och hans fru jemte några deras gäster ätit middag i Örebro och der låtit fotografera sig.

O sancta simplicitas!

* * *

Sjelfbedrägeri och försök att lura det trogna folket är en synnerligen lämplig rubrik till det ljufva afskedet mellan Österrikes kejsare och Rysslands zar efter det — mildast sagdt — oförskämda slöseriet vid mötet i Kremsier.

Afskedet tillgick sålunda:

Kejsar Alexander, kejsar Franz Joseph och kronprinsen Rudolf gingo längs fronten af det vid bangården uppstälda honnörskompaniet, hvarefter de stego i i salongsvagnen. Till afsked omfamnade och kysste de båda kejsarne hvarandra *tre* gånger. På samma hjertliga sätt tog zaren afsked af kronprinsen och arfhertigen, kejsar Franz Joseph af storfursten. Den sistnämdes afsked från kronprinsen och arffursten skedde likaledes med *trefaldig* omfamning och kyss. Af damerna togs afsked medelst handkyssning, hvarvid dessa framräckte sina händer att kyssas. När tåget satte sig i rörelse saluterade majestäten hvarandra militäriskt.

Tänk så uppbygdt folket skall känna sig efter att ha skådat dylik ansigtsslickning af två gamla menniskor.

Och säkert är, att den europeiska freden nu är befästad så länge — till dess kyssarne hunnit torka och zaren behöfver en yttre afledare af missnöjet i sitt land.

* * *

En norsk dam deltager i den nu pågående skyttefesten.

Om hon skulle eröfra sig ett pris! Hvilken kränkning af vår nationalitet! Svenska Dagblad, sofver du?

* * *

Hon är från Drammen, den skjutskickliga frun. Går hon med heder ur täflingen, skola vi dricka hennes skål i en dram god norsk Budkafleförtalad akvavit.

* * *

Kungen och drottningen ha tillsammans skänkt 300 kr. till förolyckade Aalesundsfiskares enkor och barn.

Kristina Nilsson, som icke har Norge att tacka för något, har skänkt dem 500 kr.

Det förra omnämnes i lojalt depraverade blad under rubriken »kunglig gåfva». Hm!

* * *

Nog äro »vores norske fjælde» märkvärdiga, men det låter ändå liksom lite »historiskt», när Bergensposten berättar att vid Gladstones ankomst till Näröfjorden signal gafs med ångpipan, och »dess eko hördes som en stor orkester hade placerat sig på fjordens fjäll».

Jo, så skall det låta!

Också applåderade Gladstone »med allvar och högtidlighet», berättar tidningen vidare.

Tillåt också oss applådera — och le.

* * *

Halta skräddare äro de värsta bråkmakarne. En tocken höll på att ställa till upplopp å Djurgården i söndags kväll, och skräddaren Palm skall vända upp och ned på hela Sverige.

På den förre rådde dock till sist polisen; men på Palmen rår inte sjelfve — dr Åkerberg.

* * *

Den stora amerikanska nationen känner sig, enligt amerikanska tidningar, förpligtad att sörja för den nyligen döde presidenten Grants enka, men anser det hufvudlöst att begära pensioner åt Grants barn, under påståendet, att det vore att lägga hyende under lasten att betala ut penningar åt unge, friske — fast tyvärr overksamme pojkar, hvilka ega alla förutsättningar, att sjelfve, liksom deras fader kunna bryta sig en bana.

Annat låter det i de monarkiska landen, när det gäller apanage. Då äro inga summor för stora för att underhålla den själsmördande overksamhet, som alstrar dådlösa och lastbara regenter. Se bara på vårt eget lilla, fattiga land. Det underhåller, för att tala med *Tiden*, sin förste tjenare vida rikligare än Amerika sin president, fast den förre gör mycket mindre nytta; det är dessutom nog generöst att »aflöna» kungens äldste son och dennes familj, hans syster och hans aflidna brors i utlandet bosatta enka. Om icke oförutsedda händelser komma emellan, bör vårt fattiga land redan inom en tio år ha glädjen att försörja åtminstone fem med barn rikligt välsignade furstliga familjer, som hafva anspråk på det luxuösaste lefnadssätt.

* * *

Mellan venstern och högern har städse rådt samma skilnad som mellan öfvertygelsens män och män, som äro fega. Venstern har alltid varit trons, högern rädslans parti. Med tro mena vi det andens mod, hvilket vågar tryggt lita på, att det fins en gudomlig makt, som alltjemt för menskligheten framåt — men aldrig tviflar på, att när vi göra vår pligt efter bästa förmåga, när vi söka rätta fel och aflägsna lidande, så komma tingen in i en bättre ordning, om vi också inte alltid förmå se, hur detta skall tillgå.

Rädslans parti är deremot ett otrons parti. Det tror hvarken på folket, på framtiden eller på Gud. Det vänder alltid sin blick mot det förflutna, och behandlar det närvarande såsom de, hvilka förtvifla om det tillkommande. Händelserna erbjuda sin lärdom, men de våga ej mottaga den af idel fruktan. De hänga sig fast vid det, som består, till fädernas visdom, de vilja lösa nya frågor endast enligt döda och begrafna släg ens föråldrade formler.

En ny tro börjar att elda menniskornas sinnen, en tro på möjligheten af sådana förbättringar i tillvaron, att hvarje man och hvarje kvinna kan lefva ett sant menskligt lif.

Denna tro skall ändra mycket. Den skall spränga nuvarande partibildningar, den skall omskapa mångt och mycket, som nu består. Den väg vi beträda är lång och mörk, vanskligheterna mäktiga, farorna mångfaldiga. Fruktans män skola förfärade rygga tillbaka. Men trons män skola gå framåt.

Så talar Pall Mall Gazette.

Den oegennyttige svenske efterapare förfäktar deremot ledare efter ledare den åsigten, att tro och öfvertygelse är detsamma som riksbankssedlar och blanka kronostycken..

Säsongens bokmarknad.

Något om våra nyaste teaterförhållanden af *Ludvig Josephson.* Looström & Komp. Pris 1 krona.

Nya teaterns talangfulle direktör har gjort föga lycka som librettoförfattare, men på det polemiska området är han en mästare, något som vår dagliga press mångfaldiga gånger visat. Och ej är han god att råka ut för. Ty det eldiga lynnet i förening med medvetandet om, att herr J. alltid velat det rätta och det högsta i sitt fack, alstrar stor hänsynslöshet. Härtill kommer hans ovanliga fallenhet för en spirituel replikförning, hvilket allt gör honom till en fruktad motståndare.

Mången gång har det dock varit tvifvel underkastadt om direktör Josephson haft obetingadt rätt i sina utfall mot kritici och andra. Men hvad afser hans senaste alster, hvars titel läses här ofvan lär meningen om det berättigade med svårighet vara delad. Ty ett öfvergrepp, ett högst oförsynt sådant, har utan tvifvel blifvit begånget af herr Harald Molander genom den anonyma uppsatsen i Ny Svensk Tidskrift, hvilken framkallat denna herr Josephsons svarsskrift. Men var herr M:s af uppstyltad egenkärlek dikterade uppsats straffvärd, så lägger hr J. ej fingrarne emellan vid afbasningen. Ty en dylik som denna har väl näppeligen förr kommit ett gryende regissörsämne till del. Som hr M. nu har gjort offentlig afbön tyckes skriften delvis ha fylt författarens ändamål med densamma.

Men utom hr M:s afbasning råkar äfven »realismen» och det stackars *unga Sverige* få sig en släng af slefven. Här skjuter dock hr J. betydligt öfver målet och troligt är, att han gör detta med vett och vilja, ty några sådana representanter för den nya riktningen, som uppträda i hr J:s bok, våga vi lugnt säga, att de icke finnas till annat än i just denna. Träffande och riktigt yttrar också *Hj. B—g* i Tiden: »I allmänhet tyckes hr Josephson vara förargad öfver sjelfva ordet realism; han rappar åt det vid alla tillfällen, och det är ju icke tu tal, att det *kan* missbrukas. Men hr J. måtte också ha råkat ut för ena underliga kurrar till representanter för den nya riktningen. Hvad kan det vara för sorts »unga Sverige», som skryter öfver sin obekantskap med Shakspeare och Göthe? I denna tidning har det flera gånger nedlagts protest mot slagordet »unga Sverige», hvarmed folk vill skära öfver en kam högst olikartade sträfvanden. Om det verkligen fins en sådan grupp som hr J. talar om, så är det då afgjordt på högsta tiden att vi få bort uttrycket i fråga. Det är då ej blott intetsägande, det är positift vilseledande».

Trots den långa tid direktör Josephson haft på sig för att bli lugnad något i sitt ursinne, tyckes detta dock ej fullt lyckats, ty lika befogadt hans angrepp är mot hr Molander, lika omotiveradt är hans ljungande hugg mot realismen och det der utslitna »unga Sverige».

—*n.*

Riddar Minotaurus från Babylon.

Saga

af

Tryggve.

Det var en gång i den gamla goda tiden, då det fans så många slott, en riddare benämnd Dott, som styrde och ställde på ett af dem, gemenligen kalladt Tre Kronor. Till slottet hörde också en betydlig mängd jord med gårdar och folk, och allt det der hade familjen Dott fått till skänks af en gammal farbror, ty den tiden gick det lika väl an att skänka bort ett helt folk, som en hjord oxar och kor.

Någon oro hade emellertid börjat komma i sinnena inom Tre Kronors område såväl som i närgränsande trakter, och alla riddarne hade möten och tisslade och tasslade med hvarann för att komma öfverens om bästa sättet att hålla bönderna och till och med herrarne i styr, ty i dessa tider var just ingen att tro. Och så smickrade de hvarann, ställde sig in och krusade hvarann för att vara säkra på hjelp, om det skulle behöfvas.

Bland storkaxarna på de der mötena var en riddarenka från Babylon, som rådde om tre slott och ofantligt mycket jord. Hon skötte sjelf sina affärer, var mycket förnäm och på sin kant, och det fanns ingen, som man smickrade och fjesade till den grad, fastän man svor öfver henne och kallade henne en gammal »snål, försupen ockrerska», så snart man var för sig sjelf med hustrun sin.

Högsta hönset dernäst var hennes son Minotaurus, som skulle ärfva henne. Han var det mest utbildade skurkämne man gerna kunde träffa på. Först och främst hade han en brinnande kallelse att egna sig åt tjufyrket. Han kunde köpa allt hvad han såg, men fann inte nöje i att ega någonting annat, än hvad han förvärfvat på denna sin ädla talang. Hundrade guldsmedsbutiker kunna berätta pikanta anekdoter om hans smak. För det andra hade han med dopnamnet ärft en viss gourmandisk aptit af sin namne på Creta. Men under det denne höll till godo med både gossar och flickor, var den moderne Minotaurus mera gräsmagad. Hans bästa läckerhet var att slagta och suga blodet af flickor, mycket unga flickor, helst barn. Den årliga tribut han fick i sitt hemland var ofantlig. Men dessutom visste han att skaffa sig små extra traktamenter på resor i främmande bygder. Och ingen klagade, ty föräldrarne, bondfolket, de tordes inte, och herrarne i trakten ville inte vara så oartiga att besvära hans mamma, den vördade damen, med sqvaller. Så fick han då husera som han gitte, fastän lite hvar kände sig kuslig, när han kom inom synhåll.

En dag steg riddar Dott in i storstugan till sin fru, der hon satt med sju andaktsmän omkring sig och tydde ut bibelspråk.

— Min kära Clotilde — sade han — jag skall tala om för dig, att vi få främmande. Riddar Minotaurus från Babylon…

— Minotaurus — skrek frun och satte händerna för ansigtet. Hon hade nyss hört talas om, att han för några dar sedan expedierat en ny tribut unga flickor. Och hon ryste för att ta honom i hand, till så här ofvanpå bibelförklaringen, då hon kände sig så ren och skär.

— Han kommer hit för att jaga våra gäss — fortsatte Dott. — Vi få släppa in dem i ankdammen och bygga en gångbro rundt omkring för att ställa stolar på. Han kan få min stora länstol med breda karmarna. I den kan man sitta och sigta rigtigt beqvämt. —

— Men, min kära vän — sade Clotilde — tänk på dina stackars underhafvande. Mins du inte hur stor tribut de fingo släppa till, sist han var här! —

— Det var väl inte så farligt heller — sade Dott och svängde om på klacken. Tanken på gåsjagten i länststolarna hade rigtigt piggat upp honom, och han ville inte bli motsagd.

— Tror du inte, att ditt rykte kommer att lida, om du tar emot en sådan som han, du som anses för rikets mest civiliserade riddersman! Du som varit så angelägen att vinna ditt folks aktning och sympatier, rigtigt fjeskat och krusat bara för att få sitta säkert här uppe! Hvad tror du man skall säga nu, när du sällskapar med en, som du inte skulle vilja röra bara med lillfingret, om han inte voro riddersman.

Dott lade händerna på ryggen och vandrade fram och tillbaka. Å ena sidan ville han inte gerna komma i misskredit hos sina underhafvande, ty de hade börjat se så morska ut på sista tiden. Å den andra lekte honom gåsjakten i hågen, och förargligt vore det också att säga återbud till Minotaurus. Han kunde bli stött.

Men bäst han gick, stannade han, klarnade upp och knäppte med fingarna.

— Tyst — sade han, — nu har jag det. —

Och så vinkade han åt presterna.

— Kom närmare, mina herrar, kom närmare! —

Borgfrun, presterna och han satte sig i en ring midt på golfvet och lutade ihop hufvudena. En god halftimme sutto de väl på det viset. Men sedan fingo de vördade gudsmännen brådt.

Hvar och en gick åt sitt håll ut i bygden, predikade och lärde folket. Och texten lydde: »Dem renom är allting rent.» En osedlig anda hade börjat på att gå genom tiden, sade de, och den visade sig deri, att man långt oftare än förr talade om omoraliska och brottsliga ting. Derför gällde det att mer än förr vara på sin vakt och hålla sig ren, det vill säga att icke tala om sådana ting. Man kunde vara midt ibland styggelse och orenlighet och dock hålla sig ren blott man icke befattade sig med det, icke talade eller tog någon notis derom. Och för att de skulle bli så mycket säkrare på att så förhöll sig, ville deras afhållne herr riddar Dott med det snaraste ge dem ett exempel på, hur en sann kristen och rättskaffens karakter bibehåller sig obesmittad under umgänge med lasten. Riddar Minotaurus från Babylon skulle komma hit och de skulle få se, att både Dott och hans gemål skulle vara lika bra menniskor efter som före hans visit. Hemligheten är endast att låtsa som om man inte visste af något ondt. Den som inte vet af något ondt är ren, och dem renom är allting rent.

Folket stod och gapade. Slutligen sade någon, att det der var mycket bra resonneradt. Och de andra sade ingenting, ty de ville inte, att någon skulle veta, att de inte begripit ett ord af alltihop.

Och så kom Minotaurus. Dott hade satt upp kulörta lyktor kring hela slottet och piffade och puffade med ryska smällare. Och der afåts en middag med femtio tunnor vin och två hundra stekta gäss, som man skjutit i länstolarna. Elegant skulle det vara, ty nu när husbonde och underhafvande voro i så godt förstånd, och man kommit öfverens om, att inte låtsa om något, kunde man ju inte annat än betrakta Minotaurus som en ädel och högättad riddersman, som måste hedras efter bästa förmåga.

Fru Clotilde var klädd i sin nyaste sammetsklädning, log sitt älskvärdaste leende och tryckte Minotaurus' blodbesudlade händer med värme. Allting är ju dem renom rent!

Och presterna bugade sig till jorden för riddar Minotaurus från Babylon. Inte heller de visste annat än att han var en ädel riddersman.

— Allting är dem renom rent — messade de.

* * *

Men af herrskapet Dotts fyra söner voro endast två med om festen, den yngste, som gick i kolt, och den äldste, som höll på och skulle lära sig styra på Tre Kronor efter pappa, och redan var hemmastadd i litet af hvarje.

De två mellersta deremot hade fått några smakbitar af tårtorna och skickats bort till en liten by flere mil från slottet. De stodo inte ut med festligheterna, sade mamma och pappa, ty de voro litet klena för tillfället.

Men pappa och mamma visste nog hvad de gjorde.

Pojkar ha så lätt att följa dåliga exempel och det fins en farlig ålder, då man är för stor att vara ren och för liten för att låtsas vara det.

Konsten att göra folket tillfreds.

Bref till Blänkaren.

»Gud gifve, att det vore möjligt göra något så att folket blefve tillfreds.» *Konung Oskar II.*

Högtärade!

Jag har aldrig tänkt mig en plymagerad hatt såsom eftersträfvansvärd. Guldbroderade kragar och byxor väckte aldrig min beundran. Jag har hittills varit oförmögen att rätt skatta ett »von» i namnet eller en grefvekrona i sigillet.

Men nu är det annorlunda. Allt sedan hr L. O. Smith uppträdde i Bollnäs, känner jag en obetvinglig lust att få vara så der grann, fin och förnäm — på en half dag.

Jag vet ju — genom hr Smith — att vår nådige konung har ett stort bekymmer, att han tappat bort konsten att göra folket tillfreds.

Men jag, som ingenting annat blifvit i denna verlden än en fyramiljondel af svenska folket — jag känner hvad det är som skulle göra folket tillfreds, ja ur svenska hjertans djup tvinga fram ett »Bevare Gud vår kung!» varmare, innerligare och ärligare än det, som för 36 år sedan, då Danmarks grundlag fått kraft, ur danska hjertan mötte Fredrik VII.

Och egde jag den granna hatten, kragen, guldbyxorna, »von»-et och kronan, så kunde jag passa på, då flaggan är uppe, för att gå till slottet och ge konungen och rikets råd en liten lektion i den lätta konsten att göra folket tillfreds.

Konsten är lätt. Folket — det svenska folket — är ej bortskämdt. Det fordrar så litet.

Det fordrar endast, att rätt skall ske och sanning få råda, samt att flärd och fåfänga må undertryckas.

Jag tänker mig klifvande upp för hoftrapporna. De äro hala, säger man. Plymen vajar, guldet glittrar. Hoflakejerna buga sig för mitt »von», kammarherren bevekes af min krona.

Jag befinner mig framför majestätet.

»Ers majestät. Jag vill säga, huru man gör folket tillfreds.»

»Vet du det? Nå, hvad skall jag göra?»

Jag tycker icke om att bli duad, ty jag tillhör en niförening; men får gå för den goda sakens skull.

»Att börja med är det något som ni icke skall göra.»

»Ja, jag vet. Jag skall icke tillåta Sverdrup att göra Norge likstäldt med Sverge.»

»Nej så galet är det icke. Svenska folket vill, att Norge skall ha samma rätt som dess broderland.»

»Hvad är det då som jag icke skall tillåta mig?»

»Hörde ni nyss ett sorl genom städer och landsbygd? Det var ett sorl af harm och ovilja, då Ni begått det stora misstaget att göra en skogshuggare till något förmer än andra? Har ni märkt att, hvar gång ett antal ordensstjernor utdelas, kring land och rike sprider sig ett undertryckt löje, blandadt med hån och förakt? Ni har antagligen icke förnummit denna harm eller märkt detta löje, ty emellan hofvet och folket är befäst ett stort svalg, snarlikt det som skilde Lazarus i Abrahams sköte från den rike mannen. Ni hör det icke, Ni vet icke af det; men det finnes, det växer, är doft som åskan. Det är folket, som icke är tillfreds.»

»Ni föreslår således — — —?»

»Att Ni afsäger Er Eder rätt att göra grefvar, friherrar och adelsmän. Denna rätt är till intet nyttig. Vidare att Ni upphör att utdela ordnar. Ni skall förvåna Er öfver den tillfredsställelse detta skall framkalla bland folket. 'Lefve konungen! Vår kung är en stor kung, ty han afskyr flärd, föraktar eländig lyx och fåfängt prål'», skall man ropa.

»Är då detta allt?»

»Vill Ni se folket mycket tillfreds, måste Ni rätta ett misstag. Ni har en mycket stor lön. Ni kan godt lefva på den och sörja för Edra barn med den. Det var derför ett misstag att begära ett särskildt apanage till Er son kronprinsen. Men nu är det gjordt, och det vore synd att göra Er son ledsen, genom att ta ifrån honom det årliga anslaget. Ni kan godtgöra det. På nästa riksdag kan Ni frivilligt afstå från en summa motsvarande prinsens årsunderhåll. Ni skall, nådige konung, snart öfvertyga Er, att folket blir tillfreds.»

»Icke mer?»

»Jo, om Ni vill ha folket fullkomligt tillfreds, bör Ni söka inverka på de mäktige i kamrarna, att de genomföra goda och folkets väl främjande reformer. Af sådana ha vi stort behof. Främst bland dessa stå rösträttens utvidgning, införande af fullständig religionsfrihet, de onödiga embetenas indragning och åtgärder som afse de förödande krigs- och militärbördornas lättande i förening med landets skyddande genom traktater och neutralitetsförklaringar.»

Hvad hans majestät skulle svara till en sådan framställning, kan jag ej fullt tänka mig; men derom är jag viss, att om konung Oskar gjorde slut på adels- och ordensutnämningarna, afsade sig endast en liten del af sin lön och med kraft främjade de nu påpekade eller några andra vigtiga reformer, så att de finge en lycklig lösning, skulle folket känna sig tillfreds och all tanke på, all längtan efter republiken skulle för en lång tid trängas i bakgrunden af tillfredsställelsen af att ega en folkvänlig kung.

Ack, svenska folket fordrar så litet, det är så lätt tillfredsstäldt.

— — —

Och nu, hr redaktör, då jag svårligen i denna kungens tid blir skicklig att visa mig i hofvets salar, om icke som nyfiken en dag, då kungen är borta, får jag bedja Eder att genom Er värda tidning bringa mina tankar till hans majestäts höga kännedom.

Hans majestät kanske går och är bedröfvad öfver svårigheten att göra folket tillfreds. Vår nådige konung bör underrättas, att det är mycket svårare att skjuta en hare i blåsväder, inviga en jernväg i regn, komponera en trängsoldatsuniform, göra ett riksdagsmannakalas eller författa ett högtidstal, än att göra det snälla, beskedliga, så litet fordrande svenska folket tillfreds.

Men Ni bör derjemte underrätta majestätet att genom att ingenting göra, ingenting försaka, ingenting undanrödja är det omöjligt att göra folket tillfreds.

Högaktningsfullt
Folke Folkeson.

Boardinghouse-life.

Skizz af

Rien.

(Forts.)

— I går började han deklamera ur Byron. Men han hade inte kommit långt, förrän miss Hunter vände sig emot honom och slog upp sina oskuldsfulla barnaögon.

— Mr Bagg — frågade hon, hvad är det der för något. —

— Ett poem af vår store Byron, miss Hunter.

Catherine slog ned ögonen.

— Pappa vill inte, att jag skall läsa honom — hviskade hon.

— Inte det. Nå men Shakespeare då? Har ni inte heller läst Shakespeare? —

Skakespeare jo! Visst hade hon läst Shakespeare. Hvarenda skolflicka kunde flera af hans dramer utantill. Det skulle vara en brist i uppfostran, att inte kunna Shakespeare ord för ord.

— Ja — sade mr Bagg — er pappa har rätt. Det är stor skilnad på Byron och Shakespeare. Han skrifver ju egentligen ingenting annat än barnsagor. Eller hur miss Qvisteblad?

— Nej, jag tror inte det — sade jag.

Och så blinkade vi åt honom. Det är en herrlig gubbe!

Men miss Catherine vred sin stol så att hon kunde se honom i ansigtet.

— Shakespeare kan läsas af hvem som helst, mr Bagg, både af barn och stora — sade hon näbbigt och svängde om stolen igen för att i nästa ögonblick lägga hakan öfver stolskarmen. — Och för resten mr Bagg, är det inte snällt af er att göra narr af mig.

Man kunde nästan tro, att hon hade gråten i halsen.

Antingen är hon en rigtig liten gås eller också det tillgjordaste stycke fruntimmer jag någonsin sett. Jag tror nästan mest på det sista, och nog vill jag alla menniskor väl, men jag vet inte riktigt, om jag unnar henne vår hederlige, gamle sjökapten.

Farväl till härnäst
Din tillgifna kusin
Anne Charlotte Qvisteblad.

Kära kusin!

Ja nu får du bref igen, bara en vecka efter det sista. Är du mycket förvånad? Det är ingenting särskildt, må du tro. Nej, det skall du inte inbilla dig. Jag har bara fått en sådan lust att prata litet mer hvad som helst, bara för att få hålla i pennan, förstår du. Men hvad skall jag nu hitta på? Vill du kanske höra något mer om miss Hunter och vår gamle sjökapten? Det vill du?

Ja, då skall du få höra något lustigt.

I förrgår kom jag ned till frukosten tidigare än vanligt. Jag äter numera dernere för att komma fortare i väg om morgnarne. Det var ingen dernere mer än mr Bagg, som stod och stekte sin biffstek på ett litet fotogénkök, som han hade framför sig på bordet. Den fräste och puttrade, der den låg i sin röda saft, och doften stack aptitligt i näsan.

— Hör nu miss Qvisteblad — sade han — skulle ni inte vilja smaka en bit af den här biffen. Den är bestämdt bra.

Det var en smula familjär förfrågan, så goda vänner vi än voro, och jag tvekade litet.

— Jag törs inte, mr Bagg. Tänk om miss Hunter skulle komma in. Hon skulle bli afundsjuk.

— Nå, så låt henne bli det då — sade han hviskande, som om det funnits någon i rummet, som inte skulle få höra det.

— Fy, mr Bagg, skulle det verkligen vara er mening att vilja se, om hon kan bli svartsjuk på mig. Men det är förstås också ett sätt att få reda på hvad man vill.

Jag skrattade, men han tog på sig en mycket allvarsam min.

— Nej miss Qvisteblad, då skulle det inte rigtigt vara på det viset. Då skulle ni vara hon, och hon vara ni, eller hon vara här och ni komma in, eller... ja, jag kan inte rigtigt förklara det der, men... —

— Hans min var lika förvirrad, som hans tal, och jag begrep ingenting. Han svarade inte heller på hvad jag frågade om, men slutligen lade han sin hand ofvanpå min, som jag stödde mot bordet, klappade den sakta och såg mig in i ansigtet.

— Hör nu miss Qvisteblad — sade han — säg mig en sak, kan jag hoppas något?

Jag blef helt öfverraskad på samma gång som det gjorde mig litet ondt, att han redan satt så fast i nätet. Men jag svarade med öfvertygelse:

— Ja mr Bagg, det tror jag allt, att ni kan.

— Kan jag! —

Hans ansigte lyste upp, och han började med ens att klappa på min hand med en ifver, som gjorde mig helt konfys.

— Vi ska nog bli ett rigtigt lyckligt par vi två — sade han — tror ni inte det.

— Ni två. Jo visst — svarade jag och vände bort hufvudet. Han betraktade mig så underligt.

— Vi två, ja. Ni och jag.

— Ni och jag! Hvad menar ni mr Bagg — utbrast jag.

— Ja, jag menar ni, miss Qvisteblad, ni och jag. Förstår ni inte det?

Han menade mig, Anne Charlotte Qvisteblad. Det var ett rigtigt frieri, förstår du, kusin! Den kära, gamla, rara gubben ville ha mig till hustru, förstår du det? Fastän sjelf begriper jag det då inte än.

Men nog är jag förlofvad i alla fall. Kan du tänka dig det? Jag, den gamla fröken på glasberget, som bara tänkt på att se andra förlofvade, jag förlofvad! Är det inte, så att man kan slå ihop händerna!

Det var derför, ser du, som jag ville prata litet så här strax på igen och utgjuta mina tankar.

Vet du, min kära kusin, jag skall säga dig en sak till. Nu skall både mr Slotter och alla de andra gamla engelsmännen få ha sin mening i fred för mig. Jag bryr mig inte ett tecken om det och inte heller om Sverige och inte heller om någonting annat som helst annat än min egen käre, rare, gamle hederlige sjökaptensgubbe.

Lita på det.

Din engelska kusin
Anne Charlotte Qvisteblad.

(Slut.)

Löst krut.

Sista resursen. A. »Hvarför går den fordom så mycket firade Aurora nu för tiden så mycket på auktioner?» — B. »Naturligtvis för att låta auktiontsten *slå* för sig!»

* * *

Barberarens svärmeri. En sorgligt stämd barberare stod en månljus natt och glodde på himlafästet. Ofrivilligt undslapp honom dessa elegiska ord: »O, vore månen en tvålkopp, skulle jag taga en komet till rakborste och med vintergatans mjölkhvita lödder tvåla in hela denna eländiga jord».

* * *

På militärhospitalet. Öfverläkaren: »Hör nu, min bäste Sundqvist, det var ju ett rasande spektakel med karlen derinne i n:r 8. Genom ett missförstånd amputerades det friska benet i stället för det sjuka». — Underläkaren: »Verkligen? Nåja, det kan väl hjelpas. Man helt enkelt botar det sjuka benet och så kommer det ju på ett ut».

* * *

Det svenska landsmålets vokalrikedom. Man talar mycket om de polynesiska språkens vokalrikedom. Såsom exempel på, hvad inhemska tungomål i den vägen kunna åstadkomma, meddelas en rad ur en visa om en å i Götaland:

»o i åa ä e ö»
det är uttydt: Och i ån är en ö.

* * *

En fälla. En bonde kommer till en advokat, föredrager för honom en tvistefråga, och frågade, om han kunde åtaga sig saken och vinna den.

Advokaten: »Ja, naturligtvis! Den processen åtager jag mig, den skall vinnas».

Bonden: »Alltså menar harr advokaten verkligen, att denna processa kunne vinnas».

Advokaten: »Utan all fråga. Jag svarar derför».

Bonden: »Ja vet harren, då vell ja låta va' att klaga, ty ja' har omtalt min motparss mål för advokaten».

* * *

Egendomligt. Nå, käre bror, det var roligt att se dig här! Hvad tycker du om vår lilla stad?»

»Jo bevars, staden är utmärkt bra, men flickorna här äro så egendomliga. Om man bara följer dem hem ett par kvällar och ger dem en eller annan kyss, inbilla de sig strax att man slår för dem!»

* * *

Från flickskolan. Läraren: »Hvad menar ni, Bertha, med framtidsmusik?»

Bertha: Kärleks- och vaggsånger».

Importerade
CIGARRER.

La Salvadora	pr 100 st.		Kr.	7: —.
La Gloria	»	» »	»	8: —.
La Claridad	»	» »	»	5: 50.
El Combàte	»	50 »	»	6: 50.

Allt netto.

Natalia	pr 100 st.	Kr.	8: —.
Amanda	» » »	»	12: —.

Med 25 proc. rabatt.

Ordres från landsorten expedieras mot efterkraf.

Försäljning genom
Ivar Nelin.
16 Linnégatan, Stockholm.

Hos **Looström & Komp.**, f. d. Ad. Bonniers Bokhandel, Bazaren å Norrbro, Stockholm, och öfriga bokhandlare har i dag utkommit:
Något om våra nyaste
Teaterförhållanden
af
Ludvig Josephson
(25) Pris 1 kr.

Glöm ej adressen
till billigaste
Tapetserareverkstaden,
der allt arbete utföres noggrant.
Promenaden lönar sig.
95 D Drottninggatan 95 D.
(lilla huset).

Jernrör,
Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos
A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

På **Albert Bonniers** förlag har i dessa dagar utkommit:
Sveriges
Handelskalender
1885—1886.
(26) Inb. i clothband 12 kr.

112. 20 66.
100 öre.

Till detta pris pr helbutelj utom glas sälja underteckade **utmärkt goda, äkta Viner** och **Spirituosa,** nemligen:

Rödt Portvin, hvitt Portvin, Scherry och ***sött Desertvin,*** Spanska Drufviner från Barcelona.

Rödt Bordeauxvin, Marsala, Malaga, Muscat, Bischoff och ***Carolina.***

Bankopunsch och ***Bidevindpunsch.***

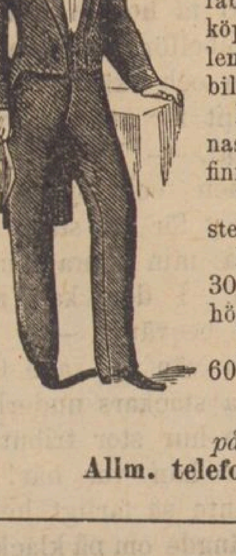
Fransk Cognac, ljus eller mörk, ***Arrac*** och ***Rom, Aqvavite*** och ***Holl. Genever.***

Likörer, flera sorter, samt ny ***Fransk Champagne*** à 2: 50 pr 1/1-but., 1: 50 pr 1/2-but.

Äfven finnas många andra sorters ***Viner*** och ***Spirituosa,*** så väl billigare som dyrare, allt varor af utmärkt qualité.

Order från landsorten utföras omsorgsfullt. Varorna packas i lådor.

L. GUMMESSON & Komp:s
Vin- & Spirituosahandel,
16 Stora Nygatan 16.
OBS. Priskuranter utlemnas på begäran villigt. (27)

Wolin & Pettersson,
Skrädderi-Affär,
71 Regeringsgatan 71.

Genom att vi direkt från fabrikerna mot kontant inköpa våra tyger, kunan vi lemna våra varor till de billigaste priser.

De starkaste och modernaste tyger, som tillverkas, finnas hos oss.

Välgjordt arbete och nyaste fason.

Paletåer af Helylle från 30 till 45 kr. samt till högre priser.

Kostymer från 40 till 60 kr.

Beställningar utföras på ett dygn om så fordras
Allm. telefon n:r 42 14.

Bästa prima
Havelocks-Kappor,
Blå, Bruna och Grå, af vattentätt kläde,
hos
Gustaf Hjertén,
1 Stora Nygatan 1.

Kulörta Papperslyktor
stort urval.
JOSEPH LEJA,
(28) **5 Regeringsgatan 5. 9 Stadssmedjegatan 9.**

Rådgifvare för Badgäster
af
D:r Alfred Levertin.
à 50 öre, uti alla boklådor.

C. E. BOBERGS
Skrädderiaffär
Drottninggatan 44, 1 tr. upp,
STOCKHOLM

Lager af engelska, franska och svenska tyger för bättre herrkläder.

Som jag drifver min affär endast kontant, så lemnar jag mina arbeten 20 à 25 proc. under andra firmor. Elegant arbete och välpassande snitt garanteras.

OBS.! Särskildt får jag göra herrar uppmärksamma på min specialité för välpassande Benkläder
Allm. telefon 49 04.

UR!

Ett väl sorteradt lager af såväl Vägg- som Fickur till billiga priser hos ***Rudolf Callin,***
11 Södra Humlegårdsgatan 11.
OBS. Nära spårvägen.

Arbetare observera!

I boden n:r 5 *Hötorgsgränd* n:r 5 finnes alltid ständigt lager af nya och begagnade Mans- och Fruntimmerskläder, samt nya och begagnade Möbler till de mest billiga priser.

OBS. Bättre Mans- och Fruntimmers kläder samt begagnade Möbler uppköpas af **G. W. Bergström.**

Oxtorgskällaren
Oxtorgsgatan N:r 6.
Restaurant. ***Café.***
OBS. Telefon gratis. *G. Carlsson.*
(29)

I Holmbergska Bokhandeln,
75 Regeringsgatan 75,
samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:
Strindbergs "GIFTAS"
2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.
OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Nya Ångköket,
17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags äro båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. 1/2 2—1/2 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. 1/2 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abonnenter kunna lösa biljetter för vecka eller längre tid till moderat pris.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"
Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkal det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förorening den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkan på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontrollerad** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längs stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor
63 B Slussplan 63 B
samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Ulriksdals Värdshus
Allmänna telefon 60 39.

JONES Grill-Rum
Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Läs!

Solidaste och billigaste möbler tillverkas och försäljas hos undertecknad, äfven mot afbetalning. Särskilt rekommenderas mina välstoppade utmärkta **Turkiska Divaner** och **eleganta utdragssoffor,** de senare till det oerhördt billiga priset af *35 kronor.*

OBS.! Icke Göteborgsarbete.

Otto Wahlenberg,
Tapetserare.
Drottninggatan 95 D. Stockholm.

Orientaliska Magasinet
säljer billigt:
Silkesbroderade **Bordsdukar på kläde,**
D:o **Antimakassar** "
D:o **Lampmattor** "
Antika **Linnebroderier,**
Damskor, brodderi på sammet,
Badhanddukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigarretter m. m. m. m.
M. S. Beylikdjian,
17 Hamngatan 17.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel.)

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Skepparegatan 48, 3 tr.

Red:s mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel.)

Sthlm F. Mällborns Boktr.

N:o 24.

Prenumerationspris:

Helt år	Kr. 2,50.
Trefjerdedelsår	„ 2,—.
Halfår	„ 1,25.
Kvartal	„ 0,65.

Häri är postarvodet inräknadt.
Lösnummer: i Stockholm *fem* öre, i landsorten 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar E. Th. Klemming, 40 Drottningatan och Edw. Björk, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

25 st. Cigarrer à 1 kr.

i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000. Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.

Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Filialkontor London, 27 Great Tower Street.

I Skandinaviens större städer hos de flesta Herrar Vinhandlare.

John Meisner, Agent. Stockholm.

GEO. SAYER & C:O.

Etablerad 1853.

Hedersmedaljer: London . . 1862. Montreal. . 1865.

COGNAC.

30

Till Blänkarens ärade prenumeranter & läsare.

Från och med onsdagen den 7 oktober utkommer Blänkaren som vanligt med ett nummer i veckan hvarje onsdag.

Tidningens politiska hållning är densamma som hittills, och det skall bli redaktionens oaflåtliga omsorg att ärligt och konsekvent förfäkta de frisinnade åsigter, för hvilka tidningen hittills varit tolk.

Tidningens format har blifvit betydligt förstoradt på samma gång dess prenumerations- och lösnummerpris blifvit nedsatt med hälften, en åtgärd som har sin grund i redaktionens önskan att äfven de bredare samfundslagren må bli i tillfälle köpa densamma.

Större omsorg än hittills skall nedläggas å tidningens yttre utstyrsel och skola vi stundom pryda densamma med porträtt af situationens stormän.

Som ersättning åt våra prenumeranter för de nummer de gått miste om, skola vi lemna en dansk vensterbroschyr i svensk öfversättning.

Att detta nummer dels ej utkommer i rättan tid, dels ej ter sig så synnerligen väl i typografiskt hänseende beror på flyttningsförhållanden, hvilka ej redaktionen kunnat beherska. Dock hoppas vi genom expeditionens blifvande noggrannhet reparera detta.

Blänkarens red.

Der ute.

Revolutionens förtrupper.

Det af pest och hungersnöd hemsökta Spanien har länge varit utom räkningen, när det gälde den europeiska konserten. Sönderslitet som det varit af inre brister, fjettradt i klerikalismens tyngsta och mest förnedrande bojor har Europas stormakter i tjurfäktningarnes land sett en af de mest oskadliga faktorer vid bestämmandet af den storpolitiska produkten.

Nu har det dock skett en liten förändring härutinnan.

I sina kolonialplaners realiserande har furst Bismarck råkat att, naturligtvis utan afsigt, förolämpa den spanska hederskänslan, i det kansleren utan vidare lagt embargo på några obetydliga öar, till hvilka Spanien anser sig ega prioritetsrätt. Och så har det oerhörda inträffat, att man i Madrid har förolämpat det tyska sändebudet, angripit sändebudshotellet, bombarderat det med stenkastning, ryckt ned det tyska riksvapnet från husets portal och trampat det under fötterna. Polis- och militärmakten var för svag för att med framgång kunna ingripa mot den upphetsade folkmassan och en officer, som med sin afsättning redan fått plikta för, att han gynnade förbrytelsen, tillät sig till och med att på den ursinniga mängdens skrän åter frigifva en af de häktade orostiftarne.

Detta var spanska folkets svar på tyska flaggans hissande den 24 Augusti å ön Yap bland Carolinerna i Stilla hafvet.

Detta torde äfven med fog kunna anses för början till en strid mellan Spaniens konung och folk, en strid, hvars utgång är obestämbar.

Visserligen är det sant, att den som en gång haft tillfälle att lära känna den lifliga fantasi, det sjudande blod och den otyglade lidelse, som utmärker de sydliga folkens lättrörda massor, han finner ingenting öfverraskande i det tilltag, som Madrids befolkning låtit komma sig till last. Den ser häri ingenting annat än en öfversättning på handgriplig spanska af det beryktade ropet *à Berlin,* som Paris' boulevardièrer höjde i juli 1870.

Ställningen är dock i grunden icke så enkel, som den torde förefalla vid första anblicken: tyskarne erkänna icke spaniorernes anspråk på Carolinerna. De förklara detta på diplomatisk väg och skrida följdriktigt till att militäriskt besätta den ökomplex, som de anse såsom herrelös. Spanjorerne, som dittills fäst föga eller ingen vigt vid detta område, känna sig kränkta i sin egenkärlek, den kastilianska, aragoniska och andalusiska stoltheten blåser upp sig, och medan spanska flottan och dess befälhafvare vid Yap lemna ett glänsande bevis på sin oduglighet, ger den upplågande folkviljan sig luft, i pinsamma demonstrationer, som gifva lagarne för den internationella samfärdseln mellan civiliserade nationer ett skamligt slag i ansigtet.

Men Spanien har icke allenast ett folk, det har äfven en konung och en regering. De båda senare, konung och minister, hafva hittills i officiel och diplomatisk otvetydig form tillkännagifvit och betonat, att de icke vilja drifva saken till det yttersta gent emot Tyskland. Här inträffar således det fallet, att statsledarnes politik ser sig utsatt för en likaså offentlig som våldsam dementi från befolkningens sida i den iberiska hufvudstaden. Går man till botten med förhållandena, så kommer man snart till den öfvertygelsen, att den larmande demonstrationen framför det tyska sändebudshotellet synes i lika grad riktad mot den tyska nationens representant och mot konung Alfonso och kabinettet Canovas.

Men häri ligger hela rörelsens tyngdpunkt. Missnöjet i det af uppror, farsoter och jordbäfningar i åratal svårt hemsökta landet är lika allmänt som stort. Regeringens fiender, hvilka i Spanien sammansättas af motståndare till monarkien och motståndare till ministèren Canovas, förtvifla om att medelst de konstitutionela inrättningarnes regelbundna spel på fredlig väg kunna införa en förändring i tillståndet. Tysklands åtgärd har derför blifvit begagnad af ledarne för att kasta gnistan bland massorna och komma folkets länge återhållna hat att brista löst som en raket.

I Cadix har revolutionen redan utvecklat sitt banér. Om också de första depescherna meddela, att de uppröriske nödgats draga sig tillbaka för befolkningens ovilliga hållning, så vet man likväl af erfarenhet, hvad dylika embetsdepescher, särskildt i Spanien hafva för betydelse. Vid hvarje pronunciamento, som företagits af en missnöjd general, vid hvarje folkrörelse, som hotat tronen, hafva de första underrättelser, som meddelats af de ännu i verksamhet varande regeringsorganen alltid varit affattade i en dylik för det bestående väldet optimistisk form för att kort derefter på slående sätt vederläggas af händelsernas gång.

Och i detta fall komma otvetydigt händelsernas gång att leda till en kamp mellan monarki och republik, ur hvilken det är att hoppas att den senare går med seger.

Att denna eventualitet ej är främmande för Tysklands diplomati framgår af nedanstående utgjutelse i *Berliner Tageblatt:*

Om vi i händelserna i Madrid i förening med upprorsförsöket i Cadix se de första förebuden till en politisk jordbäfning, som ganska väl är i stånd till att fördrifva huset Bourbon från den sista tron, det ännu intager, så tränges den patriotiska harm, som måste fylla vår själ öfver den skymf, som drabbat tyska riket och dess representant i Madrid, helt och hållet i bakgrunden af de farhågor, som konsekvensen af denna slutsats framkallar hos oss. I och för sig kan Alfonso XII:s och hans ätts öde vara oss helt och hållet likgiltigt, men en blick på stämningen i Frankrike visar oss tillfyllest, att republikens återupprättande på iberiska halfön snart skulle framkalla ett betänkligt bakslag på andra sidan Vogeserna. Frankrike, såsom en stat utan konung, har under 15 års tid stått isoleradt och i saknad af allianser. Dess patriotliga har måst förtära sig i mera löjliga än föraktliga utbrott af raseri, och hela folket, som skär tänderna öfver Frankfurtfredens förödmjukelser, har sett sig nödsakadt till att knyta näfven i fickan. En republik i Spanien skulle för första gången bereda de franske patrioternes vanmäktiga raseri möjligheten af att erhålla en allians med ett enligt legenden genom lika romaniskt blod med dem beslägtadt folk. Den europeiska isoleringens förbannelse, som tyngt på Frankrike, skulle dermed vara bruten. och hvem vet, hvilka hemliga förhoppningar Frankrikes och Spaniens i tysthet förbundna revolutionärer hysa med afseende på kommande händelser, som stundom redan i Italien, den tredje latinska staten, kasta framför sig sina hotande skuggor.

Sådan ställningen nu är, kan man icke ett ögonblick betvifla, att konung Alfonsos regering, så länge hon ännu har makten i händerna, genast skall vara beredd att låta det skymfade tyska vapnet vederfaras hvarje upprättelse, som vi kunna vänta oss. Men annorlunda blifver förhållandet, om revolutionens stigande flod bortsköljer konungen och hans hus, om republiken segrande höjer sitt hufvud i Spanien och vännerne till de franske revanchehjeltarne med stark hand rycka till sig makten; då först skola vi stå framför den allvarsamma frågan, huru i en framtid vårt förhållande skall gestalta sig till ett land, hvars geografiska läge visserligen gör det till en lätt sak för oss att lägga beslag på dyrbara panter för hvarje vägrad upprättelse. Att tyska folket icke skall vara benäget att så lätt förlåta personer, som öppet erkänna sig vara dess bittra fiender, den skymf, de tillfogat det tyska namnet och vapnet, derför äro de strider, genom hvilka vi djerft och modigt förvärfvat oss riket alla mot oss förbundns fiendtliga makter till trots, en borgen.

— —

Röster från Danmark.

IV.

(Bref till Blänkaren.)

Öfversigt.

Kristian den nionde med guds nåde (och det danska folkets storartade tålamod) Danmarks konung, Venders och Gothers o. s. v. o. s. v. har för närvarande elegant främmande. Alle ryssars sjelfherskare har tagit sitt residens på Fredensborg; der konfererar han med sin minister v. Giers, mottager bulgariska deputationer. Der gå de höga herrskaperna på jagt eller resa till Köbenhavn för att besöka teatern, och der göres i ordning till bröllopsresan, så att kungens yngste son, Valdemar, också kan bli gift och skaffa landet ännu fler små prinsar och prinsessor.

Från sin fädernebygd är den ryske sjelfherskaren van att se knutpiskan regera, polis och militär förkväfva hvarje fritt ord, fängelset stå öppet för hvar och en, som förfäktar andra än slaviska idéer, och det vore sannerligen synd att påstå att ej danska regeringen gör allt för att zaren ej skall märka att han bytt om vistelseort. Ty i det "fria" Danmark med sin högtbesjungna yttrande- och pressfrihet herskar nu ett sakernas tillstånd så absolutistiskt, att dansk historia näppeligen kan visa dess make.

Under det att tre fjerdedelar af det danska folket kämpar för att värna friheten mot en regering så dålig, så usel, så tyrannisk som någonsin funnits i landet, tycks kungen taga det hela "gemytligt" och vara alldeles blind för alla de rörelser, som brusa genom folket.

Danmarks nuvarande regering är en fullständig skandal i utlandets ögon och en bitter sorg för alla de män och kvinnor, hvilka ej ligga på knä för kung och provisorie eller hallucinera om enväldets återinförande.

Just i dessa dagar ha kung Kristians egne kära ministrar bundit en ny skandalens fagra blomma till sin väldiga presenterbukett — deras "Commissionsdomare" har dömt folketingets ordförande Berg till sex månaders fängelse. Att hela regimentet i Danmark ansetts af det öfriga Europa som prostitution ha väl alle utom "Estrupparne" varit enige om, men att det skulle kasta ett sådant hån i ansigtet på trefjerdedelar af danska folket, synes sannerligen för fräckt.

I Kolding och Köbenhavn har folket gifvit sitt svar på denna oförskämdhet genom storartade ovationer för Berg, och Europas frisinnade press har som en man fördömt styrelsens tillvägagående, något som ej det ringaste har haft inverkan på ministèren.

Trots all sin inbilskhet och oförskämdhet äro dock herr Kristians ministrar betydligt dumma. De lära nämligen hålla före, att man genom polis, besoldade kreatur och fängelse skall kunna hämma en stor folkrörelse och medelst den råa styrkan nedtrampa en nations ädlaste känslor: kärleken till frihet och oberoende. Och den köpta reaktionära pressen aktar ej för rof att komma fram med barnsligt hot om Bismarck och "ryssen" och preussiska flottan, hvilket allt godt skulle anlända om ändtligen herrar Scavenius och Estrup finge respass; ja, den säger rent ut, att den hellre skulle önska ett sådant ingrepp af främmande makt! än släppa "packet" till styret.

"Herr Sörensens" långmodighet är verldsberömd, till och med prisbelönad, men nu tycks tiden dock vara inne äfven för honom att ta fram näfvarne ur byxfickorna och slå till de slynglar, hvilka redan allt för länge spelat herrar.

Och skall nu åter om några dagar åttiotre folkvalde män sitta som narrar för Estrup och hans noble kusin Scavenius må då Jyllands folk resa sig som i fordomtima, låt köbenhamnarne för *sista* gången fråga kung Kristian om han väljer krig eller fred, och önskar han det förra må då revolutionen komma öfver hela landet. Sätter kungen högre värde på sina godsegare och en hop eländiga tallriksslickare än hela nationens önskningar och vilja, så slå vi till, slå till såsom man gör, när man kämpar för en ärlig sak.

Vi begära ju endast att grundlagen, ej Estrup skall herska öfver oss och vårt lilla fosterland. Och lyssnar ej kungen till folkets bön, ha vi ej annat val än skaffa oss rätt med våld.

(Forts.)

—

Den nyaste unionenen.

Balkanhalfön, Europas Akilleshäl, är i fullt uppror och stormakterna stå alla undrande och spörjande hur detta kommit till, försäkrande hvarandra under diplomatiska leenden att de samtlige ej ha något med förvecklingarne att skaffa.

Detta blir det framtiden förbehållet att afgöra.

Hvilka utsträckningar den nästan afsatte furst Alexanders djerfva unionskupp kommer att medföra, kan naturligtvis ej ännu ens tillnärmelsevis påvisas, men troligt är, att småstaterna på Balkanhalfön bli vida svårare att till fredsställa än stormakterna.

Den största faran kommer nog ej från Bulgarien utan från Serbien. Liksom Grekland står detta lilla konungarike ständigt på vakt efter tillfälle till utvingningar, och det synes ej hågadt att försumma det ypperliga tillfälle, som nu erbjudit sig. I likhet med Bulgarien har det ett stort antal stamförvandter i Macedonien. Medan bulgarer och greker äro det öfvervägande folkelementet i de östra och södra delarne af denna provins, inneha serberna af gammalt den norra delen i nuvarande vilajetet Kossovo, ännu af dem kalladt Gammalserbien. Det är denna del regeringen i Belgrad nu återhäfdar för "återställande af jemnvigten", som det heter, i händelse af en förening mellan de båda bulgarierna.

Furst Milan och hans ministrar ha med all hast och stor energi tagit sina mått och steg. En här af 40,000 man, under befäl af den från förra kriget bekante general Jovanowitch, har blifvit koncentrerad på södra gränsen vid Nisch, och skupschtinan, som den serbiska riksdagen kallas, på samma gång inkallats.

Från Belgrad afsändas ständigt starka kolonner, dels med jernvägen, dels med åkdon. På jernvägen äro åtgärder vidtagna för daglig befordring af 600 vaggoner med militär. Innan trupperna afmarchera, erhålla de på kasernplatsen den sedvanliga kyrkliga välsignelsen af fältpresten. Då officerscorpsen vid de afdelningar, som skulle afmarchera i lördags i anledning deraf samlades i domkyrkan för att erhålla metropolitens välsignelse, infann sig äfven konungen och helsades af den närvarande publiken med stormande lefverop. I lördags mottog konungen en deputation af serbiske studenter, som på studentcorpsens vägnar förklarade, att de stälde sig till landets disposition och begärde att få inträda i armén. Konungen upptog nådigt deras anbud, och studenterna skola användas till garnisonstjenst i Belgrad. Då deputationen framförde konungens svar till studenterne, mottogs det med jublande lefverop och på aftonen höllo de en med fackeltåg förenad serenad för konungen. Såsom ett krigiskt tecken uppfattas äfven, att trontalet vid skuptschinans öppnande lägger särskild vigt på upprätthållandet af Serbiens intressen och fordrar, att skuptschinan skall gifva regeringen obegränsad fullmagt, Det berättas for öfrigt, att konung Milan befunnit sig i ungefär samma ställning som furst Alexander; han måste gifva efter för den allmänna opinionens högröstade fordringar. I Belgrad döljer man icke, att arméns mobilisering icke har något annat syftemål än att rycka in i Gammalserbien för att annektera detta till största delen af albaneser bebodda land. Denna plan är emellertid mycket vågad, enär det är sannolikt, att turkarne med kraft skola sätta sig emot en sådan inryckning, och det är alldeles säkert, att de krigiska albaneserne skola gripa till vapen. De äro nemligen födda fiender till Serberne och bekymra sig hvarken om dessas nationela eller historiska anspråk.

Genom landtvärnets inkallande, som redan egt rum, skall serbiska armén uppbringas till 80,000 man. Alla studenter öfver 18 år ingå som frivilliga i armén.

OBS! Blänkarens format förstoradt. Prenumerationspriset minskadt med hälften. Lösnummerpris: i Stockholm f e m öre, i landsorten 10 öre. Blänkaren kostar till årets slut endast

6 5 ö r e.

Hallberg, Juvelerare, Fredsgatan 22.

Till
Harpospelaren
C. D. af Wirsén.

Jag länge sorgsen lyssnat till din sång,
Så pjunkig och så tillgjord på en gång
Med ängslig skönhet och med pryderi
Med gud och kung och drottningar uti.

I din poembok med förgyllda snitt
Jag har tyvärr ibland gjort någon titt.
Ej fans der kampen utan ro och rast,
Men både näktergal och sky och trast,

Och dufvan se'n så oskuldsfull och from
Med Nassaus drag uti din helgedom
Mig flög emot ifrån en "högre" verld,
Som du sjelf skapat på din kungafärd.

Förtviflad från ditt positiv jag gått,
Min själ dervid sin stora leda fått,
Mitt hjerta åter längtat bort till strid,
Långt bort ifrån din ynkligt veka frid.

Bort, bort från dina sykomorers sus
Och furors hviskning, bort till lifvets brus,
Der himlen nog är blå och ängen grön
Och skogen allvarsam och stor och skön.

Men der man rifvit signade banér,
Och tänker fria tankar, fler och fler,
Och gjuter kraft och mod i trötta bröst
Och har i ärligt arbete sin tröst.

Tag mot förakt och hån, du kungavän,
Hån för allt skönt du gaf och gifver än.
Och för en fräck kurtis af alla dem,
Som tro på stjernan öfver Betlehem.

Tamme Fillepin.

Medborgarvärde och medborgarrätt.

För Blänkaren
af
Ess.

(Forts.)

Vidare hör till den "fina bildningen" salongsvana, förmåga att röra sig graciöst, buga sig ceermoniöst, dansa "konversera" om baler, supéer, kostymer, planchverk, musik och poesi. Rätta namnet på denna bildning är "kammardressyr." Den har sitt värde, äfven den.

Men fördomsfrihet och fördragsamhet, ädelhet, välvilja och moral äro ingalunda oskiljaktligt förenade dermed. Öfverklassen är vidskeplig, tror på Boltzius, Franzon och Nelly Hall; den är rädd för nutidens vetenskap och anser biheln för guds ord; dess fina later äro endast maskerad och komedi, stundom kryperi; mot folk af underklass uppför den sig mindre graciöst än tölpaktigt och brutalt; så till ex. anses det ingalunda som någon skyldig höflighet att helsa eller taga hatten af, då man inträder i en arbetarebostad; s. k. herrekalas äro kända för en råhet och cynism, som ej öfverträffas ens i gardistkaserner eller bland sjåare; den engelska tidningen "Pall Mall Gazettes" afslöjanden rörande osedligheten i London visa den verkliga halten af öfverklassens "respekt för damerna." O. s. v.

I sanning, för en hvar som kommit i tillfälle att något gifva akt på denna klass, är talet om dess bildning såsom en orsak till dess framstående plats i samhället rent komiskt. Dessa platta hvardagsmenniskor, dessa jemmerliga kälkborgare med sin trånga uppfattning, sin envisa fientlighet mot all utveckling, sin egennyttiga, ruttna moral, skulle utgöra höjden af hvad nationerna hafva att uppvisa i andlig förträfflighet! Man vet icke om man skall skratta åt eller vredgas öfver den på samma gång fräcka och enfaldiga sjelftillfredsställelse ett sådant påstående innebär. Deras bildning är till största delen en s. k. konventionel bildning, hvars värde består deri att man kommit öfver ens att anse den som bildning, ehuru den rätteligen borde benämnas fernissa. "Saken beror icke på vetandet, hvarifrån man har hemtat eller skulle hafva kunnat hemta det." För samhället är den af ytterst ringa betydelse. Om jag kan dansa lancier, spela sonater och preferans eller jag icke kan det inverkar åtminstone ej på kapitalbildningen, äfven om en och annan genom dessa konster förvärfvar sig en rik arftagerska med ett redan färdigbildadt kapital. Deremot är det af stor vigt, att en och annan vet, hur bröd skall bakas, kläder tillverkas, hus byggas, ångmaskiner göras och skötas. Den arbetande klassen, som känner detta, börjar nu äfven allt mer genom tidningar, föreläsare och bibliotek få del af den nya tidens bildning, af vetandets och forskningens allra färskaste frukter och af de slutsatser, till hvilka verldens främste tänkare kommit, hvilket allt de förnämes förverkligade andliga matsmältningsverktyg äro oförmögna att smälta.

Men för att rätt tydligt fatta öfverklassens stora betydelse för samhället måste vi äfven taga i betraktande dess andliga *verksamhet*, det "tankens arbete," som den utför.

Den store *godsegaren* arrenderar vanligen bort sin egendom eller låter den skötas af förvaltare och inspektorer, hvika draga försorg om, att de mest praktiska metoder tillämpas, aflöna arbetsfolket, sälja spanmål, skogs- och ladugårdsprodukter, hvarför penningarne lemnas åt egendomsherren. Dennes arbete består i att uppbära inkomsterna af godset, en och annan gång rida eller åka ut för att se på åkrarne och arbetet, läsa konservativa tidningar, syssla med högerpolitik, deltaga i kapplöpningar och hålla tal vid landtbruksmöten. Hvilken af dessa sysselsättningar "förlänar arbetet dess värde?" Och hvilken af dem är det, som icke t. o. m. en någorlunda begåfvad arbetare efter några dagars öfning skulle kunna lära sig, om man skänkte honom ett herregods? Om en af Sverges förmögnaste godsegare, som nyligen aflidit, yttrade också någon tidning träffande nog: "han föddes, åt, red, sköt och dog."

En *kapitalist* "ex professo" sätter sina penningar i en bank eller lånar ut dem mot 6 procents ränta och inteckning som säkerhet. Gör låntagaren cession, behåller kapitalisten hans fasta egendom. Eller också köper kapitalisten aktier i olika företag för sina penningar. På somliga aktier får han kanske liten eller ingen utdelning, på andra deremot 5, 6, 8, 10, 12, ja 50 procent. Gör ett aktiebolag ringa vinst, kan dock denna höjas genom att lönerna för de i bolagets tjenst anstälde arbetarne minskas. — Kapitalistens sysselsättning består i att antingen hemma vid sitt bord på bestämda tider, som han antecknat i sin almanak, mottaga räntor af sina gäldenärer eller att passa på, då utdelning i aktiebolag och banker försiggår, samt för öfrigt att sköta sina nöjen. Hvad är det för öfverlägsens intelligens eller bildning, som fordras för kapitalistens kall? Icke mer än hvarje normal menska eger.

Handelsmannen köper in varor i parti och säljer dem antingen i parti eller minut. Han bör veta, hvilka varor, som i synnerhet äro efterfrågade. Genom handelsresande, som komma till honom, får han kännedom om, hvar han kan köpa till billigast pris, och genom handelsresande, som han sänder ut äfvensom genom cirkulär, prislistor och annonser skaffar han sin vara afsättning. Försäljningspriset beräknar han så, att han har 10, 15, 20, 30, 50, 100 ja 200 procents vinst. Stundom har han ingått sådan öfverenskommelse med tillverkaren, att han är ensam försäljare på sin plats af åtskilliga varor. I regel bedrifves affären fullkomligt mekaniskt och slentrianmessigt år för år; man vet af erfarenhet, hvad som behöfs på lager; bodbetjenterne taga mot penningar af köparen och lemna varor i stället; bokhållaren antecknar, hvad som utgår och inflyter; principalen mottager vid dagens eller veckans slut kassan. I grosshandeln tillgår det ofta ännu enklare. Affärsmannen har kanske alls ingen befattning med sjelfva varan, utan endast mottager beställningar och sänder dem till fabrikanten, som levererar det begärda hos köparen. Genom s. k. "ringar" förstå de rikaste köpmännen att i förbund med tillverkarne åstadkomma tillfälliga prisstegringar, hvilka ofta utplundra de mindre rika handlandena. I många fall är hela affären ingenting annat än hasardspel på börsen. Ja, stundom försmår icke affärsmannen att genom "misskrediterring" af en medtäflare (utspridande af falska rykten om hans handel) tillintetgöra honom och blifva ensam "herre på täppan." — Är det nu verkligen allvar, att denna handtering kräfver ett andligt arbete, som står i rimligt förhållande till den vinst handelsmannen skördar? Ingalunda. Nästan hvilken ordentlig och förståndig person som helst med någon hum om hur handel tillgår bör kunna öfvertaga och sköta den största affär lika bra som nuvarande egaren. "Om det är någon fart i en karl," säger en af de amerikanske millionärerne, "är det lika lätt att göra stora affärer som små affärer; och de män, som hafva så höga trumf i det stora spelet, äro icke slängdare än annat folk, när man kommer dem in på lifvet och ser efter hvad de gå för."

Fabrikanten köper råämnen, hvilka han låter sina arbetare förvandla till industrialster. Disponenter, ingeniörer, verkmästare, bokhållare förestå och leda fabrikantens verksamhet, föra räkenskaper m. m. Äfven han betjenas af handelsresande, och mycket af det, som redan yttrats om hadelsmannen, gäller äfven om fabrikanten. Den intelligens, som fabrikanten tarfvar, sitter icke i fabriksegarens eget hufvud, utan i hufvudet på de teknici han aflönar. Om han ensam "undersöker och bedömer handelskonjunkturerna" beror det icke derpå, att ingen annan vid fabriken *kan* det, utan derpå, att ingen annan kommer i tillfälle dertill; ingen annan har nog förbindelse med handelsverlden för ett göra det.

(Forts.)

Här hemma.

En 10-årig pojke föll härom dagen från en byggnadsställning i Vimmerby närhet ned på den högst uppskjutande kroppsdelen af en gumma, som plockade stickor. Han skadade hvarken sig eller henne.

Hur det hade aflupit, ifall gumman varit turnyrbärerska, är ännu oafgjordt.

———

Å en gård i Åsby lefver och röres en kattunge, som valt en tik till mor, i det han diar henne.

De lefva synbarligen ej som hund och katt.

———

Vesterbottens enskilda bank har haft obehaget att inlösa 4 à 500 tio kronosedlar, som äro en efterrapning af bankens.

Den hade naturligtvis kunnat vägra inlösen, liksom Stockholms enskilda bank mindre gentlemannalikt gjorde för några år sedan.

Men Vesterbottensbanken har ingen A. O. Wallenberg i spetsen för sig, och derför handlar den anständigt.

———

Ett af tusen personer besökt protestmöte hölls i förrgår afton i nedre börssalen och antogs på förslag af doktor Erik Nyström följande resolution:

"Detta möte vill härmed efter mogen öfverläggning och i Stockholms arbetares och nykterhetsvänners namn afgifva den bestämda förklaring att långt ifrån att särskilda omständigheter förefinnas i Stockholm, som skulle fordra utsträckning af tiden för bränvinsförsäljnings utöfvande om söndagen, förefinnas tvärt om härstädes omständigheter som fordra dess inskränkning till det minsta möjliga; och vill derför detta möte mot stadsfullmäktiges anhållan i detta afseende afgifva den skarpaste protest och uttala som sin bestämda fordran, att öfverståthållareembetet måtte lemna den samma utan afseende."

Sant är att lag bör vara lag, men vår ganska välgrundade öfvertygelse säger också bestämt, att lagens tillämpning långt ifrån att arbeta nykterhetssträfvandena i händren tvärtom skulle fördröja gynsamma resultat af dess vackra arbete. Och ynkligt vore om Stockholm skulle blifva en sådan bondby, att man ej oberoende af dag och timma skulle, om man ville, få förtära spritdrycker. Det vore slafviskt och Stockholms arbetarebefolkning, mot hvilken lagen ju egentligen sägs vara riktad, alldeles ovärdigt.

———

Det löjliga bruket att invälja kungliga personer, så fort de absolverat en temligen tvetydig studentexamen, till hedersledamöter af någon nation i Upsala, höll som bekant på att afskaffas, när sörmlänningarne nekade nerikehertigen en dylik fin plats i studentkatalogen. En klick stockholmare af det så kallade snobbkotteriet reparerade emellertid sörmlänningarnes okungliga fåt, och nu har Stockholms nation enligt gammal sedvänja uppvaktat sin hedersledamot.

Att helsningstalet ej skulle blifva efter gammalt vanligt krypar- och ljugarrecept, derför borgade stockholmarnes förste kurators fasta karaktär och radikala åsigter. Och herr K. Staaf löste manligt sin uppgift att helsa välkommen utan slaviskt kryperi. Vi meddela det präktiga talet in extenso.

"Ett och ett halft år hafva förflutit, sedan vi med anledning af Edert inträde vid universitetet och i vår nation anhöllo att få räkna Eders kungliga höghet bland våra hedersledamöter, men först i dag hafva vi fått tillfälle att ansigte mot ansigte bringa Eder vår helsning. Denna helsning må då först och främst innebära en välönskan för Edra studier vid denna högskola. Då Ni användt den tid, som förflutit sedan Eder mogenhetsexamen, bland annat till att genom resor söka vinna det icke ovigtiga bildningselement, som ligger i kännedomen om främmande länder, går Ni nu att begynna en färd, hvartill föregående studier lemnat Eder endast den orienterande förkunskapen, den färd, till hvars lyckosamma fullföljande de nödvändiga, af ingen modern uppfinning ersatta grundvilkoren heta den egna förmågans och viljekraftens ihärdiga ansträngningar, men som också erbjuder den egendomliga lockelsen, att hvarje steg framåt innebär ett andligt besittningstagande, en seger och en ära Till att vinna sådana segrar, till att nå denna ära, som det är vårt århundrades berömmelse att allt mer bringa till erkännande såsom den sannaste och högsta, det egna redbara arbetets sjelfförvärfvade och oafhändliga ära, önska vi Eder modet och kraften. Vi bedja emellertid att till denna lyckönskan få lägga en förhoppning, förhoppningen om att vi, då Ni understundom känner den unges behof att vara tillsammans med de unge, måtte få mottaga Eder i vår krets. Det är en glädje att tro, det vi med denna vår anhållan icke endast bjuda Eder stundens flyktiga och intetsägande förströelser; ty för den, som vill rätt lära känna sin tid och sitt folk, kan det icke vara utan betydelse att sjelf se och höra, hvad den tidens och det folkets bildningssökande ungdom tänker, känner och vill. Så önskar jag då Eders kungl. höghet den rena tillfredsställelsen af vetenskapens allvar samt den personliga behållningen och glädjen af kamratlifvets nöjen, i det jag på det enkelhetens språk, som är ungdomens enda naturliga, helst då den talar till den som sjelf är ung, helsar Eder hjertligt välkommen till Upsala, hjertligt välkommen äfven till oss."

———

Man börjar "nyktra till" något i kongl. m:ts regering, hvilket framgår af följande:

Hos kyrkoherden i Tuna af Strengnäs stift anmälde Ulrika Charlotta Blomberg, att hon blifvit baptist och derföre ville utträda ur svenska kyrkan. Kyrkoherden förklarade emellertid, att hon icke kunde anses skild från svenska kyrkan, enär hon ej uppgifvit sin afsigt vara att ingå i det af k. m:t legaliserade baptistsamfundet i riket. Häröfver anförde Blomberg besvär hos domkapitlet i Strengnäs framhållande, att hon uppfyldt allt hvad k. förordn. den 31 Okt. 1873 stadgar; men domkapitlet förklarade att pastor rätt förfarit och lemnade besvären utan afseende.

K. m:t, dit besvären fullföljts, har emellertid visat sig hafva en mera frisinnad åsigt om saken, och förklarade, att den som vill ur kyrkan utträda har, enligt ofvannämda förordning, att hos pastor göra anmälan till hvilket trossamfund man önskar öfvergå, hvarmed dock icke åsyftas att öfvergång ovilkorligen skall ske till något af staten erkänt trossamfund, hvadan domkapitlets beslut undanröddes och ärendet återförvisades till pastor för att på anmälan af klaganden lagenligt behandlas.

———

Herr Rudolf Wall, Dagens Nyheters hufvudredaktör, återkom i förrgår från London och förde med sig sin 24-årige sons lik. Den döde, som var ämnad till fadrens efterträdare såsom redaktör af Dagens Nyheter, hade i flera år varit sjökadett och derunder deltagit i sommarexpeditioner till skilda länder med korvetterna Norrköping och Saga. Sedan han af helsoskäl måst tidigare än eljest var ämnadt öfvergifva flottan, tog han studentexamen med vackra betyg. Derefter har han vistats i Berlin och London för att närmare lära känna de politiska och sociala förhållandena samt tidningsväsendet i dessa länder. Under försommaren detta år synes han hafva ådragit sig en förkylning, som sedermera öfvergick till svårare bröstsjukdom, hvilken Londons förnämste läkare ej funno utväg att häfva. Denna sjukdom ändade den 26 i förra månaden hans, menskligt att döma, förhoppningsfulla lif. I sin dödsstund hade han glädjen att vara omgifven af fader, moder och tre systrar.

———

Vikingen, norskskräflets och symaskinernas organ, skall komma ut *två*, säger *två* gånger i veckan.

Hemskt sa' Rydingen.

———

Smutsbladet Sveriges tidning, hvilken af Noréns Dagblad nobelt och skarpsinnigt nog jemföres med vår aktade kollega Nerikes Allehanda, undertryckes systematiskt och — märkvärdigt nog — energiskt af justieministern. Han har nemligen med kvarstad belagt ej mindre än fyra bladets senaste nummer.

Väl vore om detta tillvägagående alldeles kunde bortrensa detta pressens ogräs.

———

Polisen häktar arbetare, hvilka medelst hvissling gifva sitt ogillande tillkänna öfver hr Hedbergs briljanta inlägg i arbetarfrågan å Södra Teatern.

Den andliga pöbel, som med frenetiska handklappningar jublar åt åsnesparkarne, lemnas oantastad.

Äkta kunglig svensk konsekvens!

Bric-à-Brac.

Innehåll: Väderleksbetraktelse med lyrik. Hasselbacken, Adacker, Herrman och Ladugårdsgärdet. Tua och fiol. Samt gyllene löften.

"Hösten är kommen, på sina kransar," — nehej, det var allt en annan visa af mycket gladare och hoppfullare art än den som skall egnas reaktionens väderhane. Hösten är kommen, och bladen gulna, och nattfrosten isar de späda efterårsväxternas blad, och allting är så angenämt — så vida man har haft råd skaffa ut vinterrocken och sy hop trassömmarne i det grönaktiga sidenparaplyet.

Hasselbacken har stängt sina portar, under det Davidson, förtviflad öfver de goda stockholmarnes otacksamhet konstaterar att den rena förtjensten varit 20 tusen mindre i år än i fjol; Tivolis "konstnärspar" (mit oder ohne) ha rest till alla Europas länder och Adackers lynne är åter fredligt och lungt. Circus Robinson har sjöfarit till Ryssland och derinne i Mothanders hästopera höres blott M:s juniors lätta och gratiösa fotsteg och den flöjtstämma, hvarmed han beställer sin "enkla" aftontoddy.

Och likväl är det härligt derute i Djurgårdens fridsallér; jag promenerar ofta under det guldgula löfvet i sällskap med mina tankar, ty der är lugn och ro, och stadens buller och bång äro så långt, långt borta, fast det är så nära.

* * *

Hvad nytt annars, frågas det. Ej annat är veckans vanliga nytt — och det är sannerligen ringa, sedan man blifvit bortskämd af ihjeltrampade medborgarinnor och "organets" Sv. Dagbladets konkurrensskrän.

Politiken står "baisse".

Under det i Frankrike valstriden som häftigast utkämpas, och i Danmark revolutionen annoncerar sin ankomst genom att utdela frygiska mössor, bulgarerna skicka nåd- och hjelpbedjare till rysszaren, som mojar sig på nihilistsfattigt Fredensborg, Henrik Ibsen besöker oppositionens läger i Köbenhavn och Erik Bögh skrifver sitt allra, allra, allra sista "Dit og Dat," så dricker stockholmaren i all sköns lugn sitt glas punch — han har endast flyttat ut och in hos Berns och Blanches.

* * *

A propos flyttning, så höll jag sannerligen på att glömma, att Djurgårdsteatern flyttat. Ja — teatern står nog kvar, men personalen har via hiss tagit högan färd upp till Qvintus Mellgrens rike. Nå, *det* var ej någon öfverraskning, men den föreställning, hvarmed Mosebackes Thaliatemdel började vintersäsongen öfverraskade dock mången. Ty Frans Hedberg, som genom sin öfversättning af *Vildanden* hånade vår intelligenta eller rättare bokbildade teaterpublik, har genom sitt folkskådespel *Vernerska strejken* kastat en oförskämd utmaningshandske i ansigtet på vår arbetarebefolkning.

I våra dagar, då de unga idéerna långsamt men säkert gå sin mognad till mötes, är det ju endast logik, att man önskar dessa idéer afspeglade i våra dramatiske författares arbeten. Om det än ej alltid är behagligt att tvingas se in genom egna fönster och skratta åt sina svagheter och ofullkomligheter, skrattar man dock och erkänner för sig sjelf det berättigade i författarens tilltag, men vi älska sannerligen ej att se våra renaste känslor och ärligaste sträfvanden karrikeras af en författare, som står i reaktionens sold. Och tarflig ära kommer den teaterstyrelse till del som hjelpt ett sådant arbeta fram till spelning.

* * *

Nej, tacka vet jag då Qvintus Mellgren! Han sörjer för helt andra aftonunderhållningar i sin Varieté.

I denna salong, som visserligen ej uppfyller nutida fordringar, är samlad en kår af sångare, sångerskor. akrobater m. m., hvilka mot ett vederlag af hundra öre underhålla en synnerligen kosmopolitisk publik.

För en person, som umgås med sjelfmordstankar, men ej eger nog mod att skjuta, hänga eller dränka sig, skall ett Mosebackebesök vara ett synnerligen förträffligt surrogat. När han, efter att åsett föreställningen och druckit en fotogenstoddy, ej får nog kraft att kasta sig utför hissen, så behöfver han sannerligen ej underkasta sig läkarebesigtning ifall han tänker lifförsäkra sig, ty han *måste* blifva en gammal, mycket gammal man.

* * *

Det är sant, nordens lifförsakringsdirektörer ha haft ett möte här i Stockholm. Hvad de förhandlat, vet jag ej — det är mig för resten kolossala likgiltigt, ty jag är tyvärr hvarken lif- eller dödsförsäkrad —, men det berättas med anspråk på sanningsenlighet, att respektive bolagsdirektörer ha kommit öfver ens om, att anskaffa och utdela extrapremier som belöning för exemplarisk lefnad och deraf härflytande långt lif.

Som ett lysande och uppmuntrande exempel skall engageras och förevisas en portugisisk Vicomte, som genom en i minsta detaljer genomförd exemplarisk lefnad har uppnått en ålder af 200 år och ännu i besittning af ungdomens ljufva bouquet.

Ja, man berättar så mycket.

* * *

Man berättar att cirkus Buch, som öppnas i kväll, skall göra lysande affärer, och ridhusbolaget vid Grefturegatan skall förtjena pengar som fallande höstlöf — man säger att impressarion Herrman sitter på "Grand Hotel" och väntar på liten Teresina Tua, men af fruktan för ännu en Nilssonkväll, funderar på att flytta till Ladugårdsgärdet och der låta stockholmarnes egen lilla söta Tua spela på sin förtrollande fiol, och på så sätt aflägsna all fara för ihjeltrampning, på samma gång som lokalens friska temperatur skall afkyla åhörarnes, de jublande åhörarnes jublande entusiasm.

* * *

Ja, mer gammalt-nytt vet jag sannerligen ej.

Men vänta bara till nästa onsdag, så skall jag binda en krans af nyheter till angenäm förströelse för mina ärade samtida och en källa, en kulturhistorisk betydande källa för mina efterkommandes historiegranskare.

Au revoir!

Blänkare.

"Ärans och hjeltarnes språk."

Och det begaf sig att gamle Ridderstad kom under fnnd med, att det till intet gagnade att med mindre eller mer väl valda ordalag ställa Norges folk och Sveriges regering vid den fingerade skampålen. Hur mycket än "gamlingen", som är nog oförsynt att vilja sätta sig till doms öfver en tidsriktning, som han ej mäktar fatta, laddade ur sig af ovett och faderliga förebråelser, så kunde ej något resultat skönjas. Den otäcke Sverdrup var fortfarande Norges främste man och Oskar den andre fortfarande de förenade rikenas gemensamme konung, under det Ö. Correspondenten ej kunde skönja den minsta lilla krusning på den del af opinionens haf, som den åldriga skutan "påseglade". Då gjorde Linköpingsveteranen sin stora uppfinning.

Ned från dammig bokhylla vandrade Tegnér, Gustaf IV Adolf, Adlersparre och Adlercreutz. Redaktionssekreteraren snyggade upp volymerna, band sorgflor kring pennskaftet och började skrifva en ledare, en ledare i moll med de svenska krigstrummorna förstämda och sordiner i de svenska esskornetterna. Och för öfrigt — "ärans och hjeltarnes språk" uppblandadt med litet akademiskt lärdt och försåtligt.

I denna märkliga ledare, som i corpustyper visade sig för en häpen verld den 3 oktober 1884 år efter Kristi börd, förklarar Ö. C. med af tårar kvald stämma, "att hur det än må gå", uhu, "med mig gamle man, skall jag göra min pligt och säga Bernadotternas caput, att han är kaputt, ja en stor stackare". Och det är med beklämdt hjerta och temligen fet stil, som det hänvisas till majestätet värnande regeringsformsparagrafen, hvilken skulle i sig inn bära hotet om det straff, som borde drabba den djerfve. Och klämmen i den sorgbundne ledaren är, att nu, sedan ministéren och folket visat ett sublimt förakt för Ö. C.-s pjoller, skall nämda organ ta hand om kungen för att se, om han ej möjligen vore tacksammare att behandla än det otacksamma folket.

Stackars gamle Ridderstad! Att som gammal, blåblodig aristokrat behöfva lefva i ett land, som regeras af en kung, som är en sådan ynkrygg, att han låter folkets, majoritetens önskningar bestämma sina beslut och ej i stället som en modern småstads don Quijote rider spärr mot folkviljan, det är dock förfärligt! Och att behöfva erkänna att, som det tyckes omöjligt, att någon af nationens dugande och bestämmande män det ringaste fäster sig vid ens prat, man nu endast och allenast skall prata för kungens, för *en* persons förbättring, det är ändå förskräckligare. Och allra förskräckligast är att behöfva dra fram med den idiotiske Gustaf IV Adolf för att ådagalägga at svenskheten, fosterlandsintresset är ett vansinnighetssymptom — något som förmodligen Ö. C. ej menar, men icke desto mindre bevisar — på sitt logiska vis.

Stackars gamle svenske Ridderstad!

Att ledaren för öfrigt vimlar af logiska spetsfundigheter, afsedda för en storborgar och småborgarpublik med tankar långa som en ostrogensisk uppnäsa är sjelfklart. Följande läckerbit skulle till och med kunnat göra sjelfva Ribbingen heder:

"Må man väl betänka, att, ifall utrikeskabinettet upplåtes åt Norge, så är det visserligen icke Norge, som uppgår i Sverige — långt derifrån, utan fasthellre — till följd af den norska riksrättens dom samt stortingets derefter intagna magtställning — Sverige, som uppgår i Norge". Ja, ett är säkert, hvad som än "uppgår", ej blir det Ö. C.-s slocknade talgdank.

För oss unge synes det för öfrigt vedervärdigt, att gråhårsmän, hvilkas ungdom och första mandom utmärkt sig för dådlöst skrän om skandinavism och mycket punschdrickande, att de ej, när deras lefnads afton har kommit, fatta tiden, förstå att lifvet ej är en dröm, som måste vara så behaglig som möjligt, utan allvar, allvar, som kräfver män med kraft att handla och offra sig sjelfva på det nyas, framåtskridandets altare. Att de ej blygas dessa gamla, som tömt Bragebägare på Odins hög, blygas öfver sin oförskämdhet att förmena frie män och fria folk, att sjelfve styra sig och sitt, blygas öfver sin oförskämdhet att smutskasta idéer, dem deras slappa, lättjefulla ungdom med sina svenskhets fantasier gjort för dem omöjligt att fatta. Värdigare sysselsättning synes det med fog att ålderdomen kan ha för händer.

Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen inkomma med redovisning för tilländalupna kvartalet. Frimärken mottagas ej som likvid, utan sändes denna lämpligast pr postanvisning.

Osålda exemplar, som ej uppgå till 100, torde skickas som korsband.

Linieeld.

Ondt om manuskript sa' Norén, tryckte 15 spalter insändare.

* * *

Att angripa "skrifvardömet" törs ej Svenska Dagbladet, men polisen — — — —.

* * *

Liberalt på afstånd var Aftonbladet under den gamla regimen; så är det ock under nuvarande Lars Hjertas skugg-regime. Med stor häftighet angriper tidningen nummer efter nummer — Bismarcks preussiska våldsregemente. Men orättvisorna och öfvergreppen här hemma, dem ser aldrig det värda mediciniska organet.

* * *

Den spanske grandezzan förnekar sig aldrig. En spansk general Salamanca har återskickat det Röda Örns ordens storkors, han af tyska regeringen erhållit samt dertill fogat följande skrifvelse, ställd till tyske kronprinsen:

"Serenissimo sennor!

Röda Örns ordens storkors, som Tysklands regering sändt mig på ers höghets förslag, är den enda dekoration, som jag icke fått på grund af mitt uppförande på slagfältet och tjenster mot mitt fädernesland. Den af tyska eskadern på Carolinerna utöfvade handlingen, hvilken kränker vänskapens och folkrättens enklaste grundsatser, beröfvar denna dekoration den enda anledningen till att jag skulle bära den.

Jag sänder den derföre tillbaka till ers höghet, i det jag ålägger mig sjelf att fylla det tomrum, som derigenom uppstår på mitt bröst, med ett annat hederstecken, som jag väntar att förvärfva *under kriget mot Tyskland*, så framt regeringen i enlighet med min önskan vill begagna mina tjenster."

Beträffande honom behöfver det då icke ifrågasättas om han är "en falsk eller äkta spanjor."

* * *

Om vår originelaste narr här i Stockholm berättas en ytterst rolig historia.

Ryktet har temligen allmänt förkunnat, att det är "transporterade" betjente i tullverkets tjenst, hr Georg Lundström, som den tvetydige äran tillkommer att vara författare till den senare af de tvenne mot G. Gullberg riktade uppsatser i *Budkaflen*, hvilka framkallat ett tryckfrihetsåtal.

Nu tränger sig ovilkorligen den frågan fram: hur är det väl tänkbart, att Jörgen, efter alla de hårresande och vidriga historier han för hvem, som ville höra på, berättat om hr Janne Bruzelius, historier, hvilka vi antaga endast ha hr Lundströms lifliga fantasi till grund, hur är det möjligt, att han verkligen vill, detta till trots, arbeta under och för en sådan person?*)

Svaret lyder: hr Lundström, hvilken liksom hunden Kuno är egare af ett stort, skönt hat, hatar herrar Gullberg och Bruzelius lika skönt och stort. Och för att kunna komma åt begge, slå två flugor i en smäll, skrifver han en grisartikel i hr B:s tidning mot hr G., en artikel, som han innerligen hoppas skall, utom att den skandaliserar hr G., förskaffa hr B. några månaders fängelse.

Onekligen originelt, om gumman Fama för en gång blåst en ren ton i sin spruckna trumpet.

* * *

Den sak, som vållat danske frihetsvännens Bergs dom är allmänt bekant. På ett politiskt möte, dit Berg var inbjuden, infann sig polismästar Borup och gick upp på tribunen, der styrelsen för valföreningen uppehöll sig. Berg förklarade, att han icke ville tala under polisuppsigt. Man kunde referera hans tal, men på tribunen, der han stod, tålde han ingen polis. Styrelsen bad då artigt polismästaren att aflägsna sig. Men han nekade, och herrar Noes och Nielsen, togo då Borup i armen och ledde varligt ner honom. Dessa två herrar blefvo kort efter arresterade, och ha nu suttit fängslade i öfver tre månader, oaktadt fyra tusen män tillbjödo sig att gå i borgen för deras inställelse vid rättegången. Man ställde till en process, så stor och så omfattande, som gällde det rikets väl och ve. Och så slutades ändtligen den stora komedien med en upprörande dom öfver folketingets ordförande Berg, derför att han hade — ja, det är verkligen inte godt att säga hvad han hade gjort för ondt.

*) Att hr L. faktiskt är medarbetare i Budkaflen, framgår af de senaste numrens "pressgurkor", af hvilka en stor del tydligen kommit från hr L:s eleganta penna.

Att domen utanför Estrupklicken väckt harm och förbittring är naturligt. Hvar och en, som intresserar sig för Danmark och önskar landet bevara sig fritt och sjelfständigt, måste ju vämjas åt att se hur denna Estrupklick förnedrar hela nationen, gör den löjlig och utskämd, ty det är väl ändå något exempellöst, att ett par "kriminal asessorer" uppställa sig som domare öfver ett helt folk. De ovationer, hvarmed Berg helsades i Köbenhavn är ett bra svar på högerns fanatiska politik. Öfver trettiotusen menskor mottogo honom vid bangården. Man spände hästarne från vagnen och drog honom hem, och entusiastiska lefverop höjdes för grundlagen och friheten, medan polisen gjorde sitt bästa för att genom ett brutalt bemötande egga upp lidelserna till höjdpunkten.

Nu har riksdagen öppnats på universiteet. Vid ceremonien infunno sig högerns 17 (sjutton) riksdagsmän och den bulgariska deputationen, medan vensterns 83 riksdagsledamöter sammanträdde i riksdagsbyggningen för att dryfta situationens allvar. Berg valdes enhälligt till tingets ordförande och länsgrefve Holstein Ledreborg utbragte ett "lefve" för honom.

Hur det hela skall sluta får framtiden utvisa, och vi skola hålla våra läsare "à jour" med vårt lilla grannlands frihetskamp, ty öfver hela Norden, ja, öfverallt, der det finns menskor, som älska frihet och framsteg följes nog vårt broderlands hårda strid med intresse och deltagande.

* * *

Äckel rent af är det egnadt att väcka, då man i en landsortskorrespondents skildring af den stora olyckan härstädes i onsdags åtta dagar, finner följande utgjutelse:

"Mitt öfverdrifvet genomestetiska skaplynne hindrade mig att ens se på, ännu mindre att på något sätt hjelpa de skadade, som voro gamla och fula, särdeles dem i smutsiga lumpor. — Att medge dylikt är ärligast; det har psykologiskt intresse, kommer något af uppfostran, men är väl ännu mera medfödt. Nerverna, det allt annat öfvervägande skönhetssinnet kunna ej motarbetas."

Hvilken den korrespondent är som gör sig skyldig till ett så otäckt snobberi, behöfver ej nämnas; det kan ej vara mer än en. Men att t. o. m. en så aktad tidning som Östgöten ej öfvar någon kritik, utan låter dylikt inflyta, förvånar oss mycket.

Så långt tidn. *Stockholm*.

Vi vilja endast tillägga att det är förvånadsvärdt att finna en person si "genomestetisk," hvilken öppet förklarat, att ju smutsigare och mer illaluktande en person är, desto bättre "trifves han i hans sällskap."

* * *

Stort furste- och familjemöte hålles f. n. å Fredensborgs slott i Danmark. Slottet hyser nu 3 à 400 personer, af hvilka som man hoppas ingen enda är nihilist. Terrorist kan ryske czaren sjelf vara.

* * *

Gamla skämtare, tänkte Jäderin & Norén, och så satte de in Ridderstads Gustaf IV Adolfs fantasier i sitt nobla organ.

Teater.

Stora teatern.

I måndags framdrogs ändtligen Lohengrin ur en lång hvila, så lång till och med, att de flesta skådespelarne från dess gamla uppsättning af en eller annan orsak öfvergifvit sina platser. Operan har likväl ingenting förlorat i sitt nya skick. Tvärtom skulle man kunna framställa synpunkter, hvarifrån den öfverträffar föregående representationer, Fröken Villanders Ortrud till exempel, var en särdeles god typ, framställd med kraft och lif.

Herr Ödman som hufvudpersonen tillvann sig publikens sympatier och fröken Ek (Elsa), som utmärkte sig genom sitt intelligenta och intagande spel, tog likaledes en god del af det entusiaktiska bifallet.

———

Södra teatern.

Herr Hedberg har varit särdeles flitig på sista tiden, Så der ett par gånger om året har han inbjudit stockholmspubliken att komma och titta på något nytt femaktstycke (herr Hedberg nedlåter sig numera aldrig att dela kvällen med någon annan) som tillkommit under hans raska penna. Man kom, förvånades öfver hans produktivitet, lät den delvis gälla som ursäkt för det utspädda innehållet, skrattade åt några små lustigheter och gäspade, ty fastän pjesen var splitter ny, var det ändå en viss mögelsmak öfver det hela. Det hjelpte inte att händelsen rörde sig kring dagens tilldragelser. Man tyckte sig ändå förflyttad en 30 år tillbaka, och nuförtiden intresserar man sig inte stort för sina morföräldrars litteratur. Men herr Hedberg var envis. Han hade föresatt sig att bli populär och modern på sina moderna ämnen, och så slog han sig på dagens brännande fråga, arbetafrågan, och lagade till ett nytt helkvällsstycke. Det gick af stapeln i lördags och bevisade, att herr Frans Hedberg är en gammal, mycket gammal man. Hans öga är slött och skeft och kan icke uppfatta den nya tidens rörelser, men det betyder ingenting för honom, ty han är af den gamla tidens åsigt, att man kan dikta öfver hvad man aldrig sett, hört eller förstått. Han är gammal, mycket gammal, stackars herr Frans Hedberg! Och det är hans enda ursäkt, hvarförutan man skall betrakta hans senaste arbete som en grof oförskämdhet, en lögnaktig smädelse, kastad i ansigtet på tusentals hederliga menniskor.

Hvarför Dabben blef riddare.

Saga af

Tryggve.

Riddar Dott gick omkring i slottets stora riddarsal och tittade på porträtterna af sin pappa och farfar, och alla de andra storherrarne, som bott på Tre kronor. Så drog han en djup suck. Han tänkte på hvad de varit lyckliga de der! De hade haft respekt med sig, de. De hade blifvit födda i den gamla goda tiden, till hvilken alla Dottar och riddare egentligen hörde, den tiden, då allt hvad de gjorde var nådigt och bra, och de underhafvande ännu inte lär sig resonnera, utan snällt och beskedligt gick in på, att folket var till för herrarne, och inte tvärt om.

Men nu var det annorlunda. Dott kunde inte undgå att märka det, hur mycket hans kära Clotilde än försökte lugna honom. Hon bibehöll ännu den mest älskligt naiva tro på menskligheten. Hon kunde inte föreställa sig, att folk i allmänhet hade något annat att tänka på än henne, och att deras högsta sträfvan vore annat än ett ord och en blick från henne.

Mötte hon en liten flicka med en blombukett, var hon öfvertygad, att den var plockad åt henne, sträckte ut handen och sade "tack tack!"

Satt hon i fönstret och såg en gumma gå framåt landsvägen med en korg smultron tyckto hon det var synd att gumman skulle gå uppför trapporna, stack vips ut hufvudet och ropade: "Här är jag madam. Tack, tack!"

Och gumman stod der förbluffad.

Men Dott hade som sagt inte samma lyckliga tro på sin egen vigt och betydelse. Och ändå hade han gjort allt för att hålla sig framme. Byggde man en bro var han den första, som skulle gå öfver den, och ingen annan än han höll invigningstalet om Neckens hägn, och huru denna bro inte allenast skulle vara en bro mellan de båda stränderna utan dessutom en bro mellan strandbornas hjertan. Skulle någon uppföra en ladugårdsbyggnad, var det han, som satte ner den första pålen för att verket skulle hägnas af hans höga hand. Och ibland var han till och med så nedlåtande, att han döpte hundvalpar i vin och gaf dem sitt eget namn.

Men ju mera förekommande han var, ju ohöfligare blefvo hans underhafvande. Der hade han till exempel en hel cigarrlåda full med tillbakaskickade nådevedermälen bestående af olika sorters sibenband med vidhängande gullstjernor. Han hade sjelf förfärdigat allt det der och försett det med lämpliga påskrifter, såsom "min aktning," "min nåd", "mitt välbehag" och "min erkänsla" m. m. Förr i tiden hade det varit mycket efterfrågadt. Man hade till och med krälat och fjeskat i slottstrapporna för att erhålla ett af dessa nådebevis, och som han förstått sig på att ta bra betaldt, hade han förtjent en hel liten förmögenhet på geshäftet. Men så hade man kommit underfund med, att man sjelf kunde fabricera sånt der lull lull. Det gjordes i stora partier och användes på balerna i kotiljonsturerna för både herrar och damer, kreti och pleti. Och så var det ju ingen heder med det längre.

När Dott skickade ut sina profryttaren och bjöd ut varan, svarades det, att man fick en billigare i butikerna.

Det var ju skandal, men stackars Dott fick smälta mycket, han.

Nyligen hade man också anlagt en ny landsväg och börjat gå på den, innan han fick sticka dit sin fot och hålla invigningstalet. Det var ju oförskämdt!

— Nej, nej — sade Dott för sig sjelf och stampade med foten — här måste gripas in med jernhand för att hålla tiden kvar inom vissa gränser och om möjligt föra den litet tillbaka.

Om han bara inte stod så ensam! Ah, en idé! — Han skulle dubba några riddare för att stärka ståndet.

Men det värsta var, att man inte hade krig nu för tiden, och således inga, som kunde förtjena sporrarna. För ett så fyndigt hufvud, som riddar Dotts var emellertid denna lilla svårighet af ingen vigt.

Han kallade till sig sina förnämsta underhafvande, gjorde litet hokus pokus med sitt frasbatteri och var tvärt inne på ämnet, och hade kommit öfverens med sina åhörare om att krigen nu så länge voro flyttade från slagfälten till tankens ideella område. Man täflade icke längre om att eröfra land och riken utan att vinna terräng inom vetenskaperna. Och det var derför på tiden att också det gamla goda bruket riddardubbningen, som hvilat så länge, flyttade sig efter in på det andliga området. Det var på tiden, att man började ära snillet och kunskapen.

Och så skulle man då dra fram några lämpliga ämnen till andlige riddersmän. Man sökte och sökte efter någon, som utfört stordåd på ett eller annat sätt. Slutligen fick man tag på ett par fiskare, som varit längre ut i sjön än annat folk och till och med seglat omkring en ö, som trekronorsborna hittills ansett som en halfö. Det var den märkligaste bragd man ännu utfört i vetenskapligt intresse, och så skulle de dubbas.

Fiskarbåten lade till vid slottstrappan, riddar Dott stod uppe på bron med svärdet i hand, och folkmassan bakom sig, och så stego de upp och fingo sina tre slag.

Men just som den sista blef dubbad till riddaren af Sumpen, stack en åskådare sin långa hals framför de andra. Det var han, som lånat dem båten och tyckte sig ha en viss rättighet att se rigtigt bra. Huru han sträckte och sträckte sig trillade han emellertid omkull midt på trappan framför riddar Dott, som höll på att sticka svärdet i skidan.

Var det en slump eller en vink från den högste?

Dott tog det för en vink, steg fram till den kraflande och räckte honom handen. — Stig upp hr page — sade han och slog honom ett slag på axeln med svärdet.

Det var pagedubbningen, trappsteget till riddardubbningen. Det var ju som om guds eget finger kastat honom i hälarne på de nyblifna riddarne också kunde väl inte Dott göra mindre för honom än så.

Men folkmassan började fnissa rundtomkring.

— Jaså — sade man — det behöfs bara att dabba sig för att bli dubbad. —

Emellertid gick Dott stolt hem till sig och kysste sin Clotilde. Han kände sig två och en half gång så stark och mäktig som förut. Det fanns nu tre och en half riddare inom Tre Kronor, och de skulle nog hålla ihop.

Och pagen, annars kallad herr Flabb, men nu omdöpt till Dabb, satte näsan i vädret och gick omkring och bröstade sig. Nu brydde han sig inte längre om ifall någon kallade honom för "tjufnalle" ett litet öknamn, som han fått, derför att han tjufhuggit rundtomkring i skogarna och skeppat öfver ofantliga laster ved till Babylon. Hans ära stod numera höjd öfver sådana insinuationer. En riddersman om också bara half, kan vara både tjuf och skurk och allt möjligt, utan att hedern och anseendet lider något för det. Och så gick han hem till sin stora, präktiga skog, som han köpt för tjufgodspengarna, byggde sig ett jagtslott i förtjusningen och satte kronor öfver alla fönster och dörrar.

* * *

Så gick en liten tid och ännu en liten tid, och så dök det plötsligt upp en ny riddare bland de Tre Kronoborna. Det var naturligtvis Flabben, som var framme igen och fick sitt mått rågadt.

Men den gången var det inte tal om några vetenskapens stridsfält, Dotts poetiska lyra teg, och man fick gissa sig bäst man gitte till Dabbens meriter.

Somliga trodde, att han dabbat sig på något vis igen, och hörde efter hos slottsbetjeningen, om han trillat omkring i trapporna deruppe.

Nej, det hade man inte märkt.

Ja, då stod förståndet stilla.

Men i rikssalen satt Dott och tummade förnöjd sina mustacher.

Han hade länge funderat på hur han skulle få passande sällskap åt riddar Minotaurus från Babylon, när han kom på besök. Sjelf hade han aldrig lärt sig att rigtigt lefva skälmlif, så han var rädd för att Minotaurus skulle få tråkigt. Några simpla underhafvande kunde inte komma i fråga att ta upp på slottet och fiskarriddarna voro olyckligtvis lika hederligt folk som han sjelf.

Då kom han att tänka på Flabben. Der hade han sin man bara man fick preparera honom ordentligt. Och så blef herr tjufhuggarn en ädel riddersman.

Dott gnuggade sina händer.

Det var ett riktigt bra fynd han gjort, isynnerhet som den nya riddaren hade en mycket präktig jagtskog, som man kunde jaga i och på så sätt spara litet på de Dottska gässen.

Den stora dagen kom. Riddar Flabb presenterades för riddar Minotaurus, som genast föll honom om halsen förtjust i hans blotta fysionomi. Under hela besöket voro de särdeles såta vänner, men helst under jagterna på Flabbens skog, der de kunde få ha litet fuffens i fred.

Lika barn leka bäst.

Nu visste man hvarför Dabben blef riddare.

Ära och guld.

Pauline Lucca.

(Efter Albert Wolff.)

Baronessan af Wallhofen är för närvarande i Paris. Baronessan är Pauline Lucca, d. v. s. en af de tre srora sångerskor, som, jemte Patti och Nilsson, har mest hänryckt verlden sedan 20 år tillbaka. Lucca är en ryktbarhet sedan nära 25 år, och hon är sjelf knapt fyrtio. Hon är af medellängd, och hennes ansigte har bevarat den första ungdomens lifligBhet och behag. Såsom namnet utvisar, är Lucca af italiensk härkomst; hon är syssling till en bekant förläggare och kritiker i Milano. Vid femton år var hon korist i Wien; ett år derefter gjorde primadonnan vid teatern i Ollmütz fiasko, och Lucca erbjöd sig att på rak arm ersätta henne. Publiken var hänryckt. Meyerbeer, som tillfälligtvis uppehöll sig i staden, hörde henne i "Trollflöjten" och blef bländad af så mycken talang och ungdomligt behag. Timbren af hennes röst, hvars låga toner egde fullkomligt välljud, kände inga hinder i de högre registren. Derjemte hade hon en redan då anmärkningsvärd virtuositet, så att hon på en och samma representation kunde sjunga både Alices och Prinsessans roll i "Robert af Normandie". Meyerbeer skaffade sin skyddsling inträde vid k. teatern i Berlin, och det var der hennes rykte började flyga kring verlden.

Vid denna teater skänkte Lucca glans och lif åt den ena efter den andra af Meyerbeers hjeltinnor. Men efter mästarens död började floden af Wagners beundrare att antaga allt större och större dimensioner. Operan i Berlin visade sig dock motsträfvig mot den nya musiken. Det var Luccas fel, sade man. Om hon endast ville sjunga Wagners musik! Men hon sjöng fortfarande endast Meyerbeer.

Då frågan en gång var framkastad, dröjde det icke länge, förrän krig t bröt ut. Man måste nedgöra Lucca. Tillfället var lämpligt, ty just då anlände en talangfull sångerska, fru Mallingen, från München, och hon var intagen af en liflig passion för Wagners verk. En förskräcklig kabal sattes i gång, som skulle störta Lucca. Alla gånger Mallinger sjöng, hördes applåder utan all ända, under det att, då Lucca blef applåderad, ett fiendtligt mummel först och sedan hvisslingar blandade sig med applåderna. Pauline Lucca såg ovädret nalkas. Hon ville undvika det och afgå från teatern. Direktören vägrade.

"Akta er", sade Lucca. "Ni vet, att jag icke är en qvinna, som låter hvissla ut mig på teatern, och om dylika scener upprepas, skall jag, vore och sjelfva kejsaren der, säga publiken sanningen."

Några dagar derefter spelade man "Figaros bröllop." Lucca sjöng Cherubin, och fru Mallinger spelade grefvinnan. Alltjemt samma kabal. Ovationer i oändlighet åt den ena, under det ständiga hyssjningar och hvisslingar förkväfde hvarje applåd, gifven åt Luccas talang. Men sångerskan, drifven till det yttersta, hämnades, som hon sagt sig skola göra. Då i tredje akten grefvinnan frågar sin page: "Hvad nytt Cherubin?", pekade Lucca på ett hörn af salongen och svarade:

"Intet annat nytt, än att folk utan uppfostran förolämpar en qvinna."

Vid dessa ord brast stormen lös. Man ropade, tjöt, utöste okvädingsord mot hvarandra. "Man förolämpar publiken!" utropade fienderne. "Hon har rätt!" skrek vännerne. Det var en verklig revolution. Man sänkte ridån. Polisen skred in och arresterade anstiftarne af kabalen. Det blef tyst, och man ropade på den förolämpade sångerskan. Hon kom, gick utan att helsa fram till rampen och med af vrede darrande röst sade hon med sin wienska accent:

"Hvad vill man mig? Hvad förebrår man mig? Jag har alltid gjort min pligt. Jag vill blifva behandlad som en artist. Jag skall icke sjunga mera här. Farväl".

Med dessa ord gick hon tillbaka in i kulissen, betalade sin plikt af 30,000 francs och lemnade teatern.

* * *

Sedan började för henne triumftåget genom verlden. I Petersburg lät kejsarinnan för att hedra Lucca, illuminera alla gator, från hotellet till teatern. På aftonen af afskedsrepresentationen skickade man till henne för 30,000 francs diamanter, och man kastade för 500 louisdorer blommor, som man sändt efter från Paris, för hennes fötter. I Newyork defilerade den afton Lucca anlände alla musikföreningar i staden jemte alla musici på platsen utanför sångerskans fönster. Hon återkom till Wien, till kejserliga operan, der hon som simpel korist gjort sin första debut. Trött af sina triumfer, af att alltid sjunga samma operor, längtade Lucca att få kreera en ny roll. Hon bad om en sådan. Direktören för operan svarade:

"Hvad nya operor angår, har jag ingen annan än "Carmen". Men jag förbereder er på att Bizets partitur endast haft en succès d'éstime i Paris. Jag för min del finner det utmärkt. Paris har varit orättvist mot Bizet. Se här är partituret. Läs det och döm sjelf."

Lucca läste "Carmen" och fann operan beundransvärd. Hon ville sjunga titelrollen och sjöng den med så mycken konst och så mycken känsla, attt "Carmen" blef en triumf. Nu lemnar hon icke mera denna roll. Det är hennes glansroll. Hon sjunger den på alla sina tournéer. Hon för den stackars Georges Bizets ära öfver hela Europa, under det han sjelf icke längre fins till för att skörda frukterna deraf. Man säger, att den, som icke sett Lucca i "Carmen", känner henne icke. Alla vilja se operan och applådera sångerskan lika väl som den arme kompositören. Tack vare henne inbringar "Carmen" i utlandet sina franska librettoförfattare nära 40,000 francs om året i författareandelar.

* * *

Under alla sina segrar bevarade Lucca i djupet af sitt hjerta känslan af det sår berlinarne tillfogat henne. Åren läkte det icke. Det var den stora sorgen i ett lif, fullt af fröjder. Denna sak rangerades dock till slut. I Ischl, dit Bismarck brukade följa sin kejsare, mötte kanslerer en gång Lucca på en promenad. Han helsade på henne och språkade med henne under promenaden. Bakom dem samlade sig strömmen af badgäster, gående tätt i deras fotspår oah utan att lemna dem ett ögonblick.

"De äro odrägliga" — sade Bismarck. — "Låtom oss gå in till fotografen, så få vi språka mera lugnt."

Man inträdde till fotografen Krziwaneck, ett tarfligt namn för en man, som sett alla krönta hufvuden framför sitt objektiv. Då denne såg Bismarck och Lucca, dessa två stjernor af så olika art, samtala, bad han om tillåtelse att få fotografera gruppen tillsammans. Kansleren fann idén lustig och tillät det Det var då som det famösa porträttet kom till, hvilket gifvit hela Europa så mycket att prata om och som Bismarcks motståndare så ofta förebrått honom.

Jag vet icke om det var här hos fotografen, som underhandlingar öppnades om Luccas återuppträdande inför Berlins publik. Säkert är, att den stora artisten gaf vika och att hon som Carmen gjorde ett lysande återinträde, en qväll, då hela Berlin var i rörelse, salongen öfverfull och hela hofvet samladt för att höra Lucca i hennes förnämsta roll. Då hon inträdde på scenen, reste sig hela salongen och applåderade. Tronföljaren stod upprätt i sin avant-scen och var färdig att spräcka sina hvita handskar i ifvern att applådera. Luccas upprättelse var fullständig.

En patriot.

En gammal förtorkad ek med ett öfvergifvet kråkbo i toppen skuggade öfver den torra och hopsjunkna afskrädeshögen i hörnet af gården, som fordom medan den stod i sitt flor, kunde lifnära en hel koloni af kråkor och skator, men nu deremot, altsedan den gamle pensionerade majoren fick sin nya hushållerska, icke ens gaf tillräckligt med mat åt den enda kråkan, som brukade sitta uppe i eken och med glupsk otålighet vänta på de blygsamma lemningarne från majorens kök.

Det var en mycket gammal kråkhane med slappa vingar, som icke längre dugde att bära honom och ben, styfnade af ålderdom och stillasittande. Ögon hade han ett par svarta, bländande och dödströtta, som dagen i ända rullade fram och tillbaka mellan köksdörren och afskrädeshögen. Han lemnade aldrig sin plats uppe i trädet oftare än när han fick syn på något ätbart nere på gården. Men då kastade han sig hastigt ned som en gam, grep bytet med sin murkna näbb och flög sedan med möda upp igen för att stirra efter mera. På detta sätt hade han nu framsläpat sitt lif i många herrans år, utan att få några besök af vänner och bekanta- sådana hade han alls inga, emedan han var för gammal och det yngre slägtet afskydde honom, derför att han satt för mycket stilla-och utan att sjelf flyga ut så långt som till linden i andra hörnet af gården. Hans dagar voro dock snart räknade, att döma af hans ytterligt afmagrade kropp och haltbrustna ögon, och dessutom gjorde majorens nya hushållerska allt hvad hon kunde för att korta af dem.

Denna stackars kråkhane, som samhället nu födde så illa, var en gång på modet bland kråkorna och känd som den djerfvaste strykfogel och den största läckergom utefter helakustennu är han alldeles bortglömd och äter med god smak hvad som helst han kan komma öfver. I sin ungdom lefde han ett lyckligt lif tillsammans med en god och trogen maka och strök Skandinavien rundt i spetsen för en stor skara roflystna ungar, som utgjorde hans stolthet, samt satte t. o. m. ett par gånger öfver Östersjön.

"Det var" — vi låna hans egna ord

— "den lyckligaste tiden af mitt lif." Men då hände det sig, att hans maka, som ständigt ville smaka på allt hvad hon såg, en dag åt ihjäl sig på råttgift nere i Blekinge. Det tog honom så djupt, att han med ens förlorade all smak för vagabondlifvet och flyttade in i det gamla boet uppe i eken. Hans ungar togo sig nu, den ene efter den andre maka och öfvergåfvo sin far, som sörjde så tröstlöst, att det blef onthärdligt för dem i hemmet. Flere långa år satt han sedan ensam uppe i eken och förtviflade och skulle ha tagit lifvet af sig, om en kråka öfver hufvud kunde ta lifvet af sig på annat sätt än genom råttgift, hvilket icke stod till att få hos majorens. Af förtviflan lyckades han heller icke dö, dertill hade han en allt för kraftig kroppskonstitution. Han repade sig således, och när han kände det, flög han ned till halländska skärgården för att få andas hafsluft, hvaraf han blef fullkomligt återstäld. Der började han till och med fundera på att gifta om sig och lefva om sin ungdom på nytt och såg sig derför om efter en stadgad och huslig kråka, som kunde passa till hans år. Men då hände honom en ny olycka; han råkade i stället bli kär i en ung, vacker kråka, som icke alls var stadgad, utan hade flere oäkta ungar och förde ett mycket lättsinnigt lif med de ogifta unghanarne der nere. Hans familj, som han åter förenadt sig med, satte sig ifrigt emot giftermålet, men de kunde ingenting göra åt saken, ty när en gammal kråkhane blir kär, går det med honom som med de gamla ungkarlarne bland menniskorna — han mister förståndet. Alltså gifte han sig och höll ut smekmånaden nere i skärgården, men slog sig sedan ned i sitt gamla bo. Nu log lyckan åter emot honom, och försynen välsignade hans unga maka med många välskapade ungar — utom dem hon hade förut — så att hans nya familj snart blef talrikare än hans gamla varit.

Men det gjorde ingenting, ty det var just på den tiden, som majorens gamla hushållerska lefde, och hon höll en mycket stor afskrädeshög under eken, hvaraf dubbelt så många kråkmagar kunnat mättas. Ja, den tiden förtjente den verkligen kallas afskrädeshög. Då var den tre gånger så hög och vid som nu, fet och saftig och hvarje dag öfverströdd med färska afskräden: innanmäten af fisk och fågel, koränta, sillhufvuden, återstoden af majorens middag o. s. v. — alla dessa utsökta läckerheter, som vräktes ut från ett rikt försedt kök, der det fins en poetisk hushållerska, som har god tillgång på romaner, och det var just händelsen med majorens gamla hushållerska. Härför var hon också öfvermåttan populär bland ortens kråkor. Poetiska menniskor tycka kråkorna i allmänhet mera om än andra, emedan de lemna mycket mera afskräde och sophögar efter sig här i verlden. De äro aldrig så der smutsigt giriga som en del folk, hvilka till och med taga vara på sina sopor.

Men kråkhanen var visst född under en olycklig stjerna, ty hushållerskan dog helt hastigt och ersattes af en ny, som icke hade den svagaste poetiska åder i sig. Allt ifrån första dagen hon herskade i huset, upphörde nästan all förbindelse mellan köket och afskrädeshögen, och det fastän hon fått i arf efter sin företräderska ett helt bibliotek af romaner och poesiböcker.

Det såg alldeles ut som om hon icke haft något annat intresse än att svälta ihjäl kråkfamiljen uppe i eken.

Och det skulle nog ha lyckats, om icke den unga kråkmamma varit lättsinnigare än sin make. Hon började genast yrka på att få lemna trakten och flytta ned till slägtingarne i halländska skärgården, der de åtminstone skulle slippa hungra. Men nej, det ville han icke ens höra talas om, han var född här i eken, här hade han bott och varit lycklig med sin första flicka och här ville han äfven dö — det var omöjligt! Förresten hade han andra skäl också; hans maka var ju brännmärkt dernere.

De stannade alltså ännu en tid och kämpade med hungern, under det de hoppades på någon huslig revolution nere hos majoren. Men hushållerskan behöll sitt välde och blef allt mera prosaisk. Då gjorde kråkmor nya anfall och försökte röra hans fadershjerta genom att visa honom, huru ungarne magrade. Omöjligt! Han ville icke öfvergifva sin fäderneafskrädeshög! Han var patriotiskt sinnad och ansåg sig ha pligter mot det träd der han blifvit född och den afskrädeshög, som dittills lifnärt honom. Det finge gå hur det ville, han kunde icke lemna sitt bo uppe i eken, dessutom började han bli för gammal för en så lång resa o. s. v. Så då fick han gerna stanna . . . en morgon när han vaknade. var han ensam i boet — hans maka hade under natten flugit bort och tagit alla ungarne med sig.

Hvilket slag för den arme patrioten! Nu var han ändtligen fullständigt krossad! Detta skulle han icke kunna öfverlefva, det kände han på sina ben, som svigtade under honom, så att han måste ligga. Men han dog likväl icke, utan frisknade så småningom till. Då kom en dag en af hans dödsfiender och helsade på honom och berättade, att hans maka åter börjat sitt forna lättsinniga lif i skärgården. Deraf vardt han ännu en gång dödssjuk, men repade sig igen. Förunderligt, att han icke dog af dessa olyckor, men en patriot är en seg varelse.

Om ungarne gjorde det honom mest synd. Hurudana skulle de väl bli med en sådan mor.

Han suckade nu dagligen till försynen att snart få dö ifrån sitt elände, men försynen ville tukta honom för hans dårskaps skull och rörde vid hushållerskans hjerta, så att hon då och då lät pigan bära ut litet supanmat och potatisskal åt honom, hvaraf han lefde i många, många år.

Ändtligen nalkades han dock slutet. En morgon fick han en besynnerligt säker visshet om att han skulle dö redan samma dag före middagen, och det gjorde honom nästan ungdomlig af glädje, ty döden är ändå den härligaste sak i verlden, när man är gammal och konservativ.

Innan han dog, gjorde han allvarliga betraktelser öfver hela sitt lif och sedan öfver döden och erinrade sig slutligen, att alla stora kråkor innan de dött sagt några "sista ord" som sedan flugit all verlden rundt och uppväckt beundran eller förskräckelse. Nå men han var ju ingen stor kråka och hans sista ord skulle icke upprepas af någon emedan ingen hörde dem — derför lät det ur hans torra strupe, som om han bara sagt en svordom, ungefär som fy fan! Sedan gaf han upp andan och trillade ner på gården. Hushållerskan, som stått i fönstret och sett honom falla, sprang då ut och tog honom försigtigt i ena vingen och bar in honom i köket. Hvad hon använde honom till är icke så säkert, men när majoren samma dag efter middagen kom ut och satte sig på bänken under eken, spottade han ursinnigt omkring sig och tyckte, att han aldrig i sitt lif ätit en så förbannat usel tjäder som i dag.

A. D—n.

Löst krut.

I mammas och mormors närvaro leka lille Karl och lilla Sofi "pappa och mamma". Lille Karl (med pappas pipa i mun): "Nu, min lilla gumma, ska' vi ha en lugn och treflig afton!" Lilla Sofi: "Hör du pappa, nu ringer det i tamburen!" Lille Karl: "Så för tutan, nu ha vi sväjmoj här igen!" Mormor gör en högst besynnerlig grimas och "verkliga" mamma ser mycket förlängd ut i ansigtet.

* * *

Två små flickor leka fruar. Den ena säger: "Har frun några barn?" "Ja", svarar den andra, "jag fick fem det första året; har frun sjelf några små?" — "Ja, jag har tre." — Kan frun amma dem sjelf?" — "Nej, min man tror, att det ej är bra för helsan, så att jag ammar endast ett; de andra två vill han nödvändigt amma sjelf."

* * *

Alexander Dumas d. ä. hade en mycket stor mängd ordnar, och vännerna skämtade ofta öfver den skrytsamhet, hvarmed dessa lågo framlagda på bord, byråar o. s. v.

"Min käre Dumas," sade en af dem, som ej hade den minsta lilla bandstump i knapphålet, "hvad tänker ni på, när ni ser allt det der skräpet?"

"På fabeln om räfven och rönnbären," svarade Dumas leende.

* * *

Husegaren och tiggaren. "Är ni nu här igen och ber om något. Gå genast ner till portvakten och säg till honom, att han ej mer får öppna till er."

* * *

Fadren: "Nå, lille Fredrik, hvad säger du nu om att far reser bort från dig på så lång tid?"

Fredrik: "Farväl!"

* * *

"Så roligt att titta genom den här kikarn," sade en ung dam. "Vill tant försöka?" — "Nej, tack skall du ha!" svarade tanten. "Ett nyckelhål vore mycket roligare!"

* * *

Löjtnanten (betraktande ett porträtt hemma hos en fru, som efter sin mans död gift sig med dennes bror): "Hvem föreställer detta porträtt? Kanske någon i er familj?" — "Ja, det är min aflidne svåger."

* * *

Väninnan: "Men säg mig, snälla Ameli, hvarför gifte du dig 'nte redan för tio år sedan med din man, ty han friade ju då till dig?" — Frun: "Då, snälla du, var han för *gammal* för mig."

* * *

Gästen: "Kypare, hvad är det här för en obestämbar vätska? Är det thé, så gif mig hellre kaffe, är det kaffe ska' jag be att få thé."

* * *

"Hvarför bär ni alltid på två paraplyer, herr professor?" — "Jo, ser ni, jag är så distrait, att jag alltid glömmer kvar den ene."

Depescher.

Thure N—g. Manuskriptet återsändt. Tendensen var nog god, men språkbehandlingen ytterst vårdslösad. Som vi haft nöjet se andra alster af eder penna, förvånar detta synnerligen.

Axel. Öfverhopade med dylikt. Hvart skola vi sända det?

En landsbo. Denna gång saknades den "allt försonande udden". Och hvad särskilt den social- demokratiska klubben beträffar, anser redaktionen, att ni missuppfattat densamma och den nytta den kan åstadkomma.

Välkommen åter!

Ingångna redovisningar. Kristinehamn (B); Södertelje (E; W); Söderköping (W); Stockholm (M. V.);.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,

Gas- och Vattenledningsentreprenörer,

Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna Telefon 60 39

I Holmbergska Bokhandeln,

75 Regeringsgatan 75.

samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"

2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.

OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

LYCKO-PER

är Sveriges enda prisbilliga illustrerade skämttidning

och utkommer från Stockholm hvarje Lördag till det fabulöst *billiga priset af*

5 öre ex.

Tidningens format är 20 × 26 verktum, innehåller kvickt och satiriskt, illustrationerna komiska, som en skämttidning skola vara. Redaktionen förfogar öfver flere utmärkt goda medarbetare. Tidningen har under sin ettåriga tillvaro tillvunnit sig ***allas*** *berättigade sympatier, derom vitnar dess npplaga, som för närvarande är 7,000 exemplar hvarje nummer.*

Fastän Lycko-Per är större och innehåller mera text än någon annan skämttigning, är dess pris endast ***hälften*** *mot alla andra tidningars i samma bransch, eller för* ***1 år 2 kr. 75 öre*** *(då en illustrerad Lycko-Per-kalender erhålles gratis), för halft år 1 kr. 45 öre och för ett kvartal*

endast 85 öre,

postbefordringsafgiften inberäknad.

LYCKO-PER

börjar sitt första nummer i Oktober med den ytterst spännande och högst intressanta originalföljetongen

Villatjufvens lefnadsöden,

berättade af honom sjelf i häktet,

som ***ovilkorligen*** *kommer att omfattas med* ***största intresse.***

På det Lycko-Per må blifva ännu mera spridd öfver hela landet och vinna allt flera vänner, erhålla alla som å närmaste postanstalt prenumerera å tidningen för årets sista kvartal och erlägga det lilla obetydliga beloppet af endast ***85 öre,*** sig tillsändt

Trenne större Planscher

af utmärkta mästare, elegant tryck å fint planschpapper.

Endast derigenom att vi af en händelse lyckats öfverkomma dessa planscher för billigt pris, se vi oss i stånd att skänka bort dem, emedan tidningen i och för sig sjelf är värd sina 85 öre. För att kunna erhålla dessa planscher erfordras endast att prenumeranterna insända postverkets qvitto till redaktionen, hvarefter planscherna oförtöfvadt expedieras till platsen.

Försumma alltså icke att för 85 öre göra bekantskap med Lycko-Per! Ni kommer icke att ångra detta, utan tvärtom!

Komissionärer antages på liberala vilkor öfver hela Sverige.

Profexemplar af tidningen erhållas gratis på begäran.

Redaktionen af Lycko-Per.

Importerade CIGARRER.

La Salvadora	pr 100 st.	Kr. 7: —.
La Gloria	„ „ „ „	8: —.
La Claridad	„ „ „ „	5: 50.
El Combàte	„ „ „ „	6: 50.

Allt netto.

Natalia	pr 100 st.	Kr. 8: —.
Amanda	„ „ „	„ 12: —.

Med 25 proc. rabatt.

Order från landsorten expedieras mot efterkraf.

Försäljning genom

Ivar Nelin.

14 Kaptensgatan, Stockholm.

På **Albert Bonniers** förlag har i dessa dagar utkommit;

Sveriges Handelskalender 1885–1886,

(26) Inbunden i clotband 12 kr.

Arbetare observera!

I boden n:r *5 Hötorgsgränd n:r 5* finnes alltid ständigt lager af nya och begagnade Mans- och Fruntimmerskläder, samt nya och begagnade Möbler til de mest billiga priser.

OBS. Bättre Mans- och Fruntimmerskläder samt begagnade Möbler uppköpas af

G. W. Bergström.

Opponenternas Utställning

i

Theodor Blanch's Konst-Salon

Kungsträdgården.

Öppen: *Hvardagar kl. 10 f. m. - 5 e. m.* *Söndagar kl. 1—4 e. m.*

Inträdesafgift 1 krona, hälften för barn under 14 år.

Illustrerad katalog finnes till salu i lokalen.

Obs.! Endast en kort tid.

UR!

Ett väl sorteradt lager af såväl Vägg- som Fickur till billiga priser hos **Rudolf Callin.**

11 Södra Humlegårdsgatan 11.

Obs. Nära spårvägen.

112. 20 66.

100 öre.

Till detta pris pr helbutelj utom glas sälja undertecknade ***utmärkt goda, äkta Viner*** och ***Spirituosa,*** nemligen:

Rödt Portvin, hvitt Portvin, Scherry och ***sött Desertvin.*** Spanska Drufviner från Barcelona.

Rödt Bordeauxvin, Marsala, Malaga, Muscat, Bischoff och ***Carolina.***

Bankopunsch och ***Bidevindpunsch.***

Fransk Cognac, ljus eller mörk, ***Arrac*** och ***Rom, Aqvavite*** och ***Goll, Genever.***

Likörer, flera sorter, samt ny ***Fransk Champagne*** à 2; 50 pr 1/1-but., 1: 50 pr 1/2-but.

Äfven finnas många andra sorters ***Viner*** och ***Spirituosa,*** så väl billigare som dyrare, allt varor af utmärkt qualité.

Order från landsorten utföras omsorgsfullt. Varorna packas i lådor.

L. GUMMESSON & Komp:s

Vin- & Spirituosahandel,

16 Stora Nygatan 16.

OBS. Priskuranter utlemnas på begäran villigt. (27.)

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade Bordsdukar på kläde,
D:o Antimakassar "
D:o Lampmattor "
Antika Linnebroderier,
Damskor, brodderi på sammet,
Badhandukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigaretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,

17 Hamngatan 17.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förening i den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkant på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontroll** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längst stäfven **Hylin & C:o.,** allt i röd färg.

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor

63 B Slussplan 63 B

samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. 1/2 2—1/2 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. 1/2 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abbonenter kunna lösa biljetter för en vecka eller längre tid till moderat pris.

Läs!

Solidaste och billigaste möbler tillverkas och försäljas hos undertecknad, äfven mot afbetalning. Särskilt rekommenderas mina välstoppade utmärkta **Turkiska Divaner** och **eleganta utdragssoffor,** de senare till det oerhördt billiga priset af *35 kronor.*

OBS.! Icke Göteborgsarbete.

Otto Wahlenberg,
Tapetserare.
Drottninggatan 95 D. Stockholm.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant

3 Jakobs torg 3.

Apparaten brinner hela dagen.

Märkbläck, Skrifbläck, Silfverpolertvål, Polerpulfver, Halls Hår-Renovator, Hårvax, Barklinds HårRenovator, Pomador, Smink,

Blanksmörja,

Tvål, Eau de Cologne Essenser,

m. m. hos

41 **C. F. DUFVA,** 41.

Drottninggatan.

Oxtorgskällaren

Oxtorgsgatan N:r 6

Restaurant. **Café.**

OBS. Telefon gratis. ***G. Carlsson.***

(29)

Collan-Olja (Skobesparingsmedel.)

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Skepparegatan 48, 3 tr.

Red:s mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel.)

Sthlm F. Mällborns Boktr.

N:o 25.

Prenumerationspris:

Helt år	Kr. 2,50.
Trefjerdedelsår	„ 2,—.
Halfår	„ 1,25.
Kvartal	„ 0,65.

Häri är postarvodet inräknadt.
Lösnummer: i Stockholm *fem* öre, i landsorten 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre. Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Opponenternas Utställning

i

Theodor Blanch's Konst-Salon

Kungsträdgården.

Öppen: *Hvardagar kl. 10 f. m. 5 e. m.* *Söndagar kl. 1—4 e. m.*

Inträdesafgift 1 krona, hälften för barn under 14 år.

Illustrerad katalog finnes till salu i lokalen.

Obs.! Endast en kort tid.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar E. Th. Klemming, 40 Drottningatan och Edw. Björk, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Filialkontor London, 27 Great Tower Street

I Skandinaviens större städer hos de flesta Herrar Vinhandlare.

John Meisner, Agent. Stockholm.

GEO. SAYER & C.O.

Etablerad 1853.

Hedersmedaljer: London . . 1862. Montreal. . 1865.

COGNAC.

30

Till Blänkarens ärade prenumeranter & läsare.

Från och med onsdagen den 7 oktober utkommer Blänkaren som vanligt med ett nummer i veckan hvarje onsdag.

Tidningens politiska hållning är densamma som hittills, och det skall bli redaktionens oaflåtliga omsorg att ärligt och konsekvent förfäkta de frisinnade åsigter, för hvilka tidningen hittills varit tolk.

Tidningens format har blifvit betydligt förstoradt på samma gång dess prenumerations- och lösnummerpris blifvit nedsatt med hälften, en åtgärd som har sin grund i redaktionens önskan att äfven de bredare samfundslagren må bli i tillfälle köpa densamma.

Större omsorg än hittills skall nedläggas å tidningens yttre utstyrsel och skola vi stundom pryda densamma med porträtt af situationens stormän.

Som ersättning åt våra prenumeranter för de nummer de gått miste om, skola vi lemna en dansk vensterbroschyr i svensk öfversättning.

Blänkarens red.

Der ute.

Situationen på Balkanhalfön.

Medan konferensens sammanträde i Konstantinopel lät vänta på sig, ha alla staterna på Balkanhalfön haft brådtom att rusta sig. De enda underrättelser man erhöll, handlade om rustningar, skatteförhöjningar och lån. Den ena statens folkrepresentation blef sammankallad efter den andra, och öfverallt understödde de regeringens fordringar om pengar till rustningarna. Bulgarernas deputation hos kejsaren på Fredensborg har fått ett svar, som tillåter mer än en uppfattning, ity att kejsaren lär ha förklarat, att han tillsammans med de andra magterna vill försöka lösa tvisten på fredlig väg. Om det kommer att bli till Bulgariens fördel, får tiden utvisa. Kejsaren var först benägen för att fordra furst Alexanders afsättning, men efter hvad nu meddelas i "Voss. Zeit." lär von Giers ha förmått honom att afstå från denna fordran. Och efter hvad Times Wienerkorrespondent vill veta skall kejsaren samtidigt ha erkänt Bulgarien och Östrumiliens förening på följande vilkor: begge länderna skola hafva samma regent, men hvarken gemensam författning eller förvaltning. Porten skall erhålla garanti för att Bulgarien betalar sin skatt, att sultanens öfverhöghet erkännes, och att fursten af Bulgarien regerar i Östrumilien som sultanens generalguvernör.

Sändebudens första möte egde rum den 7 oktober och efter hvad det sägs blefvo de enige om ett memorandum, som skall föreläggas magterna, och hvari de uttalat sig om den hållning, dessa borde iakttaga gent emot Porten och Bulgarien för att en konflikt skulle kunna undvikas.

Att knuten icke blir lätt att lösa framgår emellertid af de andra staternas hållning. "Pest Loyd" skref härom dagen angående denna sak: De öfriga Balkanstaternas kompensationsfordringar kunna icke afvisas utan betänkande. Slagordet om den störda jemnvigten på Balkanhalfön har god klang i Serbien, Rumänien, Grekland och Montenegro och vinner allt mera utbredning. Och upphetsningen uppträder starkare, som det politiskt förskrämda och såväl finansielt som militäriskt vanmägtiga Turkiets vacklande hållning icke är egnad att stämma ner de upprörda nationela lidelserna på Balkanhalfön.

I väntan på en eller annan vändning rusta sig de andra staterna. Serbien, hvars folkrepresentation strax gick in på konungens fordringar, har offrat särdeles mycket på sin armés mobilisering och om tvisten slutar utan blodsutgjutelse kommer det troligen att fordra ersättning för utgifterna till rustningarna. Rumilien har skickat sin ministerpresident till furst Bismarck och gör sig likaledes i ordning till krig.

Sjelfva Montenegro deltager i rörelsen och i Makedonien är jäsningen mycket stark. Men detta är nu provins under Turkeit och kan som sådan icke aktivt deltaga i någon resning mot Turkiet.

I Grekland göras stora ansträngningar för att få krigsmakten så stark som möjligt. Det har på åtskilliga sätt skaffat sig nya lån till ungefär 50 millioner drachmer i olika banker. Nationalbanken har till exempel försträckt regeringen med 44 millioner, den joniska banken med 4 millioner, och den episk-tessaliska med 2 millioner. Dessutom har regeringen gjort beställningar på krigsmateriel i utlandet till ett belopp af flere millioner. Bland annat har man skickat officerare till Ungern för att hemta hästar. I lördags utdelades det vapen till de makedoniske frivilliga såväl som till de studerande, som börjat med militäriska öfningar, och rekryteringsbyråarne ha fått befallning att utskrifva reservmanskapet mellan 23 och 31 års ålder. Krigs- och marindepartementerna ha fått sig anvisade betydliga penningsummor, och marindepartementet har beslutat att uppbåda två klasser af marinreserven. På det hela taget användes det stor omsorg på marinens utrustning, hvilket efter "Voss. Zeit". åsigt tyder på att Grekland hoppas att erhålla Kreta, som under de sista årtiondena bevisat sina sympatier för Grekland genom åtskilliga uppror mot Turkiet.

Man märker att magternas uppmaning till Balkanstaterna att uppträda med litet mera lugn ledt till föga eller intet resultat. Också väntas det enligt Agence Havas en rysk eskader på tre skepp och en österrikisk på fyra till de grekiska farvattnen. De kunna kanske i förening med den engelskka eskadern, som uppehåller sig i närheten af Korfu, verka afkylande på den ifver, hvarmed Grekland såväl som de andra staterna rusta sig.

Röster från Danmark.

V.

(Bref till Blänkaren.)

(Forts.)

Den danska riksdagen har sammanträdt, och ministèren begärt en massa millioner, som den på förhand vet icke skola beviljas, — men om kränkningen af grundlagen och den provisoriska finanslagen har den icke sagt ett ord.

Stämningen i landet är tryckt och situationen mycket allvarlig.

Om det nu ej heller blir antaget någon laglig finansproposition, utan kabinettet, ogeneradt som förut, beviljar sig sjelft pengar, skall en vida större massa medborgare än i år varit fallet, neka att betala skatt. Ja, det finnes hela socknar, hvilka på förhand beslutat att ej betala ett öre till fosterlandsförrädarne. De af skattevägran uppkomna processerna, utmätningarne m. m. skola alstra ännu större bitterhet, och det danska bondeståndet, ehuru alltid mycket lojalt, blir följdrigtigt mer och mer republikanskt sinnadt, under det kung Kristians aktier stå i ständigt fallande kurs. Ty om man icke öppet vågar säga, att kungen är den egentliga orsaken till landets olycka, så tänka dock tusenden detta.

I Köbenhavn blir stämningen lyckligtvis allt mer och mer republikansk, och vid de sammankomster som den liberala *Vælgerforeningen* anställer, möta så många att de icke få rum i lokalen; hrr Noes och Nielsen, hvilka i tre månader suttit fängslade (och under hela denna tid 4, säger fyra gånger varit inställda för rätten) har blifvit lössläppta och mottogos i Köbenhavn med stormande ovationer. Det måste göra ondt i öronen på reaktionens män att höra alla de hurrarop, som egnas frihetens och det lagbundna statsskickets vänner och försvarare.

Om hurraropen nå ända fram till Fredensborg, det vet jag inte, men skulle knappast tro det, ty det fins alltid en massa hofkrypare, som hvifta bort ljuden.

Emellertid växer den ena majestätsförbrytelseprocessen upp efter den andra. Man arresterar medborgare öfver en kam, ty herrar kriminalassessor stånda ju intet ansvar. Klagar man för justitieministern, är resultatet allt för välkändt; och man kan tryggt säga, att för närvarande i Danmark herskar anarki, — ej en anarki, som blifvit skapad af ett förvildadt folk, utan af regering och embetsmän. Och som bevis på anarkien vilja vi endast framhålla, huru en invandrad tysk, professor *Matzen*, reser omkring under polisens skydd och förvränger grundlagens klara ord, hur det simplaste spioneri och angifvelsesystem florerar, huru män, hvilka förlorat sina medborgares aktning, ostraffadt ega rätt till att föreslå statskupp, nedsvärta landets folketing och till och med intränga i privatlifvet för att komma åt dem, hvilka kämpa för det rätta och det sanna.

Högerpressen vill genom sina korrespondenser förmå utlandets press att anse, att alla frihetsrörelserna komma från bönder, skollärare och "pack", men de tiga med attt sådane män som grefve *Holstein-Ledreborg*, Höiesterets advokat *Oktavius Hansen*, overretssagförerne *Leth, Alberti, Cantor* och *Christensen* med flere, Höiesterets assessor *Nyholm*, den gamle skalden pastor *Hostrup*, diktarne *Schandorph, Borschsenius*, bröderna *Brandes*, biskop *Monrad* och många, många fler öppet tala folkets och rättvisans sak. Och nämnas någon gång desse män, är det endast för att få tillfälle att smutskasta deras oförvitliga karaktärer.

En storartad reform har firman Estrup & komp. lyckats få upp på sitt för öfrigt synnerligen magra program, något, hvaröfver den är synnerligen stolt. Men så är också reformen derefter. Köbenhavn skall nämligen befästas. Och detta, ehuru det bör stå klart för en hvar, fackman eller ej, att det är rent vanvett, att landet aldrig mäktar försvara en fästning med flera mils omkrets, och att hela det öfriga Danmark ligger öppnt och prisgifvet åt fienden, och att det skulle vara en förfärlig olycka, om en klick galningar kunde förmå folket att gifva 100 millioner kr. till fästningsanläggningar och så hvarje år flera millioner till underhåll af dessa, en penningsumma, som är alldeles tillräcklig, att i oerhörd grad höja hela Danmarks välstånd, om den användes för att anlägga hamnar, upphjelpa fisket, uppbrukning af Jyllands väldiga hedar o. s. v.

Men något sådant förmår ej Estrup fatta.

"Folketidende" karaktiserar för öfrigt stämningen på följande sätt:

Det går rygten om, att man tänker arrestera hela folketinget — såsom en början till en våldsam statskupp. Sant och säkert är, att det finnes ett stort parti högermän, som ihärdigt arbetar på att tvinga fram en dylik kupp och att densamma funnit varma förespråkare i den konservativa klubben.

För tillfället har man emellertid nöjt sig med att arrangera några yttre förberedelser genom att sätta riksdagsbyggningen i telegrafisk förbindelse med alla polisstationer och kaserner.

Men det kommer naturligtvis ej att ha någon effekt.

Högern törs icke. Först och främst är man rädd för oroligheterna i Köbenhavn. I fredags till exempel vågade ej polisen hugga in på massan vid Vesterbro, hvilken vid cirkusbyggnaden hade flera tusen murstenar till sitt förfogande och för öfrigt intog en trotsig hållning. Polisen inskränkte sig till att öfverfalla några hemvändande små menskohopar. Månne man, med detta för ögonen, har mod att företaga en massarrestering, som gifvet skulle föra till revolution?

Vi tro det icke. Dessutom vet högern i Köbenhavn mycket väl, att landtmännen ha öfver allt på herrgårdarne i landet egendomsegarne som en slags gisslan. Förolämpar och misshandlar man böndernas sändebud i Köbenhavn under förhoppning, att de ej kunna försvara sig, så finnas i riket hundratals ännu mer försvarslösa godsegarefamiljer. En arrestering af landtmännes sändebud i Köbenhavn skulle helt faktiskt föra till, att den röda hanen skulle innan aftonen gala på landets samtliga herrgårdar.

Landtmännen kunna således, frånräknadt sina talrika meningsfränder i Köbenhavn, vara alldeles trygga för sina representanters säkerhet.

(Forts.)

Medborgarvärde och medborgarrätt.

För Blänkaren

af

Ess.

(Forts.)

Embetsmannen måste visserligen studera mycket för att ett erhålla en befattning, men hans kunskaper anlitas helt obetydligt under tjensteutöfningen, hvilken utgöres af några handgrepp och formaliteter, som vaktmästarne i verken snart kunna lika bra. Den civile embetsmannen sysselsätter sig mest med afskrifning, ett arbete, som "ofta icke är mer intelligent än en ladugårdspigas", enligt Strindbergs försäkran. Domaren har onekligen af nöden ett godt minne och redig tanke, om han skall rätt tolka våra krångliga lagar, men det "rättvisans lotteri", som domstolsväsendet bildar, antyder att någon ovanlig andlig öfverlägsenhet icke anlitas derinom. Presternas andliga *under*lägsenhet är så allmänt känd, att derom ej behöfver ordas, liksom icke heller om obetydligheten af deras arbete. För öfrigt visar sig i synnerhet inom embetsverken, att ju mindre arbetet är, desto mer aflönas det, och de statstjenare, som blott sysselsätta sig med att skrifva sina namn, uppbära de största inkomsterna, såsom landshöfdingar och presidenter. Det dyrbaraste "tankens arbete" är således att skrifva namnteckningar.

Likadant är förhållandet inom näringarne. I rak motsats till hvad som vanligen läres, finner man, att der egaren till företaget eller affären *sjelf* arbetar, der hans egen intelligens anlitas, der är vinsten ringa, såsom vid det mindre landtbruket, i handtverkerierna, bland småhandlarne o. s. v.

Allt sammansvärjer sig således för att på det mest obevekliga sätt ådagalägga ohållbarheten af påståendet, att kapitalistens andliga arbete förlänar tingen deras värde, och att hans stora inkomster utgöra en berättigad lön för hans tankes ansträngningar. Indirekt förnekas detta påstående äfven af de arbetsgifvare, som lemna arbetarne andel i vinsten. Ty hvad hade arbetarne med den att göra, om den vore arbetsgifvarens rättmätiga tillhörighet? Rent af löjligt är det derför, att finna ifrågavarande påstående uttalas af en vetenskap — den politiska ekonomien har ju rang af en sådan.

Det är icke arbetsgifvaren, som gör arbetet "i ekonomiskt hänseende nyttigt"; det är icke han som på det samma "sätter stämpeln af ändamålsenlighet". Arbetets nytta härleder sig från de menskliga behofven, och arbetets ändamålsenlighet har sitt ursprung från en mängd upptäckare och uppfinnare från olika tider och orter, och hvilka till största delen äro lika obekanta för Norrköpings fabrikanter som för Skånes vaktpojkar. Icke är det den rike magnaten, som gör landtbruks- och ladugårdsarbetet nyttigt? Nej, det är ju menskornas behof af säd, mjölk och kött m. m. Icke hafva egarne till tändsticksfabrikerna att tacka hvarken för tändstickornas ändamålsenlighet eller för det ändamålsenliga sätt, hvarpå tillverkningen bedrifves? Det är verk af dem som upptäckt fosforns och kalits egenskaper samt uppfunnit maskinerna. Arbetsgifvarne så väl som arbetarne — de må kal'as maskinarbetare, handtverkare, verkmästare, ingeniörer, bokhållare, disponenter eller förvaltare — göra bokstafligen ingenting annat än — hvar på sitt sätt — tillhandahålla åt allmänheten, hvad den behöfver. Den enes arbete dervid kan naturligtvis vara mer maktpåliggande och svårt eller fordra större skicklighet och förstånd än den andres, samt bör således uppvägas af högre ersättning. Men att under närvarande samhällsskick icke de största inkomsttagarne utföra hvarken det svåraste eller vigtigaste arbetet, det ha vi sett.

Emellertid gifves det en art af arbete, som för samhällsekonomien är af en helt annan och högre betydelse än det vanliga yrkesmessiga. Vi ha redan i förbigående vidrört den, då vi nämnde upptäckare och uppfinnare. Deras verksamhet är ett snillets arbete, som "slår in på nya banor, hvilka aldrig vandrats förut", och som vid mer än ett tillfälle åstadkommit "revolution" i förhållandena. Enligt öfverklassens samhällslära borde vi påräkna att träffa uppfinnarne bland de allra rikaste kapitalisterne. Men hur förhåller det sig i verkligheten? Jo, om vi läsa t. ex. Gaston Tissandiers "Vetenskapens martyrer", skola vi finna flertalet af dem försmäkta i brist och nöd, ofta förföljde af de mäktige kapitalisterna. (I Amerika betalar man dock nu uppfinnarne, för det de *icke* skola uppfinna, enligt uppgift af Henry George. (Också ett sätt att tillgodogöra "tankens arbete"!) I alla händelser är det nu liksom förr endast sällan uppfinnarne sjelfve kunna skaffa användning åt sin uppfinning och njuta vinsten deraf. Vanligen måste de sälja den åt någon kapitalist, som äfven i detta fall skördar förmåner af andras intelligens och icke af sin egen, ty det kan icke fordras något ovanligt förstånd att inse, det t. ex. den sättmaskin, som inbesparar 50 procent arbete och tid, måste, om priset derpå icke är i lika proportion högt, bli en verklig guldgrufva för ett tryckeri med godt arbete.

Som sagdt: förhållandena i det verkliga lifvet vända totalt upp och ned på den vackra läran om det andliga arbetets förmåga att samla rikedom och om intelligensens och bildningens lön. De förmögnaste arbetsgifvarne utföra vanligen *intet* produktivt arbete, hvarken kroppsligt eller andligt, och de fabrikanter, som verkligen sjelfve arbeta, hafva endast ringa inkomster; den store fabriksegaren eller jorddrotten "leder och beherskar" *icke* sjelf "det hela med sin tankes arbete", utan lemnar detta uppdrag åt en disponent eller förvaltare, hvilken dock uppbär jemförelsevis ringa lön; den store upptäckaren eller uppfinna-

Hallberg, Juvelerare, Fredsgatan 22.

ren, hvars snille kanske på några årtionden fördubblar mensklighetens rikedom, får endast undantagsvis sjelf njuta någon frukt af sitt verk; det blir i vanligaste fall till förmån för den redan rike kapitalisten.

Hvad är orsaken härtill? För att rätt tydligt inse orättvisan i det på den falska läran grundade samhällsskicket böra vi också känna, hvilken den verkliga kraften är, som reglerar egendomsfördelningen. Hvarför tillfalla de stora inkomsterna fabriksegaren och godsherren, som ingenting göra, men icke de personer, som verkligen leda verksamheten? Hvarför gör grosshanlaren, som icke anstränger sig det minsta, en större vinst än hökaren, som står i butiken från morgon till kväll? En hvar känner svaret, som för resten tydligt framgår ur de i det föregående skildrade förhållandena; fabrikanten, godsegaren och grosshandlaren hafva kapital, men verkmästaren, inspektoren och hökaren sakna sådant eller ega åtminstone endast otillräckligt deraf.

(Forts.)

Chillon.

Med ram af skuggand jernek
i tåga af sjelfsådt vin
långt skild från dagliga leden
sig reser en grå ruin.

Derofvan alpen sig höjer
med sol uti hjessans snö,
och framför glittrande breder
sig högblå Genèver-sjö.

Derinne murarne hviska
om lysande orgiers tal,
om kämpars stålsmidda skara
i strålande riddarsal.

Savoyens blodige hertig
här hvilat från fejder ut;
här nöjets skummande bägar
han tömde med drägg till slut.

Dit ledd af bugande guiden
jag trädde i tankar in,
och stolta medeltidsdrömmar
högt sjödo i ystert sinn!

Till slut jag hade då funnit
en tafla på sol så rik,
en spillra af flyende *fordom*,
en spillra af romantik!

Då bort från lekande sagverld
ett ljud mig helt plötsligt för:
djupt under jernsmidda tornet
jag rassel af bojor hör.

Farväl med glittrande drömmar
i suckande prosas tid;
der, ack, i skymda ruinen
der kämpas en kvalfull strid!

Dage.

Här hemma.

En värdig herrans tjenare på Öland har slagit sin dräng så eftertryckligt, att han blifvit stämd för våldsbragd.

En deputation från slagskämparne den 23 September lär vara afskickad för att välja presten till hedersledamot i deras nobla förening.

— — —

Juryn i det Gullbergska tryckfrihetsmålet har förklarat den åtalade artiklen brottslig, hvadan sålunda hr Bruzelius blir fälld till böter eller enkelt fängelse.

Domen, som faller om lördag, skall naturligtvis underställas hofrättens pröfning, då det är att antaga, att hela målet blir återförvisadt på grund af den stora svårighet begge parterna haft att anskaffa jurymän.

Om krånglet härvidlag kunna våra läsare få en föreställning genom följande specificering.

Först valde käranden: d:r Anton Nyström, v. häradshöfding A. W. Bergström, redaktör Hj. Branting och literatören Ivar Nelin.

Af dessa blef hr Nelin utesluten och redaktör Branting jäfvad. I dennes ställe utsågs kand. A. F. Åkerberg.

Svaranden valde: generaldirektör Falkman, kapten Julius Mankell, boktryckaren A. Gumælius och grosshandlare J. Johansson.

Af dessa afsade sig hr Falkman uppdraget, hr Gumælius uteslöts och hr Johansson kunde ej anträffas med kallelse.

Rätten valde lektor Höjer, kanslirådet Knorring, kanslisekreteraren Krusenstjerna, redaktör Bergstrand och kamrer Fredenberg, de tvenne sistnämnde uteslutne.

Vid första kompletteringsvalet inkom hr Åkerberg med afsägelse, och utsåg kärandan i dennes ställe skådespelaren Hillberg och rektor Thorelli, af hvilka hr Hillberg uteslöts.

I st. för hrr Falkman och Johansson valde svaranden expeditionssekreteraren Elliot, kommendörkapten Hollsten och v. häradshöfding Nycander, den senare utesluten.

Vid andra kompletteringsvalet afsade sig d:r Nyström uppdraget på grund af betänkligheter mot juryeden. I hans ställe valdes notarien J. B. Lundström och literatören J. A. Björklund, den senare utesluten af hr Bruzelius.

Hr Elliot afsade sig på grund af bristande tid, och ersattes han af hrr S. A. Hedin och skollärare E. Hammarlund, utesluten.

Notarien Lundström afsade sig, och valde hr G. i dennes ställe juveleraren Hammer, utesluten af svaranden, samt d:r Carl von Bergen.

Hr S. A. Hedin afsade sig, och kompletterades juryn då med hrr A. Gumælius och Nycander, af hvilka hr Gullberg uteslöt den förre.

Hr C. von Bergen afsade sig och käranden valde då redaktör W. Bergstrand och skådespelaren E. Hillberg.

Rätten har sålunda tillåtit parterna att vid kompletteringsval välja just sådana personer, som under målets pågående behandling uteslutits.

Vi föreställa oss att det formvidriga i detta ovilkorligen skall förmå hofrätten återförvisa mål t.

— — —

En deputation från Norrköping har besökt kungen för att utbedja sig nåden erhålla häradshöfding Zetterstrand till polismästare.

Högst densamme passade på tillfälle att fråga något om arbetarbefolkningens hållning i vår främsta fabriksstad och fick det bästa svar af de deputerade.

Blänkaren undrar storliga, om kungen ej läser landsortstidningar, ty då hade han nogsamt kunnat få veta, att Norrköpings arbetarbefolkning ej är "rojalistiska sömntutar", utan vaket och intelligent folk.

Emellertid: söfve konungen i frid!

— — —

Cirkus Busch har hållit sitt intåg i ridhuset på Gref-Thuregatan. Sällskapets styrka ligger onekligen i de skoldresserade hästarne och i fru Buschs utmärkta och eleganta skolridt. Sedan Emelie Loisset gästade vår stad, har ej så präktig ridt kunnat presteras.

Dessutom finnas trefliga clowner m. m. m. m., så att en afton i den apterade manegen är högst angenäm.

— — —

Våra slumrande millioner börjas nu nu så småningom väckas till lif.

En brefskrifvare från Småland berättar oss att i Jönköpings och Kronobergs län hafva högst betydliga förbättringar verkstälts, som skaffat bröd åt tusentals menniskor, men äfven Kalmar län börjar nu följa med sin tid. Frågan om Vimmerby maders förvandling till sädesbärande fält har man anledning hoppas snart skall blifva förverkligad. Statslån ur 1885 års odlingsfond har för kort tid sedan beviljats af regeringen i och för torrläggande och odling af sanka marker samt sänkning och landvinning af Bronserydsjön, Fungen och sjön Vittingen, belägna i Hessleby, Ingatorp och Bellö socknar i Södra Vedbo härad. Så godt som hela arealen är belägen längs jernvägen, som går mellan Marianelunds och Ingatorps stationer. Större delen af nämnda egor lyda under Sjögle, Vallnäs, Lökanäs och Vidtsjögle, af hvilka de 3:ne sistnämda egendomar tillhöra brukspatron Fagerholm å Ventzelholm.

Hela kostnadsförslaget, som uppgjorts af landtbruksingeniören H. Steinmetz, uppgår till cirka 133,000 kronor, hvaraf odlingsfonden som lån lemnar 92,000 kronor på synnerligen fördelaktiga vilkor. Arealen, som kommer att torrläggas, uppgår till ej mindre än cirka 800 tunnland jord; dessutom torrläggas för frostländighetens minskande cirka 300 tunnland, till hvilket företag statsanslag utan återbetalningsskyldighet sökts, men ännu ej beviljats.

Arbetet, som skall vara färdigt senast den 1 September 1890, har pågått under hela sommaren och omkring 100 man hafva härvid dagligen haft full sysselsättning.

Exemplet manar till efterföljd.

— — —

God aptit hade, enligt Oskarshams-Tidningen, en 3-årig stutkalf som här om dagen gick in i en tom lada, der en arbetare vid Kråketorps åsänkning hade förvarat sin matsäck för dagen. Kalfven åt först upp maten, ett stycke bröd, en sill och en fläskbit, samt derefter ett skålpund — dynamit, som låg i samma korg. Till dessert hade kalfven utsett knallhattsdosan, hvilken han börjat tugga på då han tillfälligtvis blef upptäckt.

Som synes gick den unge verldsborgaren helst systematiskt till väga, i det han först åt sig mätt och sedan funderade på sjelfmordet.

Måltiden bekom honom emellertid synnerligen väl.

— — —

Vid Eksjö rådhusrätt tilldrog sig härom dagen det egendomliga, att en person, som skulle uppträda som vittne, jäfvade sig sjelf, i det han inför sittande rätt förklarade sig vara kärandens "offentliga" ovän.

Rätten godkånde jäfvet.

Bric-à-Brac.

Innehåll: Fem öre och Blänkaren; sport och stenrös. Språkförbistring och Östermalm, jemte flera roliga saker.

Den förflutna veckan har varit särdeles fattig på händelser. En af de få, som kunna göra anspråk på någon större betydelse, är att Blänkaren nedsatt sitt lösnummerpris i Stockholm till 5 öre och sänkt sitt prenumerationspris öfver hela den civiliserade verlden till 65 öre i kvartalet, häri postarvodet inberäknadt, ett förhållande, som kommer att hafva det största inflytande på den svenska tidningsliteraturen i allmänhet och Blänkarens spridning i synnerhet.

Och så ha vi haft regnväder hvar enda dag med dertill hörande storm, smuts, gummigaloscher, paraplyer och regnkappor, men det är dock icke något nytt i detta herrans år 1885, då himlens slussar med synnerlig förkärlek synas utgjuta sitt öfverflöd öfver Svea land och rike till gagn och glädje för gäss och ankor, men ej för oss stackars menniskor, hvilka tvingas att vada omkring i smörjan.

Hosta och förkylning äro stående företeelser i familjelifvet och caloricpunsch en eftersökt vara för att hålla den invändiga menniskan i ett till den yttre värdigt tillstånd.

* * *

I Gref-Thuregatan ha konstberidare flyttat in, hvarest de fröjda det glada Stockholm med vackra hästar och vackra ben, clowner och lindanserskor och allt öfrigt, som hörer till en väl sorterad häst-opera. Sjelf förstår jag mig en smula på hästar; jag har, oss emellan sagt, försökt att lära mig den ädla konsten att sitta tvärs öfver en galopperande häst, men uppgaf det då jag liggande i en stenbacke såg hästen ensam skynda tillbaka till det frida hemmets stall. (Nu idkar jag ingen annan sport än att åka med spårvagn). Men, som sagt, jag besökte cirkus en förmiddag, såg på hästarne med kännarmin och deras dressyr med det öfverlägsna lugn, som är utmärkande för den del af svenska folket, som vandrar genom lifvet med högskaftade, sporrbeprydda stöflar och ridspö i handen. Bonjour monsieur le directeur, comment vous portez vous, sade jag vändande mig till förstyret för det hela. Good morning, mylady, helsade jag hans älskvärda bättre jag. Guten morgen, meine Herren viftade jag åt den församlade artisthopen. Efter att sålunda hafva öfverbevisat alla de närvarande om att jag kunde en fras af hvart och ett af de tre hufvudspråken öfvergick jag till att uttala min kritik på det tungomål, som är gemensamt för de flesta, hvilka bygga och bo på Östermalm.

* * *

Ni har väl hört eller sett, att tankeläsaren Bishop kommit hit för att ransaka våra njurar. Ack om den mannen kunde hjelpa oss få reda på roten och upphofvet till lille Noréns förtärande norskhunger, till Hedins post-direktörsplats, till skandaltidningen Figaros förmåga att lefva och hafva sin varelse utan prenumeranter och lösnummerköpare m. m. m. m. men han har tyvärr ej tid, ty han skall resa till Petersburg och läsa zarens och Giers tankar om Bulgarien. I sina annonser härhemma säger han sig stå under särskildt beskydd af corps diplomatipue! Potz tausend! det är mer än Blänkaren kan göra. Men skulle han försöka ta reda på vår och konungariket Norges diplomatiska verksamhet, då komme han sannerligen till korta, ty det invecklade maskineriet begriper sig ingen på, som ej har 8,000 kronor i räntor om året.

* * *

Och gubben Adacker, som rest till Göteborg med elefant och kamel för att glädja grosshandlarne, som nu mistat Kristus inför Pilatus. Som den nordiska föreningen till förebyggande af vetenskapligt djurplågeri ej protesterat mot hans resa, ha vi ingenting att anmärka mot att göteborgarne få rida på elefant för 25 öre turen. Men vi hålla allvarligt sagt före, att ej några föreningar böra söka lägga hinder i vägen för en Pasteurs arbeten, nej, bättre vore då stifta föreningar till menniskligehetens beskydd, så att sådana ruskigheter som den sorgliga Thingvalla-saken blefve en omöjlighet.

* * *

Jag nämnde i onsdags att direktörerna för de nordiska lif-försäkringsbolagen höllo möte i Stockholm, men kunde tyvärr ej säga ett ord om hvad de togo sig före. Nu vet jag det. De åto en massa goda frukostar och middagar, drucko brorsskål med hvarandra för att ej stå som Themptander inför de norska statsråden (om man får tro Sv. Dbl., hvilket man tyvärr icke får). Figaro är för öfrigt rysligt ursinnig öfver att de svenska bolagen ej ville gifva honom 200 kr. hvar i honorar för att han med välkänd barberarskicklighet skulle raka bort alla främmande bolag från Sveas sagorika jord. Men hvarför skall också Nisbeth vara så rysligt dyr? Inte fick han så mycket på långt när, då han på Oxtorgsgatan skref sina resebref från Orienten som Aftonbladets flygande korrespondent. Nur die Thoren sind bescheiden — menar han väl.

* * *

Jag hade för öfrigt beslutat traska omkring lite hvarstans för att samla upp nyheter, men under dessa syndaflodens dagar bör det lätteligen förlåtas mig, om jag i allmänhet ej hunnit längre än till Operakällaren och fröken Nordqvists tidningskontor, i hvilken utmärkta lokal man mot billig afgift blir i tillfälle läsa allt nytt — till och med Figaro. Der inne stämmer för öfrigt hela verlden möte, och derinne blir man begåfvad med snillrika idéer, hvilket jag med desto större säkerhet vågar påstå, som jag sjelf der fick den luminösa idén att interviewa Bishop för att till nästa vecka skaffa eder nyheter så färska, att de ej ens blifvit påtänkta, när detta lilla Bric-à-Brac släppes ut i verldsvimlet.

Biskop Monrad,

I Danmarks frihetskamp intager biskop Monrad en af de längst framskjntande posterna. Presten och frihetsvännen är född i Köbenhavn den 24 Nov. 1811 och kan alltså inom kort fira sin 74 födelsedag.

Slägten lär leda sitt ursprung från Ungern, der den adlades för sina förtjenster i kriget mot turkarne. Och man vet med säkerhet, att för 300 år sedan lefde på Als en prest, Johan Monrad, och från honom härstammar den nuvarande monradska slägten i Danmark.

Biskop Monrads far var "kongl. fullmäktig" och blef strax efter sonens födelse fogde i det då med Danmark förenade Norge; efter en kortare vistelse i Norge nedlade han emellertid sitt mandat, reste öfver till Danmark, köpte sig en egendom och blef landtbrukare. Emellertid dog hans hustru och sjelf blef han bruten dels af sorg, dels af sjukdom, hvarför hans son, den lille Ditlev, skickades till en onkel, som var köpman i Præstö. Här växte barnet upp bak disken och hade nog blifvit en duktig handlande, om ej kyrkoherden på platsen, skalden Sötoft, iakttagit dess synnerligen rika gåfvor och förmått några inflytelserika och välbergade män att skjuta samman medel för att låta Monrad "gå den lärda vägen".

Och han svek ej deras förhoppningar. 1830 tog han studentexamen, året derpå en likaledes vacker "anden Eksamen", och sedan kastade han sig med ifver öfver de teologiska studierna. Men af vild öfveransträngning (han arbetade en 16 à 18 timmar om dygnet) insjuknade han i en svår nervsjukdom.

När han började tillfriskna måste några af hans närmaste ingå ett förbund med ändamål att, utan att Monrad märkte det, systematiskt upptaga hans tid och på så sätt hindra honom från vidare öfveransträngning.

Emellertid aflade han 1836 prestexamen med sällsynt vackra betyg, och 1838 disputerade han för doktorsgraden i semitiska språk, hvarefter han som universitetets stipendiat företog en utländsk resa.

På hösten 39 återvände den "lärde" till Köbenhavn för att med lif och lust kasta sig i vetenskapens famn. Dock — ingen undgår sitt öde, och en afton fängslade honom helt oväntadt politiken för lifstid.

* * *

På morgonen 3 Dec. 1830 dog den gamle envåldsherskaren Frederik 6, och hela landet började hoppas, att den nye kungen skulle gifva folket en fri författning.

Köbenhavns studenter arrangerade genast en sammankomst å Hotel d'Angletelle. Då magister Monrad på kvällen var på väg hem till sin bostad i Borgergade, stördes han plötsligt i sina lärda funderingar af en skrikande hop studenter.

"Hvad står på, hvarför är du så ilsken?" frågar han den värste bråkstaken, Fredrik Barfod.

"Det är det förbannade mötet på d'Angleterre".

"Hvad för ett möte?"

"Det är Lehmann och Hages möte för att narra studenterna att tigga den nye kungen om en ny författning".

"Ja så".

"Ja, så ska naturligtvis studenterna dansa efter deras pipa, men kom med så gå vi upp och motarbeta hela tillställningen". Motsträfvigt gick Monrad med.

Efter att en stund tyst lyssnat till studenternas stormande ordbyte, begärde han ordet, försvarade den föreslagna kungaadressen och ryckte alla med sig genom sin glänsande vältalighet. Adressen antogs, Monrad valdes till medlem af deputationen, som hade till ordförande Orla Lehmann. Kungen svarade afvisande på studenternas konstitutionela helsning och saken hade ingen annan följd än — att Monrad blef politiker.

* * *

Han började utgifva politiska flygskrifter och begagnade i dessa ett språk, som man aldrig förr hört. I ett upgrop i tidningen "Fäderneslandet" uppmanar han i varma ordalag det danska folket till ärlig kamp för friheten. "Föraktfullt är det folk, som ej vågar tala ut sina egna tankar"! Den djerfve skriftställaren ådrog sig hastigt envåldsregeringens förföljelse; han blef dragen inför rätta och rop började höjas, att han borde halshuggas för sin djerfhet att uppmana "packet" tala. Rätten dömde honom likväl endast till böter och censur under polismästarens godtfinnande. Och dessutom hämnades regeringen på ett annat sätt.

1844 sökte Monrad skoldirektörsplatsen i Köbenhavn; men trots sina stora pedagogiska förstudier och sin stadsfullmäktigeplats, svarade regeringen, att hon ej ville ha sådane embetsmän.

Genom en frisinnad godsegares hjelp blef han emellertid prest på Lolland och valdes strax derpå till „Stenderdeputeret", och såsom sådan satt han det minnesvärda året 1848.

Den 20 Januari 1848 dog Kristian VIII. Europa stod samtidigt i full upprorslåga, och den 21 mars tågade omkring 20,000 köpenhamnske borgare upp till Frederik VII och bådo honom omgifva tronen med män, "som kunde rädda Danmarks ära och grundlägga landets frihet." Frederik gick folkets önskningar till mötes, afskedade genast det gamla kabinettet och bildade ett nytt — den så kallade marsministèren — i hvilken Monrad fick plats som minister för "Kirke- og Undervisningsvæsenet".

Det var detta kabinett, som utarbetade junigrundlagen, för hvilket verk Monrad bär en stor del af äran, hvarför han ock fått hedersnamnet "Grundlovens fader".

Den 4 dec. året derpå afgick Marsministèren, och Monrad utnämdes till biskop öfver Lolland — Falsters stift. Den 4 dec. året derpå valdes han till folketingsman för Maribos Amt och fortfor med ett ringa afbrott med detta mandat till 1865.

Naturligtvis öfvade han under sin riksdagsperiod det största inflytande på förhandlingarne, valdes hvarje år till tingets vice ordförande, samt till ordförande i finansutskottet. Äfven var han grundlagens djerfvaste försvarare mot den allt mer och mer framträdande reaktionen. Det var på hans förslag, som folketinget antog den bekante kungaadressen om ministèren Örsteds politiska otillförlithet, hvarför ock kabinettet afsatte den oförskräckte biskopen från sitt embete.

Vid ministèrens fall utnämdes Monrad till departementschef och i maj 1849 inträdde han som kultusminister i kabinettet Hall, der han äfven åren 1860—61 tjenstgjorde som inrikesminister. 1856 hade han fått rätt och stämma i riksrådet.

Då vid Fredrik VII:s död kabinettet Hall afgick vid hotelsen om kriget med Tyskland, fick Monrad af Kristian den nionde uppdraget att bilda ett nytt kabinett. Efter stort besvär blef detta färdigt 31 Dec. 1863, men räknade utom Momrad endest nulliteter, hvarför ej också folkhumorn döpte det till — millioner.

Att Monrad så att säga ensam vågade öfvertaga statens styrelse, då krig med Tysklands två stormakter stod för dörren, vitnar om hans karaktärs styrka; han har aldrig ryggat tillbaka af fruktan för fara.

Tiden är ännu ej inne att fälla en afgörande dom öfver Danmarks styrelse under de olyckliga krigsåren, men ett är visst, att ej sparade Monrad sig ty han arbetade dag och natt och detta med en uppgift, som förmodligen öfverstiger allt, som kräfts af en statsman.

Skall ministèren anklagas för något, blir det antagligen för sin stora undfallenhet för hofvet, i det den förkastade det på konferensen i London framstälda förslaget om Sönderjyllands delning.

Sedan fredsundehandlingarne blifvit afbrutna och Als gått förloradt för danskarne började röster höjas om fred och monradska kabinettet afskedades. Den gamla Bluhm bildade ett nytt, och fredsfrågan förhandlades i riksrådet. Momrad förklarade att han ej erkände, "att Danmarks motståndskraft var bruten." "Jag fruktar för," fortsatte han, „att denna fred skall blifva Danmarks dödsdom. Sättes ej inför hela Europa dödsstämpeln på det danska folket, när 300,000 af våra danska bröder öfverlemnas åt våra bittraste fiender?!"

20 medlemmar af folketinget röstade med Momrad, resten beslöt freden.

Sedan börjar Danmarks inre, förbittrade grundlagsstrid. Monrad stälde sig på deras sida, som ville värna Frederik VII:s grundlag. När "författningsstriden" var nära sitt slut (Nov. 1865) reste M. med sin familj till nya Zeeland hvarifrån han ej återvände förr än år 1869.

Efter sin hemkomst blef han först kyrkoherde, sedan (1881) biskop öfver sitt gamla stift. 1882 invaldes han i folketinget, hvarest han som bekant spelat en betydligt framstående rol. Många har tadlat den gråhärige bispen för att han ej låter politiken fara och endast sysselsätter sig med skötande af sitt för en så gammal man tillräckligt betungande embete. Detta klander är obefogadt.

Under författningsstriden 1866 lät den 83 årige Gunedtvig invälja sig i landstinget för att erbjuda sin hjelp i försvaret af den grundlag, som var honom och folket kär. Kan då någon förundra sig öfver, att gamla biskop Monrad ej likgiltigt kunnat hålla sig hemma i lugn och ro, när striden gäller den frihet, som är hans ungdoms stoltaste verk, och i hvilkets bibehållande han ser det främsta vilkoret för sitt folks och sitt fosterlands lycka.

Linieeld.

Nu har man lyckats spränga porten till helvetet medelst dynamit.

Darra, tyckfrihetsåtalade Väktare!

* * *

Men det var ej det kungligt legaliserade statskyrkliga helvetet, utan endast den undervattensklippa som stängde eller försvårade inloppet till New-Yorks hamn, och som bar det hemska namnet helvetesporten.

För att få bort otyget kräfdes det 275,000 sk. dynamit.

Mera behöfs det nog för att afskaffa Väktarens helvete.

* * *

Herr G. af Geijerstam skall lägga bort att skrifva vers, eller rättare rimmade barnsligheter. Det är fult så'nt der.

Se för öfrigt sista numret af tidn. Stockholm.

* * *

Herr Frans Hedberg, Vernerska strejkens snillrika författare, söker anställning vid konservatoriet.

Var socialistskälandet möjligen ett slags specimen?

* * *

I Köbenhavn klagar den Kristina Nilsson uppvaktande polisstyrkan öfver brist på folk.

* * *

Kontraktprosten Karlson i Skåne, har öfverraskande nog, yttrat vid en skolinspektion, att katkesutanläsningen bör inskränkas så mycket som möjligt, så att endast de vigtigaste "sanningarne" böra läras af barnen. Den modiga presten ansåg, att genom det myckna katkesläsandet väckes leda hos barnen för undervisningen, och den religionsundervisning barnen nu erhålla, blir utan nytta för deras kommande lif.

Med hjelp af så upplyste män har statskyrkan möjligen ännu en liten framtid för sig.

* * *

Ej kan man klaga öfver att vi i Stockholm lida brist på fint och nobelt folk: exempelvis hrr Janne Bruzelius, (*nobless* oblige) A. E. Liljestrand och balettmästaren Carl Edström. Den sistnämde har följande tirad å sina visitkort:

Carl Edström,
Ex-Premier-danseur, Maître de ballet,
Professeur honoraire de l' Académie de Danse á Naples
Membre honoraire de l' Association des artistes dramatiques & musicales à Stockholm,
L'Académie scientifique á Bordeaux
et
Plusieurs autres sociétés scientifiques et des Beaux Arts,
Membre correspondant de l'Académie Royale "Circolo Frentano" à Larino
etc. etc. etc.
Décorations de Suède, de Danemark, de France et d'Italie.

Jag tror det låter, sa' bonden, o. s. v.

* * *

En 'konceptspraktikant" i Wien har blifvit utnämnd till riddare af vår kungl. Vasatrissa.

Hvad är det egentligen för en figur? Titeln må väl aldrig få deriveras af conceptio? I så fall vore hans dubbande verkligen en smula — hm! — pornografiskt.

Socialisträttegången i Chennitzy är nu ändtligen afslutad. Domen löd på fullständigt frikännande, och får staten på sin lott att bekosta kostnaden för det af Bismark et konsorter i scen satta försöket att alldeles upprifva Tysklands framtidsmän.

Heder åt de värdige domstolsbisittarne!

* * *

En person i Eksjö fick härom dagen från "några fosterlandsvänner" mottaga ett bref, der han ombads vara snäll och resa till kungen, för att be' honom tukta sina pojkar sjelf, ty annars skulle det lända honom, Eksjöbon till skada.

Salmonibrefvets författare efterspanas med stor ifver af stadens tvenne poliskonstaplar. Man befarar allmänt nihilister.

* * *

"Sköldborgen" depraverar. Nu har studentföreningen Verdandi skänkt 50 kr. till de der otäcka danska smederna, hvilka ej vilja vara kreatur i kapitalstarke arbetsgifvares händer.

Först går studenterna å stad och grunda ett arbetarinstitut, och nu skänka de arbetarne pengar.

Det går aldrig väl, som Hamlet säger.

* * *

Herr Rubenson, vår polismästare, har bedt öfverståthållaren bedja justitieministern konstatera, att under olyckskvällen den 23 Sept. ingen plats var så lämplig till polismästarens hufvudkvarter som musikaliska akademiens stora sal.

Ja, nog kan det hända, att justitieministern gör det, men — — —.

* * *

Sv. Dagbladet har tagit hand om Berndt Lundqvist och påstår att han skulle rekonsturera den liberala valmansföreningen.

När ej venstern och de radikale kunna bringas till underkastelse på ärligt sätt, tar man intrigen till hjelp· Machiavelli och lilla Norén!

* * *

Skandinaviens högerpress jublar i ett enda högstämdt kor öfver utgången af de franska valen. De böra dock ej jubla för tidigt. *Efter* omvalen skola vi resonera litet om förhållandet.

* * *

"Stränga herrar" Holger Drachmans nya teaterpjes skall samtidigt spelas på alla Nordens hufvudscener, i Stockholm, Köbenhavn, Christiania och Bergen.

Lilla Hamohed.

Saga af

Tryggve.

Det var en stor stad, som hette Sakora. Mycket menskor fans der, och alla tyckte de om god mat.

Men mat på källare. skulle det vara. Och derför hade man byggt upp två stora hotell af hvilka det äldsta kallades Nationalhotel och det nyaste Populärköket.

Båda voro mycket berömda, fastän Nationalköket till följe af sin ålder hade litet mera prestige. Man inbillade sig, att det var liksom en smula finare. Maten lagades efter alla konstens häfdvunna regler och serverades ytterst elegant.

På populärköket deremot fick man oftast större portioner, så stora till och med, att man ibland inte orkade med dem eller blef öfvermätt, om man var för snål att lemna något. Ständigt och jemnt lockades man dit af nya rätter, som man måste afprofva, och serveringsarrangementerna voro också egnade att dra folk genom sin aptitlighet. Särskildt må anmärkas de små lätta brokiga fjädernippor, som vajade på hvarje kaka eller stek, der de möjligtvis kunde anbringas.

Det var nätt, prydligt och ordentligt, och båda köken hade stark tillströmning.

Der i staden fans också en liten man, som hette Mahomed eller Hamohed. Hamohed var det vist.

Mycket små menskor äro i allmänhet litet egenkära, och Hamohed var så med.

Han resonerade så här: som mina stora egenskaper inte sitta utvärtes, så måste de allesammans ha packat in sig invärtes d. v. s. i mitt lilla hufvud, och eftersom de äro så skarpt koncentrerade måste de vara så mycket mera mäktiga och öfverlägsna.

Strax var han öfvertygad om, att han var i besittning af ett utomordentligt godt hufvud och för att använda det, slog han sig på att komponera mat.

I fyra år arbetade han på en rätt, som han kallade för "Ryska Medusan" och fick den pröfvad på sjelfva National. Det var egentligen bara en slags "Arma Riddare" anrättade med gräddskum. Men riddarne bakades af det allra finaste sockerbröd och grädden färgades röd och grön och tornades upp på det mest kostnärliga sätt. Det såg aptitligt ut, och man åt, fastän man frågade sig sjelf, som bonden, då han åt blanc manges; "Hvart tog tugga vägen?"

Se'n raskade han på litet och rörde ihop något, som fick det vackra namnet "Vårsåddsgröt med flöde." Men det gjorde ingen succés. Man tyckte, att det påminde för mycket om barnvälling. Emellertid var också den anrättningen serverad med yttersta omsorg. I receptet stodo de minutiösaste anvisningar, om hur gröten skulle garneras med glacerad mandel, russin och kanel, och om formen på den silfverskål, man skulle välja för att servera flödet i.

Pappa Rapp, som rådde om populärköket hade lagt märke till denna utpräglade smak för det prydliga och påpasslig, som han alltid var, kom han en morgon in till gossen Hamohed och tog honom på sängen.

— Går det bra med att komponera mat, lilla Hamohed — frågade han.

Hamohed satte sig upp i sängen och skar tänderna. — De sentera mig inte, de hästmagarna — sade han. — Jag är före min tid liksom alla snillen. Jag har komponerat mat för framtidens matsmältningsorganer, delikat konstruerade som ett spädt barns. Förrän Sakoras matsmältningsorganer hunnit denna utveckling, skall jag evigt förbli främling för dem. —

— Och det dröjer väl kanske några år — sade pappa Rapp. — Hör på lilla Hamohed, skulle du under tiden vilja bli kökspojke hos mig och hjelpa till med att lägga upp maten. —

— Ja, så kör för det — sade Hamohed och sprang upp.

När han inte kunde bli stor på matkomposition, så skulle han bli det på matuppläggning, för stor skulle han bli. Det hade han föresatt sig. Han kunde inte med att gå och vara liten i all sin dar.

Hej, nu skulle det gå som en dans att bli stor.

Och så började han rifva i populärkökets förråder, gjorde af med förskräckligt mycket vaniljdroppar, lät köpa nytt silfver och höll på att ruinera pappa Rapp på silkespapper, som skulle fransas och bindas kring alla kotlettskaften.

De första veckorna stod han utanför salsdörren och väntade med klappande hjerta. Skulle man inte snart skrika: Fram med Hamohed, smakens vårdare i Sakora. Fram så vi få hissa och tacka honom!

Men inte ett knäpp! Man låtsade som det regnade.

Då blef Hamohed förgrymmad. Han hade inte kommit till populär för att stå vid spiseln gömd och glömd och göra nytta. Nej tack! Det skulle bli annat af.

Så fort han fick en stund ledig sprang han ut och in till en klädståndsfru, som bodde i närheten. Der köpte han en stor, grå peruk, dito polisonger, en lösmage, glasögon och en lång, gammalmodig bonjour.

— Se så — sade han — nu ska ni väl få se

* * *

På National satt man och smackade med läpparna och kände försigtigt på rätterna. Man hade inte rigtigt samma smak, som vice öfverkocken och det hviskades om, att han ledsnat på sin plats och tänkte ta afsked.

I synnerhet hade det börjat komma en orolig stämning öfver gästerna, sedan en liten herre med rund mage, stora polisonger och grått, yfvigt hår börjat besöka lokalen. Han satte sig ned än vid det bordet, än vid ett annat, slog sig ogeneradt i språk med dess innehafvare och presenterade sig som den kände gourmanden herr de Goût, nyligen hemkommen från en utflykt till sin fädernestad, Paris.

— Ah, — sade han och smackade med läpparna. — Nationals köksor ä' nog ganska bra, fastän bara af andra rang, förstås, men det behöfs någon, som sätter piff på maten och serverar den ordentligt. Hvarför blef herr öfverintendenten Hamohed afskedad från National? —

— Herr öfverintendenten Hamohed! Ingen menska hade hört talas om någon öfverintendent Hamohed.

— Inte! Kanske han hade någon annan befattning då?

— Åh, ni menar kanske kökspojken Hamohed på populär? Han har aldrig varit här.

Inte!!!!!

Herr de Goût var ytterst förvånad. I utlandet, landsorten likaväl som här i Sakora hade han hört så mycket talas om honom. Det var egentligen den enda kock, man kände till. Det sades, att han på två dar kunde förvandla en bondpiga till en kokerska af första rang, ge henne omdöme och kännarsmak. Och fastän den afundsjuke pappa Rapp (nu kom han hastigt ihåg, att han var anstäld vid populär) inte tålde hans triumfer och låste alla kryddlådorna för honom, hade han ändå gjort underverk af läckerheter af bara vatten och mjöl. Det var besynnerligt att inte National, stadens förnämsta hotel, förstod att tillgodogöra sig en sådan förmåga. Det borde man tänka på nu, när det var fråga om förändring.

Man började undra hvem den der märkvärdige Hamohed kunde vara, och hvarför han inte gjort uppseende förut. Slutligen fick också pappa Rapp höra glunkas om sin kökspojkes vidunderliga meriter, och som han inte hade upptäckt dem på nära håll, gick han till National för att möjligen få sina ögon öppnade.

Ja, herr de Goût kom förstås och började sjunga som vanligt. Hamohed var ett snille, som snart skulle få vingar och flyga öfver verlden.

Plötsligt stod pappa Rapp vid bordet och slog gourmanden på axeln.

— Kom — sade han.

— Hvadbef hva . . . hv . .

Hr de Goût höll på att sätta en hel kyckling i halsen af öfverraskning.

— Eftersom ni är så intresserad för min lilla Hamohed, så skall jag presentera honom för er, liksom för hela herskapet, om ni vill följa med, sade pappa Rapp.

Herr de Goût försökte artigt att afböja så mycket besvär, men innnan han hunnit till slutet på sina protester, stod han i midten af salen med folkmassan bakom sig och en stor trymå framför sig.

— Herr de Goût sade pappa Rapp och pekade grinande på den gamle herrn — och . . .

I ett tag hade han ryckt af honom peruk, polisonger och andra lösbehag och pekade på spegeln.

. . . och hr kökspojken Hamohed. Har den äran! Kanske herrarna ä' bekanta förut? Hva! Mycket goda vänner, hva! Beundra hvarandra djupt, hva? —

Herr de Goûts anspråkslösa kärna, lilla Hamohed, låg på golfvet med uppsträckta händer och grät hu, hu, hu

Han hade inte tänkt sig ett sådant snöpligt slut på sin näpna komedi.

Alla gästerna gapskrattade och pappa Rapp stod och svängde med sin stora käpp.

— Nå — sade han — hur ska det bli! Ska du bli intendent på National, eller vill du kanske hellre bli kökspojke som förut på populär?

— Jag vill helst bli kökspojke, söta, goa pappa Rapp — snyftade Hamohed.

— Nå, så hem till spiseln då — skrek pappa Rapp och svängde käppen. — Marsch pannkaka! —

Pannkanan sprang, och tårarna rann.

Så går det ibland, när liten vill bli stor.

Litet koleraprat.

Ehuru den spanska koleran för tillfället ej tilldrager sig vidare uppmärksamhet, utan blifvit skjuten i bakgrunden af Carolinerna och den bulgariska unionen, berättas det dock åtskilligt om densamma, som torde kunna intressera litet hvar.

Spanjorerne äro ej fege af sig, tvärtom ha de visat sig tappre, både när det gäller sjukdom och fara. Desto märkvärdigare är det då, att spanska folket af den nuvarande koleraepidemien alldeles blifvit bragt ur fattningen, ja, på flera ställen rent af visat symptom till vansinne.

Förklaringen af detta är beaktansvärd, särskilt som den afgifvits af en *konservativ* potestantisk prestman. Han säger nemligen att det till hufvudsaklig del är *regeringen, som demoraliserat folket.* Naturligtvis ej planlagdt och med vilja, utan genom sin dumhet och hållningslöshet.

Sällsynt är det i sanning att finna en prest, och dertill en konservativ prest, som anklagar sin konservative öfverhet.

Se här orsaken till den spanska kolerapaniken. I fjol var den spanska styrelsen alldeles vild på fullkomlig afspärrning och dragandet af säkerhets-kordonger kring alla gränser. Förgäfves påpekade dugande läkare, att detta långt ifrån att gagna, snarare skadade derigenom att det i onödan skrämde upp folket.

Men den konservative regeringen frågade ej derefter. Och det var först i år, som kabinettet sadlade om.

Men nn hade emellertid folket vant sig vid afspärrningssystemet och höll fortfarande fast vid det.

I *Estepa* murade man helt enkelt till de gator, som förde ut till landet.

Borgmästaren i *Sella* hade varit på embetsresa, och när han skulle återvända fick han ett par kulor i hufvudet, enär han, sin pligt likmätigt, ej ville vända om.

Öfverallt var man färdig att bränna eller mörda de personer, som ville försöka komma in i en stad eller by. Men det kunde ej vara annat, när *Madrids* borgmästare tilläts ostraffadt säga, att han vore beredd trampa hvarje lag under fötterna och taga hela ansvaret på sig.

Afspärrningen uppgaf regeringen — sedan det var försent, men rökningen bibehöll den och genomdref densamma med hufvudlös energi och följaktligen började man i landsorten att desinficiera och röka alldeles förskräckligt.

Man rökte menskor, så de nästan dogo af det. På somliga ställen begagnades herdar till denna procedur, och de skrubbade och rökte sina offer med en sådan pligttrohet, att flere miste synen på affären. Och just af sådana historier ökades ängslan för koleran i hög grad. Och med den ökade ängslan tilltog epidemien.

Men det som ändligen beröfvade kolerastatistiken åtskilliga nollor var den tyska konflikten, hvaraf framgår, att det ovedersägligen är god politik att när en panik står för dörren, göra allt för att vända folkets tankar åt annat håll.

Spaniens konservativa kabinett bar sig helt annorlunda åt. Det koncentrerade allas tankar på koleran. Och derför förvandlades ett folk, som med stoiskt lugn uthärdar en sådan landsplåga som "svarta kopporna", till vansinniga, fega och grymma stackare. Och häraf följde åter, att det kom död och sorg in i många fler familjer, än annars, menskligt att döma, borde varit fallet.

Fästmannen.

Skizz af

Rien.

Är det slarf att låna ut en bok med ett fotografiporträtt uti, eller kan det möjligen vara något annat?

Häradshöfding Buhr satt och hvälfde denna fråga i sitt hufvud, medan han makade sig längre upp i sin värdinnas bekväma förmakssoffa. Han hade förkylt sig och blifvit dömd till ett par dagars arrest på sitt rum, men välmenande och artig hade fru Werngren bjudit honom in till sig om eftermiddagarne för att skingra hans ensamhet.

Nu på en stund hade likväl både hon och hennes dotter varit upptagna af hushållsbestyr. Frun hade stuckit åt honom en bok af den lättare lektyren, lofvat snart komma igen, och der satt han nu med sin roman i hand och ögonen på det hittade porträttet.

Hvad betydde det der hittegodset?

Hon hade allt vackra ögon, lilla Maria Werngren, och det der behagliga lilla smålöjet var väl träffadt.

Han hade kort förut hört, att hon skulle fotografera sig.

Kunde det inte möjligen vara en liten fin vink om, att en bön kunde göra honom till egare af skatten.

Mamma Werngren var så tillmötesgående på alla sätt. Ah, den der mamma Werngren, hon skulle nog inte tycka så illa om att se sin lilla Marie sitta inom glas och ram på häradshöfding Buhrs eleganta skrifbord och kanske ännu hellre i hans medaljong på klockkedjan. Han var ju ett godt parti, förmögen och med ljusa framtidsutsigter.

Men Maria sjelf då? Skulle hon vara med om saken? Ja, hvarför inte. Visserligen visade hon sig snarare tillbakadragen än tillmötesgående, men hon var ändå en mycket förståndig flicka, som säkerligen inte skulle göra sin mamma sorg med några enfaldiga griller.

När han kommit så långt i sina tankar blefvo de honom för äckliga och ansatt af dåligt lynne kastade han boken på bordet, började tumma på sin sjuka hals och svärja öfver alla okunniga läkare.

Det kom någon in i salen. Man gick i skänkdörrn.

— Fröken Maria! —

— Ja.

Han steg upp och stälde sig vid dörren och såg på hur hon plockade in silfret i skänklådan. — Tycker ni det är vackert att först be mig komma in för att slippa ha tråkigt i ensamheten och så bjuda mig på mitt eget sällskap. —

— Nej det är just inte mycket artigt. Jag skall gå ut och gräla på mamma. —

— Jag tycker nästan det vore mera rättvist, om ni stannade kvar och tog er sjelf i upptuktelse, ty det var ju ändå ni, som förbarmade er öfver mig och hittade på att bjuda in mig.

— Jag! — Hon vände sig tvärt om och såg högst förvånad ut. — Nej visst inte. Det var mamma. —

— Hon helsade ändå från er.

Maria bet sig i läppen och skramlade med sitt silfver. Hon visste mer än väl, att hon hvarken helsat eller med ett ord föranledt denna bjudning. Det var återigen en af hennes mors små oskyldiga lögner, och antingen skulle hon nu förklara, att modern hittat på helsningen sjelf, eller också finna sig i den rol hon gifvit henne. Men det ville hon inte. Hvad skulle han tro om henne. Det var ju alldeles som att låta honom förstå . . . Hvad den pinade henne, den der inställsamheten å hennes mors sida! Den nedtryckte henne och hindrade henne från att vara fri och naturlig.

Hon mumlade någonting om, att hennes mor nog visste, att hon tyckte det skulle vara roligt om han kom in, skyndade sig att sluta sitt arbete och stängde skänken. Just då hon skulle gå kom fru Werngren emot henne i dörren tog nycklarne af henne och sköt henne in igen.

— Du behöfver inte komma ut mera, Maria, — sade hon. — Nu reder jag mig ensam. — Ska ni inte spela litet à quatre mains? Jag ställer dörren på glänt, så hör jag. Maria sa' just sista gången att hon inte vet någon, som hon spelar så bra tillsammans med som med häradshöfdingen. —

— Kära mamma . . . ! —

— Sa' du inte det? Jo minsann, gjorde du det. — För resten spelar hon inte så illa hon heller, om hon bara bjuder till. Professor Rosenström sa' att —

— Nej men, lilla mamma . . . —

— Ja, ja, jag ska inte stå och prata längre. Gör hvad ni vill, bara du lagar, att häradshöfdingen inte får för tråkigt.

Och så nickade hon med idel solsken öfver sitt fryntliga ansigte och försvann.

Det blef en obehagligt tvungen stämning efter henne. Maria tog vid sitt arbete och sydde med ifver. Buhr satte sig på nytt att bläddra i boken, yttrade några ord då och då i alldaglig samtalsstil, men kunde ibland inte afhålla sig från att stirra på sömmerskans hvita hand, som flög fram och tillbaka mellan tyget och den burriga hårlocken vid venstra örat eller att falla i betraktelser öfver hennes profil. Om den inte precis var vackra fans det i alla fall ett visst behag hos den, någonting karakteristiskt, som verkade anslående. Hvad betydde det der bestämda draget kring munnen? Hvad tänkte hon på? Det kom med ens på honom en obetvinglig lust att veta, om hon var förståndig eller oförståndig, praktisk eller opraktisk, sin mors dotter eller inte sin mors dotter. Denna lust växte minut efter minut. Om han bara varit säker på att få nej, hade han friat på ögonblicket. Men det var allför riskabelt. Hon älskade honom inte, det syntes nog, och han ville inte tro de der vackra, klara ögonen om någon falskhet, men hvad garanterade det der. Frestelsen, ett komfortabelt hem och en betryggad framtid har besegrat mycken dygd.

Emellertid brände den der tanken honom. Han bläddrade i boken för att komma ifrån den, och så fick han återigen det lilla fotografikortet mellan fingrarna.

— Gissa hvad jag har här — sade han och höll upp begge händerna.

Hon sträckte sig upp och såg en skymt af det.

— Åh, mitt kort! Hur har det kommit i boken? —

— Ja, hvem vet! Fotografiporträtter äro ofta ganska rörliga af sig.

Men det lär egentligen vara fallet med något äldre ogifta fruntimmers, påstår min vän, löjtnant Bergman.

Han talade om för mig en ganska lustig historia, om hur ett sådant bokstafligen förföljt honom.

Han hittade d t icke allenast i alla böcker och mellan alla tidningar, utan också bakom soffkuddarne, i fruktkorgen och i blomkrukorna, Det flög rakt till hans fötter, så snart originalet öppnade sin syväska, och bad han om en kortlek för att göra kortkonster fattades hjerteress, men inte det efterhängsna konterfejet. Förföljelsen upphörde inte förr än han bedt att få det till skänks.—

Han satt och slog med kortet mot bordsskifvan. — Vill ni vara god och ge mig det— bad hon i litet nervös ton.—

— Får jag inte behålla det?--

— Nej, men ni behöfver inte vara rädd. Ni skall ändå slippa att se det mer.—

Han skrattade och fortfor att slå med kortet. — Jag hade kunnat slå vad om, att ni skulle svara på det viset. Fruntimmers vanliga sätt att ta åt sig allting! Ni kan omöjligt räknas till de något äldre, ogifta fruntimren, men ändå skulle ni göra tillämpningar. --

Maria rodnade, men svarade ingenting.

— Föröfrigt — fortsatte han, medger jag att mitt sätt att be inte var rigtigt chevalereskt.

Om jag i stället skulle ha sagt: "Under en hel timma har jag suttit och betraktat ert porträtt. Har ni hjerta att skilja mig ifrån det?" Hvad skulle ni då ha svarat? —

— Det hade inte förändrat saken det ringaste — sade hon skrattande och ville ta kortet, men han höll det fast.

Hans ansigte fick i hast ett allvarligt och hemlighetsfullt utseende och lutande sig mot henne tvärs öfver bordet, sade han halfviskande:

— Nå, då skall jag fråga er mamma.—

— Mamma! — Maria blef med ens. blodröd, reste sig upp och röck till sig kortet. Det var någonting i hans ton och blick, som npprörde henne mer än orden. — Mina porträtt rår ingen om mer än jag sjelf — sade hon — och jag ger bort dem åt hvem jag vill.

— Jaså, kanske ni också redan bestämdt, hvem som skall bli den lyckligee egaren till det der?

Han satt med armarne öfver bordet och smålog. Hvad tänkte han om henne? Trodde han, att hon inbillade sig, att han var kär i henne,

Trodde han kanske, att allt hvad hon gjorde var koketteri, att hon var i komplott med sin mor, för att fånga honom. Det der småleendet retade henne obeskrifligt, och hon visste inte hur hon skulle kunna försvara sig emot det.

— Ja — sade hon slutligen i det hennes ansigte plötsligt klarnade upp. Det är verkligen någon som skall få det, om han vill.

— Hvem då? —

— Min fästman. —

— Är ni förlofvad? —

— Ja Men hemligt sålänge. Ni måste lofva mig att inte tala om det.

Häradshöfding Buhr tyckte sig nästan ha fått ett slag i ansigtet.

Hvarför talade hon om det för honom, en vildt främmande person. Och med eu sådan triumf i de klara blå ögonen. Han kände nästan en viss blygsel öfver allt hvad han suttit och pratat. (Forts.)

Upprop

om bidrag till

Arbetareinstitutet.

Arbetareinstituts-Föreningen tillåter sig härmed anhålla om välvilliga understöd till Stockholms Arbetareinstitut, som under sin femåriga tillvaro med erkänd framgång verkat för sitt ändamål: arbetsklassens tidsenliga upplysning, och derför tillvunn't sig ett betydande intresse från den stora allmänhetens sida.

Hittills har staten och den enskilda frikostigheten i rikt mått omhuldat den högre bildningen, men offrat jemförelsevis litet på folkbildningen i egentlig mening.

Okunnigheten visar sig i otaliga fall vara ett af de förnämsta hindren för en lugu social utveckling, och den bristande upplysningen är det förnämsta skälet, hvarför arbetaren af de lagstiftande makterna ej göres till fullmyndig medborgare.

Allt detta vållar ett djupgående kroniskt lidande hos hela samhället. Alla klasser lida, om somliga tillbakasättas, och hatfulla känslor intaga den allmänna menniskokärlekens plats, då ej alla få hvad alla behöfva: upplysning.

Ingen vet hrar anlagen äro till finnandes och samhället har ej råd att undvara de dyrbaåa intellektuella krafter, som äonu ligga slumrande hos flertalet, obrukade af brist på öfning, okända genom bristande intresse att bringa dem i dagen.

Nedanstående förening har gjort till sin uppgift att på ett populärt sätt sprida den vetenskapliga odlingens resultat bland hufvudstadens kroppsarbetande klasser, en uppgift, som torde få anses vara af en betydelse, fullt jemförlig med någon annan social verksamhet, vare sig den gäller ekonomiska reformer eller välgörenhet m. fl. lika så nödvändiga som nyttiga verkningsfält.

Då erfarenheten visat, att de, som söka undervisuing i Arbetareinstitutet, ej ega medel att bekosta mer än en ringa del af densamma och att de anslagssummor, som lemnas af stat och kommun, ej äro tillräckliga för Institutets uppehållande; tillåter sig Arbetare-Institutsföreningen att till dem bland den stora allmänheten, hvilka äro i tillfälle att understödja allmännyttiga företag och önska Arbetareinstitutets bestånd på samma grundval som hittills, vädja om välvilliga bidrag.

Föreningen vågar hysa den förhoppningen, att många medlemmar af detta samhälle skola vara benägna att lemna årsafgifter till smärre belopp och har derför anordnat kupongböcker för 5 och 10 kronors bidrag, som torde lemnas till kassaförvaltaren H. I. Hæggström, 13 Storkyrkobrinken, sekreteraren A. Nyström, 10 Wahrendorffsgatan, eller vaktmästaren, hvilka träffas alla aftnar i institutets lokal 14 Ålandsgatan.

Stockholm i oktober 1885.

Å Arbetareinstituts-Föreningens vägnar dess Förvaltningsråd:

A. C. Schönmeyr, ordförande.

E. Ödmansson, A. Key. W. A. F. Ekengren v. ordförande.

I. Hæggström, W. Wiklund. A. Nyström, kassaförvaltare. sekreterare.

Löst krut.

"En af oss ska' ut", förklarade en toffelhjelte i Örebrotrakten, då han något lurfvig kom hem till sin gumma från vänners lag.

"Det skulle vara roligt veta, hvem det skulle bli", mente hustrun och reste sig ur sängen.

"Jo. det blir väl mest jag", svarade den äkta mannen och lomade hastigt ut.

* * *

Betecknande namn. Fru A. är bekant för sin vackra röst och hennes man för sin otroliga förmåga att förtära punsch. Derför kallas hon *näktergalen* och han *nektargalen*

* * *

På ett stycke sulläder, hvilket var inlemnadt på en industri-exposition, hade garfvaren, hos hvilken det blifvit beredt, fäst en lapp med påskrift: "Detta sulläder är beredt af en svensk oxe".

* * *

Det onda samvetet. Häromdagen satt på ett kafé i Newyork en "framstående kalifornare", som för sina häpne åhörare berättade att hans kompanjon dagen förut telegraferat, att han sålt malm från Sara Jane grufvan för 600 dollars per ton, då en papegoja bakom disken ropade:

— Äh, smäck inte ihop sådana f—e historier, gamle skräflare!

— Jag . . . jag visste inte att det var någon annan Carliforniabo närvarande, stammade den "framstående" och smög sig ut.

Depescher.

Carlo. Det var ju ytterst ledsamt. Men vi förutspådde en sådan ändalykt.

Ingångna redovisningar: Bollnäs (G); Gefle (H. A); Ranten (E); Vesterås (W); Mjölby, (A); Örebro (L); Visby (N); Varberg (M); Vexiö (L); Motala (E).

Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen inkomma med redovisning för tilländalupna kvartalet. Frimärken mottagas ej som likvid, utan sändes denna lämpligast pr postanvisning.

Osålda exemplar, som ej uppgå till 100, torde skickas som korsband.

OBS! Blänkarens format förstoradt. Prenumerationspriset minskadt med hälften. Lösnummerpris: i Stockholm fem öre, i landsorten 10 öre. Blänkaren kostar till årets slut endast

65 öre.

Är edert hår grått? Vill det falla af? Lider ni af mjell? Är håret af naturen tunnt? Har ni klåda i hufvudsvålen? Då pröfva på

I. FREDERIKSENS

Haarelexir

INTYG:

Med glädje intygas, att jag i ett och ett halft år har begagnat edert hårelexir med bästa resultat, och kan jag med godt samvete rekommendera detsamma som ett utmärkt hårmedel, oskadligt för helsan.

Alois Misky Edler v. Delney,

Graz,

Dr. med. & chir., fhv. Livlæge hos Hs. Maj. afd. Kejser Maximilian af Mexiko.

Tacksamt intygas härmed, att jag vid bruket af edert hårmedel har uppnått det mest glänsande resultat.

Hasseldorff pr Uetersen.

B. v. Oppen Schilden,

Jægmäster.

Pris pr flaska kr. 1,75 och 2,75.

Finnes här i Stockholm att köpa i

Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg.

Anna Drewitz' Parfymhandel, Hamngatan 8.

Mauritz Widfors' Drottninggatan 97.

I Upsala i

Maria Svenssons Parfymbutik, Drottninggatan.

Ulriksdals Värdshus

Allmänna Telefon 60 39

I Holmbergska Bokhandeln,

75 Regeringsgatan 75.

samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"

2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.

OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

LYCKO-PER

är Sveriges enda prisbilliga illustrerade skämttidning

och utkommer från Stockholm hvarje Lördag till det fabulöst *billiga priset af*

5 öre ex.

Tidningens format är 20 × 26 verktum, innehåller kvickt och satiriskt, illustrationerna komiska, som en skämttidning skola vara. Redaktionen förfogar öfver flere utmärkt goda medarbetare. Tidningen har under sin ettåriga tillvaro tillvunnit sig ***allas*** *berättigade sympatier, derom vitnar dess upplaga, som för närvarande är 7,000 exemplar hvarje nummer*

Fastän Lycko-Per är större och innehåller mera text än någon annan skämttigning, är dess pris endast ***hälften*** *mot alla andra tidningars i samma bransch, eller för* ***1 år 2 kr. 75 öre*** *(då en illustrerad Lycko-Per-kalender erhålles gratis), för halft år 1 kr. 45 öre och för ett kvartal*

endast 85 öre,

postbefordringsafgiften inberäknad.

LYCKO-PER

börjar sitt första nummer i Oktober med den ytterst spännande och högst intressanta originalföljetongen

Villatjufvens lefnadsöden,

berättade af honom sjelf i häktet,

som ***ovilkorligen*** *kommer att omfattas med* ***största intresse.***

På det Lycko-Per må blifva ännu mera spridd öfver hela landet och vinna allt flera vänner, erhålla alla som å närmaste postanstalt prenumerera å tidningen för årets sista kvartal och erlägga det lilla obetydliga beloppet af endast ***85 öre,*** sig tillsändt

Trenne större Planscher

af utmärkta mästare, elegant tryck å fint planschpapper.

Endast derigenom att vi af en händelse lyckats öfverkomma dessa planscher för billigt pris, se vi oss i stånd att skänka bort dem, emedan tidningen i och för sig sjelf är värd sina 85 öre. För att kunna erhålla dessa planscher erfordras endast att prenumeranterna insända postverkets qvitto till redaktionen, hvarefter planscherna oförtöfvadt expedieras till platsen.

Försumma alltså icke att för 85 öre göra bekantskap med Lycko-Per! Ni kommer icke att ångra detta, utan tvärtom!

Komissionärer antages på liberala vilkor öfver hela Sverige.

Profexemplar af tidningen erhållas gratis på begäran.

Redaktionen af Lycko-Per.

Importerade CIGARRER.

La Salvadora	pr 100 st.	Kr.	7: —.		
La Gloria	„	„	„	„	8: —.
La Claridad	„	„	„	„	5: 50.
El Combàte	„	„	„	„	6: 50.

Allt netto.

Natalia	pr 100 st.	Kr.	8: —.
Amanda	„ „ „	„	12: —.

Med 25 proc. rabatt.

Order från landsorten expedieras mot efterkraf.

Försäljning genom

Ivar Nelin.

14 Kaptensgatan, Stockholm.

På **Albert Bonniers** förlag har i dessa dagar utkommit;

Sveriges

Handelskalender

1885 - 1886,

(26) Inbunden i clotband 12 kr.

Arbetare observera!

I boden n:r *5 Hötorgsgränd n:r 5* finnes alltid ständigt lager af nya och begagnade Mans- och Fruntimmerskläder, samt nya och begagnade Möbler till de mest billiga priser.

OBS. Bättre Mans- och Fruntim-Berskläder samt begagnade Möbler uppköpas af

G. W. Bergström.

25 st. Cigarrer à 1 kr.

i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000. Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.

Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,

Gas- och Vattenledningsentreprenörer,

Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

UR!

Ett väl sorteradt lager af såväl Vägg- som Fickur till billiga priser hos **Rudolf Callin.**

11 Södra Humlegårdsgatan 11.

Obs. Nära spårvägen.

112. 20 66.

100 öre.

Till detta pris pr helbutelj utom glas sälja undertecknade ***utmärkt goda, äkta Viner*** och ***Spirituosa,*** nemligen:

Rödt Portvin, hvitt Portvin, Scherry och ***sött Desertvin.*** Spanska Drufviner från Barcelona.

Rödt Bordeauxvin, Marsala, Malaga, Muscat, Bischoff och ***Carolina.***

Bankopunsch och ***Bidevindpunsch.***

Fransk Cognac, ljus eller mörk, ***Arrac*** och ***Rom, Aqvavite*** och ***Goll, Genever.***

Likörer, flera sorter, samt ny ***Fransk Champagne*** à 2; 50 pr 1/1-but., 1: 50 pr 1/2-but.

Äfven finnas många andra sorters ***Viner*** och ***Spirituosa,*** så väl billigare som dyrare, allt varor af utmärkt qualité.

Order från landsorten utföras omsorgsfullt. Varorna packas i lådor.

L. GUMMESSON & Komp:s

Vin- & Spirituosahandel,

16 Stora Nygatan 16.

OBS. Priskuranter utlemnas på begäran villigt. (27.)

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade Bordsdukar på kläde,

D:o Antimakassar "

D:o Lampmattor "

Antika Linnebroderier,

Damskor, brodderi på sammet,

Badhandukar,

Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),

Rökbord,

Rökmössor,

Äkta Turkisk

Tobak och

Cigaretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,

17 Hamngatan 17.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förening i den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkant på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontroll** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längst stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor

63 B Slussplan 63 B

samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o., Stockholm.

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. 1/2 2—1/2 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. 1/2 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abbonenter kunna lösa biljetter för en vecka eller längre tid till moderat pris.

Läs!

Solidaste och billigaste möbler tillverkas och försäljas hos undertecknad, äfven mot afbetalning. Särskilt rekommenderas mina välstoppade utmärkta **Turkiska Divaner** och **eleganta utdragssoffor,** de senare till det oerhördt billiga priset af *35 kronor.*

OBS.! Icke Göteborgsarbete.

Otto Wahlenberg,

Tapetserare.

Drottninggatan 95 D. Stockholm.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant

3 Jakobs torg 3.

Apparaten brinner hela dagen.

Märkbläck, Skrifbläck, Silfverpolertvål, Polerpulfver, Halls Hår-Renovator, Hårvax, Barklinds HårRenovator, Pomador, Smink,

Blanksmörja,

Tvål, Eau de Cologne Essenser,

m. m. hos

41 C. F. DUFVA, 41.

Drottninggatan.

Oxtorgskällaren

Oxtorgsgatan N:r 6

Restaurant. Café.

OBS. Telefon gratis. ***G. Carlsson.***

(29)

Collan-Olja (Skobesparingsmedel.)

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel.)

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Skepparegatan 48, 3 tr.

Red:s mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm F. Mällborns Boktr.

N:o 26.

Prenumerationspris:

Helt år	Kr. 2,50.
Trefjerdedelsår	„ 2,—.
Halfår	„ 1,25.
Kvartal	„ 0,65.

Häri är postarvodet inräknadt.
Lösnummer: i Stockholm ***fem*** öre, i landsorten 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Opponenternas Utställning

i

Theodor Blanch's Konst-Salon

Kungsträdgården.

Öppen: *Hvardagar kl. 10 f. m. 5 e. m.*
Söndagar kl. 1—4 e. m.

Inträdesafgift 1 krona, hälften för barn under 14 år.

Illustrerad katalog finnes till salu i lokalen.

Obs.! Endast en kort tid.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar E. Th. Klemming, 40 Drottningatan och Edw. Björk, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Filialkontor London,
27 Great Tower Street.

I Skandinaviens större städer hos de flesta Herrar Vinhandlare.

John Meisner,
Agent.
Stockholm.

GEO. SAYER & C:O.

Etablerad 1853.

Hedersmedaljer:
London . . 1862.
Montreal. . 1865.

COGNAC.

30

Till Blänkarens ärade prenumeranter & läsare.

Från och med onsdagen den 7 oktober utkommer Blänkaren som vanligt med ett nummer i veckan hvarje onsdag.

Tidningens politiska hållning är densamma som hittills, och det skall bli redaktionens oaflåtliga omsorg att ärligt och konsekvent förfäkta de frisinnade åsigter, för hvilka tidningen hittills varit tolk.

Tidningens format har blifvit betydligt förstoradt på samma gång dess prenumerations- och lösnummerpris blifvit nedsatt med hälften, en åtgärd som har sin grund i redaktionens önskan att äfven de bredare samfundslagren må bli i tillfälle köpa densamma.

Större omsorg än hittills skall nedläggas å tidningens yttre utstyrsel och skola vi stundom pryda densamma med porträtt af situationens stormän.

Som ersättning åt våra prenumeranter för de nummer de gått miste om, skola vi lemna en dansk vensterbroschyr i svensk öfversättning.

Blänkarens red.

Der ute

Uppvaknande.

Island har nu ändtligen lyckats få en egen bank, hvadan är att hoppas, att öns handel tar duktig fart. Med sitt förhållande till Danmark ha öboarne i allmänhet ej varit riktigt nöjde, och nu ha deras fordringar iklädt sig en bestämdare form än någonsin förut. De sträfva efter att ändtligen blifva förklarade politiskt myndige, något som sannerligen är på tiden.

Ön vill hafva sin författning närmast i öfverensstämmelse med Norges, till hvilkct land för öfrigt Island tyckes allt mera dragas. Nu till en början vilja visserligen isländingarne bibehållandet af sin förening med Danmark, men föreningsbandet vill man ha så löst som möjligt.

Island står i ett provinsielt förhållande till Danmark. Det har sin landshöfding, hvilken har ungefär samma ställning som landshöfdingarne här i Sverige, i det han för ön representerar konungen. Island har visserligen ett Althing, men detta har blott rådgifvande rätt och beslutar ej öfver öns finanser, hvilka handhafvas liksom öns angelägenheter i allmänhet inom den danska regeringen.

Nu fordra isländingarne, att provinsbandet skall upphäfvas, och unionsbandet sättas i stället. Island skall visserligen som hittills hafva gemensam konung med Danmark, men en särskild, temligen sjelfständig jarl, som omgifver sig med en egen isländsk minister, bestående af tre personer, hvilken är ansvarig inför representationen, som skall utgöras af två kamrar, båda folkvalda, och af hvilka den andra kammaren kan åtala ministrarne inför en riksrätt, besteånde af öfra kammarens samt högsta domstolens medlemmar, såsom i Norge. Inga lagar kunna utfärdas utan en eller flere ansvarige ministrars sanktion. Konungen intager särskildt i sin titel, att han är konung af Island och medgifves endast suspensivt veto, d. v. s. man vill, att representationen skall kunna genomdrifva ej blott vanliga lagar, utan äfven ändringar i sjelfva grundlagen eller författningen utan konungens bifall.

Detta är fordringar hvilka naturligtvis den Estrupska ministéren ej kan begripa, långt mindre bifalla. Och det är att hoppas, att Islands folk hjelper sitt till för att ej allenast skaffa sig sjelf politisk frihet, utan äfven hela Danmark genom störtandet af den hatade Estrupska ministéren.

———

Röster från Danmark.

VI.

(Bref till Blänkaren.)

(Forts.)

Man kan utan öfverdrift påstå, att under de senaste åtta dagarne hela Danmark varit upptaget med att hylla två män, två hederlige godsegare från Jylland, hvilka regeringen genom sina dresserade kreatur har behandlat på ett sätt, som tydligt och klart lägger i dagen friheten och det *skydd*, man har rättighet att kräfva af lagarne i det fria Danmark.

Vi ha förut sysselsatt oss något med herr Noes' och Nielsens' triumftåg, men tro dock, att det skulle intressera våra ärade läsare lära känna, hvad en dansk jurist, "Overretssagförer" Cantor säger härom. Och detta trots att danska jurister i våra dagar ej ha synnerligen godt namn hos den frisinnade delen af svenska folket.

Cantor säger:

Då Bourbonerne kördes ut ur Spanien, gick folk omkring och skröt med, att de hade suttit på straffarbete.

Familjen Bourbon hade sändt landets bäste män i fängelse, det var en heder att ha "suttit inne" som politisk förbrytare, och de verkliga förbrytarne begagnade sig häraf och berättade helt enkelt utan motivering: vi ha suttit på fästning.

Ett rättstillstånd, under hvilket lagarnes straff är detsamma som en hedersbevisning, är abnormt och undergräfver ett lands moral. Detta lär näppeligen kunna förnekas. Våra straffängelser äro ej bygda för att en jublande skara skall mottaga dem, som släppas ut ifrån anstalterna, och våra kriminaldomar afkunnas ej för att skapa en oerhörd hyllningsdemonstration åt dem, som drabbas af domen.

Men hvad ha vi ej varit vittne till i dessa dagar? Den ene af de i Holstebrosaken fälde mottogs af landets hufvudstad med en entusiasm, som endast kallas till lif af våra ypperste medborgare, med hurrarop så kraftfulla och genomträngande, att de väckte de två andre medbrottslingarne, hvilka sofvo i sina celler. Och då desse i sin tur några dagar efteråt få rättighet att blifva frie, då samlas kväll efter kväll unga och gamla för att hedra och ära dem, för att visa dem tacksamhet och sympati. De resa till sina hem, och deras hemfärd är ett triumftåg.

Sådant blir resultatet, när myndigheterna behandla i grund och botten hederligt folk som förbrytare. Och det finnes ingen, som tviflar på de de mäns hederlighet, hvilka man månader igenom höll fängslade och nekade att taga borgen för. Emedan logik ej kan slå ned det "rättsliga" påståendet, att det fans en möjlighet för att de skulle söka undkomma, blir påståendet på dansk tunga ett faktum. Men med handen på hjertat kan ingen tro något sådant. Och likväl häktades de. Och folkets rättsmedvetande sade : detta kan ej vara rättvisa.

Och det har rätt. Straffet är en sak, men sättet hvarpå de behandlades en annan. När en domare säger till en person, det som *Ipsen* sade till *Noes*, då denne arresterades: "Ja, ni är en hedersman, men — — — ", då är sannerligen rättvisan ute på orätt väg. Man skall vara försigtig, när det gäller att arrestera hederlige män. Det är farligt för hela domstolsapparaten att fälla personer, hvilka efter domens afkunnande, icke blott vanäras, utan äfven af *hvarje man* i hela landet vill tagas i hand, och om hvilken vi alla ha samma goda tanke före som efter domen.

Ingen sak har sårat rättsmedvetandet djupare, har kränt det svårare, det har tydligen ådagalagts af demonstrationerne. Genom dessa har man velat säga de tre männen: "Ni fälldes ej för det ni voro sämre än vi andra, ni fälldes, derför att ni voro bättre. Eder dom är för eder den största ära." Och man har vidare velat säga de två, hvilka sutit inspärrade långt från hus och hem, att man är upprörd deröfver. Jublet har varit en protest mot den kgl. danska rättvisan år 1885.

Och till en sådan finnes der sannerligen fullt skäl. Man arresterade de två, ehuru det var tvifvelaktigt, om de kunde bli dömda, och då man ändtligen hade dömt dem till ett hårdt straff, lössläppte man dem. Allt detta är verkligen beaktansvärdt. Först skickas en domare som företager en opartisk undersökning och följdriktigt ej arresterar, sedan kasseras denne för Ipsen, som ögonblickligen arresterar. Så erhåller Ipsen, sedan rättegången är utagerad och domaren blifvit på det klara med alla målets facer, tillbud om borgen, huru stor han än önskar. Men, hr Ipsen *vill* inte. Två så samhällsfarliga förbrytare! Omöjligt! Alldeles omöjligt tillägger hr *Lassen.* Alldeles, alldeles omöjligt säga högerpressen och den högsta domstolen.

Och så faller domen. Efter några dagar, (ty den danska tågordningen anser ej öfverensstämmande med sin värdighet att brådska) säger man till de två: Var så god och gå er väg nu, men far direkte hem och hitta ej på några dumheter. Men borgen? Ja, den kom aldrig ens på tal.

O, du allvetande högerpress, du som känner, vet och ser allt, upplys oss mindre vetande dödlige om hvarför Ipsen handlade på detta sätt. Säg oss skälet! Det är så nyttigt och bra att kunna spåra sundt förnuft i domstolsbesluten, hjelp oss att flnna detta. Du, som är underkunnig om Holstebrosakens alla irrgångar, som skickade Ipsen till Jylland, som arresterade Noes och Nielsen, innan Ipsen hade sett dem, som dömde dem, innan Ipsen hade förhört dem, gör åtminstone detta enda klart: hvarför behöll han dem, då han kunde få borgen??? Vi veta att han gjorde det, emedan det var rätt, men det är oss omöjligt förstå annat än att det var alldeles vansinnigt.

Och när på allt detta intet svar kommer, så ja, slutledningen är ej svår. Högerpressen känner sjelf på sig, att denna sak ej hörer till de bästa. Den söker föra in den grofva behandlingen på glömskans allt sonande område, i det den jemt och ständigt idislar om den goda mat fångarne fingo från Berg o. s. v. Men detta var ju endast enligt fängelsereglementet, och någon extra förmån ha de sannerligen ej kommit i åtnjutande af. Och att man ej till följe af deras ordentliga uppförande slog och sparkade dem, kan man näppeligen hänföra till någon större grad af humanitet. Den största brutaliteten man kunde visa dem, var att arrestera dem, och det har man ju gjort.

De blefvo ju arresterade och dömde — af domstolen. Folkets, nationens dom ha demonstrationerna visat. Det händer under stundom i ett land, att domstolarne döma ett, folket ett annat. Sedan kommer historiens dom. Och den plägar alltid sammanfalla med folkets.

(Forts.)

Medborgarvärde och medborgarrätt.

För Blänkaren
af
Ess.

(Forts.)

Fråga den skicklige ingeniören, hvarför han icke sjelf anlägger en mekanisk verkstad; och han skall svara att han saknar kapital. Spörj den talangfulle handelsresanden, hvarför han icke öppnar egen affär, och svaret blir: det fordras kapital. Gå till den fordom välmående snickaren och hör efter, hvarför han icke sjelf satte upp egen snickeri-fabrik i stället för att taga anställning som arbetare på den nya: han hade icke tillräckligt kapital. Hvarför gjorde icke uppfinnaren sjelf sin uppfinning fruktbärande och behöll frukterna för egen räkning? Han saknade kapital. Hvad var det Hubendick förklarade, att den nyexaminerade tjenstemannen behöfde för att kunna hålla ut under väntan på befordran? Jo. medel, d. ä. kapital. Hvad fordrades, om teknikern skulle vara säker på att hafva något gagn af sin utbildning? En egen fabrik, d. ä. kapital. Hvad behöfde vetenskapsmannen för att kunna använda sin intelligens i forskningens tjenst? Penningar, således kapital. På hvad sätt erhålla fabrikanten och affärsmannen den förbindelse med handelsverlden, som sätter dem i stånd att "undersöka och bedöma konjunkturerna"? Genom sitt kapital. Ja, hvad är det slutligen, som fordras för inhemtande af den "intelligens och bildning", som inför öfverklassen har något värde? Kapital. Det första oah vigtigaste man har att tänka på, då man vill börja ett företag, är hvarken intelligens eller bildning, utan kapital. Öfver allt möter oss detta obevekliga ord : kapital, kapital. Det är den allsmäktige gud, som styr samhället. Det är samhällsekonomiens "första princip." Vi lefva under ett penningvälde mer otillgängligt och obetvingligt än om det vore omgärdadt af en kinesisk mur af stål. Kapitalet som skulle vara vår tjenare, har blifvit vår tyrann, det håller fast oss som med en osynlig jernhand; det tvingar oss in på lefnadsbanor, som vi afsky. Hvarje svar på frågan "hvad skall man bli?" är liktydigt med: "blif kapitalist." Ty utan kapital finnes snart ingen annan utväg än att bli kapitalets träl.

Men hur blir man då kapitalist, när ingen verksamhet tyckes ha utsigt till framgång, utan att kapitalet är förhanden redan från början? Det finnes verkligen ingen annan fullt säker och på samma gång ärlig utväg än att "välja sina föräldrar med mycken urskiljning". Svärföräldrar kunna visserligen vara af samma nytta, men att skaffa sig svärföräldrar för penningars skull är icke ärligt.

De allra fleste nuvarande innehafvarne af de stora förmögenheterna hafva genom sin födsel eller genom giftermål kommit i besittning af dem. Sjelfve hafva de icke lagt två strå i kors för att frambringa dem. Ja, den framställning vi nyss lemnat af de lagar egendomsfördelningen för närvarande följer visar, att det i allmänhet skulle varit dem omöjligt, att sjelfve skapa sina förmögenheter. Regeln är, att det skall finnas ett kapital (icke lånadt) att börja med, och när detta finnes, förökar det sig vanligen sjelf. Denna regel upphäfves icke genom ett och annat undantag.

Således är rikdom ingalunda någon frukt af andlig öfverlägsenhet, utan har sin grund helt enkelt i arfsrätten. Att vid den samma foga samhälleliga förmåner är ingenting annat än att skapa en klass med ärftliga företräden, något som allmänt erkännes vara fördömligt. Emellertid är vår öfverklass just en sådan med ärftliga privilegier försedd, strängt afsöndrad kast. Och saken förbättras ingalunda derigenom, att många af desse förmögenheter, som förläna sina egare socialt anseende, politisk och kommunal makt, härleda sig från forna tiders rofferier, från belöningar för simpel drängtjenst hos kungen, från smuggling, bedrägerier, börsspel o. s. v.

———

Vi hafva nu skärskådat alla de vigtigaste påståenden, genom hvilka man söker berättiga öfverklassens af lagen tillerkända företrädesrättigheter inom samhället, och vi ha funnit, att de utgöra ingenting annat än en simpel jesuitisk lögnbygnad. Öfverklassens alla privilegier äro grundade på ränker och falska uppgifter, Den har skrifvit lagar, som afse att småningom samla all landets förmögenhet i dess hand och att monopolisera bildningen för dess räkning, och i dessa samma lagar föreskrifves, att endast den förmögne skall ega medborgarrätt.

"Öfverklassen bör ha störst rösträtt", heter det, emedan den betalar mest skatt — och så är det underklassen, som ej blott erlägger största delen af de indirekta skatterna, hvilka utgöra samhällets förnämsta inkomstposter, utan äfven frambringar den förmögenhet, hvarur de öfriga skatterna tagas. "Öfverklassen bör ha mest att säga", fortsätter man, "ty dess förmögenhet spelar en så vigtig roll i samhällsekonomien". Ja, den spelar verkligen en vigtig rol; den hopar mer och mer arbetets frukter inom några få familjer och gör de öfrige egendomslöse. "Öfverklassen ensam", säger man slutligen, "besitter den höga intelligens och bildning, som kräfvas för så maktpåliggande värf som att välja taxeringskomitéer, kommunalstyrelser och ledamöter i den klassprivilegierna bevarande första kammaren". Och så utgöres dess bildning hufvudsakligen af gammalmodiga prydnadskunskaper och andlig fernissa.

Nej, de verkliga skälen, hvarför öfverklassen intagit och bibehåller sin herskande ställning inom samhällsinrättningarne, är icke, att den har störst rättighet eller är mer skicklig dertill, utan det har skett och sker på det nationen icke skall komma i tillfälle att taga från den de orättvist förvärfvade medlen till ett öfverdådigt och vällustigt lif: dess ärfda rikdomar, frukterna af andras svett och försakelser. Ty när underklassen en gång får del i lagstiftnings- och beskattningsmakten, kommer nog annat att fordras för vinnande af förmögenhet och makt än att blott "välja föräldrar eller svärföräldrar med urskiljning".

Den stora franska revolutionen sopade bort de ärftliga ståndsprivilegiernas gamla *former*, men privilegierna sjelfva, rikdomens och maktens ärftlighet, lemnade den kvar. Tiden är inne, att äfven de måste försvinna.

Vi, underklassen, äro icke af någon sämre ras än öfverklassen; vi göra landet och samhället lika mycket gagn som den; vi äro lika väl danade för bildning och civilsation som den; vi vilja ock ha samma rättigheter. Vi fordra likställighet i medborgarrätt utan hänsyn till annat än till lydnaden för samhällslagar.

Siut.

Ärade kommissionärer i landsorten uppmanas att ofördröjligen inkomma med redovisning för tilländalupna kvartalet. Frimärken mottagas ej som likvid, utan sändes denna lämpligast pr postanvisning.

Osålda exemplar, som ej uppgå till 100, torde skickas som korsband,

OBS! Blänkarens format förstoradt. Prenumerationspriset minskadt med hälften. Lösnummerpris: i Stockholm f e m öre, i landsorten 10 öre. Blänkaren kostar till årets slut endast

6 5 ö r e.

Hallberg, Juvelerare, Fredsgatan 22.

Här hemma.

Missionsverksamheten, statskyrkans snygga påhitt för att plocka penningar ur de fattiges fickor och dymedelst fastare binda dem vid sin offerlära, urartar i landsorten till ordentliga festtillställningar. Exempelvis har Jönköpings missionsförenings styrelse känt sig nödsakad att till magistraten inlemna en skrifvelse med anhållan att minuthandel samt utskänkning af spirituösa drycker jemte försäljning af öl och vin å ölstugorna måtte i likhet med hvad under marknader eger rum, förbjudas under nämnda missionsförenings 4 årliga kvartalsmöten i Jönköping.

Dessa missionsmöten ha för den kringliggande traktens allmoge blifvit en ersättning för de forna marknaderna. Tusentals personer strömma till staden, och bland dessa finnas många, som ej kommit för missionsmötets skull utan endast för att få svira i staden, hvarföre också missionsmötena plägå åtföljas af scener med raglande personer och slagsmål, så att missionsföreningens styrelse på allra senaste tiden sett sig föranlåten att förlägga bemälda möten till sön- eller helgdagar.

So… synes äro många skickade, men å utvalde.

———

Norrköpingsboarne ha nu fått lära sig att det gagnar till intet att göra en billig begäran hos majestätet. Hr Edelstam blef polismästare och inte alls hr Zetterstrand.

Regeringens vägar äro outransakliga.

———

Att rättsmedvetandet står lågt uppe hos våra bröder lapparne, är ju ett sorgligt faktum. Följande upprörande historia lemnar dertill en hemsk illustration.

I Februari månad ankom till Hallestads socken en gosse i ett högst utblottadt skick och sjuk. Han upptogs af barmhertiga menniskor, rengjordes och uppkläddes samt erhöll läkarevård och har tills nu fått besöka Sontorps bruksskola, der han gjort goda framsteg. Det folk, hos hvilket han vistades, önskar för sina åtgärder ingen betalning, men som gossen till följd af ett sjukt ben icke är duglig till det yrke, mannen i huset idkar, men hans anlag synas ligga åt snickeri, har ordföranden i kommunalstyrelsen anhållit hos länsstyrelsen att utväg måtte beredas honom för framtiden och medel för hans försörjning anskaffas, hvilket icke längre kan ske på enskild väg.

Gossen uppgifver sig vara lapp, åldern är han icke säker på (14 à 16 år) namnet Kobel Steimets. Hans föräldrar egde många renar och fadren dog då gossen var 8 år gammal, och modren hade dött ett par år förut. Vid fadrens död, som skulle egt rum på ett fjell med namnet Riga, i närheten af Gellivara inåt norska gränsen, togo andra lappar renarna och lemnade gossen och en yngre syster åt sig sjelfva. De vandrade i skogarne, men uttröttade, lade de sig att hvila vid en större sten.

Vid gossens uppvaknande var systern borta, hvarefter han vandrade vidare ensam. Han hae alltsedan, ända till dess han nu omhändertogs, uppehållit sig med betlande.

Nog tyckes det med fog som om vederbörande kunde sysselsätta sig litet mera med att bibringa lapparne rättsbegrepp än fallet hittills varit, ty tid fattas sannerligen icke.

———

Arbetareståndet och vår tids ideala sträfvanden.

Ystads arbetareförening invigde i söndags en för dess räkning uppförd ny lokal, hvarvid skolläraren Axel Svenson höll invigningstalet, hvilket var af följande lydelse:

Man brukar säga, att vår tid är en orolig tid, och man har rätt deri, ty äfven om icke så våldsamma rörelser försiggå bland folken som t. ex. folkvandringarne, korstågen, reformationskrigen eller franska revolutionen, inträffa dock ständigt rörelser på andens område, hvilka kunna medföra lika betydelsefulla verkningar. Nya åsigter strida oupphörligt med de gamla, och hela folks tänkesätt i fråga om både politik, samhällsangelägenheter och religion förändras ofta mer på ett eller två årtionden än förr på ett eller två hundra år. Man anklagar ofta den nya tidens åsigter och sträfvanden för att vara materialistiska, d. v. s. att de skulle mer syfta på de kroppsliga angelägenheterna och förbise det andliga lifvet. Men man torde deri göra tiden orätt. Visserligen egna verldens främste tänkare och snillen sin uppmärksamhet hufvudsakligen åt praktiska ämnen. Man studerar helst vetenskapen om den materiela verldens föremål och företeelser; man gör en mängd uppfinningar, som framför allt kunna vara till nytta i det praktiska lifvet o. s. v. Allt detta förefaller onekligen mycket materialistiskt. Men vid närmare eftersinnande skall man dock snart inse, att det ytterst afser idealistiska syften; d. v. s. dess ändamål är att förädla och förbättra. Vetenskaperna, uppfinningarne, folkupplysningen syfta till att höja menskornas välmåga, bibringa dem förståndigare åsigter, ädlare tankar och åsigter.

Men ej nog härmed: det torde knappast hafva funnits något tidehvarf, då så många ideala sträfvanden — sträfvanden att förädla menskligheten — vunnit så vidsträckt anklang som just i vår tid. Så hafva vi *folkupplysnings-idén*, tanken att meddela bildning åt alla samhällslager; *jemlikhetssträfvandet*, afseende att inrätta samhället efter menskornas olika beskaffenhet och begåfning i stället för efter tillfälliga yttre omständigheter; *frihetssträfvandena* af olika slag, hvilka vilja borttaga onödiga skrankor för tanke-, tal- och handlingsfriheten samt bereda en hvar rätt, att tänka, tala och handla som han sjelf vill, så långt han icke kränker andras lika rätt; *fredssträfvandet*, med syfte att snart göra slut på alla krig, och i spetsen för hvilken idé stå talangfulle och högt uppsatte män; *nykterhetsrörelsen*, som ju en hvar erkänner eger ett i hög grad förädlande syftemål. Slutligen ha vi den egentliga *arbetarerörelsen*. Om vi kalla den den vigtigaste, så är det icke derför att festen i afton gäller arbetsklassen eller derför att denna fest är ett verk af arbetarerörelsen, utan derför att denna verkligen är den vigtigaste. Både statsmän, vetenskapsmän och filosofer egna sin skarpsinnighet åt att lösa den, och ingen fråga är allmännare föremål för tidningspressens behandling.

Arbetarerörelsen står i nära samband med alla de förut nämda ideala sträfvandena. "Det framsteg, som den allmänna upplysningen bland de fattiga klasserna på sista tiden gjort är det i och för sig glädjande faktum, som öppnat millioner och åter millioner menskors ögon för den bekymmersamma ställning, hvari de befinna sig, o. t. m. uppror de samhällsklasser, hvilka under forna tider plägade med tyst undergifvenhet, såsom själlösa lastdjur, finna sig i sina ärfda förhållanden." Arbetarerörelsen har icke, såsom många förmena, sin rot i att arbetsklassens ställning försämrats, utan i allmännare upplysning. Liksom folkupplysningen stå äfven jemlikhets-, frihets-, nykterhets- och fredssträfvandena i nära samband med arbetarefrågan och beröra i betydlig mån arbetsklassens intressen. Det är ett mycket märkligt förhållande, att alla de förnämsta af tidens ideala strömningar röra sig inom eller syfta på denna klass. Det bevisar, att oaktadt den i regel är utestängd från det lagenligt bestämda deltagandet i allmänna angelägenheter, den dock spelar en framstående roll och öfvar ett ej ringa inflytande.

Om den egentliga arbetarerörelsen eller den s. k. "sociala frågan" säger man visserligen att den främst är en "knif- och gaffel-fråga" såsom handlande hufvudsakligen om arbetarnes kroppsliga behof. Men någon liten undersökning visar snart, att den drifves icke främst af matbekymren. En bland de kraftigaste driffjedrarne i arbetarerörelsen är rättskänslan. Arbetarne vilja ingjuta mer rättvisa i samhällsförhållandena. De sluta sig samman dels för att genom förbättrad ekonomi och utvidgade kunskaper skaffa anseende åt arbetet och höja sig sjelfve närmare de högre klasserna, dels för att genom möten och meningsyttringar inverka på lagstiftningen, så att den må taga mer hänsyn till arbetsklassen, t. ex. genom utvidgad rösträtt, jemnare fördelning af skatterna, jemlikhet i det offentliga undervisningsväsendet o. s. v. Äfven här finna vi således ganska vigtiga ideela beståndsdelar.

Emellertid kan det icke derför nekas, att vår tid mer än någon föregående sysselsätter sig med menskornas timliga förhållanden. Men den gör rätt deri. Ty ideal och idéer kunna ej förverkligas utan genom att taga kroppslig gestalt. I allt hvad vi taga oss för måste vi använda materien. Tankar och känslor existera ej utan hjernan, som är materie; talförmågan finnes icke utan talverktyg; vi skulle sakna både vetenskap och literatur, om skrifmaterialier ej funnes. Folkupplysningen beror af så materiela ting, som stilar och trycksvärta; frihet och jemlikhet blifva endast tomma ord, om de ej stödjas af egendomsförhållande o. s. v.

Det är äfven detta Ystads arbetareförening tagit hänsyn till, då den skaffat sig en egen lokal. En arbetareförening utan bostad, möblemang, och hvarjehanda materialier, kan icke mycket uträtta.

Den arbetarebyggnad, som nu blifvit fullbordad, visar, att det slagord man här så flitigt använder, att "ingenting kan gå i Ystad", ej är berättigadt. Det utgör endast ett uttryck för bristande företagsamhet och bristande sjelfförtroende. Må det nya föreningshuset, om hvilket också profeterats, att det aldrig skulle bli af, utgöra ett vittnesbörd om, att "menskan kan allt hvad hon med allvar vill" och således framkalla mer beslutsamhet och sjelftillit hos oss.

Hvad arbetareföreningen dock nu framför allt måste vara angelägen om är att den fortfarande vidhåller äfven de ideela uppgifter hon förelagt sig, att hon, såsom det heter i hennes reglemente, arbetar på sina medlemmars förkofran ej blott i *välstånd* utan äfven i *upplysning och sedlighet*. Gör den detta, skall den nya föreningsbygnaden bli till välsignelse ej blott för arbetareföreningen utan för hela samhället.

Bric-à-Brac.

Innehåll: En hustru och en björn; och så andra björnar jemte kvinnoemancipationsfantasier.

Jag läste härom dagen, att en hustru uppe i Dalarne hade jagat en björn, så att han tagit till reträtt. Och det var ändå inte en af dessa björnar i hatt och öfverrock, som komma inom dörren med en nota i handen. Nej, en rigtigt lefvande fyrbent nalle, var det.

Der ser man nu, det svaga könet, som vi, skapelsens herrar, hållit i tukt och underdånighet i så många hundrade herrans år!

Är det inte, som jag säger, att de hålla på att växa oss öfver hufvudet. Denna björnjagtshistoria öfverraskade mig inte. Jag har väntat på den i halfva mitt lif som en explosion af de sjudande, svällande krafter, som rört sig omkring oss i kvinnornas undertryckta men växande led.

* * *

Jag har varit i tillfälle att på närmare håll iakttaga dessa myllrande krafter, ty vet, mitt herrskap, jag har fem gånger varit förlofvad, tre gånger gift och då och då haft ungkarlshushåll. Jag har lärt känna kvinnorna, som fänstmör, hustrur, hushållerskor, svärmödrar, kontorister, slägtingar m. m., och det är således inte värdt, att någon kommer och förnekar mig erfarenhet.

Jag har mot hela denna kvinnoverld satt upp ochsökt göra gällande männens öfverlägsenhet. Ja det vill säga inte den rent fysiska. Den har kommit så i rop för tarflighet, att ingen bildad menska skulle vilja använda den. — Men deras intelligens, som ju skall vara större hos mannen, än hos kvinnan, den praktiska erfarenheten och lagen, som alltid är på vår sida. Jag har frambesvurit allt detta till mitt skydd och försvar, men förgäfves De dolda, sjudande krafter, som lefva inom hvarje kvinnas bröst, växa och näras, tills de en dag skola beherrska verlden, ha redan besegrat mig.

* * *

Det var en tid, då jag ännu trodde på möjligheten att undkomma dem. Jag hade nyss blifvit enkling för andra gången och fått i ordning ett litet nätt ungkarshushåll. Allting stod på sitt ställe i min nya vånlng. Flyttningskarlarne hade makat och vändt på möblerna flera gånger om, men nu hade jag ändtligen fått det som jag ville, och hade ingenting mer att beställa än spika upp kroken till min nattrock.

Då kommer min huskållerska, engagerad efter annons och rekommenderad som ett praktexemblar af huslighet och ordningssinne. Hon såg också ut som ett af dessa utomordentligt väl tvättade menskoskelett, som man kan få se på medicinska iustitutet. Men det gjorde mig litet rädd, ty jag kom ovilkorligen att tänka på hungersnöden i Kina och ett hastigt kostnadsförslag gjorde det klart för mig, att skulle hon äta upp sig i mitt hus, blef jag säkert ruinerad inom de fyra första månaderna.

Nå, jag visar henne hela våningen, väntar mig, inom parentes sagt, litet smicker, ooh så förklarar hon, helt kort och godt att alltihop var alldeles på tok. Sängkammaren skulle ligga der matsalen låg, matsalen i mitt rum o. s. v. Men naturligtvis skulle jag inte bry mig om hvad hon tyckte. Hon var ju bara ett fruntimmer — fastän ett fruntimmer, som i nio år i rad konditionerat hos en kammarherre. Och han hade ofta sagt: "Ja, fröken Berg — att arrangera, det är då verkligen någonting, som ni förstår er på."

Jag behöfver väl inte säga, att jag omöjligen kunde vara så oartig mot ett fruntimmer att inte erkänna hennes smak som den rätta, helst när en kammarherre vetat uppskatta den. Och så skickades det bud till alla flyttningskarlarna. De kommo och hörde helt leende och förnöjda att deras mödosamma arbete skulle göras om igen. Förmodligen antogo de, att de hädanefter skulle förtjena sitt dagliga bröd hos mig. Slutligen var allting färdigt igen, och jag hoppades få lugn och ro. Men just då började mina egentliga kval.

Fröken Berg led af akut renlighetsfeber. Hvarenda dag sopades det, skurades och polerades. Då jag kom ut om morgonen höll jag på att stå på hufvudet i en vattenså, och då jag kom hem om middagarne måste jag hvarannan dag äta i kökskammaren och sofva middag i kallrummet, ty i de andra rummen var det rengöring. Jag protesterade, och hon tog fram sina renlighetsprinciper och sin kammarherre. Hvad skulle jag göra? Hvem var herre i huset? Inte jag åtminstone, ty jag blef utkörd under halfva dygnet, jagad från rum till rum, från förstugan ut på gatan, skrämd och jägtad alldeles som den stackars nalle uppe i Dalarna. Ack, den der jagthistorien, den har gått igen i hela mitt lif.

* * *

När jag slutligen trött på såpan, skurhinkarna och kammarherrn bad fröken Berg vara god och taga dem med sig och resa till Blåkulla eller något annat ställe, hvart hon behagade, blef jag ändå inte menska igen. Jag hade nu en gång blifvit förtrollad till en stackars björn, liksom det hände folk under sagotiden, och jägare eller rättare sagt jägarinnor fattades inte.

* * *

Den nästa var min tredje hustru. Hon var flink och färdig och tog genast hela huset om hand. Det tycktes mig, som fyllde hon upp hvarenda vrå i hela våningen. Jag var alldeles till öfverlopps. Yttrade jag mig om maten, bevisade hon mig, att jag inte hade någon smak. Skulle jag undervisa barnen om ett passande uppförande, blef det alltid jag, som till slut fick lära mig läxan. Skulle vi handla i bodarna hviskade hon "tyst, tyst lilla Klas, säg nu ingenting ska du få se, att jag får det rigtigt billigt."

Det fanns inte något område, der jag hade något att säga. Jag jagades från det ena efter det andra, steg för steg. Det gick inte på en gång. Jag märkte det knappast i början. Men döm om min förskräckelse då mina ögon en dag öppnas, och jag finner mig gå i benkläder, som min hustru köpt och beställdt, röka cigarrer, som hon valt och spela priffe om ett tiondels öre. Hör ni någonsin en man föreslå priffe med en tiondels point, så var öfvertygad, mitt herrskap, om att han är en stackars jagad björn med jägarinnan i hälarna.

Men liksom det kan vara flere jägare om en jagt, så kan det också vara flere jägarinnor. Min hustru var inte ensam. Hon hade en mor, en mor som jag en gång bedt betrakta mitt hus som sitt ock som också tog mig på orden, inte endast för sin egen del utan också för alla mina slägtingar, bekanta, bekantas bekanta. Inom fyra år hade hon dragit inom mina dörrar en så stor mängd kusiner, tanter, onklar bröder och systrar (både hela och halfva) från alla Sveriges bygder, att de kunnat befolka hela Kongostaten med europeer. Mitt rum behöfdes alltid till något, än till sofrnm åt en liten snäll kusin som "inte alls ville besvära", än till toalettrum vid en barnbaltillställning.

Å, ni små sylfider, som inkräktat mitt stackars rum, som skrika, när jag af glömska rycker i dörren, som vända upp och ner på mina håroljeflaskor, som hindra mig från att ta min middagslur, som fylla mitt skrifbord med era hårnålar och band och spilla stearin på min skriftygsmatta, jag siar er kommande bana. Ni skola fortsätta i era mödrars spår och eröfra verlden på ert smygande sätt. Då ni inte får styra den öppet, skall ni göra det med dolda men fasta tyglar.

Hur var dei Ibsen sade: Jo verlden skall omorganiseras af våra kvinnor och våra arbetare,

Hvad kvinnan angår, har han bestämdt rätt.

I deras bröst bo friska, spirande krafter, som mana till sjelfupphållelse och sjelfbestämmelse. De sträfva att göra sig gällande, och tryckas de ned på ett håll ge de sig luft tå andra. Få de inte höja sina röster i det offentliga lifvet, så göra de det i hemmet, och det så det hörs. Ja, jag kan inte underlåta att tycka det hörs litet för starkt, åtminstone att döma efter min erfarenhet. Gud vet, om jag inte hellre hörde dem i sjelfva riksdagen, om de kunde skaffa mig litet öronfred och lugn i mitt eget hem. Fingo de plats bredvid oss ute i lifvet, fingo vi kanske igen våra vid den husliga härden. Om vi makade åt oss litet derute, fingo vi kan ske litet bättre rum derinne, och det vore måhända inte så oklokt gjort af oss, ty hvem vet, dela vi inte med oss frivilligt, ta de kanske en vacker dag ifrån oas alltihop både bänkarne i rikssalen och sofforna i hemmen.

Den der dalska bondkvinnan med sina upplyftade armar och skriande mun, står fram för mig som ett omen.

Det vill inte säga litet att rå på en björn. Ni vet väl mitt herrskap, att en björn har tolf mäns styrka. En kvinna som rår på tolf män! Och i Sverige finnes flera qvinnor än män.

Rys mina herrar, rys!

Tänk om dessa slumrande kvinnokrafter skulle komma till utbrott och vända sig mot er sjelfva. Låt varna er af hvad jag lidit under dessa ännu tyst arbetande krafter, af hvad ni säkert sjelfva känt af dem, af Ibsens spådom och framför allt af denna dalska björnjagt, som så tydligt visar hur det jäser i vulkanen.

En revolution vore obehagligare än en kompromiss. Derför skynden er att ordna sakerna, medan tider är, och innan några ytterligare tidens tecken i skepnad af björnjagande kvinnor behöfva skynda på er. I så fall skulle edra eftergifter kanske få utseende af feghet, medan de nu skulle betecknas som uttryck af ridderlighet och civilisation.

Derför, luft åt de dolda, sjudande krafterna, och plats åt de jagande damerna!

Blänkare.

Pressen och ministerskiftet.

Redan för flera månader sedan bebådades baron Hochschilds afgång ur konseljen. Hvarför man just vid detta tillfälle lät sig angeläget vara att i förtid lemna pressen underrättelse derom, har ingen ännu blifvit rätt slug på.

Icke vågar man förmoda, att tidningspressen plötsligen blifvit vederbörande så kär, att man beslutit en gång för alla icke endast att meddela densamma underrättelse om hvad som skett, utan äfven att varsko densamma om hvad som möjligen kan komma att ske.

Men man får antaga, att vederbörande, som ju icke är en stark regering, efter hvad Svenska Dagbladet många gånger låtit ofördydbart förstå, icke vågat taga ett så betydelsefullt steg som att ombyta utrikesminister utan att först göra sig underkunnige om hvad denne deras tuktomästare och uppfostrare till "kraft" efter tyskt eller ryskt mönster kunde finna lämpligt att säga.

Och hr Norén försummade intet ögonblick, utan satte sig genast att skrifva en orlofssedel, hvari lille herrn först tog den skånska baronen vid örat och sade honom, att han visat en oförsvarlig slapphet vid bevakandet af de fosterländska intressena gent emot våra arfs- och dödsfiender, norrmännen, under hvars skändliga ok vi nödgas att framsläpa en fasansfull tillvaro, värre än bulgarernes, då de hundfotterades af hundturken. I ett hänseende hade dock baron H. inlagt stora och ovedersägliga förtjenster om staten: genom att fatta det visa och högsinnade beslutet att för framtiden slå sig ner på det vackra Bellinge samt fullfölja sitt beslut.

Så vardt herr baron och f. d. exellensen Hochschild näpst och släppt af lille hr Norén.

Och herr Hochschild vardt mäkta glad att ha sluppit undan för så godt pris.

Så kom turen till grefve Ehrensvärd, hvilken ifrågasattes som efterträdare på utrikesministerstaburetten. Han erhöll vitsord att vara en rätt bra karl; han hade endast haft felet att vara för slapp mot landtmanapartiet, som näst norrmännen äro de värsta banditer man kan tänka sig, fosterlandsförädare, egennyttiga skälmar o. s. v. Det var emellertid ett fel, som kunde afplånas med tiden; herr grefven vore icke så mycket sjelf att skylla. Som skånsk godsegare hade han gått i den (ett tjogtal epititer, smeksamma och förbindliga. som alltid Svenska Dagbladets) grefve Arvid Posses ledband. Han skulle emellertid erhålla fjorton dagars frist. Under denna tid hade han att ingå som tillfällig medarbetare i Svenska Dagbladet, skilja sig vid sin gemål, hvilken tillhör den hatade norska racen samt förskjuta sina barn, hvilka som ju veterligt är, icke äro af ren svensk-svensk extraktion, utan ett sorgligt konglomerat af skånskt och norskt blod.

Vi känna icke, huruvida grefve Ehrensvärd ännu kunnat besluta sig för att taga detta steg. Men han bör göra det i fall han vill lefva i frid.

Dock, det kan hända, att lugn ändå inte varder honom beskärdt, ty den man är ännu icke född, som kan sköta Sveriges invecklade utrikespolitik till den sakförståndige herr Noréns belåtenhet — om icke möjligtvis någon inom Dagbladets egen redaktion, den der stode under herr N:s rent personliga uppsigt och ferla. Ett arrangemang i dylikt syfte har dock länge varit af honom påtänkt, men planen har ännu ej kunnat realiseras, ty på S. D:s byrå behöfs ännu hvarje man till att skrifva insända artiklar.

Situationen är i sanning prekär. Och icke har högstdensamme någon tröst i sina egna organ eller de andra officiela bladen.

Stockholms Dagblad har ej kunnat uttala sig i en så kinkig fråga, ty C. D. af Wirsén har härutinnan iakttagit en beklaglig tystnad, derigenom för titulärprofessor Montan förnekande tillfället att öfva sig i afskrifning. Och ett annat regeringsorgan, den efter en portfölj fikande d:r Carl Christian Peter Herslows Snällpost i Malmö, en torkad upplaga af Stockholms Dagblad (den är ock torr med besked!) har för skens skull talat, ty "Man" kunde ju eljes tro, att hr H. börjat blifva ointresserad för politiken och afsade sig anspråket att gälla som statsman. Men hvad han egentligen ville säga, har icke till fullo kunnat utgrundas, utan torde en beredning komma att tillsättas för att få detta spörsmål klart.

Hr H. har nemligen med framgång sökt tillämpa Talleyrands yttrande att "orden äro till för att dölja tankarne" eller bristen på tanke.

Derför uttrycker han sig ungefär som så:

Ministerskiftet innebär icke någon tendens att inleda kamppolitik med brödrariket och dess nuvarande regering, ty grefve Ehrensvärd är liksom baron Hochschild en varm vän af Norge och anhängare af dess rätt till sjelfständig och likaberättigad ställning inom unionen. Men så taktlöst och allt utom statsmannamässigt som norska ministèren och dess chef uppträder torde litet kamppolitik icke vara ur vägen; och till en sådan skall grefve Ehrensvärd lämpligen låta engagera sig.

D. v. s. svenska regeringen erkänner Norges lika berättigande, men är det så, att norrmännen göra anspråk på likaberättigande eller söka att få en sådan i praktiken genomförd, så är grefve Ehrensvärd mannen att tukta gossen; i honom har funnits "en fullt harmonisk länk i regeringens enhet".

Nobla auspicier för en statsmannabana!

Linieeld.

Nu ska' det väl gå åt lösnummer, tänkte välborne herr Hugo Nisbeth, och så talade han om, att kung Oskar prenumererar på skandaltidningen Figaro, och att han (Nisbeth) känner till ett ställe i utlandet, der man fabricerer svenska silfverslantar.

* * *

Att säga platsen, der förfalskningen bedrifves, hvilka personer, som äro lierade i det snygga företaget, o. s. v., det aktar han sig för.

I små portioner, i små portioner alldeles som Pall Mall Gazettes artiklarne.

Time is money.

Återstår för öfrigt att se, om ej det hela är en anka blott!

* * *

Man stiger i graderna! Figaro, som förut nöjt sig med att *endast* skrifva för familjen v. Mecklenburg, sorglig i åminnelse, nämner i sitt måndagsnummer, att han nu skrifver *endast* för kung Oskar Bernadotte.

Stackars kungen.

* * *

Kvinnoemancipationen vinner terräng. Det kvinliga elementet utgör nu en tiondel af studentantalet vid Zürichs universitet. Af de unga damerna studera 29 medicin, 14 tillhöra filosofiska fakulteten och 2 egna sig åt politiskt-ekonomiska studier. Af samtlige 45 kvinliga studenter äro 15 schweiziskor och 10 ryskor.

* * *

Högerns seger i Kristiania! Högern har segrat, venstern blifvit besegrad, jubla alla våra svenska reaktionära och skolgosskrior innehållande organ.

De glömma dock att påpeka, att venstern ökat sina leder med öfver tusen personer, under det högern, sina idéer trogen, står kvar och stampar med samma numerär.

Långsamt, men säkert vinna de frisinnade idéernas målsmän terräng.

* * *

Ö. C., gamlingens organ, börjar nu sätta *C. F. Ridderstad* under sina ledare.

Så nu kan man ej misstaga sig om hvem redaktören är.

Men att samme Ridderstad känner sig smickrad öfver Sv. Dagbladets beröm, är ett sorgligt tecken. Så mycken *tankeslöhet* tilltrodde vi ej publicistveteranen.

* * *

Till och med den stockkonservativaste högerpressen börjar nu på att skämmas öfver det Norénska Dag-

bladet. Och det är sannerligen ej för tidigt.

I lördagens St. D. finnes en insändare, kvickt och ledigt skrifven, hvars innehåll, mirabile dictu, alldeles sammanfaller med hvad Blänkaren mångfaldiga gånger sagt angående norskskränet.

Af den präktiga artikeln tillåta vi oss citera följande:

Det konstgjorda spelar i våra dagar en stor rol. Vi hafva konstgjorda blommor, konstgjorda foglar, konstgjorda kroppsdelar (ögon, näsor, armar, händer, fötter m. m.), konstgjordt smör och konstgjorda — gödningsämnen.

Ja, det är helt enkelt omöjligt att uppräkna alla du områden, der konsten på grund af den menskliga uppfinningsförmågan fått träda i stället för naturen. Hitintills har man dock i allmänhet hållit sig till det *materiela* området, men, af vissa tecken att döma, ser det ut som man nu ej längre skulle låta sig nöja dermed, utan med all makt söka få det artificiela in äfven på andens territorium. Åtminstone hafva vi nu under någon tid fått bevitna, huruledes man uti en del af pressen — i synnerhet i en viss "svensk" avisa — genom uppskrufvad pathos och klingande men ihåliga fraser, söker åstadkomma något, som vi tro rätteligen borde benämnas: *konstgjord fosterlandskänsla.*

Vi kunna mycket väl förstå, att en eller annan ny tidning, hvars framträdande berott på rent tillfälliga förhållanden, skall göra allt möjligt för att med detta nya fabrikat såsom lockbete söka skapa sig en publik, och på det sättet söka förlänga en under vanliga förhållanden högst tvifvelaktig tillvaro. —

Vi undra visst icke öfver, att det här i landet på åtskilliga håll finnes en antinorsk stämning, och förstå att det derför kan vara inbjudande för en nykomling på pressens fält att försöka begagna sig deraf för att söka komma sig upp. Men saken är allt för allvarsam för att så lättsinnigt behandlas. Och, om så sorgligt är, att denna verkligt fosterländska hänsyn lemnas ur räkningen, hvarför, i all spridningshungers namn, kan man icke åtminstone låta bli att slå öfver i det komiska, då man vill behandla ett så vigtigt ämne, som ett folks fosterlandskärlek och sjelfkänsla. — — — — — — — — — — — — — —

I en "svensk" avisa heter det:

"Tror man det, må man då *slå till* genast, ock man skall få ett svar från *alla svenska landamären*, som ej skall lemna något i tydlighet att önska. Det är då så godt att börja genast och börja med åldringen i Linköping, ty man skall snart erfara, att hvarken han, eller de som räkna för en ära att i denna härnad träda i hans fotspår, sagt sitt sista ord eller *skjut't sitt sista skott i försvaret af fäderneslandets sekelgamla och ännu, Gud vare lof, upprätt stående ära*".

Hvad säges om en sådan mening, som stått att läsa, icke i en 12-årings kriabok under öfverskriften: "Fosterlandet", utan i en här utkommande tidning under rubriken: *Man börjar bli orolig*. Ja, sannerligen kan man inte börja bli orolig för mindre, och skola sådana der uppstyltade fraser kallas strid för fosterlandet, så är man verkligen berättigad att hoppas, såväl att "åldringen i Linköping" — hvars vapen är för blankt att användas som skylt för en så oäkta patriotism — med första betackar sig för ett sådant kamratskap, som ock att "ynglingen i Stockholm", han må nu heta Fidus, eller Verus eller Aules, inom en icke allt för aflägsen framtid har "skjutit sitt sista skott", ty ända sedan frivilliga skarpskytterörelsens allra första dagar har man väl ej hört talas om sådana underliga och häpnadsväckande projektiler, som dem man nu tycks vilja börja att afskjuta. — — - —

Som synes drifver St. Dagblads insändare betydligt med stackars Norén.

Och hädanefter tyckes det som om endast det värda klöfverbladet *Svenska Dagbladet, Ö. C.* och *Wikingen* komma att ha "svenskheten" på entreprenad. Synd om gubben Ridderstad att behöfva räknas med i så ruskigt sällskap.

* * *

Ynglingen Hintze, Stockholms musikälskande polisintendent, tänker ej på att taga afsked. Det påstås allmänt härröra deraf, att personen i fråga ej sysselsätter sig med något så simpelt som att — tänka.

* * *

Försöket gör'et tänkte blifvande erkebiskopen Ahlin, och gaf ut ett nytt nummer af Sveriges tidning.

Konfiskera'n, sa' justitieministern.

* * *

"Svultna hundkoppel" inom pressen vållar Smålands-Postens redaktion stor förtret och bekymmer. Men det är då också orättvist begärdt att alla, som ge skall, skola vara så tjocka som Sigurd.

* * *

Hvilka tidningsmän äro "brödskrifvare" som Smålands-Posten uttrycker sig, och hvilka äro icke?

Det är en prisfråga så god som någon annan.

Apropos: hvarför låter icke d:r A. W. Forsberg, nämde tidnings utgifvare, sig nöja med sin skolmagisterlön utan fortsätter med ett "jordkrypande brödskrifveri", som visserligen inbringar honom årligen bortåt 10,000 kr., hvilka han dock föraktar eller borde förakta?

* * *

Pots tausend! Haben wir dass Alles gethan?

Smålandsposten påstår, att C. D. af W. kände sig så djupt stukad af några versar i ett föregående nummer af Blänkaren, att han på eviga fläcken satte upp sitt poetiska testament samt gjorde sig i ordning att flytta till de sälla jagtmarkerna eller närmare bestämdt, "Bo kyrkogård", der det förmodligen fins familjegrafställe, i hvilket "den finaste, gedignaste, djerfvaste och noblaste" af svenske kongl. namnsdagsblåsare kan få hvila sina efter en mödosam, försakande, på uppmuntran njugg jordevandring trötta ben, afskild från realister, radikaler och annat "sämre" folk.

Det vore i alla fall synd, om C. D. af W. skulle fullfölja sitt beslut och lägga sig att dö. Synd för högerns vidkommande, ty den har så få talanger att undvara. Och en talang är dock C. D. af W.

* * *

Om man *ville* förstå, skulle man inse, att vi ej hånat C. D. af W., men väl Filip Tammelin för hans äckliga smicker. Men om ock det motsatta vore förhållandet, så — välbekommet! C. D. af W. är sannerligen icke den, som sjelf skräder orden.

* * *

"Det går bakut", sa' Budkaflen här om dagen. Det Jörgen-Bruzeliuska organet måste ha talat sanning en gång för omvexlings skull. Åtminstone om man får döma af det senaste numret, som bjuder på en gammal luggsliten kliché, hvilken förskrifver sig från 1884, mindre format än vanligt, sämre papper och en text — milde Gud, hvilken text!

* * *

Budkaflens utgifvare, herr Janne Bruzelius, har alltid och med rätta ansetts som en smart man; han har också lärt konsten i Amerika.

Men ändå lät han kugga sig af Jörgen, som likväl inte varit längre än i Haparanda. Utom en gång han som resbetjent åt Mattis fick följa med till Afrika.

* * *

En viss ökänd kåsör och landsortskorrespondent talar vid hvarje tillfälle om prygel och spö som lämpligt uppfostringsmedel.

Det har sedan länge varit bortlagt, som man vet; men det fins ännu lefvande individer som erhållit ris i — Reval, men fingo för litet.

* * *

Det var en gång tvänne hedersmän som — hvar för sig — reste ut att söka äfventyr i främmande land. Den ene ville bli tagen för grefve, den andre för "bandittino".

Den förre gjorde ett bedröfligt fiasko; men den senare lefde så in sig i sin rol, att ingen menniska sedan dess har tagit honom för annat än landsvägsriddare.

Teater.

Nya teatern har återupptagit "På hemvägen" af Alexander Kjelland samt "Elfvan" af fru Edgren. Man skulle beträffande detta program kunna göra den anmärkning, att det är något trist. Ej så att förstå, som skulle något af dessa stycken vara underhaltigt; tvärtom! Men der finnas i dem lite för mycket af rörande element, så att de, som äro gråtmilda af sig, ej få göra annat än utgjuta tårar kvällen igenom.

"På hemvägen" gör sig ej så godt på scenen som man vid genomläsningen af stycket skulle vara benägen att tro. Det företer friskt dramatiskt lif och predikar med den kraft, som endast den direkt ur verkligheten gripna bilden förmår förläna, en moral långt höjd öfver den flacka konventionela som presterna förkunna. Men i tekniskt hänseende är det en smula otympligt. Så blir man nästan nervös att se samtliga bipersonerna i stycket stå overksamma och titta på under de gripande slutscenerna, och det kunde heller icke undvikas, att de stackars menskorna sågo betydligt generade ut.

Hufvudrollerna innehades af fru Hvasser-Engelbreckt och herr Hillberg. Fru H.-E. hade till en början svårt för att tala fullt naturligt, men hon tog upp sig under pjesens gång, och i de stora scenerna inlade hon en erkännansvärd energi, som nästan fullständigt utplånade det enformigt grådaskigt känslosamma, som eljes hvilar öfver hennes spel.

Herr Hillbergs framställning af äkta mannen-fästningsfången var mästerlig. Såväl hans sätt att framsäga rollen som hans hållning, bruten och slapp genom fängelselifvet, samt mask, den afsigkomne för detta elegante mannens, som ännu söker att bevara skenet, förtjena de största loford. Men mest fulländad var hans konst dock i det stumma spelet, särskildt då han tagit sin hatt för att gå och genom en hostning söker att kväfva gråten som vill utbrista.

Nå, herr Hillberg gråter icke, men så gör publiken det i stället.

————

"*Elfvan*" har en tillsats af gammaldags romantik, som förefaller egendomlig hos denna författarinna. Dertill ligger en viss oklarhet öfver hela stycket; man får aldrig veta hvart förf. syftar, hvad hon egentligen vill säga. Skall "elfvan" förbli "elfva," få fritt utveckla sin egendomliga naturel, eller är detta ett brott, och hon måste bli borgmästarinna, husmoder och — lite förr eller senare — sjuksköterska?

Ja, "det var Ingen der som vidste." Kanske fru Edgren ej vet det riktigt sjejf?

Stycket spelades på alla händer väl. Herr Engelbreckt gaf en måttfull bild af den hygglige borgmästaren; icke hvilade något synnerligt sympatiskt öfver hans person, men det är ju heller icke meningen.

Fröken Sandell tycks vara en god akvisition för denna teater. Hon hade i sin elfva fått jemt lagom af naivitet och uppsluppenhet, blandad med just så mycket af förstånd och känsla, som erfordrades för att göra ingrediensen appetisant.

Herr Svedberg har, som oss synes, orättvist behandlats af recensenterna. Han ser alldeles icke ut som en cirkusdirektör eller en schablonartist, som någon påstått, utan företer i sin habitus en verldsmans eleganta enkelhet.

"Det är en konst att förföra kvinnor," påstod en annan, och herr Svedberg duger ej till förförare. Men det är här ju alls icke fråga om en förförare i eminent bemärkelse, en oemotståndligt tjusande Don Juan. Han skall vara precis så mycket förförare som Ni och jag och hvarje annan hygglig, någorlunda behaglig karl som icke är alldeles utan erfarenhet och som har tillräckligt rymligt samvete för att kunna prata en hop dumheter, hvilka han mer eller mindre menar, i en enfaldig flickstackare. Det hela är ju blott en oskyldig flirtation. Och det kom fram i herr Svedbergs spel. Min åsigt är den, att rollen svårligen kunde tagas på annat vis, och i detalj fans endast få saker att anmärka.

Uppsättningen, af herr Molander, var briljant och stilren utom hvad småstadssocieten i första akten beträffar. Den verkar ingalunda så karikatyrmässigt som förf. och regissör i kompani i sitt hufvudstadsöfversitteri föreställt sig. Nu förstörde den genom sitt chargerade spel och dito drägter intrycket af hufvudhandlingen.

Jane.

Resebref till Blänkaren.

I.

Från Stockholm till Varsjava.

Broder redaktör! Vid min afresa från Stockholm lofvade jag skicka dig några små skildringar af mina äfventyr (ty sådana hoppas man alltid på) under min resa i zarens land och rike. Här är början.

* * *

Man reser fort i våra dagar. Det är ju ej många dagar sedan vi drucko en gemensam afskedsbägare på Skeppsbrokällaren strax innan jag anförtrodde lif och koffert åt det våta elementet, och nu sitter jag på hotel *Europejski* i Varsjava; och det tyckes mig nästan som det var i går jag såg Stockholm förtona i fjerran, i dag ser jag kosacker och tjerkesser från mitt fönster promenera på *Krakowski Przedmiesci.* Men — till resan.

Välbehållne anlände vi till Stettin — om sjösjukan undviker jag helst att yttra mig — derifrån pr jernväg till Berlin och från stettinerbangården pr droska till Centralhotellet. Herre gud hvad man full väl inser, att vårt kära Stockholm är en liten och fridfull stad, när man plötsligt står ansigte mot ansigte med Berlins rastlösa, brusande lif. Men jag har tyvärr ej tid att denna gång dröja i jernmännens hufvudstad, utan måste skynda ned till Friedrichsstrasses station, hvarest hvarje tredje minut det kommer och går tåg; hela den kolossala banhallen strålar i den präktigaste elektriska belysning, det är ljust som midt på dagen; från och på alla håll brusa och blåsa kommande eller gående tåg; rop af stadsbud och konduktörer; sorgsna och glada afsked; omfamningar och tårar; unga damer med buketter, gamla dito med askar och nattsäckar, eleganta profryttare, äkta berlinerhvardagsmenskor, fransmän, engelsmän, danskar, svenskar — allt bildar en tafla af det mest rastlösa lif, der individen är förkväfd och saknar annan betydelse än den att vara ett litet kugghjul i det stora maskineriet, ett litet hjul, som mekaniken i de flesta fall kan undvara.

Einsteigen, einsteigen ropar konduktören. Jag kraflar mig in i vagnen, dörren slås igen, ånghästen hvisslar till sitt genomträngande, kalla, hårda ljud och så i väg öfver gatorna, öfver husen ut i mörker och natt till mörkrets och nattens rike. Farten blir allt snabbare och snabbare, vid *Spandau* ett litet uppehåll, och så får man lof att lägga sig att sofva, hvilket jag verkligen kan utmärkt bra på jernvägsresor. Och så tar jag mig en slummeraria ända till morgongryningen, då vi kommo till *Bromberg,* den efterlängtade kaffestationen. Jag har väl varit minst tio gånger i den goda staden, men känner ej till den bättre än till *Peking,* ty jag har aldrig lyckats komma längre än till jernvägsrestaurationen.

"Einsteigen!"

Så ramla vi i väg igen för att åter om en stund pusta litet, denna gång i *Thorn,* Kopernikus' födelsestad. Här märkes det tydligt, att man nått till ett annat land, trots att den preussiska pickelhufvan fortfarande regerar. Folk talar polska med hvarandra. Passagerare anländ, hvilka äro klädda i snörmakeriprydda jackor, ridstöflar och väldiga mustacher, murarnes afficher äro tryckta både på polska och tyska — med ett ord situationen är förändrad. I restauranten sitter en gammal dam med nobelt utseende, som plötsligen tar fram en cigarett ur sitt thulaetui. Betjenten som stått vid dörrén, rusar fram efter tändstickor, och snart ligger den gamla bakåtlutad i stolen, under det att de lätta, blåa molnen dansa ringdans på sin väg till taket. På en genuin stockholmare, som nog mången gång sett cigaretter mellan ungdomligt svällande, röda läppar, men ej mellan gråa, skrynkliga sådana, gör detta ett högst egendomligt intryck. Man kan dock ej neka till, att gummans sjelfsvåld (?) ser trefligt ut — förmodligen till följe af den säkerhet, hvarmed nikotinen njutes.

"Einsteigen". Och så öfver gränsen in i zarens rike; der står en kyrka, och två af mina medpassagerare blotta sina hufvuden och göra korstecknet. Nu stannar tåget vid gränsstationen *Alexandrowna.*

Perrongen är full af gendarmer, kosacker, polisbetjenter — vi blifva sannerligen mottagna med honnörsbevisningar.

Alle man på däck! Som en flock får drifvas vi af gendarmerna in i en stor sal, hvars dörrar reglas — två posterande soldater framför hvarje dörr — nu" gnäller" det att ha sina papirér i ordning. Entréen till det heliga ryska riket står blott öppen för dem, som ega rent pass, hvilket man genast vid gränsstationen lemnar ifrån sig. Under det polisen studerar dessa högst omsorgsfullt och noga, kasta sig tulltjenstemännen med riktigt raseri öfver koffertarne och nattsäckarne. Oj, oj, hvad de rota ikring för att finna något "gefundenes fressen." Nu kommer turen till mitt pick och pack. Något förtullbart har jag ej — men der finnas några böcker. En gendarmofficer hemtas, hvilken bläddrar i volymerna (de äro på svenska och danska, således fullständigt malebariska för mannen), betraktar mig, som sätter upp ett kungligt ärligt svenskt ansigte, nickar ganska fryntligt och lägger böckerna tillbaka i kofferten. Men så tar en förſigkommen uniformerad yngling och rifver upp en packa tidningar, som jag bär i ytterrocksfickan. *Blänkaren! Radikalt* Onsdagsblad. Tack skjaebne! Nu "borgas" det, tänker jag i stilla sinn, och min undomligt glödande fantasi skådar Peter — Povls fästningens underjordiska fängelsehålor och Sibiriens tröstlösa grufvor. Nybrogata, Nybrogata, hvi öfvergaf jag dig!

Åter tillkallas den literäre polistjenstemannen, han betraktar rabulistens första sida, derefter dess sista, och när han så får se *Jones Grillrum, apparaten brinner hela dagen,* lägger han tidningarne på ett bord.

Konfiskerade.

Farväl, Blänkaren! Nu går din väg till St. Petersburg, till censuren, och der vederfares dig den stora äran att bli bränd, emedan zaren, alla ryssars sjelfherskare, sjelf bestämmer, hvad hans trogna folk skall läsa, och folkförtryckaren, blodsmannen ej mäktar fatta menskokärleken och lifskraften hos de ideal, du förfäktar. Farväl och tack för godt sällskap! (Forts.)

Fästmannen.

Skizz af

Rien.

(Forts.)

Ett sådant förtroende till honom! Hon måste ha läst hans förolämpande misstankar. Nu lexade han också upp sig sjelf för att någonsin ha hyst dem. För att modern var inställsam, beräknande, gammal toka, behöfde man väl inte utan skäl anse dottern vara af samma skrot och korn. Det var ju verkligen oförskämdt.

Maria hade återtagit sitt arbete och sydde ifrigt, men öfver hennes drag låg ett helt annat uttryck än förut. Det var en viss skälmaktighet, som bröt sig fram, oaktadt hennes tydliga försök att se mycket allvarsam ut. Hur hade han kunnat tro detta lilla barnsliga hufvud om att rymma så fula tankar? Ja, han skämdes. Det hände honom verkligen inte ofta att bli bragt ur koncepterna, men nu var han sannerligen det, och efter några tafatta utbrott af förvåning uppstod det en ganska lång paus i samtalet.

— Har ni varit länge förlofvad — frågade han slutligen.

— Åja, ganska länge. —

Så log hon så der litet stolt och triumferande igen. Med detsamma gick dörren upp och fru Werngren kom in, bärande på en stor fruktkorg och punshfyllda glas. Det blef undanröjdt på bordet, brickan sattes ner, och man grep sig an med välfägnaden under gemytligt prat.

Om nu bara inte häradshöfdingen haft alltför tråkigt i qväll. Det var förstås påkostande att sitta inne så der och inte kunna söka sig förströelser och trefligt sällskap, för Maria och hon kunde då inte göra anspråk på att ersätta . . .

— Nå men kära Maria, ska du då sitta och sy hela qvällen! Kan du inte åtminstone sjunga litet för oss. —

Maria lade genast ifrån sig sömmen. Jo, det ville hon visst, ifall inte häradshöfdingen hellre ville spela à quatre mains. Det var nästan sällskapligare tyckte hon.

Nyss hade hon knyckt på nacken åt detta förslag, då det kom från hennes mor. Nu upptog hon det sjelf och satte på det mest älskvärda sätt fram en stol åt honom vid pianot. Hon grälade skrattande på honom, när han spelade falskt, slog honom till och med på fingrarna och pratade oupphörligt.

Han hade aldrig sett henne på det viset, så uppsluppet glad och naturlig. Det var en underlig flicka, men söt, mycket söt.

Kvällen gick fort. Man hade roligt, diskuterade och skämtade, och mamma Werngren satt i soffhörnet och myste så innerligt förnöjd.

— Jag undrar hvem den der fästmannen kan vara — tänkte Buhr, då han gick in till sig. Och den tanken ville inte lemna honom. Den höll honom vaken en god stund, och då han somnat drömde han om, att han fått tag i honom. Det var en lång karl med bofaktiga, svarta ögon och en taktpinne i handen. — Jag skall lära dig att spela piano, jag — sade han. — En två, tre, fyr, en, två, tre, fyr . . . — Det var en högst obehaglig figur.

* * *

Följande dag mönstrade häradshöfdingen mycket noga alla de öfriga inackorderingsgästerna vid middagsbordet. Kunde någon af dem vara den utkorade? Det förargade honom, att han skulle tänka så mycket på den der saken, som han inte alls hade med att göra. Men det måste också erkännas, att det är retsamt med halfva förtroenden. Veta, att hon var hemligt förlofvad, men inte med hvem!

Ja, inte skulle han göra särskilda ansträngningar för att få reda på det, men gjorde han händelsevis några små upptäckter, skulle det inte vara honom okärt.

Emellertid tycktes slumpen inte vilja vara honom bevågen. Med bästa vilja i verlden kunde han inte upptäcka något hemligt förstånd mellan Maria och någon af de unge herrarna. Hvad hennes sätt för öfrigt beträffar, hade det icke undergått någon förändring sedan gårdagskvällen. Hon var glad och munter, och då han efter middagen vågade sig fram med en förfrågan, om kan finge bjuda damerna på teatern, visade hon en oförställd barnslig förtjusning, som frapperade honom. Den stack så bjert af mot den mulna uppsyn och de klagomål öfver hufvudvärk, som mött honom vid ett par föregående tillfällen, då han framkommit med dylika förslag.

Hon måtte känna sig bra lättad af det der förtroendet! Nu, när han visste att ingenting vidare kunde komma i fråga emellan dem, att hon inte trodde, att han trodde någonting, och det fanns ett skrank emellan dem, tyckte hon sig kunna vara så fri som helst.

Det dröjde länge med toaletten. Klockan blef $^3/_4$ på 7, och han gick otålig ute i salen och väntade. Ändtligen kom hon brådskande. Hon hade också haft besvär. Så fraiche och behaglig! Nyveckade krås, med bandrosett åt axeln och håret litet krusadt. Handskar med sex knappar!

Hon skrattade, då han mönstrade henne. Han behöfde ju inte ta sig några höga tankar. Han visste ju, att hon inte koketterade för honom.

Under en entreakt på teatern, medan fru Werngren följde raderna med kikaren, och de konverserade, lät han plötsligt Maria sitta utan svar på ett skämt. — Säg mig en sak, fröken Maria — sade han slutligen. — Hvilket är roligast, att vara förlofvad eller att inte vara det?

— Att vara förlofvad, förstås — svarade hon utan betänkande. — Då är man mera fri. —

— Ja, så länge fästmannen inte är i vägen. —

Hon såg på honom litet skygt och misstroget, vände bort hufvudet och yttrade något till sin mor, men var strax derpå densamma igen, skrattade och pratade.

* * *

Fru Werngren gick som på nålar om dagarna.

På sista tiden hade hon haft så mycket förmiddagsvisiter. Den ena efter den andra af hennes vänninnor kom upp på en titt, bara för att höra hur hon mådde, efter som hon ändå hade vägarne i närheten. Man pratade en liten stund om ditt och datt, men hur det var kom man förr eller senare att tala om Maria, och plötsligt kände fru Werngren sina händer fattade och tryckta.

— Nå kära du, jag får gratulera. —

— Gratulera! Hvad till då? —

— Åh, det är inte snällt af dig, att vara så hemlighetsfull mot en så god vän som jag. Maria lär ju vara förlofvad. —

— Så folk kan prata! Med hvem skulle det vara? —

— Jo, någon som bor hos er, en häradshöfding. Hvad var det han hette nu igen . . . Bru . . . Bock . . . —

Oupphörligt fick hon mottaga dylika ogenerade lyckönskningar i mer eller mindre öppna ordalag. Tiden gick, och ändå blef det ingenting utaf. Var det underligt, om hon grämde sig nästan sjuk af att gå i en sådan väntan dag från dag? Och Maria sedan! Hon hade intet förtroende för sin mor. Brydde hon henne för häradshöfdingen, skrattade hon bara. Frågade hon henne rent ut, om hon tyckte om honom, svarade hon: ja, vet mamma, jag tycker han är en utmärkt bra och treflig menniska, en bland dem jag värderar högst. Och undrade hon då, om inte han också tyckte litet om henne menade hon, att det gjorde han nog. De voro verkligen rigtigt goda vänner.

Det var ju ingenting att bli klok på, och fru Werngren gick och förargade sig, icke derför att hon var nyfiken och tvehågsen. — Så mycket som de voro tillsammans och så intresserade som de visade sig, kunde ju hvar och en, se hur sakerna stodo, men hon tyckte inte om söl och längtade att få rusta till förlofningskalaset. Slutligen kunde hon inte vänta längre, utan beslöt göra slag i saken vid något lämpligt tillfälle.

En morgon gick Maria till sin byrå, tog fram en virknål och ett par dockor vackert grönt silke, som hon satte sig vid fönstret att nysta upp. Hennes mor såg upp från sin tidning och frågade hvad det skulle bli.

(Forts.)

Löst krut.

En ung man blef en gång tillfrågad af en kunglig fängelseinspektör om orsaken, hvarför han "satt inne". Det öfverraskande svaret löd:

"Jo, jag sitter här derför att en gifmild natur har utrustat mig med den vanligen endast kungliga driften — att annektera.

* * *

En utländsk sjöman var instämd som vitne. När eden skulle afläggas frågade domaren om han var katolik, hvarpå han svarade nej.

— "Är ni protestant då", frågade domaren.

— "Nej".

"Hvad är ni då?"

"Jag är lättmatros på briggen Johannes."

* * *

Läraren: Hvilken väg drog Karl den 12 från Polen till Turkiet?

Lärjungen; Landvägen.

* * *

Löjtnanten: Nå, sa Gud innerligt — — — (o. s. v.) kan du inte gå i takt n:r 93.

Rekryten: Ursäkta goa löjtnanten, men när jag går ensam, så går jag alltid i takt.

* * *

Huru kapten blef väckt kl. 3 på morgonen en manöverdag. (Sann händelse.)

Kapt. L. (i tältluckan):

"Löjtn. F.!"

"Kapten!"

"Var god och väck mig i morgon bittida kl. 3!"

"Skall ske, kapten!"

Löjtn. F.

"Underlöjtnant G.!"

"Löjtnant!"

"Vill du ta' och väcka mig i morgon kl. 5 minuter före 3!"

"Skall ske!"

Löjtn. G.

"Hvar är sergeant K.!"

"Löjtnant!"

"Väck mig i morgon kl. 10 minuter före 3".

"Skall ske, löjnant".

Sergeant K.

"N;o 51 Berg!"

"Ja!"

"Kom och väck mig i morgon bitti kl. en qvart före 3.

"Skall ske, sergeant".

N:o 51 Berg (till posten vid kaptenens tält).

"Sexttotvå! Sparka på mig i morgon kl. 1/2 3 så bjuder jag på en besk".

"Kör till".

LYCKO-PER

är Sveriges e n d a prisbilliga illustrerade skämttidning

och utkommer från Stockholm hvarje Lördag till det fabulöst
billiga priset af

5 öre ex.

*Tidningens format är 20 × 26 verktum, innehåller kvickt och satiriskt, illustrationerna komiska, som en skämttidning skola vara. Redaktionen förfogar öfver flere utmärkt goda medarbetare. Tidningen har under sin ettåriga tillvaro tillvunnit sig **allas** berättigade sympatier, derom vitnar dess upplaga, som för närvarande är 7,000 exemplar hvarje nummer.*

*Fastän Lycko-Per är större och innehåller mera text än någon annan skämttigning, är dess pris endast **hälften** mot alla andra tidningars i samma bransch, eller för **1 år 2 kr. 75 öre** (då en illustrerad Lycko-Per-kalender erhålles gratis), för halft år 1 kr. 45 öre och för ett kvartal*

endast 85 öre,

postbefordringsafgiften inberäknad.

LYCKO-PER

började sitt första nummer i Oktober med den ytterst spännande och högst intressanta originalföljetongen

Villatjufvens lefnadsöden,

berättade af honom sjelf i häktet,
*som **ovilkorligen** kommer att omfattas med **största intresse**.*

På det Lycko-Per må blifva ännu mera spridd öfver hela landet och vinna allt flera vänner, erhålla alla som å närmaste postanstalt prenumerera å tidningen för årets sista kvartal och erlägga det lilla obetydliga beloppet af endast **85 öre,** sig tillsändt

Trenne större Planscher

af utmärkta mästare, elegant tryck å fint planschpapper.

Endast derigenom att vi af en händelse lyckats öfverkomma dessa planscher för billigt pris, se vi oss i stånd att skänka bort dem, emedan tidningen i och för sig sjelf är värd sina 85 öre. För att kunna erhålla dessa planscher erfordras endast att prenumeranterna insända postverkets qvitto till redaktionen, hvarefter planscherna ofördröjadt expedieras till platsen.

Försumma alltså icke att för 85 öre göra bekantskap med Lycko-Per! Ni kommer icke att ångra detta, utan tvärtom!

Komissionärer antages på liberala vilkor öfver hela Sverige.

Profexemplar af tidningen erhållas gratis på begäran.

Redaktionen af Lycko-Per.

Depescher.

Aksel. Omöjligt i våra upplysta tider.
Domald. Var af den godheten och besök oss å vår byrå någon dag mellan 1 och 2.
Atte. Nej, vi ha "poesi" på lager.
Ingångna redovisningar: Upsala (B.); Oskarshamn (W.); Malmö (W.); Åmål (B.); Ystad (W.); Gröntorp (K.);.

Gustaf Belfrage,

GÖTEBORG,

försäljer till billigaste priser: ***Fönsterglas*** af utmärkt fabrikat, ***Smult, Ris-*** och ***Hafregryn, Jönköpings Tändstickor. Sapa, Fina Théer, Luneb.-Salt*** m. m.

Till hösten

är nu från de förnämsta urfabrikanter inkommet ett rikhaltigt och väl sorteradt lager af välgjorda och smakfulla mönster såväl af ***Fick-*** som ***Väggur.*** Uren äro med noggrannhet justerade. Garanti från 4 till 5 år.

4,000 st. Kedjor, Nycklar, Medaljonger, Berlocker m. m. af äkta Talmiguld.

OBS. Ofvanstående artiklar försäljas till verkligt billiga priser.

OBS. Reparationer af Vägg- & Fick-Ur emottagas och utföras skyndsamt, väl och billigt.

OBS. Ännu fins det några s. k. Goodtemplar-Ur med Ordensemblem passande för Goodtemplare till billigt pris hos

61 Fr. Lundenberg G. T. 61
Regeringsgat.

Tafvelutställningen

anordnad af Föreningen för tafvellotteriet till förmån för

Stockholms Högskola

i huset nr 18 Fredsgatan
(hörnet af Freds- och Malmtorgsgatorna)
hålles öppen hvardagar kl. ½ 11—4, söndagar kl. 1—4.
Inträdesafgift 1 kr. Lotter à 10 kr.

OBS. Endast en kortare tid.

25 st. Cigarrer à 1 kr.

i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000. **Adr. Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.

Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Importerade CIGARRER.

La Salvadora	pr 100 st.	Kr 7: —.
La Gloria	" " "	" 8: —.
La Claridad	" " "	" 5: 50.
El Combàte	" " "	" 6: 50.

Allt netto.

Natalia	pr 100 st.	Kr. 8: —.
Amanda	" " "	" 12: —.

Med 25 proc. rabatt.

Order från landsorten expedieras mot efterkraf.

Försäljning genom

Ivar Nelin.

14 Kaptensgatan, Stockholm.

Är edert hår grått? Vill det falla af? Lider ni af mjell? Är håret af naturen tunt? Har ni klåda i hufvudsvålen? Då pröfva på

I. Frederiksens Haarelexir.

Intyg:

Med glädje intygas, att jag i ett och ett halft år har begagnat edert hårelexir med bästa resultat, och kan jag med godt samvete rekommendera detsamma som ett utmärkt hårmedel, oskadligt för helsan.

Alois Misky Edler v. Delney,
Graz,
Dr. med. & chir., fhv. Livlæge hos Hs. Maj. afd. Kejser Maximilian af Mexiko.

Tacksamt intygas härmed, att jag vid bruket af edert hårmedel har uppnått det mest glänsande resultat.

Hasseldorff pr Uetersen.
B. v. Oppen Schilden,
Jægmäster.

Pris pr flaska kr. ***1,75*** och ***2,75.***

Finnes här i Stockholm att köpa i

Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg.
Anna Drewitz' Parfymhandel, Hamngatan 14.
Mauritz Widfors', Drottninggatan 97.

I Upsala i
Maria Svenssons Parfymbutik, Drottninggatan.

I Holmbergska Bokhandeln
75 Regeringsgatan 75.
samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"

2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.
OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Klädeshandeln

17 Drottninggatan. 17

Kostym-, Byx- och Ofverrockstyger,

Damkapptyger

Största urval.

Ovanligt låga priser.

AU BON MARCHE.

Magasinerna
AU BON MARCHÉ
äro de största, rikaste och bäst inrättade i Paris samt hänföras derföre som en af dess sevärdheter.

Firma: Aristide Boucicaut
Nouveautés,
PARIS.

Billig och reel betjening är en ständig grundsats hos firman
Au Bon Marché.

Magasinerna "Au Bon Marché" förstoras oupphörligen utan att dock blifva tillräckliga för det ständigt tilltagande antalet af dess kunder. Nya tillbyggnader hafva blifvit öppnade, andra blifva snart färdiga. Magasinerna "Au Bon Marché" äro byggda på ett ytinnehåll af öfver 10,000 kvadratmeter (1 hektar).

Vi få härmed underrätta den ärade Damverlden, att vår illustrerade katalog för Vintersaisonen äfvensom våra album å nya toiletter, klädningar, kostymer, kappor, modes och coiffures, kjolar och underkjolar, peignoarer, drägter för gossar och flickor, hvita varor, barn- och dam-utstyrsels-artiklar, paraplyer, parasoller, handskar, cravatter, blommor och plymer, barn- och damskor, articles de Paris o. s. v., o. s. v., nu hafva utkommit, samt tillsändas så väl dessa som ock alla sorters profver enhvar på begäran gratis och franko.

Alla på ***förhand*** betalta sändningar från ***Sverige*** af minst 50 francs värde, hvilka kunna afsändas i en ej 3 kilogram öfverskridande kolly, levereras ***fraktfritt*** till ***destinationsorten.***

Alla öfriga sändningar, från 25 francs till högre pris, levereras som förut, med undantag af möbler, sängar och vissa andra ovanligt stora eller tunga artiklar, ***fraktfritt*** till närmast franska eller tyska utskeppningshamn eller ända till sista tyska gränsstation.

Au Bon Marché, Maison Aristide Boucicaut,

PARIS,

har för sin försäljning inga filialer, resande, agenter eller andra ombud, vare sig i Frankrike eller utlandet, samt rekommenderar sina kunder att taga sig i akt för vissa hus, som begagna sig af samma titel för att tillställa förvirring.

E. J. ANDERSSONS

PIANO-AFFÄR

är flyttad från 18 B till

8 Hamngatan, 8

1 tr. upp,
hörnhuset vid Norrmalmstorg.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

På **Albert Bonniers** förlag har i dessa dagar utkommit;

Sveriges

Handelskalender

1885 1886,
(26) Inbunden i clotband 12 kr.

UR!

Ett väl sorteradt lager af såväl Vägg- som Fickur till billiga priser hos **Rudolf Callin.**

11 Södra Humlegårdsgatan 11.
Obs. Nära spårvägen
112. 20 66.

Arbetare observera!

I boden n:r *5 Hötorgsgränd n:r 5* finnes alltid ständigt lager af nya och begagnade Mans- och Fruntimmerskläder, samt nya och begagnade Möbler till de mest billiga priser.

OBS. Bättre Mans- och Fruntimmerskläder samt begagnade Möbler uppköpas af

G. W. Bergström.

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade Bordsdukar på kläde,
D:o Antimakassar "
D:o Lampmattor "
Antika Linnebroderier,
Damskor, brodderi på sammet,
Badhandukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigaretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,

17 Hamngatan 17.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förening i den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkant på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontroll** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längst stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor
63 B Slussplan 63 B
samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. ½ 2—½ 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. ½ 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abbonenter kunna lösa biljetter för en vecka eller längre tid till moderat pris.

Läs!

Solidaste och billigaste möbler tillverkas och försäljas hos undertecknad, äfven mot afbetalning. Särskilt rekommenderas mina välstoppade utmärkta **Turkiska Divaner** och **eleganta utdragssoffor,** de senare till det oerhördt billiga priset af *35 kronor.*

OBS.! Icke Göteborgsarbete.

Otto Wahlenberg,
Tapetserare.
Drottninggatan 95 D. Stockholm.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Märkbläck, Skrifbläck, Silfverpolertvål, Polerpulfver, Halls Hår-Renovator, Hårvax, Barklinds Hår Renovator, Pomador, Smink,

Blanksmörja,

Tvål, Eau de Cologne Essenser,

m. m. hos

41 C F. DUFVA, 41.
Drottninggatan.

Oxtorgskällaren

Oxtorgsgatan N:r 6

Restaurant. **Café.**

OBS. Telefon gratis. ***G. Carlsson.***
(29)

Collan-Olja (Skobesparingsmedel.)

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och **Expedition:** *Stockholm,* Skepparegatan 48, 3 tr.

Red:s mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Sthlm F. Mällborns Boktr.

N:o 27.

Prenumerationspris:

Helt år	Kr. 2,50.
Trefjerdedelsår	„ 2,—.
Halfår	„ 1,25.
Kvartal	„ 0,65.

Häri är postarvodet inräknadt.
Lösnummer: i Stockholm *fem* öre, i landsorten 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Collan-Olja (Skobesparingsmedel.)

Opponenternas Utställning
i
Theodor Blanch's Konst-Salon
Kungsträdgården.
Öppen: *Hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m.*
Söndagar kl. 1—4 e. m.
Inträdesafgift 50 öre, hälften för barn under 14 år.
Illustrerad katalog finnes till salu i lokalen.
Obs.! Endast en kort tid.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar E. Th. Klemming, 40 Drottningatan och Edw. Björk, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Filialkontor London, 27 Great Tower Street.
I Skandinaviens större städer hos de flesta Herrar Vinhandlare.
John Meisner, Agent. Stockholm.
GEO. SAYER & C:O.
Etablerad 1853.
Hedersmedaljer: London . . 1862. Montreal. . 1865.
COGNAC.
30

Till Blänkarens ärade prenumeranter & läsare.

Från och med onsdagen den 7 oktober utkommer Blänkaren som vanligt med ett nummer i veckan hvarje onsdag.

Tidningens politiska hållning är densamma som hittills, och det skall bli redaktionens oaflåtliga omsorg att ärligt och konsekvent förfäkta de frisinnade åsigter, för hvilka tidningen hittills varit tolk.

Tidningens format har blifvit betydligt förstoradt på samma gång dess prenumerations- och lösnummerpris blifvit nedsatt med hälften, en åtgärd som har sin grund i *redaktionens önskan att äfven de bredare samfundslagren må bli i tillfälle köpa densamma.*

Större omsorg än hittills skall nedläggas å tidningens yttre utstyrsel och skola vi stundom pryda densamma med porträtt af situationens stormän.

Som ersättning åt våra prenumeranter för de nummer de gått miste om, skola vi lemna en dansk vensterbroschyr i svensk öfversättning.

Blänkarens red.

Der ute

De franska valen.

Efter valresultatet den 4 Oktober höjde Europas reaktionära högerpress enstämmiga glädjerop, ty nu var det slut med republiken i Frankrike. Monarkisterna hade uppnått en fruktansvärd majoritet. Gambettas arf, *scrutin de liste*, hade visat sig lämpligt att krossa friheten och välja folkrepresentanter, hvilkas första omsorg skulle vara att putsa upp royauténs imposanta, men i Frankrike något illa medfarna emblemer.

Vensterpressen i Europa passade vid samma tillfälle på att orda om det franska folkets obeständighet och påpekade en massa fel, hvilka sorgligt nog vidlåda det nuvarande franska statsskicket, och bland hvilka det främsta vore bristen på förmågan att underordna de enskilda intressena under det allmänna.

Och så kommo omvalen i söndags åtta dagar. Med en sjelfuppoffring, som man tyvärr allt för sällan sett från detta håll hade kandidater, hvilka likväl erhållit flera tusen röster, dragit sig tillbaka för mera gynnade republikanska medtäflare, och i alla departement, utom tre, hade de republikanska och radikala partigrupperna enat sig om en gemensam lista. Och denna enighet förde också segern med sig; republikanerna fingo en glänsande upprättelse för nederlaget den 4 oktober. Klerikale och reaktionärer ha fått återgå till att trumma på sina gamla spruckna instrument.

Att hela den republikanska listan med sina 34 namn skulle gå igenom i Paris, derom tviflade egentligen ingen. Pariserbefolkningens goda politiska disciplin visar sig också derigenom, att kommunarden *Camelinot* och bråkmakaren *Rochefort* erhöllo det lägsta röstantalet; de synas tydligen blifvit valde endast för att ej spränga listan.

I departementena var valresultatet än mer tillfredsställande. I 37 departement utsågos till folkrepresentanter 10 reaktionärer mot — 145 republikaner.

En hög fransk embetsman karakteriserar omvalen på följande sätt: Valmännen på landet voro utledsna på Tonkin-affären och annat, hvarför de vid det första valet röstade på dem, som lofvade göra ett slut härpå. Men då reaktionärerne läto masken falla och hotade republiken, slöto sig alla republikens vänner sammans och tillkännagåfvo sin vilja, om att republiken skulle fortfara.

Valen i Paris försiggingo under den bästa ordning, och tillströmningen var nästan större än den 4 oktober. De republikanska medborgarne fylde sin politiska pligt mot fosterlandet, utan att låta sig störas eller förvillas af reaktionärernas hot och falska manövrer. Så till exempel hade söndag morgon högertidningarne underrättelser från *Saigon* om, att presten *Chatelet*, 7 missionärer och 7,000 kristne skulle blifvit mördade i *Hue*.

Historien var naturligtvis endast en valmanöverlögn.

Cassagnac skref en artikel, i hvilken han rent ut lofvade republikanerne smörj, om de ej aktade sig. Men valmännen visste nogsamt, att det denna gång icke gällde opportunister eller radikaler, icke något som helst parti, utan endast landets framtida väl. Och de visste äfven, att en seger för reaktionärerna vore detsamma som inbördes krig och prestvälde.

Alldeles reparera fåten den 4 Oktober kunde naturligtvis icke republikanerne, ty under det förra kammaren endast räknade 97 monarkister, har den nyvalda 202 reaktionärer mot 382 republikaner.

Kammarnn skall inkallas till 10 Novemver.

Det är att antaga, att den nya deputeradekammaren beaktar den lärdom franska folket fick den 4 Oktober, den nämligen, att endast enighet ger seger.

———

Högern jublar.

Att Danmarks reaktionära press skulle slå massor af mynt af den unge typografens skott mot Estrup, detta var ju ej annat än man hade att vänta. Det är högerns lott öfverallt i Europa att ligga på lur efter tilldragelser, som genom ett eller annat taskspelarknep kunna hänföras till det föraktade vensterpartiets meritlista. När den ärliga striden blef för ojemn, när venstern hade hela folk till resonnans, då måste de smutsiga vapnen framdragas, och list och svek ersätta hvad som brast i ärlig styrka och varm öfvertygelse.

Och kommer då den "fina" publiken på något så förfärligt som ett mordförsök riktadt mot en af samhällets "ypperste" af en af samhällets lägste, då börjar litanian. Naturligtvis är det venstern, som bär hela skulden; der ser man hvart hän den lumpna radikalismen bär, den fostrar missdådare. Mot sådana äro alla medel rättvisa. Och icke allenast mot mördarne skall man rigta sina anfall utan också och framför allt mot venstern.

"Nu har den första mogna frukten faltit från det giftträ, som i Danmark blifvit uppdraget af en revolutionär i sin innersta tanke simpel, i sin yttre form hänsynslös agitation, som haft sitt understöd dels hos gammal slentrian, dels hos en eländig tryckfrihetslag." "Med den nuvarande brännmärkta oppositionen kan ingen hederlig man ha att göra." "Måttet är rågadt, hette det i ett lyckönskningstelegram till landets bäste son. Det är ett ord på sin plats. Fosterlandets nyktre och laglydige borgare kräfva nu, att de samvetslöse personer, som afsigtligt störta sina villiga kreatur i förderfvet, göras oskadliga. Intet tillvägagående kan vara för hårdt, ingen lag för sträng."

Som synes af ofvanstående citat ur danska ministeriela tidningar, har äfven vid detta tillfälle, då en af högerbladens — märk *högerbladens* — artiklar förryckt 19 års gosse sköt på Estrup med en söndrig revolver, den reaktionära pressens journalister ej sparat hvarken kraft, bläck eller morska ord för att söka tillvita ett hatadt politiskt parti den egentliga skulden till det i och för sig sorgliga dådet.

Och pressens skrän har haft god effekt.

Riksdagen är hemförlofvad efter några dagars sammanträde, polispatruller ströfva genom Köbenhavns gator, och man väntar hvarje dag på den af högern utlofvade skärpta tryckfrihetslagen. Danmark skall fortfarande och mer än hittills regeras af provisoriska lagar. Utom det att en provisorisk ministerlag ovilkorligen måste undergräfva folkets rättsdisciplin, hörer denna gång det till, att högern och ministrarne i sina lagbestämmelser komma att ständigt hänvisa på det skändliga attentatet, för att med detta som mask kunna förkväfva oppositionen.

Hård tid stundar i sanning för vårt danska broderfolk. Och om det än för ögonblicket skall lyckas kung Kristians rådgifvare att behålla makten, är det dock visst och sant, att venstern, framåtskridandets vänner, skall afgå med segern. Om venstern måste ställa våld mot våld, om revolutionens vedervärdigheter skola frammanas i Danmark, det är endast högern, den öfver attentatet jublande högern, som bestämmer. Den välje efter samvete!

———

Attentatsmannen.

Om den sorgligt ryktbare unge typografen, hvilket sköt på Esrup, lemna danska tidningar följande underrättelser:

Just Rasmussen, Julius' fader, är en 70-årig gammal gasverksarbetare, en stilla och flitig man, som aldrig har sysslat med politik och sällan uttalar sig om polltiska spörsmål. Han har icke påverkat sonen hvarken i den ena eller den andra riktningen och är djupt nedböjd öfver olyckan.

En af "Politikens" medarbetare sökte honom i torsdags i hans hem, men träffade honom icke. Deremot träffade han modern, svågern och en gift syster.

De varo alla gripna af den sorgliga händelsen.

"Hur kunde Julius göra oss denna sorg", sade den gamla modern, Karoline Rassmussen.

Det är en kvinna, som har arbetat och släpat från det hon var liten, men är trots sina 65 år icke nedböjd. När hon talade om sin yngste son, om Julius, honom, som var allas älskling, icke minst moderns, var det med ett lugn och en fattning, som var gripande. "Han var så god, så älskvärd, nästan alltid vid godt humör, lefnadsglad och munter, afhållen af alla. Han kunde understundom blifva så hetsig, så ond, men det gick snart öfver. Hur kunde det dock falla honom in?"

Julius Rasmussens äldsta syster är gift med en repslagare Chr. Hantzen och bor i samma hus som föräldrarne. Systern var förtviflad, hon höll så mycket af den yngste brodern.

Förutom Julius är det fyra bröder, hvilka alla äro typografer.

Hela familjen, moder, syster och svåger, de fyra äldre bröderne, äro frisinnade menskor, men utan all fanatism.

De tre tillstädesvarande medlemmarne af familjen uttalade upprepade gånger, att ehuru det var deras innerligaste hopp, att Estrup skulle taga afsked, och ehuru det var deras fulla öfvertygelse, att endast hans aflägsnande kunde frälsa Danmark ut ur dess politiska elände — så beklagade de af uppriktigt hjerta, och detta icke blott af hänsyn till det straff, som kommer att följa på gerningen, att Julius hade gjort försök att våldsamt rödja konseljpresidenten ur vägen.

"Estrup måste taga afsked", sade den gamla modern, "men det kunde aldrig falla oss in att uppmana Julius till att begå en förbrytelse. Tvärtom vi ha allesammans, då Julius på sista tiden kom med häftiga uttalanden om Estrup och hans regemerte, varnat honom, bedt honom vara försigtig."

Fadern och modern, systern och svågern ha just under de senaste dagarne ofta talat lugnande ord till honom:

"Tänk dock på hvad du säger i denna tid; öfverallt är det polisspioner."

"I skolen icke vara rädda för mig", svarade Julius.

Ingen af familjen hade någon aning om att Julius egde en revolver; senare ha de fått veta, att han gömde den i en låst byrålåda.

Julius Rasmussen lemnade sitt hem i onsdags morse kl. 7 och var då i godt humör som vanligt. Han hade aldrig låtit undfalla sig några ord, som kunde gifva anledning till den förmodan, att han umgicks med planer mot hr Estrups lif.

Regeringens uppträdande med hänsyn till de provisoriska lagarne syselsatte honom mycket på de sista dagarne. Han sade i tisdags:

"Jag vill gerna på onsdagen gå upp i folketinget, för att se, hvad det blifver af!"

Jnlius Rassmussens trolofvade heter Oline Mikkelsen, är 18 år gammal och född i Nyköbing.

Det är en vacker och älskvärd ung flicka, en medelhög, kraftigt bygd brunett.

Under sin vistelse på Falster gjorde Julius hennes bekantskap och de blefvo förlofvade. Han återvände i början af augusti till Köbenhavn, dit hon kort derefter äfven reste och fick plats som jungfru hos en urmakare på Nörrebro.

Julius Rasmussen hade för vana att besöka sin trolofvade ett par gånger i veckan, och såväl urmakaren som hans hustru hafva omnämt, att de tyckte särdeles mycket om den ordentlige och höflige unge mannen.

I onsdags afton kom urmakaren hem med ett extra blad, som omtalte, att typograf Julius Rasmussen hade gjort ett attentat mot konseljpresidenten. Han underrättade Oline derom, men hon ville icke tro, att det var hennes trolofvade det var tal om.

Till några kamrater hade, som ofvan nämts, den beklagansvärde ynglingen sagt, att det var *Dagens Nyheders* ilskna artiklar, som förmått honom att tänka öfver de politiska frågorna.

Efter attentatet var Rasmussen mycket lugn och bibehöll sin sinnesstämning in i den cell, der han nu sitter och väntar på sitt straff.

Individ och samhälle.

En gammal historia i ny form

af

A. D—n.

Frågan är ju gammal som menskoslägtet, säger samhället — hvarför då oupphörligt dra fram henne och röra upp det myckna dammet, hvari jag bäddar ner dylika frågor?

Ja, gammal är hon, säger individen, men hon är icke löst!

Icke löst? Med andra ord, äro icke samhällena ordnade?

Jo, de äro ordnade, men oriktigt, icke så som jag vill, att de skola ordnas.

Hur vill du?

Jag vill, att samhället skall ordnas om efter en alldeles ny och likväl mycket gammal princip — den som säger, att det hela skall vara till för individen och icke tvärt om, som nu, individen för det helas skull.

Du vill således att jag skall uppoffras för dig?

Hellre det än jag för dig.

Men jag är den starkare och bryr mig icke om hvad du vill, och hvad du icke vill!

Der slutar tvisten, der måste individen antingen gifva med sig eller också bereda sig att med våld återeröfra sina rättigheter, som han en gång var i besittning af, innan samhället fans till, ty samhället är nu en gång "ordnadt" och har fasta ställningar, hvarifrån det icke viker med godo. Men hur kom det sig då, att samhället från början fick öfvertaget, så att det ständigt varit individen, som måst göra stormlöpningar och bygga barrikader och icke tvärt om? Det berodde af flere orsaker, större och mindre, men främst den, att individen icke förstod att uppskatta och taga vara på sina rättigheter, förr än det var för sent. Dessutom blef samhället färdigt mycket tidigt, det öfverrumplade individerna, som under sina strider mot yttre fiender icke anade, att den farligaste doldes bland dem sjelfva. När Abraham dref sin mätress Hagar ut i öknen, derför att hans familj (samhället) fordrade det, var samhället redan den förtryckande makten. Eller ännu tydligare, när Kristus korsfästes och hans lärjungar förföljdes, ty både hans lif och lära ansågos ganska rigtigt af samhället såsom farliga för dess egen säkerhet, och om kristendomen sedermera som statsreligion visat sig vara samhällets bundsförvandt, så skedde icke det förr än sprängämnena, som ursprungligen funnos deri, blifvit bortrensade. Hela verldshistorien är sedan blott en lång rad af segrar, som samhället vunnit på individen. Revolutionen 1789 var visserligen ett grundligt nederlag, hvars verkningar sträckt sig ända till våra dagar, men den heliga alliansen, som sedan räddade samhället, knöt ännu hårdare till de lossade sociala och kyrkliga banden.

Hvad är då samhälle och individ? Är icke det förra ett visst öfverenskommet förhållande mellan de senare?

Så borde det vara och så säges det. Så sade Rousseau, och så säger äfven numera samhället sjelft. Men det förföljande och förtryckande samhället kan — så eget det än låter — icke sägas bestå af individer, ty då vore ju ingen strid dem emellan möjlig, och det är ett faktum, att en sådan strid oupphörligt pågår. Alltså måste det finnas någon slags skilnad mellan en individ och en samhällsmedlem.

Förhållandet blir klart genom en enkel bild:

Samhället är en stor fabrik, som af individer tillverkar samhällsmedlemmar medelst det tryck det på grund af ett systematiskt genomfördt öfvervälde utöfvar. Men individen — råämnet, som skall omdanas till samhällsmedlem, utvecklar ett visst motstånd mot denna förvandling, emedan den går ut på att beröfva honom något, som skall komma samhället till godo. Detta är striden mellan individ och samhälle — förtrycket, jäsningarne, ropen på orättvisa, upploppen, revolutionerna.

Men, säger en samhällsmedlem, som förlorat sin individualitet så tidigt, att han icke ens har något minne af den — är icke hvarje enskild menska en individ i samhället? Jo, om man blandar ihop begreppen individ och samhällsmedlem, men skiljer man mellan dem, då blir individerna endast ett ringa fåtal af menskor, som delvis stå utanför samhället genom den strid de der-

Hallberg, Juvelerare, Fredsgatan 22.

med underhålla. Ordet individ har således blifvit missbrukadt på samma sätt som "folket", "fäderneslandet" o. s. v. i officiela rapporter. Filosoferna — för att fråga dem till råds — förstå med individ en förnuftig personlighet, som genom en egen verld af tankar, känslor och syften skiljer sig från andra förnuftiga personligheter (under det den typiske samhällsmedlemmen strängt taget är så affilad alla karakteristiska egendomligheter, att han endast på yttre och tillfälliga egenskaper låter skilja sig från sina likar). Dessa olika verldar af tankar, känslor och syften ha likväl en viss gemenskap med hvarandra, och det är denna gemenskap, som möjliggör samhällsbandet, och icke blott möjliggör, utan nödvändiggör. Detta är historien om den s. k. samhällighetsdriften, som samhället sjelft alltid gör mera väsen af och ger djupare betydelse, än individerna ha orsak till. Att den faktiskt existerar och med nödvändighet gör sig gällande, våga de icke förneka, ty individerna äro förståndiga menskor, som sällan förneka ett faktum. Men de mena, att denna drift utan tvifvel är öfverdrifven, när samhällsbanden tilldragas så hårdt, att individerna icke få rum med sina individualiteter, hvilka derför utplånas och försvinna. Så går det vid den dagligen upprepade omsättningen af individer till samhällsmedlemmar, ty af en individ blir en samhällsmedlem om hans individualiteter borttagas.

Härmed äro således gifna de båda gränser, inom hvilka det rätta samhället skall ligga — å ena sidan ett betryggadt samhälle af individer, som icke få rum med sina individualiteter, å den andra individer med fullt utbildade individualiteter, men icke förenade till något samhälle. Att det rätta samhället icke kan vara någon af dessa ytterligheter, är naturligt, ty ytterligheter äro aldrig riktiga, utan idealstaten ligger någonstädes emellan dem.

Om en menska från födelsen får fritt och sjelfständigt utveckla sig, utan att hennes naturel försummas eller snedvrides genom uppfostran, så blir hon en individ i detta ords bättre bemärkelse. På hennes personlighet utväxa då en mängd hörn och kantigheter, hvaribland det finnes sådana, som visst icke äro några onödiga bihang till hennes väsen, utan utgöra hennes dyrbaraste andliga tillhörigheter — hennes individualiteter. Dessa äro lika nödvändiga för hennes fulla harmoniska tillvaro som t. ex. ståndarknapparne m. m. för den ännu ociviliserade nyponbusken. Men trädgårdsmästaren, som här spelar samhällets rol, borttager eller omvandlar efter hand några af växtens ädlare delar, hvilka i stället för att tjena växten till nytta skola bli menskorna till nöje, och slutligen kan den fullfärdige kulturväxten icke ens fullgöra den första och allmännaste uppgiften för en lefvande varelse — att sätta frukt och fortplanta arten.

Så långt har det ännu icke gått med menskornas civilisation, (ehuru man är på god väg) men i öfrigt behandlar samhället individen på ett liknande sätt. Hörnen och kantigheterna på hans väsen måste slipas bort, emedan samhället icke har plats för dem. Det betyder ingenting om individen lider smärta under denna operation, ty individen är till för samhällets skull, och skulle han t. o. m. alldeles gå under, så betyder icke det häller någonting. Nej, bort med individualiteterna! — det är samhällets outtalade lösen. Ty en medlem i det moderna samhället får icke ha några utstående kantigheter, som kunna gripa in i andras och åstadkomma oordning, utan han skall vara en glatt, hal och med de öfriga samhällsmedlemmarne fullt homogen varelse, försedd med välslipade ledytor, så att inga hinder eller missljud uppstå i mekanismen. Men försiggår då verkligen en sådan blodig misshandel af individerna äfven i de lugna och fredliga samhällena? Ja helt säkert! Men det är sällsynt att få se någon individ i harnesk, och processen märkes numera icke så mycket, emedan samhället är klokt nog att börja sitt afslipningsarbete redan i individernas ungdom, innan de ännu hunnit utveckla sig. Ty det allmänna uppfostringsväsendet är en samhällets institution och har blott en princip: att af individer tillverka samhällsmedlemmar.

Derför ju mera de gamla samhällsprinciperna genomföras och tillämpas, desto mindre värde får den enskilda menskan. Ty menskovärdet beror just på måttet af individualitet, hvarom filosoferna alltid varit ense. Ju rikare individualitet en menska eger, desto högre står hon som menska. Men då är det ju alldeles tydligt, att samhället i princip har orätt, när dess sträfvan går ut på att spränga bort individualiteterna och nivellera menskorna till vissa skrån och klasser. Det är också detta som filosoferna ropat ut i århundraden, när de framlagt sin ovilkorliga fordran på den fulla individuella friheten. Ty filosoferna veta nog hvilken rol det individuela spelat och spelar i konstens och vetenskapens historia.

Och lika klart som det är, att våra samhällen hota att så småningom missbilda och förstöra individerna, lika klart är det också, att enda sättet att rädda individerna är att lossa en smula på samhällsbanden. Men då kunde det ju hända, att de helt och hållet brusto sönder, och samhället störtade ihop? Ja, det vore visserligen mycket sorgligt säga filosoferna, men hellre det! ty individen är icke till för samhällets skull, utan samhället för individens.

Hvad jag drömde *).

Östgöta-Correspondentens Uranus, och alla öfriga "Uranusar" föröfrigt tillegnadt.

Mycket ofullkomlig verlden låg,
fast det länge är se'n vårdag grydde.
Alltför få disharmonien brydde,
som på många ställen ögat såg.
Uti moln sig glädjens stråle gömde.
Kriget dundrade från nejd till nejd.
— Då en hop, som hatade all fejd,
väckte mig ur denna dröm jag drömde.

Rätt och sanning, nit och pligttrohet
mycket litet fans här uti norden.
Strindberg skämdes då för fosterjorden
och dess samhällsläror sönderslet.
Ibland sekters store och berömde
sågs med rätta Sverdrup skymta fram.
Björnson väckte månget menlöst lam,
som tog lifvet som den dröm, det drömde.

Skrifvardöme, "tryckfrihet", censur
var det mesta uti våra lagar.
Orättvisa ifrån gamla dagar
var det mesta uti vår natur.
Presten "getter", icke "får", fördömde:
rabulist blef "geten", hvar hon fans.
Pennan var i Dumboms hand en lans
vigd till hån åt snillet, så jag drömde.

Med idealistiskt fåneri
modemanin i landet avancerat.
Slägtet judakullt recipierat
i en tid som blott vill erkänd bli.
Många bofvar nästans fickor tömde,
fyllde äfven statens kassa full
med på utländsk vara röfvad tull.
Sorglig var den tid, hvarom jag drömde.

Aktning skänktes icke kyrka, tron,
ty för dryga skatter folket tryckte.
Misskändt blef så mången kvinnasrykte,
liksom dygden hos mång' mansperson.
Sorgligt nog man pligter, löften glömde,
gjorde derför folkets fröjd ej sann.
— Men, tyvärr, jag dock omsider fann,
att det icke var en dröm, jag drömde.

Thure N—g.

(* Se Ö. C. 122 B.

Här hemma.

I Norrköpiug ha vederbörande afskaffat bänkhyrorna. Jo, jo men. Man måste göra ansträngningar, som strida mot de "höges" jemnlikhetsprinciper, för att kunna få folk i statskyrkorna.

———

Norrköping får sig en tvåvecklig radikal tidning, till hvilken vi uppriktigt gratulera fabriksstadens många arbetare.

Isidor Kjellberg har nämligen hos magistraten derstädes anmält sig hafva anlagt boktryckeri. En del af boktryckeriet är redan uppsatt och skall det inom kort börja sin verksamhet. Lokal för detsamma är förhyrd i juveleraren Palmgrens gård, samma gård i hvilken hr Kjellbergs tidning "Östgöten" har sitt kontor.

Den nya tidning, som skall utkomma från denna officin, kommer antagligen att bära namnet "Norrköping." Den skall utgifvas tvenne gånger i veckan, onsdagar och lördagar. Den kommer att gratis utdelas till "Östgötens" prenumeranter och lösnummerköpare inom Norrköping.

———

I vinterbrytningen, som inträdde med natten till den 21 oktober, hade 77 åringen Cars Larsson Vinter — boende under Ödestorp i Frödinge socken invid Oscarshamn — fått lust att spisa en varm och god fårstek. Sjelf var han ingen fåraherde eller egare till några af den sortens boskap. Men denne Kalle Vinter visste råd, han. Han begaf sig till Alstad, också i Frödinge socken. Här fans det hos en hemmansegare ett fårhus; dit beredde sig Vinter inträde och annekterade en bagge, den han utan krus ledde ut och slagtade, flådde samt — lemnade det ulliga skinnet kvar, troligen till tröst åt egaren, då denne om morgonen fick reda på att en "varulf" gästat fårahuset. Men fårtjufven blef röjd redan följande morgon, då husvisitation hos honom konstaterade brottslingen. Han fördes i häkte.

———

Från Ydre i Östergötland berättas om ett väl åldrigt emigrantsällskap, hvars nestor utgjordes af en 85-årig gumma, som var så svag och skröplig, att hon måste sitta bunden på åkdonet, för att ej falla af. Förutom henne bestod sällskapet af hennes son — en 60-årig man — och dennes hustru samt deras 3 barn. Anledningen till afresan uppgafs vara, att gumman förut hade två söner i Amerika, af hvilka den ene är ovanligt rik och har önskat få se modern. Dessutom då alla hennes slägtingar nu lemnade landet, och hon ingen hade att vårda om sig här, ville hon hellre försöka att komma med. På fråga om hon ej fruktade resans besvärligheter, svarade sonen, att "det får väl gå, så långt det kan."

———

Meddelösa vittnen torde i en framtid kunna undgå obehaget att häktas och försändas med fångtransport, då de skola höras från domstol belägen längre väg från deras hemvist. Enligt hvad som upplyses i justitiekanslersembetets skrifvelse med anledning af den Hellgrenska vittnesresan — hvari åtal anbefalles mot fånggevaldigern — har nemligen "åtgärd vidtagits för skyndsamt utarbetande af en författning i syfte bland annat att i förskott bereda långväga vittnen nödiga medel till inställande för afläggande af vittnesmål."

Detta är åtminstone en följd — och en god följd — af den ryktbara "Hellgrenska vittnesresan" och af den uppmärksamhet, som denna sak väckt öfver hela landet.

———

Husförhörens tid är nu inne. Och den stackars landtbefolkning, som fruktar sin gud och sin prest, tar fram katkesen och börjar plugga. Den *lefvande* kunskap, som inhemtas af katkesen, framgår af följande lustiga tirad upptecknad från Kristberg.

Huru många äro hufvudstyckena i katekesen? Fem. Hvilka äro de? 1. Ti Guss bu; 2. Trons testiklar; 3. Bö fa vår; 4. Döpens sakerment; 5. Altrets sakerment eller Herrns nattval, hvartill kitt och aflöning höra söm en berättelse.

———

Att vi hemma i Sverige ha skicklige detektiver ådagalade öfverkonstapel Eklund vid sina undersökningar af de småländska brännerierna. Man vill sålunda veta, att hr E. i sluskig drägt, gifvande sig ut än för "mältare," än för "pannekusk," än för "mäskedräng" och än för något annat farit omkring och "pumpat" folket vid brännerierna, supande med dem och spelande afvigtolfva och "sala hybika" för att ställa sig väl med dem och locka ur dem hemligheter.

Precis som i "Londons mysterier."

———

Tiden, det ofosterländska, socialistiska organet, uppmanar i en behjertansvärd ledare i sitt måndagsnummer Sveriges arbetare att värdigt begå årsminnet den 4 november af Sveriges och Norges förening.

"Vår arbetarebefolkning kan och skall icke misskänna situationen.

Den skall visa sig ha lika fin instinkt för densamma som dess motståndare. Den skall hålla på föreningen med Norge såsom det första steget till en framtida helnordisk förening, en skandinavisk förbundsrepublik. På samma gång arbetareståndet medelst en sådan politik häfdar sina egna välförstådda intressen, intager det också en verkligt fosterländsk ståndpunkt. I våra dagar — med den allt lifligare samfärdseln mellan de olika landen och dermed följande nivellerande tendenser — bero de små nationernas bestånd mer än någonsin derpå, att de smärre, hittills skilda grenarna af samma folk — t. ex. svenskar, norrmän och danskar — sluta sig tillsammans. Den oförsynta och dumma beskyllningen för ofosterländskhet kan det demokratiska partiet i vårt land utan fruktan slunga tillbaka mot sina motståndare. Det är de, som äro ofosterländska, i det de genom uppväckande af groll och tvedrägt mellan de nordiska folken göra hvad på dem ankommer för att förstöra förutsättningarna för den skandinaviska folkstammens sjelfständiga utveckling. Det är en fosterländsk fest, som vi gå att fira den 4 november."

———

Vederbörande lyckades slutligen finna en person, som var nog vänlig att mot en femtitusen kronor om året förvalta den ansträngande landshöfdingesysslan i Göteborg. Till Ehrensvärds efterträdare är nemligen utnämd öfversten grefve G. F. Snoilsky.

Bric-à-Brac.

Innehåll: Om raseriet i allmänhet. Om raseriet hos döda föremål och om raseriet hos lefvande. Raseriet i alla länder och förståndsgåfvorna hos en kung. Veckans stora glädje och lojala undersåtar.

Ska vi komma öfverens om, att det varit en högst obehaglig vecka?

Allting har gått rasande.

Det började med boningshusen, som inte kunde hålla sig lugna, utan togo sig för att rasa här och der. Ja, ja, det var då också ungdomar, inte fullvuxna en gång, och "ungdomen ska ju rasa ut," såsom en god vän tröstade en förtviflad pappa — byggmästare.

Folk i allmänhet hade emellertid inte så medlidsamma hjertan. De blefvo tvärtom rasande på pappa byggmästare och förklarade, att han var skulden till alltihop, och bland annat, att den rasande ungdomen dragit folk med sig i fallet. Och så blef det taladt om slarf och vårdslöshet, om medmenskors lif och helsa och spekulationer i tunna murar utan murbruk, som visserligen ha ett högst välgörande inflytande på pappa byggmästares plånbok, men föröfrigt inte fylla någon annan mission än att krossa folks armar och ben, eller om de händelsevis behagade hålla tillsammans någon tid, traktera folk med fukt, mögel och vinterkyla.

I Göteborg steg till och med raseriet till en sådan höjd, att man genast bildade en förening till förekommande af husras. Hur man skall bära sin åt för att nå sitt mål, är emellertid ännu inte allmänt bekant. Somliga gissa på, att alla husen skola upptill öfverspännas med jerntråd, så att de likna Carnegies porterbuteljer. Det vore på samma gång en utmärkt puff för firman, och den skulle säkert bekosta en del af jerntråden, om staden i följd deraf blef omdöpt till "Carnegiska porterstaden." Andra tro, att man tänker lifva upp det gamla sleenfulla samhället, ställa till samkväm och baler med få anspråk och glad ungdom, som roar sig så glädjen står högt i tak, och de unga murarna hålla sig raka och styfva af pur förvåning, medan de gamla lystra som till minnen från sin ungdom och genom sin spända uppmärksamhet hindras från att dåsa till och sjunka ihop. Men det kan också hända, att detsamma bara är skrämskott, och att man tänkt att bästa sättet att hejda raseri är att sjelf bli rasande. Då lugnar sig alltid den sista rasande af bara förbluffning.

* *
*

Ni har väl hört historien om den argsinta mannen och hans hustru?

Han hada varit ute och tittat sig omkring litet hvar stans i stan' i sällskap med några friska kamrater, och när han så kommer hem vid 11-tiden vexlade han bort eldgaffeln med ett paraply. En stund efteråt då han börjar röra om brasan med paraplyt och får se att eldgaffeln står i paraply-stället, blir han emellertid så hjertans utom sig öfver det välsignade slarfvet i huset, att han dänger stolarna i väggen och kastar vattenkarafinen i spottlådan.

Men då var det hans fru, som såg upp med begge ögonen.

— Jaså — sade hon — är det så, att du tänker rasa och regera, så ska väl jag göra så med. —

Och dermed tog hon stora toalettspegeln och smällde i golfvet, så glaset yrde om herrn i huset.

Nå, hvad gjorde han?

— Jo, han plockade upp bitarne och kröp i säng.

Det kan ju hända, att man hört talas om den historien i Göteborg, och med den i åminnelse bildat sin filantropiska förening till skräck för alla karaktersvaga murar och dito byggmästare.

* *
*

Än se'n då?

Ja, se'n var det snön, som rasade från hustaken.

Professor Nordenskjöld hade inte väl hunnit kasta en förnöjd blick genom fönstret på den herliga, hvita snön, tänka några vemodiga, längtande tankar på sina kära isbjörnar, som gingo och väntade på honom uppe vid nordpolen, förrän det började töa. Och när han så i största hast fått fram sin pels och vädrat af den malpappersslukten för att ändå försöka hinna med en liten tripp till ishafvet, medan föret varade, då var det perdu. Snön rasade i stora massor från taken, smälte ner på gatorna blandade sig med smutsen, och löste sig till väldiga, rullande vattenmassor. Det är dumt att man skall vara så tung, annars hade man lätt och behagligt kunnat flyta omkring i sina galoscher, alldeles som man gör på gondolerna i Venedig, styra med käppen och segla med rockskörten. Men, som sagdt, man är för tung. I stället för att göra sådana små behagliga segelturer får man plaska sig fram genom den grunda, gyttjiga sjön, som också gör ens tankar tunga och komma dem att vända sig mot allt det galna och rasande omkring en.

Och man har inte ens den tvifvelaktiga trösten att veta det stå bättre till utom våra egna landamären.

På Balkanhalfön är det rigtigt rasande ställdt. Der tänker man till och med rasa med sablar och pistoler. Och i Frankrike är det alldeles på tok. Der är man inte rädd för att utsätta sig för konungars och drottningars och annat fint folks raseri, utan låter helt simpelt lysa för en prins och en prinsessa under titlarna monsieur och mademoiselle. Hur skall det gå med respekten, när ett sådant tillvägagående kan tillåtas? Folk skulle ju till och med kunna komma på den idéen, att en prins och en prinsessa bara äro vanliga menskor.

Men lyckligtvis behöfva inte denna stackars förolämpade prins och illa behandlade prinsessa stanna i ett sådant demoraliseradt land. Deras hem är i ett rike af den gamla, goda sorten, der ett försök till en sådan förnärmelse skulle straffas med fängelse. Prinsens pappa är nämligen en duktig, gammal man, som är noga om respekten. Bra finkänslig är han också, så det är inte värdt att ens våga ett skämt. Knäpper man hans byst på näsan, känner han det i sina egna näsrötter, och vips inom lås och bom med den fräcke. Trycker man in hans bild i en mark smör, får den härskna bort och sättas i ram på väggen, ty det vore majestätsbrott, om en menska satte sina tänder på ett sådant helgadt födoämne. Hvad hans förståndgåfvor i öfrigt beträffar, så harmoniera de med denna intelligenta finkänslighet. De förvåna i denna stund hela den bildade verlden genom en ny snilleblixt, som han sände ut vid underrättelsen, om att det raseri, som genomgår hela Europa, äfven slagit ut i Danmark och gifvit sig luft i ett attentat mot hans skötesvän, herr Estrup.

Han lofvar och prisar nämligen gud i ett telegram för att det dyrbara lifvet blifvit skonadt, och den ädle herrn inte behöft försaka en middagsbjudning.

Huru många djupa tankar skulle man inte kunna leta ut ur dessa enkla ord.

Till exempel: Hvad är summan af lifvet? — Jo en middagsbjudning.

Dito. Hvarför lefver man egentligen? — Jo, för att äta goda middagar.

Ingen har så löst lifvets gåtor som Kristian den 9:de. Eller rättare sagt, ingen har som han haft mod att bekänna sin mening. Här gå dagligen och stundligen omkring oss individer, som bara tänka på middagstimmen, då de se på klockan, som gå på visiter hela förmiddagarne i hopp om att bli bjudna på god mat någon stans, och som kalla skomakarfrun för hennes nåd för att bli inviterade på gåsstek, men som osvikligt komma fram med moral och filosofi, om man frågar dem om lifvets högsta goda.

Nej, tacka vet jag då en uppriktighet som kung Kristians. Den är all heder värd.

* *
*

Men, låt se, vi ha visst kommit litet från ämnet. Det var ju det allmänna raseriet och den tråkiga veckan, som var på tal. Nå, ha vi en gång kommit ifrån det, så låt det vara som det är, för att i stället dröja vid en verkligen glädjande nyhet. Sverige har på ett smickrande sätt blifvit uppmärksammadt af en större utländsk tidning, den verldsbekanta The Graphic. Den har i sitt sista nummer ett lyckadt porträtt af vår käre kronprins. Hans hållning är imponerande, der han står med foten på en elg nyss fallen för hans höga hand, hvilken han jemte armen sträcker rätt framför sig, som väntade han på massage af doktor Metzger.

Porträttet är verkligen ganska lyckadt, och vi böra känna oss stolta öfver det värdiga sätt, hvarpå vår nordiska kraft blifvit representerad och exponerad öfver verlden. Vore vi riktigt lojala och trogna undersåtar borde det till och med glädja oss så mycket, att det försonade oss med vår vecka oaktadt alla tråkigheter, alla raserier.

* *
*

Men om vi nu inte äro det? Ja, så få vi väl hålla på med att förarga oss.

Blänkare.

Eit skåltal.

Middagar, enkannerligen så kallade festmiddagar spela en stor och betydande rol i våra dagars politiska historia.

Det är, för att taga ett exempel, vid det af silfver och gnistrande vinkaraffer strålande bordet, som Englands minister gör Europa underkunnig om åt hvad håll de gynsammaste politiska vindarna blåsa.

Och i allmänhet när "folket" har ätit och mättats, blir stämningen kordial, förtroendena kuggas fram, och man är sannare än vanligt.

Förstås, beror äfven på ölsinnet.

Här i Sverige ha vi ingen lordmayorsfest att begagna som politisk barometer, men som vi litet emellan "äro med på" festmiddagar, saknas ingalunda tillfällen, då vi kunna få se våra ledande andar efter i sönmarne litet nogare än vanligt.

Så var fallet i fredags.

Göteborg, vårt lilla näpna London, gaf stor festmiddag för den nye exellensen, grefve Ehrensvärd, och klart är att "inter pocula" det pratades mycket, som vederbörande ej efteråt vilja känna igen. Vår nye utrikesminister som särskildt skaffat sig ett litet namn som "icke kostföraktare," interpellerades på sätt och vis af den gamla intelligenshöfdingen dr Charles Dickson, hvilken adresserade sina ord ej till forne landshöfdingen, ej till den nye utrikesministern, utan till mannen. Och hoppades hr doktorn, att hr grefven skulle veta att med kraft hålla vågskålen och hålla den *jemnt* — åtminstone.

Direkt uppfordrad således att yttra sig angående norska ministerfrågan, svarade grefven, att *mycket kunde bero på förhållandenas makt*, samt att han noga skulle *väga förhållandena*.

Vår reaktionära press med Sv. Dagbladet i spetsen skyndadn genast att ställa den nye exellensens horoskop med dessa ord som underlag.

Efter en spark åt hr Hochschild, dito en åt medlemmarne af Themptanderska ministéren kastar sig ofvannämda organ med ökändt svenskt raseri öfver hr Ehrensvärd, svänger och vänder på hr Dicksons vågskålsbild, och får så ut ur exellenstalet att hr E. menat, att det ej betyder så mycket att vågskålen visar *rätt*, som att väga förhållandena d. v. s. "justera" vigterna.

Det citerade "justera" är i all sin gemenhet sjelfklart, det ersätter det nobla ordet — förfalska.

Vidare säger Sv. D., att grefve Ehrensvärd bör känna norrmännens skicklighet i att förfalska — "justera" vigterna.

Efter denna grofva förolämpning slungad i ansigtet på en hel nation, slutar lille Norén genom att påpeka, att det är farligt att ega ett talande samvete. Jo, jo, Sv. D:s redaktion vet väl bäst sjelf, hvar skon klämmer. Och märkvärdigt vore det i sanning, om ej någon gång samvetets väckande röst skulle ljuda i redaktionslokalen vid Kungspuckeln.

Sv. Dagbladets kommentarier till hr Ehrensvärds tal äro helt naturligt så tendentiösa, som man kan vänta från det hållet, men på samma gång så oerhördt naiva, något som man deremot *ej* väntat från detta håll. Men när man ingenting *vill* begripa, slutar det med naivité.

Dickson begick en ogranlagenhet, när han offentligt under en festmiddag uppfordrade hedersgästen att yttra sig angående de norska förhållandena, ity att hr E:s åsigter dervidlag voro väl kända. När hr E., som helt naturligt *måste* svara, efter alla väntade derpå, med god diplomatisk svängningsförmåga sökte drilla sig ifrån den "rena" politiska frågan och svarade med en fras, som väl kan passa till svar på alla närgångna frågor, nemligen den, att det beror på förhållandena, hur det skall bli, tvekar ej Sv. D. att framkonstruera af detta ett bevis på hr grefvens politiska oärlighet och öppet säga, att organet i honom ser en förfalskare.

Vore det inte så dumt, vore det gement.

Och säge hvad man vill om vårt svenska kabinetts nya medlem, ett måste man dock beundra och det är *viljan* att under dessa käbblets dagar inträda i konseljen med fast mod att kämpa för sin öfvertygelse. Och att den nye excellensen djupt känner ansvaret framgår af slutorden i det ofvan omtalade skåltalet, der hr Ehrensvärd beder sina Göteborgsvänner, att om de än måste ogilla hans politiske handlingar, de städse måtte med öfverseende minnas menskan och vännen.

Linieeld.

"Hvad tänker det unga Sverige?" är titeln på en "insändare" från Stockholm i senaste Ö. Correspondenten.

Svaret lyder, öfverraskande nog för unga Sverige: Videant consules, ne detrimenti capiat respublica.

Att Ö. C. vill tala om att Sveriges ungdom svärmar för den romerska republiken.

Under rubriken *Ömklig ungdom* berättar Ö. C. om en sextonårig yngling, som begått sjelfmord, derför att han ansett sig orättvist behandlad af en lärare.

Rubriken *Ömklig ålderdom* saknades i notisen om grefve Henning Hamiltons sysselsättningar i Cannes.

* * *

Nyligen har i New-York pågått en rättegång angående ett testamente, som öfverklagats på den grund, att testamentsskrifverskan anslagit ett större belopp till messor för sin själs ro. En domare förklarade också bestämmelsen härom ogiltig emedan, som han uttryckte sig, själar ej lagligen kunna uppträda som arfvingar. Denna tolkning har emellertid ogillats i högre rätt, hvadan testamentet blifvit stadfäst och svart på hvitt gifvits derpå, att själar verkligen äro kompetenta arftagare.

* * *

Den "kute tansken" Kong Kristians snille förnekar sig aldrig. Ett färskt bevis på hans begåfning lemnades här om dagen, då från kungen afläts ett telegram till Estrup så lydande:

"Med harm och djup sorg erfar jag nu, att en dansk kunnat sätta ert dyrbara lif i fara. Gud vare tack att missgerningen misslyckades *och att ni strax derefter kunnat deltaga i en middagsbjudning.*

Kristian R."

Ja, gu' välsigne maten, sa pigan om soldaten.

* * *

Tarfligt resultat. Den danska högern lyckades ej trumma bop mer än 12,000 personer till sitt omskrikna fantåg för att fira Estrup.

Den 5 juni i år samlade socialdemokraterna i Köbenhavn 50,000 deltagare i grundlagsfesten.

Högern krymper betänkligt.

* * *

"Så tuktas en argbigga" ger mycken ära, men föga guld åt Nya teaterns nitiske chef.

Den unge hr Molander lär känna sig förnärmad af hr Josephsons val af program.

* * *

Religiöst "gruff" är nästan en omöjlighet på Island, då enligt officiela statistiken samtliga invånare höra till luterska kyrkan med undantag af tre mormoner, en katolik, en unitarian och tre, som icke kunde säga, till hvilken bekännelse de hörde.

* * *

Allt för fosterlandet! skrek lille Norén och komplimenterade sin forne ovän Vikingen, som nu försonat gamla synder genom sitt oerhörda norskskrän.

* * *

Bravo! Bravo! Stockholms Dagblad yttrar angående Sv. Dagbladets försök att vinna anseende genom att berömma och ställa sig så nära som möjligt gamle Ridderstad: Hr Ridderstad sjelf aktar väl dock rätt och sanning för högt, att han skulle taga för goda så beskaffade applaudissementer eller framgent vilja vexla artighetsbetygelser med skribenter, som genom förvrängningar och lögner groft missbruka det svenska namnet.

Resebref till Blänkaren.

I.

(Forts.)

Från Stockholm till Varsjava.

Nu ropas mitt namn upp. Jag dröjer en stund med svaret, ty det är riskabelt att ej ha tand för tunga i de moskoviters land. Men — friskt mod Antonius — du har ju ej hunnit med att göra så mycket ondt, och så ropar jag: "här". Jag återfår mitt viserade pass, och det är med den särskilta omsorg med hvilken man lägger ned det dyrbaraste, man eger, som jag stoppar in det vigtiga dokumentet i min plånbok, hvarpå jag vandrar mot dörren för att skaffa mig litet frisk luft. Men mina promenadtendenser falla ej de begge Cerberussarne (förlåt vitzen!) på läppen. De förvägra mig kelt enkelt med sina långa sablar utträdet. Och så säga de något på ryska, jag svär till på svenska, men vi förstå hvarann ej bättre för det, Jag försäkrar på tyska, franska, engelska, att jag endast tänker skaffa mig en sup och en smörgås, men de grina mig fortfarande midt upp i ansigtet. Några andra resande gå obehindrat ut, sedan de visat sina pass, och jag börjar förstå. Än en gång fram med dig, du väl instoppade och ombonade dokument. Och så blir vägen fri.

Inne å restauranten, hvars tak och väggar voro dekorerade med flottfläckar och parfymerade af olika sorters rök, sköljer jag ned mina revolutionära funderingar med en "Wotki", det vill säga ett glas thé. Derefter spatserar jag litet utanför, betraktar förberedelserna till tågets afgång, pröfvar äktheten af de klibbiga, nedsmorda polska "grossy" jag fått tillbaka på min rubelsedel genom att hålla dem framför ögonen på några närgångna tiggare, som lugnade mina tvifvel genom att nappa åt sig de misskända föremålen. Slutligen är det tid att stiga in i kupén igen, och nöjd är jag.

Trakten vi köra igenom erbjuder intet af intresse om man inte vill sätta sig och förnöja ögat åt böndernas vackra, röda benkläder, som lysa upp nejden här och der, och då och då kommer lokomotivföraren att hejda farten. Det är ett mycket praktiskt mod. I mannaminne har man inte hört talas om att någon polsk bonde blifvit öfverkörd på jernväg. Det lär endast vara kvinnornas lott, som oförsigtigt nog ännu inte allmänt beslutat sig för den röda färgen. På stationen stå grupper af rigtigt oförfalskade, polska judar med långa, åtsittande rockar och alnslånga skägg talande med hvarandra i den beryktade schneibel-schneibel jude jargongen och gestikulerande med armar, långa och graciösa som gärdesgårdsstörar.

I byn Skernevice fick jag sällskap; tre unga damer, systrar, kommo in i kupén. De voro älskvärda nog att tilltala mig med en fråga på polska. Jag svarar på tyska, att jag sorgligt nog inte är hemma i detta präktiga språk, så helsosamt som mungymnastik betraktadt.

— Aha, ni är tysk.

— Nej, jag är svensk, stockholmare. —

Man betraktade mig med stora ögon. Det var någonting rysligt intressant att se en verklig lefvande svensk. Det var ju så vackert i Stockholm. Den ene af systrarne hade talat med en person, som hade varit i Malmö. — Tänk att resa så långt! — Ja, de kunde också tala svenska.

"Utan svafvel och fosfor. Tända endast mot ladans plan".

Och så skrattade de alla tre åt sina misslyckade försök att säga det rigtigt, fråga artigt om det generar mig om de röka, taga fram hvar sitt cigarretui och bjuda mig dela deras "papyrosser". Jag tackar, och så sitta vi der gemytligt tillsammans och fördrifva tiden med rök och snack om Stockholm, som de unga damerna innan timmen är slut betrakta som verldens finaste, vackraste och intressantaste stad. Å sin sida trakterade de mig med goda råd för vistelsen i Varsjava och togo löfte af mig att komma och besöka dem i deras hem, på det att mamma och pappa också måtte få den uppbyggelsen att se, hur en lefvande svensk ser ut.

Vi närma oss Vasjava, köra igenom någonting, som liknar en gata af väderkvarnar. Så stannar tåget och vi äro framme kl. 3 på eftermiddagen.

Om jag inte redan förut varit fullkomligt öfvertygad om, att jag var långt från hemmets lugna bygder, så skulle jag blifvit det nu. Knappt hade jag satt ena foten på perrongen, förrän en hop uniformerade herrar störtade öfver mig, och fyllde mina öron med rigtiga korpskrin.

— Hotel Europejski! skrek en.

— Hotel Paris! en annan.

— Hotel Polski! en tredje.

På min ena arm hänga några pojkbytingar under energiska försök att bemäktiga sig min kappsäck, som jag håller i handen. Alla ropa de och skrika som om de voro galna, och innan jag vet ordet af har en af sällskapet ryckt mig med sig några steg, skjuter mig framåt genom hopen, vinkar åt en medbrottsling, som tar mina saker och min fraktnota och för mig ut på gatan. Der är det yttervärre. Droskkuskarne rycka mig i rocken, ryta och gestikulera. Men slutligen får min följeslagare tag i den omnibus han spanar efter, stufvar in mig och strax derpå sätta vi oss i rörelse med samma fart, som Stockholms brandkår kör till en eldsvåda. Gatläggningen är delvis af samma beskaffenhet som högt upp på söder, och jag skakas om så att jag börjar frukta för att få inelfvorna alldeles intrasslade. Men allting har ett slut. Vi stanna framför en stor port. Vi äro vid hotell Europejski. Till min obeskrifliga glädje lyftar man ned mina saker från omnibustaket. En kjolklädd gentleman med hvitt skjortbröst ler emot mig under djupa vördnadsbetygelser och skickar mig upp för marmortrappan med eskort af två hotellkarlar och två andre likaledes kjolbehängda gentlemän.

Der är mitt rum.

Så måste jag återigen fram med det kungliga svenska passet, som skall aflemnas hos polisen och bevaras der, tills jag reser vidare. Man bockade, och ändtligen fick jag erforderlig ro och fred för att göra toalett — och gå ut att se på stadens märkvärdigheter.

— — —

II.

Varsjava.

Varsjava är en stor stad med mycket liflig samfärdsel. Men vacker kan den just inte få namn af att vara. Den har en ansenlig handel, och fabriksväsendet har på de siste åren utvidgat sig i hög grad, ehuru naturligtvis inte på långt när så som det skulle gjort, om samhället fått utveckla sig fritt utan despotismens hämmande band.

Der fins många, stora, breda gator och platser och många gamla präktiga palats förut tillhörande den polska adeln men nu till största delen konfiskerade af den ryska regeringen, som använder dem till regeringsbyggnader eller hyr ut dem åt privatmän.

Genom en stor del af staden går en stor och bred gata, hvaraf ungefär hälften heter Krokowski Przedmiescie och den andra hälften Nowy Swiat (nya verlden). Här är stor trafik. Uniformerna framträda starkt bland folkmassan. Här ligger också en stor garnison och officerarne gå aldrig civila. Husarer paradera i gröna jackor och högröda benkläder. Kosackordonanser till häst jaga genom gatorna, i det de med märkvärdig behändighet vika för gående och åkande.

Kosackhästarne äro inga skönheter. Jag tror knappt att någon åkare i Stockholm skulle vilja spänna ett kräk med en sådan eländig fysiognomi för sin vagn. Men man skall inte döma efter utseendet. De äro uthålliga och springa alltid i långt, hastigt traf. Kosackerna sjelfva äro i allmänhet muskulösa karlar med grofva, något vilda ansigten. Ofta äro dragen utpräglad mongoliska och antagligt är, att en del hemtats hit direkt från stadens trupper, ty ryssarna tycka om att låta sina soldater aftjena sin långa tjenstgöring borta från hemmet. Polackerna förlägger man långt inne i Ryssland och de rigtiga gammalryssarne i Polen. Detta är ett af hjulen i det maskineri, som arbetar på att stryka ut allt polskt eller provinsielt och sätta ryskt i stället.

(Forts).

En middag på Backköket.

Saga

af

Tryggve,

Sakora var en egendomlig stad. Der fanns ännu inte civilisationens hjelpreda, penningen. Man betalade hvarann in natura och efter öfverenskommelse.

Ett ägg kostade ungefär tio potatisar och en fårbog tio apelsiner o. s. v.

Detta sätt att göra affärer var emellertid något obekvämt, och så hade man börjat ge ut reverser och ta allting på räkning. Men för dem, som inte hade varor på lager d. v. s. arbetarne, var också detta inte så godt att komma till rätta med. Och så hade det blifvit sed att arbetsgifvarne betalade sina arbetare med litet af hvarje, som de kunde behöfva till husbehof, för att de skulle slippa byta och sinka bort tid med det. Herrarne gjorde affärer i stort och köpte in varor af alla slag, som de sedan använde dels för eget behof och dels till arbetslön. Men när herrarne hade hela de stora lagren om hand, som de köpt, inte allenast för sin egen, utan också för sina underhafvandes räkning, kan man förstå' hur det skulle gå. De togo naturligtvis det bästa för sig, och så fingo arbetarne afskrapet. De som gjorde ingenting och bara sutto med nyckeln till magasinerna, der arbetsförtjensten låg förvarad, de förplägade sig och lefde undan från morgon till kväll, medan de som skrapat ihop alla de der förråderna, gingo utanför och sträfvade från bittida till sent och fingo nöja sig med att gnaga på kanterna och suga benen.

Sedan arbetarne gått och funderat på denna rättvisa i några hundra år, började de likväl så småningom förlora en liten portion af sitt tålamod.

De kommo tillsammans och hade möten, der det resonnerades och afhandlades en mängd vigtiga frågor, och slutligen kom man till den öfvertygelsen, att om man nu skulle knoga och göra allt arbete både för sig sjelfva och för herrarne, som sutto med armarne i kors, så borde man åtminstone kunna få litet mera med af hvad man förtjenat ihop än bara afskrapet.

Tänk om man sjelfva skulle ta hand om nycklarne!

Men det förslaget väckte allmän förskräckelse. Det var ingen som ens vågade tänka på det.

I stället var det en rask snickare, som steg fram och tyckte, att man kunde låta bli att arbeta, så skulle väl lagren så småningom ta slut för herrarne, när det inte var någon som fyllde på. Fingo de svälta litet, blefvo de nog medgörligare. Hvad de sjelfva beträffade. så voro de vana vid det och kunde nästan lika gerna lefva af bark och skogsbär som af benknotor och möglig palt.

Nå, se det tyckte man var bra taladt. Det var man med om. Och så blef det lif i stan. Arbetarne ställde upp sina fordringar och husbönderna svarade nej. De hade inte lust att göra sig af med en enda liten godbit, som de kunde torka med att svälja sjelfva. Men då fingo de se på annat. Här och der i stan blefvo de lemnade helt allena med sina lager. Det var ingen som stoppade något mer i dem.

Hur skulle det gå? De stackars herrarne började draga öronen åt sig, predika moral och kalla sina underhafvande för sina "kära vänner."

"Kära vänner" — sade de — "ni förstå inte ert bästa och hur godt ni haft det. Tänk på hur godt och skönt det är, att hvarannan vecka få ut ur magasinet allt hvad man behöfver, färdigt och i ordning. Inte något bekymmer för bytning med möjlig förlust, som vi stackare gå och vånda oss för. Och ändå vilja ni bråka. Det är sannerligen otacksamt, mycket otacksamt, upprörande otacksamt! Inse ni inte det?" —

Men arbetarne voro förstockade. De kunde inte inse det. Och sakerna stodo på samma fot, då den store matkompositören herr Hengeleding händelsevis kom att fästa sina ögon på förhållandet. Stor, ja egentligen var han då inte så stor, men dess mera utlagd på bredden, d. v. s. hvad han komponerat var mycket och vidlyftigt, men just inte af något synnerligt värde. Man hade inte varit nöjd med honom hvarken på N[illegible]onal eller Populär. Och så hade han kommit på ett kök af andra rangen uppe i södra backarne.

Men Hengeleding grämde sig åt, att han inte föll den finare publiken i smaken, ty det var ändå den, som betalade bäst. Och hur han grubblade öfver bästa sättet att nå sitt mål, kom han som sagt att fästa sin blick på målstriden mellan husbönder och arbetare.

— Tyst — sade Hengeleding — här är någonting att göra. —

Och så satte han in en annon i alla tidningar, hvari han inbjöd både större och mindre, herrar och tjenare att dagen derpå komma till Backköket der han var anställd, så skulle de få smaka på en ny sorts middagsmat, komponerad à la dagens händelser.

Nyfikenheten är stor här i verlden och så kom man naturligtvis mangrannt. Det var dukadt en mängd småbord. och när man satt sig ner och tagit upp serveterna, kommo nätta små jungfrur och satte fram skålar med någon slags soppa åt hvar och en.

Den hade en obehaglig färg, brungrått och svartkornigt. Dessutom luktade den så jolmigt. Det var knapt man vågade föra skeden till munnen, och när man det hade gjort, kastade man den ögonblickligen ifrån sig, och det blef ett fasligt svärjande i salen.

Herr Hengeleding, herr Hengeleding! Hvad var det här för ett dåligt skämt!

Men herr Hengeleding stod redan på en estrad med näsduken i ena handen och chapeau-claquen i den andra,

— Jo, mitt herrskap — sade han — jag ville bara ge er ett prof på den så kallade strejksoppan, så som hvarje arbetare kommer att få den, om han framhärdar i sin oförståndiga hallstarrighet. I den soppan, mitt herrskap, ligger *kvinnornas strejk*. Den är lagad af tårar och sill-lake, kokt på potatisskal och kryddad med bittra tankar. Vill ni strejka, herrar arbetare, så skall ni heller inte ungå strejksoppan. Jag inbjuder härmed alla hushållsaktiga- och praktiska husmödrar att komma ner i köket hvarje dag mellan 7 och 8, så skola de få lära sig koka den, om de inte kunna det förut. —

Det blef lif i salen. Herrar arbetsgifvare hurrade och skreko, och arbetarne sågo på hvarandra och sneglade åt sina hustrur.

Så togs skålarna bort och de små nätta jungfrurna kommo in igen med en ny anrättning. När arbetarna tittat på den, sågo de återigen på hvarann och hviskade. De hade kännt igen innehållet i skålarna. Det var ju deras gamla väl bekanta små aborrar med fullt ut lika många ben som vanligt och lika litet kött. Bredvid dem låg den oskalade potatisen och en kaka jockt, hårdt bröd.

Ja, det var en skön middag det der! Det blef ett mummel och brummande i salen.

Men så tystnade man plötsligt.

Herr Hengeliding stod för andra gången på estraden.

Ja mina vänner — sade han — här ser ni framför er er egen hvardagsmat. Ni har klagat på den. Ni har sagt, att den hvarken är tillräcklig eller födande nog, att den inte ger er must i kroppen och märg i benen. Men dessa beskyllningar äro orättvisa. Jag skall genast ha den äran att ge er en anvisning, som noga iakttagen, skall ställa dessa enkla rätter i jembredd med rodstbiff och och buljong.

Tugga bara väl!

De lärde ha nyligen kommit till den slutsatsen, att den mat, som tuggas väl, gör dubbelt så mycken nytta som den, hvilken tanklöst sväljas ned, den må nu vara så god som hälst. Jag har hört talas om, att era ädelmodiga husbönder, som utstått så mycket bekymmer för er skull, som nöta ut sina tankeorgan med funderingar öfver huru de bäst skola använda er arbetsförtjenst, så att ni må kunna få allt hvad ni behöfver, jag har hört talas om, säger jag, att dessa era ädelmodiga husbönder äro villige, att öka sin godhet och med egen risk minska af en arbetstimma åt er.

En timma, mina vänner! En hel timma till att tugga på! Hvad skulle ni då med biffstekar ooh kotletter att göra. En aborre tuggad under en hel timma skall göra er lika mycket nytta, ja mera, mina vänner, mera!

En aborre med tuggtimma är lifvets högsta goda, mina vänner! Låtom oss derför tugga och vara nöjda, tugga och glädja oss! —

Arbetarna sågo ned i sina skålar. Utsigterna till detta förlängda samkväm med aborrpinnrane, tycktes märkvärdigt nog inte komma deras hjertan att svälla af glädje.

Herr Hengeleding stod ännu kvar på estraden.

— För öfrigt skall jag visa er, mina vänner — sade han — hvad nytta ert missnöje och strejkande egentligen fört med sig. —

Han vinkade och genast kommo de små nätta jungfrurna in igen, fyra och fyra, bärande på långa bord, betäckta med hvita dukar och öfverlastade med de läckraste krokaner, kakor, apelsiner och vindrufvor.

Det vattnades i munnen på alla gästerna, och man skulle gerna gått fram och tagit för sig, men herr Hengeleding gjorde ingen min af att bjuda.

Han sträckte bara ut armarne som välsignande öfver alla borden.

— Detta, mina vänner — sade han -- är frukten af er strejk. —

Alla arbetarnas anleten klarnade upp. Men Hengeleding vinkade ånyo, och två stycken kockar kommo in hvardera med ett par benkläder på armen.

— All denna frukt — fortsatte Hengeleding har tillhört — fickorna i dessa två par benkläder. Det är till dessa den har gått. Och dessa benkläder, mina vänner, känna ni kanske igen. De ha tillhört två af era förnämsta ledare. Dessa benkläder, mina vänner, ha varit hos era husbönder och tagit emot frukt, för att deras egare skulle föra er tillbaka till arbetet. Och dessa benkläder ha varit hos er och fyllt sig med det bästa ni hade, för att innehafvarna skulle tala för er hos husbönderna.

Försök inte att strejka, mina vänner, försök inte att skaffa er ledare Ni ha allt för vida byxor, mina herrar arbetare, och allt för stor lust att fylla dem på hvad sätt som helst, för att någon af er skulle motstå frestelsen.

— Derför, mina vänner hör mitt råd och följ det.

Nöj er med era aborrar och välsigna er tuggtimma, om ni får den. Den skall göra er så fullständigt lyckliga, som menniskor kunna bli här på jorden. —

Dermed steg han ned från estraden.

Arbetarna gingo litet snopna från middagen på Backköket. Men dagen derpå stod det en präktig recension öfver den i tidningen Gråkallt, Sakoras förnämeste blad.

Hengeleding var en mästerkock, och middagen utmärkt. När man så väl som han förstod hur menniskokroppen skall tillgodoses, måste man ega både snille och talang.

Hengeleding hade omsider funnit nåd för den fina publiken. Och hvad den tarfliga beträffade så . . . ja . . . Den var det inte så noga med. —

Fästmannen.

Skizz af

Rien.

(Forts.)

— En börs. —

— At hvem då? —

— Herr Buhr. Han har flera gånger talat om, att han behöfde en börs, och det är hans namsdag i öfvermorgon. —

— Hvad tänker du på? Ge honom presenter! Äro ni förlofvade då? —

Förlofvade! Maria blef röd och svarade harmset, att hon inte kunde tänka sig, att man nödvändigt måste vara förlofvad för att ha rättighet, att ge bort presenter.

Jo, det visste hennes mor bättre än hon. Det gick inte an att vara så der familjär. Man pratade redan om dem. Maria skulle akta sig för att få rykte att vara kokett och göra sig till.

Den unga flickan betraktade sin mor förvånad och upprörd. Var det verkligen hon, som hade sådana råd att ge, hon som gjort allt för att närma dem till hvaran, som lemnat dem så mycket ensamma, som krusat och fjeskat för honom, som nästan bjudit ut . . . Och nu kom hon och förebrådde henne "att göra sig till" just detta som modern velat drifva henne till och just detta, som hon varit så rädd att bli misstänkt för, lidit så mycket för en tid. Det var nästan för mycket.

— Häradshöfding Buhr tror mig inte om någonting sådant, och hvad andra säga, bryr jag mig inte om — svarade hon med nästan skälfvande röst. Hon hade känt sig så fri och glad under de sista veckorna. Det hade varit så roligt, att ha någon att tala och resonnera med, någon som hon rigtigt sympatiserade med, och hon hade njutit af Buhrs sällskap utan några dumma skrupler. De hade ju allt på det klara emellan sig och hvad andra menskor skulle tänka, hade hon aldrig frågat sig, Men nu kommo de och ville blanda sig i och grumla hennes nöje med sina orena misstankar och dumma uttydningar.

— Sesä kära barn — sade hennes mor och smekte henne — det är väl inte så farligt heller. Jag undrar visst inte på, att ni visa hvaran små uppmärksamheter. Det är ju så naturligt, när man håller af hvarann, och det skall väl ändå snart bli något af . . .

Bli något af! — Marias käcka ögon mötte modrens med en skarp blick.

— Bli något af! Jag måste säga mamma en gång för alla, att det aldrig blir någonting af på det viset mamma menar. Man måtte väl kunna få tycka om hvarann och ha trefligt tillsammans utan att vara förtjusta. —

Men nu blef fru Werngren också ond, tog stickstrumpan i venstra handen och lade armarna i kors med mycket lugn och värdighet. Jaså, stod det så till, ja, då fanns det ingen ursäkt för hennes uppförande, och då fordrade hon att det genast ändrades. Hon ville inte, att folk skulle prata om hennns dotter.

Maria sköt ut underläppen och gjorde en liten föraktlig min. Hon var mera bortskämd och egensinnig än lydig och underdånig, och det kunde inte falla henne in att svara något annat än, att hon tänkte vara precis som förut.

Hennes mor steg upp.

— Nå sade hon — då blir det ingen annan råd än att häradshöfdingen får flytta. Det blir alltihop det. —

Och dermed gick hon ut i köket.

Flytta! Och hvad skulle modren ge honom för skäl, då hon sade upp. Det vore ju alldeles för löjligt! Skulle hon verkligen kunna ställa till en sådan skandal? Åhja, hon var tilltagsen nog ibland och i förargelsen och missräkningen kunde hon göra åtskilligt, som hon annars betänkt sig för.

Om han flyttade hvad skulle då de andra hyresgästerna tro? Han hade ju sagt åt alla, att han trifdes så utmärkt. Skulle de kanske sprida ut, att fru Werngren inte ville ha honom i huset af omtanke för sin dotters lugn.

Då Maria kom för sig sjelf, var hon inte alldeles så trotsig och likgiltig för verldens dom, som hon visat sig för sin mor. Hon kunde inte underlåta att tänka på hvad modern hade sagt, att folk redan pratade om henne, och hur det var, tyckte hon det var förargligt. Visserligen insåg hon, att det skulle vara fegt att dra sig tillbaka från en person bara för att inte utsätta sig för prat, men å andra sidan var det ju dumt att ådraga sig så mycket onödigt obehag och ställa sig i en falsk dager för en persons skull, som man egentligen inte brydde sig något vidare om, och som naturligtvis inte heller brydde sig om henne. Hon hade ju sagt honom, att hon var förlofvad.

Hon fick hufvudvärk af sina tankar, var mycket tyst vid middagsbordet, och när kaffet kom in stannade hon inte och pratade som vanligt med de andra, innan det gjordes uppbrott. Buhr sökte förgäfves att hålla henne kvar. Hon hade inte tid.

(Forts.)

Depescher.

Åke. Nej; vi ha ju för öfrigt ingenting med den saken att skaffa.

Arbetare, Göteborg. Möjligen efter en omarbetning.

A. E. Gratuleras hjertligen.

Ingångna redovisningar: Grästorp (R); Umeå (Å); Haparanda (H); Eskilstuna (S); Hernösand (Ö); Gefle (A. T.); Kristianstad (J); Norrköping (S).

Löst krut

Vid teaterns i Halmstad biljettlucka tvistade härom qvällen ett par landtbor om betydelsen af ordet "opera". Den ene sade att det var detsamma som panorama, och den andre förklarade som sin oförgripliga mening att det var — menageri. Och så köpte båda gubbarne hvar sin biljett till "hyllan", hvarifrån de fortsatte tvisten ända tills ridån gick upp.

* * *

Fyra döttrar till en Yorkchire farmer enleverades på en och samma natt. Hvarje par tog hvar sin väg. Och den stackars fadern höll på att bli tokig under öfverläggningen, hvilket par han först skulle sätta efter.

* * *

— Nå, hvad tycker du om kaffet?

— Jo, ser du, kaffet har två egenskaper, en god och en dålig. Den goda är, att det saknar cikoria, den dåliga, att det inte fins något kaffe.

* * *

Polisen: vill ni gå ordentligt menska, eller — — — "Kunden:" nånå, lugna sej, go'a konstapeln, funnes inte vi, hade er tillvaro intet berättigande.

* * *

— Jaså fröken, det är verkligen edert allvar, att ej inträda i det heliga äkta ståndet?

— Ja, min herre, mitt ideal af en man är ännu ej födt.

— Skulle det då inte kunna hända, att då edert ideal blir giftasvuxet, ni ej vore det mera?

* * *

Kunden: Och om mäster vill göra rocken . . .

— Skräddaren: Herre, stör mig ej i min komposition.

* * *

— Har ni något bref åt mig?

— Nej, herr professor.

— Får jag något i kväll då?

* * *

— Skänk mig en slant.

— Unga karlen, hvarför arbetar ni inte?

— Har inte tid nådige herre.

— Hvarför det då?

— Måste tigga.

* * *

— Hvad tar du för en kyss?

— Om en inte frågat så dumt, hade en kanske fått den ändå.

E. Reinhold & Komp.

Bageri- & Sockerbageri-Etablissement,

drifves med ånga och maskineri, har äfven egen qvarn,

Stockholm, Stora Badstugatan 36,

grundlagdt 1854.

Helt och hållet ombygdt 1881—1884 och numera inredt efter nutidens möjliga fordringar.

Sedan de hinder för leverans af bröd, hvilka nyligen uppstodo derigenom att arbetspersonalen gjorde strejk, lyckligen undanröjts, äro vi åter i tillfälle att uppfylla äfven de längst gående fordringar. Vid etablissementet tillämpas nemligen den ***bästa metod*** med iakttagande af ***största renlighet*** och ***snygghet*** för åstadkommande af det ***mest välsmakande*** bröd.

Alla beställningar så väl vid hufvudkontoret som vid våra nedanstående större filialer utföras på det noggrannaste och punktligaste.

E. REINHOLD & Komp

Större filialer:

Staden:	***Norr:***
Stora Nygatan 28. Stora Nygat. 35.	Regeringsg. 24 & 54. Kungsg. 28.
Vesterlånggatan 61. Stortorget 22.	*Östra Humlegårdsg. 32,* Villagat. 3.
Österlånggat 11. Tyska Brinken 20.	Arsenalsgat. 14. Klarabergsgat. 23.
Köpmangatan 18.	Södra Humlegårdsgatan 19.
	Norrmalmsgatan 1.

Resp. Östermalmsbor uppmärksammas på den brödbod vi nyligen öppnat Östra Humlegårdsgatan 32, och hvarest endast bröd och konditorivaror försäljas.

OBS! Blänkarens format förstoradt. Prenumerationspriset minskadt med hälften. Lösnummerpris: i Stockholm fem öre, i landsorten 10 öre. Blänkaren kostar till årets slut endast

65 öre.

Gustaf Belfrage,

GÖTEBORG,

försäljer till billigaste priser: ***Fönsterglas*** af utmärkt fabrikat, ***Smult, Ris-*** och ***Hafregryn, Jönköpings Tändstickor. Sapa, Fina Théer, Luneb.-Salt*** m. m.

Till hösten

är nu från de förnämsta urfabrikanter inkommet ett rikhaltigt och väl sorteradt lager af välgjorda och smakfulla mönster såväl af ***Fick-*** som ***Väggur.*** Uren äro med noggrannhet justerade. Garanti från 4 till 5 år.

4,000 st. Kedjor, Nycklar, Medaljonger, Berlocker m. m. af äkta Talmiguld.

OBS. Ofvanstående artiklar försäljas till verkligt billiga priser.

OBS. Reparationer af Vägg- & Fick-Ur emottagas och utföras skyndsamt, väl och billigt.

OBS. Ännu fins det några s. k. Goodtemplar-Ur med Ordensemblem passande för Goodtemplare till billigt pris hos

61 Fr. Lundenberg G. T. 61
Regeringsgat.

Tafvelutställningen

anordnad af Föreningen för tafvellotteriet till förmån för

Stockholms Högskola

i huset nr 18 Fredsgatan
(hörnet af Freds- och Malmtorgsgatorna)
hålles öppen hvardagar kl. ½ 11—4, söndagar kl. 1—4.
Inträdesafgift 1 kr. Lotter à 10 kr.

OBS. Endast en kortare tid.

25 st. Cigarrer à 1 kr.

i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000. Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.

Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Importerade CIGARRER.

La Salvadora	pr 100 st.	Kr. 7: —.
La Gloria	„ „ „ „	8: —.
La Claridad	„ „ „ „	5: 50.
El Combàte	„ „ „ „	6: 50.

Allt netto.

Natalia	pr 100 st.	Kr. 8: —.
Amanda	„ „ „ „	12: —.

Med 25 proc. rabatt.

Order från landsorten expedieras mot efterkraf.

Försäljning genom

Ivar Nelin.

14 Kaptensgatan, Stockholm.

Är edert hår grått? Vill det falla af? Lider ni af mjell? Är håret af naturen tunt? Har ni klåda i hufvudsvålen? Då pröfva på

I. Frederiksens Haarelexir.

Intyg:

Med glädje intygas, att jag i ett och ett halft år har begagnat edert hårelexir med bästa resultat, och kan jag med godt samvete rekommendera detsamma som ett utmärkt hårmedel, oskadligt för helsan.

Alois Misky Edler v. Delney,
Graz,
Dr. med. & chir., fhv. Livlæge hos Hs. Maj. afd. Kejser Maximilian af Mexiko.

Tacksamt intygas härmed, att jag vid bruket af edert hårmedel har uppnått det mest glänsande resultat.

Hasseldorff pr Uetersen.
B. v. Oppen Schilden,
Jægmäster.

Pris pr flaska kr. ***1,75*** och ***2,75.***

Finnes här i Stockholm att köpa i

Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg.
Anna Drewitz' Parfymhandel, Hamngatan 14.
Mauritz Widfors', Drottninggatan 97.

I Upsala i
Maria Svenssons Parfymbutik, Drottninggatan.

I Holmbergska Bokhandeln

75 Regeringsgatan 75.

samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"

2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.

OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Klädeshandeln

17 Drottninggatan. 17

Kostym-, Byx- och Ofverrockstyger,

Damkapptyger

Största urval.

Ovanligt låga priser.

AU BON MARCHE.

Magasinerna
AU BON MARCHÉ
äro de största, rikaste och bäst inrättade i Paris samt hänföras derföre som en af dess sevärdheter.

Firma: Aristide Boucicaut
Nouveautés,
PARIS.

Billig och reel betjening är en ständig grundsats hos firman
Au Bon Marché.

Magasinerna "Au Bon Marché" förstoras oupphörligen utan att dock blifva tillräckliga för det ständigt tilltagande antalet af dess kunder. Nya tillbyggnader hafva blifvit öppnade, andra blifva snart färdiga. Magasinerna "Au Bon Marché" äro byggda på ett ytinnehåll af öfver 10,000 kvadratmeter (1 hektar).

Vi få härmed underrätta den ärade Damverlden, att vår illustrerade katalog för Vintersaisonen äfvensom våra album å nya toiletter, klädningar, kostymer, kappor, modes och coiffures, kjolar och underkjolar, peignoarer, drägter för gossar och flickor, hvita varor, barn- och dam-utstyrsels-artiklar, paraplyer, parasoller, handskar, cravatter, blommor och plymer, barn- och damskor, articles de Paris o. s. v., o. s. v., nu hafva utkommit, samt tillsändas så väl dessa som ock alla sorters profver enhvar på begäran gratis och franko.

Alla på ***förhand*** betalta sändningar från ***Srerige*** af minst 50 francs värde, hvilka kunna afsändas i en ej 3 kilogram öfverskridande kolly, levereras ***fraktfritt*** till ***destinationsorten.***

Alla öfriga sändningar, från 25 francs till högre pris, levereras som förut, mød undantag af möbler, sängar och vissa andra ovanligt stora eller tunga artiklar, ***fraktfritt*** till närmast franska eller tyska utskeppningshamn eller ända till sista tyska gränsstation.

Au Bon Marché, Maison Aristide Boucicaut,

PARIS,

har för sin försäljning inga filialer, resande, agenter eller andra ombud, vare sig i Frankrike eller utlandet, samt rekommenderar sina kunder att taga sig i akt för vissa hus, som begagna sig af samma titel för att tillställa förvirring.

E. J. ANDERSSONS

PIANO-AFFÄR

är flyttad från 18 B till

8 Hamngatan, 8

1 tr. upp,
hörnhuset vid Norrmalmstorg.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

På **Albert Bonniers** förlag har i dessa dagar utkommit;

Sveriges

Handelskalender

1885 – 1886,

(26) Inbunden i clotband 12 kr.

UR!

Ett väl sorteradt lager af såväl Vägg- som Fickur till billiga priser hos **Rudolf Callin.**

11 Södra Humlegårdsgatan 11.
Obs. Nära spårvägen
112. 20 66.

Arbetare observera!

I boden n;r 5 *Hötorgsgränd n:r 5* finnes alltid ständigt lager af nya och begagnade Mans- och Fruntimmersskläder, samt nya och begagnade Möbler till de mest billiga priser.

OBS. Bättre Mans- och Fruntimmerskläder samt begagnade Möbler uppköpas af

G. W. Bergström.

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade Bordsdukar på kläde,
D:o Antimakassar "
D:o Lampmattor "
Antika Linnebroderier,
Damskor, brodderi på sammet,
Badhandukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och Cigaretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,

17 Hamngatan 17.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förening i den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkant på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontroll** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längst stäfven **Hylin & C:o., allt i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor
63 B Slussplan 63 B
samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. ½ 2—½ 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. ½ 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abbonenter kunna lösa biljetter för en vecka eller längre tid till moderat pris.

Läs!

Solidaste och billigaste möbler tillverkas och försäljas hos undertecknad, äfven mot afbetalning. Särskilt rekommenderas mina välstoppade utmärkta **Turkiska Divaner** och **eleganta utdragssoffor,** de senare till det oerhördt billiga priset af *35 kronor.*

OBS.! Icke Göteborgsarbete.

Otto Wahlenberg,
Tapetserare.
Drottninggatan 95 D. Stockholm.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Märkbläck, Skrifbläck, Silfverpolertvål, Polerpulfver, Halls Hår-Renovator, Hårvax, Barklinds HårRenovator, Pomador, Smink,

Blanksmörja,

Tvål, Eau de Cologne Essenser,

m. m. hos

41 C F. DUFVA, 41.
Drottninggatan.

Oxtorgskällaren

Oxtorgsgatan N:r 6

Restaurant. Café.

OBS. Telefon gratis. ***G. Carlsson.***
(29)

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel.)

BLÄNKAREN

Radikalt Onsdagsblad.

Redaktionsbyrå och Expedition: *Stockholm,* Skepparegatan 48, 3 tr.

Red:s mottagningstid: kl. 1—2. Byrån öppen kl. 10—2.

Collan-Olja
(Skobesparingsmedel.)

Sthlm F. Mällborns Boktr.

N:o 28.

Prenumerationspris:

Helt år	Kr. 2,50.
Trefjerdedelsår	„ 2,—.
Halfår	„ 1,25.
Kvartal	„ 0,65.

Häri är postarvodet inräknadt.
Lösnummer: i Stockholm *fem* öre, i landsorten 10 öre.

Utgifvare och redaktör: FRITZ KJERRMAN.

Annonspris:
15 öre (18 öre på 1:sta sidan) pr petitrad. Utländska 20 (25) öre Rabatt 10 proc. för annons, som införes minst 5 gånger, 15 öre för 10 gånger, 20 proc. för 20 gånger och 25 proc. för stående annons.

1885.

Sista veckan!

Opponenternas

Utställning

i

Theodor Blanch's Konst-Salon

Kungsträdgarden.

Öppen: *Hvardagar kl. 10 f. m.—5 e. m.* *Söndagar kl. 1—4 e. m.*
Inträdesafgiften nedsatt till 50 öre.
Illustrerad katalog finnes till salu i lokalen.

Hvarför bränna Gas på dagen?

Patenterade Dagsljus-Reflektorer åstadkomma en utmärkt belysning i de mörkaste kontor, butiker, fabrikslokaler, trappuppgångar etc., och äro, i synnerhet under sommarmånaderna, af särdeles stor nytta.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer kunna på samma gång tjena som dekoratif skylt.

Patenterade Dagsljus-Reflektorer röna stor framgång såväl i landsorten som i hufvudstaden

Patenterade Dagsljus-Reflektorer fås på beställning hos herrar E. Th. Klemming, 40 Drottningatan och Edw. Björk, 6 Regeringsgatan.

Ingen Reflektor är genuin som ej bär följande skyddsmärke:

Patenterad Dags- Ljus-Reflektor.

De som vilja öfvertyga sig om Dagsljus-Reflektorernas nytta behöfva endast tillsäga derom och lemna namn och adress hos agenterna, så verkställes profning gratis.

Filialkontor London,
27 Great Tower Street.

I Skandinaviens större städer hos de flesta Herrar Vinhandlare.

John Meisner,
Agent.
Stockholm.

GEO. SAYER & C:O.

Etablerad 1853.

Hedersmedaljer:
London . . 1862.
Montreal. . 1865.

COGNAC.

30

Der ute

Valrörelsen i England.

Valagitationen i England antager ett allt vidsträcktare omfång, men de framstående partichefernas tal innehålla få nya idéer.

Förre statssekreteraren för Irland, mr *Forster*, har tillställt den liberala föreningen för centraldivisionen i Bradford en skrifvelse, hvari han säger, att han lifligt understödjer de i Gladstones manifest omnämda fyra åtgärderna och väntar sig att i öfriga frågor fullständigt komma öfverens med Gladstone. Föreningen beslöt derpå att uppställa Forster såsom sin kandidat.

Tre af ministrarne höllo valmöten den 26 oktober.

Sir *Michael Hicks-Beach* talade i en konservativ församling i Cheltenham, underkastade Chamberlains agrariska lagförslag en skarp kritik samt betecknade det såsom orättvist och såsom ett medel till politisk korruption.

Inrikesministern sir *Richard Cross*, som talade i Farnworth vid Bolton, uppmanade lord Hartington att uttala sig till förmån för öfverhusets bibehållande och för religionsundervisningen i skolorna. Om han gjorde det, skulle han emellertid stöta sina radikala vänner ifrån sig.

Marinministern lord *Hamilton*, som höll möte med sina valmän i Ealing, förklarade att örlogsflottan med det snaraste skulle bli förstärkt med 9 nya pansarfartyg, en försäkran som den gode lorden hoppades skulle ha största effekt på valmännen, hvilka äro nog lyckliga att få betala kalaset.

Den liga, som bildat sig i Irland under namn af *Irish Loyal and Patriotic Union,* för att motarbeta nationalisterna, har utfärdat ett manifest, hvari valmännen erinras om att omröstningen sker med slutna sedlar och att en hvar kan rösta efter sin öfvertygelse utan fruktan för att bli "boycottad". Manifestet betecknar Parnells separatistiska program såsom en förbrytelse och försäkrar, att skilsmessan mellan England och Irland skall bli förstörande för irländarne, hvilka icke kunna undvara det engelska kapitalet. Irlands s. k. sjelfständighet skulle endast bli ett fullständigt beroende af Parnell, hvilken skulle beherrska landet, såsom en despotisk diktator. — Det är knappast antagligt, att de konservative i Irland skola kunna uträtta något vid de förestående valen, ty den makt, Parnell utöfvar, skall i förening med parnelliternas fasta organisation och stränga disciplin helt säkert skaffa detta parti en i alla händelser öfvervägande majoritet vid omröstningen.

Lord *Rosebery* talade härom dagen för öfverhusets ombildning och skrädde just ej orden, när det gällde att ställa på sin rätta plats den utveckling och frihet hämmande kammaren. Denna höga kammare liknar, sade han, numera endast rummet under en glasklocka, ur hvilken all luft blifvit utpumpad, och han tycker icke om att sitta der, äfven om det är hans vänner, som sköta luftpumpen.

Lord Rosebery önskar ett utvaldt öfverhus; lorder som förmå åstadkomma någonting; vidare uteslutning af alla de adelsmän, som vanhedrat sitt namn och sitt stånd; så representanter för kolonierna och slutligen böra peerer ega rättighet att undanbedja sig plats i öfverhuset, i fall de inväljas i underhuset. Nu åter äro vansinnige, förbrytare och — peerer uteslutna från så väl aktiv som passiv valrätt.

För en så energisk och duglig ung man som lord Rosebery passar denna inskrängning alldeles icke. Han längtar efter en verkligt lefvande kammare och föraktar det nuvarande öfverhuset, som egentligen utgör en grafkammare.

St. D:s Londonkorrespondent slutar ett af sina bref om valrörelsen med den lika nya som tankedigra anmärkningen, att som de två millionerna nya valmän aldrig haft tillfälle att lägga i dagen dessa åsigter, är också utgången af valen icke en så gifven sak, som många vilja göra den till.

Väl är det sant, att de nye valmännen aldrig varit i tillfälle att rösta före, men hur korrespondenten vågar påstå, att Englands underklass ej visat sina politiska åsigter, är svårt att fatta. Eller kan man ej ha åsigter, så vida man ej är röstberättigad? Den "åsigten" är dock litet antikverad.

Att Englands radikala parti i vissa hänseenden ej står så alldeles högt framgår af uttalanden af "radikale„ valmän, hvilka försäkrat, att de skola afhålla sig från att rösta, om de liberale fasthålla statskyrkans *afskaffande.*

Det är att hoppas, att detta ej är så illa ment, som det är sagt.

Dagarne efter den 9 november skall Gladstone hålla sina valmöten, tre till antalet. Då lord Salisbury enligt gammal sed den 9 nov. skall vara lordmayorns gäst, skall man sålunda få höra de båda ledarne omedelbart efter hvarandra utveckla sine respektive program och kritisera hvarandra, och om 6 à 7 veckor skall valet antagligen vara undanstökadt.

———

Röster från Danmark.

VII.

(Bref till Blänkaren.)

(Forts.

Ej bör man kalla den ställning Danmarks konung besitter för afundsvärd. Att vara sitt lands impopuläraste och — hvarför ej säga det — mest hatade personlighet, att vara herskare öfver ett folk, af hvilket fyra femtedelar önskar en så långt vägen räcker, att man och man emellan i tusen hem och af en betydande press fördömas och hånas, det bör gå till hjertat, om något sådant finnes.

Men "kong Kristian tar det med Ro".

Med sine trogne, Estrup & komp., drifver han helt lugnt den laglösaste politik, som någonsin bjudits en nation. Det danska folket lefver för närvarande under samma vilkor som jutarne 1864 under preussarnes regimente, ty allt som i fordom tid gällt för lag och rätt är nu upphäfdt, och i stället skall folket regeras med bajonetten och skarpladdade geväret. Hvar och en, som inlägger sitt veto häremot, kastas i fängelse. Att detta envåldsregimente förlamar ett helt lands timliga välfärd, bryr endast föga kungen och hans junkrar.

Då den gamla kungaätten dog ut med folkkungen Fredrik VII, begick Danmark den oförsvarliga handlingen att välja hästgardistofficeren Christian till tronföljare. Det var en temligen okänd storhet. Man visste egentligen ingenting annat än att han var en god ryttare och förstod sig bra på hästar, att han bodde på Amaliegade och lefde tarfligt och anständigt med små inkomster och en stor hop skulder. När han valdes till tronföljare, hade man först egentligen klart för sig, att han fans till — och så fick han kredit.

Visserligen höjdes en del röster mot valet, men Danmark hvilade den tiden i en ljuf politisk slummer, så att de, som önskade republik eller åtminstone en *dansk* kung, ej kunde skaffa sig många bundsförvandter. Och dem, som höllo före, att till att leda ett folks öden kräfdes annat än ryttarkunskaper, dem hörde ingen på. Dock har Danmarks historie tillräckligt tydligt visat, hvarthän ett tyskt junkerregemente leder. Det var egentligen först 1848 med Frederik den sjunde, som solen började lysa öfver vårt fattiga land. Så kom kriget 64 och dess bittra följder, hvilka hjelpte junkrarne att 1866 slå det första hålet i grundlagen. Och sedan den dagen kan man trygt säga, att Danmarks folk legat i öppen fejd med den man, som det upphöjde från en obetydlig samhällsställning till tronens purpur, den man, som aldrig velat förstå sitt folk, ej ens lärt sig tala dess språk, aldrig har varit och aldrig skall blifva det, som han har sin rundliga betalning för att vara. Derför har han också förnedrats från att vara en folkvald konung till att vara herskare öfver en hop lycksökare och tallrikslickare. Han kan ej längre lita på arméen, det vill säga på landets barn, utan måste hyra sig en lifvakt af äfventyrare och omgifva sig med gendarmer.

Författaren till dessa rader kommer till följe af sin ställning i samhället dagligen i beröring med män, både från Köbenhavn och provinserna, och vågar derför säga, att han talar af erfarenhet, när han påstår, att öfverallt herrskar en så bitter stämning mot honom, som är den egentliga orsaken till hela landets olycka, att man endast kan hänvisa till danskarnes bepröfvade långmodighet som en förklaring öfver, att ej upprorsflamman slagit ut i full låga.

Men det *kan* ej dröja länge.

Enligt dansk lag finnes tukthus för dem, som bryta mot ordning och lag; med döden straffas landsförrädare. Och äro icke de förrädare mot sitt land, som hetsa landsman mot landsman, broder mot broder? Är det icke landsförräderi att jaga hem folkets korne representanter, och sedan införa en fullständig despotisk styrelse, att leja legoknektar och bak deras rygg läsa lagarne, som fan läser bibeln.

Om man visar på pressens högerkoryféer, på "Dagens Nyheder". "Berlingske", "Dagbladet" och på deltagarne i fantåget för hr Estrup, svara vi utan betingande, att det aldrig kan finnas någon regering, som ej mäktar köpa sig anhängare, samt att det tyvärr torde dröja ännu några år, innan det folk, som kastar sig på magen för en kunglig dräng, hinner dö ut. Detta kan aldrig berättiga Danmarks kung att trampa lag och rätt under föiterna.

(Forts.)

Personlig sjelfständighet ett lifsvilkor för friheten.

För Blänkaren
af
Ess.

I, som klandren hos de store
deras högmod, tyranni:
sådant tyg åt fanders fore,
funnes ej ert kryperi.

Frihet är ett af de förnämsta vilkoren ej blott för framåtskridandet utan äfven för samhällenas välbefinnande. Utan frihet kan hvarken någon verklig upplysning spridas, eller vetenskap och konst blomstra, ej häller lätteligen upptäckter och uppfinningar till menskornas bästa göras. Ty för att detta skall ske är nödigt, att inga skrankor finnas för de nya åsigter eller metoder, som kunna uppkomma. Om frihet saknas skola också nödvändigt samhällsförhållandena stelna i döda former, hvilka icke passa för de nya slägten med andra lifsbehof, som ständigt aflösa de gamla, och orättvisor och missförhållanden blifva följden.

Att ingenstädes friheten är så tillräcklig, som den borde och utan fara kunde vara, känna vi emellertid allt för väl. Både lagar, sedvänjor och allmänna meningar uppställa en mängd onödiga skrankor för vår sjelfbestämmelserätt i fråga om så väl gerningar och lefnadssätt som tankar och yttranden. Vi bruka kasta skulden härför på menskornas okunnighet och ofördragsamhet, och i de flesta fall icke utan berättigande, Men månne ej äfven andra och kanske vigtigare orsaker finnas?

En framstående författare yttrar: "Det skulle ej finnas slafvar, om det ej funnes menskor, som läte göra sig till slafvar, och det skulle icke finnas några despotiskt styrda stater, om ej folken vore så beredvilliga att lemna förtryckaren soldater till upprätthållande af despotism".

Och detta är onekligen fullkomligt sant. Orsaken till förtryck och ofrihet ligger till stor del hos dem, som äro utsatta för förtryck och hålla till godo med inskränkningar i sin frihet. Detta är ett förhållande, som ej nog behjertas. Vi klaga flitigt öfver och fördöma våra herskare, men vi tänka allt för litet på, att det är vår egen osjelfständighet, som sätter dem i tillfälle att herska öfver oss. Vi försumma ej att uttrycka vår bitterhet öfver konungar, embetsmanna- och penningvälde för de orättvisor och den lögn de upprätthålla inom samhällena, men vi bestraffa visst icke med det eftertryck, som vederborde, trälsinnet, fegheten och karaktärslösheten, som möjliggöra förtrycket.

Det stora flertalet menskor saknar nästan totalt sjelfständighet. De känna intet behof att vara sig sjelfva, men äflas, som om det låge något ärorikt deri, att efterlikna hvarandra. De skryta med att vara klädda "på högsta modet". De följa i sitt sätt att gå, helsa, tala, äta vissa allmängiltiga mönster. Liksom de visste med sig, att de äro för obetydliga att hafva egna meningar, slå de sig tillsammans om en gemensam "allmän mening". Och ej nog härmed; det värsta är, att de *våga* icke tänka, tala eller handla sjelfständigt. De frukta för, "hvad folk skall säga derom". De äro rädda för andras omdömen.

Sådana menskor kunna knappast kallas *personer;* de äro endast olika exemplar af slägtet. "Liksom denna hunden är en annan än den här, så är äfven denna menskan en annan än den här, men i allmänhet knappast något vidare. Liksom den ene hunden är klok, den andre oläraktig, den ene godlynt, den andre argsint, så äfven bland menskorna; men för öfrigt äro känslor, tankar, omdömen och sträfvanden som gjutna i en form. Individualitet, sjelfkänsla saknas.

Naturen följer visserligen den grundsatsen att göra alla föremål af samma art i det väsentliga lika; den upprepar åter och åter hufvudformerna, de väsentliga egenskaperna; men på samma gång gör den ock oupphörligt smärre afvikelser, liksom företager små experiment. Det är genom det senare förfarandet utvecklingen af de många olika arterna åstadkommits. Det är denna metod, som gjort att slutligen menskor uppstått på jorden, och det är äfven de ständiga små förändringarne vi hafva att tacka för framåtskridande och civilisation.

Egendomligt nog synes emellertid "den naturliga menskan" vara utrustad med en omotståndlig benägenhet att tillintetgöra i fråga varande naturlag. Hon går endast högst motvilligt in på förändringar, så vida dessa ej inskränka sig till rena obetydligheter. Ordspråket "ombyte förnöjer" har icke sin tillämpning utan när fråga är om sådana småsaker som yttre form, färg på kläder, nymodiga bruk inom sällskapslifvet eller nya, känslorna tilltalande religiösa ceremonier. Och dessa förändringar antaga ej de enskilde hvar för sig. Man vill åtminstone ha en hel samhällsklass med om "reformen".

Detta förhållande förefaller helt enkelt som ett sträfvande att återgå till aptillståndet. Efterhärmning tyckes nemligen vara det väsentliga deri. Och det skulle rent af kunna tagas för ett bevis, att vi härstamma från aporna. I sjelfva verket torde det dock bevisa, att ärftlighetslagen, naturens sträfvan att göra de varelser, som tillhöra samma art hvarandra i det väsentliga lika, hos flertalet menskor verkar med större kraft än sträfvandet att frambringa nya arter. Men det innehär, som redan nämnts, också ofta endast brist på mod och karaktär. Att det oaktadt framåtskridandet likväl kan ega rum beror på den omständigheten, att då och då menskor uppstå, hos hvilka ej blott individualiteten är starkt utpräglad utan äfven en öfverlägsen förmåga finnes att inverka på de öfriga medlemmarne af slägtet.

Hur allmänt och starkt efterhärmningsbegäret är, och hur sällsynt och föga utpräglad sjelfkänslan, veta vi allt för väl af vår dagliga erfarenhet. Hur många obehag, lidanden och sorger underkasta sig ej menskorna för att "vara som andra" eller för att folk ej "skall få något att säga." Icke nog att man klämmer in sina fötter och förstör dem i för små skodon, ådrager sig sjukdomar genom snörlif, förderfvar sina barns helsa genom en beklädnad, som endast afser utseendet, men ej gagnet, ruinerar sin ekonomi för att "lefva efter sitt stånd" o. s. v., utan man gör sig t. o. m. skyldig till handlingar, som skulle kallas nedrigheter, om driffjedern ej vore den den är. Personer; som "anse kungligheten för en lögn," hindras dock icke af sitt samvete från att dricka kungens skål eller instämma i konungadyrkaresånger. Mången, som i den förtroligare kretsen öppet förklarar sig icke tro kyrkans läror, får man dock se med skenhelig min regelbundet besöka kyrkan och "åtnjuta sakramentet." Sina barn låter man i strid mot sin öfvertygelse döpa till en bekännelsen, som man förnekar. Ja, man tvingar eller öfvertalar dem att aflägga konfirmationslöften, som de icke förstå, och hvilka i alla fall äro så beskaffade, att de icke kunna hållas, samt att deltaga i ett sakrament, hvars betydelse de kanske veta är endast den af ett antaget bruk.

(Forts.)

Här hemma.

Husjobberiet har nu ändtligen med full fart kommit in på det sluttande planet, och detta trots att lagfarterna på fastighetsköpen alltjemt tilltaga i antal. Vid sista lagfartsoffentliggörandet sågos som köpare och säljare nästan uteslutande ökände "husegare".

———

Det allra nyaste sättet att köpa hus är det som i dagarne användts i vår goda hufvudstad. Köpeskillingen skall nemligen erläggas i — kragar och manchetter. Vi helsa den nämda transaktionen med glädje, enär densamma säkert kommer att betydligt upphjelpa den allmänt öfverklagade affärsställningen genom det nya bytemedlets utsläppande, så vida detsamma ej möjligen kommer att placeras i någon enskild bankinrättning, der det lätteligen kunde fylla de många tomrummen efter de gamle femmorna.

* * *

Borås—Svenljungabanan är nu högtidligen invigd. "En ny pulsåder", "gud och konungen", "vestgötar",

Hallberg, Juvelerare, Fredsgatan 22.

landsfaderlig omvårdnad“ o. s. v., o. s v. i oändlighet bjöds det svenska folket på vid denna högtidliga akt. Andra kammarens skämtsamme rolighetsminister, grefve E. Sparre, föreställde konungen och höll naturligtvis en del tal, i hvilka han bland annat upplyste om, “att han i 28 år rufvat på att få en jernväg, der hans fäders vagga har stått“.

Grefvens jernvägsdille tycks vara gammal, hvarför den äfven är obotlig.

———

Ett sant ord kan man dock spåra i grefvens snömos, ett ord riktadt till våra jordbrukare. Han sade nemligen:

“Man säger att vi äro fattige. Men det är ingalunda fallet: vi äro late. Vi följa icke med vår tid. Vi lägga icke ned det arbete vi borde.“

———

Vakna samhällen. Ej mindre än 101 hjelpkassor för arbetare och med dem jemförliga personer finnas inom Östergötlands län. Af alla dessa finnas 10 i Linköping, 39 i Norrköping, 2 i Söderköping, 3 i Vadstena, 5 i Skeninge och 8 i Motala, eller inalles 66 i länets städer och 35 på landsbygden.

———

“Djurvännernas nya förening“ har sändt en tacksamhetsskrifvelse till stadsfiskal Elfström i Ystad för hans åtal mot den oförsynte löjtnant Vihlborg. Föreningens styrelse har vidare förklarat sig villig bestrida kostnaderna för målets fullföljande vid högre rätt, om rådhusrätten skulle frikänna.

Rätt så!

Det fins kanske ändå något hopp om att få militärsnobben kväst.

———

Statskyrkan depraverar. I Gagnefs kyrka i Dalarne fick man den 25 oktober höra en predikan, som ej räckte längre än — 7 minuter. Och ändå har statskyrkan så oerhördt godt om ord.

———

Fosterlandets industri. För Malmö—Trelleborgs jernväg ankommo till Malmö i lördags tre lokomotiv från — Hannover.

———

Stockholms polis har fått order om att ha ögat på *halffärdiga* hus.

De helfärdiga, som fukta, mögla, spricka sönder och — med ett ord — äro fullständiga pesthärdar, dem ska' vi inte titta på, tycker någon det.

———

F. d. konsul Evers har inte alls slagit en värdshusflicka, han bara sköt henne omildt i nacken — framför sig.

Det var väl det sista förtonande minnet af den kungl. svenska tågordningen, som gjorde sig gällande hos den “oridderlige konsuln.“

———

Till erhållande af riksstatens större utrikes resestipendium har Upsala akademiska konsistorium förordat docenten Schück. Med all aktning för hr S:s talang och det goda han verkat i litteraturens tjenst, kan man dock ej undertrycka den reflexionen, att det är skäligen tarfligt af hr S., som är innehafvare af en storartad enskild förmögenhet, att söka stipendier och dymedelst gå i vägen för fattige, men nitiske vetenskapsidkare.

Bric-à-Brac.

Innehåll: En svår tid. Moderskärlek. Stöd i nöden. Den gamla tiden ung och den nya gammal. En duglig statsman och hvarjehanda leksaker.

Det är en svår tid vi lefva i — suckas det från höger och venster. Så det måtte då väl vara sant.

Men från höger suckar det ändå allra mest.

Samhällets stödjepelare, prelaterna skaka sina hufvuden och förklara, att tidens tecken äro onda, ty hvad skall man eljest säga om sådana situationer, som när en inbjudning till nattvarden inte hörsammas af en enda själ, när en bibelförklaring måste inställas af brist på åhörare, eller när man ser hur de teologie studerandena vid universiteten för hvarje år inskränka sig både till kvantitet och kvalitet.

Har man inte tillräckligt beflitat sig om barnens undervisning och folkets upplysning?

Jo, man har ingenting att förebrå sig. I skolorna läses katekesen som hufvudämne och kan någonting uträttas genom goda exempel och föredömen, så borde visserligen en kraftig verkan åstadkommits genom det sedliga lifvet inom landets förnämsta familj.

* * *

Det förtjenar verkligen att vara allmänt bekant, hur husmodern i denna familj sörjer för sina barns andliga välfärd. Sjelf har jag öfvertygat mig derom under en sommarvisit i den furstliga våningen.

Då jag kom in i de båda mellersta sönernas étage studsade jag. Väggarna voro bokstafligen tapetsede med gudsfruktan. Öfver allt hvart blicken vände sig träffade den på en prydligt infattad hvit papperslapp, hvarpå med stora svarta bokstäfver stod tryckt en massa statskyrkligt tänkvärda saker.

När jag så gjorde en titt i bokskåpet, väntar mig en ny öfverraskning. Jag hade tänkt mig, att ynglingar på 24 à 25 år, friska och lefnadsglada, som de båda prinsarne, skulle vilja vara med på allt nytt, om det också vore aldrig så galet, och sålunda fått sin smak en smula angripen af den moderna litteraturen.

Men nej. Bakom glasrutorna stodo allvarlige, sansade författare, rad vid rad, predikanter och moralister, och den lättare litteraturen representerades af idel älskliga skriftställare, såsom Marlitt, Ebers, Walter Scott, fru Carlén och C. D. af Wirsén.

— En märkvärdigt förståndig ungdom — tänkte jag. Men så upplystes min själs mörker af en ljusglimt.

Åh, det var naturligtvis också ett bevis på den omtänksamma modrens vaksamhet! Kanske en öfverraskning. Jag kan föreställa mig de båda sönernas angenäma förvåning, då de kommit hem från en elefantjagt i Indien eller en negerbal på Madagaskar och finna sin lilla ungkarls åning så der sinnrikt omtapetserad och vädrad från allt menskligt dam.

* * *

Ja, vore alla mödrar lika måna om att tillfredsställa sina barns kraf på gedigen, andlig kost, som denna högt uppsatta dam, skulle det stå bättre till med Gustaf den I:stes statsreligion. Men det är nu inte så, och derför grubbla också kyrkans tjenare. Man hade fått ett klart för sig. Man behöfver stöd. Det gäller nu bara att få ett rigtigt kraftigt.

Om man bara kunnat jemka litet med dogmerna, hade man kunnat förstärka sig betydligt genom att öppna sina leder för baptister, metodister och kaffenattvardsdrickare. Men det gick icke an att krångla så der med Luther. Han är ännu på långt när inte utlefvad. Tvärtom, hans parti är verkligen det största i landet, fastän det beklagar sig så mycket.

Då kom slutligen ett snillrikt hufvud på en ljus idé. Ville man som andra affärsmän, “dra folk“ så måste man göra som de — skaffa sig en skylt. Och denna skylt var redan funnen. Boltzius.

Men hade först behandlat honom med öfverlägsen likgiltighet, ty hur det var, hade vetenskapens framsteg ändå haft en smula inflytande på bibeltolkningen, och man tviflade litet på, att det kunde regna manna från himlen åtminstone i vårt nordliga klimat, eller att tron hade förmåga att drifva något annat ondt ut ur kroppen än på sin höjd några spikar.

Dessutom hade man så många bevis på, hur menskor blifvit totalt förderfvade genom hans sätt att ta ifrån dem deras kryckor, bandager och andra hjelpmedel, hur somliga hastigt dött efter ett kort, bedrägligt tillfrisknande, framkalladt genom exaltation, och hur andra kommit hem vansinniga af förtviflan öfver hans utsago, att de inte hade tron och derför inte kunde blifva botade.

Men när man såg, att han det oaktadt samlade folk omkring sig, kom man på andra tankar.

Man skulle erkänna Boltzius som ett statskyrkans äkta barn, och förklara hans verksamhet som fullt kristlig och berättigad. Alla hans anhängare skulle derigenom vinnas för statskyrkan och folk, som förut varit ljumma och likgiltiga, skulle väckas till statskyrklig tro, genom de fördelar som vinkade dem. Boltzius skulle få större praktik genom statskyrkans sanktion, och statskyrkan skulle få dess flere anhängare.

Det var ju praktiskt utfunderadt.

Och så kom dagens stora händelse.

Statskyrkan skickade bud på sin väktare, som enligt order tog Bolzius under armarne och satte upp hourm som skylt och lockbete.

Der satt han. Rif ned honom den som kan! Men om också alla Sveriges professorer i naturvetenskap kommo och försökte, tror jag inte det skulle lyckas. En kunglig svensk statskyrklig hofundergörare sitter nog fast, han.

Få se nu hur mycken nytta kyrkan får af sitt nya stöd.

Man hoppas och tror.

* * *

För öfrigt tycks det ljusna litet här oah der för vännerna af det fasta stilleståndet. Härom dagen ankom från Danmark moraliskt understöd till detta elements representanter inom Norges studentkretsar. Det var den berömde diktaren Holger Drachman, som gaf sitt bifall och sin uppmuntran åt den flock norske studenter, som varit nog högsinnade att kritisera Ibsen och ta humör öfver hans obenägenhet för en offentlig hyllning.

Drachman tycker det var särdeles morskt och bra gjort, och tog det som en protest af allt ungt, sannt och lifskraftigt i norden emot en lifsåskådning, som bär ålderdomstecken.

Det är Ibsen som bär ålderdomstecken, han, som ransaker menskosjälen och visar hvilka onda bölder, som skola skäras bort, för att man skall bli en ny, frisk menska. Och ungdom, friskhet och lifskraft det finns blott hos dem, som vilja ha allt som det är, lefva med kräftskadan i kroppen och låtsas, som om den inte fanns.

Man brukar just aldrig rigtigt veta, hvar man har herr Drachman. Men den gången har han verkligen uttalat sig tydligt nog, och det fasta stilleståndets vänner kunna lyckönska sig till sin akvisition. Den kan ju alltid ha sin nytta med sig, om den också inte blir så långvarig.

* * *

Och vet man inte hur man skall dra nytta af saken, så bör man lära sig af den danska regeringen. Der har nu herr Estrup gått och pysslat med portföljerna i många herrans år, utan att man fått klart för sig, hvad han dugt till för något. Och så ett, tu, tre blir han en inkomstkälla för danska staten. Den har nemligen iakttagit att ett nytt nationaltidsfördrif kommit i bruk hos folket. Dess högsta nöje är på sista tiden att öfva sina lungor med det lilla utropet: “Ned med Estrup.“

— Men inga nöjen gratis — sade danska staten.

Och så lade han skatt på det nya nationaltidsfördrifvet, 40 kronor för hvarje litet rop.

Det var visserligen många, som ansåg det litet för dyrt osh ekonomiserande, men andra hade en sådan klåda i tungan, att de inte kunde låta bli, och det kostbara nöjet slukade hvar styfver i deras fickor.

Kung Kristian tänker att han skall kunna betala hela sin gamla ryttmästareskuld om fjorton dar.

* * *

Säg nu att Estrup inte är sitt land till nytta.

* * *

Vi kunde verkligen behöfva en så duglig karl för att sätta finanserna i ordning i Sverige eller åtminstone i det slösaktiga Stockholm. Vår kommun är ju nästan ruinerad, och ändå fortsätta vi med att anlägga esplanader, ordna gator, bygga kyrkor och ge anslag till teatrar.

Anslag till teatrar, ja! Hvad dem beträffar, så är fåfängan inte ens tillfredsställd af dem vi ha.

Det sägs att tre nya inom kort skola hjelpa de gamla med utöfvandet af magnetisk dragningskraft på våra portmonier. Två af dem äro dock hittills insvepta i lika stor hemlighetsfullhet som de ryska nihilisttryckerierna. Kanske äro de till och med ännu blott luftslott. Men den tredje har en något mera konkret tillvaro. Den lär redan vara färdigbyggd i Lundbergska paläet, men lär ha svårt att få tillståndsbevis för att börj sin verksamhet. Man är rädd för eldfara. Emellertid torde den beänkligheten lätt kunna häfvas, om man inviger detta thaliatempel åt de så kallade “blötdramerna.“ När publiken smälter i tårar, brandförsäkrar den ju sig sjelf på det mest naturliga sätt, ock ingen risk är för handen.

Föreställningarna komma i så fall troligen att öppnas med Victorien Sardons nya stycke “Georgette“, som han nyligen uppläste för arbetarne vid vaudevillteatern i Paris, och hvilket stycke alltigenom visade sig vara ett äkta tåredrama. Åhörarne kände inte hämma sina, och författaren sjelf var inte heller utan sin lilla tår, ehuru den inte fäldes utan hälldes, och bestod af kallt kaffe i stället för saltvatten.

Hur det nu är så väntas den lilla teatern med otålighet. Och må den komma oaktadt alle skrupler om slöseri. Är tiden ond skall man väl ha någonting att muntra sig med.

För resten skall det väl vara rättvisa i allt. När de gudfruktige fått den store Boltzius att trösta sig med, är det väl inte för mycket, att man också sticker en liten leksak i hand på de ogudaktige.

Blänkare.

Den 4 November 1885.

Sjuttioett år hafva förflutit, sedan den europeiska konsenten beslöt att gifva Sverige och kronprins Karl Johan Norge såsom en belöning för handräckningen i krossandet af Napoleon och som ersättning för det af Ryssland eröfrade Finland. Sjutioett år hafva förflutit, sedan en skändlig våldshandling, beluten af “fria“ nation, länkade Norges öde vid det land, som naturen sjelf tycks ha gjort till dess bundsförvandt. Sjuttioett år hafva förflutit sedan de store, intelligensen och hofslickarne med jublande sånger, svajande fanor och glädjegråtande ögon firade Nores bröllop med Svea. Och i dag, när minnesdagen åter är inne, är det ej de “store“, som höja lefverop-n, men folken, nationerna, som lyckönska hvarandra till fortsatt gemensam strid för frihet och framåtskridande.

Föreningen med Norge har vexlat karaktär. Från att ha tillkommit genom ett politiskt nidingsdåd, hvilket naturligtvis helsades med bifall af de “höge“ i landena, men betraktades med afsky och misstro af folkens märg och blomma, har den nu blifvit, hvad egentligen afsågs, ej ett förbund till följe af ett skrifvet beslut, utan en förening, som är grundad på ömsesidig aktning och tillgifvenhet. Unionen har trängt in djupt i begge folkens medvetande, så djupt, att afvog, konservativ press ej förmår ens skaka det allra ringaste på den tillgifvenhet, som besjälar män och kvinnor på ömse sidor om koten.

Och i dag begå dessa kvinnor och män unionens minnesfest. På kungaborgen så väl som på arbetarebygningen är flaggan hissad högt i topp, och öfverallt skådar man an framtiden med glädje och förtröstan.

Dock ej öfver allt. Den demokratiens seger, som Norge vunnit, den politiska sjelfb stämningsrätt, som det tillkämpat sig, ses naturligtvis med vreda blickar af alla dem, som gjort till sitt lefnadsmål att strida för det beståendes gudomlighet, som blunda för historiens lärdomar och tro sig med munväder och trycksvärta kunna hämma tiden och framåtskridandet. Dessa, i Sverige representerade af embetsmän och politiske vinglare, i Norge af ättlingar från “gamla“ ätter, som i slafveriet under Danmark förbrukat all lifskraft, kunna ej finna ord nog skymfliga att håna unionen, håna Norge och håna Sverige.

Deras skrän förtona dock ohörda. Ej kunna de så missämja mellan Nordens folk. Ty nu ha vi något visst, något lefvande stort och skönt att fylkas om, nemligen folkfriheten. Och mot vår gemensamma strid för friheten förmå reaktionärerna intet.

Vare friheten vårt hopp och unionen vår styrka.

Ett lefve för brödrafolken!

Skottet mot Estrup.

Den danska tidningen *Nutiden* meddelar i ett extra nummer följande gripande, äfven för oss svenskar beaktansvärda poem om attentatet:

Det skud[1]) derude på “Toldbodvej“.
Er det et varsel om onde Skæbner[2]),
Bebuder det Danmark en nødens tid
Med fortsat söndring og bitter Strid
Fra Drost[3]) til ringeste väbner?
De siger: manden var ikke normal,
Og dog måskee var hans skud signal
For Borger såvel som Bonde
At Tiderne nu bliver onde.

Vort öre var länge mod varsel vendt:
Vi frygter for skäbnens domme.
Vi ser det, den gamle tid är endt,
Vi lytter og spejder med öret spændt,
Vi lytter mod det, som skal komme.
Fremtiden skjules[4]) bag sorte Slör[5]);
men ansvaret ligger for hver Mands dör,
tung som en ulost gåde,
en rune vi ikke kan råde[6]).

Vor Hu[7]) er bange[8]), vort Sind er delt
Mellem det ny og det gamle;
Og ejer det nye vort Hjerte helt, —
Lige meget! vort folk er delt
Og hvor er det som skal samle?
Vi kives og strides om mit og dit,
Ingen vil vige et eneste skridt[9])
Tager det nye Ordet,
Strax slaaer det gamle i Bordet.

Når synkende Skibe lösner[10]) et Skud,
Så ved man, det er på Tide
At sätte Redningsbådene ud,
Så bringer det Skibets Manskap Bud
At lægge Ufred til Side . . .
O måtte hint blinde Revolverskud
Lyde som sligt et manende Bud
For hele den synkende Flåde
At mande de Frælsende Både.

[1]) skott. [2]) öden. [3]) hög embetsman. ([4] döljes. [5](svarta slöjor. [6]) tyda. [7]) håg. ([8] rädd. [9]) steg. ([10] lossar.

Linieeld.

Prof. Westphal i Berlin har i dagarne hållit föreläsningar öfver *agoraphobi*. För mindre medicinskt anlagde få vi upplysa att agoraphobin är en af de allra modernaste nervsjukdomarne och företrädesvis angriper despoter, kungar och tjurskalliga kabinettschefer. Det är nemligen en åkomma, som visar sig i fruktan att uppträda på öppna platser — utan stark eskort.

Från Berlin skall hr Westphal styra kosan till Danmark för att söka bota stackars Estrup, som är hårdt angripen.

Men det går nog inte.

* * *

Ö. C. har nu fått färdigt sitt politiska program. Sammanplockadt som det är från alla möjliga håll och kanter ner på östgötabygden, utmärker det sig för samma reda och logik, som en ledare i hr Ridderstads tidning nu för tiden.

* * *

När storkrämarbladen knäppa på lyra. Göteborgsposten yttrar om festen för grefve Ehrensvärd, att den “var samhällets minnesjuvel, fäst vid grefvens hjertrot“. Vidare: “Blommor och viner häldes ju ock i rika vågor för hans fot under veckor före afskedet“.

Nej, låt bli sån't der go'a Göteborgsposten!

* * *

Den press, som sedan *Tidens* början tryckt det, utom mycket annat dåligt, äfven antistatskyrkliga organet, har i dagarne köpts af aktiebolaget “Vårt Land“.

Nemesis divina, det är uttydt: den gudomliga rättvisan.

* * *

Provisoriets välsignelser börja allt mer och mer skönjas i Danmark. Nu har bland annat det tyska junkerregimentets präktiga lagtolkning förmått flere liberala arbetareföreningar i Köbenhavn att uttaga sina i danska banker deponerade bespāringskassor för att insätta dem i svenska sparbanker.

När kommer revolutionen?

* * *

Den lille estetiska flabben, prof. L. Dietrichson, välbekant för oss stockholmare från den tid vi skämde bort honom på hans “populära“ föreläsningar, har angripit Henrik Ibsens sanningskärlek och — lifslära. Och har han äfven lyckats narra en betydande klick studentpojkar att sjunga smädesvisor mot I. samt tjuta jubel till sin s. k. sjelfständighet“ (?).

Bättre hade man trott om Norges ungdom.

Men knappast väntat mindre af professorn.

* * *

Den nassauitiska hus- och lifkuskorden har i dagarne tilldelats professorn, studentersamfundsordföranden, riddaren m. m. herr Lorenz Dietrichson, som äfven fått glädjen mottaga ett nådigt handbref från “våvan kuvatov“ hr C. D. af Wirsén.

* * *

Allmänna försörjningsinrättningen, alias Grubbens gärde, synes i hög grad sakna den tillsyn af sin styrelse, som man har rättighet att fordra. Af en person, som legat å inrättningens sjukhus, ha vi fått höra upprörande berättelser om sjuksköterskorna, som synas gå i ett beständigt rus, om maten, om tjenstförrättande läkarens brutalitet o. s. v., till hvilka hittills oanade missförhållanden vi i nästa nummer skola återkomma.

* * *

I konkurrensens och tidningsraseriets dagar. Vårt Land, outkommen, men kapitalförsedd, får en konkurrent. C. O. Berg berättas nemligen också skola ge ut en kristlig tidning.

För mycket blommor, säger Kalchas.

* * *

Svenska Dagbladet kallar de pojkaktiga studenterna med utpräglad tendens att “gå uppåt väggarne“ för — blomman af Sveriges ungdom.

Ja, om Sv. D. är roten och upphofvet.

* * *

Norrlandsposten ger *K. R.*, den för sin opålitlighet synnerligen ökände landsortskorrespondenten, en ordentlig uppsträckning för hans “lumpna enskilda reklamväsen“.

Men karlen är ju ohjelplig.

* * *

Prof. W. Rudin har hållit ett föredrag på föranstaltande af “kristliga föreningen af unge män“, i hvilket han sökt bevisa, att *förnuft* och *samvete* äro otillräckliga att reda sig med i lifvets frågor.

Ja, åtminstone för att reda sig med statskyrkans frågor.

* * *

Sköldborgen, den kungliga rekryteras. Läsningen af Sv. D. samt de ljufva känslor, som väckas till lif hos den unge studenten vid samvaron med “gamla“, öfverklassakademimedborgare, bära sköna frukter. Nu senast ha studenterna visat sin disciplin och sin aktning för “kåren“ genom att nedrifva de af studenternas styrelse uppsatta anslag om firandet af den 4 november.

Hur näpet.

Och hvad Sv. D. skall vara stolt öfver att knnna fostra laglydige medborgare.

De båda skolmagistrarne.

Saga af

Tryggve.

Det var en gång en stor socken, som hette Uppmarken. Den var ganska folkrik och välmående och hade en utmärkt skola, dit alla föräldrarna skickade sina barn, om de inte hade råd att betala enskild undervisning.

Lärarekrafterna i skolan bestodo af två magistrar, en öfvermagister och en undermagister. Öfvermagistern hade varit temligen länge i tjensten. Men undermagistern var nykommen. Han hade blifvit antagen på rekommendation af öfvermagistern, som var god vän med hans farbror. Det var hans första kondition, men så var han också bara barnet, nyss fylda femton år och ofullgången seminarist. Han hade 2 afdelningar kvar, då hans farbrors goda vän kom och upphöjde honom.

Det var emellertid inte så utan, att man tänkte litet si och så om den der upphöjelsen, ty det hade varit många dugliga, bepröfvade seminarister, som sökt platsen men fått afsked på grått papper. Det föreföll litet besynnerligt, att man bättre skall kunna undervisa barn om ens farbror är god vän med öfvermagistern, än om man är en skicklig och van skolkarl.

Men det var nu öfvermagistern som bestämde, och man fick trösta sig med att, om den nya magistern inte var en fullt kompetent och värdig person, så bemödade han sig åtminstone om att se ut som som om han vore det.

En sak kunde han, och det var representera. Han hade en bestämd föreställning om, att alla socknens föräldrar på honom öfverlåtit sin myndighet öfver det uppväxande slägtet, och han hade uppfattat sitt kall som så, att det inte ligger så mycken vigt vid utöfvandet af denna myndighet, som inte mera att visa verlden, att denna myndighet existerar. Och i denna åsigt instämde också hans farbrors vän öfvermagistern, som dock gunås så visst inte af naturen fått så stora representationsgåfvor som sin yngre kollega, och derför lät honom hålla sig mest framme.

Vid alla skolinspektioner stod han vid foten af katedern, lugn och allvarlig med rak hållning och uppsträckt haka och lät ögonen oupphörligt öfverfara skolbänkarne, utan att en muskel rörde sig i hans skägglösa, bleka, nobla femtonårsansigte.

En dag hade barnen sitt skurlof och skulle ut och roa sig. De skulle företaga en utflygt till en närbelägen stad och de båda magistrarna gingo med för att hålla reda på det något bråkiga sällskapet.

När de kommo in till staden fingo de se, att man byggt upp ett nytt värdshus, präktigt och ståtligt. Mycket folk gick ut och in, och det var goda saker att få derinne, fast det var litet dyrt, sade de som kommo ut.

Hur länge pojkar och lärare nu stodo der tittande och funderande, kom det till slut ut en liten fin fröken, som gick direkt fram till de båda herrarne och frågade, om de inte ville vara så goda och stiga in och hålla till godo med hvad huset förmådde.

De sågo på hvarann och tego.

— Det kostar ingenting — sade den lilla fröken och log.

Således i laga ordning inbjudna. Herrarna sågo återigen på hvarandra med ett skimmer af ljus öfver sina ansigten. Aha, de visste nog hvarför! De voro representanter för alla föräldrarna derhemma i socknen, och om de nu kommo hem och pratade för skålen, skulle nog litet hvar af stadsresandena taga in der på hotellet.

Öfvermagistern sträckte på sig, och undermagistern satte upp hakan, som han brukade vid hödtidliga tillfällen.

— Får jag inte lof att visa herrarne uppför trappan — frågade den lilla damen artigt.

De visste inte rigtigt. Hvad skulle pojkarna ta sig till om de blefvo lemnade ensamma, så ostyriga ungar som de voro? De funderade på att bara en skulle gå. Det kunde kanske vara nog för att representera. Men då var undermagistern sjelfskrifven,

han som hade bästa fasonerna och detta föll återigen inte öfvermagistern rigtigt i smaken, ty han tyckte sjelf mycker om god mat.

Slutligen suckande några gånger öfver lifvets invecklade förhållanden, valde de ut några af gossarne att hålla styr på de andra, förmanade dem alla att vara snälla, och stego så båda två uppför trappan i sällskap med det älskvärdn lilla fruntimret.

Det var ett rigtigt fint ställe de hade kommit in på, och så många rara, ovanliga rätter!

Publiken var också derefter. Stadens finaste societet hade infunnit sig, upptogo nästan alla borden i den stora matsalen och yttrade sitt välbehag med trakteringen genom talrika komplimanger till den bleka fröken, hvilken inbjudit skolmästarne, och som befanns vara på en gång uppasserska och värdinna på stället. Hon var också särdeles älskvärd, smålog och pratade så underhållande, att man alldeles glömde bort hur tiden led.

De båda skolmästarne voro rent af förtrollade. Först efter två timmars förlopp, när välsignelsen var slut, och nästan alla gästerna försvunnit, kommo de ihåg gosskaran, som stod utanför och väntade. Och det var ändå genom en påminnelse af värdinnan.

— Det är allt bra synd om de stackars gossarne, sade hon. Att stå utanför i två timmar och vänta utan att få hvarken vått eller torrt. Jag tror jag går upp på altanen i huset bredvid och kastar ned litet russin och mandel åt dem.

Skolmästarna tackade å sina diciplars vägnar. Det var rysligt snällt af den lilla fröken.

Alla de qvarblifna gästerna rusade fram för att bjuda armen och ledsaga henne till ort och ställe. Men öfverskolmästarn knuffade undan dem allihop

— Det vore bättre, om ni gick och såg efter barnen — mumlade en af de undanknuffade förargad.

Öfverskolmästaren gaf honom en föraktfull blick, i det han räckte sin arm åt värdinnan.

— Det är först och främst miu pligt — sade han — att som representant för dessa barns föräldrar gengälda denna hennes artighet och se till, att han kommer med oskadade kläder genom trängseln. —

Och så tågade han af med sin skyddsling. De behöfde emellertid inte passera husets facad, der gossarne stodo och skreko och stampade, ty det fans en liten bakport åt gränden, som man lugnt och fredligt kunde spatsera öfver för att komma till andra husets bakport. Det fanns bara två gossar i gränden, som gingo fram och till baka, huttrande i kylan.

— Dumt, det kunde gerna varit flere — tänkte öfverskolmästaren, ty han ville visa sig som ridderlig försvarare. Och för att ändå inte gå miste om en effekt, slog han framför sig med handen.

— Skingra er gossar, skingra er — sade han, och så voro de med ett par steg i andra huset utan att frökens klädning blifvit det minsta nedtrampad eller smutsad. Medan undermagistern stannade vid porten och stod och vände på hufvudet, lemnade han dem sitt chevalereska skydd ända upp för trappan till altanen, stannade vid ett fönster och tittade på utsigten, och gick så ned efter en stund.

Det hade blifvit ett fasligt väsen utanför. Gossarne slogos och skreko. För hvar godbit, som föll ned ifrån altanen störtade de öfver hvarandra för att få tag i den, sparkades och lufvades. De understa kunde inte resa sig och slutligen låg det på gatan en hel hopgyttrad massa af barn och ur den lefvande högen stego ångestskrin och dödsrosslingar.

De båda skolmästrarna fingo plötsligt fart i sig, röjde sig väg och reste upp de kullfallna barnen, Men så befanns det, att somiga inte längre kunde bruka sina lemnar, att andra voro vanställda och att åter andra voro stympade, krossade lik.

Det var just inte så roligt för de båda magistrarne att komma hem till socknen igen med barnen i ett sådant skick.

Föräldrarne blefvo ursinniga. De hade väl strypt dem, om de vågat.

Hela befolkningen mumlade och förklarade att skulden var dessa samvetslösa goddagspiltars, som hvarken frågade efter pligt eller rättskänsla, barn de få sköta sina nöjen och visa sig som kavaljorer.

Och så kom saken för tinget.

Men så fick man veta reda på omständigheter, som bättre upplyste förhållandena.

Skolmagistrarne hade antagit inbjudningen, emedan gossarne behöfde hvila sig, och värdshuset var det lämpligaste stället, hvarifrån man kunde öfvervaka dem. Öfvermagistern hade med flit inte gått ner till barnen och sökt hålla dem i styr, utan i stället följt med den lilla fröken uppför trappan, ty han ville bedja henne att i lugnets intresse inte kasta ner så många godbitar, och en sådan bön drar lång tid för en så diplomatisk person som en skolmästare.

Och dröjsmålet i trapporna förklarades så, att han varit tvungen att se ut genom fönstret för att ta en öfverblick af gossarnes hållning, ty det är långt vigtigare för en person, som innehar en ordnande makt, att noggrant veta hur en sak förhåller sig än att göra slag i den.

Men lilla undermagistern då? Hvad hade han gjort för nytta?

Ja, det kunde ingen svara på. Till slut var det någon, som påstod sig ha sett honom, stå i gränden och vända på hufvudet. Hade han det? Ja då var det ingenting att säga. Han hade gjort allt hvad han kunde.

Och så var saken tillfredsställande utagerad och arrangerad. Men för att det ändå inte skulle se ut som om tinget behandlade ett så vigtigt mål för lätt, drog man fram några af gossarna, som knuffats värst, förhörde och dömde dem till aga. Menskolif hade ju gått förlorade, och någons fel skulle det väl vara.

Man skar några björkris i skogen, lät dem dansa, och i skaften höllo de båda oskyldige skolmagistrarna, som så väl förstodo sig på att äta middag och spela kavaljerer till sina disciplars gagn och båtnad.

Och så var det slut med den historien.

Ibsens bref till de norska studenterna.

Ur detta märkliga aktstycke meddela vi efter Tiden följande sammandrag:

Ibsen meddelar, att då Dietrichson den 28 september erbjöd honom fackeltåget, hade Ibsen anledning tro, att förslaget utgått från bestyrelsen.

Detta öfverraskade honom, så mycket mer som han hvarken i somras under sin första vistelse i Kristiania efter 11 års frånvaro eller i höst rönt något tecken på välvilja från samfundets styrelse. Han antog visserligen att bestyrelsens initiativ vore framkalladt af något tryck utifrån, men betraktade det dock som en höflighet af henne, att hon gifvit efter för detta tryck. Hans svar var därför helt enkelt ett höfligt *nej tack,* hvartill han i samtalets lopp fogade den anmärkning, att då han icke från samfundets sida märkt tecken till glädje öfver hans närvaro, önskade han häller intet jubel vid sin afresa. "Den sista delen sades visserligen i skämtsam ton, men gömde dock en allvarlig tanke."

Vid afskedet bad Ibsen Dietrichson bringa en tack och hälsning till "mina vänner bland studenterne" [ej till "studenterne"]. Dietrichson har tagit denna tack till godo för sig, sina bestyrelsekamrater och samhällets samtliga medlemmar. Det vore ett missförstånd, ty Ibsen hade icke ens i det ögonblick, då han erbjöds fackeltåget, kunnat inbilla sig, att han hade enbart vänner i samhället.

Senare erfor Ibsen, att fackeltågsbeslutet hade en förhistoria, att förslaget därom framkommit genom en fraktion, som eljes är i mindretal, att denna fraktion vid beslutets fattande var manstarkt uppe och satte sin vilje igenom, något som ej skulle skett, om det rådande partiet i tid vetat om förslaget.

Med detta för ögat fälde Ibsen några ord om de reaktionära tendensernas öfvervigt i Studentsamfundet och en ung student, Ove Rode, som var närvarande, bad om lof att få förtälja hans uttalanden för sina vänner eller de unga studenterne. Härtill svarade Ibsen, att han gärna kunde berätta det för hvem han ville både i och utanför samfundet, men det låg icke i Ibsens tanke, att detta skulle ske i form af ett officielt meddelande från honom, ty han skulle då hafva valt en äldre representant och lemnat uttalandet i preciserad form.

Dock hade det varit honom likgiltigt om meddelandet lemnats vid punschen eller under sammanträdet, men hvad han ej vore nöjd med, det vore att få sina ord oriktigt framstälda.

Om Dietrichsons referat af Rodes ord vore riktiga, skulle denne hafva yttrat, att Ibsen önskade, "det högerpartiet, flertalet inom studentsamfundet, skulle göra honom nöjet att vräka Dietrichson och hans kolleger och välja en frisinnad styrelse."

Ibsens ord hade faktiskt varit ungefär följande: "Jag bryr mig föga om fackeltåg eller dylikt. Den största glädje Studentsamfundet knnde göra mig skulle vara, om vensterpartiet, mindretalet, kunde växa så stort och starkt däruppe, att det blefve flertal och då gifvetvis vräkte Lorenz Dietrichson och de andra ut ur styrelsen och valde frisinte män i deras ställe."

"Detta tycker jag det är god mening i", skrifver Ibsen, „det andra, som jag skulle sagt, är meningslöst."

Ibsen lägger icke den unge studenten något till last, om han missförstått eller missrefererat honom, ty han är väl ännu ej så långt kommen i logiska distinktioner, men däremot förebrår Ibsen studentsamfundets ordförande, som själf åberopat sin långa bekantskap med Ibsen, att han kunnat tro denne om att ha velat säga till högerstudenterne: "Det är min begäran att I vid nästa styrelseval skola rösta mot er öfvertygelse, vräka era meningsfränder och välja era motståndare."

Ibsen fortsätter:

"Kan professor Dietrichson på heder och samvete försäkra, att han tilltrott mig en sådan tankegång, kan han, som känt mig så många år, neka, att jag i verkligheten uttalat det från *min* ståndpunkt önskliga i, att riktigt många högerstudenter rätt snart måtte tillegna sig en frisinnad lifsåskdning, så att det blef dem en gifven nödvändighet att afsätta stagnationsmakarne och i deras ställe insätta ett styre, som hade beröring med tidens tankar och sträfvanden? — — —

Med samhällsmajoriteten vill jag fråga, om jag icke, efter hvad som nu passerat, hade instinktens rätt i, att på grundval af min "hjärtans mening" frånbedja mig en hedersbevisning framtvungen genom öfverrumpling, och om jag icke hade skäl att hysa tvifvel med hänsyn till äktheten af den välvilja som kom fram från studentsamfundet — så som denna korporation f. n. visar sig vara sinnad och representerad."

Resebref till Blänkaren

II.

(Forts.)

Varsjava.

Det finnes ett slags militärer, som man ej kan underlåta att beundra, som man *måste* se på, vare sig man vill eller ej, och det är tjerkesserne, ståtligt, präktigt folk med egendomlig uniform, som klär dem utmärkt. Lifrustkammaren hemma i Stockholm har åtskilliga dylika drägter, hvadan jag slingrar mig ifrån en äfventyrlig beskrifning, äfventyrlig, emedan den kräfver stor kunskap i de "tekniska termerna."

Dessa soldater äro måhända verldens främste ryttare. Som sportmansfuskare kunde jag ej nog beundra dem på en manöver, som jag af en händelse kom att bevitna. De uppträdde i en slags spridd ordning på sina små, knubbiga hästar. Nu blåses en trumpetstöt, och som raketer fara de i väg i sträckkarrière, svängande de långa bössorna och med sabeln hängande om armleden i porte-épén. I ett stå de upprätt på hästarne, affyra sina gevär, kasta sig åter i sadeln, vräka sig öfver på ena sidan, hänga under hästens buk, skjuta, tjuta som afgrundsandar och svinna bort i ett dammoln. Med sådan "ekvestorialartister" skulle hr Robinson i somras möjligen kunnat förtjena en liten förmögenhet och en "grön häst."

På tal om hästar, kan jag ej underlåta att påpeka, att samfärdslen i vagn öfverallt i zarriket är betydligt lifligare än i det öfriga Europa. Hela verlden åker. 20 kopek (omkr. 40 öre) kostar en drosktur hvar som helst och hur långt som helst i Varsjava, och så kör kusken med en fart, som om han stulit både häst och vagn. Vid hvarje hörn tjuter han ett varningsrop, då — rädde sig den som kan.

Några åkarstationer finnes ej, utan kusken lefver ett slags nomadlif, gata upp och gata ned. Stannar du och tittar i ett gathörn, vips är en droska framme med sin gulklädde herskare, försedd med ett stort blått nummer i ryggen, Stiger du så upp, bär det genast i väg i karrier, utan att körsvennen det minsta frågar efter, hvart kosan gäller. Det är du, som ensam styr den svindlande farten och det med — din käpp eller paraply. Skall ni vika in på en annan gata, ett dunk i ryggen på kusken samtidigt med att du ropar *prawa* eller *lewa* (höger eller venster). Och när du är vid målet en sista kraftig dunk, och iltåget stannar. Detta befordringssystem är nog ytterst praktiskt för den, som känner till terrängen, men för en främling är det ej att rekommendera att anförtro sig åt en varsjavisk droska. Har du passion för att åka, får du den visserligen tillfredsställd, men det varder något dyrbart och mycket tidsödande, Då är det bättre att begagna sig af tramwayn, hvilken märkvärdigt nog ligger i händerna på ett belgiskt bolag.

De förmögne, särskilt de ryske officerarne utveckla en äkta österländsk lyx i sina vagnar och hästar. Judarne åter lysa med stackars utmagrade krakar, hvilka det hemma i Sverige skulle vara lönande nog att förevisa ner i Alkärret som pendant till — loppcirkus.

Under en promenad i staden träffade jag på en starkt trafikerad gata, som var "skodd" med på kant stälda jernklossar. Det var landtbornas infarsväg. I ett oafbrutet tåg rullade de små varulastade vagnarne in, körsvennen gick för det mesta bredvid lasset. Var någon nog djerf att sätta sig upp, blef han genast bortjagad af patrullerande polis, hvilken ej aktade för rof att accompagnera sin befallning med slag af sabelbaljan. Gatan, hvars krångliga namn jag glömt, ledde till ett stort salutorg, på hvilket rådde ett lif och stoj, hvartill jag alldrig sett maken. Torgets midt upptages af en enda väldig bazarbyggnad, der man kan göra uppköp af allt möjligt: manufakturvaror och matvaror samt hundra tusental af slagtade eller lefvande fjäderfän. Bönderna skrika som om det gällde lifvet, (hvilket det nog också gör) hålla sina varor högt uppe i luften och plädera dess goda egenskaper med en tungans snabbhet, som skulle komma en kunglig svensk munkbromånglerska att blekna.

Här står en karl, klädd i hvit hatt och dito kappa framför ett stånd med korgarbeten. För att locka till sig de köplystne blåser han vemodiga folkmelodier på en lång flöjt! han är ruthenare.

Från krogarne rundt kring torget ljuda sång och dans, och utanför dem stå massor af småbord prydda med den oundgängliga "samovaren," från hvilken polacker och långrockade ryssar med en oförliknelig törst hemta sitt älskade the.

Krogar, förlåt — restauranter för den finare publiken finnes det särdeles godt om, och de äro inredda med stor prakt. Polacken älskar utelifvet som en äkta wienare. Men i motsats till denna dricker han ej så mycket ute, som han äter. Det är företrädesvis söta, sliskiga saker, bakelser och omelettes aux confitures, som Polens son använder för att åter skaffa sig sin gamla omskrifna kroppsliga styrka och sitt moraliska mod. Medlet har hittilldags tyvärr ej visat sig probat.

I en dylik "konfektstuga" fann jag en gång en ytterst lustig illustration till det ryska censurväsenet. Den del af en tidning, som censueras, blir helt och hållet öfverstämplad med någon slags mycket moskovitiskt stark svärta. Bland andra tyska och franska tidningar låg på ett bord fruntimmermodetidningen *Der Bazar,* och när jag bläddrade i den, fick jag se ett stort svart spaltfält på tredje sidan. Och det var en modetidning. Vid närmare efterseende befans den oskyldiga tidningen innehålla någon slags följetong, som spelade i Ryssland. Detta var tillräckligt för den kejserliga finkänsligheten. Och så blef en spalt af en modetidning konfiskerad. Så värnar Rysslands regering om det kära folket.

Utelifvet inskränker sig till konditoribesök, den stora teatern och en sommarcirkus. Teaterns egentliga force tyckes vara balletten med naivt, nästan dumt innehåll, men praktfull uppsättning, sköna kvinnor och — last but non leart — sin aldrig förgäfves uttalade vädjan till nationalfåfängan. När ett folk så depraverats, att det ej vågar slå ett slag för sin frihet, är det bra skönt och herligt att ha sina stora, heliga minnen att andligen fylkas om. Och det är dessa Polens son firar, när han ursinnigt applåderande stampar takten till de nationela danser, som dansas på hans teater af lejda utländska danserskor.

Varsjavas cirkus är en ståtlig byggnad, som något påminner om Hippodromen i Paris. Den italienska konstberiddaren *Ciniselli,* ej alldeles obekant för Mathanders manege, tillbringar sin sommar hos polackerna och skördar i regeln mycket guld.

(Forts.)

Fästmannen.

Skizz af

Rien.

(Forts.)

Det hade blifvit så tyst och tomt om kvällarna, sedan man inte längre bad häradshöfdingen komma in, och han heller inte af sig sjelf kom för att göra en liten visit och låna en bok eller be om en tjenst o. s. v.

I början hade han inte rigtigt tyckts förstå, att det verkligen var meningen, att man ville göra en förändring i umgänget. Han hade litet förblommerat frågat Maria, om hennes fästman möjligen hade något emot honom och gjort några skämtsamma häntydningar, om att han kanske vore svartsjuk. Men sedan hade han på allvar dragit sig tillbaka och fogat sig efter som han måste se, att de ville ha det. Maria tyckte sig till och med märka, att han blef allt stelare och stelare och det gjorde henne ondt, så ondt till och med, att hon oupphörligt frestades att återfalla i sin forna vänlighet. En gång kom hon händelsevis ut i tamburen, just som han kom hem. Det var ett kallt och bistert väder den dagen, och med det samma han steg in om dörren, öfverfölls han af en häftig hosta som ofta brukade plåga honom.

Utan att betänka sig tog hon af honom hatt och rock, gick efter vatten och höll glaset, medan han drack. Han såg ett ögonblick så varmt och tacksamt på henne, att det ryckte till inom henne, och hon kände en brinnande åtrå att få tillbaka den der gamla vänskapen till hvad pris som helst.

— Ni är inte frisk — sade hon och lade sin arm på hans utan att tänka på det — ni måste komma in till oss. Vi ha brasa derinne. Vill ni inte. —

Men han drog sig hastigt if ån henne.

— Nej tack, fröken Maria — sade han — det går inte an. Hvad skulle er fästman säga, om han finge höra det.

Han trodde, att det var hennes fästman som ehuru osynlig på något vis var i vägen och skiljde dem från hvarann. Och inte kunde hon ta honom ur den tron och säga honom rätta förhållandet. Det vore ju för löjligt.

Ja, kvällarne voro som sagdt mycket tysta och têt à têterna vid lampan mellan mor och dotter voro allt utom trefliga, när man satt och tänkte på hur man kunnat tillbringa sin afton, om inte — om det inte vore så dumt ställt här i verlden. Slutligen kom det en vacker dag, då Maria ångrade sig, då hon förebrådde sig, att ha gifvit vika för sin räddsla för folks prat, då hon öppet erkände för sig sjelf, att hon sörjde och grämde sig öfver det förlorade.

En eftermiddag satt hon esam hemma. Modren hade gått ut i ärenden och skulle inte komma hem förr än sent. Hon visste inte hur det kom sig, men hon hade ingen ro. Än sydde hon några stygn, än tog hon en bok, och så började hon gå omkring i rummen. Der i sybordslådan låg den lilla gröna börsen, som hon arbetat halffärdig i sitt första trots, men sedan kastat å sido, då hon öfverlemnat sig åt sin feghet. Hon tog fram den och satte sig att virka.

Om hon skulle virka den färdig och ge honom den. Men skulle han ta emot den? De voro ju så främmande för hvarann nu. Åh, men om hon gick till honom . . . Hon afbröt sin tankegång med ett smålöje öfver sig sjelf. Det var ju rigtiga tokerier hon satt och drömde ihop. Och ändå kunde hon inte låta bli att drömma dem omigen. Han var hemma i kväll, det visste hon, satt och arbetade med någon skrifning, som han ofta brukade.

Hon måste gå ut i tamburen och se om det lyste i hans rum. Det syntes så väl, ty det var en stor springa mellan dörren och tröskeln. Ja, mycket rigtigt, det gjorde det. Om hon nu skulle bulta på dörren och be honom komma in. Hon blef rigtigt rädd för den der tanken. Den ljöd som en frestelse, som en maning att pröfva sin styrka och bryta ned alla gamla dumma fördommar, som höllo henne i slafveri, oaktadt hon föraktade dem.

Steg för steg gick hon framåt öfver tågmattan och så höll hon handen på låset. Skulle hon? Var hon tokig! Det var som en trollmakt varit öfver henne. Låset vred sig under hennes fingrar och knarrade till. Men det var också tillräckligt. Som en vind var hon inne i salen igen, stängde dörren och sjönk flämtande ned på en stol. Hon var så förskräckt, att hon tyckte hjertat hoppade inom henne.

Gick det inte derute.

Jo. Han kom ut. Han kände på tamburdörren. Och nu? Ja, nu öppnade han salsdörren. Det var halfmörkt derinne, ty lampan stod i andra rummet, och han såg henne inte.

— Är det någon här? —

Hon dröjde litet, men svarade slutligen.

Han bad om ursäkt för att han kom in, men han hade bestämdt hört någon vrida på låset till sitt rum och undrade hvem det kunde vara. Tamburdörren var inte reglad, så han var rädd att någon obehörig kommit in. Hade hon ingenting hört?

Först tänkte hon svara nej, men den lögnen ville inte komma öfver hennes läppar, och någon antaglig förklaring kunde hon inte finna på att ge honom.

— Det var väl inte ni? —

— Jo — sade hon — det var jag. —

— Ville ni mig något? —

Hon gick fram till honom.

— Nej, nej, ingenting. Det var bara . . . Jag var så ensam, och så tänkte jag . . . Nej, nej, jag försäkrar, jag ville er ingenting, ingenting . .

Och fullständigt tappande besinningen steg hon upp, rusade in i det andra rummet och kastade sig i soffan. Då hon såg upp stod han bredvid henne.

— Jo, fröken Maria, ni ville mig något. Och nu skall ni säga mig det. —

Han såg på henne så underligt genomträngande. Han kunde bestämdt läsa hennes tankar och hade föresatt sig, att hon inte skulle komma undan.

Då hon fortfarande teg, satte han sig på stolen bredvid henne och upprepade sin fråga.

— Det har varit en så besynnerlig tid — började hon och tystnade.

— Ja — sade han.

— Ni tycker kanske, att vi inte varit rigtigt som förut, inte så vänliga . . .

— Ungefär — sade han.

Maria vände sig helt emot honom med ett upprördt uttryck i sina vackra fuktiga ögon.

— Men det får ni inte tycka — sade hon häftigt.

— Får jag inte? — Och det var allt hvad ni skulle säga mig. —

— Ja. —

De sutto tysta en stund, hon envist betraktande ornamenten på duken, och han tanklöst fingrande på ett album. Denna sysselsättning gaf honom dock oväntadt en idé.

— Vet ni, fröken Maria — sade han — jag har länge tänkt be er om en sak. Vill ni inte visa mig er fästmans porträtt. —

— Nej — svarade hon och rodnade.

Ögonblicket derpå tog hon emellertid albumet, slog upp det och visade på ett kort.

Det föreställde en liten gosse i jacka och knäbyxor.

— Och det senaste — frågade Buhr.

— Det är det senaste. När jag sist såg honom, var det mycket likt. Men det är visst en tolf år sedan. —

Hon tyckte att hans blick brände henne, fastän hon inte såg upp, utan fortsatte med att studera dukens mönster.

— Vet ni hvad ni nu gjorde — sade han. — Nu friade ni sjelf. —

Och det kunde inte förnekas. Sedan hon en längre tid försökt att bestrida det, måste hon sjelf erkänna det. Hon, den stolta unga damen, som skämdes för sin mammas små förhoppningar och intriger, som inte kunde lida tanken på att bli misstänkt för att "göra sig till" hon, ja just hon hade friat sjelf.

Det var ett faktum.

Slut.

Depescher.

Åke. F. n. äro vi ej, tyvärr, i saknad af dylikt manuskript.

Karl. Allegorier äro tråkiga, synnerligast nu sedan Sv. D. tagit dem på entreprenad.

Per. Ni tycks ej ha läst *sista* numret af Blänkaren.

Ingångna redovisningar: Norrköping (A.T.); Helsingborg (B.); Lund (N.); Jönköping (W. och K.)

Löst krut.

— Hvarför tog du Berg till din kassör? Wallenberger kunde ju ställa bättre borgen för sig.?

— Jo ser du, kära Emma, det är bra mycket bekvämare att säga god morgon hr Berg än god morgon hr Wallenberger.

* * *

— Det kändes allt skönare för er att arbeta än att gå omkring och tigga.

— Herre, de' ä' en smaksak!

* * *

— Hör du, hvarför i helvete har du köpt en revolver, när du har din goda knif?

— Förstår du inte, att om revolvern kan man säga, att den gått af af sig sjelf, men det kan man inte säga om knifven.

* * *

— Är fröken uppbjuden till andra valsen?

— Nej — tyvärr.

* * *

— Mamma, i dag ska magistern visa oss solförmörkelsen.

— Ja det är bra min gosse, men gå nu nte för nära

* * *

Kärlek och karameller. Inför en af Berlins domstolar stod härom dagen ett fruntimmer som höga rättvisan antastat, som tjufgömmerska.

"Gör mej inte olycklig", utbrast den sköna, "när jag är alldeles oskyldig; ty det är bara *kärleken,* som fört mig på de anklagades bänk."

"Saken är emellertid den," yttrade domaren, "att er käre vän, som är sockerbagarelärling, har stulit åtskilliga varor, som han lämnat åt er, och därför måste ni nu stå till ansvar."

"Det slår in. Min fästman har allt emellanåt burit till mig litet godt, som jag med god smak förtärt, men rakt ingenting har jag gömt."

"Men ni kunde väl tänka er, att den unge mannen icke köpt allt det där och att han icke hade rätt, att från konditoriet föra bort bakelser, ägg, socker och andra saker."

"Jag har icke tänkt någonting; jag har bara älskat."

"Ja visst, men det rör icke den här saken."

"Jo, herr domare, det är just det, det gör. Jag hade icke mina fem sinnen i behåll, och det är icke underligt, ty kärleken gör oss blinda"

"Visserligen, men ni är icke mera så aldeles ung, och vid minsta eftertanke borde ni ha insett att sakerna voro stulna."

"Beträffande min brist på ungdom skall jag ödmjukast be att få säga ett ord. Ni har mycket riktigt antydt, att jag närmar mig trettiotalet. men i alla fall är jag lika god som någon flickslänga, hälst när det gäller en sån där sockerbagarpojke!"

"Det där hör inte till saken"

"Ja, men jag rår icke för, att han tycker om mej."

"Men derför får ni icke hjälpa honom att stjäla eller locka honvm till det."

"Nej, det vet jag också. Men ni kan också väl förstå, att den där gröna pojken icke var min första kärlek; tvärtom har jag allt haft mina erfarenheter i såd'na där hjärteförhållanden, och jag kan säga, att männen i allmänhet ä' mycket galanta. Hvarför skulle inte en konditoripojke också kunna vara det? Jo, just en tocken i första rummet, han som hålls med sötsaker hela dagen i ände. Skulle han inte emellanåt ge mej några vindböjtlar med grädde på? Hvad skulle ancars förbindelsen tjäna till?"

"Men den unge mannen har icke endast gifvit er sötsaker; han har också fört till er en massa ägg."

"Af dem har jag inte fått ett dugg."

"Hur hänger det ihop?"

"Jo, dem har han ensam ätit upp; han är en stor vän af sådana viktualier."

Vittnena intygade, att svaranden alla dagar mottagit varor af sin fästman, hvilka hon använde för egen del, och så fick den stackars förälskade sköna sina åtta dagar.

Hvar tionde lott vinner.

Vinster

i

Nordiska Museets

Konstlotteri

samt i dess

Industrilotteri

äro utstälda i 15 rum

i N:o 68 Drottninggatan, 1 & 2 tr.

Inträdesafgift 25 öre,

Öppet söckned. kl. 11—5, sönd. 1—3.

Bland vinsterna äro saker till värde af kr 5000, 3000, 2500, 2000, 1000, *o. s. v.*

Lotter säljas i utställningslokalen och i museets särskilda afdelningar; äfvensom i boklådor och många cigarrbutiker så väl i Stockholm som i landsorten, samt genom enskilda ombud och genom komitéer i många delar af landet.

Märk, att priset på hvarje lott är endast

1 krona

Dragningen sker i år.

Beställningar från landsorten, hvilka böra åtföljas af porto och rekommendationsafgift, ställas till **Nordiska Museets expedition, n:r 79 Drottninggatan.**

Gåfvor till utställningen torde insändas till nämnda expedition eller till utställningslokalen.

Pålitliga återförsäljare antagas och erhålla rabatt.

Hvar tionde lott vinner.

E. Reinhold & Komp.

Bageri- & Sockerbageri-Etablissement,

drifves med ånga och maskineri, har äfven egen qvarn,
Stockholm, Stora Badstugatan 36,

grundlagdt 1854.

Helt och hållet ombygdt 1881—1884 och numera inredt efter nutidens möjliga fordringar.

Sedan de hinder för leverans af bröd, hvilka nyligen uppstodo derigenom att arbetspersonalen gjorde strejk, lyckligen undanröjts, äro vi åter i tillfälle att uppfylla äfven de längst gående fordringar. Vid etablissementet tillämpas nemligen den ***bästa metod*** med iakttagande af ***största renlighet*** och ***snygghet*** för åstadkommande af det ***mest välsmakande*** bröd.

Alla beställningar så väl vid hufvudkontoret som vid våra nedanstående större filialer utföras på det noggrannaste och punktligaste.

E. REINHOLD & Komp

Större filialer:

Staden:	***Norr:***
Stora Nygatan 28. Stora Nygat. 35.	Regeringsg. 24 & 54. Kungsg. 28.
Vesterlånggatan 61. Stortorget 22.	*Östra Humlegårdsg. 32,* Villagat. 3.
Österlånggat 11. Tyska Brinken 20.	Arsenalsgat. 14. Klarabergsgat. 23.
Köpmangatan 18.	Södra Humlegårdsgatan 19.
	Norrmalmsgatan 1.

Resp. Östermalmsbor uppmärksammas på den brödbod vi nyligen öppnat Östra Humlegårdsgatan 32, och hvarest endast bröd och konditorivaror försäljas.

OBS! Blänkarens format förstoradt. Prenumerationspriset minskadt med hälften. Lösnummerpris: i Stockholm fem öre, i landsorten 10 öre. Blänkaren kostar till årets slut endast

65 öre.

Gustaf Belfrage,

GÖTEBORG,

försäljer till billigaste priser: ***Fönsterglas*** af utmärkt fabrikat, ***Smult, Ris-*** och ***Hafregryn, Jönköpings Tändstickor. Sapa, Fina Théer, Luneb.-Salt*** m. m.

Till hösten

är nu från de förnämsta urfabrikanter inkommet ett rikhaltigt och väl sorteradt lager af välgjorda och smakfulla mönster såväl af ***Fick-*** som ***Väggur.*** Uren äro med noggrannhet justerade. Garanti från 4 till 5 år.

4,000 st. Kedjor, Nycklar, Medaljonger, Berlocker m. m. af äkta Talmiguld.

OBS. Ofvanstående artiklar försäljas till verkligt billiga priser.

OBS. Reparationer af Vägg- & Fick-Ur emottagas och utföras skyndsamt, väl och billigt.

OBS. Ännu fins det några s. k. Goodtemplar-Ur med Ordensemblem passande för Goodtemplare till billigt pris hos

61 Fr. Lundenberg G. T. 61
Regeringsgat.

Tafvelutställningen

anordnad af Föreningen för tafvellotteriet till förmån för

Stockholms Högskola

i huset nr 18 Fredsgatan
(hörnet af Freds- och Malmtorgsgatorna)
hålles öppen hvardagar kl. ½ 11—4, söndagar kl. 1—4.

Inträdesafgift 1 kr. Lotter à 10 kr.

OBS. Endast en kortare tid.

25 st. Cigarrer à 1 kr.

i vackra lådor eller 40 kr. pr 1,000. Adr. **Tobakshandeln, 5 Norrtullsgatan,** Stockholm.

Rekvisitioner från landsorten emot efterkraf.

Importerade CIGARRER.

La Salvadora	pr 100 st.	Kr 7: —.
La Gloria	„ „ „ „	8: —.
La Claridad	„ „ „ „	5: 50.
El Combàte	„ „ „ „	6: 50.

Allt netto.

Natalia	pr 100 st.	Kr. 8: —.
Amanda	„ „ „	12: —.

Med 25 proc. rabatt.

Order från landsorten expedieras mot efterkraf.

Försäljning genom

Ivar Nelin.

14 Kaptensgatan, Stockholm.

Är edert hår grått? Vill det falla af? Lider ni af mjell? Är håret af naturen tunt? Har ni klåda i hufvudsvålen? Då pröfva på

I. Frederiksens Haarelexir.

Intyg:

Med glädje intygas, att jag i ett och ett halft år har begagnat edert hårelexir med bästa resultat, och kan jag med godt samvete rekommendera detsamma som ett utmärkt hårmedel, oskadligt för helsan.

Alois Misky Edler v. Delney,
Graz,
Dr. med. & chir., fhv. Livlæge hos Hs. Maj. afd. Kejser Maximilian af Mexiko.

Tacksamt intygas härmed, att jag vid bruket af edert hårmedel har uppnått det mest glänsande resultat.

Hasseldorff pr Uetersen.
B. v. Oppen Schilden,
Jægmäster.

Pris pr flaska kr. ***1,75*** och ***2,75.***

Finnes här i Stockholm att köpa i

Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg.
Anna Drewitz' Parfymhandel, Hamngatan 14.
Mauritz Widfors', Drottninggatan 97.

I Upsala i
Maria Svenssons Parfymbutik, Drottninggatan.

I Holmbergska Bokhandeln

75 Regeringsgatan 75.

samt i rikets öfriga boklådor är utkommen:

Strindbergs "GIFTAS"

2:dra oförändrade upplagan. Pris 3: 75.

OBS.! Reqvisitioner från landsorten expedieras mot efterkraf pr omgående. (24)

Klädeshandeln

17 Drottninggatan. 17

Kostym-, Byx- och Ofverrockstyger,

Damkapptyger

Största urval.

Ovanligt låga priser.

AU BON MARCHE.

Magasinerna **AU BON MARCHÉ** äro de största, rikaste och bäst inrättade i Paris samt hänföras derföre som en af dess sevärdheter.

Firma: Aristide Boucicaut
Nouveautés,
PARIS.

Billig och reel betjening är en ständig grundsats hos firman
Au Bon Marché.

Magasinerna "Au Bon Marché" förstoras oupphörligen utan att dock blifva tillräckliga för det ständigt tilltagande antalet af dess kunder. Nya tillbyggnader hafva blifvit öppnade, andra blifva snart färdiga. Magasinerna "Au Bon Marché" äro byggda på ett ytinnehåll af öfver 10,000 kvadratmeter (1 hektar).

Vi få härmed underrätta den ärade Damverlden, att vår illustrerade katalog för Vintersaisonen äfvensom våra album å nya toiletter, klädningar, kostymer, kappor, modes och coiffures, kjolar och underkjolar, peignoarer, drägter för gossar och flickor, hvita varor, barn- och dam-utstyrsels-artiklar, paraplyer, parasoller, handskar, cravatter, blommor och plymer, barn- och damskor, articles de Paris o. s. v., o. s. v., nu hafva utkommit, samt tillsändas så väl dessa som ock alla sorters profver enhvar på begäran gratis och franko.

Alla på ***förhand*** betalta sändningar från ***Sverige*** af minst 50 francs värde, hvilka kunna afsändas i en ej 3 kilogram öfverskridande kolly, levereras ***fraktfritt*** till ***destinationsorten.***

Alla öfriga sändningar, från 25 francs till högre pris, levereras som förut, med undantag af möbler, sängar och vissa andra ovanligt stora eller tunga artiklar, ***fraktfritt*** till närmast franska eller tyska utskeppningshamn eller ända till sista tyska gränsstation.

Au Bon Marché, Maison Aristide Boucicaut,

PARIS,

har för sin försäljning inga filialer, resande, agenter eller andra ombud, vare sig i Frankrike eller utlandet, samt rekommenderar sina kunder att taga sig i akt för vissa hus, som begagna sig af samma titel för att tillställa förvirring.

E. J. ANDERSSONS

PIANO-AFFÄR

är flyttad från 18 B till

8 Hamngatan, 8

1 tr. upp,
hörnhuset vid Norrmalmstorg.

Jernrör,

Rördelar, kranar och alla öfriga artiklar för gas-, vatten- och ångledningar billigast hos

A. Rundquist & Komp.,
Gas- och Vattenledningsentreprenörer,
Stockholm. 39 Regeringsgatan 39.

På **Albert Bonniers** förlag har i dessa dagar utkommit;

Sveriges

Handelskalender

1885—1886,

(26) Inbunden i clotband 12 kr.

UR!

Ett väl sorteradt lager af såväl Vägg- som Fickur till billiga priser hos **Rudolf Callin.**

11 Södra Humlegårdsgatan 11.
Obs. Nära spårvägen
112. 20 66.

Arbetare observera!

I boden n:r 5 *Hötorgsgränd n:r 5* finnes alltid ständigt lager af nya och begagnade Mans- och Fruntimmerskläder, samt nya och begagnade Möbler till de mest billiga priser.

OBS. Bättre Mans- och Fruntimmerskläder samt begagnade Möbler uppköpas af

G. W. Bergström.

Orientaliska Magasinet

säljer billigt:

Silkesbroderade Bordsdukar på kläde,
D:o Antimakassar "
D:o Lampmattor "
Antika Linnebroderier,
Damskor, brodderi på sammet,
Badhandukar,
Rahat-Lokoum (Turkisk Konfekt),
Rökbord,
Rökmössor,
Äkta Turkisk
Tobak och
Cigaretter m. m. m. m.

M. S. Beylikdjian,

17 Hamngatan 17.

"Den som köper dyrt — köper billigt!"

Kontrollerad Såpa,

tillverkad af undertecknade under speciell tillsyn af härvarande Handelskemist Herr Doktor Carl Setterberg.

Kontroll och Garanti:

Analys af hvarje kok af Herr Doktor Setterberg. Halt af minst 50 proc. fettsyradt alkali det enda verkliga reningsämnet i såpa. Fri från konstkorn, hvilka endast utgöra en förening i den "prickiga" såpan. Hvarje kontrollerad fjerding är försedd med en vid fjerdingens öfverkant på en tråd fäst blyplomb, stämplad: **Carl Setterberg.** På fjerdingens lock är anbringad ordet: **Kontroll** och **kokets nummerföljd** samt å fjerdingens sida, längst stäfven **Hylin & C:o.,** allt **i röd färg.**

Användande:

Bestryk ej kläderna annat än undantagvis med såpan, ty detta är den största misshushållning, utan lös den i vatten, och kan som regel antagas ett skålpund såpa till 10 kannor vatten beroende dock på tvättens mer eller mindre smutsiga beskaffenhet.

Försäljes i parti å vårt Kontor
63 B Slussplan 63 B
samt i detalj hos samtlige Herrar Specerihandlande och i våra butiker.

HYLIN & C:o.,
Stockholm.

Nya Ångköket,

17 Södra Humlegårdsgatan 17,

bekantgör härmed att fr. o. m. i Lördags båda matsalarna öppnade för Frukost-, Middags- och Aftonspisning.

I 1:sta klassens matsal serveras Frukost kl. 9—11 (för närvarande endast Kaffefrukost), Middag kl. ½ 2—½ 5, Qväll kl. 8.

Hemtning af middag från denna afdelning kan ske efter kl. ½ 3.

I 2:dra klassens matsal serveras Frukost kl. 8—9, Middag kl. 12—3, Qväll kl. 7—9.

Hemtning af Middag från denna afdelning kan ske efter kl. 12 och af Gröt och Mjölk efter kl. 7 e. m.

Abbonenter kunna lösa biljetter för en vecka eller längre tid till moderat pris.

Läs!

Solidaste och billigaste möbler tillverkas och försäljas hos undertecknad, äfven mot afbetalning. Särskilt rekommenderas mina välstoppade utmärkta **Turkiska Divaner** och **eleganta utdragssoffor,** de senare till det oerhördt billiga priset af *35 kronor.*

OBS.! Icke Göteborgsarbete.

Otto Wahlenberg,
Tapetserare.
Drottninggatan 95 D. Stockholm.

JONES Grill-Rum

Delikatess-Restaurant
3 Jakobs torg 3.
Apparaten brinner hela dagen.

Märkbläck, Skrifbläck, Silfverpolertvål, Polerpulfver, Halls Hår-Renovator, Hårvax, Barklinds Hår Renovator, Pomador, Smink,

Blanksmörja,

Tvål, Eau de Cologne Essenser,

m. m. hos

41 C F. DUFVA, 41.
Drottninggatan.

Oxtorgskällaren

Oxtorgsgatan N:r 6

Restaurant. Café.

OBS. Telefon gratis. ***G. Carlsson.***
(29)